

ဗဟုသုတ

မိနစ်

BURMESE
CLASSIC
.COM

မျက်နှာပုံးခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၃၆၆/၉၅ (၆)
 စာမူခွင့်ပြုချက်အမှတ် - ၂၀၃/၉၅ (၄)
 မျက်နှာပုံးပန်းချီ - ထွက်ဦး
 ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း - ပထမအကြိမ်
 (၁၉၉၅ ခုနှစ်၊ ဇူလိုင်လ)
 စောင်ရေ - ၆၀၀
 တန်ဖိုး - ၈၀ ကျပ်
 မျက်နှာပုံးနှင့်အတွင်းသား - ဒေါ်တင်တင် (၀၅၂၃၀)
 ပုံနှိပ်သူ - မိုးအောင်ဆက်
 ၇၉၊ ဓမ္မာရုံလမ်း
 မြေနီကုန်း၊ စမ်းချောင်းမြို့နယ်။
 ထုတ်ဝေသူ - ဦးရဲမြင့် (၀၁၀၄၉)
 တက်လမ်းစာပေ၊
 ၉၆၇၊ ပဒေသာရပ်၊
 ဇော်ဘွားကြီးကုန်း၊ အင်းစိန်မြို့နယ်

ပါရဂူ

ပရိကထာ

(တရုတ်စာစောင် စာရေးဆရာအကြောင်း)

ဗယ်က

စဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
	အမှာ	၇
၁။	ဒီးဒုတ် သို့မဟုတ် စံပယ်	၁၁
၂။	ဇေယျနှင့်ဇေယျသတင်းစာ	၂၃
၃။	မျိုးချစ်၊ ပညာရှင်၊ စာရေးဆရာ	၃၉
၄။	နေဖြူဦးဆေးမောင်	၆၇
၅။	လမ်းဆေးတွင် ဗယာကြော်စားနေသော ဝန်ကြီးဟောင်း	၈၅
၆။	စကြာ အလည်ရပ်ပြီ	၉၁
၇။	သတင်းစာနှင့်စာပေ	၁၀၅
၈။	သတင်းစာဆရာမှ ဝိပဿနာဆရာသို့	၁၁၅
၉။	နဂါးနီအကွဲ	၁၂၉

၁၀။ ဟံသာဝတီ	၁၃၉
၁၁။ ဇော်ဂျီ၊ ရာမ၊ ပလေတို	၁၄၉
၁၂။ နှစ်ပေါင်း ၆၀	၁၆၅
၁၃။ ဆရာမာယ	၁၈၃
၁၄။ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်နှင့်ဖောက်သည်	၁၉၁
၁၅။ မိမိနှင့်သိန်းဖေမြင့်	၂၀၅
၁၆။ အရှင်ညာဏိဿရနှင့် ဂျာနယ်ကျော်ဦးချစ်မောင်	၂၂၃
၁၇။ ပန်ချာပီမိန်းမချောနဲ့တူတဲ့ မြန်မာစာရေးဆရာမ	၂၃၁
၁၈။ ဥရိမြနှင့်မင်္ဂလာသုတ်	၂၃၉
၁၉။ ဘာသာတရားနှစ်ခုဆုံခြင်း	၂၅၁
၂၀။ ခုနစ်	၂၆၅
၂၁။ ရုပ်ပုံလွှာ၏ စာမျက်နှာများ	၂၇၅

အမှာစကား

ဤအမှာစကား၌ ရှေးဦးစွာ စာအုပ်အမည်နှင့် ပတ်သက်၍ ရှင်းပြဖို့ လိုလိမ့်မည်။

ကျွန်တော် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ပုဒ်ကို ရေးသောအခါ၌ဖြစ်စေ၊ စာအုပ်တစ်အုပ်အုပ်ကိုရေးသောအခါ၌ဖြစ်စေ ဆောင်းပါး၏ ခေါင်းစဉ်သည်၊ စာအုပ်၏အမည်သည် တစ်ခါတစ်ရံ ဆောင်းပါး မရေးခင်ကပင်၊ စာအုပ်မရေးခင်ကပင် ဦးနှောက်ထဲတွင်ရှိနေပြီး တစ်ခါတစ်ရံ၌မူ ဆောင်းပါးမရေးခင်၊ စာအုပ်မရေးခင် ဆောင်းပါး၏ ခေါင်းစဉ်၊ စာအုပ်၏အမည် ဦးနှောက်ထဲတွင် ပေါ်မလာသေးသော ကြောင့် ဆောင်းပါးရေးပြီးသောအခါကျမှ၊ စာအုပ်ရေးပြီးသော အခါကျမှ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်ကို၊ စာအုပ်အမည်ကို တပ်ရသည်။

ဤစာအုပ်နှင့်ပတ်သက်၍မူ ယင်းနှစ်မျိုးထဲက တစ်မျိုးမှ မဟုတ်ပေ။ စာအုပ်ရိုက်နှိပ်ရန် စာမူအဆင့်သင့်ရှိနေပြီ ဖြစ်သည့်

အချိန်အထိ၊ ထိုမျှသာမက စာမူအားလုံး ကွန်ပျူတာနှင့်စီပြီးပြီ ဖြစ်သည့်အချိန်အထိ စိတ်ကြိုက် စာအုပ်အမည်သည် ဦးနောက်ထဲ တွင် ပေါ်မလာပေ။ ကွန်ပျူတာစီပြီး စာမူကို ထုတ်ဝေခွင့် ရရှိရန် စာမူစိစစ်ရေးသို့ တင်ချိန်ကျမှ ဆက်လက်စဉ်းစားနေချိန် မရှိတော့ သည့်အတွက် နာမည်တစ်ခု ကောက်ကာငင်ကာ တပ်လိုက်ရသည်။ ထိုနာမည်မှာ 'ပရကထာ' ဖြစ်သည်။

မိမိအကြောင်း သို့မဟုတ် မိမိအဖြစ်အပျက် သို့မဟုတ် မိမိ ဇာတ်လမ်းကို ရေးထားသော သို့မဟုတ် မိမိကိုယ်တိုင် ရေးသကဲ့ သို့ ရေးထားသော စာသည် 'အတ္ထကထာ' ဖြစ်သည်။ ဥပမာ 'ပီမိုး နင်း၏ ပီမိုးနင်း' သည် 'ပီမိုးနင်း၏ အတ္ထကထာ' ဖြစ်သည်။ မကြာမီက ထွက်လာသော ကျွန်တော်၏ 'ဒေါ်ဇာ၏ အတ္ထကထာ' သည် ဒေါ်ဇာကိုယ်တိုင် သူ၏ ဇာတ်လမ်းအတ္ထုပ္ပတ္တိကို ရေးသည့် ပုံစံမျိုးဖြင့် ရေးထားသော ဝတ္ထုဖြစ်၍ စာရေးဆရာက သူ၏ဝတ္ထုကို 'ဒေါ်ဇာ၏ အတ္ထကထာ' ဟူ၍ အမည်တပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

မိမိအကြောင်း မိမိကိုယ်တိုင်ရေးသော စာသည် 'အတ္ထကထာ' ဖြစ်လျှင် သူတစ်ပါးအကြောင်းရေးထားသောစာသည် 'ပရကထာ' ဖြစ်သင့်သည်ဟု စိတ်ကူးပေါ်လာသည်ဖြစ်၍ ဤစာအုပ်၏ အမည်ကို 'ပရကထာ' ဟု တပ်လိုက်ရခြင်းဖြစ်သည့် 'အတ္ထကထာ' ဟူသော ဝေါဟာရစကားလုံး အသုံးရှိသော်လည်း 'ပရကထာ' မှာ ဤ စာအုပ်ကျမှ စိတ်ကူးပေါ်လာသည့်အမည် ဖြစ်သည်။ 'Autography' က 'အတ္ထကထာ' ဖြစ်ပြီး 'Biography' မှ 'ပရကထာ' ဖြစ်သည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိအတော်များများကို ကျွန်တော်ရေးသားခဲ့ပြီးပြီ။ ကျွန် တော် ရေးသားခဲ့သည့် အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်များထဲတွင် သမိုင်းဇာတ်က

ပုဂ္ဂိုလ်များလည်းရှိသည်။ ရှေးခေတ်က ပုဂ္ဂိုလ်များလည်းပါသည်။ မိမိလက်လှမ်းမမီသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကြောင်းကိုလည်း ရေးသား ပူးသည်။ မိမိနှင့် ထိတွေ့မှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိများလည်း ကျွန်တော်ရေးသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာရင်းတွင် ပါဝင်ကြသည်။

အိန္ဒိယရှေးဟောင်း လေးအတတ်ပညာ၌ ပစ်မှတ်ကို မမြင်တွေ့ ရသော်လည်း အသံကြားရာကို မှန်းပြီးပစ်သည့် လေးပစ်နည်းတစ်နည်း ရှိသည်။ ယင်းလေးပစ်နည်းကို 'သဒ္ဒဝေဓီ' လေးပစ်နည်းဟုခေါ်သည်။ မည်မျှကျွမ်းကျင်မှုရှိသော လေးသည်တော်ပင်ဖြစ်စေကာမူ အသံကြား ရုံသာ ကြားရပြီး မျက်စိဖြင့်မမြင်မတွေ့ရသော ပစ်မှတ်ကို ထိမှန် အောင် ပစ်နိုင်ဖို့ရန်မှာ မလွယ်ပေ။ မိမိမျက်မှောက်ရှိ ပစ်မှတ်ကို မြားစိုက်သွားအောင် ပစ်နိုင်ရန်မှာမူ သာမန်လေးအတတ်ပညာ တတ်ထားသူအတွက်ပင် မဖြစ်နိုင်စရာအကြောင်းမရှိပေ။ 'သဒ္ဒဝေဓီ' ပစ်နည်းနှင့် အသံကြားရာကို မှန်းပစ်လျှင်ကား အတိမ်းအစောင်းရှိ လာနိုင်သည်။

မိမိမသိသော၊ မိမိလက်လှမ်းမမီသော ပုဂ္ဂိုလ်၏ အတ္ထုပ္ပတ် ကို ရေးခြင်းသည် 'သဒ္ဒဝေဓီ' လေးပစ်ခြင်းနှင့်တူသည်။ ပစ်မှတ် ကို မထိဘဲ တလွဲတချော် ဖြစ်သွားနိုင်သည်။ မိမိသိသော၊ မိမိလက် လှမ်းမီသော၊ မိမိနှင့်ထိတွေ့မှုရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အတ္ထုပ္ပတ်ကို ရေးခြင်းမှာမူ မိမိမျက်မှောက်တွင် မြင်တွေ့နေရသော ပစ်မှတ်ကို ချိန်ပြီး ပစ်လိုက်သော မြားနှင့်တူသည်။ မြားသည် 'ပစ်မှတ်ကို ဒက်ခံနဲ့ သွားစိုက်နိုင်သည်။ လေးအတတ်ပညာ အလေ့အကျင့် လုံးဝမရှိသူမှသာ ပစ်မှတ် လွဲသွားနိုင်သည်။

ဤ 'ပရကထာ' ၌ ပါသော အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်များသည် မိမိနှင့် တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအရ ထိတွေ့မှုရှိကြသော ပုဂ္ဂိုလ်များ

ချည်းဖြစ်၍ မိမိ မျက်ဝါးထင်ထင် တွေ့မြင်နေရသော ပစ်မှတ်များ သာဖြစ်ကြသည်။ မိမိ မမြင်ရ၊ မတွေ့ရသော ပစ်မှတ်များ မဟုတ်ပေ။ မိမိရှေ့မှောက်၌ရှိသော ပစ်မှတ်ကို အသေအချာချိန်၌ ပစ်ပါလျက်နှင့် တလွဲတချော်ဖြစ်သွားလျှင်ကား မြား၏အပြစ်မဟုတ်ပေ။ ပစ်မှတ်၏ အပြစ်မဟုတ်ပေ။ မှန်အောင်မပစ်နိုင်သူ၏အပြစ်သာလျှင် ဖြစ်သည်။

ဤ 'ပရကထာ' ၌ တစ်စုံတစ်ခုသော အတိုင်းအတာအရ မိမိနှင့်ထိတွေ့မှုရှိသော စာပေပညာရှင် စာရေးဆရာ ၂၁ ဦးတို့ကို တစေ့တစောင်းကြည့်ထားသည်။ တစေ့တစောင်းကြည့်ရုံကြည့်ခြင်း မျှသာဖြစ်သည်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိရှင်များ၏ ၁၀၀မှန်ကူကွက် တစ်ကွက်စ၊ နှစ်ကွက်စကို ပုန်သုတ်ရုံ သုတ်ခြင်းမျှသာဖြစ်သည်။

ဤ 'ပရကထာ' ၌ ပါသော အတ္ထုပ္ပတ္တိများသည် စာအုပ် ရိုက်နှိပ်ရန်အတွက် အစအဆုံးရေးသားသော အတ္ထုပ္ပတ္တိများမဟုတ်ဘဲ ထိုထိုစာစောင်များ၌ တစ်ပုဒ်စီ တစ်ပုဒ်စီ ရေးထားသည်များကို စုစည်းပြီး စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေထားသော အတ္ထုပ္ပတ္တိများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် တစ်ပုဒ်တွင်ရေးထားသော အကြောင်းအရာများ အခြား တစ်ပုဒ်၌ ပါဝင်နေသည်ကို တွေ့ရလိမ့်မည်။ ယင်းသို့ ဖြစ်နေခြင်း အတွက် စာဖတ်သူအနေနှင့် စာရေးဆရာအား ခွင့်လွှတ်လိမ့်မည်ဟူ၍ မျှော်လင့်ရပေသည်။

ဤ 'ပရကထာ' စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာခြင်းအတွက် ကျေးဇူးအတင်ထိုက်ဆုံးမှာ 'မိုးစာစဉ်' ဖြစ်ပေသည်။

ပါရဂူ
၁၀-၅-၉၅

ဒီဒုတ် သို့မဟုတ် စပယ်

- သတင်းစာဆရာ
- စာရေးဆရာ
- စာပေပညာရှင်
- ဂီတပညာရှင်
- နိုင်ငံခေါင်းဆောင်

လူ့လောက၌ ရှိနေကြသော မနုဿလူသားများထဲတွင် အကြမ်းဖျဉ်းအားဖြင့် လူ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ လူတစ်မျိုးမှာ မိမိနှင့် မိမိ မိသားစုမှတစ်ပါး တခြားသူများအတွက် ကျေးဇူးမများသော လူမျိုးဖြစ်ပြီး အခြားလူတစ်မျိုးက မိမိနှင့် မိမိ မိသားစုအပြင် တခြားလူများအတွက်လည်း ကျေးဇူးများသော လူမျိုးဖြစ်သည်။ မိမိနှင့် မိမိ မိသားစုအပြင် မိမိရပ်ရွာအတွက်၊ မိမိမြို့နယ်အတွက်၊ မိမိတိုင်းပြည်အတွက်၊ မိမိကမ္ဘာလောကအတွက် အကျိုးပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် ယင်းသို့ အများအတွက် အကျိုးပြုနိုင်ရန် ဂုဏ်အရည် အချင်းများ ရှိကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့သော ဂုဏ်အရည်အချင်းများနှင့်

ပြည်စုံပြီး လက်တွေ့အရလည်း အများအတွက် တကယ်အကျိုးပြုသွားခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် ဒီးဒုတ် ဦးဘချိုလည်း တစ်ဦးတစ်ယောက် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။

သတင်းစာသည် ပြည်သူ့အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်သည် လက်နက်ကိရိယာ တစ်ခုဖြစ်သည်။ သတင်းစာဆရာ အလုပ်သည် ပြည်သူ့အား လမ်းညွှန်မှုပေးရသော၊ ပြည်သူ့အကျိုးအတွက် ဆောင်ရွက်ရသော အလုပ်ဖြစ်သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် သတင်းစာဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ သတင်းစာဆရာဘဝ အစပြုခဲ့သည်မှာ 'မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်' တွင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်မတိုင်မီကပင် မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းတွင် 'နောက်ဆွယ်ချောင်းက တောက်တဲ့မောင်' အမည်ဖြင့် စာ စတင်ရေးပြီး စာနယ်ဇင်းလောကထဲ ဝင်ရောက်လာခဲ့သည်။ 'နှစ်ပါးကြည်ဂျာနယ်' နှင့် 'ဗန္ဓုလဂျာနယ်' တို့တွင်လည်း ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ ဆောင်းပါးများစွာ ဖော်ပြပါရှိနေပြီ။

ဟင်္သာတမြို့၌ ပထမကျောင်းဆရာ၊ ထို့နောက် ပညာအုပ်အဖြစ် အမှုထမ်းနေစဉ် စာနယ်ဇင်းများတွင် ကလောင်ဆွေးပြီးနောက် ဝန်ထမ်းဘဝမှထွက်ပြီးလျှင် 'မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်' အယ်ဒီတာ အဖြစ် ဝင်ရောက်လုပ်ကိုင်သောအခါ ဦးဘချိုသည် သတင်းစာဆရာတစ်ဦး ဖြစ်လာသည်။ 'မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်' တွင် ဦးဘချို အယ်ဒီတာအဖြစ် အမှုထမ်းသောအချိန်မှာ မြန်မာသက္ကရာဇ် ၁၂၈၆ (ခရစ် ၁၉၂၄) ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။

'မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်' ထုတ်ဝေသူမှာ သမဝါယမ ဝန်ထောက်ဦးဘိုးငြိမ်းဖြစ်သည်။ ဦးဘိုးငြိမ်း၏ အထက်က အရာရှိကြီးများမှာ မျက်နှာဖြူများသာ များသည်။ မျက်နှာဖြူအရာရှိများ၏ ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်ခြင်းသည် ဦးဘိုးငြိမ်း၏ မျိုးချစ်စိတ်ကို မီးမွှေးပေးလိုက်သည်။

သူကိုယ်တိုင်မှာ အင်္ဂလိပ်တို့၏ ကျေးကျွန်အဖြစ်က ရုန်းထွက်နိုင်သည့် အခြေအနေ မရှိသေးသော်လည်း သူ၏ သားသမီးအဆက်အနွယ်များကို အင်္ဂလိပ်လက်အောက်တွင် ကျွန်မခံစေလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဦးဘိုးငြိမ်းသည် 'မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်' ကို ထုတ်ဝေလေသည်။ ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသူ၏ အမည်မှာ ဦးဘိုးငြိမ်းမဟုတ်ဘဲ ဦးဘိုးငြိမ်း၏ဇနီး ဒေါ်ခင်ခင်ဖြစ်သည်။ အစိုးရဝန်ထမ်းတစ်ဦးဖြစ်နေ၍ ဦးဘိုးငြိမ်းသည် ထုတ်ဝေသူအဖြစ် သူ့အမည်ကို မတပ်ဘဲ သူ့ဇနီးအမည်ကို တပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။

မောရဝတီ သတင်းစာ ထုတ်ဝေသူမှာလည်း ဦးဘိုးငြိမ်းပင်ဖြစ်သည်။ ယခုရန်ကုန်အရှေ့ပိုင်းတွင်နေသော ရှေ့နေဦးမျိုးညွန့်မှာ ဦးဘိုးငြိမ်း၏ မြေးဖြစ်သည်။ နေဖြူသား ဦးဘိုးငြိမ်းသည် ကျွန်တော်တို့နှင့်လည်း ဆွေရိပ်မျိုးရိပ် မကင်းပေ။

မြန်မာ့ရီဗျူးတွင် ဦးဘချို အယ်ဒီတာချုပ်အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေစဉ်က မြန်မာ့ရီဗျူး၏ တိုက်အုပ်တာဝန်ယူရသူမှာ ကျွန်တော်၏ ဘကြီးအရင် ဦးကျော်မောင်ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း၌ ဗန္ဓုလဂျာနယ် စသည်တို့တွင် ထင်ရှားသော ကလောင်တစ်ချောင်းဖြစ်လာသည့် ဦးဘိုးမင်းမှာ ထိုစဉ်က မြန်မာ့ရီဗျူးတိုက်တွင် စာပြင်ဆရာအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။

ဦးဘချိုသည် မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်တွင် 'ဒီးဒုတ်' ကလောင်အမည် စတင်သုံးစွဲသည်။ မြန်မာ့ရီဗျူးတွင်ပါသော ဦးဘချိုရေးသည့် 'ဒီးဒုတ်၏ ပစ္စုရလက်ခတ်ကျမ်း' အမည်ရှိ အခန်းမှာ အရေးအသားထိမိထက်မြက်သည်ဖြစ်၍ 'ဒီးဒုတ်' အမည်သည် ထင်ပေါ်ကျော်ကြားလာလေသည်။

ထို့ကြောင့် မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ် ရပ်သွားသောအခါ ဦးဘချိုသည် 'ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်' အမည်ဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ဂျာနယ်တစ်စောင်

စတင်ထုတ်ဝေသည်။ 'ဒီးဒုတ်' ဂျာနယ် စတင်ထုတ်ဝေချိန်မှာ ၁၉၅၅ ခု ဇွန်လ ၂၀ ရက်နေ့ဖြစ်သည်။ ဂျာနယ်ကို စနေနေ့တိုင်း ထုတ်ဝေသည်။ အဖိုးနှုန်းမှာ ၄ ပဲဖြစ်သည်။ 'အယ်ဒီတာ မောင်ဘချို' ဟု တပ်ထားသည်။

မြန်မာ့ရီဗျူးဂျာနယ်က စလာခဲ့သော ဦးဘချိုရေးသည့် 'မစ္စတာ ဒီးဒုတ်၏ ပစ္စရလက်ခတ်ကျမ်း' အခန်း ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် ပြန်ပါလာသည်။ ယင်းအခန်းအပြင် ဦးဘချိုရေးသော ဈေးဂေဇက်၊ ဆယ်လဲနှင့် အာဝါး၊ ဒီးဒုတ်စာတိုက်ခန်း တို့မှာလည်း လူကြိုက်များသော အခန်းများဖြစ်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်ပွားမီက ထုတ်ဝေခဲ့သော စာနယ်ဇင်းတို့တွင် လူသိများသော ဂျာနယ်တစ်စောင် ဖြစ်လာသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဦးဘချိုသည်လည်း 'ဒီးဒုတ်' ဟူသော ကလောင်အမည်ဖြင့် ယှဉ်တွဲလျက် 'ဒီးဒုတ်ဦးဘချို' ဟူ၍ ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာသည်။

စာရေးဆရာ အလုပ်သည် ပြည်သူ့ကို အကျိုးပြုသောအလုပ် ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် စာရေးဆရာရေးသောစာသည် ပြည်သူ့ကို အကျိုးပြုသောစာနှင့် ပြည်သူ့ကိုအကျိုးယုတ်စေသောစာ ဟူ၍ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိသည်။ ပြည်သူ့ကို အကျိုးပြုသောစာရေးသည့် စာရေးဆရာမှာသာ ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာရေးဆရာဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ကို အဆိပ်အတောက်ဖြစ်စေသော စာရေးသည့် စာရေးဆရာမှာမူ ပြည်သူ့ကို အကျိုးပြုသောစာရေးဆရာမဟုတ်ဘဲ ပြည်သူ့ကို အဆိပ်ကျွေးသော စာရေးဆရာဖြစ်သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် ပြည်သူ့အတွက် အကျိုးများသောစာကို အများအပြား ရေးသားသွားခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ ရိုးရိုးစာပေမျှကို သာမက

ရသစာပေကိုပင် ရေးသားသည်။ 'စပယ်' ကလောင်အမည်ဖြင့် သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုရှည်တစ်ပုဒ် ရေးသားသွားခဲ့သည်။ ဝတ္ထု၏ အမည်မှာ 'ဘွေသီဟာ' ဖြစ်သည်။ 'ဘွေသီဟာ' ဝတ္ထုကို ပထမ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ်တွင် အခန်းဆက်ရေးပြီးနောက်မှ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေသည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် စာပေဗိမာန်အဖွဲ့မှ ကြီးမားကျင်းပသော ဝတ္ထုရှည်စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ ကျွန်တော် တင်သွင်းဖတ်ကြားသော 'သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်' စာတမ်းတွင် စပယ်၏ 'ဘွေသီဟာ' ဝတ္ထုအကြောင်းကို ဤသို့ဖော်ပြထားသည်။

“ခရစ် ၁၄၅၃-၇၂ တွင် ဟံသာဝတီ နေပြည်တော်၌ စိုးမိုးသွားခဲ့သည့် ဘုရင်မ ရှင်စောပု လက်ထက်ကို နောက်ခံထားရေးသားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဝတ္ထု၏ ဇာတ်ကြောင်းအကျဉ်းကား ဤသို့တည်း။

“မုတ္တမမြို့စား ဗညားရံ၏ တစ်ဦးတည်းသော သမီးတော်မှာ စောမာလာဖြစ်သည်။ ဗညားရံ သေခါနီးတွင် သူ့သမီးတော်အား 'သမီးတော်ကို တူတော်မောင် ပုသိမ်စား ဗညားသေဉ်မှတစ်ပါး တခြား ဘယ်မဟာသွေး မဟာနွယ်နှင့်မှ သဘောမတူ။ ပုသိမ်စားက ကမ်းလှမ်းလာလျှင် အိမ်ထောင်ပြု သို့မဟုတ်က သီလရှင်ဘဝနှင့်သာ အရိုးထုတ်ပေတော့' ဟု မှာကြားသွားလေသည်။ ခမည်းတော် ကွယ်လွန်သောအခါ မိတဆိုးဖတဆို စောမာလာသည် သူ၏ မဘုရား ဘုရင်မနန်းတော်လာပြီး ဘုရင်မကို ခစားနေရသည်။ ရွှေတိဂုံဘုရားပွဲ ကျင်းပချိန်၌ ရှင်စောပုသည် ဒဂုန်တွင် ယာယီနန်းဖြင့် စံနေသည်။ မင်းညီမင်းသားများလည်း ဘုရားပွဲတွင် စုဝေးရောက်ရှိနေကြသည်။

ဘုရားပွဲတွင် ဗေဒင်ဟောနေသော နက္ခတ်ဗေဒင်ဆရာမလေး မယ်စန္ဒာအား စုန်းမဟု ယိုးစွပ်ပြီး အရပ်သားတို့က မီးရှို့သတ်ဖြတ်မည် လုပ်စဉ် ပုသိမ်စား ဗညားသေဉ်က မယ်စန္ဒာအား ကယ်ဆယ်လိုက်သည်။ မယ်စန္ဒာသည် ပုသိမ်စားအား ကျေးဇူးတင်မဆုံး ဖြစ်သွားသည်။

“စောမာလာသည် ခမည်းတော် မှာခဲ့သည့်အတိုင်း ပုသိမ်စားနှင့် လက်ဆက်လိုသည်။ သို့ရာတွင် ဘုရင်မ ကိုယ်တိုင်က ပုသိမ်စားအား မေတ္တာရှိနေသည်။ ပုသိမ်စားလည်း မုတ္တမမြို့စားကြီး မှာ သွားသည့်စကားကို မနှစ်မြို့။ ယင်းစကားသည် သူ၏လွတ်လပ်ရေးကို ချုပ်ချယ်ထားသည်ဟု ယူဆထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ စောမာလာအား မတွေ့ဖူးဘဲနှင့် မုန်းတီးနေသည်။ ထိုအချိန်၌ ဟံသာဝတီ နန်းတော်သို့ ယိုးဒယား (ထိုင်း) ဘုရင်၏ သံအမတ်ကြီးနှင့် ယိုးဒယားမင်းသားတစ်ပါး ရောက်နေသည်။ သူတို့လာရင်း ကိစ္စမှာ ဘုရင်မ ရှင်စောပုနှင့် ယိုးဒယားဘုရင်တို့ စုလျားရစ်ပတ် လက်ထပ်ရန် အောင်သွယ်တော် လာလုပ်ခြင်းဖြစ်လေသည်။ ပုသိမ်စားအား ရှင်စောပု ချစ်ကြိုက်နေသည်ကို တွေ့ရသောအခါ ယိုးဒယားသံအမတ်ကြီး အခက်တွေ့နေသည်။ သို့သော် လမ်းစတစ်ခု ပွင့်လာသည်။ ယိုးဒယား သံအမတ်ကြီးသည် ရှင်စောပုနှင့် ပုသိမ်စားတို့၏ ချစ်ရေး မလွယ်အောင်၊ ပုသိမ်စားအား လှပကြော့ရှင်းသူ စောမာလာနှင့် ဆုံအောင် ဖန်တီးပေးလိုက်သည်။ ပုသိမ်စားသည် စောမာလာကို တွေ့သောအခါ ချစ်ကြိုက်စွဲလမ်းသွားသည်။ စောမာလာက သူမ စောမာလာဖြစ်ကြောင်း ပုသိမ်စားကို ဖွင့်မပြောပေ။ သူ့နာမည် စောနုဟု လိမ်ပြောထားသည်။ ယင်းသို့ နာမည်လှီးလွှဲ ပြောထားခြင်းမှာ ပုသိမ်စားက စောမာလာကို အခြောက်တိုက် မုန်းတီးနေ၍

စောမာလာမုန်း သိသွားလျှင် မေတ္တာပြယ်သွားမှာ စိုးရိမ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ပုသိမ်စားက စောမာလာအား စောနုအမည်ရှိ မင်းသမီးအမှတ်ဖြင့်သာ ချစ်ကြိုက်နေသည်။ ယင်းအဖြစ်အပျက်ကို ရှင်စောပု သိသွားသောအခါ သူ့အလိုကျ မဖြစ်သဖြင့် ယိုးဒယား သံအမတ်အား နေပြည်တော်မှ ထွက်ခွာသွားရန် ရာဇသံပေးလိုက်လေသည်။ ဤတွင် ယိုးဒယားသံအမတ်ကြီးသည် စောမာလာနှင့်ပုသိမ်စား ကွဲရန် ကြိုးစားပြန်၏။ ယင်းသို့ လုပ်ရန်အတွက်လည်း လမ်းစပေါ်လာသည်။

“နက္ခတ်ဗေဒင် ဆရာမလေး မယ်စန္ဒာသည် စောမာလာနှင့် ရပ်ချင်း ချွတ်စွပ်တူသည်။ တစ်နေ့တွင် မယ်စန္ဒာသည် သူ့အာရုံထဲ၌ ပုသိမ်စား ဘေးတွေ့လိမ့်မည်ဟု ထင်မြင်လာသဖြင့် ကျေးဇူးရှင် ပုသိမ်စားအား သတိပေးရန် ညဉ့်အချိန် နန်းတော်သို့ ချဉ်းကပ်လာသည်။ ထိုအချိန် အိပ်ဖန်စောင့်က မယ်စန္ဒာအား ဖမ်းဆီးလိုက်လေသည်။ ယိုးဒယား သံအမတ်ကြီးသည် ဝင်းသမားလက်ထဲက မယ်စန္ဒာအား ခေါ်ထုတ်ခဲ့ပြီးလျှင် ပုသိမ်စားနှင့် တွေ့ပေးမည်ဟု နှစ်သိမ့်စေလျက် သူနေသည့်အဆောင်သို့ ခေါ်လာသည်။ မယ်စန္ဒာအား မင်းသမီးအဝတ်အစား ဝတ်ဆင်ပေးပြီး သေရည်တိုက်သည်။ မယ်စန္ဒာ သေရည်မူးသောအခါ ပုသိမ်စားမြင်အောင် ယိုးဒယားမင်းသားနှင့် တွဲပြစေသည်။ ထိုအချိန် မတိုင်မီကလေးကပင် စောနုမှာ စောမာလာဖြစ်ကြောင်း သိရှိနေပြီးဖြစ်သည့် ပုသိမ်စားသည် စောမာလာ ယိုးဒယားမင်းသားနှင့် တွဲနေသည်အထင်ရှိသွားပြီး စောမာလာအား ရွံ့မုန်းသွားသည်။ ယိုးဒယားမင်းသားနှင့်လည်း ကတောက်ကဆဖြစ်ပြီး ဓားရေးပြမည်လုပ်သည်။ နောက်မှ ဓားပြန်ရှပ်ပြီး သူ့အဆောင်သူ ပြန်သွားသည်။

“မယ်စန္ဒာ သေရည်မှူးပြေသောအခါ သူ့ကိုလှည့်စားရမည်လား ဟု ပုသိမ်စား ကျကျန်ရစ်သည့် ဓားမြှောင်ဖြင့် ယိုးဒယားမင်းသား၏ နောက်ကျောကို ထိုးလိုက်လေသည်။ ယိုးဒယားမင်းသား ပွဲချင်းပြီး သေဆုံးသွားသည်။ ရုတ်ရုတ်သံသံ အသံကို ကြားရသည်တွင် အခင်းဖြစ်ပွားရာသို့ ပုသိမ်စား ပြန်ရောက်လာပြီး မိန်းမပျိုအား ထွက်ပြေးရန် လမ်းပြလိုက်လေသည်။ စောမာလာအား စိတ်နာနေသော်လည်း မေတ္တာဓာတ်ခံရှိနေသေးသဖြင့် ယိုးဒယားမင်းသားကို သတ်သူမှာ သူသာလျှင်ဖြစ်သည်ဟု ဓားစာခံလုပ်လိုက်လေသည်။ ဤတွင် ပုသိမ်စားအား တရားဥပဒေအရ ဖမ်းဆီးလေသည်။ ယင်းအဖြစ်အပျက်ကို စောမာလာကြားသောအခါ ပုသိမ်စားသည် သူ့အပြင် တခြားရှိသေးသည့် ချစ်သူတစ်ယောက်အတွက် အသက်အသေခံမည်လုပ်သည်ဟု ယူဆပြီး ပုသိမ်စားအား စိတ်နာသွားလေသည်။ သို့သော် ပုသိမ်စား ကြိုးဒဏ်ခံရမည်ကိုမူ စိုးရိမ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ယိုးဒယားမင်းသားနှင့် တွဲသူမှာ သူပင်ဖြစ်ကြောင်း၊ ယိုးဒယားမင်းသားက သူ့ကိုဆွဲလားရမ်းလားလုပ်သဖြင့် ပုသိမ်စားက သူနှင့်စေ့စပ်ထားသူကို စော်ကားရမလားဆိုပြီး ယိုးဒယားမင်းသားကို ဓားနှင့်ထိုးသတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း လိမ်လည်ထွက်ဆိုလိုက်လေသည်။ ဤတွင် ပုသိမ်စား လွတ်သွားလေသည်။ သို့သော် ပုသိမ်စားသည် စောမာလာအား မမှန်မကန် ထွက်ဆိုရမလားဆိုပြီး ပိုမုန်းသွားလေသည်။

“စောမာလာကလည်း ပုသိမ်စားအား ရာဇဝတ်အားက လွတ်ကင်းအောင် လုပ်ခဲ့သော်လည်း ပုသိမ်စားတွင် အခြားချစ်သူတစ်ဦးရှိနေသည်ဟု ယူဆပြီး မကျေမနပ် ဖြစ်နေသည်။ ယင်းအရပ်တော်ပုံသည် ထိုညက မင်းသားအား ဓားနှင့်ထိုးသတ်ပြီး ထွက်ပြေး

သွားစဉ် မင်းမူထမ်းများ မသင်္ကာသဖြင့် ဖမ်းဆီးချုပ်ချောင်ထားသည့် မယ်စန္ဒာက အမှန်ကို ထုတ်ဖော်ပြောပြသဖြင့် ရှင်းသွားလေသည်။ ဤတွင် ဘုရင်မ ရှင်စောပုသည် ပုသိမ်စားအား လက်လျှော့လိုက်ရလေတော့သည်။ ပုသိမ်စားနှင့် စောမာလာတို့၏ အချစ်ရေးတွင်လည်း အနှောင့်အယှက် ကင်းဝေးသွားတော့သည်။”

“ဘွေသီဟာ ဝတ္ထုသည် နန်းတွင်းအချစ် ဇာတ်လမ်းတစ်ပုဒ် ဖြစ်သည်။ ဘုရင်မ ရှင်စောပုခေတ် နောက်ခံပြုရေးဖွဲ့ထားသော်လည်း ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက်မှာ ဝတ္ထုရေးဆရာ၏ စိတ်ကူးသက်သက်သာ ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရေးဆရာသည် ဇာတ်လမ်း ဇာတ်ကွက် ဆင်ပုံ ကျွမ်းကျင်သည်။ ဝတ္ထုဖွဲ့နွဲ့ပုံ နိုင်နင်းသည်။ ဝတ္ထုဆုံးမှ ဖြေရှင်းသွားသည့် အထုံးအဖွဲ့ အရွပ်အထွေးဖြင့် စာဖတ်သူအား ဖမ်းစားထားသည်။ သို့သော် သမိုင်းအမြင်ဖြင့် ကြည့်လျှင်မူ ဤဝတ္ထု၌ ဝတ္ထုရေးဆရာသည် သမိုင်းကြောင်းကို လုံးဝမကြည့်ဘဲ လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် စိတ်ကူးထားသည်ကိုသာလျှင် တွေ့ရသည်။ ချစ်ရေး ချစ်ရာကင်းပြီး ဘုရားတရားနှင့် မွေ့နေသူ ဘုရင်မ ရှင်စောပုအား မြို့စားလုလင်တစ်ဦးကို တစ်ဖက်သတ်ချစ်နေသည့် အင်္ဂလန်ဘုရင်မ အယ်လီဇဘက်၏ စရိုက်မျိုး တပ်ဆင်ပေးထားသည်။ ‘ဘွေသီဟာ’ သည် အင်္ဂလိပ်ဝတ္ထုတစ်ခုကိုမှီး၍ ရေးထားသည့် ဝတ္ထုဖြစ်သည်။”

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် စာပေ ပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်၊ မြန်မာ၊ ပါဠိစာပေကျမ်းဂန်များကို နဲ့နဲ့စပ်စပ် လေ့လာဆည်းပူးထားသည်။ ဗေဒင်ကျမ်း၊ ဆေးကျမ်း စသည်တို့ကိုလည်း ပေါက်မြောက်အောင် လေ့လာလိုက်စားထားသူ ဖြစ်သည်။ သူရေးသားသော စာများကိုကြည့်လျှင် စာပေကျမ်းဂန်များကို မည်မျှ

ကျွမ်းကျွမ်းကျင်ကျင် လေ့လာထားသည်ဆိုသည်ကို သိရှိရသည်။ စာပေကိုလည်း အထူးပင် ချစ်ခင်မြတ်နိုးသည်။ စာပေတိုးတက်ကြီးပွားရေးနှင့်ပတ်သက်၍ သူ၏ စွမ်းစွမ်းတမံ ဆောင်ရွက်ချက်များကြောင့် သူ့ကို မြန်မာစာရေးဆရာအသင်းတွင် ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် တင်မြှောက်ခဲ့သည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် ဂီတပညာရှင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ မြန်မာသီချင်းကြီး သီချင်းခံ၊ အဲ၊ အန်၊ အိုင်ချင်း၊ ဧချင်း စသော အဖွဲ့အနွဲ့များကို ဌာနကရိုက်ကျကျ၊ မှင်မောင်းကျကျ သီဆိုနိုင်သူဖြစ်သည်။ သဘင်ပညာနှင့် ဂီတပညာကို လေ့လာထားသူလည်းဖြစ်သည်။ စောင်းကောက်ကို ပိုင်နိုင်စွာ တီးနိုင်သည်။ ဦးဘချိုသည် ဂီတပညာနှင့်သဘင်ပညာ မည်မျှကျွမ်းကျင်သနည်း ဆိုလျှင် ထိပ်တန်းဂီတပညာသည်များနှင့် သဘင်ပညာသည်များပင် သူ့ထံ ချဉ်းကပ်ပြီး နည်းနာခံယူရသည်အထိဖြစ်သည်။ သီချင်းကြီး သီချင်းခံများ မှုမှန်အတိုင်းဖြစ်စေလိုသည့် အာသီသဖြင့် 'ဂီတဝိသော ဓနိကျမ်း' ကို တည်းဖြတ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ဝါ၊ ဂါ၊ နစ်ပညာသည် အဖွဲ့ကြီးဖြစ်မြောက်အောင် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သော ဂီတပညာရှင်ကြီးဖြစ်သည့်အတွက် သူ့ကို ဂီတဖခင်ကြီးဟုပင် ခေါ်ကြသည်။

ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် နိုင်ငံခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ကိုလိုနီခေတ်က ဗြိတိသျှတို့၏ သံဖနောင့်အောက်မှ ရုန်းထွက်ရန်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ ဝင်နေကြစဉ် ကာလ၌ ဦးဘချိုသည် ဦးဘခိုင်တို့နှင့် တွဲဖက်ပြီးလျှင် ဖေဘီယန်အဖွဲ့ကို တည်ထောင် ဖွဲ့စည်းသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်ပွားမီ ဂျပန်တို့ တန်ခိုးထက်ချိန်၌ နိုင်ငံရေးအမြင်

ကျယ်သော ဦးဘချိုသည် ဂျပန်ဆန့်ကျင်ရေးကို လှုံ့ဆော်ခဲ့သဖြင့် သူ၏တပည့်အချို့နှင့်ပင် သဘောထားကွဲလွဲခဲ့ရသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီး ဗြိတိသျှစစ်တပ် မြန်မာနိုင်ငံအတွင်း တစ်ပတ်ပြန်ကျောလာပြီးသည့်နောက်တွင် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ကြီး တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းသောအခါ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ ယုံကြည်ကိုးစားမှု ခံရသော ဦးဘချိုသည် မြန်မာနိုင်ငံ လုံးဝလွတ်လပ်ရေး ရရှိရန်အတွက် ကြိုးပမ်းအားထုတ်သော ဖဆပလ အဖွဲ့ကြီးတွင် တစ်တပ်တစ်အား ပါဝင်ဆောင်ရွက်သည်။ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း ခေါင်းဆောင်သော အမှုဆောင်ဝန်ကြီးအဖွဲ့ ဖွဲ့သောအခါ ဦးဘချိုသည် အမှုဆောင် ဝန်ကြီးအဖွဲ့တွင် ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

*

၁၉၄၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၀ ရက်နေ့ နံနက် ၀၀လီ၀၀လင်း အချိန်။

အိန္ဒိယပြည်၊ ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်၊ ရူအီးယားဆောင် နံပါတ် ၃၂ အခန်းထဲတွင် ကျွန်တော်အိပ်လို့ ကောင်းနေတုန်း အခန်းအပြင် ဘက်မှ 'ဒုန်း-ဒုန်း-ဒုန်း-' နှင့် တံခါးကို အတင်းထသ ကြားရ၍ အိပ်မှုနံရံမှားနှင့်ထပြီး တံခါးဖွင့်လိုက်သည်။

"ခင်ဗျားက ဒီမှာအိပ်လို့ကောင်းတုန်း ရှိနေသေးတယ်။ ဟိုမှာ ခင်ဗျားတို့ တိုင်းပြည်ခေါင်းဆောင်ကြီးတွေ သေကုန်ပြီ"

သူငယ်ချင်း ကျောင်းသားက သူ့လက်ထဲတွင် ကိုင်ထားသော ထိုနေ့ထုတ် သတင်းစာကို ထိုးပေးသည်။ မျက်စိပွတ်၍ သတင်းစာကို ကြည့်လိုက်သောအခါ သတင်းစာ ရှေ့ဆုံးမျက်နှာ၌ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းနှင့် မြန်မာနိုင်ငံ ခေါင်းဆောင် အာဇာနည်ကြီး

များ လုပ်ကြံခံရသည့်သတင်းကို စာလုံးမည်းကြီးများဖြင့် ဖော်ပြထားသည်ကို ကြေကွဲဝမ်းနည်းဖွယ် တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ အနီးအနား၌ ရေဒီယို မရှိပေ။ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ကျဆုံးသည့် သတင်းကို ၁၉ ရက်နေ့တွင် မသိရသေးဘဲ ၂၀ ရက်နေ့ထုတ် သတင်းစာကို ဖတ်မှပင် သိရသည်။

ရေတိမ်နစ်သွားကြသည့် အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်ကြီးများ ထဲတွင် မိမိနှင့်တွေ့ဆုံဖူးသော၊ စကားပြောဖူးသော၊ တစ်ဦးတည်းသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို ဖြစ်သည်။ ဒီးဒုတ်ဂျာနယ် စတင်ထုတ်ဝေပြီးနောက် ၁၀ နှစ်လောက်အကြာတွင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုအိမ်ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်က မည်သည့်စကားများ ဆွေးနွေးပြောကြားခဲ့သည်ကိုလည်း သတိမရတော့။ တခြားအကြောင်းအရာများကိုလည်း သတိမရတော့။ သတိရနေသည်မှာ ဒီးဒုတ်ဦးဘချို၏ နက်မှောက်နေသော သျှောင်ထုံးတွင် ပေါင်းထားသော ပန်းရောင်ခေါင်းပေါင်းဖြစ်သည်။

ထိုနေ့ နံနက်က သူငယ်ချင်း ကျောင်းသားရှေ့တွင် ကျွန်တော်အချိန်အတန်ကြာမျှ မှင်တက်မိသလို ဖြစ်နေသည်။ မျက်စိအာရုံထဲကမူ သွေးအိုင်ထဲတွင် လဲနေသော သျှောင်ထုံးတွင် ပန်းရောင်ခေါင်းပေါင်းပေါင်းထားသည့် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုသည် တော်တော်နှင့် ပျောက်ကွယ်မသွားပေ။

[ဖိုးဂျာနယ် အတွဲ ၃ ၊ အမှတ် ၁]

ဇေယျနှင့် ဇေယျသမီး၏

၁၉၂၅ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်ပျက်ခဲ့သည့် အဖြစ်အပျက်ဖြစ်သည်။

ရန်ကုန်မန္တလေးရထားတွင် ခရီးသည်များ စီးနင်းလိုက်ပါသွားကြသည်။ တွဲတစ်တွဲတွင် ခရီးသည် လင်မယားနှစ်ယောက် တိုင်နေသောခုံနှင့် ခုံချင်းကပ် ခုံတစ်ခုံတွင် ယောက်ျားခရီးသည် တစ်ယောက် ပါလာသည်။ ထိုခရီးသည်သည် မျက်မှန်ထူထူ တပ်ထားသည်။ ပင်နီအင်္ကျီဝတ်ထားသည်။ ဘေးပန်းကို ဂရုမစိုက်ပေ။ ခရီးတစ်လျှောက်လုံး မျက်နှာက စာအုပ်နှင့်မခွာပေ။ ထမင်းစားချိန် ရောက်လာသောအခါ လင်မယားနှစ်ယောက်သည် အသင့်ယူဆောင်လာသော ထမင်းချိုင့်ကြီးကိုဖွင့်၍ ထမင်းစားကြသည်။ ထမင်းစားနေစဉ် အနီး၌ စာအုပ်ထဲတွင် နစ်မြုပ်နေသော မျက်မှန်ထူထူကြီးနှင့် ပင်နီအင်္ကျီဆရာကို မြန်မာ့ထုံးတမ်းစဉ်အလာအရ ထမင်းစားဖိတ်ခေါ်သည်။ မျက်မှန်နှင့် ဆရာကြီးသည် ပထမတစ်ကြိမ်ငြင်းသည်။ ဒုတိယအကြိမ် ထပ်ခေါ်သောအခါ ငြင်းမနေတော့ဘဲ ထမင်းဝင်စားသည်။

ယင်းအဖြစ်အပျက်မှာ တကယ့်အဖြစ်အပျက် မဟုတ်ပေ။
 ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ထဲတွင်ပါသော အဖြစ်အပျက်ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုခေါင်းစဉ်
 ကို မမှတ်မိတော့။ ဝတ္ထုပါသည် မဂ္ဂဇင်းမှာလည်း သူရိယမဂ္ဂဇင်းလား၊
 မြန်မာ့အလင်းမဂ္ဂဇင်းလား အတိအကျမသိတော့။ ဝတ္ထုဦးတည်ချက်
 ကိုမူ မှတ်မိနေသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်များ ရွပ်
 ရွပ်ချွံချွံ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်နေကြချိန်ဖြစ်၍ တို့ဗမာအစည်း
 အရုံး သခင်ခေါင်းဆောင်တစ်ဦး၏ပုံကို သရုပ်ဖော်ထားသည့် ဝတ္ထု
 ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရေးသူ စာရေးဆရာ၏ အမည်ကိုလည်း သတိရနေ
 သည်။

ဝတ္ထုရေးသူစာရေးဆရာမှာ ဖေယျဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က
 ကျွန်တော်သည် တို့ဗမာအစည်းအရုံးဝင် သခင်များကို လေးစား
 ကြည်ညိုပြီး သခင်များ၏ လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲလှုပ်ရှားမှုများကို
 ထောက်ခံအားပေးနေသူတစ်ဦး ဖြစ်၍ ဝတ္ထုဖတ်စာအရွယ်ပင် ဖြစ်
 သော်ငြားလည်း ထိုဝတ္ထုကို ဖတ်ရသောအခါ ဝတ္ထုထဲတွင် ပါသော
 ဇာတ်ဆောင်၏ စရိုက်မှာ မိမိနှင့် သိကျွမ်းနေသော သခင်ခေါင်း
 ဆောင်တစ်ဦး၏ စရိုက်နှင့် တူနေသည်အတွက် ထိုဝတ္ထုကို အထူး
 ပင် စိတ္တဝင်စားသွားလေသည်။

ထိုဝတ္ထုသည် ကျွန်တော်အား ဆရာဖေယျနှင့် ပထမဦးဆုံး
 မိတ်ဆက်ပေးသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်ဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။

စာဖတ်သူတစ်ဦးတစ်ယောက်သည် စာရေးဆရာတစ်ဦး၏
 စာတစ်ပုဒ် သို့မဟုတ် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို စွဲသွားပြီဆိုလျှင် နောက်
 ပိုင်းတွင်လည်း ထိုစာရေးဆရာရေးသော စာ သို့မဟုတ် ဝတ္ထုကို

မလွတ်တမ်း ဖတ်လေတော့သည်။ ဆရာဖေယျ၏ ဝတ္ထုသည် ဝတ္ထု
 ဖတ်စာအရွယ် ကျွန်တော်အပေါ်တွင် ဩဇာလွှမ်းမိုးမှုရှိသွားသည်ဖြစ်
 ၍ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း ဆရာဖေယျ၏ ဆောင်းပါး သို့မဟုတ်
 ဝတ္ထုကို မလွတ်တမ်း ဖတ်ခဲ့သည်သာ များသည်။

နောက်တစ်ကြောင်းမှာလည်း ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင်က စာရေး
 ဆရာဖြစ်သည်။ စာရေးဆရာသည် စာဖတ်ရသည်။ စာမဖတ်သော
 စာရေးဆရာသည် တိုးတက်မှုလမ်းကြောင်း ပိတ်ဆို့သွားတတ်သည်။
 စာဖတ်သည်ဆိုရာ၌လည်း တွေ့သမျှစာ အကုန်ဖတ်စရာမလိုပေ။
 မိမိမှာ စာပေဝေဖန်ရေးဆရာတစ်ဦး မဟုတ်သဖြင့် ဆောင်းပါးတိုင်း၊
 စာတိုင်း၊ ဝတ္ထုတိုင်းကို မလွတ်တမ်း လိုက်ဖတ်နေစရာ မလိုပေ။
 မိမိနှစ်ခြိုက်သော၊ မိမိအတွက် အကျိုးရှိမည်ထင်သော၊ မိမိအား
 တစ်စုံတစ်ခုပေးသော၊ မိမိအတွက် တစ်စုံတစ်ခု ကျန်ရစ်သော
 စာမျိုးကိုသာ ဖတ်သည်။ ဖတ်သည့် အခါလည်း စိတ်ဝင်စားမှုမရှိလျှင်
 ဆုံးသည်အထိ ဖတ်မနေတော့ဘဲ တစ်ဝက်တစ်ပျက်နှင့် စာအုပ်
 သို့မဟုတ် စာစောင်ကို ပိတ်ပစ်လိုက်သည်။ သို့မဟုတ်ကလည်း
 တခြားစာတစ်ပုဒ် သို့မဟုတ် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ကူးပြောင်းဖတ်သည်။
 မိမိအတွက် ဘာမျှမကျန်ခဲ့ရုံမျှမက မိမိရှိသမျှပင် ပွန်းပဲ့သွားမည့်
 စာမျိုးကိုမူ ခပ်ဝေးဝေးက ရှောင်သည်။

ဆရာဖေယျလို စာရေးဆရာမျိုး၏ ဆောင်းပါး သို့မဟုတ်
 ဝတ္ထုကိုဖတ်လျှင်မူ စာအရေးအသား ပြောမလား၊ အတွေးအခေါ်ပြော
 မလား၊ ဆင်ခြင်တုံတရား ပြောမလား၊ သင်ခန်းစာပြောမလား တစ်
 ခုခုတော့ မလွဲမသွေ ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာဖေယျရေး

သော စာများကို ဂရုစိုက်ဖတ်သည်။ သူ့စာကို ဖတ်သော်လည်း သူနှင့်မူ တော်တော်နှင့် မဆုံခဲ့ပေ။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီ စစ်ကြိုခေတ်ကပင် စာရေးဆရာ အတော်များများနှင့် ကျွန်တော်အသိအကျွမ်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ တချို့မှာမည်ကြီး စာရေးဆရာများဆိုလျှင် တစ်နေရာရာ၌ တွေ့ဆုံကြုံကြိုက်ပြီး အကြောင်းအပေါင်းသင့်သွားသည် သဘောမျိုး မဟုတ်ဘဲ မိမိကိုယ်တိုင်က လမ်းစရာလျက် သူတို့ထံ ချဉ်းကပ်ပြီးလျှင် မသိသိအောင်၊ မကျွမ်းကျွမ်းအောင် မိတ်ဖွဲ့ယူရသည့် စာရေးဆရာများဖြစ်သည်။ ဆရာဝေယျနှင့်မူ လူချင်း မဆုံခဲ့ပေ။ လူချင်းဆုံသည့် အခွင့်အလမ်းလည်း မပေါ်ခဲ့ပေ။

ပေါ်မည့်ပေါ်တော့လည်း သူ၏ ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန် ရုံးခန်း၌ မဟုတ်ဘဲ ၂၉ လမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းထောင့်က စာအုပ်အပေါက်ဆိုင်တွင် ဖြစ်သည်။

ယခုခေတ်တွင် စာအုပ်အဟောင်း ရောင်းသူများထဲ၌ မြန်မာလူမျိုးများကသာ အရေအတွက်များသည်။ သို့သော်လည်း အင်္ဂလိပ်ခေတ်က စာအုပ်အဟောင်းရောင်းသူများမှာ များသောအားဖြင့် အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများဖြစ်ကြသည်။ အိန္ဒိယနွယ်ဖွားများသည် ရန်ကုန်မြို့ လူစည်ကားသော လမ်းများရှိ တိုက်တာအဆောက်အအုံများ၏ လှေကားရင်း၌ အင်္ဂလိပ်စာအုပ်အဟောင်းများကိုပုံပြီး ရောင်းချလေ့ရှိကြသည်။

ငယ်ငယ်ကတည်းက ကျွန်တော် စာအုပ်ဝါသနာပါသည်။ လက်ထဲပိုက်ဆံရှိလျှင် စာအုပ်ဝယ်ပစ်သည်သာ များသည်။ မောင်ဂိုမာရီလမ်း (ယခု ဗိုလ်ချုပ်လမ်း) ရှိ တိုက်တစ်တိုက်၏ လှေကား

ရင်း၌ စာအုပ်အဟောင်းရောင်းသော ကုလားအဘိုးကြီးတစ်ယောက်ရှိသည်။ သူ့ဆိုင်၌ အင်္ဂလိပ်စာအုပ် အဟောင်းများရှိသည်။ ကုလားအဘိုးကြီးဆိုသို့ ကျွန်တော် မကြာခဏ ရောက်သွားတတ်သည်။ တစ်နေ့ ထိုကုလားအဘိုးကြီး၏ဆိုင်မှ ဈေးပေါ့ပါးရသည်နှင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ဝယ်လာသည်။ စာအုပ်မှာ စာမျက်နှာ ၂၀၀၀ လောက်ရှိပြီး ဆိုက်ကြီးအရွယ်ကြီး စာအုပ်ထူကြီးဖြစ်၍ စာအုပ်ကြီးကို ထမ်းပြန်လာရသည်။

စာအုပ်ကြီးမှာ 'မဟာဘာရတ' သက္ကတမူရင်းကဗျာကျမ်းစာအုပ်ကြီးဖြစ်သည်။ စာအုပ်ကြီး လှန်လှောဖတ်ကြည့်သောအခါ တစ်လုံးမှ နားမလည်ပေ။ စာအုပ်အမည်မျှလောက်ကိုသာ ဖတ်တတ်သည်။

ထိုကုလားအဘိုးကြီးဆိုင်က မွေးဖွားပေးလိုက်သော ကျွန်တော်၏ စာအုပ်ဝါသနာသည် နောက်ပိုင်း၌ ကြီးထွားလာကာ စာအုပ်ဆိုင်ရောက်လျှင် ဖတ်တတ် မဖတ်တတ်၊ ဖတ်ဖတ် မဖတ်ဖတ် အငမ်းမရ စာအုပ်ဝယ်လေ့ရှိသည်။ မိမိဝယ်သည့် စာအုပ်များထဲက စာအုပ် ၁၀ အုပ်အနက် နှစ်အုပ်နှုန်းမျှလောက်ကိုပင် ပြီးအောင် မဖတ်ဖြစ်ပေ။ ယခုတော့ လိမ္မာသွားပြီ။ အလွန်အသုံးကျမည့် စာအုပ်မျိုးကိုသာ ဝယ်တော့သည်။ မိမိတွင်ရှိနေသော စာအုပ်များကိုပင် တစ်ရစ်ပြီးတစ်ရစ် ပြန်လည်ရောင်းချပစ်နေသည်။

၂၉ လမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းထောင့်က စာအုပ်အဟောင်းအရောင်းသမား ကာစင်ခေါ် မောင်စိန်မှာ အင်္ဂလိပ်ခေတ်က စာအုပ်အဟောင်းရောင်းသော ကုလားကြီး၏ အမွေကို ဆက်ခံလေးသူဖြစ်ဟန်တူသည်။ ကာစင်၏ စာအုပ်ဆိုင်သည် စာအုပ်အဟောင်းဆိုင်

များထဲတွင် စာအုပ်အစုံဆုံး ဆိုင်တစ်ဆိုင် ဖြစ်သည်။ စာသမား စာရေးဆရာများသည် သူ့ဆိုင်တွင် ဝိုင်းအုံနေတတ်ကြသည်။ ကာစင် ကလည်း သူ့ဖောက်သည် စာရေးဆရာများနှင့် အကျွမ်းတဝင် ဖြစ်နေသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင် ကွယ်လွန်စဉ်က ကာစင်သည် ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို ဂါရဝပြုရန် ကြံတောသုသာန် အထိ သွားရောက်ခဲ့သည်။

တစ်နေ့ ကာစင်၏ စာအုပ်ဆိုင်တွင် ကျွန်တော် စာအုပ် အဟောင်းများကို မွေနေခိုက် အခြားဖောက်သည်တစ်ဦး ရောက်လာသည်။ ကာစင် ပျာပျာသလဲ ဖြစ်သွားသည်။ လွယ်အိတ်ကြီးလွယ် ထားပြီး ဆေးပြင်းလိပ်ကြီး လက်ကြားညှပ်ထားသော ဝဝမိုင်မိုင် ထိုစာအုပ်ဖောက်သည်ကြီးမှာ နိုင်ငံတော် အစိုးရ ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန် ဦးယောဖြစ်သည်။ ဆရာဇေယျ၏ အမည်ရင်းမှာ ဦးယောဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ဆရာဇေယျသည် ပြန်ကြားရေးဌာန ညွှန်ကြားရေးဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းနေဆဲဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လွယ်အိတ်ဟောင်းကြီးကို လွယ်လျက် ဆေးပြင်းလိပ်ခဲပြီး စာအုပ် အဟောင်းဆိုင်များတွင် လှည့်လည်သွားလာနေသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။ ထိုနေ့ကလည်း ဆရာဇေယျသည် ကာစင်၏ဆိုင်က စာအုပ်ပုံကြီးကို မွေနှောက်ရှာဖွေသည်။ လိုချင်သည့် စာအုပ်တွေ့ရသော အခါ ဝယ်ယူလျက် လွယ်အိတ်ကြီးထဲ ထိုးထည့်ပြီး ပြန်လည်ထွက်ခွာသွားလေသည်။

ဆရာဇေယျနှင့် ကျွန်တော် အသိအကျွမ်းဖြစ်သည်မှာ ထိုအချိန်ကဖြစ်သည်။

ဆရာဇေယျသည် စာအုပ်အလွန်ဝါသနာပါသည်။ စာအုပ်စာပေ အလွန်ချစ်မြတ်နိုးသည်။ တစ်ခါတုန်းက တာဝန်ကိစ္စတစ်ခုနှင့် အင်္ဂလန်သွားရသည်။ အင်္ဂလန်ကအပြန်တွင် တခြားအသုံးအဆောင် အာပစ္စည်းကိုမျှ ဝယ်မလာဘဲ စာအုပ်တစ်အုပ်ကိုသာ ဈေးကြီးပေးပြီး ဝယ်လာခဲ့သည်။ သူဝယ်လာခဲ့သော စာအုပ်မှာ သက္ကတဘာသာ 'ကထာသရိတဿာဂရ' အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် 'Ocean of Stories' (ဝတ္ထု သမုဒ္ဒရာ) ဖြစ်သည်။ C.H Tawney အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ပြီး လန်ဒန်မှ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေထားသည့် အတွဲ ၁၀ တွဲရှိသော 'ကထာသရိတဿာဂရ' အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန် 'Ocean of Stories' သည် ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဆရာဇေယျထံမှတစ်ပါး တခြားမည်သည့်နေရာမှာမှ မရှိပေ။ နောက်ပိုင်းကျမှ အတွဲ ၂ တွဲဖြင့် အပြီးရိုက်နှိပ်ထားသော အိန္ဒိယရိုက် ထိုစာအုပ်ကို ကုန်သွယ်ရေး (၉) က တင်သွင်းရောင်းချခဲ့သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံသို့ တစ်အုပ်စ နှစ်အုပ်စ ရောက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထို့နောက် ဆရာဇေယျနှင့် ဆက်သွယ်ရသည့် အချိန်တစ်ချိန် ရောက်လာပြန်သည်။ တစ်ချိန်က ကျွန်တော်လည်း 'ပတ်ဘလစ်ရှာ' လုပ်ခဲ့ဖူးသည်။ မိမိရေးသော စာအုပ်ကိုလည်း ထုတ်သည်။ တခြား စာရေးဆရာများ၏ စာအုပ်ကိုလည်း ထုတ်သည်။ ထိုအချိန်က နိုင်ငံခြား စက္ကူတစ်ထပ်မှ ၉ ကျပ်- ၁၀ မျှသာရှိသည်။ စက္ကူထုပ်နှင့် စာအုပ်ထုပ်ကို ကိုယ်တိုင်ထမ်းသည်။ နယ်ကိုယ်စားလှယ်များ အတွက် စာတိုက်သို့ ကိုယ်တိုင် စာအုပ်ထုပ် သွားပို့သည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော်ထုတ်ဝေသော တခြားစာရေးဆရာများ၏ စာအုပ်များထဲတွင် စာအုပ်နှစ်အုပ်ပါသည်။ တစ်အုပ်မှာ 'ဟဟီ

ယန် ခရီးစဉ်' ဖြစ်ပြီး အခြား တစ်အုပ်မှာ 'ဓမ္မစေတီ' ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ထိုစာအုပ်နှစ်အုပ်ကို ရှားပါးစာအုပ်များအဖြစ်ဖြင့် ပြန်လည်ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် စာအုပ်လောကတွင် ကျွန်တော်မည်မျှ နှစ်သက်သနည်းဆိုလျှင် ထိုစာအုပ် နှစ်အုပ်လုံးကို ဟံသာဝတီတိုက်မှ ပြန်ထုတ်ထားသည်ကို ကျွန်တော်မသိပေ။ နှစ်ပေါင်းများစွာမူလ ရိုက်နှိပ်ခြင်း ပြတ်နေပြီအထင်ရှိသဖြင့် ထုတ်ဝေလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ထိုစာအုပ်နှစ်အုပ်လုံး ဟံသာဝတီ စာအုပ်တိုက်တွင် တောင်ပုံရာပုံ ရှိနေသည်ကို နောက်ကျမှ သိရှိရသည်။

'ဓမ္မစေတီ' ဝတ္ထုကို ထုတ်ဝေမည်ပြုသောအခါ စာမူခက်ခဲသည်တို့နှင့် ပတ်သက်ပြီး ဆရာဇေယျနှင့် ဆက်သွယ်ရသည်။ 'ဓမ္မစေတီ' ဝတ္ထု တတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခြင်း ကျွန်တော့်ထံတွင် ရှိနေသည်။ သို့သော်လည်း ထိုတတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခြင်း၌ စာမျက်နှာကျနေသည်။ အပြည့်အစုံ မရှိပေ။ ကျွန်တော် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေမည့်စာအုပ်တွင် ကျနေသော စာမျက်နှာများကို ထပ်ဖြည့်ပြီး ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ထုတ်ဝေလိုသည်။ ဆရာဇေယျအား အကျိုးအကြောင်း ပြောပြသောအခါ ဆရာဇေယျက ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခြင်း စာအုပ် သူ့ထံတွင် မရှိသော်လည်း ရှာပေးမည်ဟု ပြောသည်။ ရှာလည်းရှာပေးသည်။ သူရှာပေးသော စာအုပ်ထဲက စာမျက်နှာတချို့ ထပ်ဖြည့်၍ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသောအခါ ကျွန်တော် ရိုက်သော 'ဓမ္မစေတီ' ဝတ္ထုသည် ပထမအကြိမ်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် ရိုက်နှိပ်ခြင်းများကဲ့သို့ပင် ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖြစ်သွားသည်။

ထိုအချိန်က ဆရာဇေယျသည် စာအချိုးတစ်ပုဒ်ရေးပြီး ကျွန်တော့်ထံ ပေးပို့လိုက်လေသည်။

မြန်မြန်စီ၊ မြန်မြန်ရိုက်ပေတော့၊ မဇိကနှင့် ပါရဂူ၊
ငွေသောင်းထောင် မြန်မြန်တိုးလိမ့်မယ်၊
ဖိုးထိုက်ကြူကြူ၊
ခက်လိုက်တဲ့ သည်စာမူ၊ ကြည်ဖြူတဲ့အကြောင်း။
ဓမ္မ စေတီတဲ့၊ ခြေမဟီ တုန်ကာရိုက်သို့ဝယ်၊
ငြိန်လိမ့်လူပေါင်း။
(ဓမ္မလှိုင် မူပိုင်ခံကို ပေးပါကောင်းကောင်း။)

အရေးကြီး

ယခုစာမူကို မပျောက်မပျက် အမြန်ပြန်ပို့ပါမည်ဟု ကတိအာမခံပေး၍ တောင်းယူခဲ့ရပါသည်။ လိုရာစာမျက်နှာများကို မြန်မြန်ကူး၍ ကျွန်တော့်ထံသို့ ရှေ့အင်္ဂါနေ့ (၂၈ ၁၊ ၉၆) ရောက်အောင် ပြန်ပို့ပါခင်ဗျာ။

မောင်ယော
၂၃၊ ၁၊ ၆၉

ထိုအချိန် မတိုင်မီကလည်း ဆရာဇေယျနှင့် တစ်ကြိမ်ဆုံခွင့်ရခဲ့သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ပထမသမ္မတကြီး ဒေါက်တာရာဂျိန္ဒရာပရဆတ်၏ တရုတ်ပြည်ခရီးတွင် အိန္ဒိယသတင်းစာဆရာအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ ပါသွားသည်။ အိန္ဒိယသတင်းစာဆရာအဖွဲ့သည် အိန္ဒိယပြည် အပြန်ခရီးတွင် မြန်မာနိုင်ငံသို့ ဝင်ရောက်လာသည်။ ထိုအိန္ဒိယ သတင်းစာဆရာအဖွဲ့တွင် ဗာရာဏသီမှ ထုတ်ဝေသော ဟိန္ဒီနေ့စဉ်သတင်းစာ 'အာဂျီ' ၏ အယ်ဒီတာ 'လက္ခမိနာရာယန်းဗျာဆ'လည်း ပါလာ

သည်။ သတင်းစာဆရာ၊ စာရေးဆရာဖြစ်သော ရှုရီဗျာဆသည် ကျွန်တော်၏ သိဟောင်းကျမ်းဟောင်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယသတင်းစာ ဆရာများသည် အထူးအားဖြင့် ကျွန်တော်၏ မိတ်ဆွေ ရှုရီဗျာဆသည် ဂျန်ကုန်ရောက်ခိုက် မျိုးချစ်စာဆိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းနှင့် တွေ့ဆုံလိုသည်ဆို၍ အိန္ဒိယသတင်းစာဆရာအဖွဲ့ကို ဆရာကြီးအိမ် ကျွန်တော်ခေါ်သွားသည်။ ထိုအချိန်က အိမ်တွင်ရှိနေသော ဆရာဇေယျ သည် ဆရာကြီးနှင့် အိန္ဒိယသတင်းစာဆရာများအကြားတွင် စကား ပြန်အဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ အိန္ဒိယသတင်းစာဆရာများမေးသော မြန်မာစာပေ၊ မြန်မာယဉ်ကျေးမှုနှင့် ပတ်သက်သည့် မေးခွန်းများကို ဆရာဇေယျကပင် ဒိုင်ခံဖြေကြားသည်။ ဆရာဇေယျ အင်္ဂလိပ်လိုပြော သည်ကို ပထမဆုံးအကြိမ်နှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ် ကြားရခြင်းဖြစ် သည်။ အင်္ဂလိပ်စကား သွက်သွက်လက်လက် ပြောသည်ကို တွေ့ မြင်ကြားသိခဲ့ရသည်။

၁၉၇၁ ခုနှစ် ဇူလိုင်လထဲတွင် စာပေဗိမာန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ မှ ကြီးမှူးကျင်းပသော 'အတ္ထုပ္ပတ္တိစာပေ' နှီးနောဖလှယ်ပွဲ၌ 'မြန်မာ အတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း' စာတမ်းကို ပထမဆုံးနေ့ ပထမဆုံးအချိန် ကျွန်တော် တင်သွင်းဖတ်ကြားရသည်။ ကျွန်တော် စာတမ်းတင်သွင်း နေချိန်၌ အလှည့်ကျ သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရသူမှာ ဦးယော (ဇေယျ) ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်၏ စာတမ်းတွင် အငြင်းပွားစရာ၊ ဆွေးနွေးစရာ အချက်များ ပါရှိသည်ဖြစ်၍ စာတမ်းတင်သွင်းအပြီးတွင် ပညာရှင် များနှင့် စာရေးဆရာ အတော်များများ အကြိတ်အနယ် အချေအတင် ဝင်ဆွေးနွေးကြသည်။ ထိုပညာရှင်များ၊ စာရေးဆရာများထဲတွင်

ဦးအေးမောင် (မြန်မာစာ ပါမောက္ခဟောင်း)၊ ဦးလူဖေဝင်း (ကျောက်စာ ဝန်ဟောင်း)၊ ဦးမျိုးမင်း (ပညာရေးအရာရှိ)၊ ဦးသာမြတ်၊ ဦးလှတင် (လှသမိန်)၊ ဗိုလ်ထွန်းလှ (တက္ကသိုလ်နေဝင်း)၊ ဦးသာတင် (မာယ)၊ နိုင်ပန်းလှ (ယဉ်ကျေးမှုဌာန)၊ ဗိုလ်အေးမောင်၊ ဦးဖိုးကျော်မြင့် (မြန်မာဂုဏ်ကျော်မြင့်) စသည်တို့ ပါဝင်ကြသည်။

ဆရာဇေယျသည် ဆွေးနွေးကြသူများကြားထဲတွင် မပြေမလည် လိပ်ခဲတည်းလည်း ဖြစ်နေသော ပြဿနာများကို သဘာပတိ ကုလားထိုင်ပေါ်မှနေ၍ ထိန်းထိန်းသိမ်းသိမ်းလုပ်ကာ ပြေလည်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်သွားလေသည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန် စာပေဗိမာန်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့မှ ကြီးမှူး၍ ဝတ္ထုရှည်နှီးနောဖလှယ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ပြန်သည်။ ထိုနှီး နောဖလှယ်ပွဲ၌လည်း ကျွန်တော် စာတမ်းတစ်စောင် တင်သွင်းဖတ် ကြားရသည်။ ကျွန်တော်စာတမ်း၏ ခေါင်းစဉ်မှာ 'သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်' ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ စာတမ်းထဲတွင် "ဆရာ ဇေယျ၏ 'မြတ်လေးရွှေဓားဗိုလ်' ဝတ္ထုသည် ရဲသွေးရဲမာန်နှင့် စွန့် စွန့်စားစား ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ရန် စေ့ဆော်ကောင်း စေ့ဆော်မည် ဖြစ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်မွေးမြူနေသည့် ယခုခေတ် နှင့်မူ မဆီလျော်တော့ပေ" စသည်ဖြင့် တင်ပြသွားခဲ့သည်။ ကျွန်တော် စာတမ်းဖတ်နေချိန်၌ ဆရာဇေယျသည် ပရိသတ်ရှေ့ဆုံးတန်းခုံတွင် ထိုင်နေသည်။ သူ့ဝတ္ထုဝေဖန်ချက် ကြားသောအခါ ဆရာဇေယျ သည် ဟဲ ... ဟဲ ... ဟဲ နှင့် ခေါင်းတရမ်းရမ်းလုပ်နေသည်။

ဆရာဇေယျသည် စစ်ကြို စစ်ပြီး မြန်မာစာပေသောက၏ ထိပ်တန်း စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေ လောက

ထဲ ခြေချစအချိန်၌ ဆရာဇေယျသည် သတင်းစာတစ်စောင် ကြီးမူး ထုတ်ဝေဖူးသည်။ သူ့သတင်းစာ၏ အမည်ကို ဆရာဇေယျက သူ့ကလောင်အမည်အတိုင်း 'ဇေယျ' ဟု ပေးထားသည်။ ဇေယျ သတင်းစာကို ၁၉၂၅ ခုနှစ် ဧပြီလ ၁၃ ရက်နေ့မှ စတင်၍ တနင်္လာ နေ့တိုင်း ထုတ်ဝေသည်။ သတင်းစာ မျက်နှာဖုံးတွင် 'အယ်ဒီတာ ဆရာရော' ဟုတပ်ထားသည်။

ဇေယျ သတင်းစာသည် သက်ဆုံးရှည်ကြာသည့် သတင်းစာ တစ်စောင် မဟုတ်စေကာမူ မြန်မာနိုင်ငံစာနယ်ဇင်းသမိုင်း၏ အစဦး စာနယ်ဇင်းစာရင်းထဲတွင် တစ်စောင်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ယခု ခေတ်အမြင်နှင့်ကြည့်လျှင် 'ဇေယျ' သတင်းစာသည် သတင်းစာထက် ဂျာနယ်ပိုဆန်သည်။ ရှေးခေတ်က တစ်ပတ်တစ်ကြိမ်ထုတ် စာစောင် များကိုလည်း သတင်းစာဟုပင် ခေါ်ကြသည်။ 'ဇေယျ' သတင်းစာ သို့မဟုတ် သတင်းစဉ်၌ ခေါင်းကြီးပိုင်းနှင့်တကွ နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ နိုင်ငံတကာအရေး၊ စာပေ၊ ကဗျာစသော ကဏ္ဍများပါဝင်သည်။ ဇေယျ၏ 'သီဟာပျံ' အခန်းဆက်ဝတ္ထုကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြ ထားသည်။

ဆရာဇေယျသည် ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါး၊ စာတမ်း များစွာ ရေးသားသွားခဲ့သည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများနှင့် ဆောင်းပါးစာတမ်းများ သည် နှောင်းပိုင်းမြန်မာစာပေသမိုင်း၏ မှတ်တိုင်အဖြစ် စာပေသမိုင်း တွင် ကျန်နေရစ်မည့်စာများဖြစ်သည်။ သူ ရေးသားသွားခဲ့သော ဆောင်းပါးစာတမ်းများကို စုပေါင်း၍ 'မြန်မာ့မျက်ပွင့်' အမည် စသည်ဖြင့် စာအုပ်များ ထုတ်ဝေထားသည်။ သူ၏ တချို့စာများမှာ ကျောင်းသုံးပြဋ္ဌာန်းခြင်း ခံကြရသည်။ ဆရာဇေယျ ရေးသားပြုစုသွား

သော ဆောင်းပါးစာတမ်းများအနက် စာအုပ်အဖြစ် မရောက်သေး သော ဆောင်းပါးစာတမ်းများလည်း ကျန်ရှိနေသေးသည်။ ယင်းတို့ တို့ စုဆောင်း၍ စာအုပ်အဖြစ် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေလျှင် မြန်မာစာပေ လောကအတွက် အထူးပင် ကျေးဇူးများပေလိမ့်မည်။

၁၉၆၂ ခုနှစ်က ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေတွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရ က ကြီးမူးပြီး စာရေးဆရာညီလာခံကြီးတစ်ရပ် ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုစာရေးဆရာညီလာခံကြီး၌ ဇော်ဂျီက 'ရသစာပေ ပုံသဏ္ဌာန် ပြဿနာ' စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ မောင်ထင်က 'မူပိုင်အခွင့်အရေး' စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဇာက 'စာရေးဆရာအဖွဲ့အစည်း ပြဿနာ' စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ တိုက်စိုး (ဦးသန်းထွတ်) က 'စာပေဝေဖန်မှုအတတ်ပညာ' စာတမ်းကိုလည်းကောင်း၊ ဗန်းမော် တင်အောင်က 'စာပေနှင့် လွတ်လပ်မှု' စာတမ်းကိုလည်းကောင်း အသီးသီး တင်ကြသည်။ ထိုစာရေးဆရာ ညီလာခံကြီး၌ ဆရာဇေယျ တင်သွင်းသော စာတမ်း၏ ခေါင်းစဉ်မှာ 'စာရေးဆရာနှင့်တာဝန်' ဖြစ်သည်။

ဆရာဇေယျ၏ စာတမ်း၌ပါသော အချက်အလက်အချို့ကို ကောက်နှုတ်တင်ပြလိုက်ပါသည်။

“ကလောင်သွားသည် ဓားသွားထက် ထက်သည်ဟု ဆိုစမှတ် ပြုကြသည်။ ထိုစကားသည် စာရေးဆရာတို့အတွက် ဝင့်ဝါပလွှား သော စကားမျှသာမဟုတ်။ အကယ်မချအားဖြင့်လည်း အလွန်မှန်ကန် သော စကားဖြစ်လေသည်။ ယခုအခါ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံး ပုခက်တွင်း မှ ကလေးများပါမကျန် လူသားတို့၏ ခေါင်းပေါ်တွင် လူ့သမိုင်း၌ တစ်ခါမျှ မကြုံခဲ့ရလောက်အောင် ကြောက်မက်ဖွယ်ရာကောင်းသော

မျှူကလီးယားလက်နက်ကြီးများ ရစ်ဝဲလျက်ရှိလေသည်။ လူတစ်ယောက်က မျက်ရိပ်ပြ၍ လူတစ်ယောက်က ခလုတ်ကိုနှိပ်လိုက်ရုံဖြင့် ၂၄ နာရီအတွင်း လူပေါင်းသိန်းသန်းကုဋေ ပျက်စီးစေနိုင်လေသည်။ မျှူကလီးယားလက်နက်သည် ထိုမျှထက်မြက်၏။ ယခုထိ ထို့ထက် ထက်မြက်သော လက်နက်မရှိသေးချေ။ သို့ပင်ဖြစ်လင့်ကစား မျှူကလီးယား လက်နက်သည် လူသားကို အကုန်အစင် မဖျက်ဆီးနိုင်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် လူဟူ၍ ကျန်တန်သလောက် ကျန်ရှိနိုင်သေး၏။ ထိုအခါ မျှူကလီးယား လုပ်သော အတတ်၊ မျှူကလီးယားလုပ်သော သူများပါ ပျောက်ကွယ်သွား၍ မျှူကလီးယားခေတ် ကုန်သွားလိမ့်မည်။ မျှူကလီးယားသာ ပျောက်ကွယ်သွားမည်။ လူဟူကား အညွန့်မတုံးနိုင်ချေ။

“ကလောင်သည် ဓားလက်နက်ကဲ့သို့ ခုတ်ထစ်ပိုင်းဖြတ်နိုင်စွမ်းမရှိ။ မျှူကလီးယားလက်နက်ကဲ့သို့ ရှိရှိသမျှ တစ်မဟုတ်ချင်း ပျက်ပြားစေနိုင်ခြင်း မရှိချေ။ သို့သော် လူ၏အနှစ်ဖြစ်သော စိတ်ကိုကစားနိုင်သည်။ မွှေ့ရမ်းနိုင်သည်။ ကြည်လင်စေနိုင်သည်။ မည်းညစ်စေနိုင်သည်။ ကလောင်က ကောင်းရာသို့ပို့လျှင် အထက်ဘဝဂ်သာမက နိဗ္ဗာန်သို့ပင် တက်လှမ်းနိုင်သည်။ ကလောင်က မကောင်းရာသို့ဆွဲလျှင် အဝီစိတွင်ချိုးကပ်စေနိုင်သည်။ ကလောင်က သတ်လျှင် အသက်ရှင်လျက်ပင် သေသည်ထက်ဆိုးနိုင်လေသည်။ မျှူကလီးယားက လူညွန့်မတုံးစေနိုင်။ ကလောင်ကမူကား လူညွန့်ကို တုံးစေနိုင်သည်။ ခြေနှစ်ချောင်း၊ လက်နှစ်ဖက်၊ ခေါင်းတစ်လုံးရှိပါလျက်လည်း တီကောင်လောက်မျှ ‘အသုံးမကျသောဘဝသို့ ရောက်စေနိုင်သည်။ ကလောင်ကိုင်သောလက်သည် မျှူကလီးယားကိုင်သော လက်ထက်

ကြောက်စရာကောင်း၏။ အစွမ်းသတ္တိထက်မြက်၏။ အစွမ်းသတ္တိထက်မြက်သလောက် တာဝန်ကြီးလှပေသည်။ ထိုတာဝန်သည် စာရေးဆရာတို့အတွက် မည်မျှကြီးမားသနည်း၊ လူသားတို့အတွက် ထိုတာဝန် ကျေပွန်အောင် မည်သို့ထမ်းရွက်ကြအံ့နည်းဟူသော ပြဿနာကြီးသည် ယနေ့စာရေးဆရာများ ရှေ့မှောက်သို့ ရောက်လှပြီ။ စာရေးဆရာများက မည်သို့ဖြေရှင်းကြအံ့နည်း။

“စာရေးဆရာများသည် လွတ်လပ်စွာ တွေး၍ လွတ်လပ်စွာ ရေးနိုင်ပါသည်။ လွတ်လပ်စွာတွေး၍ လွတ်လပ်စွာရေးမှသာလျှင် တကယ်အကျိုးပြု စာကောင်းပေးကောင်းများ ထွက်နိုင်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် စာရေးဆရာများ မည်သို့တွေးရမည်၊ မည်သို့ရေးရမည် စသည့်ကန့်သတ်မှုများကို မယုံကြည်ပါ ...။ အရေးကြီးသည့် အချက်မှာ စာရေးဆရာတို့၏ အတွေးနှင့်အရေးကို ခေတ်၏အလိုက အဘယ်မျှလောက် အရောင်ဟပ်ပါသနည်း၊ စာရေးဆရာက ထိုအရောင်ဟပ်ချက်ကို မည်မျှလောက် တုံ့ပြန်ပါသနည်းဟူသော အချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။ စာရေးဆရာသည် ခေတ်၏ လိုလားချက်ကို ရောင်ပြန်ဟပ်နိုင်လျှင် စာနှင့်ခေတ် မဆုံစည်းမီ၊ တစ်ဖက်နှင့် တစ်ဖက် အချော်လျက် ရေးသမျှစာသည် တန်ခိုးသတ္တိကင်းမဲ့၊ အလဟဿဖြစ်ရုံသာမက အကျိုးနည်းခံရသော ထုံးသက်သေသာဓကများသည် ကမ္ဘာ့ရာဇဝင်တွင် များစွာရှိပေသည်။

ယခုကျွန်ုပ်တို့ ရောက်ရှိနေသောခေတ် ယနေ့ယခုအချိန်တွင် မြန်မာ့ဇာတ်ခုံ၌ ဝိဇ္ဇာဇော်ကို လူယောင်လူဝါးဟန်ပြသမားက သူ့ထက်သူ လူစွမ်းကောင်းပြု၍ မင်းသားကြီးလုပ်နေကြသည်ကို ပြည်ပုံးကားအုပ်၍ တကယ့်ဇာတ်လိုက်မင်းသားများဖြစ်ကြသော တောင်

သူလယ်သမား၊ လုပ်သားများကို ပွဲထုတ်ထားပေပြီ။ ကမ္ဘာပေါ်အရပ်ရပ်တွင် အရှေ့ဇာတ်ခုံ၊ အနောက်ဇာတ်ခုံ ကြည့်ချင်သည့် ဇာတ်ခုံကြည့်။ နေပြည်တော်အရောက် ဇာတ်သိမ်းခန်းအထိ တကယ်တမ်း ဆောင်ကြဉ်းကပြနေသူများမှာ ပွဲဦးထွက် နတ်ကတော်၊ စုန်း၊ တစ္ဆေ၊ ဝိဇ္ဇာ၊ ဇော်ဂျီယောင်ယောင်ဝါးဝါး၊ အလှပြသမားများမဟုတ်။ ကောင်သူလယ်သမား၊ အလုပ်သမားများပင် ဖြစ်ပေသည်။ ယခု မြန်မာ့ဇာတ်ခုံ၌လည်း ထိုတောင်သူလယ်သမား၊ အလုပ်သမားများ တည်းဟူသော တကယ့်ဇာတ်လိုက်များ ရောက်ရှိနေပြီ။ ထိုတောင်သူလယ်သမား၊ အလုပ်သမားဇာတ်က စာရေးဆရာများအားအရောင်ဟပ်လျက်ရှိ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ စာရေးဆရာများက မည်သို့တုံ့ပြန်အရောင်ဟပ်ကြအံ့နည်း . . .”

စာရေးဆရာတိုက်စိုးသည် ‘ဇေယျ’အမည်ဖြင့် ဆရာဇေယျ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိရေးသားထားသည်။ သို့ရာတွင် ယခုထက်တိုင် စာအုပ်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာသည်ကို မတွေ့ရသေးပေ။

[မိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၁၂]

မျိုးချစ် ပညာရှင် စာရေးဆရာ

“မသိနားမလည်သူတို့သည် ပညာရေးဟုခေါ်သည့် အရာ၏ တန်ဖိုးကို ပိုတွက်လေ့ရှိကြသည်။ ဆင်းရဲသား သားသမီးများသည် အစစအရာရာ ချို့တဲ့ကြသည်ဖြစ်၍ ဥစ္စာနေကို ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ခြင်း၏ မွေးမိခင်ဟု ထင်မှတ်ကြသည်။ အခြားတစ်ဖက်၌မူ သူဌေး၊ သူကြွယ်တို့၏ သားသမီးများသည်ကား ရွှေသည် ရွှင်လန်းချမ်းမြေ့ခြင်းကို မဖြစ်ပေါ် မပေါက်ဖွားစေနိုင်ဟု သိရသည့်အတွက် ဥစ္စာနေ၏ တန်ဖိုးကို လျော့တွက်လေ့ရှိကြသည်။ ပညာတတ်၏ သားသမီးများသည် စာပေကျမ်းဂန်ကို အရေးမစိုက်ဘဲ ယဉ်ကျေးမှု မှန်သမျှကိုလည်း အထင်အမြင် သေးကြသည်။ အစဉ်အလာအရ စာရေးဆရာကြီးများ၏ သားသမီးများသည် စာရေးဆရာဖြစ်မလာကြပေ”

(ရောဘတ်ဂရင်း အင်ဂါဆိုး)

အတွေးအခေါ် ပညာရှင် ရောဘတ်ဂရင်း အင်ဂါဆိုးသည် ရှေးဟောင်းအတွေးအခေါ်များကို တော်လှန်ဆန့်ကျင်သော စာအုပ်

တစ်အုပ် ရေးသားထားသည်။ စာအုပ်၏ အမည်မှာ “ဟောပြော ချက်များနှင့် စာတမ်းများ” (Lectures and Essay) ဟူ၍ ဖြစ် သည်။ ကျွန်တော် မြန်မာပြန်ဖူးသော “တော်လှန်သော အတွေးအ ခေါ်” မှာ ထိုစာအုပ်ထဲက အခန်းတချို့ဖြစ်သည်။ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ “လူသေ လူဖြစ်” စာအုပ်၌ပါသော အခန်းတော်တော်များများမှာ လည်း ထိုစာအုပ်ထဲကပင် ဖြစ်သည်။

ထိုစာအုပ်တွင် ရှိတ်စပီးယား အမည်ဖြင့် ရှိတ်စပီးယား အ ကြောင်း ရေးထားသည့် အခန်းတစ်ခန်း ပါသည်။ ယင်းအခန်း၌ “အစဉ်အလာအရ စာရေးဆရာကြီးများ၏ သားသမီးများသည် စာရေးဆရာ ဖြစ်မလာကြ” ဟူသော အထက်ပါ စာပိုဒ်တစ်ပိုဒ် ပါသည်။

မဟာဆွေ၏ သမီးသည် ခင်ဆွေဦး ဖြစ်လာသော်လည်း၊ မန်းတင်၏ သမီးသည် မစန္ဒာ ဖြစ်လာသော်လည်း ယင်းအဖြစ်မျိုး မှာ ခြွင်းချက်မျှသာ ဖြစ်သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့်မူ စာရေးဆရာ ကြီးများ၏ သားသမီးများသည် စာရေးဆရာဖြစ်မလာကြ။ ပညာ ရှင်ကြီးများ၏ သားသမီးများသည် ပညာရှင်ဖြစ်မလာကြ။

လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်ခန့်က မြို့မကျောင်း (၁၇အထက ၂) ရောက်သွားသည်။ ဝိပဿနာဆရာကြီး အက်စ်-အင်-ဂိုအင်ကာ၏ သား ဘနဝါရီလာလ် ဂိုအင်ကာခေါ် ဦးမောင်ရွှေသည် ဗန္ဓုလ အင်တာနေရှင်နယ် လိမိတက်၏ ဒါရိုက်တာဖြစ်သည်။ မြို့မကျောင်း သားဟောင်း တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ မြို့မကျောင်း၌ ဦးမောင်ရွှေ လူသော ကထိန်အလှူပွဲဖိတ်၍ မြို့မကျောင်းရောက်သွားခြင်းဖြစ် သည်။

ထိုအချိန်က ဇော်ဝင်းကျားကို တွေ့ရသည်။ ဇော်ဝင်းကျားသည် အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ တစ်ဦးတည်းသော သားဖြစ် သည်။ ဇော်ဝင်းကျားကို ယခင်ကလည်း အခြားနေရာများ၌ တွေ့ဖူးမြင်ဖူးသည်။ မြို့မကျောင်းတွင် တစ်ယောက်သာသူက ဇော် ဝင်းကျားကို ကျွန်တော်နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသောအခါ ဇော်ဝင်းကျားက “ဆရာပါရဂူကို ကျွန်တော်သိပါတယ်။ ကျွန်တော်တို့နဲ့တောင် အမျိုးတော်သေးတယ်” ဟု ပြောသည်။

ဦးဖိုးကျားနှင့် ဒေါ်စကြာည် ကွယ်လွန်သွားသည့်အခါ တစ် ဦးတည်းသောသား ဇော်ဝင်းကျားသည် လူတစ်လုံး သူတစ်လုံးအဖြစ် အဝတ်ဩဃာထဲတွင် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားနိုင်ရန် အခြေအနေမပေးဘဲ တစ်ကောင်ကြွက် တစ်မျက်နှာ အဖြစ်ဖြင့်သာ ကျန်ခဲ့သည်။ အခြေ အနေမပေးဘဲ ချိုချိုတုံတုံ နေရသည်ဖြစ်၍ ဇော်ဝင်းကျားသည် သူ့ အဖေ ထားခဲ့သော စာအုပ်များကိုပင် ရောင်းစားပစ်သည့် အခြေ အနေသို့ ရောက်ခဲ့သည်။ ကုန်သွယ်ရေး (၉) က ညစောင့်အလုပ် ပေးထားသဖြင့် ရသည့်လခလေးဖြင့် မျှတနေရရှာသည်။

ယခုလည်း မြို့မကျောင်းတွင် သူ့ကိုသွားတွေ့သောအခါ ဇော်ဝင်းကျားသည် ပုဆိုးဖင်ပေါက်နှင့်။ အိမ်ထောင်ရှိသော်လည်း အိမ်ထောင်နှင့်ကွဲနေပုံရသည်။ မြို့မကျောင်းသားဟောင်း တစ်ယောက် ဖြစ်သည့်အတွက် မြို့မကျောင်းကလေးထားသော အခန်းကျဉ်းကလေး ထဲတွင် လာနေသည်။ ပုဆိုးအင်္ကျီပေးလို၍ သူ့ကို ကျွန်တော့်လိပ်စာ နှင့် ဖုန်းနံပါတ်ပေးထားခဲ့သည်။ သို့သော်လည်း သူ့ကျွန်တော့်ထံ ရောက်မလာ။ ယခုတော့ မရေရာသည့် သူ့ဘဝဇာတ်လမ်းသည် စခန်းသိမ်းသွားလေပြီ။

ဇော်ဝင်းကျား ပြောသည်မှာ အမှန်ပင်ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆွေရိပ်မျိုးရိပ်မကင်းပေ။ တစ်ခါက နိဗ္ဗာန်မှလာသော သူ့အဖေဘက်မှ ဆွေမျိုးများက ကျွန်တော်အကြောင်း စကားစပ်ပြီး သူ့အားပြောပြသွားသည်ကို သူမှတ်ထားပုံရသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ဇာတိ နိဗ္ဗာန်နှင့် ကျွန်တော်တို့ရွာသည် နှစ်ရွာ တစ်ရွာလို ဖြစ်နေသည်။ နိဗ္ဗာန်တွင် ကျွန်တော်တို့၏ ဆွေမျိုးများ လက်ညှိုးထိုးမလွဲလှပေ။ ကျွန်တော်တို့ရွာသို့ ဦးဖိုးကျား လာရောက် သည်ကို မကြားဖူးသော်လည်း ဦးဖိုးကျား၏အစ်ကို ဦးပုလဲသည် ကျွန်တော်တို့ ရွာသို့ မကြာမကြာ ရောက်လာတတ်သည်။ ကျွန်တော် အဘိုး၏ညီ ဦးရွှေလူ၏အိမ်သည် ဦးပုလဲ၏ စားအိမ်သောက်အိမ် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ငယ်ငယ်က နိဗ္ဗာန်မှ ပိတ်ဖြူစင်ကြယ် ဝတ် ထားသော ဥပသကာများ ဘုရားကိစ္စ တရားကိစ္စအတွက် အတီးအမှုတ် အကအခုန်များနှင့် ကျွန်တော်တို့ရွာသို့ မကြာခဏ လရောက်အလှူခံ သည်ကို မှတ်မိနေသည်။

လွန်ခဲ့သည့် အနှစ် ၂၀ ကျော်ခန့်က အဆွေအမျိုးတချို့နှင့် အတွဲဆုံရန် ကျွန်တော် နိဗ္ဗာန်ရောက်သွားသည်။ နိဗ္ဗာန်တွင်ရှိနေခိုက် ကျွန်တော်၏ အဆွေအမျိုးနှင့် ဦးဖိုးကျား၏ ကျန်ရှိနေသေးသော အဆက်အနွယ်များ၏ ပြောပြချက်အရ ဦးဖိုးကျား မိသားစုနေခဲ့သော အိမ်ရာကို သွားကြည့်သည်။ ယင်းအိမ်ရာ၌ ဦးဖိုးကျားတို့ နေထိုင် ဖူးသော မည်သည့်အမှတ်အသားမှ မကျန်တော့ပေ။ ဦးဖိုးကျား ယ်စဉ်က နေခဲ့သော ဘုန်းကြီးကျောင်းကိုလည်း သွားကြည့်သည်။

ထိုဘုန်းကြီးကျောင်းတွင်လည်း ဦးဖိုးကျားနေခဲ့ဖူးသည့် ဘာအမှတ်အသားမှမရှိတော့ပေ။ ထိုကျောင်းတိုက်တွင် ဦးဖိုးကျား နေစဉ်က ဦးဖိုးကျား၏ ဆရာဖြစ်သော ဆရာတော် ဦးသာသနနောက် တွင် ဆရာတော် သုံးလေးဆက်ပင် ပြောင်းလာခဲ့လေပြီ။ ထိုကျောင်း တိုက်သို့ ကျွန်တော် ရောက်သွားစဉ်က ရှိနေသော ဆရာတော် ဦးစန္ဒမှာ ဦးဖိုးကျားအကြောင်း ကောင်းကောင်းသိသော ဂျုံ၊ စိ၊ ဘီ၊ ဆေ လှုပ်ရှားမှု ပါဝင်ခဲ့သည့် ဆရာတော်ဖြစ်သည်။ နိဗ္ဗာန်တွင် ဦးဖိုးကျား၏ သဲလွန်စ ဘာတစ်ခုမှ ရှာမရဘဲ ဦးဖိုးကျားနှင့် ဆွေ ရိပ်မျိုးရိပ် မကင်းသော၊ ကျွန်တော်နှင့်လည်း အဘိုးဝမ်းကွဲတော်စပ် သော ဦးပေါက်လွှတ်၏သမီးများ စိုက်ပျိုးထားသည့် ကြံခင်းမှ ကြံ ချောင်းများကိုသာ သယ်ယူပြီးပြန်လာခဲ့ရသည်။

ပုသိမ်ရောက်သွားစဉ်ကလည်း ဦးဖိုးကျား အင်္ဂလိပ်မြန်မာ ကိုးတန်းနှင့် ဆယ်တန်းအောင်ခဲ့သော တိုင်တစ်ရာ (စကောကရင်) ကျောင်းသွားကြည့်သည်။ ထိုကျောင်းတွင်လည်း ဦးဖိုးကျား ကျောင်း နေခဲ့သည့် အမှတ်အသားဟူ၍ ဘာတစ်ခုမှ မတွေ့ရပေ။ ဦးဖိုးကျား ကျောင်းနေခဲ့သည့် ကျောင်းတစ်ကျောင်းအဖြစ်ဖြင့်သာ ကြည့်ရှုပြီး ပြန်လာခဲ့ရသည်။

ဦးဖိုးကျားနှင့် ဆွေဦးမျိုးစပ် တော်သော်လည်း ဦးဖိုးကျား ကို တစ်ကြိမ်မျှသာ တွေ့ဖူးသည်။ ကန်တော်ကလေး ယခင် ကာလ ဘတ်လမ်း၊ ယခု မြန်မာ့ဂုဏ်ရည်လမ်းရှိ သူ့အိမ်သို့ ရောက်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်နှင့် တွေ့စဉ်က ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသား ပညာဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းနေသည်မှာ ကြာပြီ။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ်သည် ဦးဖိုးကျားအား အမျိုးသားစိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ် သွင်းပေးခဲ့သည်။ ၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် ကျောင်းသားသပိတ်တွင် ဦးဖိုးကျားသည် ရှေ့တန်းမှ တက်ကြွစွာ ပါဝင်လှုပ်ရှားခဲ့သည်။ ကျောင်းသား သပိတ်၏ ရလဒ်အဖြစ်ဖြင့် ကျောင်းသားသပိတ်အပြီးတွင် ဗြိတိသျှအစိုးရ ပညာရေးနှင့် စင် ပြိုင် အမျိုးသားပညာရေးပေါ်လာပြီးလျှင် အမျိုးသားတက္ကသိုလ်နှင့် အမျိုးသားကျောင်းများ တည်ထောင်ကြသည်။ အမျိုးသားပညာရေး လှုပ်ရှားမှုကြီးတွင် ဦးဖိုးကျားသည် ရှေ့တန်းမှ ပါဝင်လာပြီး အမျိုး သား ပညာရေးကောင်စီ၏ အမျိုးသားပညာဝန်ဖြစ်လာသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် တစ်ဖက်က အမျိုးသားပညာဝန်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ရင်း အချိန်ရလျှင် ရသလို စာအုပ်စာတမ်းများကို ရေးသားပြုစုသည်။ သူရေးသော စာအုပ်များကို သူ့အိမ်၌ တည် ထောင်ထားသော သူပိုင် မြန်မာဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ် ထုတ်ဝေသည်။ ကာလဘတ်လမ်းအမည်ပျောက်ပြီး မြန်မာဂုဏ်ရည် လမ်းအမည်တွင်ခြင်းမှာ ဦးဖိုးကျား၏ မြန်မာဂုဏ်ရည် ပုံနှိပ်တိုက် နှင့် 'မြန်မာဂုဏ်ရည်' စာအုပ်ကို အစွဲပြု၍ တွင်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျားသည် မည်မျှအမျိုးသားစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်သနည်း ဆိုလျှင် ဒီးဒုတ်ဦးဘချိုကဲ့သို့ပင် မြန်မာရိုးရာ ဓလေ့ဖြစ်သည့် သျှောင်ထုံးကို ကွယ်လွန်သည်အထိ ထိန်းသိမ်းသွားခဲ့သည်။ အမျိုး သားရေးကို ထိပါးလာလျှင် ဦးဖိုးကျားသည် လက်နှေးမနေဘဲ ရှေ့တန်းမှ ခုခံကာကွယ်သည်။ အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မစ္စတာချိုက်သည် သီပေါမင်းတရားကြီးနှင့် ပတ်သက်၍ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံပြော

ဆိုသည်။ မြန်မာဘုရင်ကို ထိပါးခြင်းသည် အမျိုးသားရေးကို ထိပါးခြင်းဖြစ်သည်ဟု ယူဆသည့်အတွက် ဦးဖိုးကျားသည် နဂါးမှန်း သိအောင် အမောက်ထောင်ပြခဲ့သည်။

အင်္ဂလိပ်လူမျိုး မစ္စတာချိုက်သည် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်းကြီးတွင် စာတမ်းတစ်စောင် ဖတ်ကြားသည်။ ယင်းစာတမ်း မှာ နတ်ရွာစံ သီပေါမင်းတရားကြီးအား ထိပါးထားသည့် စာတမ်း ဖြစ်သည်။ ယင်းစာတမ်းကို ပြန်ချေပသည့် လူထုအစည်းအဝေးကြီး တစ်ရပ်ကို ၁၉၃၆ ခု၊ ဖေဖော်ဝါရီလ ၁ ရက်နေ့၌ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားနှင့် လူငယ်များ ကြီးပွားရေးအသင်းတို့က ကမကထပြု လုပ်၍ ရန်ကုန်မြို့ အစိုးရ ဟိုက်စကူးကျောင်းခန်းမထဲတွင် ကျင်းပ သည်။ အိန္ဒိယပြည် အောက်လွှတ်တော် မင်းတိုင်ပင်အမတ် ဝတ် လုံတော်ရ ဦးသိမ်းမောင်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ မြန်မာပြည် ဥပဒေပြုမင်းတိုင်ပင်အမတ် ယုဒသန်ကောလိပ် မြန်မာ စာပါမောက္ခ ဦးထွန်းမေ၊ ရှေ့နေ မစ္စတာစောတိတ်လျှောင်၊ ရန်ကုန် မြို့ လူငယ်များ ကြီးပွားရေး အသင်းဥက္ကဋ္ဌ ဦးထွန်းအောင်ကျော်၊ ဦးထောင်ဗိုလ်၊ အယ်ဒီတာ ဒေါ်စန်း အစရှိသော ဂုဏ်သရေရှိ လူ ကြီးလူကောင်းများ၊ ကျောင်းသားကျောင်းသူများနှင့်တကွ ရဟန်းရှင် လူ ပရိသတ် ၁၀၀၀ ကျော်လောက် တက်ရောက်ကြသည်။

အစည်းအဝေးတွင် မစ္စတာချိုက်၏ ဇွပ်စွဲချက်များကို အမျိုး သားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် တစ်ပိုဒ်စီ၊ တစ်ပိုဒ်စီ ပြန်လည်ချေပ သွားသည်။ “မြန်မာမင်းတို့သည် အင်္ဂလိပ်အရာရှိမှစ၍ ကျေးတော် မျိုး၊ ကျွန်တော်မျိုးတို့ကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဆွေတော်မျိုးတော် စသော လူများစွာတို့ကို ရက်စက်စွာ သတ်ဖြတ်

လေသောကြောင့်လည်းကောင်း သီပေါမင်းပိုင် အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်တို့က သိမ်းယူရသည်” ဟူသော မစွတာနွိုက်၏ အကြောင်းပြချက်နှင့် ပတ်သက်၍ အင်္ဂလိပ်အရာရှိများအား နိပ်စက်ညှဉ်းပန်းသည်ဟူသော အချက်ကို အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက ရှင်းလင်းပြောပြပြီးနောက် ဆွေတော်မျိုးတော်များကို သတ်ဖြတ်သည်ဟူသော စွပ်စွဲချက်ကို ဤသို့ချေပထားသည်။

“၁၂၄၀ ပြည့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး မကျန်းမမာ ဖြစ်သောအခါ နောက်ဆက်ခံမည့် မင်းအတွက် စီမံကြသည်။ ထိုအခါ မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး၏ အလယ်နန်းမတော် မိဖုရား ဆင်ဖြူမရှင်နှင့်ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့သည် နန်းတော်တွင် တန်ခိုးအကြီးဆုံး ဖြစ်နေကြသည်။ ကင်းဝန်မင်းကြီးတို့၏ ရည်ရွယ်ချက်ကား ထိုအခါက အင်္ဂလိပ်နှင့် စောင်နေသဖြင့် စစ်လိုလားသော ဓားထက်သည့်မင်းနန်းတက်လျှင် စစ်ဖြစ်၍ မြန်မာပြည် ကျဆုံးမည်ကို သိနေကြသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိတို့ ကြိုးဆွဲရာပါမည့် မင်းကို လိုလားကြသည်။ သားတော်ကြီးများ ဖြစ်ကြသော သုံးဆယ်၊ မကွရာ၊ ညောင်ရမ်းမင်းသားတို့မှာ စိတ်ထက်ကြ၍ ဆွဲရာပါမည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် အသက်ငယ်၍ စိတ်နူးညံ့သော၊ ဆွဲရာပါသော သီပေါမင်းသားကို ရွေးကြသည်။ ဆင်ဖြူမရှင်ကလည်း သီပေါမင်းကို မိမိသမီးတော်များနှင့် ထိမ်းမြားမည်ဟု ရည်မှန်းထားသည်။ သီပေါမင်းသားငယ်ကို ရွေးရန်နှင့် မပြီသေး။ အခြားမင်းသားကြီးငယ်တို့ကိုလည်း ရန်မပြုနိုင်အောင် လုံခြုံစွာ ထားဖို့ရှိသေးသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းတုန်းမင်းတရားကြီး အမိန့်နှင့် သားတော်၊ မြေးတော်၊ တူတော်အားလုံးကို အတွင်းတော်သို့ ခေါ်ယူပြီးလျှင် မြောက်ဥယျာဉ်တော်တွင် ချုပ်ထားလိုက်လေ

သည်။ သားတော် ညောင်ရမ်းနှင့် ညောင်အုပ်မင်းသားနှစ်ပါးကား မသင်္ကာ၍ မသွားရောက်ဘဲ အင်္ဂလိပ်ကိုယ်စားလှယ်ထံ ပြေးဝင်ခဲ့ကြသည်။

“မင်းတုန်းမင်းကြီး နတ်ရွာစံ၍ သီပေါမင်း နန်းတက်သောအခါ ထိုအကျဉ်းသား မင်းသွေးတို့ကို မသတ်ဖြတ်ဘဲ သားမယားနှင့် တကွ အိမ်တစ်ဆောင်စီ ဆောက်ပေးသည်။ အိမ်စုအပြင်က အကာအရံပြုပြီး အစောင့်အရှောက်နှင့် လုံခြုံစွာ ထားသင့်ကြောင်း မူးမတ်နဲ့ညီ လျှောက်ထားချက်အရ နန်းတော်ကြီး အနောက်မျက်နှာ ခေါ်ရည်တံခါး၊ လမ်းမတော်တောင်ဘက် ရွှေလက်ဝဲကွက်အတွင်း ဧကရန်းတာ ၄၀ ကျော်ရှိသော ဝင်းရာမြေတွင် လွှတ်တော်အရာရှိတို့ ကြီးကြပ်၍ အုတ်ဝင်းကြီး ဆောက်လုပ်သည်။ ထိုသို့ ဆောက်လုပ်နေသည့်အတွင်း လက်သုံးတော်ကြီးကို မြှောက်ထားဝယ်ဗိုလ်၊ ရဲနောင်မြို့စား စသော လက်သုံးတော်ကို အရာရှိအချို့က ယခုမင်းသားများကို ချုပ်ထားရာ ကြေးတိုက်သည် သီပေါမင်း၏ မယ်တော်ဘုရား အိမ်ဖြူတော်ဦး ကျခြင်းကြောင့် မသင့်လျော်ပါ။ အိမ်ဖြူတော်သိမ်းရန် အခမ်းအနားလည်း နီးကပ်လာပါပြီ။ ထို့ကြောင့် အုတ်ဝင်းကြီး မပြီးမီအတွင်း မင်းသားတို့ကို ရွှေနန်းတော်ပြင်သို့ ထုတ်ဆောင်၍ ထောင်ကြီးတွင် အကျယ်ချုပ်ထားရမည့် အကြောင်းသာမည လျှောက်ထား အမိန့်ခံပြီးလျှင် ထိုမင်းသား မင်းမြေးတို့ကို အမှုထမ်းလက်နက်စွဲ ၄၀၀ နှင့် ကြပ်မတ်၍ ထောင်ကြီးသို့ ညနေ ၆ နာရီခန့်တွင် ပြောင်းရွှေ့ကြသည်။

“ည ၉ နာရီကျော်တွင် အထက်အဆိုပါ မြောက်လားဝယ်ဗိုလ်၊ ရဲနောင်မြို့စား မောင်တုတ်၊ ၎င်း၏ညီ ပင်းသာမြို့စား မောင်

ပြောင်၊ ရွှေလက်ဝဲမိုလ်၊ မာရဘင်မိုလ် စသည့် တချို့သော လက်သုံးတော်ကြီးကိုင်တို့က ကြီးမှူး၍ ထိုမင်းသား၊ မင်းမြေး ၄၀ ကျော်တို့ကို သုတ်သင်ပစ်လိုက်ကြသည်။ ထိုသုတ်သင် ဖျက်ဆီးမှုကား နန်းတက်၍ ၅ လခန့်တွင်ဖြစ်သည်။ ဤသတ်ဖြတ်မှုတွင် သီပေါဘုရင်က အမိန့်မပေးရကြောင်း၊ မသိရကြောင်းတို့ကို ကုန်းဘောင်ရာဇဝင် စာမျက်နှာ ၅၀၄ တွင် ပြထားသည်။

“ဇမောက်ကျောက်ကို အင်္ဂလိပ်တို့မယူ။ အခြား ပစ္စည်းများကိုလည်း မတရားသိမ်းယူခြင်းမရှိ” ဟူသော မစ္စတာ ချိုက်၏ ငြင်းဆိုချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် လူထုအစည်းအဝေးကြီးတွင် ဤသို့ ရှင်းပြလေသည်။

“ဇမောက်ကျောက်ကို အင်္ဂလိပ်တို့ မယူဟု ဆိုကြသည်။ မစ္စတာချိုက်က သီပေါမင်းသည် ဆံထိုးအဖြစ် ဦးခေါင်းတွင် ထိုးချိတ်၍ ကိုယ်တိုင် ယူဆောင်ကာ သင်္ဘောသို့ ဆင်းသည်ဟု ဆိုသည်။ ကုန်းဘောင်ရာဇဝင် စာမျက်နှာ ၇၂၂ တွင် ဝါသည်ကား ၁၂၄၇ ခု တန်ဆောင်မုန်းလပြည့်ကျော် ၈ ရက်နေ့ နံနက် ကာနယ်စလေဒင် သီပေါမင်းရှေ့တော်ရောက်ပြီးလျှင် နန်းစဉ်ရတနာ ကျောက်တော်များမှစ၍ မင်း၏အသုံးအဆောင် ရတနာများကို မပျောက်မပျက်ရအောင် ထိန်းသိမ်းထားလိုကြောင်းနှင့် တင်လျှောက်သောကြောင့် တန်ဖိုးဖြတ်ဆိုခြင်းငှာ မထိုက်သော နန်းစဉ်အသုံးအဆောင် ရတနာကျောက်တော်များကို အတွင်းဝန်၊ ရွှေတိုက်ဝန်၊ ပေါက်မြိုင်မြို့စားမင်းကြီးမင်းလှ မဟာဇေယျနန္ဒသင်္ကြံက ကာနယ်စလေဒင်သို့ စာရင်းနှင့်တကွ ရေတွက်အပ်ပေးရသည်။ ၎င်းကျောက်တော်များတွင် ဇမောက်ကျောက်တော်သည်ကား အင်းဝပြည်မင်းလက်ထက်

၁၁၂၃ ခုတွင် ချင်းတွင်းရွာနေ ဇမောက်က ဆက်၍ ဇမောက်ကျောက်ဘုတွင်သည်။ ရတီချိန် ၉၀ ကျော်ရှိသည်။

“စတုတ္ထသမီးတော်၏ အရေးတော်ပုံ စာမျက်နှာ ၁၅ တွင် ဇမောက်ကျောက်ကို ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့ မန္တလေးမှ အိန္ဒိယသို့ ထွက်တော်မူခါနီး ကွမ်းအစ်တော်တွင် ထည့်ထားရာ စလေဒင်က ကြည့်လိုကြောင်း တင်လျှောက်၍ ပေးသနားတော်မူလိုက်သည်။ စလေဒင်သည် ၎င်းကျောက်ကို အတော်ကြာကြည့်ရှုနေပြီးမှ မေ့လျော့ဟန်ပြု၍ ၎င်း၏အကျီအိတ်တွင် ထည့်ထားရာမှ တစ်ဖန်ပြန်မဆက်ဟု ခမည်းတော်၊ မယ်တော်တို့ အမိန့်ရှိဖူးသည်” ဟူသော စတုတ္ထသမီးတော်၏ စကားကို ကိုးကားဖော်ပြထားသည်။

၂၀-၁၂-၃၅ နေ့ထုတ် မြန်မာ့အလင်းနှင့် သူရိယ သတင်းစာများတွင်ပါသည့် ဇမောက်ကျောက်နှင့် ပတ်သက်သော စတုတ္ထသမီးတော်၏ ရှင်းလင်းချက်ကိုပါ ဦးဖိုးကျားက ထည့်သွင်းရှင်းလင်းသွားလေသည်။

“မြန်မာဘုရင် သီပေါမင်းသည် သူပုန်မင်းဖြစ်၏” ဟူသော မစ္စတာချိုက်၏ စွပ်စွဲချက်နှင့် ပတ်သက်၍လည်း အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက ဤသို့ရှင်းပြသည်။

“၁၉၃၅ ခု၊ ဒီဇင်ဘာလ ၁ ရက်နေ့ထုတ် ‘ရန်ကုန်တိုင်း’ ခေါ် အင်္ဂလိပ်သတင်းစာတွင် ‘Survivors of the Burmes War’ (မြန်မာစစ်ပွဲမိလိုက်သူ များ) ဟု ခေါင်းတပ်ထားသော ဆောင်းပါးတစ်စောင်တွင် ‘After the War and the capture of the Rebel king Thibaw at Mandalay Lord Roberts presented young Kennair with a Service Medal.’ ဟု ပါရှိရာ မြန်မာဘာသာဖြင့်

(စစ်ပွဲအပြီး မန္တလေးတွင် သူပုန်ဘုရင် သီပေါကို ဖမ်းဆီးပြီးနောက် လောဒ်ရောဘတ်စ်က ငယ်ရွယ်သူ ကင်နယ်ယာအား အမှုထမ်းကောင်း တံဆိပ် ချီးမြှင့်လေသည်) ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

“ထို Rebel ဆိုသော အင်္ဂလိပ်စကားမှာ သုံးရိုးသုံးစဉ်အတိုင်း သူပုန်ဟူသော စကားနှင့် ထပ်တူဖြစ်သည်။ သူပုန်ဆိုသည်မှာ အစိုးရတစ်ခုခု၏ လက်အောက်ခံ တစ်ယောက်ယောက်က ခုခံတိုက်ခိုက်တော်လှန်ခြင်းကို ဆိုသည်။ ဘုရင်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ အထက်ပိုင်း ၏ ဘုရင်ဖြစ်သည်။ သူနယ်နှင့်သူ ဘုရင်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်ဘုရင် ၏ လက်အောက်ခံမဟုတ်။ သီပေါဘုရင်က အင်္ဂလိပ်ဘုရင်ကို တိုက်ခိုက်ရာ၌ ပြည်ထောင်ချင်းချင်း၊ ဂုဏ်ရည်တူချင်း တိုက်ခြင်း ဖြစ်ရကား သီပေါဘုရင်ကို သူပုန်ဟု မဆိုရ၊ မဆိုထိုက်။ သို့ပါ လျက်နှင့် သီပေါဘုရင်ကို သူပုန်ဟု ဆိုခြင်းမှာ (က) ထို - (သူပုန်) ဟူသော စကားကိုသုံးသည့် အင်္ဂလိပ်တို့သည် မိမိတို့၏ ဘာသာ စကား အဓိပ္ပာယ်ကို မှန်ကန်ကျနစွာ မတတ်မသိ၊ နားမလည် သူများသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။ (ခ) သို့မဟုတ် သီပေါဘုရင်၏ ဘုရင်သီးခြားအဖြစ်ကို မသိသူများသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။ (ဂ) သို့မဟုတ် အထက်နှစ်ချက်ကို သိပါလျက်နှင့် ကျဆုံးကွယ်လွန်လေ ပြီးသော မြန်မာဘုရင်တစ်ပါးကို အကျိုးမဲ့စော်ကားခြင်းသော်လည်း ဖြစ်ရာသည်။ (ဃ) သို့မဟုတ် ပျော်ပျော်ပါးပါး စားစားသောက် သောက်ရှိကြစဉ် ပြောမိပြောရာ ပြောကြခြင်းသော်လည်း ဖြစ်ရာ သည်။

“ကျွန်ုပ်သော်ကား ဤနောက်ဆုံး စတုတ္ထ (ဃ) အချက်ဖြစ် သည်ဟု ထင်မိသည်။ အကြောင်းသော်ကား ထိုစတုတ္ထအချက် ဖြစ် သော်မှ ဆိုသူခံသူ နှစ်ဖက်သက်သာ၍ စိတ်ဖြေရန် ရှိကြသည်။”

အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးစိုးကျားသည် ထိုအစည်းအဝေး၌ သီပေါမင်း၏ အခြေအနေအရပ်ရပ်ကို ဤသို့ သုံးသပ်ထားသည်။

“ငယ်စဉ်ကလည်း သူတစ်ပါး အညှဉ်းကို ခံရရှာ၏။ လူ ဆရာထံတွင် တပယ်မင်းသား၏သား မောင်မျောက်ဖြူဆိုသူနှင့် နာသင်ဖက်ဖြစ်သည်။ မျောက်ဖြူက စာမရ။ ထို့ကြောင်း မျောက်ဖြူ သည် ဆရာအရိုက်ခံရသည်။ သီပေါစာရ၍သာ ငါအရိုက်ခံရသည် ဟု ကွယ်ရာတွင် မျောက်ဖြူက သီပေါမင်းသားကို ထိုးကြိတ်ကန် ကျောက်သည်။ နောင်အခါသော် သီပေါမင်းသားက အညှဉ်းမခံလို ၍ စာမကျက်ဘဲ နေရသည်။ ထိုနောက် သီပေါမင်းသားက တောင် ဘော်ဆရာတော်ကျောင်းသို့ မောင်မျောက်ဖြူက ဝဇီရာရာမကျောင်း သို့ အသီးသီး ရောက်သွားကြသည်။ သီပေါမင်းသားသည် ဘုန်းကြီး ကျောင်းတွင် ပိဋကတ်စာပေကို ကြိုးစားအားထုတ်ရာ ပထမပြန် အဖြစ်ဖြင့် ထင်ပေါ်ကျော်စောလာသည်။ ထိုပထမပြန် အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ အလယ်နန်းမတော် မိဖုရားဆင်ဖြူမရှင်၏ ရည်ရွယ် ချက်သည်လည်းကောင်း၊ ကင်းဝန်မင်းကြီး၏ ရည်ရွယ်ချက်သည် လည်းကောင်း သီပေါမင်းသားငယ်အား ထီးနန်းရစေခဲ့သည်။

“ဘုရင်ဖြစ်ရပါလည်း အပင်းလျှိုရသည် ဆိုသကဲ့သို့ မင်း၏ ချမ်းသာကို ကောင်းစွာ မခံစားနိုင်ရှာ။ နန်းတက်စက မင်းသားမင်း သွေး ၄၀ ကျော်တို့၏ သွေးရောင်ရဲရဲသည် စိတ်ကို အမြဲဆင်းရဲစေ သည်။ အသက်ကလည်းငယ်၊ ပိဋကတ်စာပေ၌သာ ကျွမ်းကျင်ပြီး စိတ်သဘောလည်း နူးညံ့သူဖြစ်လေရကား သူတစ်ပါးတို့၏ စိမ့်လှည့် ပတ်ရာကို ခံနေရရှာသည်။ သီပေါဘုရင် နန်းတက်သောအခါ အသက် ၂၀၊ မိဖုရားမှာ ၁၉ နှစ်သာ ရှိသေး၍ ကလေးအရွယ် လူ

မမည်မျှသာ ဖြစ်ကြသည်။ နန်းကျသောအခါမှာလည်း ၂၇ နှစ်၊ ၂၆ နှစ်မျှသာရှိကြသေးသည်။ ထို့ကြောင့် မင်းသား၊ မင်းမြေးတို့ အသတ်ခံရခြင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေး ညံ့ဖျင်းခြင်း၊ နောက်ဆုံး သူ့လက်သို့ ပါ၍ နိုင်ငံပါ ဆုံးရခြင်းကို အပြစ်မတင်ထိုက်တော့ပေ။

“သီပေါဘုရင်သည် ချောချောမွေ့မွေ့ ချမ်းချမ်းမြေ့မြေ့ မရှိ လှဘဲ နန်းစံလာခဲ့ရာ ခုနစ်နှစ်အကြာတွင် ဘုမသီ ဘမသိနှင့် ရန် သူ့လက်သို့ ပါသွားရသည်။ ပထမ စာချုပ်ရုံပါ၊ နောက် ဥယျာဉ် သို့ဆင်းပါ၊ နောက် သင်္ဘောသို့ဆင်းပါ၊ နောက် မဒရပ်၊ နောက် ဘုံဘိုင် ရတနာဂီရိသို့ ရောက်သွားရသည်။ ပြန်ပို့လိမ့်မည်ဟု ထင် နေရာသေးသည်။ နောက်မှ အဖြစ်မှန်ကို သိရတော့သည်။

“အင်္ဂလိပ်တို့ တက်လာစက သီပေါဘုရင်သည် ရွှေဘိုဘက် သို့ ထွက်၍ရှောင်နေမည် ကြံရာမှာလည်း ကင်းဝန်မင်းကြီးနှင့် အလယ်နန်းမတော် မိဖုရားကြီး ဆင်ဖြူမရှင်တို့က မျက်၍ ပျက်ရသည်။ ၎င်းနောက် ပြင်သစ်ကိုယ်စားလှယ်က အင်္ဂလိပ်များ နန်းကိုမသိမ်း နိုင်အောင် ဒေါင်းလံနှင့် ပြင်သစ်အလံတွဲ၍ နန်းတော်မှာ တင်တော် မူပါ။ သို့မဟုတ် ကျွန်ုပ်တို့ ပြင်သစ်ဝင်းထဲသို့ ထွက်၍နေတော်မူ ပါဟု လျှောက်သောအခါ၌လည်း သီပေါဘုရင် မလိုက်နာခဲ့ချေ။ ရတနာဂီရိ၌ စံနေတော်မူစဉ် တစ်ည၌ အင်္ဂလိပ်နှင့် ဂုဏ်ရည်တူ အခြားနိုင်ငံခြား နှစ်နိုင်ငံမှ စစ်သင်္ဘောများနှင့် စစ်ဗိုလ်ကြီးများ လာရောက်ကာ မိမိတို့နိုင်ငံသို့ လိုက်တော်မူပါ၊ မြန်မာနိုင်ငံကို အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့လက်မှ တိုက်ခိုက်သိမ်းယူပေးပါမည်ဟု လျှောက် ကြသည်။

“ထိုအခါ သီပေါဘုရင်က မိမိအတွက် သူတစ်ပါးကို ဒုက္ခ မဖြစ်စေလို၊ ယခုလည်း မြန်မာနိုင်ငံအတွက် အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့

စာချုပ်ရန် စီစဉ်နေသည် ထင်ကြောင်းနှင့် မိန့်ဆို၍ ၎င်းတို့၏ အကူအညီကို ငြင်းပယ်လိုက်လေသည်။ ထိုအခါ စစ်ဗိုလ်ကြီးများ အမြန်မာဘုရင် ရိုးလွန်းလှသည်ဆိုပြီး ဝမ်းနည်းစွာဖြင့် ပြန်သွား ကြရသည် ဟူ၏။

“ဤသို့လျှင် မွေးကတည်းက ပထမပြန်သုံးကြိမ် ပြန်နိုင် ခြင်းနှင့် ဘုရင်ဖြစ်ရသည်ဆိုခြင်းမှတစ်ပါး ငြိငြင်စွာခံရသော ဘဝ အာတ်ကို သက်တော် ၅၈ နှစ်ကျော် ၅၉ နှစ်ခန့်တွင် မကြည့်ရက် သော ရှင်သေမင်းက ဆိန်း ချုပ်ရပ်စဲလိုက်လေတော့သည်။ နတ်ရွာ ခံရသည်မှာ တခြားနိုင်ငံတွင် အကျဉ်းသားအဖြစ်ဖြင့် နတ်ရွာခံ ရသည်။ ပို၍ နာကြည်းဖွယ်ကား အလောင်းတော်ကို သရဏဂုံမှ မတင်ရရှာလေ ...”

အမျိုးသား ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် လူထုအစည်းအဝေးပွဲ တွင် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့နှင့် မြန်မာနိုင်ငံ သုံးကြိမ်သုံးခါ စစ်ဖြစ်ရခြင်း၌ အင်္ဂလိပ်တို့ဘက်မှ ပြသော အကြောင်းပြချက်များကို ချေဖျက်ပြီး လျှင် တကယ့်အကြောင်းမှန်များကိုလည်း ထုတ်ဖော်ရှင်းပြသွားသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ဟောပြောချက်များကို မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင် တစ်ပတ်နီးပါးမျှ ရက်ဆက် ဖော်ပြသည်။

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ယင်းလူထု အစည်း အဝေးပွဲ၌ အမျိုးသားစိတ်၊ မျိုးချစ်စိတ် အခြေခံသည့် အချက်အလက် များကို ရင်ဖွင့်သွားရုံမျှသာမက မြန်မာနိုင်ငံအပေါ် အင်္ဂလိပ်အချို့ ၏ မဟုတ်မတရားစွပ်စွဲသော စွပ်စွဲချက်များကို ပြန်လှန်ချေပသည့် အနေနှင့် “သီပေါမင်း ပါတော်မူ အရေးတော်ပုံ” အမည်ဖြင့် စာ အုပ်တစ်အုပ်ကိုလည်း ရေးသားပြုစုထားသည်။

ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားစိတ်ဓာတ် ပြင်းထန်
 သော မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးတစ်ဦး ဖြစ်ရုံမျှသာမက ပညာဗဟုသုတ
 ကြွယ်ဝသော ပညာရှင်ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ ပညာဗဟုသုတ
 နှင့် ပတ်သက်သော သူ၏စာအုပ်များက ယင်းအချက်ကို သက်သေ
 ခံနေပေသည်။ အမျိုးသားကျောင်းများ ပေါ်ပေါက်လာသောအခါ
 အမျိုးသားကျောင်းများ၌ မြန်မာစာပေနှင့် မြန်မာသမိုင်းကို အလေး
 ထား သင်ကြားကြရသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားကျောင်းများ၌
 သင်ကြားလေ့လာနိုင်စေရန်အတွက် ရှေးမြန်မာရာဇဝင် အစောင်စောင်
 မှ ထုတ်နုတ်လျက် 'မြန်မာဂုဏ်ရည်' အမည်ဖြင့် ရာဇဝင်သမိုင်း
 စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားသည်။ ထို့ပြင် ထိုစာအုပ်ကိုပင် အဓာန်
 ငယ် ပြင်ဆင်လျက် 'မြန်မာဂုဏ်ရည် ရာဇဝင်ဖတ်စာ' အမည်ဖြင့်
 ပထမတွဲနှင့် ဒုတိယတွဲ နှစ်တွဲ ရေးသားသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန် ခေတ်မီမြန်မာရာဇဝင် အကျဉ်း
 ချုပ် အမည်ဖြင့်လည်း ရာဇဝင်သမိုင်းစာအုပ်တစ်အုပ်ရေးသားပြုစု
 ဖြန့်သည်။ ယင်းရာဇဝင်သမိုင်းစာအုပ်များမှာ မြန်မာလူမျိုးများမျိုး
 ချစ်စိတ် အမျိုးသားစိတ် ထက်သန်လာစေရန် လွယ်ကူသော
 စကားပြေအရေးအသားဖြင့် ရေးသားထားသည့် စာအုပ်များဖြစ်သည်။

အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျား၏ ပညာဗဟုသုတသည်
 ဘက်စုံဖြစ်သည်။ ထောင့်စုံဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်သမိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍
 အသိပညာကြွယ်ဝသကဲ့သို့ပင် ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ပတ်သက်၍လည်း
 နှိုက်နှိုက်ချွတ်ချွတ် လေ့လာထားသည်။ ယင်းအချက်နှင့်ပတ်သက်
 ၍လည်း သူရေးသားပြုစုထားသော ဗုဒ္ဓစာပေနှင့် ဗုဒ္ဓသံသနာသမိုင်း
 စာအုပ်များက သက်သေခံနေကြသည်။ ငါးရာငါးဆယ် ဓာတ်နိပါတ်

သော်များမှာ မူရင်းပါဠိဘာသာနှင့်ရှိသည်။ ယင်းငါးရာ ငါးဆယ်
 ဓာတ်နိပါတ်တော် ပါဠိကျမ်းဂန်များကို ရှေးရှေးဆရာတော်ကြီးများ
 က မြန်မာမူပြုထားကြသည်။ သို့သော်လည်း ရှေးရှေးဆရာတော်ကြီး
 များ၏ ကျမ်းဂန်များမှာ ရှေးမြန်မာ စကားပြေ အရေးအသားဖြင့်
 ရေးသားထားခြင်းဖြစ်၍ နှောင်းခေတ်တွင် စာတိုက်မီရီများထဲက
 ထွက်ရသည်မရှိပေ။

ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာစကားပြေ အရေးအသားကို ခေတ်
 ဟောင်းအရေးအသားမှ ခေတ်မီအရေးအသားသို့၊ ခက်ခဲသော အရေး
 အသားမှ လွယ်ကူသော အရေးအသားသို့ အသွင်ကူးပြောင်းပေးသူ
 ရှေ့တန်းခေါင်းဆောင် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ သူရွေးချယ်သော
 အကြောင်းအရာများမှာ များသောအားဖြင့် ဆန်းသစ်သော အကြောင်း
 အရာများ မဟုတ်လှပေ။ သို့သော်လည်း ဦးဖိုးကျားသည် ရွှေဝေါဟာရ
 နှင့် သားရေဖုံးကျွမ်းစာအုပ်များထဲက အကြောင်းအရာတောင်းများ
 ကိုပင် အကိုင်ရအတွယ်ရ လွယ်ကူသော ခေတ်ပေါ်စာအုပ်များထဲ
 ထည့်ပေးသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းများနှင့် စာကြည့်တိုက်များမှ စာ
 တိုက်မီရီများထဲတွင် အောင်နေသော စာများကို စာတိုက်မီရီများ
 ထဲက ဆွဲထုတ်ပြီး ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားများနှင့် ပြည်သူလူထု
 ထံ အရောက်ပို့ပေးသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် လွယ်ကူသော စကားပြေ
 အရေးအသားကို နည်းဗျူဟာအဖြစ် အသုံးပြုထားသည်။ ယင်းသို့
 ပြုလုပ်ရာ၌ သူ၏ ရာဇဝင်သမိုင်းစာအုပ်များမှာ ယင်းသဘောကို
 ဆောင်သည့် စာအုပ်များဖြစ်ကြသည်။

ဦးဖိုးကျား၏ 'ငါးရာငါးဆယ် ကောက်နုတ်ချစ်များ' စာအုပ်
 လည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ရှေးရှေးဆရာတော်ကြီးများ

ရေးသားထားသည့် ဇာတ်နိပါတ် ဝတ္ထုများမှ ထုတ်နုတ်၍ ကျောင်းသူ ကျောင်းသားများနှင့် ရိုးရိုးပြည်သူ ပြည်သားများ လေ့လာဖတ်ရှုနိုင်ရန် လွယ်ကူသော မြန်မာစကားပြေအရေးအသားဖြင့် ရေးသားထားသော စာအုပ်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်နိပါတ်ဝတ္ထုများကို ရှေးမြန်မာစကားပြေ အရေးအသားမှ ခွဲထွက်လျက် လွယ်ကူသော ခေတ်ပေါ်စကားပြေအရေးအသားဖြင့်ရေးသားသူများထဲတွင် ဦးဖိုးကျားသည် ဗွေဆော်ဦးဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်းကျမှ မြန်မာဗုဒ္ဓစာပေလောကတွင် ခေတ်ပေါ်စကားပြေ အရေးအသားဖြင့်ရေးသော ဇာတ်နိပါတ်ဝတ္ထုများ အလျှိုလျှိုပေါ်ထွန်းလာကြခြင်း ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာတွင် ထေရဝါဒဂိုဏ်းနှင့် မဟာယာနဂိုဏ်းဟူ၍ ဂိုဏ်းကြီးနှစ်ဂိုဏ်း ကွဲပြားနေသည်။ ထေရဝါဒဂိုဏ်းကို တောင်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဟူ၍လည်းကောင်း၊ မဟာယာနဂိုဏ်းကို မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဒေသအလိုက် တစ်နည်းတစ်ဖုံအားဖြင့်လည်း ခေါ်စမှတ်ပြုကြသည်။ မဟာယာနဂိုဏ်းတွင် ထေရဝါဒဂိုဏ်းအနေနှင့် လက်ခံနိုင်ဖွယ် မရှိသည့်အချက်များ များစွာရှိသကဲ့သို့ အလေးပြုထိုက်သည့် အချက်များလည်းရှိသည်။ မဟာယာနဂိုဏ်းတွင် ရှိသော ကြွယ်ဝသည့် ဒဿနပညာစာပေနှင့် ပရဟိတ သူတစ်ပါးအကျိုးပြု ဗောဓိသတ္တ အယူအဆတို့မှာ မသိကျိုးကျွန်ပြုလုပ်ထားထိုက်သည့် အရာများမဟုတ်ပေ။ ထိုအချက်များကြောင့်သာလျှင် မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာသည် ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ ယခုလောက် ထွန်းကားပြန့်ပွားနေခြင်းဖြစ်သည်။

အယူဝါဒတစ်ခုကို လေ့လာသုံးသပ်ပြီး မိမိမကြိုက်၊ မနှစ်သက်သည့် အရာကိုတွေ့မှ ဝေဖန်သင့်သည်။ အယူဝါဒတစ်ခုကို

လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းလည်း မပြုဘဲ၊ ထိုအယူဝါဒနှင့် ပတ်သက်၍ တန်းတစ်လုံးမျှလည်း နားမလည်ဘဲ ဝါးလုံးရှည်နှင့် သိမ်းရမ်းပြီး 'ဇိတ္တဒိဋ္ဌိ' တံဆိပ်တပ်ခြင်းမှာမူ ဝိဘဇ္ဇဝါဒီတို့၏ အလုပ်မဟုတ်ပေ။

ပညာဝန် ဦးဖိုးကျားသည် ယင်းကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်များထဲက မဟုတ်ပေ။ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာသည်။ လေ့လာသူသာမက 'မြောက်ပိုင်းဗုဒ္ဓဘာသာ' အမည်နှင့်ပင် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထားသည်။

ပုဂံခေတ်တွင် အလောင်းတော်ဟု ထင်ပေါ်ကျော်ကြားသည့် မဟာကဿပသည် ယောနယ်သို့ သာသနာပြုကြွစဉ် မုံရွာအရှေ့မြောက် မိုင် ၆၀ အကွာရှိ ပုံတောင်ပုံညာနှင့် မဟူရာတောင်ဆုံရာ၌ ပျံလွန်တော်မူသွားသဖြင့် ထိုနေရာ၌ပင် အလောင်းတော်ကို မြေမြှုပ်ခဲ့သည်။ အလောင်းတော် ကဿပ မြေမြှုပ်ရာ ထိုအရပ်ဒေသသို့ ယနေ့ထက်တိုင် ဘုရားဖူးများ အသွားအလာရှိကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် အလောင်းတော် ကဿပနှင့် ပတ်သက်၍လည်း 'အလောင်းတော် ကဿပ' အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထားသည်။ ၃၇ မင်းနတ်များ၏ အကြောင်းကိုလည်း '၃၇ မင်း' အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားထားသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် မြန်မာစာပေ သုတေသီပညာရှင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ သူရေးသားထားသော 'ဦးပုည အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ရေသည်ပြဇာတ်'၊ 'ဦးပုညဝတ္ထုနှင့် ဝိဇယပြဇာတ်'၊ 'ပေါရာဏအဘိဓာန်' စသည်တို့သည် မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဖိုးကျား၏ လေ့လာချက်များကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြနေကြသည်။

ဦးဖိုးကျားသည် ဆုကိုယ်တိုင်ကလည်း မျိုးချစ်ပုဂ္ဂိုလ်စာစီဦး
ဖြစ်သည်။ မျိုးချစ်နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များကိုလည်း လေးစား
သည်။ သူရေးထားသော 'ပုခိမ်ရာစင်နှင့် ဦးထွန်းရှိန် အတ္ထုပ္ပတ္တိ'
သည် မျိုးချစ်နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်များအပေါ် ဦးဖိုးကျား၏
သဘောထားကို လွှတ်ပြနေသည်။

ကျွန်တော်၏ ဥပဇ္ဈာယ်ဆရာဟင်္သာတမြို့၊ မြစ်ကွေ့ကျောင်း
တိုက် ဆရာတော် ဦးပညာဝံသသည် စာပေကျမ်းဂန် နှစ်ပညာဖြစ်
သည်။ စစ်ကြိုခေတ် အမှာစာရေး ဆရာကြီးဖြစ်၏ဟုပင် ဆိုထိုက်
သည်။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ ဂန္ထန္တရများနှင့် ပတ်သက်၍ နှိုက်
နှိုက်ချွတ်ချွတ် သုတေသနပြုသူ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သောကြောင့် ဒုတိယ
ကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီက ဓမ္မ၊ မိတ်ဆွေ၊ ဟံသာဝတီ၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်၊
သုဓမ္မဝတီစသော ပိဋကတ်ပုံနှိပ်ထိုက်ကြီးများမှ ထုတ်ဝေသော
ပါဠိပိဋကတ်နှင့် ပျိုကဗျာလင်္ကာ ဂန္ထန္တရကျမ်းများသည် မြစ်ကွေ့
ဆရာတော်၏ နိဒါန်းမပါလျှင် ပြီးပြည့်စုံသည်ဟု မထင်မှတ်ကြပေ။
ယင်း ပိဋကတ်တိုက်ကြီးများမှ ထုတ်ဝေသော ဂန္ထန္တရတိုင်းလိုလို၌
ပင် မြစ်ကွေ့ဆရာတော်၏ နိဒါန်းပါစမြဲဖြစ်သည်။ ဆရာတော်
သည် ဦးယံ၏ ပိဋကတ်သမိုင်းကို ပြုပြင်ဖြည့်စွက်၍ 'ပိဋကတ်
သမိုင်းသစ်' ကိုလည်း ရေးသားပြုစုထားသည်။

ဆရာတော်သည် ပညာဗဟုသုတရှာဖွေသူဖြစ်၍ မိမိ သီတင်း
သုံးသော ကျောင်းတိုက်၌ရှိသည့် စာအုပ်ပုံ၊ ပေပုံရိုက်ပုံကြီးများ
ကြားထဲတွင် ဦးခေါင်းမဖော်ဘဲ တစ်နေ့လုံး စာပေကျမ်းဂန်များကို
ဖတ်ရှုလေ့လာပြီး ဆုတော်သနပြုလုပ်ရုံမျှနှင့် တင်းတိမ်အားရခြင်းမရှိ
ပေ။ ရံဖန်ရံခါ မိမိအထင်ကြီးသော ရဟန်းပညာရှင် လူပညာရှင်

ပုဂ္ဂိုလ်များဆီ ကိုယ်တိုင်ကြွပြီး စာပေဗဟုသုတနှင့် ပတ်သက်၍
ဆွေးနွေးခြင်း၊ မေးမြန်းခြင်း၊ နှီးနှောခြင်းများကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။
လူကိုယ်တိုင် မသွားရောက်နိုင်သည့် အခါတွင်လည်း မိမိသိလိုသည့်
အကြောင်းအရာများကို စာရေးပေးပို့ပြီး မေးမြန်းစုံစမ်းလေ့ရှိသည်။

ဆရာတော်သည် စာပေကျမ်းဂန် ပညာဗဟုသုတနှင့် ပတ်
သက်၍ ဦးဖိုးကျားနှင့်လည်း အပေးအယူရှိသည်။ ရန်ကုန်ကြွလာ
လျှင် ဦးဖိုးကျားအိမ်သို့ ကြွပြီး ဦးဖိုးကျားနှင့် နှီးနှောဖလှယ်လေ့
ရှိသည်။ ကိုယ်တိုင် မကြွရောက်နိုင်သည့်အခါများ၌မူ ဦးဖိုးကျား
အား စာနှင့်ဆက်သွယ်ချက် စာပေကျမ်းဂန်ပညာ ဗဟုသုတနှင့်
ပတ်သက်ပြီး အပေးအယူလုပ်လေ့ရှိသည်။ နှီးနှောဖလှယ်လေ့ရှိ
သည်။

ဆရာတော်သည် စစ်ကာလအတွင်း စစ်အေးတိမ်းရှောင်ရင်း
ကွင်းကောက်တွင် ပျံလွန်တော်မူသွားသည်။ ဆရာတော် ပျံလွန်တော်
မူသွားပြီးနောက် နှစ်အတန်ကြာတွင် ဆရာတော်၏ ပိုင်တွဲများ
မှတ်စုများကို ဓမ္မနောက်သောအခါ ၂၉-၁၂-၃၇ နေ့နှင့် ဆရာတော်ထံ
သို့ ဦးဖိုးကျား ပေးပို့သော စာစာစောင်တွေ့ရသည်။ စာရေးစက္ကူ
နှင့် ၉ မျက်နှာရှိသော ထိုစာမှာ ဆရာတော်ပေးပို့သည့်စာကို ပြန်
ကြားသည့်စာဖြစ်သည်။ ယင်းစာ၌ ဆရာတော် ညွှန်ကြားပြောပြထား
သည့် အချက်များနှင့် မတ်သက်၍ ရေးထားသကဲ့သို့ ဆရာတော်
မေးမြန်းထားသည့် အကြောင်းအရာများနှင့် ပတ်သက်၍ ဦးဖိုးကျား
ပြန်ဖြေထားသည့် အချက်များလည်း ပါရှိသည်။

ယင်းပေးစာ၌ ဦးဖိုးကျား ဆွေးနွေးတင်ပြထားသော အချက်
(၉) ချက်ရှိရာ အမှတ် (၁) အချက်၌ "မိမိ" ဟူသော မှတ်သား

မိရာ ယခု 'မိန့်' ရှိသေးကြောင်း သိရပါသည်။ အရှင်ဘုရားအဆို အတိုင်း အဋ္ဌသာလိနိဂဏ္ဌိသစ်တွင် 'မိန္ဒောင်း' ရှိရာ၌ကား အမြစ် ပါဟန်မရှိချေ။ ရှေးစာတို့မှာ အမြစ် ဝစွိပေါက်မပါဘဲ ရေးတတ်ကြ၍ တိတိကျကျ သိရန် အခက်ပင် ဖြစ်ပါတော့သည်။” ဟူ၍လည်းကောင်း။

အမှတ် (၃) အချက်၌ “ဝါးဟဲ့ ခယ်မကို လည်းကောင်း၊ ဝါးရုံနှင့် ခဲပြားခဲမ မရှိသည်ဆိုသည်ကိုလည်းကောင်း အဟုတ် အမှန်ဟု ယူတော်မမူ ပါဘုရား။ အကြောင်းသော်ကား (ဝါးခယ်မ) မှာ မွန်စကားရင်း ဖြစ်ဟန်ရှိပါသည်။ မြန်မာသံပြင် ကြံတော်မမူ ပါလင့် ဘုရား။ ပြည်၊ တောင်ငူအောက် ယခုအောက်မြန်မာပြည် တစ်ခွင်လုံးသည် မွန်တို့ပြည်ဖြစ်ပါသည်။ ချောင်းများ၊ သရက်ကုန်း၊ အိုးလုပ်ကုန်း စသော နောက်ပေါ်သော မြန်မာဘာသာ ထင်ရှားသော အမည်တို့မှလွဲ၍ မြောင်းမြ၊ ဝါးခယ်မ၊ ပန်းတနော်၊ ကျုံပျော်၊ ဒေးဒရဲ၊ ကျိုက်လပ်၊ ကျိုက်ပိ၊ ဒလ၊ မော်လမြိုင် စသည်တို့မှာ မွန် ဘာသာအခေါ်ဖြစ်ပါသည်။ အချို့မှာ မြန်မာပီအောင် မခေါ်နိုင်၍ မြန်မာဘာသာဖြစ်နေဟန် ရှိပါသည်။

ဟင်္သာတကို တရုတ်ပြေးမင်း ဟင်း (ကို) သာ ထ၊သဖြင့်ခေါ်သည်ဆိုခြင်း၊ ဟင်္သာပိုကို ဟင်္သာမက ထ၊သဖြင့်ခေါ်သည်ဆိုခြင်းတို့မှာ နောက်ပေါ် မော်ကွန်းဆရာ၊ ထိုးဇာတ်ဆရာတို့၏ လက်တန်းဖြစ်ပါသည်။” ဟူ၍လည်းကောင်း ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ဦးဖိုးကျားအား ကျမ်းပြုဆရာအဆင့်မှ စာရေးဆရာအဆင့်သို့ ပို့လိုက်သော စာအုပ်မှာ သူ၏ 'ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု' ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးကျားသည် အမျိုးသားပညာဝန်အဖြစ်ဖြင့် နိုင်ငံအဝန်းရှိ အမျိုးသား

ကျောင်းများသို့ သွား၍ စာစစ်ရသည်။ ယင်းပညာရေးခရီး၌လည်းကောင်း၊ အခြားခရီးများ၌လည်းကောင်း တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် အဖြစ်အပျက်များသည် ဦးဖိုးကျား၏ 'ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု' များ ဖြစ်လာကြသည်။ ဦးဖိုးကျားသည် သူ၏ 'ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု' များကို ပထမဘိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် တစ်ပုဒ်ချင်းရေးသည်။ ထိုနောက်မှ ပေါင်း၍ စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ ယခုခေတ် စာရေးဆရာများ ပထမ စာစောင်များတွင်ရေးပြီး ထိုနောက်မှ စာစောင်များတွင်ပါပြီးသားစာများ၊ ဝတ္ထုများကို စုပေါင်း၍ စာအုပ်ထုတ်ဝေသကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။

ဦးဖိုးကျား၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများသည် လူ့လောကဇာတ်ခုံဆီ၌ မြင်ရတွေ့ရသည်များကို အခြေခံ၍ တကယ်လက်တွေ့ မျက်တွေ့ ကိုယ်တွေ့ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ စရိုက်ကိုသရုပ်ဖော်ထားသဖြင့် စိတ်ကူးယဉ်ဝတ္ထုများ မဟုတ်ဘဲ တကယ့်ဘဝ သရုပ်ဖော်ဝတ္ထုများ ဖြစ်နေကြသည်။

ဟင်္သာတ-ကြံခင်း မီးရထားလမ်း၌ မဲလီကုန်းအမည်ရှိ မြို့တစ်မြို့ရှိသည်။ ထိုမြို့ ကျောင်းလမ်း၌ ဒေါ်နှင်းသင် မိသားစုတို့နေထိုင်ကြသည်။ ဒေါ်နှင်းသင် မိသားစုသည် ကျွန်တော်တို့နှင့်လည်း ရင်းနှီးခင်မင်သည်။ ဒေါ်နှင်းသင်၏သမီး ဒေါ်ထားကြွေမှာ ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်၏ ဇနီးဖြစ်သည်။ ဒေါ်နှင်းသင်မိသားစုသည် ဦးဖိုးကျား၏ အသိမိတ်ဆွေများလည်းဖြစ်သည်။ ဒေါ်နှင်းသင်၏ သားတစ်ယောက်မှာ ဦးဖိုးကျားနှင့် ဆွေမျိုးနီးစပ်တော်သူ နိဗ္ဗာန်သူတစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျသည်ဖြစ်၍ ဒေါ်နှင်းသင်မိသားစုသည် ဦးဖိုးကျား၏ အသိမိတ်ဆွေဖြစ်ရုံသာမက ဦးဖိုးကျားနှင့် ဆွေမျိုးစပ်နေသူများလည်း ဖြစ်သည်။

တစ်ချိန်တွင် ဦးဖိုးကျားသည် ဟင်္သာတ-ကြမ်း၊ မီးရထားလမ်းတစ်လျှောက် မြို့များရှိ အမျိုးသားကျောင်းများသို့ လှည့်လည်စာစစ်ရင်းနှင့် မဲဇလီကုန်းသို့ ရောက်ရှိလာသောအခါ ဒေါ်နှင်းသင်တို့၏အိမ်၌ စတည်းချသည်။ ဒေါ်နှင်းသင်တို့အိမ်၌ ဦးဖိုးကျားရှိနေစဉ် မျက်နှာစိမ်း မိန်းကလေးတစ်ယောက် ရောက်လာသည်။ ထိုမိန်းကလေးမှာ အင်ပင်ရွာမှ အဝတ်မဲ့၊ အစားမဲ့၊ ခိုကိုးရာမဲ့ ဒုက္ခသည်မိန်းကလေးဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း၌ ထိုမိန်းကလေးသည် ဦးဖိုးကျား၏ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု 'မယ်ခုကွ' ၏ ဇာတ်ဆောင်ဖြစ်လာသည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် ဦးဖိုးကျား၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများသည် တကယ့်ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်များကို အခြေခံ၍ ရေးသားသော ဝတ္ထုများဖြစ်ကြသော်လည်း သူ၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုဆဲတွင်ပါသော 'အခမဲ့ကုလိထမ်းခြင်း၏အကျိုး' ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍မူ ယုန်ထင်ကြောင်ထင်ဖြစ်လာစရာ အကြောင်းတစ်ရပ် ရှိနေသည်။

ကလကတ္တားမြို့ အလယ်၌ တက္ကသိုလ်ကောလိပ်များ တည်ရှိရာနေရာ ဌာနကိုအစွဲပြု၍ 'ကောလိပ်စကွဲယား' အမည်တွင်သော ရုပ်ကွက်ကြီးတစ်ခုရှိသည်။ 'ကောလိပ်စကွဲယား' အား တောင်နှင့်မြောက် ဖြတ်ထားသော လမ်းမကြီးကိုလည်း 'ကောလိပ်စကွဲယားလမ်း' ဟုခေါ်သည်။ လောလိပ်စကွဲယားလမ်းမကြီး၏ အရှေ့ဘက်ကပ်လျက် အလယ်တွင် ကြီးမားသော ရေကန်ကြီး တစ်ကန်ရှိသည့် ပန်းခြံကြီးတစ်ခုရှိသည်။ ပန်းခြံကြီး၏ အနောက်ဘက်အဝင်ဝ၌ ကျောက်ရုပ်တုကြီးတစ်ရုပ်ရှိသည်။ ထိုင်နေပုံ ထုလုပ်ထားသော ရုပ်တု၏ အသွင်အပြင်မှာ အလွန်ရိုးသားသည်။ အမှတ်တမဲ့ ကြည့်လျှင် ရသေ့တစ်ပါး၊ ဘုန်းကြီးတစ်ပါး၏ ရုပ်တုများလားဟု ထင်

သည်။ ရသေ့များ၊ ဘုန်းကြီးများကဲ့သို့ပင် ရုပ်တု၏ ကိုယ်ပေါ်တွင် အဝတ်တစ်ထည်မျှသာ လွှမ်းခြုံရစ်ဝတ်ထားပုံကို ထုလုပ်ထားသည်။ လက်ထဲတွင် စာအုပ်ကိုင်ထားသည်။ ရုပ်တုကြီး၏ အောက်တွင် 'အိန္ဒရ်ကျနရဗိဒျာဆာဂရ်' ဟု ကမ္မည်းထိုးထားပြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိကျဉ်းကိုလည်း ဖော်ပြသည်။

အိန္ဒရ်ကျနရ ဗိဒျာဆာဂရ်သည် လွန်ခဲ့သည့် နှစ် ၁၀၀ ခန့်ပါးခန့်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗင်္ဂေါပြည်နယ်၌ ထင်ရှားကျော်ကြားခဲ့သော တစ်နိုင်ငံလုံး၏ လေးစားကြည်ညိုခြင်း ခံရသည့် မျိုးချစ်ညာရှင် ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ အမျိုးချစ်ခြင်း၊ စိတ်ကောင်း စေတနာခြင်း၊ သူတစ်ပါးအကျိုး သယ်ပိုးဆောင်ရွက်ခြင်းစသော ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ဂုဏ်ထူးဝိသေသများသည် နောင်လာနောက်သားများအတွက် ပြာစမှတ် ဖြစ်ကျန်နေခဲ့သည်။

ကလကတ္တား သက္ကတ တက္ကသိုလ်ကောလိပ် ကျောင်းအုပ်ကြီးအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေချိန် တစ်နေ့သ၌ အိန္ဒရ်ကျနရသည် ကိစ္စတစ်ခုရှိသဖြင့် ပရိစိဒင်စီကောလိပ် ကျောင်းအုပ် အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ဓမ္မတာကရ်ရ် ဆိုသူထံသို့ သွားသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီး ဓမ္မတာကရ်ရ်သည် အိန္ဒရ်ကျနရကို နေရာထိုင်ခင်း မပေးဘဲ စားပွဲပေါ်-ခြေထောက် ခုခံချောင်းဆန်တင်ထားပြီး စတိုင်နှင့်ထိုင်နေသည်။ အိန္ဒရ်ကျနရသည် သူလာရင်းကိစ္စကိုပြောပြီး ချာခနဲ ပြန်လှည့်ထွက်သွားလေသည်။

နောက်များမကြာမီ အချိန်တစ်ချိန်၌ ဓမ္မတာကရ်ရ်သည် အိန္ဒရ်ကျနရထံမှ အကြည်ဇာတ်တစ်ခု ရယူလိုသည်ဖြစ်၍ အိန္ဒရ်ကျနရကို အခေါ်လွှတ်လိုက်သည်။ အိန္ဒရ်ကျနရက အကြည်ဇာတ်သုလိုသို့က

အကြံဉာဏ်ပေးသူထံလာရမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြီး မသွားဘဲနေသည်။ ကျောင်းအုပ်ကြီး မစွတာကဲရ်သည် မနေသာတော့ဘဲ အိမ်ရှင်ကျနရထံ ပေါက်ချလာလေသည်။

အိမ်ရှင်ကျနရသည် သူ၏ ရုံးခန်းထဲ ဝင်လာသော မစွတာကဲရ်အား နေရာထိုင်ခင်းမပေးဘဲ သားရေးညှပ်ဖိနပ်စီးထားသော ခြေထောက်နှစ်ဖက်ကို စားပွဲပေါ်တင်ထားပြီး ကုလားထိုင်တွင် စတိုင်နှင့်မှီထိုင်နေသည်။ မစွတာကဲရ် မျက်နှာကြီးနီပြီး ပြန်လည်ထွက်သွားသည်။ ထိုအကြောင်းကို မစွတာကဲရ်သည် ထိုအချိန်က ပညာရေးဘက်တွင် အာဏာအရှိဆုံး အင်္ဂလိပ်လူမျိုး ပညာရေးကောင်စီ စက္ကရီတရီထံ တိုင်ကြားလိုက်သည်။ စက္ကရီတရီက ထုချေလွှာတောင်းသောအခါ အိမ်ရှင်ကျနရက သူ မစွတာကဲရ် ရုံးခန်းသွားသောအခါ ထိုကဲ့သို့ပင် ပြုမူခဲ့သည်ကို တွေ့ခဲ့ရ၍ ထိုအပြုအမူမှာ အင်္ဂလိပ်ယဉ်ကျေးမှုဖြစ်သည်ဟု ယူဆကြောင်း၊ မိမိထံ မစွတာကဲရ်လာသောအခါ အင်္ဂလိပ်ယဉ်ကျေးမှုအတိုင်း ပြုမူလိုက်ခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း ထုချေလိုက်လေသည်။ အင်္ဂလိပ်အရာရှိကြီးများသည် အိမ်ရှင်ကျနရ၏ သံမဏိမျိုးချစ်စိတ်ကို အန်တုနိုင်သည့် အခြေအနေမရှိကြတော့ပေ။

အိမ်ရှင်ကျနရနှင့် ပတ်သက်၍ အခြားထင်ရှားသော အဖြစ်အပျက်တစ်ခုရှိသေးသည်။ အိမ်ရှင်ကျနရသည် တစ်ချိန်တွင် ပညာရေးကိစ္စတစ်ခုဖြင့် နယ်ခရီးထွက်ရသည်။ သူစီးလာသော ရထားတွဲ၌ပင် သူဌေးသား ရှိုးကျကျ ကောလိပ်ကျောင်းသားတစ်ယောက်လည်း ပါလာသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်လုံး တစ်ခုတည်းသော ဘူတာတွင် ဆင်းကြသည်။

ကောလိပ်ကျောင်းသားက သူ့လက်ဆွဲသားရေ သေတ္တာ ကို သယ်မည့်ကူလီ ငှားမရသဖြင့် ဒေါပူနေသည်။ အိမ်ရှင်ကျနရက ကောလိပ်ကျောင်းသား၏သေတ္တာကို အိမ်အရောက် ထမ်းပို့ပေးလိုက်သည်။ အိမ်ရှင်ကျနရ၏ အဝတ်အစား အဆင်အပြင်မှာ အလွန်ချီး၍ ကောလိပ်ကျောင်းသားက ကူလီတစ်ယောက်ဟုပင် ထင်မှတ်နေသည်။ အိမ်ရောက်သောအခါ သူ့သေတ္တာထမ်းလာသူမှာ ကူလီတစ်ယောက်မဟုတ်ဘဲ အဓိကရပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်နေသည်ကို သိရ၍ ကောလိပ်ကျောင်းသား မာန်စွယ်ကျိုးသွားလေသည်။

အိန္ဒိယနိုင်ငံ တချို့ကျောင်းသုံးဖတ်စာ စာအုပ်များ၌ပင် ပါရှိသော ယင်းအဖြစ်အပျက်သည် ဦးဖိုးကျား၏ 'အခမဲ့ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး' နှင့် ဖြစ်ပျက်ပုံ တစ်မျိုးတည်းဖြစ်နေသည်။ အိမ်ရှင်ကျနရ ကူလီထမ်းခြင်းက အိန္ဒိယပုံစံဖြစ်ပြီး ဦးဖိုးကျား ကူလီထမ်းခြင်းက မြန်မာပုံစံဖြစ်နေခြင်းမျှသာ ကွဲပြားခြားနားသည်။

အိမ်ရှင်ကျနရကလည်း ပညာရေးဝန်ထမ်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အိမ်ရှင်ကျနရ ကူလီထမ်းခြင်းသည် ပညာရေးဝန်ထမ်း ဖိုးဖိုးကျား ကူလီထမ်းခြင်းနှင့် အဝင်ခွင့်ကျ ဖြစ်နေသည်။ ဦးဖိုးကျား၏ 'အခမဲ့ ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး' သည် ကျောင်းသုံးစာအုပ်ဖြစ်သကဲ့သို့ပင် အိမ်ရှင်ကျနရ၏ အဖြစ်အပျက်ရေးထားသော စာလည်း ကျောင်းသုံးစာအုပ်၌ ပါသည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် အဖြစ်အပျက် အကြောင်းအရာ ထပ်တူထပ်မျှ ဖြစ်နေသဖြင့် စာပေသုတေသီအချို့က ဦးဖိုးကျား၏ 'အခမဲ့ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး' သည် အိမ်ရှင်ကျနရ ကူလီထမ်းသည် အဖြစ်အပျက်ကို မှီငြမ်းပြုထားသော၊ မြန်မာမှုပြုထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်ဟု ကောက်ချက်ချကြသည်။

သို့ရာတွင် ဦးဖိုးကျား၏ ‘အခမဲ့ကူလီထမ်းခြင်း၏ အကျိုး’
သည် ရေးပုံသားပုံ ကျမ်းကျပ်ပိုင်နိုင်လှသဖြင့် ‘အဒက်ပတေးရှင်း’
ဟု မထင်ရပေ။ တကယ့်မြန်မာဝတ္ထုစစ်စစ်ဟုပင် ထင်နေရသည်။
အကယ်၍ ‘အခမဲ့ ကူလီထမ်းခြင်း၏အကျိုး’ သည် ဇာတ်လမ်း
ဇာတ်ကွက် မှီငြမ်းပြုထားသည့် ဝတ္ထုဖြစ်ပါမူ ဦးဖိုးကျား၏
ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများထဲက ယင်းဝတ္ထုတစ်ပုဒ်သည် ကိုယ်ပိုင်
ဝတ္ထုစစ်စစ်ဟု ပြော၍မရသော ဝတ္ထုကောင်းဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဦးဖိုးကျားအား ရသစာရေးဆရာအဖြစ်
ပုံဖော်ပေးလိုက်သော စာပေအရေးအသားမှာ သူ၏ ‘ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု’
ဖြစ်သည်။ ဦးဖိုးကျား၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုသည် ရသပါသည်။ ပင်
ကိုဟန်ရှိသည်။ သွက်လက်ပျတ်လတ်သည်။ ဆွဲဆောင်မှုရှိသည်။
တိုတိုနှင့် လိုရင်းရောက်အောင် ဒိုးဒိုးဒေါက်ဒေါက် ရေးသားထားသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်း မြန်မာစာပေလောကအနေနှင့်
ဆုံးရှုံးလက်လွှတ်လိုက်ရသော စာရေးဆရာများ၊ ပညာရှင်များထဲတွင်
ဦးဖိုးကျားလည်း တစ်ဦးတစ်ယောက် ပါဝင်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာ
စစ်ကြီးအတွင်း စစ်ဘေးတိမ်းရှောင်ရင်း ဦးဖိုးကျားသည် အင်းစိန်
ခရိုင်၊ ထန်းတပင်မြို့၌ ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

[ဖိုးကျားနယ် အတွဲ ၃ ၊ အမှတ် ၂-၃]

ခနဲပြူ ဦးအေးမောင်

အမှောင်ထဲရောက်နေသူသည် အလင်းရောင်ကို ရှာသည်။
ချောက်ကမ်းပါးထဲ ကျနေသူသည် ကုန်းပေါ်တွယ်တက်ရန် နှယ်ပင်
ကို ကြည့်သည်။ နွဲတွင်းနစ်နေသူသည် နွဲတွင်းမှ ရုန်းထွက်နိုင်ရန်
အကူတစ်ခုကို လိုလားသည်။ သောကရောက်နေသူသည် နှစ်သိမ့်
အကူတစ်ခုကို ရှာကြံသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်သည် လူတို့အား အမှောင်
ထဲပို့ခဲ့သည်။ ချောက်ကမ်းပါးထဲ ကျစေခဲ့သည်။ နွဲတွင်းနစ်စေခဲ့
သည်။ သောကရောက်စေခဲ့သည်။ ကမ္ဘာစစ်ကြောင့် အမှောင်ထဲ
ရောက်ခဲ့ကြရသော၊ ချောက်ကမ်းပါးထဲ ကျခဲ့ကြရသော၊ နွဲတွင်းနစ်ခဲ့
ကြရသော၊ သောကများခဲ့ကြရသော လူတို့သည် အလင်းရောင်ကို
ရှာကြသည်။ နှယ်ပင်ကိုကြည့်ကြသည်။ အကူအညီတစ်ခုကို လိုလား
ကြသည်။ နှစ်သိမ့်မှုတစ်ခုကို ရှာကြံကြသည်။ ထိုအခါ သူတို့၏
ရှုမှောက်တွင် အရာဝတ္ထုတစ်ခုကို သွားတွေ့ကြသည်။ ထိုအရာ

ကား စိတ်နှလုံး ငြိမ်းချမ်းမှုကို ပေးစွမ်းနိုင်သော ဗုဒ္ဓတရားတော် ဖြစ်သည်။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် ကမ္ဘာ့နိုင်ငံများသည် ယခင်ကထက် ဘာသာရေးကို လေ့လာလိုက်စားလာကြသည်။ အထူးအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဘာသာသည် အရှေ့အနောက် နိုင်ငံအနှံ့ ခေတ်စားလာသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ရေးသားထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်များ အရောင်းရ တွင်ကျယ်လာသည်။ မြန်မာပြည်၌လည်း ဤနည်းနှင့်နှင်ပင်။ ဘာသာရေးလိုက်စားသူများ ပေါများလာသည်။ ဗုဒ္ဓတရားကို ခြေခြေမြစ်မြစ် လေ့လာလိုသူများ တိုးတက်လာသည်။ ကမ္မဋ္ဌာန်းရိပ်သာများ၌ ရုပ်ရှင်ရုံ၊ ဇာတ်ရုံများနှင့်အပြိုင် လူစည်ကားနေသည်။ ဘာသာရေးစာအုပ်များသည် ပေါ်ပင်ဝတ္ထုများနှင့်အပြိုင် အရောင်းရသွက်နေသည်။

ယင်းသို့ ထူးထူးခြားခြား ဘာသာတရားခေတ်စားနေသော ယခုအချိန်အခါ၌ ကျွန်ုပ်တို့သည် စစ်ကြိုခေတ်က ဘာသာတရားကို အင်္ဂလိပ်ခေတ်ပညာတတ်လူငယ်များထဲမှ အစဉ်တစိုက် ထူးထူးခြားခြား လေ့လာလိုက်စားခဲ့သော၊ ရေးသားဖြန့်ဖြူးခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးကို မေ့နေကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား ခနုဖြူ ဦးအေးမောင် ဖြစ်သည်။

*

ဦးအေးမောင်သည် ခနုဖြူဇာတိဖြစ်သည်။ ၁၂၆၈ ခုနှစ် တပို့တွဲလတွင် ဦးဘိုးသန်း၊ ဒေါ်စိန်တို့မှ ဖွားမြင်သည်။ မွေးချင်းပေါက်ဖော် ငါးယောက်ရှိသည်။ ဦးကျော်နှင့် ဦးစိုးမောင် (ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်-ကျဆုံး) တို့သည် ဦးအေးမောင်၏ ညီများဖြစ်ကြသည်။

တက္ကသိုလ်၌ ပညာသင်စဉ်က ဥပစာတန်းအထိ သိပ္ပံဆောင်သည်။ ထိုနောက်မှ ဝိဇ္ဇာကို ပြောင်းယူသည်။ တက္ကသိုလ်နေစကပင် ဗုဒ္ဓဘာသာကို စောက်ချ၍ လေ့လာခဲ့သည်။

ဦးအေးမောင်သည် တစ်ဖက်က ဗုဒ္ဓဘာသာကို လေ့လာလိုက်စားနေသော်လည်း တစ်ဖက်ကလည်း နိုင်ငံရေးနှင့် လူမှုရေးတို့ကို မျက်ခြည်ဖြတ်မထားပေ။ စစ်ကိုင်းဆောင်တွင် နေစဉ်က ကျောင်းဆောင် သဟာယအသင်း ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်ဖြင့် ကျောင်းသားအရေးတို့ တက်တက်ကြွကြွဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ဝိဇ္ဇာအထက်တန်းတွင် ပညာသင်နေစဉ်အတွင်း တက္ကသိုလ်ပရဂျက်အပြင်ဘက်ထွက်ပြီး ကျေးလက်ပြုပြင်ရေး လုပ်ငန်းများကိုလည်း ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်သည်။ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား တစ်စုသည် ကျေးလက်ပြုပြင်ရေး အဖွဲ့တစ်ခုကို ဖွဲ့ထားကြသည်။ ထိုအဖွဲ့တွင် ဦးအေးမောင်က ခေါင်းဆောင်ဖြစ်သည်။ သူ့ညီ ကိုကျော်နှင့် ကိုဆုမြိုင် (နောင် တက္ကသိုလ်ဆုမြိုင်) တို့လည်း ပါကြသည်။

ဦးအေးမောင်တို့ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားတစ်စုသည် တစ်နေ့ (၂၃-၈-၃၅) တွင် လှည်းကူးမြို့သို့ သွားရောက်လျက် ကျေးရွာလူကြားထဲဝင်ပြီး ကျေးလက်ပြုပြင်ရေးလုပ်ငန်းများကို လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို ထိုအချိန်က ထုတ်ဝေသည့် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း (အမှတ် ၂၅) ခေါင်းကြီးပိုင်းတွင် ဓာတ်ပုံနှင့်တကွ တခမ်းတနား ချီးကျူးဖော်ပြထားသည်။ ယင်းခေါင်းကြီးပိုင်းကို အချပ်ပို ငါးထောင်ရိုက်နှိပ်ပြီး အခမဲ့ငွေသည်။

ဦးအေးမောင်သည် တက္ကသိုလ်တွင်ရှိနေစဉ်ကလည်းကောင်း၊
 ၁၉၃၆ ခုနှစ် တက္ကသိုလ်မှ ထွက်ပြီးသည့်နောက်ပိုင်းတွင်လည်း
 ကောင်း ဗုဒ္ဓဘာသာအကြောင်း ဆောင်းပါးများကို အင်္ဂလိပ်မြန်မာ
 နှစ်ဘာသာဖြင့် စာနယ်ဇင်းများတွင် အဆက်မပြတ်ရေးသားသည်။
 အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားသည့် သူ၏ဆောင်းပါးများမှာ ရန်ကုန်
 ဂေဇက်နှင့် ရန်ကုန်တိုင်းတို့တွင် ပါတတ်ပြီး မြန်မာဘာသာဖြင့်
 ရေးသားသည့် ဆောင်းပါးများမှာ မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာနှင့်
 တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် အများအားဖြင့် ပါတတ်သည်။ ထို
 အချိန်မှစ၍ ဦးအေးမောင်သည် ခေတ်ပညာတတ် လူငယ် ဗုဒ္ဓဘာသာ
 ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးအဖြစ် လူသိများလာသည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ပတ်သက်သော ဦးအေးမောင်၏ ဆောင်ရွက်
 ချက်များအနက် သမိုင်းတွင်ခဲ့သော ဆောင်ရွက်ချက်တစ်ခုမှာ ၁၉၃၇
 ခုနှစ်က ဥရောပနိုင်ငံများသို့ ဘာသာရေးအတွက် ခရီးထွက်ခဲ့
 ခြင်းဖြစ်သည်။

၁၈၉၃ ခုနှစ်က အမေရိကန် ချီကာဂိုမြို့တွင် ကမ္ဘာ့ဘာသာ
 ပေါင်းစုံမှ ခေါင်းဆောင်များ၏ ညီလာခံတစ်ရပ် ကျင်းပပြုလုပ်
 ခဲ့သည်။ ထိုညီလာခံသို့ အိန္ဒိယမှ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင် အနာဂါရိက
 ဓမ္မပါလနှင့် ဟိန္ဒူဘာသာခေါင်းဆောင် ဆွာမိဝိဝေကာနန္ဒတို့ တက်
 ရောက်ကြသည်။ ယင်းညီလာခံမျိုးကို ၁၉၃၆-၃၇ ခုနှစ်များ၌
 အင်္ဂလန်အောက်စဖို့တွင် နှစ်နှစ်ဆက်ပြီး ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ညီလာခံ
 ကြီးမှူးကျင်းပသူများသည် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဗုဒ္ဓဘာသာ ကိုယ်စားလှယ်
 တစ်ဦးတက်ရောက်ရန် ဖိတ်မန္တ က ပြုကြသည်။

အင်္ဂလန်ဗုဒ္ဓဘာသာသည် မြန်မာနိုင်ငံနှင့် ရှေးကျသော ဆက်
 သွယ်မှုရှိသည်။ အင်္ဂလန်၌ ဗုဒ္ဓဘာသာမျိုးစေ့ကို စတင်ချသူမှာ
 မြန်မာနိုင်ငံ ဖြစ်သည်ဟုဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။ အင်္ဂလန်
 ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ အာဒိကမ္မိက ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ရဟန်းပြု
 သွားကြသည့် ဘိက္ခုအာနန္ဒာမေတ္တေယျ (အလန်ဘင်းနက်) နှင့်
 ဘိက္ခုသီလာစာရ (ဂျေ-အက်-မက်ကနီ) တို့ဖြစ်ကြသည်။ ၁၉၀၂
 ခုနှစ်လောက်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ 'ဗုဒ္ဓသာသနသမာဂမ' အမည်ရှိ
 ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာအဖွဲ့ချုပ်တစ်ခုကို တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းသည်။ အဖွဲ့၏
 နာယကမှာ တောင်ခွင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးဖြစ်သည်။
 အဖွဲ့ကို ဦးစီးဦးဆောင်ပြုသူမှာမူ ဘိက္ခုအာနန္ဒာမေတ္တေယျ ဖြစ်သည်။

မင်းကြီးကတော် ဒေါ်မြမေစသော ပုဂ္ဂိုလ်များမှာ အဖွဲ့တွင်
 တက်တက်ကြွကြွ ပါဝင်ဆောင်ရွက်သူများဖြစ်ကြသည်။ အဖွဲ့ကြီး
 သည် 'ဗုဒ္ဓစံဇင်း' အမည်ရှိ စာစောင်ကြီးကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့်
 အခါအားလျော်စွာ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။ ၁၉၀၈ ခုနှစ်တွင် ယင်း
 အဖွဲ့ကြီးသည် အင်္ဂလန်သို့ ဘိက္ခုအာနန္ဒာမေတ္တေယျ ခေါင်းဆောင်
 သည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအဖွဲ့တစ်ခုကို စေလွှတ်လိုက်သည်။
 ယင်းဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအဖွဲ့သည် အနောက်နိုင်ငံသို့ ပထမဦး
 ဆုံးအကြိမ် ရောက်ရှိလာသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာ သာသနာပြုအဖွဲ့ဖြစ်
 သည်။

ထိုအချိန်က အစပျိုးခဲ့သည့် မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံခြားသာသနာ
 ပြုလုပ်ငန်းမှာ နောက်ပိုင်းတွင်လည်း အရှိန်သေမသွားပေ။ နောက်
 ပိုင်းတွင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြီးမှူးသော မန္တလေး

နိုင်ငံခြားသားသနာပြု အသင်းချုပ်ကြီးနှင့် ရွှေတောင်မြို့ နိုင်ငံခြား သာသနာပြုအသင်းစသော အခြားနိုင်ငံခြားသားသနာပြုအသင်းများ ပေါ်လာကြသည်။ ယင်းအသင်းများသည် နိုင်ငံခြားသားသနာပြုလုပ်ငန်း အတွက် ငွေကြေးထောက်ပံ့လှူဒါန်းရန် အဆင်သင့်ဖြစ်နေကြသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ဗုဒ္ဓဘာသာကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး စေလွှတ် ရန် အင်္ဂလန်နိုင်ငံမှ ဖိတ်မန္တကပြုသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံမှ နိုင်ငံ ခြား သာသနာပြုအဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်းအပင်း အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များသည် အင်္ဂလန်သို့ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး စေလွှတ်ရန် သင့်တော်သူတစ်ဦးကို ရှာဖွေကြသည်။ ထိုအခါ အသင့်လျော်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည့် ဦးအေးမောင်ကို သွားတွေ့ကြ သည်ဖြစ်၍ ဦးအေးမောင်ကို စရိတ်စကထောက်ပံ့ပြီး အင်္ဂလန်နှင့် အခြားဥရောပနိုင်ငံများသို့ ဘာသာရေးခရီးလှည့်လည်ရန် စေလွှတ် လိုက်ကြသည်။ ထိုအချိန်က ဦးအေးမောင်သည် အသက်နှစ်ဆယ့် ခုနှစ်နှစ်မျှသာရှိသေးသည်။

ဦးအေးမောင်သည် ၁၉၃၇ ခုနှစ် ဇူလိုင်လ ၂၄ ရက်နေ့တွင် အင်္ဂလန်၊ အောက်စဖို့မြို့တော်ခန်းမ၌ ကျင်းပပြုလုပ်သော ကမ္ဘာ့ဘာ သာတရား ပေါင်းစုံညီလာခံ လူထုအစည်းအဝေးကြီး၌ တက်ရောက် မိန့်ခွန်းပြောဆိုသည်။ ထိုအစည်းအဝေးကြီးတွင် လော့ဆာမြူလ် အမည်ရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ထို အစည်းအဝေးကြီး၌ ဦးအေးမောင် မြွက်ကြားခဲ့သော မိန့်ခွန်း၏ ခေါင်းစဉ်မှာ ကမ္ဘာကြီးအဖို့ ဘာသာတရားကို လိုအပ်နေပုံ ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်သည် သူ၏ မိန့်ခွန်းအစတွင် “ယနေ့ကမ္ဘာ ကြီးတွင် စစ်ရိပ် စစ်ငွေများ သမ်းနေကြောင်း၊ နေရာတကာတွင် ခြိမ်းမသက်ဖြစ်နေကြောင်း၊ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး အခြေ အနေများမှာ တင်းတင်းမာမာ ဖြစ်နေသဖြင့် အရေးနှင့်အမြန် ကမ္ဘာစစ်ကြီးဖြစ်ပွားလာမှာ စိုးရိမ်နေရကြောင်း၊ ကမ္ဘာနှင့်ချီပြီး ခြိမ်းမသက်ဖြစ်နေသည့် ယခုအချိန်မျိုး၌ ကမ္ဘာကြီးအဖို့ ကမ္ဘာငြိမ်း ချမ်းရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေနိုင်မည့် လမ်းညွှန်လမ်းပြ ဘာသာ ရေး စိတ်ဓာတ် အထူးလိုအပ်နေကြောင်း.. ” စသည်ဖြင့် နိဒါန်း ချီးထားပြီး ဗုဒ္ဓတရား၏ အနှစ်သာရများကို သူ၏မိန့်ခွန်းတွင် ဆည့်သွင်းပြောဆိုသွားသည်။

ဗုဒ္ဓဟောကြားထားသည့် ကာလာမသုတ်သည် ယနေ့ဝေဖန် ဆန်းစစ်လိုသည့် ပညာတတ်လူတန်းစားများ၏ အသိုင်းအဝန်း၌ အထူး ရေပန်းစားနေသည့် တရားတော်ဖြစ်နေသည်။ ဦးအေးမောင် သည် ယင်းတရားတော်ကို လွန်ခဲ့သည့်နှစ်ပေါင်း လေးဆယ်ခန့်က ဝေါ် သူ၏မိန့်ခွန်းထဲတွင် ထည့်သွင်းမြွက်ကြားခဲ့သည်။ မိန့်ခွန်း၏ အဆုံးတွင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို ရှင်းလင်းပြောပြပြီး “မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ခြိမ်းချမ်းမှုရရှိရေးအတွက် သိပ္ပံနည်းကျသော နည်းလမ်းဖြစ်ကြောင်း၊ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးသည် ယနေ့အမှန်တကယ်လိုအပ်နေသော လိုအပ်ချက် ကို ဖြည့်စွမ်းပေးနိုင်သည့် တရားပင်ဖြစ်ကြောင်း” ဟူ၍ နိဂုံးချုပ် ထားလေသည်။

ဦးအေးမောင်သည် ဥရောပ၌ ငါးလမျှကြာခဲ့သည်။ အင်္ဂလန် အပြင် ပြင်သစ်၊ ဂျာမနီစသော အခြားဥရောပနိုင်ငံများသို့လည်း

လှည့်လည်ခဲ့သည်။ သူ အင်္ဂလန်ရောက်နေခိုက် ဗြိတိသျှ သိပ္ပံပညာ
တိုးတက်ရေး အသင်းကြီး၏ နှစ်ပတ်လည်အစည်းအဝေးကြီးသို့လည်း
တက်ရောက်ခဲ့သည်။ ယင်းအစည်းအဝေးကြီး၏ ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ
အစည်းအဝေးတွင် အင်္ဂလိပ်စာရေးဆရာကြီး အိပ်-ဂျီ-ဝဲလ် က
သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ တစ်နေ့တွင် ပညာပိုင်းဆိုင်ရာ
အစည်းအဝေးကျင်းပပြီး နေ့လယ်စာစားချိန် အစည်းအဝေးကို
ခေတ္တရပ်နားနေစဉ် အင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီးတစ်ဦးသည် အိပ်-ဂျီ-
ဝဲလ်ထံ လာပြီး “နောက်တစ်ကြိမ် ကျင်းပမယ့် နှစ်ပတ်လည်
အစည်းအဝေးမှာ ကျွန်ုပ်တို့ကို ဖန်ဆင်းတဲ့ထာဝရဘုရားအကြောင်း
ကို စဉ်းစားဆွေးနွေးသင့်ပါတယ်” ဟု အကြံပေးသည်။ ထိုအချိန်
က ဦးအေးမောင်သည် အိပ်-ဂျီ-ဝဲလ်နှင့်အတူရှိနေသည်။ အိပ်-
ဂျီ-ဝဲလ်က ထိုအင်္ဂလိပ်အမျိုးသမီးအား “ထာဝရဘုရားက ကျွန်ုပ်တို့
ကို ဖန်ဆင်းတာ မဟုတ်။ ကျွန်ုပ်တို့ကသာ ထာဝရဘုရားကို
ဖန်ဆင်းတာ” ဟု ပြန်လည်ပြောကြားလိုက်သည်။ ထိုအကြောင်းကို
ဦးအေးမောင်သည် သူ၏ ဆောင်းပါးတစ်ခုတွင် ထည့်သွင်းရေးသား
ထားဖူးသည်။

ဦးအေးမောင်သည် ဂျိနီဗာတွင် ကျင်းပပြုလုပ်နေသော နိုင်ငံ
ပေါင်းချုပ်အဖွဲ့ကြီး၏ အစည်းအဝေးသို့လည်း ဗဟုသုတအဖြစ်
သွားရောက်လေ့လာသည်။ ထိုအချိန်က နိုင်ငံပေါင်းချုပ်အဖွဲ့ကြီး၏
ဥက္ကဋ္ဌမှာ အာဂါခန် မင်းသားကြီးဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်သည် ပြင်သစ်နှင့် ဂျာမနီသို့လည်း သွားရောက်
ခဲ့သည်။ ပြင်သစ်ပြည်၊ ပဲရစ်မြို့၌လည်း အထူးအရေးကြီးသည့်

ညီလာခံကြီးနှစ်ခုကို တက်ရောက်ခဲ့သည်။ တစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ
ညီလာခံကြီးဖြစ်သည်။ ၁၉၃၄ ခုနှစ်က တစ်ကြိမ် ယင်းညီလာခံမျိုး
ကို လန်ဒန်မြို့၌ ကျင်းပခဲ့သည်။ ၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင်ကား ပဲရစ်မြို့၌
ကျင်းပသည်။ ပဲရစ်မြို့၌ ကျင်းပသည့် ယင်းကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ
ညီလာခံကြီး၌ ဦးအေးမောင်သည် ဂျာမန်ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်
ဒေါက်တာ ဒါးလ်ကာစသော ဥရောပဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်များ
နှင့် တွေ့ကြုံဆုံစည်းခွင့်၊ အကျွမ်းဝင်ခွင့် ရရှိခဲ့သည်။

ပဲရစ်မြို့တွင် ဦးအေးမောင် တက်ရောက်ခဲ့သော အခြားညီလာ
ခံတစ်ခုမှာ ကမ္ဘာ့ကျောင်းသားများ အဖွဲ့ချုပ်ညီလာခံဖြစ်သည်။ သူ
ပြင်သစ်ပြည်ရောက်နေခိုက် ညီလာခံကျင်းပသည်နှင့် ကြိုကြိုက်
နေသည်ဖြစ်၍ ဦးအောင်ဆန်း (ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း) က ကမ္ဘာ
ကျောင်းသားများ ညီလာခံသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ်
တက်ခဲ့ရန် ဦးအေးမောင်ထံ လှမ်းအကြောင်းကြားလိုက်သည်။ ဦး
အောင်ဆန်း၏ အကြောင်းကြားချက်အရ ဦးအေးမောင်သည် ကမ္ဘာ
ကျောင်းသားများအဖွဲ့ချုပ် ညီလာခံသို့လည်း တက်ရောက်လာခဲ့သည်။

ဦးအေးမောင်သည် ဥရောပနိုင်ငံများတွင် အစည်းအဝေးအမျိုး
မျိုးကို တက်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာ ခေါင်းဆောင်အသီးသီးနှင့် ဆုံခဲ့
သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်အစားစားနှင့် အကျွမ်းတဝင် ဖြစ်ခဲ့သည်။
ထို့ကြောင့် သူ၏ ဥရောပခရီးသည် သူ၏ဘဝခရီးတွင် အကွေ့တစ်
ကွေ့ ဖန်တီးလိုက်သည်။ ဥရောပနိုင်ငံများမှ ပြန်လာသောအခါ
သူ၏ အမြင်သည် ပွင့်လာသည်။ သူ၏ အယူအဆသည် ပြောင်းလဲ
လာသည်။ သူ၏ အတွေးသည် ဆန်းသစ်လာသည်။ သူ၏ ဗုဒ္ဓဝါဒ

အခြေခံပေါ်တွင် ဆိုရှယ်လစ်အယူအဆ အဖူးအပွင့်များ ဖြာထွက်လာသည်။ သူသည် လက်ဝဲဝါဒီတစ်ဦး လုံးလုံးဖြစ်သွားသည်။

ဦးအေးမောင်သည် မြန်မာပြည်ပြန်လာသောအခါ တို့ဗမာအစည်းအရုံး သခင်များ၏လှုပ်ရှားမှုကို တစ်ဖက်က အားပေးပြီး တစ်ဖက်ကလည်း ဘာသာရေးဆောင်းပါး စာတမ်းများကို ရေးသားဖြန့်ဖြူးနေခဲ့သည်။ အိန္ဒိယပြည်မှ ကဗျာဆရာကြီး တဂိုးနှင့်လည်းကောင်း၊ အင်္ဂလန်မှ ဒဿနပညာရှင်ကြီး အိန်စတိန်းနှင့်လည်းကောင်း ဦးအေးမောင်သည် မဆွဲကပ်အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးပြီးသောအခါ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင်ကြသည့် နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ နောက်မှ လူအား၊ အကြံဉာဏ်အားဖြင့် အားပေးသမှုပြုနေခဲ့သည်။ မှာကံစံဝါဒီ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များနှင့်မူ လက်ပွန်းတတီးရှိခဲ့သည်။ မြန်မာဆိုဗီယက် ယဉ်ကျေးမှုအသင်း စတင်တည်ထောင်သည့်အခါ ဒု-ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခြင်း ခံရသည်။

၁၉၄၄ ခုနှစ်တွင် ဦးအေးမောင်သည် ဒေါ်မမကြီးအမည်ရှိ အမျိုးသမီးနှင့် လက်ထပ်သည်။ ၁၉၅၄ ခုနှစ် ဧပြီလတွင် အသက် ၄၈ နှစ်အရွယ် ဦးအေးမောင် ကွယ်လွန်သွားသည်။ အသက်ထွက်ခါနီးတွင် “ဒိုင်ဖင်ဖူးကျသွားပြီလား” ဟု မေးသွားကြောင်း သိရသည်။ ဦးအေးမောင်နှင့် ဒေါ်မမကြီးတို့တွင် သားတစ်ယောက်၊ သမီးတစ်ယောက် ဖွားမြင်လေသည်။

*

ဦးအေးမောင်ကို ကျွန်တော် စတင်တွေ့သည်မှာ တို့ဗမာအစည်းအရုံး ဌာနချုပ်၌ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့သည် ငယ်စဉ်က

ပင် တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိခဲ့သည်။ သခင်များကို စိတ်ဝင်စားခဲ့သည်။ သခင်ခေါင်းဆောင်များ နိုင်ငံရေးတရားဟောလျှင် ဘယ်နေရာမှာ ဟောဟော သွားနိုင်သည့် နေရာဖြစ်ပါက မလွတ်တမ်းသွားရောက်နားထောင်ခဲ့သည်။ အမျိုးသားနေ့များ၌ ဘုရင်မ ပန်းခြံ (ယခုဗန္ဓုလပန်းခြံ) ရှိ စင်မြင့်တွင် သခင်ခေါင်းဆောင်များ နိုင်ငံရေးတရားဟောလျှင် ကျွန်တော်တို့ မရောက်သည့်အခါဟူ၍ မရှိသလောက်ပင်။

သခင်ခေါင်းဆောင်များထဲက သခင်ဗစိန်နှင့်လည်းကောင်း၊ သခင်ထွန်းအုပ်နှင့်လည်းကောင်း ပိုပြီးရင်းနှီးခင်မင်မှုရှိသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှစ်ခြမ်းကွဲသွားသောအခါ ပုဂ္ဂိုလ်အရခင်မင်ရင်းနှီးမှုရှိသောကြောင့် သခင်ဗစိန်နှင့် သခင်ထွန်းအုပ်တို့ ကြီးမှူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးဘက် ပါသွားကြသည်။ သခင်ထိပ်တင်ကိုယ်တော်ကြီးနှင့် သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်းတို့ ကြီးမှူးသော တို့ဗမာအစည်းအရုံးနှင့် အဆက်ပြတ်ပြီး သခင်ဗစိန်၊ သခင်ထွန်းအုပ်တို့၏ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့သာလျှင် အရောက်အပေါက်ရှိနေသည်။ ထိုအချိန်က သခင်ခေါင်းဆောင်များမှာ တကယ်ပင် အငတ်ငတ်အပြတ်ပြတ် နေကြရရှာသည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး ရောက်သွားလျှင် သခင်ဗစိန်သည် ရွတ်သလိုလို၊ နောက်သလိုလိုနှင့် ကျွန်တော်၏ အိတ်ထဲအတင်းနှိုက်သည်။ အိတ်ထဲတွင် ပိုက်ဆံတွေ့ပါက တွေ့သည့်ပိုက်ဆံဖြင့် ဆေးလိပ်ဝယ်သောက်သည်။ ကွမ်းယာဝယ်စားသည်။ လက်ဖက်ရည်ဝယ်သောက်သည်။ သခင်ထွန်းအုပ်ကမူ သခင်ဗစိန်လိုမဟုတ်။ ခပ်တည်တည် ခပ်မှန်မှန်ပင်နေသည်။

သခင်ဗစိန်တို့ တို့ဗမာအစည်းအရုံးမှ ‘သခင်သတင်းစဉ်’
ကို ထုတ်ဝေသည်။ ‘သခင်သတင်းစဉ်’ ထွက်စက ပထမစာစောင်
မှာလား၊ ဒုတိယစာစောင်မှာလား မမှတ်မိတော့။ စာစောင်တစ်ခုတွင်
‘သခင်သတင်းစဉ်’ ဘွဲ့ရတုတစ်ပုဒ်ကို ကျွန်တော်ရေးပေးဖူးသည်။
ထိုခေတ်က စာနယ်ဇင်းများ စတင်ထွက်လျှင်လည်းကောင်း၊ အထူး
ထုတ် ထွက်လျှင်လည်းကောင်း စာစောင်ဘွဲ့ ထောမနာကဗျာရတုများ
ရေးသားကြသည့် အလေ့အထရှိသည်။

၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်လောက်ကဖြစ်သည်။ တစ်နေ့တွင် တို့ဗမာ
အစည်းအရုံးသို့ ကျွန်တော်ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်က ရှေ့တန်း
သခင်ခေါင်းဆောင်များသည် ကြက်ပျောက်ငှက်ပျောက် ပျောက်
ကုန်ကြပြီ။ အချို့မှာ ‘ရဲဘော်သုံးကျိပ်’ ဘဝရောက်ကုန်ကြပြီ၊
အချို့ကား မြေလျှိုးနေကြရပြီ။ တို့ဗမာအစည်းအရုံးတွင် သခင်တစ်ဦး
နှင့် ထိုင်ပြီး စကားစမြည်ပြောနေစဉ် အသားညိုညို အရပ်ထောင်ထောင်
မောင်းမောင်း၊ မျက်နှာထား ခပ်တည်တည်နှင့် မျက်မှန်ခပ်ထူထူ
တပ်ထားသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး အစည်းအရုံး အခန်းထဲဝင်လာသည်။
ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် အစည်းအရုံးအခန်းထဲရှိ သခင်တစ်ဦးနှင့် စကား
တစ်ခွန်း၊ နှစ်ခွန်းပြောသည်။ ထိုနောက် မတ်တတ်ရပ်ရင်းကပင်
စားပွဲပေါ်ရှိ သတင်းစာများကို တစ်ချက်၊ နှစ်ချက် လှန်လှောကြည့်
ပြီး အောက်ပြန်ဆင်းသွားသည်။ သူပြန်ထွက်သွားသည့်အခါ ကျွန်
တော်က ကျွန်တော်နှင့် စကားပြောနေသည့် သခင်အား “သူက
ဘယ်သူလဲ” ဟုမေးကြည့်၏။ “ဓနုဖြူ ဦးအေးမောင်ဆိုတာ သူ
ပေါ့” ဟု ထိုသခင်က ပြန်ဖြေသည်။

ဤကား ဦးအေးမောင်ကို ကျွန်တော် ပထမဆုံးအကြိမ်
စတင် တွေ့ဖူးခြင်းဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်သည် တက္ကသိုလ်တွင် ကျောင်းနေစဉ်က သခင်
ဇော်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသည်။ ပုဂ္ဂိုလ်အရ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုရှိသဖြင့်
သခင်ဗစိန်တို့၏ တို့ဗမာအစည်းအရုံးသို့လည်း အသွားအလာ အဝင်
အထွက်ရှိဟန်တူသည်။

ဦးအေးမောင်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် ဆုံခွင့်ရပြန်သည်။ ထိုအ
ကြိမ်ကား တိုးတက်ရေးသတင်းစာတိုက်၌ ဖြစ်သည်။

အသက် ဆယ့်ခြောက်နှစ်၊ ဆယ့်ခုနစ်နှစ်အရွယ်လောက်က
ပင် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းနှင့် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတို့၌ ကျွန်တော် စာစတင်
ရေးသည်။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၌ ‘ဘုန်းကြီးကျောင်းသား’ ကလောင်
အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတို သုံးလေးပုဒ် ရေးဖူးသည်။ ဝတ္ထုတိုအတွက်
စာမူခ သုံးကျပ် ရရှိသည်။ ၁၉၄၀-၄၁ ခုနှစ်လောက်က တိုးတက်
ရေးမဂ္ဂဇင်း၏ အယ်ဒီတာမှာ ဦးသွင်ဖြစ်သည်။ ဦးသွင်သည် ‘တော
ကသာဒွန်း’ အမည်ခံ ကလောင်ရှင်ဖြစ်သည်။ နဂါးနီ ဦးထွန်းအေး
နဂါးနီစာအုပ်တိုက်မှ ခွဲထွက်ပြီး ‘မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေး
ဌာန’ အမည်ဖြင့် စာအုပ်တိုက်အသစ်တစ်ခု တည်ထောင်ဖွင့်လှစ်
သည့်အခါ ‘တောကသာဒွန်း’ ၏ ‘ဥရောပရှင်တမ်း’ စာအုပ်ဖြင့်
ဦးထွက်ခဲ့သည်။ စာအုပ်တိုက်ဖွင့်ပွဲကို မြို့တော်ခန်းမ၌ တခမ်းတနား
ကျင်းပပြုလုပ်သည်။

တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ ကျွန်တော် အသွားအလာ
အဝင်အထွက်ရှိသည်။ ထိုအချိန်က မောင်ဂိုမာရီလမ်း (သခင်ဗစိန်

www.burmeseclassic.com

ချုပ်လမ်း) ရှိ တိုးတက်ရေးသတင်းစာတိုက် အောက်ထပ်၌ ဦးသွင် နှင့် ယှဉ်လျက်ရှိသော စားပွဲတစ်ခုတွင် ဦးအေးမောင်သည် အချိန် မှန်မှန် ထိုင်နေပြီ။ ကျွန်တော် ဦးသွင်ဆီသွားတိုင်း သူနှင့်လည်း ဆုံရသည်။ စကားစမြည်ပြောရသည်။ ထိုအချိန်က တိုးတက်ရေး သတင်းစာသည် 'တနင်္ဂနွေ အထူးထုတ်' ကိုလည်း ထုတ်ဝေသည်။ 'တနင်္ဂနွေအထူးထုတ်' (ဆပ်ပလီမင့်) ၌ ဆောင်းပါးများ၊ ဝတ္ထုတို- ရှည်များ ဝေဝေဆာဆာ ပါသည်။

ထူးခြားသည်မှာ ထို 'တနင်္ဂနွေ အထူးထုတ်' ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆိုင်ရာ တန်းမြင့်ဆောင်းပါးများ အပတ်စဉ်ပါရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ "ကျွန်ုပ်တို့၏ ဘာသာရေးဆိုင်ရာ အယ်ဒီတာရေးသည်" ဟု ရေးသူအမည်နေရာတွင် ဖော်ပြထားသည်။ အမှန်ကား ယင်းဆောင်း ပါးများကို ရေးသူမှာ 'ဓနဖြူ ဦးအေးမောင်'ပင် ဖြစ်သည်။ ထို အချိန်က ဦးအေးမောင်သည် တိုက်တွင်အချိန်မှန်မှန်ထိုင်ပြီး 'တိုး တက်ရေး တနင်္ဂနွေ အထူးထုတ်' အတွက် ဘာသာရေးဆောင်းပါး များကို ရေးပေးနေသည်။ သူရေးသည့် ဆောင်းပါးများမှာ ကမ္ဘာ့ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်ကြီးများ၏ အကြောင်းနှင့် ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓဘာသာ လှုပ်ရှားမှုအကြောင်းများ ဖြစ်သည်။

ဦးအေးမောင်အား တတိယအကြိမ်နှင့် နောက်ဆုံးအကြိမ် တွေ့ဆုံသည်မှာ ဟင်္သာတမြို့၌ ဖြစ်သည်။

ဂျပန်ခေတ် စောစောပိုင်းလောက်က ဖြစ်သည်။ သခင်ဗစိန် သည် ဂျပန်စစ်ဗိုလ်ကြီးများနှင့်အတူ ပုသိမ်မြို့မှတစ်ဆင့် ဟင်္သာတ ရောက်ရှိလာသည်။ ဂျပန်စစ်ယူနီဖောင်းဝတ်ထားသော ပုကွကွ

သခင်ဗစိန်ကို ဟင်္သာတ၌ တွေ့ရသည်။ စစ်ကြိုခေတ်က ပင်နီအင်္ကျီ ကိုသာ ဝတ်လေ့ရှိသည့် သခင်ခေါင်းဆောင် အချို့သည် စစ်အတွင်း နှင့် စစ်အပြီးတွင် ဘောင်းဘီဝတ်လာကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ သခင်ထွန်းအုပ်သည် စစ်အပြီး ဘုရင်ခံအတိုင်ပင်ခံအဖွဲ့ဝင် ဖြစ် လာသည့်အချိန်အထိ အနောက်တိုင်းဝတ်စုံကို ဝတ်နေတုန်းဖြစ်သည်။ သခင်သိန်းမောင်သည် ဦးသောမဘဝ ရောက်သည်အထိ ဘောင်းဘီ ကို မချွတ်တော့ပေ။ ပုကွကွ သခင်ဗစိန်သည်လည်း ဘောင်းဘီကို အရသာတွေ့နေဟန်တူသည်။ ဂျပန်ခေတ် ဝန်ကြီးဖြစ်နေသော သူ့ကို တစ်နေ့တွင် ရန်ကုန်ဆိပ်ကမ်း၌ တစ်ဖက်ကမ်းသို့ ကူးမည့် ဆဲဆဲ တွေ့လိုက်ရသည်။ ထိုအချိန်ကမူ ဘောင်းဘီဖြူနှင့်။

ဟင်္သာတတွင် တွေ့ရသည့်အချိန်၌ကား ဂျပန်စစ်ဘောင်းဘီ ဝတ်ထားသည်။ ညောင်ပင်ရွာရှိ သူ့အိမ်တွင် သူ့ကိုတွေ့ဆုံရန်လာ သူများ ပြည့်ကျပ်နေသည်။ ကျွန်တော်လည်း ကိစ္စတစ်ခုနှင့် ထို အိမ်သို့ရောက်နေသည်။ ဘောင်းဘီကြီးတကားကားနှင့် သခင်ဗစိန် သည် အိမ်အပေါ်ထပ်မှ ဆောက်ထပ်ဆင်းလာပြီး သူ့ကိုတွေ့ရန် စောင့်နေသူများအား တစ်ဦးတစ်ယောက်ကိုမှ နှုတ်ဆက်စကားပြော ကြားခြင်းမရှိဘဲ ကိစ္စရှိသည်ဆိုပြီး အပြင်သို့ တန်းထွက်သွားသည်။ သူ့ဇနီး သခင်မ ဒေါ်ခင်ခင်က ပျာပျာသလဲ သူ့ဖိနပ်ကို ဖုန်သုတ် ပေးသည်။

ထိုအချိန်က သခင်ဗစိန်နှင့် လိုက်ပါလာသော ဦးအေးမောင် သည် သူ၏မိတ်ဆွေ ဦးမောင်မောင်ကျော် (ယခုအငြိမ်းစား အိမ်၊ အင်္ဂါ၊ ဘီ စာရင်းစစ် အရာရှိချုပ်) အိမ်၌ တည်းနေသည်။ ဦး

မောင်မောင်ကျော်သည် ကျွန်တော်၏ ဦးလေးဖြစ်သည်။ ဦးမောင်
မောင်ကျော်၏ အိမ်၌ ဦးအေးမောင်ကို တွေ့လိုက်ရသည်။ ထိုစဉ်က
ဦးအေးမောင်သည် ဓနုဖြူမြို့အုပ်ချုပ်ရေးမှူးတာဝန် ထမ်းရွက်နေချိန်
ဖြစ်သည်။

စစ်ကြီးပြီးဆုံးသွားပြီးနောက် ၁၉၄၇ ခုနှစ် မေလလောက်
တွင် ကျွန်တော် အိန္ဒိယသို့ ပညာသင်ကြားရန် ထွက်သွားသည်။
ကျွန်တော်မသွားခင် သုံးလအလို (၇-၂-၄၇) တွင် ဦးအေးမောင်
သည် 'ရာဟုလာနှင့် အာနန္ဒာ' အမည်ရှိ စာအုပ်ငယ်လေးကို ရေး
သားထုတ်ဝေသည်။ အိန္ဒိယပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပညာရှင်ကြီး ရာဟုလာ
သံကိစ္စည်းနှင့် ဘိက္ခုအာနန္ဒာ ကောသလ္လာယနတို့၏ အကြောင်းကို
အကျဉ်းချုပ်ရေးသားဖော်ပြထားသည့် စာအုပ်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ စာအုပ်များကို အများ
အပြား မြန်မာပြန်ပြီး ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ အကြောင်းကို အများ
အပြား ရေးသားသည်။ သို့ရာတွင် ကျွန်တော်ရေးသည်မှာ ဦးအေး
မောင်နောက် အများကြီးကျသည်။ မြန်မာ စာဖတ်ပရိသတ်ကို
ရာဟုလာသံကိစ္စည်းနှင့် ပထမဦးဆုံး မိတ်ဆက်ပေးသူမှာ ဦးအေး
မောင်ပင်ဖြစ်သည်။ ဦးအေးမောင်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအနေဖြင့်
မာ့ကံစံဝါဒီတစ်ဦးဖြစ်လာသူဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအနေဖြင့် မာ့ကံ
ဝါဒီတစ်ဦးဖြစ်လာခဲ့သော ရာဟုလာသံကိစ္စည်းကို သူ၏ရှေ့သွား
ခေါင်းဆောင်အဖြစ် အလွန်လေးစားသည်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းရေး
သားသည့် စာများကို အထူးကြိုးစားပြီး လေ့လာဖတ်ရှုသည်။ သူ
ရေးသားတင်ပြထားသည့် စာများတွင် ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ ဩဇာ
အများအပြား လွှမ်းမိုးနေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ဦးအေးမောင်သည် 'ကွန်မြူနစ်ဝ' ဒန့် ဘာသာရေး' အမည်ရှိ
စာအုပ်ငယ်တစ်ခုကိုလည်း ရေးသားသည်။ ယင်းစာအုပ်၌ ကွန်မြူ
နစ်ဝါဒသည် ဘာသာရေးကို စော်ကာသည့်ဆိုသော စကားမှန်မမှန်၊
ကွန်မြူနစ်ဝါဒသည် ဘာသာရေးကို ပယ်သည်ဆိုသောစကား၏
အဓိပ္ပာယ်၊ ဘာသာရေးသည် ဘိန်းနှင့်တူသည်ဆိုသော စကား၏
ဆိုလိုရင်း၊ ဆိုဗီယက်ရုရှသည် ပိဋကတ်ဗုဒ္ဓဘာသာ စာပေကို
လေးစားတန်ဖိုးထားခြင်းရှိမရှိ စသော ကွန်မြူနစ်ဝါဒနှင့် ဘာသာရေး
ပြဿနာများကို ရှင်းလင်းတင်ပြထားသည်။

၁၉၄၈-၄၉ ခုနှစ်လောက်တွင် ကျွန်တော် အိန္ဒိယရောက်နေပြီ။
ဂျာနယ်ကျော် ဒေါ်မမလေးက ထိုစဉ်က ထုတ်ဝေသော ဂျာနယ်
ကျော်ကို ကျွန်တော်ထံ မှန်မှန်ပို့ပေးသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း
ရဲဖန်ရဲခါ ဂျာနယ်ကျော်အတွက် ဆောင်းပါးများ ရေးပေးလေသည်။
ထိုအခိုက်က ဦးအေးမောင်သည် ဂျာနယ်ကျော်တွင် 'မာ့ကံစံဝါဒသည်
ဗုဒ္ဓဘာသာ၏ ရန်သူလော' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးများ အပတ်
ပေါင်းများစွာ ရေးသားနေသည်ကို ဖတ်ရှုရသည်။

ဦးအေးမောင်သည် 'ဗုဒ္ဓဘူတိကဝါဒ' အမည်ရှိ စာအုပ်တစ်
အုပ်ကိုလည်း ရေးသားထားသည်ဟု သိရသည်။ သို့ရာတွင် စာအုပ်
အဖြစ် ထွက်လာသည်ကို မတွေ့ရပေ။

'ဗုဒ္ဓဘူတိကဝါဒ' ဟူသည်မှာ 'ဒိုင်ယာလက်တိကယ်မကီ၊
ရီယယ်လစ်ဇိမ်' ကို ခေါ်သည့် ဝေါဟာရဖြစ်သည်။ ရာဟုလာ
သံကိစ္စည်း၏ အယူအဆ၊ ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ စာများ၊ ဩဇာ
အားဖြင့် နေသူဖြစ်ခြင်းကြောင့် ဦးအေးမောင်သည် သူ၏ ရာဟု
လာသံကိစ္စည်း တို့ သုံးသည့်ဝေါဟာရများကို အများအပြား

ထုတ်ယူသုံးစွဲထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယခုအခါတွင် အချို့သုံးစွဲနေသည့် 'ဒွန္ဒ'၊ 'ဒဿန' စသော စကားလုံးများသည် မြန်မာစာ မြန်မာစကား၌ ဦးအေးမောင် စတင်သုံးစွဲသည် ဝေါဟာရစကားလုံးများ ဖြစ်သည်။

မြန်မာပြည်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီ စတင်လှုပ်ရှားစဉ်က ကွန်မြူနစ်ခေါင်းဆောင်အချို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာကို ခပ်စိမ်းစိမ်းသဘောထားကြသည်။ မြန်မာပြည်၌ ကွန်မြူနစ်ဝါဒ အောင်မြင်သင်သလောက် မအောင်မြင်ခြင်း၌ ယင်းအချက်သည် အခြေခံအကြောင်းတစ်ခုဖြစ်နိုင်သည်။ ဦးအေးမောင်ကား ထိုသို့မဟုတ်၊ မှာကံစံဝါဒကို ဗုဒ္ဓဝါဒီတစ်ဦးအနေဖြင့် ရှုမြင်သုံးသပ်သည်။ ယင်းကဲ့သို့ ရှုမြင်သုံးသပ်ရန် နည်းပေးလမ်းပြအနေဖြင့် ရှိနေသူမှာ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းဖြစ်သည်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် မှာကံစံဝါဒကို အဦးဆုံး စတင်ပေါင်းကူးပေးသူ ဗုဒ္ဓဘာသာပညာရှင်ကြီးဖြစ်သည်။ ယင်းပညာရှင်ကြီးသည် ဗုဒ္ဓဝါဒနှင့် မှာကံစံဝါဒ အတူတူဖြစ်သည်ဟု မဆိုပေ။ ဝါဒနှစ်ခုလုံးကို ဒဿနဗေဒအမြင်ဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်ပြီး ဝါဒနှစ်ခုတွင် အခြေခံသဘောချင်း တိုက်ဆိုင်ညီညွတ်နေသည့် အချက်အလက်များ များစွာပါဝင်နေသည်ဟုသာဆိုသည်။ ယင်းအယူအဆသည် ဦးအေးမောင်၏ နိုင်ငံရေးအမြင်တွင် ထင်ဟပ်နေသည်။

ဓမ္မဓမ္မဇင်

လမ်းဘေးထွင် ဗယာဇကြီးစာနေသော
ဝန်ကြီးဟောင်း၊

လူ့ဘဝတွင် တွေ့ကြုံ ဆုံကြုံ ကွဲကြပုံကို မီးရထားနှင့် ခရီးသွားသည့် ခရီးသည်များနှင့် ဥပမာပေးတတ်ကြသည်။ ခရီးသည်များသည် မီးရထားပေါ်တွင် တွေ့ဆုံကြပြီး အသိအကျွမ်းဖြစ်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ်လိုရာဘူတာသို့ ရောက်သောအခါ ဆင်းသွားကြသည်။ ခရီးသည်တို့၏ သိကျွမ်းဆုံစည်းမှုမှာ မီးရထားတစ်ခရီးမျှသာဖြစ်သည်။ ထို့နောက်တွင် ပြန်ဆုံချင်လည်းဆုံမည်။ မဆုံလျှင်လည်း တစ်သက် ဆုံချင်မှ ဆုံတော့မည်။ လူတို့၏ ဘဝခရီးတွင်လည်း ဤနည်းနှင့်ပင်ဖြစ်သည်။ ဘဝခရီးတစ်လျှောက်တွင် ဆုံကြကြုံကြသည်။ အသိအကျွမ်းဖြစ်ကြသည်။ မိတ်သက်ဟုဖြစ်ကြသည်။ ဆွေမျိုးပေါက်ဖော် တော်စပ်ကြသည်။ အိမ်ထောင်မိသားစု ဘဝရောက်ကြသည်။ သို့သော် မိမိတို့၏ဘဝခရီး အဆုံးသတ်ချိန်၌မူ ကိုယ့်ဘူတာ ကိုယ်ဆင်းသွားကြရသည်။ ဘဝခရီးသည်တို့၏

တွေကြဆုံကြ၊ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟဖြစ်ကြခြင်းမှာ မီးရထားပေါ်ဝယ်
ခေတ္တဆုံရ သိရသောခရီးသည်တို့နှင့် ပမာတူလှပေသည်။

*

ကျွန်တော်နှင့် ဦးထွန်းဖေ ဆုံရ သိရပုံမှာ ထိုထက်ပင် တာ
တိုလှသည်ဟု ဆိုရပေမည်။ ကျွန်တော်သည် ဦးထွန်းဖေအား
တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်ကာလအတိုင်းအတာအတွင်း၌သာ သိကျွမ်း
ခွင့်ရလိုက်သည်။ ယင်း တစ်စုံတစ်ခုသော အချိန်ကာလအတိုင်းအတာ
ကျော်ပြီးသည့်နောက်တွင်ကား ဦးထွန်းဖေအား ကြုံခွင့်ဆုံခွင့် မရ
တော့။ ကြုံခွင့် ဆုံခွင့်ရသည့်တိုင်အောင် သူ ကျွန်တော့်အား မမှတ်မိ
တော့ပေ။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်နှင့် ဦးထွန်းဖေ၏ သိကျွမ်းရပုံမှာ
နာရီများစွာ ခရီးသွားရသော မီးရထားခရီးသည်တို့၏ ဆုံစည်းပုံ
နှင့်ပင် မတူတော့ဘဲ ဘတ်စ်ကားပေါ်တွင် မိနစ်ပိုင်းမျှသာ ဆုံလိုက်
ရသော ဘတ်စ်ကားခရီးသည်တို့ ဆုံစည်းပုံမျိုးနှင့်သာ တူနေပေ
တော့သည်။

*

လွန်ခဲ့သည့် ဆယ်ရှစ်နှစ်ခန့်လောက်က ဖြစ်သည်။
ပထမဆုံးအကြိမ် အာရှစာရေးဆရာများ၏ ညီလာခံကို
အိန္ဒိယပြည် နယူးဒေလီမြို့၌ ကျင်းပရန် စီမံစိုင်းပြင်းနေသည်။
မြန်မာ နိုင်ငံမှလည်း စာရေးဆရာကိုယ်စားလှယ်များ တက်ရောက်ဖို့ရာ
ရှိနေသည်။ ညီလာခံဧည့်သည်အဖြစ်အတွက် အဆင့်သုံးဆင့် စီမံစိုင်း
ပြင်းရသည်။ ပထမအဆင့်အနေဖြင့် ညီလာခံပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီ
အစည်းအဝေးကို ကျင်းပပြုလုပ်ရသည်။ ယင်း ပြင်ဆင်ရေး ကော်မတီ
အစည်းအဝေးသို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးထွန်းဖေနှင့် သခင်တင်ဦးတို့
တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုစဉ်က ဦးထွန်းဖေမှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီး

မောင်းဘဝရောက်ရှိနေပြီး ထွန်းနေ့စဉ် သတင်းစာကို ဦးစီးထုတ်နေ
နိုင်ဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းဖေနှင့် သခင်တင်ဦးတို့ ညီလာခံပြင်ဆင်ရေး ကော်
မတီ အစည်းအဝေးမှ ပြန်ရောက်လာကြသည်။ ဒုတိယအဆင့်အနေ
ဖြင့် အာရှစာရေးဆရာများ ညီလာခံအတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့သို့ မြန်မာ
နိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး ပါဝင်တက်ရောက်ရမည်ဖြစ်သည်။
ညီလာခံအတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့အတွက် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာ
အသင်းက ကျွန်တော့်အား ရွေးချယ်စေလွှတ်ခဲ့သည်။

ထိုစဉ်က ဦးထွန်းဖေမှာ ပြင်ဆင်ရေးကော်မတီ အစည်းအ
ဝေးမှ ပြန်လာခဲ့သူဖြစ်သည့်အပြင် မြန်မာနိုင်ငံမှ အာရှစာရေးဆရာ
ချား ညီလာခံသို့ ကိုယ်စားလှယ်ရွေးချယ်စေလွှတ်ရေး ကော်မတီ
အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သဖြင့် အတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့သို့ သွား
ရောက်ရမည်ဖြစ်သော ကျွန်တော်သည် ဦးထွန်းဖေနှင့် ဆက်ဆံရ
သည်။ ဦးထွန်းဖေနှင့် သိကျွမ်းခွင့်ရရှိခြင်းမှာ ထိုအချိန်ကာလကပင်
ဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းဖေသည် ကျွန်တော်၏ သွားရေးလာရေးအဆင်ပြေ
မှုအတွက် အထူးအကူအညီပေးသည်။ ကျွန်တော်ကောင်းကောင်း
မှတ်မိနေသည့် အချက်တစ်ချက်ရှိသည်။ ထိုစဉ်က ဦးထွန်းဖေသည်
ကျွန်တော်ယူသွားလိုသည့် နိုင်ငံခြားငွေအရေအတွက်ရနိုင်ရေးအတွက်
သက်ဆိုင်ရာသို့ စာတစ်စောင်ရေးပေးသည်။ ထိုစဉ်က ဦးထွန်းဖေ
မှာ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဘဝက ထွက်သည်မှာ အချိန်မကြာလှသေး
သဖြင့် သူ့ဩဇာအရှိန်အဝါသည် အစိုးရဝန်ထမ်းများအပေါ်တွင်
ကျန်သလောက် ကျန်နေတုန်းပင် ဖြစ်ဟန်တူသည်။ သက်ဆိုင်ရာ
တာဝန်ခံသည် ဦးထွန်းဖေ၏ စာကို ဖတ်ပြီး ရှော့ရှော့ရှုပင် ကျွန်တော်

ယူသွားလိုသည် နိုင်ငံခြားငွေအရေအတွက် ယူဆောင်သွားခွင့် ပြုလိုက်သည်။

ကျွန်တော် အိန္ဒိယသို့ ထွက်ခွာမည့်အချိန်တွင် ဦးထွန်းဖေ သည် သူ၏ 'ထွန်းနေ့စဉ်' သတင်းစာ သူ့ကော်လံမှနေပြီး ကျွန်တော့် အကြောင်းကို ရေးသားသည်။ ထိုစဉ်က အာရှစာရေးဆရာများ ညီလာခံသတင်းကို ဦးစားပေးဖော်ပြဆုံး မြန်မာသတင်းစာမှာလည်း 'ထွန်းနေ့စဉ်' ပင် ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ဒေလီရောက်သွားပြီးသောအခါ ကျွန်တော့်ခရီး အတွေ့အကြုံကို ဆောင်းပါးရေးပြီး 'ထွန်းနေ့စဉ်' သတင်းစာသို့ ပို့လိုက်သည်။ ကလကတ္တာမှ ဒေလီအသွားတွင် ကျွန်တော်စီးသည့် ရထား၌ပင် ဦးနုပါလာသည်။ ထိုစဉ်က ဦးနုမှာ ဝန်ကြီးချုပ်ဘဝမှ ထွက်ပြီး ၆၊ ဆ၊ ပ၊ လ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ်နှင့် နေချိန်ဖြစ်သည်။ ဒေလီ တွင် ကျင်းပသည့် သာသနာ ၂၅၀၀ ပြည့် ပွဲသဘင်မှ ပင့်ဖိတ်သည် ဖြစ်၍ ဒေလီသို့သွားရောက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးထဲ တွင် ဦးနုအကြောင်းပါသွားသည်။

မီးရထားစားသောက်တွဲထဲတွင် ကျွန်တော် လက်ဖက်ရည်မှာ သောက်စဉ် ဦးနုသည် နောက်ပါနစ်ယောက်လောက်နှင့် စားသောက် တွဲထဲ ဝင်ရောက်လာသည်။ ကျွန်တော်သည် ဦးနုတို့ရှိရာသို့ တစ်ချက် လှမ်းကြည့်လိုက်ပြီး ကိုယ့်လက်ဖက်ရည် ကိုယ်သောက်နေသည်။ ထပြီး လေးစားမှုလည်း မပြု။ နှုတ်ဆက်ပြီးရယ်ခြင် လည်း မပြု။ ကိုယ့်ကိစ္စပြီးသောအခါ ခပ်တည်တည် ခပ်မှန်မှန်ပင် ကိုယ့်တွဲရှိရာ ကိုယ်ပြန်သွားသည်။ ကျွန်တော့်အပြုအမူကို နံဘေးရှိ အိန္ဒိယအမျိုး သားများကပင် အံ့သြသလိုကြည့်နေကြသည်။ ထိုအကြောင်းကို ကျွန်တော်က ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးထဲတွင် ထည့်ရေးလိုက်သည်။

သို့ရာတွင် ဦးနုကြောင်း အခြားကိုယ်တွေ့မျက်မြင်တစ်ခုလည်း ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးထဲတွင် ပါသွားသည်။ ဦးနုအား အိန္ဒိယက ဆေးလေးစားကြကြောင်း၊ ထိုအချိန်က ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်နေသူ ဦးဗဆွေ သာစဉ်ကထက်ပင် ဦးနုအား လေးလေးစားစား ဧည့်ခံကြိုဆိုကြကြောင်း၊ နေခန်းရုံးကိုယ်တိုင် ပန်းကုံးစွပ်ကြိုဆိုကြောင်း ပါရှိသည်။ ကျွန်တော့် ဆောင်းပါးထဲတွင်ပါသော ဦးနုအကြောင်းမှာ "ကျွန်တော်က ဆေးစားမှု မပြုသော်လည်း အိန္ဒိယကလေးစားသည်" ဟူ၍ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က ဦးထွန်းဖေသည် ဦးနုကို အကောင်းမမြင်သူဖြစ် သည်။ ကျွန်တော်မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်လာသောအခါ ဦးထွန်းဖေ သည် ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးကို တစ်ဝက်သဘောကျပြီး တစ်ဝက် သဘောမကျဟု သိရသည်။ ဦးနုကို အမွမ်းတင်သလို အဓိပ္ပာယ် ရောက်သည့်စာကို သူ့သတင်းစာထဲတွင် မထည့်လိုသော်လည်း ကျွန်တော့်ဆောင်းပါးကို ထည့်ပေးလိုက်ကြောင်း ဦးထွန်းဖေ၏ ပြောပြချက်ကို မိတ်ဆွေအယ်ဒီတာတစ်ဦးထံမှ သိရှိရသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်သည် ဦးထွန်းဖေနှင့် မဆုံစည်း တော့ပေ။

တော်လှန်ရေးကောင်စီ တက်လာသည်။ ဦးထွန်းဖေ ရာထူး နေအဖွဲ့ဝင် ဖြစ်လာ၏။ ဦးထွန်းဖေနှင့် တစ်ခါတစ်ရံ ဆုံရတတ်သည်။ သို့သော် ကားပေါ်က သူ့ကို လမ်းပေါ်လျှောက်သွားသည့် ကျွန်တော် က လျှပ်တစ်ပြက် တွေ့လိုက်ရ ဆုံလိုက်ရခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ အချိန် တလည်း ကြာသွား၊ ကြားထဲတွင်လည်း လူချင်းမတွေ့ရသဖြင့် အကယ်၍ မျက်နှာချင်းဆုံရသည်တိုင် သူ ကျွန်တော့်ကို မှတ်မိ တော့မည် မဟုတ်ပေ။

ကျွန်တော်တို့ လမ်းထိပ်တွင် အကြော်ဖိုများရှိသည်။ လမ်းသွားလမ်းလာများသည် အကြော်ဖိုတွင်ရပ်ပြီး ပူပူနွေးနွေး အကြော်များကို ဝယ်စားလေ့ရှိကြသည်။ တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော် လမ်းမဘက်သို့ ထွက်ရင်း အကြော်ဖိုနားတွင် လူကြီးတစ်ဦး အကြော်ကိုက်စားနေသည်ကို ခပ်လှမ်းလှမ်းမှမြင်ရသည်။ ကျွန်တော် အနီးသို့ မရောက်ခင်ပင် ထိုလူကြီးသည် အကြော်ကိုက်လက်စ တန်းလန်းနှင့် ဂျစ်ကားပေါ်တက်စီးပြီး ထွက်သွားသည်။ ထိုလူကြီးကား သတင်းစာဆရာဟောင်း၊ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်ဟောင်း၊ ဝန်ကြီးဟောင်း၊ လက်ရှိရာထူးဝန်အဖွဲ့ဝင် ဦးထွန်းဖေပင်ဖြစ်သည်။

ဦးထွန်းဖေအား ကျွန်တော်တွေ့သည်မှာ ထိုအကြိမ်သည် နောက်ဆုံးအကြိမ်ဖြစ်သည်။

ကြာအလည်ရပ်ပြီ

“မာဒီသေသု ကထံ ဝဒါ”

“ဆရာကြီးလို နိုင်ငံကျော် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးသော်မှ ရှေးဦးလမ်းသို့ ကြွမြန်းရသေးသည်ဆိုလျှင် ငါတို့လို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးမှာ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း”

ရှေ့ ဘတ်စ်ကားပေါ်မှ သံဝေဂဂါထာ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သွားသူသည် သံဝေဂဂါထာ၏ အနက်ကို သူလိုသလိုဆွဲယူပြီး ဓမ္မဘာဏိက လေသံနှင့် စီကာပတ်ကုံး ရွတ်ဆိုနေသည်။ အသံချဲ့စက်အပ်ထားသဖြင့် တရားရွတ်သံသည် နောက်ဘက်ကကပ်ပါလာသည့် ကျွန်တော်တို့ကားပေါ်တွင် နားမဆံ့အောင် လွှမ်းနေသည်။

“ဘယ်သူမှ တရားမရပါဘူး။ ဆူတာသာ အဖတ်တင်တယ်။ အိတ်တိတ် ဆိတ်ဆိတ်ကလေး လိုက်ပို့ရတာက ကောင်းသေးတယ်”

ကျွန်တော်တို့ကားထဲမှ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က ဆူညံနေသည့် တရားရွတ်သံကြားထဲတွင် သူ့စကားကြားအောင် အသံမြင့်၍ ပြောလိုက်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ စကားကို ကားထဲပါလာသည့် အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက ချက်ချင်းပြန်လည်ချေပသည်။

“ဟာ ... မဟုတ်ဘူး။ အကျိုးတစ်ခုရှိပါတယ်။ အသုဘချလာတယ်ဆိုတာ လူသိတာပေါ့”

ကျွန်တော်တို့သည် ဆရာရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်၏ တမလွန်ဘဝခရီးကို လိုက်ပို့နေကြခြင်းဖြစ်သည်။ ရှေ့ဆုံးမှ အသုဘယာဉ်၊ ထိုယာဉ်နောက်မှ တရားသံဝေဂသံ ညံ့နေသည့်ကား၊ ထိုကားနောက်မှ ကျွန်တော်တို့၏ ဘတ်စ်ကား၊ ကိုယ်ပိုင်ကားသုံးလေးစီးလည်း နောက်ကပါလာသည်။

တရားရွတ်သူသည် ကြံတောမရောက်မီ ခရီးတစ်လျှောက်၌ သူ၏ တရားရွတ်သံထဲတွင် “စာရေးဆရာကြီး ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့်” ဟူသည့် ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သူ၏ အမည်နာမကို မကြာခဏ ဖော်ထုတ်သွားသည်။ သို့သော် လမ်းတစ်လျှောက်၌ မည်သူကမှ စာရေးဆရာကြီး ရွှေစကြာ၏ အသုဘပါကလားဟု အရေးတယူ ဂရုတစိုက် ထွက်ကြည့်ဖော်မရ။ လမ်းကလူတွေ ထွက်ကြည့်တာ မကြည့်တာ အပထား။ အသုဘလိုက်ပို့သူများမှာလည်း ပြေး၍ရေလိုက်မှ အစိတ်သုံးဆယ်လောက်သာရှိပေမည်။

ခါတိုင်းဆိုလျှင် စာရေးဆရာတစ်ယောက် ကွယ်လွန်လျှင် ဘဝတူ စာရေးဆရာများသည် အံ့နှင့်ကျင်းနှင့် သုသာန်သို့ လိုက်ပို့တတ်ကြသည်။ ယခု ဆရာကြီး၏ အသုဘတွင်ကား ‘ဝံသာနု’ လေ့ရှိသည့် စာရေးဆရာများသည်ပင် လက်ချိုးရေတွက်လိုက်ပါမှ ခုနစ်ယောက် ရှစ်ယောက်ထက် ပိုမည်မဟုတ်ပေ။

တစ်ချိန်က လျှမ်းလျှမ်းတောက် ကျော်ကြားခဲ့သော စာရေးဆရာတစ်ဦး၏ ဈာပနသည် တောမှဆေးရုံလာတက်ပြီး ကွယ်လွန်သွားသည့် ဆွေမရှိ မျိုးမရှိ တစ်ကောင်ကြွက်တစ်ဦး၏ ဈာပနလောက်မှ မစည်ပါကလား။

လောကသည် ဂုဏ်ကိုကြည့်သည်။ ငွေကိုကြည့်သည်။ အာဏာကိုကြည့်သည်။ အကယ်၍ ဆရာကြီးသည် ယင်းအရာများနှင့် ပြည့်စုံကြွယ်ဝနေပါမူကား သူ၏ ဈာပနသည် ကြက်ပျံမကျ စည်ကားသည်မှာ မြေကြီးလက်ခတ်မလွဲပေ။

ဆရာကြီးသည် သူ့ဘဝ၏ နေဝင်ချိန်၌ လောက၏ သည်းခြေကြိုက် ယင်းအင်္ဂါသုံးရပ်လုံး ပါးရှားနေရှာသည်။ တစ်ချိန်က ခရီးခဲသော စာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် အောင်မြင်မှုသည်ပင်လျှင် အခုနေဝင်ချိန်၌ သူ့ထံမှ ရွှေ့ရှားမဲကြဉ်သွားလေပြီ။ သို့သော် သူသည် တစ်ချိန်တုန်းက ...

*

၁၉၃၇ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က ကိုရင်ငယ်မျှသာ ရှိသေးသော ကျွန်တော်သည် သူရိယသတင်းစာတိုက်သို့ အဝင်အထွက် လုပ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့က စာပေဝါသနာပါသည်။ စာပေကို နေရာအပေးဆုံး သတင်းစာမှာ သူရိယ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူရိယသတင်းစာတိုက်သို့ ကျွန်တော်တို့ အဝင်အထွက် လုပ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုစဉ်က သူရိယ သတင်းစာသည် ဆိုက်ဆေးမဟုတ်ဘဲ ဆိုက်ကြီးနှင့် ထုတ်ဝေနေသည်။ တစ်ပတ်တွင် တစ်ကြိမ် အထူးထုတ်သည်။ နေ့စဉ် ခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်လည်းပါသည်။ ဆောင်းပါးကဗျာ စသည်များကိုလည်း နေရာပေးသည်။ ကဗျာပြိုင်ပွဲလည်း ပြုလုပ်ပေးသည်။ ကဗျာတစ်မျိုးပြီးတစ်မျိုး ပြိုင်ပွဲပြုလုပ်ပေးသည်။

ကဗျာ အမျိုးအစားနှင့် အကြောင်းရာတစ်ခုကို သတင်းစာကွဲ၌ ကြေညာလိုက်သည်။ ပြိုင်ပွဲဝင်သူများက ထိုအကြောင်းအရာကို ထိုကဗျာအမျိုးအစားဖြင့် ရေးစပ်ပြီး သတင်းစာတိုက်သို့ ပို့ရသည်။

ကဗျာအယ်ဒီတာလုပ်သူက ကဗျာများကို ရွေးချယ်ပြီး ပထမ၊ ဒုတိယ စသည်ဖြင့် သတင်းစာထဲတွင် ကဗျာများ ဖော်ပြပေးသည်။ ဆုအဖြစ်ဖြင့်မူ မည်မည်ရရ ဘာကိုမှမပေး။ သံပေါက်အမျိုးအစား က စတင်ပြိုင်ပွဲပြုလုပ်သည် ထင်သည်။ ဝဲရိုက်ဝဲသွင်း ကဗျာအမျိုးအစား ကဗျာပြိုင်ပွဲပြုလုပ်သောအခါ ကျွန်တော် ကဗျာတစ်ပုဒ်ရေးပို့ပြီး ဝင်ပြိုင်သည်။ ကျွန်တော့်ကဗျာ စတုတ္ထရသည်။ ထိုအချိန်က ကဗျာအယ်ဒီတာလုပ်သူမှာ မာယ (ယခု ဆရာမာယ) ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော့်ကဗျာကို သတင်းစာတွင် ပုံနှိပ်စာလုံးဖြင့် မြင်တွေ့ရသောအခါ စတုတ္ထရရှိသည်ဖြစ်စေကာမူ ကျွန်တော် အတော်ဝမ်းသာအားရဖြစ်သွားသည်။ အားလည်း တက်သွားသည်။ ကဗျာကလေးတွေ၊ ဆောင်းပါးကလေးတွေ ရေးရေးပြီး သူရိယ သတင်းစာတွင် ပါလိုပါငြား သွားသွားဖို့သည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆက်ဆံရသည့် အယ်ဒီတာမှာ သတင်းစာနှင့် မဂ္ဂဇင်းကို တွဲဖက်ကိုင်နေသည့် သူရိယဦးသိမ်းမောင် (နောင်သောအခါ သံတော်ဆင့် ဦးသိမ်းမောင်) ဖြစ်သည်။

ဦးသိမ်းမောင်သည် ဆွယ်တာလက်ပြတ်ကလေး ဝတ်နေတတ်သည်။ သူ၏ အယ်ဒီတာ အခန်းမှာလည်း သားနားလှသည်။ ကျွန်တော့်ကို ပျူပျူငှာငှာ လက်ခံစကားပြောသော်လည်း ဦးသိမ်းမောင်သည် ကျွန်တော့်ကဗျာနှင့် ဆောင်းပါးများကိုမူ တစ်ခါမှ သတင်းစာထဲတွင် ထည့်မပေးပေ။ အဆင့်မမီ၍ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ထိုအချိန်က 'သူရိယ' တွင် ရဲနေသည့် ကြယ်ကြီးများရှိသည်။ အမှန်က ကြယ်ဆိုသည်မှာ 'စန္ဒာ' ကိုသာ ရဲရသည်။ သို့ရာတွင် ယခု ကြယ်ကြီးများကတော့ 'သူရိယ' ကို ရဲနေကြသည်။

သူရိယ သတင်းစာသည် စာရေးဆရာများကို မွေးထုတ်သည်။ မြေတောင်မြောက်ပေးသည်။ ထိုစာရေးဆရာများ၏ လက်ရာများဖြင့် သတင်းစာစောင်ရေ တိုးတက်အောင် ကြိုးစားသည်။ ထိုစဉ်က သူရိယ လက်ကိုင်ပြုထားသော စာရေးဆရာများမှာ အကြောင်းအရာအလိုက် လေးငါးဦးရှိသည်။

ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းနောက် တက်လာကြသည့် သူရိယ ဧည့်တော်ကောက် စာရေးဆရာများထဲတွင် ရွှေစကြာလည်း ပါလာသည်။ သူရိယသည် သူ့လက်ကိုင် စာရေးဆရာများကို အကြောင်းအရာအလိုက် ခွဲခြားထားသည်။ လျှို့ဝှက်သည်းဖို ဝတ္ထုဘာသာပြန် ဝတ္ထုများနှင့် ပတ်သက်လာလျှင် ဆရာကြီး ရွှေဒေါင်းကို ဦးစားပေးထားသည်။ နိုင်ငံရေးနှင့် မျိုးချစ်စိတ် တက်ကြွရေးဝတ္ထုကို ဗဟာဆွေက တာဝန်ယူထားသည်။ ရာဇဝင်သမိုင်း ဝတ္ထုကိုမူ ရွှေစကြာက ရေးသည်။ ဟာသဝတ္ထုအတွက် ဇေနနှင့် သတို့အိမ်ကို တာဝန်ပေးထားသည်။ အလွမ်းအဆွေး ဝတ္ထုရေးရသူမှာ အောင်ထူးဖြစ်သည်။

အမှန်က သူရိယသည် သူ့စာပေကဏ္ဍကို ဟင်းလေးအိုးဖြစ်အောင် သန်ရာသန်ရာ စာရေးဆရာများအား စည်းရုံးထားခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းဝတ္ထုရေးဆရာကြီးများ၏ ဝတ္ထုရှည်များကို သူရိယနေ့စဉ်တွင် အခန်းဆက်ထည့်ပေးသည်။ ယင်းစာရေးဆရာကြီးများကား 'သူရိယ' ကို ရဲနေသည့် ကြယ်ကြီးများဖြစ်ကြသည်။

ယင်းစာရေးဆရာကြီးများအနက် အချို့မှာ တိုက်ထိုင်အယ်ဒီတာအလုပ်ကို လုပ်နေကြသူများဖြစ်ပြီး အချို့မှာမူ အပြင်မှပင် လွှတ်လွှတ်လပ်လပ် စာရေးနေသူများ ဖြစ်ကြသည်။ ကျွန်တော် သူရိယသတင်းစာတိုက်တွင် အဝင်အထွက်လုပ်နေချိန်၌ တိုက်ထိုင်

အယ်ဒီတာလုပ်နေကြသူများမှာ ဇဝနနှင့် အောင်ထူးတို့ဖြစ်ကြသည်။ မဟာဆွေနှင့် ရွှေစကြာတို့မှာ အပြင်မှပင် လွတ်လွတ်လပ်လပ် ရေးပေးကြသည်။

‘သူရိယ’ ကို ရံနေသည့် ကြယ်ကြီးများထဲတွင် ထိုအချိန်က ကျွန်တော်သိရသမျှ အရောင်အဝါ အတောက်ပြောင်ဆုံးမှာ မဟာဆွေ နှင့် ရွှေစကြာတို့ဖြစ်ကြသည်။ အရောင်အဝါဆိုသည်မှာ စာပေအရောင် အဝါကို ဆိုလိုခြင်းမဟုတ်။ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါကို ဆိုလိုခြင်းဖြစ် သည်။

ကျွန်တော် ဦးသိမ်းမောင်အခန်းသွားတိုင်း ဦးသိမ်းမောင် အခန်းထဲတွင် အဝင်အထွက် လုပ်နေကြသည့် ယင်းစာရေးဆရာ များကို တစ်ယောက်မဟုတ် တစ်ယောက် တွေ့တတ်သည်။ တွေ့ သည်ဆိုသည်မှာလည်း မင်းသားနှင့်ပွဲကြည့်သူ တွေ့နည်းမျိုး တွေ့ ခြင်းသာဖြစ်သည်။ သူတို့က ကျွန်တော့်ကို ဘာမှန်းမသိဘဲ ကျွန် တော်ကသာ သူတို့ကို မော်ကြည့်ရခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က စတိုင်အတင်းဆုံးမှာ မဟာဆွေနှင့် ရွှေစကြာ တို့ဖြစ်သည်။ နှစ်ဦးစလုံးပင် ရှူးဖိနပ်နှင့်၊ ဘန်ကောက်လုံချည်နှင့်၊ သက္ကလပ်တိုက်ပုံအင်္ကျီနှင့်၊ ရွှေစကြာ၏ ရှူးဖိနပ်အသံက ပိုပြင်းသည် ထင်သည်။ ‘ဒိုမေမေ’ နှင့် ‘အထောက်တော်’ ကို ဖတ်ထားပြီး သော ကျွန်တော်သည် သူတို့၏ တောက်ပပုံကို ငေးကြည့်နေမိသည်။ သူတို့၏ ရှူးဖိနပ်အသံကို နားစွင့်နေမိသည်။

အစိုးရ ဓမ္မာစရိယ စာချတန်း စာမေးပွဲကို ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်၌ ပထမဆုံးအကြိမ် စတင်ကျင်းပသည်။ အစိုးရ ပါဠိပထမပြန်စာမေး ပွဲ၌ ယခင်က ဓမ္မာစရိယစာချတန်းမရှိပေ။ ပထမငယ်၊ ပထမလတ်

ပထမကြီးဟူ၍ အဆင့်သုံးဆင့်သာရှိသည်။ ပထမကြီးတန်းတွင် အမှတ်အများဆုံးရရှိသူသည် ပထမကျော် အောင်သူဖြစ်လေသည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်ရောက်သောအခါ အစိုးရကလည်း ရန်ကုန်စေတီ ယင်္ဂဏအသင်းနှင့် မန္တလေး သကျသီဟအသင်းတို့လို ဓမ္မာစရိယ စာချတန်းအဆင့်ကိုပါ တိုးပြီး စာမေးပွဲကျင်းပသည်။ ပထမဆုံး အကြိမ် ဓမ္မာစရိယစာမေးပွဲကို မန္တလေးတွင်ကျင်းပသည်။ တစ်နိုင်ငံ လုံးမှ ဓမ္မာစရိယ စာချတန်းစာမေးပွဲဝင်သူများ မန္တလေးတွင် သွား ရောက်ဖြေဆိုရသည်။

ကျွန်တော်လည်း ကိုရင်ဝတ်နှင့် မန္တလေးသို့သွားပြီး အစိုးရ ဓမ္မာစရိယစာချတန်း စာမေးပွဲကို ဖြေဆိုသည်။ စာမေးပွဲ မကျင်းပ မီတစ်နေ့ အရှင်ဉာဏိဿရ (ယခု ဦးဆန်းထွန်း) ခေါ်သွား၍ ဦးလှတို့၏ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန် က ဦးလှမှာ လူထုဦးလှ မဖြစ်သေးပေ။ ကြီးပွားရေးဦးလှ ဘဝ နှင့်သာ ရှိသေးသည်။ ဦးလှ၏ဇနီး ဒေါ်အမာလည်း စက္ကူဆိုင်ဖွင့် နေတုန်းပင် ရှိသေးသည်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်ထဲတွင် ဦးလှ စားပွဲရှေ့၌ထိုင်ပြီး စကားပြောဆိုနေကြစဉ် ဝိုးလုံချည်တရွမ်းရွမ်း၊ ခေါင်းပေါင်းစ ဘရမ်းရမ်းနှင့် လူတစ်ဦး တိုက်ထဲဝင်လာသည်။ ထိုလူကို တွေ့လိုက် သည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက် ရွှေစကြာမှန်း ကျွန်တော် ချက်ချင်း သိသွား သည်။ သူရိယသတင်းစာတိုက်တွင် သူ့ကိုမြင်ဖူးထားသည် မဟုတ် လား။

ဦးလှက သူ့ကို ပျာပျာသလဲ ဧည့်ခံ၏။ ထိုအချိန်က ကြီးပွားရေး စာအုပ်တိုက်က သူ၏ ‘ဘောဘီ’ အမည်ရှိ လုံးချင်းဝတ္ထုကို ထုတ်ပြီးခါသော ရှိသေးသည်။ သူ၏ ‘ဘောဘီ’ မှာ ရေးနေကျ

ရာဇဝင်ဝတ္ထုမျိုးမဟုတ်ဘဲ ခေတ်ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ သူ၏ 'ဘောဘီ' ဝတ္ထုစာအုပ် လေးငါးအုပ် တောင်းယူပြီး ရွှေစကြာ ချက်ချင်းပင် ကြီးပွားရေးတိုက်ထဲက ပြန်ထွက်သွားသည်။

ယခုတစ်ကြိမ် သူ့ကိုတွေ့ရသည်မှာ အသွင်အပြင် ပိုတောက်ပြောင်နေသည်။ မတောက်ပြောင်ဘဲ ရှိပါမလား။ ထိုအချိန်က သူသည် နိုင်ငံကျော် စာရေးဆရာကြီးဟူသည့် ဂုဏ်ထူးပိုင်ရှင်တစ်ဦး ဖြစ်ရုံမျှမက အစိုးရ ပါဠိဘာသာ ပညာရေးအဖွဲ့ကြီး၏ အဖွဲ့ဝင် လူကြီးတစ်ဦးလည်း ဖြစ်နေပြီ။ မန္တလေးသို့ ရောက်လာရခြင်းမှာ ကျွန်တော်တို့ ဖြေဆိုရမည့် ဓမ္မာစရိယ စာချတန်း စာမေးပွဲကို ကြီးကြပ်ကျင်းပရန်ကိစ္စနှင့် ရောက်လာရခြင်းဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ်ခေတ်က အင်္ဂလိပ်အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ပါဠိ ပထမပြန် စာမေးပွဲကိစ္စများကို စီစဉ်ဆောင်ရွက်ရန် ပါဠိဘာသာ ပညာရေးအဖွဲ့တစ်ခု ဖွဲ့ပေးထားသည်။ ယင်းအဖွဲ့၌ အစိုးရခန့်အဖွဲ့ ဝင်များအပြင် ခရိုင်မြို့များရှိ ပထမပြန်စာမေးပွဲ အအောင်များသည့် ကျောင်းတိုက်ကြီးများမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရွေးချယ်စေလွှတ်သော အဖွဲ့ဝင်လူကြီးများလည်းပါသည်။

ဦးလူဖေဝင်း၊ ပါမောက္ခအောက်ကစင်၊ ဒေါက်တာ သိမ်းမောင်၊ ဝဇီရဗုဒ္ဓိဦးဖိုးစိန်၊ ဦးဘရုပ်တို့မှာ အစိုးရခန့်အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်ပြီး ဟင်္သာတမှ ဦးကဲလို ပုဂ္ဂိုလ်များကား ပထမပြန်ဆွမ်းကျွေးအသင်း များမှ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် စေလွှတ်ခြင်းခံရသူများဖြစ်သည်။

ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်လို ပုဂ္ဂိုလ်များမှာမူ ဘုန်းကြီးကျောင်း တိုက်များ၏ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ပါဝင်နေသည့် အဖွဲ့ဝင်များ ဖြစ်သည်။

ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်ကိုယ်စားပြုသော ကျောင်းတိုက်မှာ သူ ရဟန်းဘဝက နေထိုင်ခဲ့သည့်မန္တလေးမြို့၊ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ဖြစ် သည်။

ဦးစိုးမြင့်သည် ရဟန်းဘဝက မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်တွင် နေ ထိုင်ခဲ့သည်။ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်တွင် ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့် နေထိုင် ရင်း 'ရွှေစကြာ' ကလောင် အမည်ဖြင့် စာစတင်ရေးသည်။ ထိုစဉ် က သူသည် ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်နှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသည်။ ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်၏ မှတ်စုမှတ်ရာများကို သူ အတော်ရလိုက်သည် ဟု သိရသည်။

သူ့ရာဇဝင် ဝတ္ထုများမှာ ပုဂံဝန်ထောက် ဦးတင်၏ မှတ်တမ်း များကို အခြေခံသည်ဟုဆိုသည်။ သူ၏ ဝတ္ထုများထဲတွင် 'နာခံ တော်'၊ 'အထောက်တော်'၊ 'စစ်ကိုင်းမင်းသား' စသော ဝတ္ထုများ မှာ ထင်ရှားကျော်ကြားသည့် ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။ 'နာခံတော်' ဝတ္ထုသည် တက္ကသိုလ်ကျောင်းသုံးပင် ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်။

ရွှေစကြာသည် မြန်မာစာပေသမိုင်း၌ ရာဇဝင်ဝတ္ထု အရေး အသားတွင် တစ်ခေတ်ထူထောင်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟုပင် ဆိုနိုင်သည်။ သူ့အရင်က လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးတို့လည်း ရာဇဝင် ဝတ္ထုများကို ရေးသားခဲ့သည်။ သို့သော် သူ၏ အရေးအသားသည် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီးတို့၏ ရေးနည်းသားနည်းမျိုးမှ ခွဲထွက်ပြီးလျှင် ခေတ်မီအသွင်သို့ ဦးတည်ခဲ့သည်။

ရာဇဝင်ဝတ္ထုသည် အခြားဝတ္ထုများထက် အရေးရခက်သော ဝတ္ထုအမျိုးအစားဖြစ်သည်။ စိတ်ကူးမပါဘဲ ရာဇဝင်ကြောင်းချည်း ရေးသားထားလျှင်လည်း ရာဇဝင်ဝတ္ထု မဖြစ်ပေ။ ရာဇဝင်ကြောင်း ထိခိုက်သွားအောင် စိတ်ကူးကိုလွတ်လွတ်လပ်လပ် အသုံးပြုလျှင်

လည်း ရာဇဝင်ဝတ္ထု၏ တန်ဖိုးလျော့သည်။ ရာဇဝင်ဝတ္ထုရေးသားကြ ရာ၌ အချို့က ရာဇဝင်ခေတ်ကိုသာ ယူသည်။ ဇာတ်ကောင်နှင့် ဇာတ်လမ်းကို ကိုယ်ကြိုက်သလို ဖန်တီးသည်။ အချို့က ရာဇဝင် ခေတ်နှင့် ထိုခေတ်က ပုဂ္ဂိုလ်အမည်ကို ဝတ္ထုထဲတွင် ထည့်သုံးသည်။ ဇာတ်လမ်းကိုမူ ကိုယ်ဖန်တီးချင်သလို ဖန်တီးယူသည်။ အချို့ကမူ ရာဇဝင် ဇာတ်ကြောင်းကို အခြေခံပြီး ကိုယ်စိတ်ကူးနှင့် ရသပေါ် အောင် မွမ်းမံသည်။

တတိယ အမျိုးအစားသည်သာလျှင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုစစ်စစ် ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ရွှေစကြာ၏ ရာဇဝင် ဝတ္ထုများသည် တတိယအမျိုးအစား ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ ရာဇဝင်ကြောင်း ထိ ခိုက်မသွားအောင် စိတ်ကူးကိုထိန်းချုပ်ပြီး ရေးရသဖြင့် ရာဇဝင်ဝတ္ထု နှင့် ထင်ရှားကျော်ကြားလာသူ စာရေးဆရာများ၏ ဦးရေမှာ သိပ် မပေါများလှပေ။ ဥရောပစာပေ၌ပင် ရာဇဝင်ဝတ္ထုနှင့် အောင်မြင် ကျော်ကြားသည့် စာရေးဆရာများမှာ ဆာဝါလတာစကောနှင့် အလက် ဇန္ဒားခူးမားတို့လောက်ကလွဲပြီး တခြား သိပ်မရှိပေ။

ရွှေစကြာသည် ရာဇဝင်ဝတ္ထုစသော ရသစာပေများကို ရေးသည့် အပြင် မြန်မာစာပေနှင့်ပတ်သက်၍လည်း ‘ခွဲထားကျော်ဂဏ္ဍိ’ အမည်ရှိ ကျမ်းတစ်ကျမ်းကို ရေးသားပြုစုသည်။ သို့သော် ထိုကျမ်းသည် စာအုပ်အဖြစ်ဖြင့် ထွက်ပေါ်မလာခဲ့ပေ။ ရွှေစကြာသည် ထိုကျမ်း၏ ကျမ်းပြုဆရာအဖြစ်ဖြင့် ဂုဏ်ယူလေ့ရှိသည်။ သူ့ဆောင်းပါး၊ သူ့ စာများ၏ နိဂုံး၌ ‘ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်၊ ခွဲထားကျော်ဂဏ္ဍိဆရာ’ ဟူ၍ လက်မှတ်ရေးထိုးလေ့ရှိသည်ကို တွေ့ရတတ်သည်။

မိမိ၏ ငယ်မွေးခြံပေါက်တစ်ယောက် ယင်းသို့ စာပေနယ် တွင် ထွန်းထွန်းပေါက်ပေါက် ဖြစ်နေချိန်၌ မန္တလေး၊ မစိုးရိမ်ကျောင်း

တို့ကံသည် ပါဠိဘာသာ ပညာရေးအဖွဲ့သို့ အဖွဲ့ဝင်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦး ရွေးချယ်စေလွှတ်နိုင်ခွင့် ရရှိလာသည်။ ထိုအခါ ထိုအဖွဲ့ဝင် ဗုဒ္ဓါလိမ္မာ ရွှေစကြာမှတစ်ပါး တခြားဖြစ်နိုင်ဖို့ လမ်းမရှိတော့ပေ။ ယင်းနည်းလမ်းဖြင့် ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့်သည် အင်္ဂလိပ်ခေတ် ပါဠိ ဘာသာပညာရေးအဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်လူကြီးဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ကျွန်တော်တို့ စာချတန်းစာမေးပွဲ ဖြေဆိုကြသောအခါ ပထမ နေ့၌ပင် ကြီးကြပ်သူ လူကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည့် ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့် သည် ကျွန်တော်ခုံရှိရာသို့လာပြီး ကျွန်တော်ကို ချီးကျူးစကားပြော သည်။ ကျွန်တော် အထင်ကြီးနေသူက ကျွန်တော်ကို ချီးကျူးစကား လာပြောသောအခါ ကျွန်တော် အတော်ပင် အားရဝမ်းသာဖြစ်သွား သည်။ အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ စာမေးပွဲလာဖြေကြသည့် သံဃာ အပါး တစ်ရာအစိတ်လောက်ထဲတွင် ကိုရင်မှာ မိမိတစ်ပါးတည်းသာ ပါသဖြင့် ကျွန်တော်သည် ထိုအချိန်က အတော် ‘ပေါ့ပြုလာ’ ဖြစ် နေသည်။ ရွှေစကြာနှင့် လူချင်းစတင်သိသည်မှာ ထိုအချိန်ကပင် ဖြစ်သည်။

*

ကမ္ဘာစစ်ကြီးသည် မြန်မာပြည် တံခါးဝရောက်လာပြီ။ ကျွန် တော် ကိုယ့်ဇာတိဖြစ်သည့် ဟင်္သာတခရိုင် သန့်သနောရွာသို့ ပြန် ရောက်နေသည်။ ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်လည်း သူ့ဇာတိဖြစ်သည့် ဟင်္သာတခရိုင် ဒေါင့်ကြီးငါးအိမ်တန်းရွာသို့ ပြန်ရောက်နေသည်။ သူ့ရွာနှင့် ကျွန်တော်တို့ရွာကား ခရီးဝေးလှသည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၄၁ ခု နိုဝင်ဘာလထဲတွင် ကျွန်တော် ဇာတိရွာ၌ပင် ကျွန်တော် ရဟန်းခံသည်။ ကျွန်တော်ဘကြီး ဦးဘိုးသိက္ခာ ရဟန်း ဒါယကာလုပ်ပြီး အကြီးအကျယ် အလှူပေးသည်။ ထိုခေတ်ကငွေ

နှင့် လေးထောင်ကျော်၊ ငါးထောင်လောက်ကုန်သည်။ ကျွန်တော်၏ ရဟန်းခံပွဲတွင် ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့်ကို ဖိတ်လိုက်သည်။ ပထမတွင် လာပါမည်ဟု ကတိပေးပြီးမှ အလှူနေ့ရောက်သောအခါ အရေးကြီးသည့်ကိစ္စတစ်ခု ပေါ်လာသဖြင့် မလာရောက်နိုင်တော့ကြောင်း ကျွန်တော့်ထံ တောင်းပန်စာ ပို့လိုက်သည်။

ဂျပန်ခေတ်သည် အင်္ဂလိပ် အုပ်ချုပ်ရေးကို ပုဒ်ဖြတ်ပေးလိုက်သည်။ ထို့နောက် အင်္ဂလိပ်အုပ်ချုပ်ရေး အစပြန်ကောက်သည်။ ထိုနောက် လွတ်လပ်ရေးခေတ် ရောက်လာသည်။ ရွှေစကြာ၏ အောင်မြင်မှုသည် ဂျပန်ခေတ်တွင် နားနေသလိုရှိရာမှ လွတ်လပ်ရေးခေတ်သည်ဘက်ပိုင်းရောက်သောအခါ ပြန်လည်ခေါင်းပြုလာပြန်သည်။ သို့သော် ဤတစ်ကြိမ် အောင်မြင်မှု၌ စာပေနှင့်ပတ်သက်သည့် အောင်မြင်မှု ပါမလာတော့ပေ။ ရာထူးဌာနနှင့် ပတ်သက်သည့် အောင်မြင်မှုများကိုသာ ရရှိနေသည်။

ရွှေစကြာသည် သာသနာရေးဌာနအရာရှိ၊ သာသနာရေးဌာနလက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးဝန်၊ ပါဠိပညာရေးအဖွဲ့ အုပ်ချုပ်ရေးအရာရှိစသည့် ရာထူးကြီးများကို အဆင့်ဆင့်ကူးပြောင်းပြီး တာဝန်ထမ်းဆောင်သည်။

ထိုအချိန်ကာလ အတောအတွင်း၌ သူ့ကို အောင်မြင်မှုလမ်းမပေါ်အရောက် တွန်းပို့လိုက်သည့် စာပေကို သူ ကျောခိုင်းလိုက်လေပြီ။ ရာဇဝင်စာရေးဆရာကြီးအနေဖြင့် ရရှိထားသည့် ဂုဏ်ထူးကို ရာထူးဌာနနှင့် လဲလိုက်လေပြီ။ စာမရေးတော့။ စာဖတ်ပရိသတ်နှင့် ဝေးရာသို့ တဖြည်းဖြည်း ရွှေ့သွားသည်။

ယင်းသည် သူ၏အမှားဖြစ်သည်။ ငယ်ချစ်ကိုပစ်ပြီး တလျှပ်ကို ရေမှတ်ခဲ့သည်။ သေတပန်သက်တဆုံး သူ့ကိုပြုစုလုပ်ကျွေးမည့် သူမှာ သူ၏ငယ်ချစ်ဖြစ်သည့်ကို သူမရိပ်မိရှာ။ ထိုအဆင့် ထိုအခြေ

အနေကို သူက သူ့ဘဝအောင်မြင်မှု၏ အထွတ်အထိပ်ဟု မှတ်ဟန်တူသည်။ အမှန်က ကျဆုံးမှု၏ နိဒါန်းဖြစ်နေသည်ကို ရိပ်မိဟန်မကု။

*

စောစောပိုင်းက ဆီအပြည့်ရှိသည့်အတွက် ဝင်းလက်တောက်နေသော်လည်း မီးဇာကုန် ဆီခန်းသွားသည့်နောက်ပိုင်းကျသောအခါ ဆီမီး၏အရောင်သည် မပြောင်လက်တော့ပေ။

ရွှေစကြာ၏ ဘဝသည်လည်း ဆည်းဆာချိန်၌ မတောက်ပတော့ပေ။ ညှိုးမှိန်သွားသည်။ အစိုးရအမှုထမ်းဘဝမှ အနားယူပြီးသည့် နောက်ပိုင်း၌ကား စီးပွားရေးအခက်ခဲနှင့် ရင်ဆိုင်လာခဲ့ရရှာသည်။ ထိုအချိန် ကာလအတောအတွင်း၌ ကျွန်တော် သူနှင့် သုံးလေးကြိမ်လောက် ဆုံဖူးသည်။ လွန်ခဲ့သည့် နှစ်နှစ် သုံးနှစ်လောက်က တစ်ခါ ကျွန်တော် သူ့ကို ဘတ်စ်ကားပေါ်၌ တွေ့လိုက်သည်။ ထိုအချိန်က သူ ဘောင်းဘီရှည် ဝတ်ထားသည်။ သို့သော် သူ၏ ဘောင်းဘီမှာ အနားစုတ်နေပြီ။

ယင်းသို့ အခက်အခဲ အကျပ်အတည်းနှင့် ကြုံလာသောအခါ ရွှေစကြာသည် ငယ်ချစ်ကို တစ်ဖန် ပြန်ကမ်းလှမ်းကြည့်သည်။ သို့သော် သူ၏ငယ်ချစ်သည် သူ့ကို စိမ်းသွားလေပြီ။ စာပေလောကထဲ တစ်ဖန်ပြန်ဝင်ကြည့်သော်လည်း အောင်မြင်မှုသည် သူ့ထံ တစ်ဖန် ပြန်လှည့်မလာတော့ပေ။

သူ့အရေးအသားများသည် ယခုခေတ် စာဖတ်ပရိသတ်ထံ မတိုးတော့ပေ။ ယင်းသို့ ဖြစ်ရခြင်း၌ အကြောင်းအမျိုးမျိုးရှိသည်ထင်သည်။ ရှည်လျားသည့် အချိန်ကာလအတွင်း စာပေရေးသားမှုနှင့် သူ ကင်းကွာနေခဲ့သည်။ ထို့ကြောင့် ယနေ့စာဖတ်ပရိသတ်သည် သူနှင့် အဆက်ပြတ်သွားသည်။

အခြားအကြောင်းတစ်ရပ်မှာ သူ၏ အရေးအသားများသည် ခေတ်နှင့်အညီ အတွေးအခေါ် တိုးတက်ဆန်းသစ်မှု ရှိမလာပေ။ သို့ အတွက်ကြောင့်လည်း သူ့စာများသည် တိုးတက်လာသည့် အသိုင်း အဝန်းထဲသို့ ထိုးဖောက်ဝင်ရောက် မသွားနိုင်ပေ။

သူ့စာသူ့ဝတ္ထုများသည် တိုးတက်လာသည့် အသိုင်းအဝန်း ထဲသို့ မထိုးဖောက် မဝင်ရောက်နိုင်သလို တိုးတက်သည့် အသိုင်း အဝန်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက် အသိုင်းအဝန်းထဲသို့လည်း တိုးဝင်မသွား ပေ။ အကြောင်းမူကားယနေ့တိုးတက်သည့် အသိုင်းအဝန်း၏ ဆန့် ကျင်ဘက် အသိုင်းအဝန်းထဲတွင် ခေတ်စားနေသည်မှာ ဇာတ် ကောင်နှင့် နေရာဌာန၊ အမည်နာမများကို ရာဇဝင်နာမည်လိုလို၊ ပါဠိနာမည်လိုလို မဟုတ်က ဟုတ်က တပ်ပြီး ပေါက်ကရရေးနေ ကြသည့် ဝတ္ထုများသာဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်အချက်အလက်မှန်ကို အခြေခံပြီး စိတ်ကူးနှင့် ပွမ်းမဲထားသည့် ရွှေစကြာ၏ ရာဇဝင်ဝတ္ထုများ မှာ ယင်း ပေါက်ကရအသိုင်းအဝန်းနှင့်လည်း မဟပ်မိဘဲ ဖြစ်နေ သည်။

သို့သော် ရွှေစကြာသည် စာရေးဆရာ တကယ်ပီသသူဖြစ် သည်။ ငါးပွက်ရာ ငါးစာ လိုက်မချပေ။ မိမိ၏ 'လိုင်း' က တခြား ရွှေမသွားပေ။

ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရွှေစကြာသည် သူ့ကို တစ်ခါတုန်းက အောင် မြင်မှုပေးခဲ့ပြီး မိမိပေးအပ်ခဲ့သည့် အောင်မြင်မှုကို ပြန်လည်ရပ်သိမ်း သော စာပေလောကကို ယခု ထာဝစဉ် ကျော့ငိုင်းသွားလေပြီ။

‘ရွှေစကြာ’ လည်း မလည်နိုင်ရှာတော့ပြီ။

[ခိုးထစာပေ မဂ္ဂဇင်း]

သတင်းစာ နှင့် စာပေ

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီ လေးငါးနှစ်လောက်ကဖြစ် သည်။ မြန်မာနိုင်ငံတွင် ပုံမှန်ထုတ်ဝေနေသော ထိပ်တန်းနေ့စဉ် သတင်းစာကြီးများမှာ ‘မြန်မာ့အလင်း’ နှင့် ‘သူရိယ’ သတင်းစာ ကြီးများ ဖြစ်ကြသည်။ ယင်းသတင်းစာကြီး နှစ်မျိုးအနက် သူရိယ သတင်းစာမှာ အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ၊ စာပေဆောင်းပါးများ ထည့်သွင်းဖော်ပြလေ့ရှိသည့်အပြင် လစဉ် သူရိယစာပေမဂ္ဂဇင်းကို လည်း ထုတ်ဝေနေသဖြင့် စာရေးဆရာများ၊ စာပေသမားများသည် သူရိယသတင်းစာတိုက်နှင့် ဆက်ဆံမှု ပိုများကြသည်။

မြေညီထပ်နှင့် အပေါ်ထပ် နှစ်ထပ်သာရှိသော သူရိယ သတင်းစာတိုက် သစ်သားလှေကားမှ တက်သွားလျှင် အပေါ်ထပ် အပြင်ဘက်လှေကားနှင့် ထောင့်တန်း တစ်ဖက်ထိပ်၌ အယ်ဒီတာ အခန်းတစ်ခန်းရှိသည်။ အခန်းတွင် ဆင်နားရွက်တံခါး တပ်ထားသည်။ သူရိယသတင်းစာနှင့် အဆက်အသွယ်ရှိသော စာရေးဆရာများ၊ စာပေသမားများသည် သတင်းစာတိုက်သို့ ရောက်သွားကြသည့်အခါ ထိုအခန်းတွင်းသို့သာလျှင် အဝင်အထွက် လုပ်လေ့ရှိကြသည်။

လက်တစ်ဖက်က ဆေးတံကိုင့်တက်လာသော ရွှေဥဒေါင်းလည်း ထိုအခန်းတွင်းသို့ တန်းဝင်သွားလေ့ရှိသည်။ ဗန်ကောက်လုံချည် တရွှမ်းရွှမ်းနှင့်ရောက်လာသော မဟာဆွေလည်း ထိုအခန်းထဲ မရောက်ဘဲ ပြန်လေ့မရှိပေ။ ရှုံးဖိနပ်ကို ခပ်ပြင်းပြင်းနင်းလျက် လှေကားမှ တက်လာသော ရွှေစကြာ၏ အသံကိုလည်း ထိုအခန်းထဲတွင် ဟောင်ဖွာဟောင်ဖွာနှင့် ကြားရတတ်သည်။ အပေါ်ထပ် အတွင်းဘက်က အခန်းတစ်ခန်းထဲတွင် တိုက်ထိုင်အယ်ဒီတာ တာဝန်ထမ်းနေသော ပိန်သေးသေး မျက်မှန်နှင့် ဇေနလည်း သူ့အခန်းထဲမှ ထွက်လာပြီး အပြင်ဘက်က အခန်းထဲတွင် ပြင်ပမှရောက်လာသော စာရေးဆရာများနှင့် စကားစမြည် ပြောနေတတ်သည်။

တစ်နေ့တွင် ကိုရင်လေးတစ်ပါးသည် တံခါးကို ကျိခနဲဖွင့်ပြီး မရဲတရဲ အခန်းထဲဝင်သွားသည်။ သူ၏လက်ထဲတွင် စာရွက်ခေါက်ကလေးတစ်ခု ကိုင်ထားသည်။ အခန်းထဲရှိ အယ်ဒီတာစားပွဲတွင် စာကုန်းရေးနေသော ဆွယ်တာလက်ပြတ် ဝတ်ထားသည့် အယ်ဒီတာက သူ့စားပွဲရှေ့ရောက်လာသော ကိုရင်ကို မော့ကြည့်သည်။ စားပွဲရှေ့ရှိ ကုလားထိုင်တွင် ဝင်ထိုင်သော ကိုရင်က သူလက်ထဲတွင် ပါလာသော စာရွက်ခေါက်ကလေးကို အယ်ဒီတာ၏ လက်ထဲ လှမ်းပေးလိုက်သည်။

အယ်ဒီတာက ကိုရင်ပေးသော စာမူကိုဖတ်ကြည့်သည်။ ထိုအချိန်က သူရိယသတင်းစာမှာ ဆိုက်ကြီးဖြစ်ပြီး တနင်္ဂနွေနေ့ အထူးထုတ်တွင် စာပေကဏ္ဍပါဝင်သည်။ ကိုရင်သည် ယင်းစာပေကဏ္ဍတွင်ထည့်သွင်းရန် ဆောင်းပါး လာပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အယ်ဒီတာက ဆောင်းပါးကို အစအဆုံး ဖတ်ကြည့်ပြီးသောအခါ “ကိုရင် ဆောင်းပါးက ကောင်းတော့ကောင်းပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဆောင်း

ပါးနဲ့ သဘောတူတဲ့ သီရိန္ဒရပဏ္ဍိတ သာမဏေရဲ့ ဆောင်းပါးများကို သတင်းစာမှာ ထည့်နေပါတယ်” ဟု ပြောပြီး ဆောင်းပါးကို ကိုရင်လက်ထဲ ပြန်ပေးလိုက်လေသည်။ သီရိန္ဒရပဏ္ဍိတမှာ ယခု စာရေးဆရာ မြင့်ဆွေဖြစ်သည်။

ကိုရင်သည် မျှော်လင့်ချက်ကြီးနှင့် သွားသော်လည်း အယ်ဒီတာက ဆောင်းပါးကို ပြန်ပေးလိုက်သဖြင့် တပ်လန်ပြီး ပြန်လာခဲ့ရသည်။ သို့သော်လည်း စာအရေးအသား ဝါသနာပါသော ကိုရင်သည် အမြတ်တစ်ခု ထွက်လာသည်။ စာရေးဆရာများ၊ အယ်ဒီတာများနှင့် အကျွမ်းတဝင် ဖြစ်လိုသော ကိုရင်သည် သူရိယသတင်းစာနှင့် သူရိယ မဂ္ဂဇင်း၏ အရေးပါသော အယ်ဒီတာတစ်ဦးနှင့် သိကျွမ်းခွင့် ရရှိလာခဲ့သည်။

ဆွယ်တာလက်ပြတ် ဝတ်ထားသော အယ်ဒီတာမှာ သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်ဖြစ်ပြီး မိမိဆောင်းပါးပယ်လိုကုသဖြင့် စိတ်ချက်လက်ပျက်နှင့် ပြန်လာသော ကိုရင်မှာ ဤစာကု ရေးနေသူပင် ဖြစ်သည်။ ဦးသိမ်းမောင်သည် သူရိယ သတင်းစာ၏ အယ်ဒီတာ ဖြစ်သော်လည်း သူရိယဦးသိမ်းမောင်ဟူ၍ အမည်မတွင်ဘဲ သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်အဖြစ်ဖြင့်သာလျှင် လူသိများသည်။

ထိုအချိန်က အစပြုခဲ့သော သတင်းစာဆရာဦးသိမ်းမောင်နှင့် ကျွန်တော်၏ သိကျွမ်းမှုသည် အချိန်ကြာလာသည်နှင့်အမျှ ရင်းနှီးမှု ရှိလာခဲ့လေသည်။ သို့သော်လည်း သူ့အယ်ဒီတာလုပ်နေသော သူရိယသတင်းစာ၌လည်းကောင်း၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း၌လည်းကောင်း တစ်ခါက သူရိယသတင်းစာ စာပေကဏ္ဍ၏ ကဗျာပြိုင်ပွဲ၌ စတုတ္ထရသော မိမိကဗျာကို ဖော်ပြဖူးသည်မှအပ မိမိ၏စာကို တစ်ခါမှ မဖော်ပြဖူးပေ။

တစ်ခေတ်ပြီးတစ်ခေတ် ပြောင်းလာခဲ့သည်။ အင်္ဂလိပ်ခေတ် တစ်ခန်းရပ်ပြီး ဂျပန်ခေတ် ရောက်လာသည်။ ထို့နောက် မြန်မာ့ သမိုင်းသည် တိုတောင်းလှသော ဂျပန်ခေတ်ကို အဆုံးသတ်စေပြီး အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့များကို မြန်မာ့မြေပေါ်တွင် တစ်ဖန်ခြေပြန်ချစေ ပြန်သည်။ ယင်းဒုတိယမ္ဘီ အင်္ဂလိပ်ခေတ်သည်လည်း မကြာမီကာလ အတွင်း၌ပင် လွတ်လပ်ရေးခေတ်အတွက် နေရာဖယ်ပေးရပြန် လေသည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းတွင် ယခင်က မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထုတ်ဝေ နေသော သတင်းစာကြီးများ အားလုံးရပ်သွားကြသည်။ ထိုအချိန် က အာဏာပိုင်များ ထုတ်ဝေသော 'ဗမာ့ခေတ်' သတင်းစာ တစ် စောင်တည်းသာ ရှိလေသည်။ သို့သော်လည်း လွတ်လပ်ရေးခေတ် ၌ကား ဂျပန်ခေတ်က အာဏာပိုင်များ၏ 'ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာ သည် ပုဂ္ဂလိကပိုင် သတင်းစာဖြစ်လာသည်။ ရှေးယခင်က လက်စ လက်နံ ရှိခဲ့ဖူးသော 'ဟံသာဝတီ' သည် နေ့စဉ်သတင်းစာသစ် တစ် စောင်အဖြစ် ပြန်ပေါ်လာသည်။ 'ရန်ကုန်' စသော အခြားသတင်းစာ များလည်း ပေါ်လာကြသည်။ စစ်အတွင်းက အောင့်နေကြရသည်ကို အတိုးချပြီး သတင်းစာများကို ပလူပျံအောင် ထုတ်ဝေကြသည်။ စစ်မဖြစ်ခင်က ထုတ်ဝေသော 'သူရိယ သတင်းစာ'၊ 'တိုးတက်ရေး' သတင်းစာတို့လည်း တစ်ဖန်ပြန်ပေါ်လာကြသည်။ သို့သော်လည်း သူတို့၏ခေတ် ကုန်ဆုံးသွားကြပြီဖြစ်၍ မကြာမီသော အချိန်ကာလ အတွင်း၌ပင် ပျောက်ကွယ်သွားကြလေသည်။

သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်သည် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အပြီး ပြန်လည်ထုတ်ဝေသော သူရိယသတင်းစာတွင် ဟုတ်တိပတ်တိ မလုပ်တော့ဘဲ 'သံတော်ဆင့်' အမည်ဖြင့် သတင်းစာသစ် တစ်စောင်

ကို ဦးစီးထုတ်ဝေသည်။ 'သံတော်ဆင့်' သတင်းစာသည် ပုလင်းအ မောင်းတွင် တံဆိပ်အသစ် တပ်ထားခြင်းမဟုတ်ဘဲ ပုလင်းအသစ် တွင် တံဆိပ်အဟောင်း တပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ 'သံတော်ဆင့်' မှာ ဝေဿရာဇ်ခေတ်က အမိန့်ပြန်တမ်းနှင့်ပတ်သက်၍ အသုံးပြုသော ခေါဟာရ စကားလုံးဖြစ်သည်။ 'သံတော်ဆင့်' သတင်းစာကို ထုတ် ခံသောအခါ ဦးသိမ်းမောင်၏ အမည်ရှေ့တွင် 'သတင်းစာဆရာ' ပျောက်သွားပြီး 'သံတော်ဆင့်' ရောက်လာလေသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်က အိန္ဒိယ သွားခါနီးတွင် ကျွန်တော် သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက်သို့သွားပြီး ဦးသိမ်းမောင်ကို နှုတ်ဆက်သည်။ ထို အချိန်က သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက်မှာ ဆူးလေဘုရားလမ်း ယခု ဒဂုန်ဟိုတယ်ဆားက တစ်ထပ်တိုက်တွင်ဖြစ်သည်။ သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက်၌ ဦးသိမ်းမောင်၏ လက်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်း နေကြသော ဦးသာတင် (မာယ)၊ ဦးမောင်မောင်ကြည်စသော လက်ထောက်အယ်ဒီတာများကိုလည်း တွေ့ရသည်။ သံတော်ဆင့် သတင်းစာ၏ တိုက်အုပ်မှာ ဇွဲဦးထွန်းရှိန်ဖြစ်သည်။

သံတော်ဆင့် ဦးသိမ်းမောင်က အိန္ဒိယမှ သတင်းနှင့်ဆောင်း ပါးများ ရေးပို့ပါဟု မှာကြားလိုက်သော်လည်း နာမည်ကျော် ဗုဒ္ဓ စာပေပညာရှင် ဓမ္မာနန္ဒကောသမ္ဘိ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်သွားသည့် သတင်းကို ပို့ဖူးသည်မှလွဲ၍ အခြားသတင်းဆောင်းပါးများ မပို့ဖြစ် ခဲ့ပေ။

အိန္ဒိယသွားခါနီး မိမိနှင့်သိကျွမ်းသော စာနယ်ဇင်းတိုက် အားလုံးလိုလိုကို သွားရောက်နှုတ်ဆက်ရာတွင် ဟစ်တိုင်သတင်းစာ နှင့် ဂျာနယ်ကျော်တိုက်သို့လည်း ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်က ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင် မရှိတော့ပေ။ ဟစ်တိုင်သတင်းစာနှင့် ဂျာနယ်ကျော် အယ်ဒီတာများမှာ ဦးစောဦးနှင့် ဦးလှကြည်တို့

ဖြစ်ကြသည်။ ဦးစောဦးနှင့် ဦးလှကြည်တို့ကလည်း ဆောင်းပါးရေး ပိုရန် မှာကြားလိုက်ကြသည်။ ဂျာနယ်ကျော်အတွက်မူ ဆောင်းပါး အတော်အတန် ရေးပို့ဖြစ်ခဲ့သည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ဗာရာဏသီမှ ကလကတ္တာသို့ ခေတ္တရောက်နေသည်။ ထိုအချိန်အတွင်း သံတော်ဆင့် ဦးသိမ်းမောင်တို့ ကလကတ္တာသို့ ရောက်ရှိနေကြောင်း၊ 'ဂရိတ်အိစတန်း' ဟိုတယ်ကြီးတွင် တည်းခိုနေကြောင်း သတင်းရ၍ ကျွန်တော် ဦးသိမ်းမောင်ကို သွားတွေ့သည်။ ဦးသိမ်းမောင်သည် တစ်ပြည်ရပ်ခြား၌ ကျွန်တော်နှင့်ဆုံသောအခါ ဝမ်းသာဝမ်းနည်းကို လွယ်လွယ် ထုတ်ဖော်ပြသတတ်သူ မဟုတ်သော်လည်း ထူးထူးခြားခြား ဝမ်းသာအယ်လဲ ဖြစ်နေသည်။

ထိုအချိန်က သံတော်ဆင့်ဦးသိမ်းမောင်နှင့်လောကမဦးထွန်း လှတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံ ပုံနှိပ်သူများအသင်း၏ ကိစ္စတစ်ခုနှင့် ကလကတ္တာသို့ ရောက်ရှိလာကြခြင်းဖြစ်သည်။

'ဂရိတ်အိစတန်း' ဟိုတယ်ကြီးတွင် နှစ်ရက်လောက်နေပြီးသော အခါ စရိတ်စက ကြီးလွန်းသည်ဆိုပြီး ကျွန်တော်တို့နေသည့် အိပ်ခန်းတစ်ခုကို လျှော့ငယ်စုတ်လှမ်းရှိ မြန်မာကျောင်းတိုက်သို့ ပြောင်းရွှေ့လာကြသည်။

ဦးသိမ်းမောင်တို့ ကလကတ္တာ၌ ရှိနေစဉ်ပင် ကျွန်တော် ဗာရာဏသီ ပြန်သွားသည်။ ဗာရာဏသီသို့ အလည်အပတ်ရောက်ရှိ လာသောအခါ ဦးသိမ်းမောင်သည် ကျွန်တော်နေသည့်နေရာသို့လာပြီး ကျွန်တော့်အား ဈေးသုံး ရုပ်ပိဋေ သုံးဆယ်ပေးသွားသည်။ ထိုအချိန်က ရုပ်ပိဋေသုံးဆယ်မှာ ကျွန်တော့်အတွက် တစ်လထမ်းစရိတ် မူလဲသည်။

ထို့နောက် ဦးသိမ်းမောင်နှင့် မကြာခဏ ဆုံရသည့်အချိန် တစ်ချိန်ရောက်လာပြန်သည်။ သတင်းစာအတွေးအကြံရှိပြီးသူ ဖြစ်သော်လည်း ဦးသိမ်းမောင်၏ 'သံတော်ဆင့်' သတင်းစာသည် သက်ဆိုးမရှည်ပေ။ ဦးသိမ်းမောင်၏ ဘဝ၌ သတင်းစာကဏ္ဍနှင့် စာပေကဏ္ဍသည် တစ်ခါတစ်ရံ အတူတကွ ရှိနေပြီး တစ်ခါတစ်ရံ၌ မူ တသီးတခြားစီ ဖြစ်နေသည်။ သတင်းစာ တာဝန်နှင့် စာပေမဂ္ဂဇင်း တာဝန်ကို ပြိုင်တူ ထမ်းရသည့်အချိန်ရှိသကဲ့သို့ မဂ္ဂဇင်းတာဝန်ကို သီးသန့် ထမ်းဆောင်ရသည့် အခါမျိုးလည်း ရှိသည်။

သတင်းစာတာဝန်နှင့် ကင်းကင်းရှင်းရှင်း ဖြစ်နေသည့် အချိန်တစ်ချိန်၌ ဦးသိမ်းမောင်၏ ပခုံးပေါ်တွင် မဂ္ဂဇင်းကြီးတစ်စောင် ဦးစီးထုတ်ဝေရသည့် တာဝန်ကြီးတစ်ခုရောက်လာသည်။ ထိုမဂ္ဂဇင်းကြီးမှာ မြဝတီမဂ္ဂဇင်းဖြစ်သည်။ အပြောင်းအလဲများလှသော မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၏ အယ်ဒီတာချုပ် ဆွေစဉ်မျိုးဆက် စာရင်း၌ ဦးသိမ်းမောင်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ဦးသိမ်းမောင် မြဝတီမဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်လာသော အခါ ဦးသိမ်းမောင်နှင့် ဆက်ဆံမှု ပိုများလာသည်။ ဦးသိမ်းမောင်သည် 'ဝေတာလပဉ္စဝိသတိ' သက္ကတဝတ္ထု အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်ကို စတင်ရသောအခါ ထိုဝတ္ထုကို မြဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်လိုသဖြင့် ကျွန်တော့်ကို ဘာသာပြန်ခိုင်းသည်။

'ဝေတာလပဉ္စဝိသတိ' ကို 'တစ္ဆေပြောသောဝတ္ထု' အမည်ဖြင့် မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၌ အခန်းဆက် တစ်လတစ်ပုဒ် ဖော်ပြသည်။ သို့ရာတွင် ဝတ္ထုပေါင်း ၂၅ ပုဒ်ရှိသော 'တစ္ဆေပြောသော ဝတ္ထု' သည် မြဝတီမဂ္ဂဇင်း၌ လေးငါးခြောက်ပုဒ်လောက်သာ ထည့်လိုက်ရသည်။ ဦးသိမ်းမောင်၏ မြဝတီအယ်ဒီတာချုပ် သက်တမ်းနှင့်အတူ ဇီဝိန်ချုပ်သွားလေသည်။

နောက်ပိုင်းကျမှ အပြည့်အစုံပြန်ဆိုပြီး စာအုပ်ထုတ်ဝေရခြင်း ဖြစ်သည်။ ဦးသိမ်းမောင်သည် မြဝတီမဂ္ဂဇင်းကို အဆင့်မြင့်စာပေ မဂ္ဂဇင်းကြီးတစ်စောင်ဖြစ်အောင် ကြိုးစားအားထုတ်သည်။ သို့သော် လည်း စာဖတ်ပရိသတ်က လက်မခံ။ မိမိ ကြိုးပမ်းမှု မအောင်မြင်သော အခါ ဦးသိမ်းမောင်သည် မြဝတီ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာချုပ် တာဝန် မှ အနားယူသွားလေသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သတင်းစာလောကနှင့် စာပေလောက၌ သတင်း စာနှင့်စာပေ ပေါင်းကူးတံတားပေါ်တွင် လူလားတုံ့ခေါက်လျှောက် ခဲ့သူများ ရှိကြသည်။ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၊ လူထုဦးလှ၊ သ တင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင် စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၏ သတင်းစာဆရာဘဝ၌ ‘သူ’ ဝတ္ထုသည် သူ၏ စာရေးဆရာကဏ္ဍ၊ ရသစာပေကဏ္ဍကို မီးမောင်းထိုးပြနေသည်။ လူထုဦးလှလည်း သတင်းစာဆရာအဖြစ်နှင့် ရသစာပေများကို များ စွာ ရေးသားထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ထို့အတူပင် ဦးသိမ်းမောင်၏ ဘဝ၌လည်း သတင်းစာနှင့် စာပေသည် ဒွန်တွဲနေသည်။ သူ၏ ‘သတင်းစာဆရာ’ စာအုပ်သည် လည်းကောင်း၊ သူ၏ သူရိယသတင်းစာ အယ်ဒီတာဘဝ၊ သံတော် ဆင့် သတင်းစာအယ်ဒီတာဘဝတို့သည်လည်းကောင်း ဦးသိမ်းမောင် ၏ ဘဝ၌ သတင်းစာကဏ္ဍများပင် ဖြစ်သည်။ သူ့ဘဝ၏ စာပေ ကဏ္ဍကို သရုပ်ဖော်ထားသော ပြယုဂ်များကား အရေအတွက်များလှ သည်။ ‘ရဲမြန်မာ’၊ ‘မင်းရဲကျော်စွာ’၊ ‘မဟာဗန္ဓုလ’၊ ‘ဘုရင့်နောင်’၊ ‘အလောင်းဘုရား’၊ ‘ရာသေ့ကြိန်’၊ ‘ပန်တော်ဦး’ ဝတ္ထုတို့သည် ဦး သိမ်းမောင်၏ ဘဝ၌ စာပေကဏ္ဍ ရုပ်လုံးများ ဖြစ်ကြသည်။

ဦးသိမ်းမောင်သည် စစ်မဖြစ်မီ အချိန်ကပင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ အဆင့်မြင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးကို ကြိုးပမ်းအားထုတ်ခဲ့သည်။ မိမိ ရေးသော ဝတ္ထုများကို မိမိကိုယ်တိုင် ထုတ်ဝေသည်။ ‘ဒေါ်အုံးသင် နှင့် သားများ’ နှင့် ‘စာရေးဆရာကလပ်’ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး ဌာနများသည် သူစီစဉ်သော စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာနများဖြစ်သည်။ ဦးသိမ်းမောင်သည် သမိုင်းဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း ဆိုနိုင် သည်။ ‘ပုဂံယဉ်ကျေးမှု’ စသော သမိုင်းဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို ရေး သည့်အပြင် သူရေးသော ဝတ္ထုများမှာ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုများ သာဖြစ်သည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်က စာပေဗိမာန်မှ ကြီးမှူး၍ ဝတ္ထုရှည် စာတမ်း ဖတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုစာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ ကျွန်တော်က ‘သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်’ စာတမ်းဖတ်ရသည်။ ကျွန်တော် ၏ စာတမ်းထဲတွင် “သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်သမိုင်း၌ အရေအတွက်များစွာ ရေးသားသွားသူ စာရေးဆရာတစ်ဦးမှာ သ တင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်ဖြစ်သည်” ဟူ၍ ဦးသိမ်းမောင်နှင့် ပတ်သက်၍ စကားစပ်ထားသည်။ သူ၏ ‘ရဲမြန်မာ’ ဝတ္ထုနှင့်စပ်လျဉ်း ၍မူ “သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်သည် မြန်မာလူမျိုးများအား ဇာတိမာန် တက်ကြွစေလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ရာဇဝင် ဝတ္ထု များကို ရေးသားခဲ့ရာ ဤဝတ္ထုကိုလည်း အလားတူရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ပင် ရေးသားခဲ့သည်။ စာရေးဆရာ၏ ဆန္ဒအတိုင်း ဤဝတ္ထုသည် မြန်မာလူမျိုးများ ဇာတိမာန် တက်ကြွရေးနှင့် အမျိုးသားစိတ် ကြံ ခိုင်ရေးအတွက် အထောက်အကူပြုကောင်းပြုပေလိမ့်မည်။ သို့ရာတွင် ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်မတိုင်မီက ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြသည့် ယောဘုယျသမိုင်း နောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်များတွင် တွေ့ရတတ်သည့်အတိုင်း ဤ

ဝတ္ထုတွင်လည်း ပဒေသရာဇ်ခေတ်က ပဒေသရာဇ်တို့၏ ပယောဂ
ကြောင့် ဖြစ်ရသည့် လူမျိုးရေးပဋိပက္ခကို မြန်မာလူမျိုးများ၏ မျိုး
ချစ်စိတ် မီးတောက်မြှင့်တင်ရေး၌ လောင်စာဆီအဖြစ် အသုံးပြုထား
သည်ကို တွေ့ရသည်။ ယင်းအချက်မှာ ဟိုကွေ့ ဟိုတက်နှင့် လှော်
သည့် သဘောမျိုးပင်ဖြစ်သော်လည်း ပြည်ထောင်စု စည်းလုံးမှု
အထူးလိုအပ်နေသည့် ယခုခေတ်နှင့်မူ အဝင်ခွင်ကျ မဟုတ်တော့
ပေ” ဟူ၍ သုံးသပ်ထားသည်။

စာတမ်းဖတ်ပြီးသောအခါ တက္ကသိုလ်ထင်ကြီးက ကျွန်တော့်
အနားကပ်လာပြီး “ခင်ဗျားတော့ အရိုက်ခံရမှာ မြင်ယောင်သေး
တယ်။ ဆရာကြီးဦးသိမ်းမောင် သေရာက ထလာပြီး ခင်ဗျားကို
ရိုက်လိမ့်မယ်” ဟူ၍ ပြောလေသည်။

ဦးသိမ်းမောင် သေရာကထလာပြီး ရိုက်မရိုက်တော့ မပြော
တတ်ပေ။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်စာတမ်းဖတ်နေသည့် စင်မြင့်ရှေ့
တွင် ထိုင်နေသော မသေသေးသည့် ဆရာကြီးဇေယျကမူ ကျွန်တော့်
ကို ထမရိုက်သည့်အပြင် ဟဲဟဲဟဲဟဲနှင့် ရယ်များတောင် ရယ်နေ
သေးသည်။ သူ၏ ‘မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်’ ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍လည်း
“ ‘မြတ်လေးရွှေစားဗိုလ်’ ဝတ္ထုသည် ရဲသွေး ရဲမာန်နှင့် စွန့်စွန့်စားစား
ဆောင်ရွက်လုပ်ကိုင်ရန် ဆုဆော်ကောင်း ဆုဆော်မည် ဖြစ်သော်လည်း
ယင်းဝတ္ထုဇာတ်လမ်းသည် ပြည်ထောင်စု စိတ်ဓာတ်မွေးမြူနေသည့်
ယခုခေတ်နှင့်မူ မဆီလျော်တော့ပေ” ဟူ၍ ရေးသားထားပေသည်။

[ဇိုးဂျာနယ် အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၁၂]

သတင်းစာအရာမှ စိယာဇာတ်ရာတို့

ပီမိုးနင်းသည် ‘နေညိုညို’၊ ‘နေရီရီ’၊ ‘ဟောဝန်သွေး’၊ ‘တစ်
ဘယ်တော်’၊ ‘ချစ်ပန်းနွယ်’၊ ‘တစ်နိုင်ငံ မြိုင်ယံခြား’၊ ‘ကျွန်းငွေသောင်း’၊
‘ဘူးကြီးရာဇာ’၊ ‘တစ်ခုလပ်နှင့်တစ်လင်ကွာ’၊ ‘သံမြညှာ’ စသော
ဝတ္ထုရှည်ကြီးများနှင့် ဝတ္ထုတိုအမြောက်အမြားကို ရေးသားခဲ့သည့်
အပြင် ကြီးပွားတိုးတက်ရေးလမ်းညွှန်စာအုပ်များကိုလည်း အများ
အပြား ရေးသားခဲ့သည်။

ပီမိုးနင်းရေးသော ကြီးပွားရေး၊ တိုးတက်ရေးစာအုပ်များကား
‘ကမ္ဘာမင်္ဂလာ’၊ ‘သခင်စိတ်’၊ ‘လက်တွေ့ကြီးပွားရေး’၊ ‘ကိုယ့်ခူးကိုယ်
ချွန်’ စသည်များ ဖြစ်ကြသည်။ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး စာအုပ်များ
တို့ ရေးသူဖြစ်သော်လည်း ပီမိုးနင်းသည် ၇၂ ဘဝ၌ ရုပ်ဝတ္ထုအနေ
အားဖြင့် ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်းမရှိခဲ့ပေ။ အမြဲတမ်း ငွေကြေးချို့တဲ့၍
သာလျှင် နေခဲ့ရသည်။

သို့သော် ပီမိုးနင်းနှင့် ဆန်ကျင်ဘက် ကြီးပွားချမ်းသာရေး စာအုပ်ရေးပြီး တကယ်လက်တွေ့ ကြီးပွားတိုးတက်သွားသူ တစ်ဦး ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီက ရှိခဲ့ဖူးသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဦးပဂျီဝိုခေါ် တိုးတက်ရေး ဦးစိန်ဖြစ်သည်။

ဦးစိန်က သူ့ကိုယ်သူ 'ပဂျီဝို' ဟူ၍ နာမည်ပွား မှည့်ထား သည်။ အမှန်က ဦးစိန်သည် ပဂျီဝိုရလောက်အောင် အရပ်မဆိုးပေ။ အသားရောင် အနက်ဘက်ပိုသည်။ အမြဲတမ်း ဣန္ဒြေကြီး တစ်ခွဲသား နှင့် နေသည်ဖြစ်၍ ရုပ်ဆိုးသည်ဟု ထင်ရသည်။ ဦးစိန်သည် ကာယဗလ ဦးရှိန်နှင့် ညီအစ်ကိုဖြစ်သော်လည်း ဦးရှိန်က မျက်နှာ ချိုပြီး ဦးစိန်က မျက်နှာတင်းသည်။ တွေ့လိုက်တိုင်း သုန်သုန်မှုန် မှုန် ဖြစ်နေသော မျက်နှာသွင်ပြင်ကို တွေ့ရသည်ဖြစ်၍ သူ့ကိုယ်သူ မှန်ကြည့်ပြီး 'ပဂျီဝို' ဟု မှည့်ထားပုံရသည်။

ဦးပဂျီဝိုသည် ပီမိုးနင်းကဲ့သို့ပင် 'ကြီးပွားချမ်းသာရေး' အမည် ဖြင့် ကြီးပွားတိုးတက်ရေး လမ်းညွှန်စာအုပ်တစ်အုပ် ရေးသားသည်။ သို့သော်လည်း ဦးပဂျီဝိုသည် ပီမိုးနင်းနှင့်မတူဘဲ စာရေးသည့်အ တိုင်း လက်တွေ့ကျင့်သုံးသည်ဖြစ်၍ ကံကလည်းလိုက်သောကြောင့် ဘဝတွင် မိမိရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ထမြောက်အောင်မြင်သူ ဖြစ်သွား လေသည်။

ဦးပဂျီဝို၏ ရည်မှန်းချက်မှာ သတင်းစာကြီးတစ်စောင် ထုတ် ဝေလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သတင်းစာကြီးတစ်စောင် ထုတ်ဝေ ဖို့ရန်မှာ တစ်ယောက်အားနှင့် ထုတ်ဝေဖို့ရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ ထိုအ ချိန်က ထွက်နေကြသော သတင်းစာကြီးများမှာ အားလုံးလိုလိုပင်

အစုစပ်ပိုင်များဖြစ်ကြသည်။ ယင်းအခြေအနေ၌ ဦးပဂျီဝိုသည် တစ်စ တစ်စ ကြိုးပမ်းအားထုတ်ရာ သတင်းစာပိုင်ရှင်ကြီးဘဝသို့ ရောက် သွားသည်။

ဦးပဂျီဝိုသည် သူ၏ရည်မှန်းချက်ကြီးကို တန်းပြီး အကောင် အထည် မဖော်ပေ။ ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရန် ခုန်ပျံကျော်လွှားမသွား ဘဲ တစ်လှမ်းချင်း လှမ်းသူဖြစ်သည်။ ပထမ လစဉ် မဂ္ဂဇင်းထုတ်ပြီး သွေးတိုးစမ်းကြည့်သည်။ 'တိုးတက်ရေး' အမည်ရှိ ဦးပဂျီဝို၏ မဂ္ဂဇင်းမှာ စစ်မဖြစ်မီက အောင်မြင်သော မဂ္ဂဇင်းကြီးတစ်စောင် ဖြစ်လာသည်။ သို့သော်လည်း လုပ်ငန်းစဉ်က အရင်းအနှီးကို ပုံအောပြီး စရခြင်းမဟုတ်သည့်အတွက် အခက်အခဲ အမျိုးမျိုးနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။

ဦးပဂျီဝိုက သူ၏ သတင်းစာဘဝခရီးအစကို "ကျွန်ုပ်တို့သည် အလုပ်တစ်ခုကို အောက်သက်ကျေအောင် ငယ်ရာမှ တစ်စတစ်စ တိုးတက်လာလိုသူများဖြစ်သဖြင့် ဤမဂ္ဂဇင်းကို ထုတ်ဝေသော အစ ၂ လမှာ အိမ်ငှားဖြင့် မလုပ်ကိုင်ဘဲ အသိမိတ်ဆွေများအိမ်မှ ၂ လတိုင်တိုင် နေထိုင်ထုတ်ဝေခဲ့ပြီးလျှင် တတိယလတွင် တစ်လ ၁၃ ကျပ်မျှပေးရသော အခန်းငယ်တစ်ခုကို ငှားရမ်းလုပ်ကိုင်ခဲ့ လေသည်။ ထို့နောက်မှ တစ်ဖန် တစ်လ ၁၈ ကျပ်တန် အခန်းကို ငှား၏။ ထို့နောက် ၂၅ ကျပ်တန် အခန်းကို ငှားပြန်၏။ ယခုအခါ မှာမူကား တစ်လလျှင် ၆၀ ကျပ်ခန့် ကုန်ကျသော တိုက်ခန်းကြီး တစ်ခုကို ငှားရမ်း၍ လုပ်ကိုင်ခဲ့၏။ သို့သော် အစ ပထမကပင် တစ်လအစိတ်၊ သုံးဆယ်မျှ ပေးရသောအခန်းကို ငှား၍ လုပ်ကိုင်နိုင်

သော အခြေအနေရှိပါ၏။ ဤသို့လျှင် အလုပ်ကို တစ်စတစ်စ လုပ်ကိုင်
လိုသမျှားဖြစ်သဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့ ပထမဆုံး ဤမဂ္ဂဇင်းခေါင်းကြီးပိုင်းတွင်
ဖော်ပြခဲ့သော အာသီသအတိုင်း နေ့စဉ်သတင်းစာတစ်စောင် ထုတ်
ရန် အစဉ်အားထုတ်လျက်ရှိပါ၏။ ဟူ၍ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း
အမှတ် (၃၂) တွင် ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းကို ၁၉၃၃ ခု အောက်တိုဘာလလောက်
က စတင်ထုတ်ဝေသည်။ မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာ ကိုစိန်ဟု တပ်ထား
သည်ကို တွေ့ရ၍ မဂ္ဂဇင်းထုတ်စက ဦးပဂျီငိုသည် မဂ္ဂဇင်းကို
အဝဝကို သူတစ်ဦးတည်း ခိုင်ခံ့လုပ်ခဲ့ပုံရသည်။ နောက်ပိုင်းကျသော
အခါ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းသည် တစ်စတစ်စ အောင်မြင်ပြီး ပြည်
သူအားပေးသော မဂ္ဂဇင်းကြီးတစ်စောင် ဖြစ်လာလေသည်။

တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းသည် ထိုအချိန်က ထွက်နေကြသော
ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း၊ သူရိယမဂ္ဂဇင်း စသည်တို့နှင့်လည်း ပုံသဏ္ဌာန်မတူပေ။
မဂ္ဂဇင်းတန် ဖိုးမှာ ၆ ပဲမျှသာဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်း၌ ဝတ္ထုကို အသား
ပေး မဖော်ပြပေ။ စာပေ၊ ယဉ်ကျေးမှု၊ သမိုင်း၊ ကြီးပွားတိုးတက်ရေး
ကမ္ဘာအရေးများကို အလေးပေးဖော်ပြသည်။

မဂ္ဂဇင်းတိုးတက်အောင်မြင်မှု ရှိလာသောအခါ ဦးပဂျီငိုသည်
ဟံသာဝတီဦးဘရင်ကို မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် ခန့်ထားလိုက်လေ
သည်။ ဦးဘရင်နောက်တွင် တိုးတက်ရေး ဦးသိမ်း၊ မျိုးညွန့်၊
ဦးသွင် (တောကသာခွန်း) တို့သည် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၏ အယ်ဒီတာ
များအဖြစ် ဆက်ခံကြသူများ ဖြစ်လာကြသည်။

တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ထိုခေတ်က ထင်ပေါ်ကျော်ကြား
သော ပညာရှင်ကြီးများ၊ စာရေးဆရာကြီးများ ပါဝင်ရေးသားကြ

သည်။ မစ္စတာမောင်မိုင်း၊ မြန်မာပညာရှိဦးဘော၊ ပါဠိဆရာကြီး
ဆရာဘိ၊ မှော်ပီဆရာသိန်းကြီး၊ ပညာဝန်ဦးဖိုးကျား၊ ဟံသာဝတီ
ဦးဘရင်၊ ဒဂုန်နတ်ရှင်၊ မဟာဆွေ စသော ပညာရှင်များ၊ စာရေး
ဆရာများသည် တိုးတက်ရေး၏ ပင်တိုင်ကလောင်ရှင်များ ဖြစ်ကြ
သည်။

ဦးပဂျီငိုသည် မဂ္ဂဇင်း အစမျက်နှာ၌ ကြီးပွားရေး၊ စီးပွားရေး၊
ကျန်းမာရေးတို့ကို တစ်မျက်နှာ ရေးသားလေ့ရှိသည်။ သူရေးသား
သည့်စာကို စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာတွင် ဘောင်ခတ်ပြီး ဖော်ပြလေ့
ရှိသည်။

မစ္စတာ မောင်မိုင်းက ‘ရာဇဝင်နီတိ’ ကို ရေးသည်။ ဆရာ
ကြီးသည် သူ၏တပည့်မများဖြစ်ကြသည့် ‘ဘောဒါ’၊ ‘ကေသာ’
စသော ဇာတ်ကောင်များကို တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၌ မွေးထုတ်ခြင်း
ဖြစ်သည်။ နောက်ပိုင်း စာအုပ်အဖြစ် ပေါ်ထွက်လာကြသော
ဆရာကြီး၏ ‘ဂဏ္ဍီ’၊ ‘ငိုကာ’ စာအုပ်များသည်လည်း တိုးတက်ရေး
မဂ္ဂဇင်း၌ပင် သန္ဓေတည်ခဲ့ကြသည်။

ပညာဝန်ဦးဖိုးကျား၏ ‘ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု’ များသည်လည်း
တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၌ တစ်ပုဒ်ပြီးတစ်ပုဒ် ရေးသားသော ဝတ္ထုတို
များဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၌ရေးသော
ဆရာတက် တိုး၏ ကလောင်အမည်မှာ ‘တက်တိုး’ မဟုတ်သေးပေ။
‘မောင် တက်တိုး’ မျှသာ ရှိသေးသည်။ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌလည်း တိုးတက်ရေး
မဂ္ဂဇင်း၏ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်တစ်ဦးဖြစ်သည်။ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌအမည်
ရင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ‘ဘိုးမေတ္တာ’ ကလောင်အမည်ဖြင့်လည်း

ကောင်း ရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဆောင်းပါးများကို တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၌ အမြဲလိုလို တွေ့ရသည်။

တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းသည် ထိုခေတ်က ပညာရှင်များ စာပေစစ်ခင်းသော စစ်တလင်းလည်း ဖြစ်ခဲ့သည်။ ‘ပန်တူ၊ မန္တူ၊ ‘လထပ်ရက်ငင်’ စသော ပြဿနာများမှာ စာပေပညာရှင်များ တိုးတက်ရေးစင်မြင့်၌ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အငြင်းပွားကြသော ပြဿနာများဖြစ်ကြသည်။ ‘ဝါဒေ ဝါဒေ ယေတေ တတွဗောဓာ’ ဟူသော အဆိုအမိန့်အရ အပြန်အလှန် အချေအတင် ငြင်းခုံနိုင်သည် အမှန်တရားတစ်ခုကို ဖြစ်ပေါ်ပေါက်ဖွားစေ၏ ဟု သိရသည်။ ‘အငြင်းသန် အမှန်သိ’ ဟူသော စကားမှာလည်း ထိုအဓိပ္ပာယ်ပင်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် တိုးတက်ရေးစင်မြင့်၌ တစ်ဖက်နှင့်တစ်ဖက် အငြင်းအခုံ ပြုလုပ်ကြသော ပြဿနာများမှာ အမှန်တရားဆီသို့ ရောက်သွားသလား၊ ရောက်မသွားဘူးလားတော့ သတိမထားမိပေ။ သတိထားမိသည်မှာမူ ငြင်းခုံရဖန်များသောအခါ နှစ်ဖက်စလုံး ခြေကုန်လက်ပန်းကျပြီး ရပ်သွားကြခြင်း ဖြစ်သည်။

တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းကို လပေါင်း ၃၀၊ အကြိမ်ပေါင်း ၃၀ ထုတ်ဝေပြီးသောအခါ ဦးပဂျီငိုသည် ဒုတိယခြေလှမ်းကို လှမ်းခဲ့ပြန်လေသည်။ သူ၏ ဒုတိယခြေလှမ်းမှာ မဂ္ဂဇင်းမှတစ်ဆင့်တက်၍ အပတ်စဉ်ဂျာနယ် ထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးပဂျီငိုက သူ၏ဂျာနယ်ကို ‘တိုးတက်ရေးဂျာနယ်’ ဟူ၍ အမည်ပေးပေးဘဲ ‘ဘားမားဂျာနယ်’ ဟူ၍ အမည်ပေးထားသည်။

‘ဘားမား ဂျာနယ်’ ထုတ်ဝေမည့်အကြောင်းကို တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းအမှတ် (၃၂) ၌ “ဘားမားဂျာနယ်-အမည်ဖြင့် ဂျာနယ်

တစ်စောင်ထုတ်ဝေတော့မည် ဖြစ်ကြောင်း၊ ထိုဂျာနယ်မှာ ကျွန်ုပ်တို့ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်မှ ထုတ်ဝေသော်လည်း တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းအဘော်အသွားမျိုး အလျင်းမဟုတ်ဘဲ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းက ထုတ်ဝေပါသည်ဟု ပြောဆိုသည်ကိုပင် မယုံကြည်နိုင်လောက်အောင် ကွဲပြားခြားနားမည့် ဂျာနယ်ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဥပမာ ပြုလိုသည်မှာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤတိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းကို စ၍ထုတ်ဝေစဉ်က မည်သူမျှနှင့် မတူဘဲ တစ်မျိုးတစ်ဖုံထွင်ကာ ထုတ်ဝေဘိသကဲ့သို့ ‘ဘားမားဂျာနယ်’ မှာ ဂျာနယ်တစ်စောင်ဟု ဆိုရသော်လည်း မည်သည့်ဂျာနယ်မျိုးနှင့်မျှ မတူရအောင် အမျိုးမျိုး တီထွင်စီစဉ် ကြိုးစားထုတ်ဝေမည်ဖြစ်သဖြင့် ဤတိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း ပေါ်လာသောအခါကစ၍ တို့မြန်မာခေတ်ကြီးကို တစ်မျိုးတစ်ဖုံ တိုးတက်ပြုပြင်ပြောင်းလဲပေးလိုက်ဘိသကဲ့သို့ ရှေ့ဇွန်လမှစ၍ တို့မြန်မာများ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်စေမည့် ဂျာနယ်တစ်စောင် ဖြစ်လေသည်’ ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇွန်လမှစ၍ ‘ဘားမားဂျာနယ်’ ကို ထုတ်ဝေသည်။ တန်ဖိုး တစ်စောင် ၃ ပဲဖြစ်သည်။ ဆိုက်မှာ သတင်းစာဆိုက်၊ ဆိုက်ကြီးဖြစ်သည်။ ဘားမားဂျာနယ် ထုတ်ဝေစဉ်က ဗိုလ်ချုပ်လမ်း (ယခင်က မောင်ဂိုမာရီလမ်း) သို့ပင် မပြောင်းရွှေ့ရသေးပေ။ မဂ္ဂဇင်းထုတ်နေသော ၃၇ လမ်းမှပင် ထုတ်ဝေသည်။ အမှန်က ဂျာနယ် ထုတ်ဝေခြင်းသည် သတင်းစာထုတ်ဝေရန်အတွက် မြေစင်းခရမ်းပျိုးလိုက်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဘားမားဂျာနယ်သည် သတင်းစာသို့ အရောက်တက်လှမ်းသော ဦးပဂျီငို၏ ခုတုံးမျှသာဖြစ်သည်။

ဘားမားဂျာနယ်အဆင့်တွင် အချိန်သိပ်မကြာလိုက်ပေ။ သတင်းစာအဆင့်ရောက်ရှိသွားသည်။

သတင်းစာထုတ်ဝေသောအခါ သိမ်ဖြူလမ်းနှင့် ဗိုလ်ချုပ်လမ်းထောင့်ရှိ ယခုတိုင်းရင်းဆေးပညာ ဦးစီးဌာနဘေးက တိုက်သံပြောင်းရွှေ့လာသည်။ တိုးတက်ရေး သတင်းစာအယ်ဒီတာချုပ်မှ ဦးထွန်းသန်းဖြစ်သည်။ သတင်းစာထုတ်ပြီးနောက် များမကြာမီပင် သတင်းစာ ထုတ်ရန်အတွက် အားယူသော ဘားမားဂျာနယ်ကို ရပ်ပစ်လိုက်သည်။ သတင်းစာနှင့် ပုံစံမတူသော တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းကိုမူ တိုးတက်ရေး သတင်းစာနှင့်အတူပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် ဖြစ်ပွားချိန်အထိ ဆက်လက် ထုတ်ဝေနေခဲ့သည်။

ကျွန်တော် စာစရေးသည်မှာ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းနှင့် ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်းတွင်ဖြစ်၍ တိုးတက်ရေး သတင်းစာတိုက်သို့ မကြာခဏ ရောက်ရှိသွားသည်။ ကျွန်တော် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းနှင့် အဆက်အသွယ် ပြုလုပ်စဉ်က တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၏ အယ်ဒီတာမှာ ဟံသာဝတီ ဦးဘရင်နှင့် တိုးတက်ရေးဦးသိမ်းတို့ မဟုတ်တော့ပေ။ ထိုအချိန်က မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသူမှာ မျိုးညွန့် အမည်ရှိ လူငယ်ဖြစ်သည်။ မျိုးညွန့်သည် သတင်းစာကိုလည်း တိုက်ိုင်ရသည်။ ၁၉၃၈ ခုနှစ်လောက်က ကျွန်တော်၏ ဆောင်းပါးကို တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် စတင်ထည့်ပေးသူမှာ မျိုးညွန့်ဖြစ်သည်။ ဂျပန်လက်ထက် ရောက်လာသောအခါ မျိုးညွန့်ကို ဗဟန်းကြားတော်ရ လမ်းထဲတွင် တစ်ကြိမ်၊ ရွှေတောင်ကြားလမ်း သခင်ဗစိန်အိမ်တွင် တစ်ကြိမ်တွေ့ရသည်။ ထိုအချိန်များ၌ မျိုးညွန့်သည် သခင်မျိုး

ညွန့်ဖြစ်နေပြီ။ ခေါင်းပေါင်းပေါင်းထားသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ ထို့နောက်တွင် မျိုးညွန့်သို့မဟုတ် သခင်မျိုးညွန့်သတင်း မကြားရတော့။ ကွယ်လွန်သွားသလိုလို ကြားရသည်။

တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းတွင် မျိုးညွန့်နှင့် ဆက်ဆံရပြီးသည့် နောက် ဒုတိယဆက်ဆံရသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မျိုးညွန့် နောက် မဂ္ဂဇင်း အယ်ဒီတာ တာဝန်ယူရသောဦးသွင် (တောကသာဒွန်း) ဖြစ်သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်လောက်တွင် ဦးသွင်သည် တောကသာဒွန်းအမည်ဖြင့် ဆောင်းပါးများ၊ စာအုပ်များ ရေးနေရာမှ တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်းသို့ ရောက်လာပြီး မဂ္ဂဇင်းအယ်ဒီတာအဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ ဦးသွင်မှာ လူကြီးဖြစ်သည်။ မျိုးညွန့် အယ်ဒီတာလုပ်နေစဉ်က အပေါ်ထပ်တွင် သူ့အလုပ်ခန်းရှိသည်ဖြစ်၍ တိုက်အပေါ်ထပ်သို့ တက်ရသည်။ ဦးသွင် လက်ထက်ရောက်လာသောအခါ ဦးသွင်၏ အယ်ဒီတာအဖွဲ့မှာ တိုက်အောက်ထပ်၌သာ ရှိသည်ဖြစ်၍ တိုက်အပေါ်ထပ် မတက်ရတော့ပေ။ ဦးသွင်စားပွဲနှင့် ယှဉ်လျက်ရှိသော စားပွဲတစ်လုံးတွင် ထိုင်နေသူမှာ ဓနဖြူဦးအေးမောင် ဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က တနင်္ဂနွေနေ့တိုင်း သတင်းစာအပြင် 'တိုးတက်ရေး တနင်္ဂနွေအထူးထုတ်' လည်း ထုတ်ဝေသည်။ ဝတ္ထု၊ ဆောင်းပါးများ ဝေဝေဆာဆာ ထည့်ထားသော ထိုအထူးထုတ်သည် 'ဘားမားဂျာနယ်' ကို အစားထိုးထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။ ဂျာနယ်ပုံစံအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ ဓနဖြူဦးအေးမောင်သည် တိုက်တွင်းထိုင်ပြီး တနင်္ဂနွေအထူးထုတ်အတွက် ဘာသာရေးဆောင်းပါး၊ သိပ္ပံပညာဆောင်းပါးများကို ရေးသားသည်။ ဓနဖြူဦးအေးမောင်အမည်ဖြင့်

လည်းကောင်း၊ ဘာသာရေး အယဉ်ကျေးမှုအမည်ဖြင့်လည်းကောင်း ရေးသားသော ဦးအေးမောင်၏ ဆောင်းပါးနှစ်ပုဒ်၊ သုံးပုဒ်သည် တိုးတက်ရေး တနင်္ဂနွေအထူးထုတ်တိုင်း၏ ဂုဏ်ကျက်သရေဆောင် ဖြစ်နေကြသည်။

အယဉ်ကျေးမှု ဦးသွင် လက်ထက်တွင် တိုးတက်ရေး မဂ္ဂဇင်း၌ ကျွန်တော် ဝတ္ထုစရေးကြည့်သည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်၏ အသက်မှာ ၁၆ နှစ် ၁၇ နှစ်မျှသာ ရှိသေးသည်။

ကျွန်တော် ငယ်စဉ်က တစ်ချိန်တွင် သန်လျင်မြို့နယ် ရွာ တစ်ရွာ၌ နေခဲ့ဖူးသည်။ အိမ်ခြေ ၂၀၀ လောက်ရှိသည်။ သို့သော် လည်း လက်လုပ်လက်စား ဆင်းရဲသား တောင်သူလယ်သမားများ သာ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုရွာနှင့်ကပ်လျက် အခြားရွာတစ်ရွာရှိသည်။ ထိုရွာတွင် အိမ်ခြေ ၅၀ လောက်ရှိသည်။ သို့သော်လည်း ထိုရွာ သားများထဲတွင် မြေပိုင်ရှင်များက အများစုဖြစ်သည်။ နှစ်ရွာလုံးကို ရွာငယ်တွင်ရှိသော သူကြီးက အုပ်ချုပ်သည်။ ထိုသူကြီးသည် အင်္ဂလိပ်လက်ထက် သူကြီးပီပီ အလွန်ဆိုးသည်။ တောင်သူလယ် သမား ဆင်းရဲသားများအပေါ် ခေါင်းပဲ့ဖြတ်သည်။ အလွဲသုံးစားလုပ် သည်။ အဓမ္မအနိုင်ကျင့်သည်။ သူများ သားပျို၊ သမီးပျိုများကို ဖျက်ဆီးသည်။ ခြေတော်တင်သည်။ တစ်နေ့တွင် သူကြီးသမီးကို သူကြီးသဘောမတူသူ တစ်ဦးက ခိုးပြေးသည်။ ယင်းအဖြစ်အပျက် ကို အခြေခံလျက် 'ဝိပါက်' အမည်ဖြင့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ရေးပြီး တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းပို့လိုက်သည်။ ကလောင်အမည်ကို 'ဘုန်းကြီး ကျောင်းသား' ဟု တပ်လိုက်သည်။

အယဉ်ကျေးမှု ဦးသွင်က ထိုဝတ္ထုကို ၁၉၄၀ ခုနှစ် အောက်တို ဘာလထုတ် တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် 'လွင်' ဟု လက်မှတ်ထိုး သားသော ပန်းချီဦးအုန်းလွင်၏ သရုပ်ဖော်ပုံဖြင့် ထည့်လိုက်သော အခါ ထိုဒေသ တစ်ဝိုက်၌ အတော်ကလေး ဂယက်ရိုက်သွားသည်။ ထိုလိုနီသူကြီးများ ဓားထက်နေဆဲအချိန်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော် ကိုရင်ဝတ်နှင့်ဖြစ်သည်။

"ရှင်ပါရု၊ လျှောက်ထားပါသည်ဘုရား။ ကိုရင်ရေး 'ဝိပါက်' ဝတ္ထုအတွက် ဝတ္ထုငွေ ၃ ကျပ်ကို ယမန်နေ့ ၁၃၀၂ ခု သံတင်းကျွတ်လဆန်း ၃ ရက်နေ့က ကိုရင်ထံသို့ စာတိုက်မှ တင်ပို့ ဆိုက်ပါပြီ။ ကောင်းမွန်စွာ လက်ခံရရှိလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ပါသည် ဘုရား။ မောင်သွင်၊ ၃-၁၀-၄၀"

ဟူ၍ ရေးထားသော တိုးတက်ရေးသတင်းစာ ခေါင်းစီးပါ စာရေးစက္ကူတွင် လက်နှိပ်စက်နှင့် ရိုက်ထားသည့် ဦးသွင်၏ စာမှာ သုတေသနတိုက် ကျွန်တော်၏ ဖိုင်ဟောင်းတစ်ခုထဲတွင် ရှိနေသေးသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်ရသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်အတွက် စာမူခမှာ ၃ ကျပ်ဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဦးသွင်နှင့် အတော်ပင် ခင်မင်ရင်းနှီးသွား သည်။ ဦးသွင်၏ ကလောင်အမည်မှာ 'တောကသာဒွန်း' ဖြစ်သည်။ 'ဥရောပရှင်းတမ်း' စသော စာအုပ်များကို ရေးသားပြုစုသူဖြစ်သည်။ စစ်ကြီးပြီးသွားသောအခါ ဟံသာဝတီ သတင်းစာတွင် အယဉ်ကျေး မှုလုပ်သည်။ ကျွန်တော် ၁၉၅၁ ခုနှစ်လောက် အိန္ဒိယမှ ပြန်လာ သောအခါ ဟံသာဝတီ သတင်းစာတိုက်တွင် ဦးသွင်နှင့် ကစားခါဆုံ

သေးသည်။ ထိုအကြိမ်မှာ သူနှင့်နောက်ဆုံး ဆုံခြင်းဖြစ်သည်။
နောက်ပိုင်းတွင် ကွယ်လွန်သွားပြီဆိုသည် သတင်းကိုသာ ကြားရသည်။

တိုးတက်ရေး သတင်းစာတိုက်သို့လည်း အကြိမ်များစွာ ရောက်ဖူးသည်။ သို့သော် ဦးပဂျီငိုနှင့် တစ်ကြိမ်မျှ ဆုံလည်းမဆုံဖူးပေ။ စကားလည်း မပြောဖူးပေ။ မိမိနှင့် ဆက်ဆံရသူများဖြစ်ကြသော ကိုမျိုးညွန့်၊ တိုးတက်ရေးဦးသန်းဖေ၊ ဦးသွင်၊ ခန့်ဖြူဦးအေမောင်တို့နှင့်သာ စကားပြောရသည်။ ဦးပဂျီငိုကိုမူ တိုက်အတွင်း၌ ရိပ်ခနဲ၊ ရိပ်ခနဲ ဖြတ်သွားဖြတ်လာ လုပ်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ သူနှင့် တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ရသည်ကိစ္စလည်း မရှိ၍ သူ့အလုပ်စားပွဲ မည်သည့်နေရာ၌ရှိသည် ဆိုသည်ကိုပင် သတိမမူမိပေ။ သို့သော် သူ့ကြောင်းကိုမူ ကြားနေရသည်။

ဦးပဂျီငိုသည် အလွန်စေ့စပ်သည်။ သတင်းစာတိုက်တွင် အလုပ်လုပ်ကြသူများသည် သူ့ကိုလန့်ကြသည်။ စကားကို ချီချီသဘာ ပြောသည်မရှိ။ အပြစ်တွေ့လျှင် ခပ်ထန်ထန် ခပ်ပြင်းပြင်း ပြောလေ့ရှိသည်။ တိုးတက်ရေး သတင်းစာတိုက်တွင် စာပြန်ဆရာလုပ်နေသူ တစ်ယောက်က “သူ့တိုက်ရှင် ဦးပဂျီငိုကို အလွန်ကြောက်ကြောင်း၊ စာများ၍ဖြစ်စေ၊ အခြား အပြစ်တစ်ခုခုကြောင့်ဖြစ်စေ ခေါ်ပြီး ဆူပူကြိမ်းမောင်းလိုက်သည့်အခါ လန့်ဖျပ်ပြီး တစ်ကိုယ်လုံး တုန်သွားကြောင်း” ပြောပြဖူးသည်။ သို့သော်လည်း ဆူပူကြိမ်းမောင်းရုံသာ အလုပ်ကြိမ်းမောင်းသည်။ အခြားအရေးယူခြင်းမျိုးကိုမူ မလုပ်ပေ။

ဦးပဂျီငိုသည် ရိုးရိုးသာသာနှင့် အလုပ်ကြို စားသူကို လေးစားသည်။ ချီးမြှောက်သည်။ တိုးတက်ရေး သတင်းစာ၌ ရိုးရိုးသာ

နှင့် အလုပ်ကြိုးစားလုပ်သော ဦးသန်းဖေကို သူ့သမီးနှင့်ပေးစားသည်။ မိသားစုတစ်ယောက် ဖြစ်လာသောအခါ ဦးသန်းဖေသည် တိုက်ရေးသတင်းစာ ကြီးပွားရေးသည် မိမိ မိသားစုအရေးဟု သဘောထားလျက် ဆတက်ထမ်းပိုး ကြိုးစားလုပ်သည်ဖြစ်၍ တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် တက်လာရာ သတင်းစာအယ်ဒီတာကြီးဖြစ်သွားသည်။ ‘လူ့ဘုံခန်းဝါ’ စာအုပ်ကို ရေးသူမှာ ထိုဦးသန်းဖေဖြစ်သည်။

စစ်ပြီးခေတ်တွင် ဦးပဂျီငိုသည် တိုးတက်ရေး သတင်းစာကို ထုတ်သေးသည်။ သို့ရာတွင် အောင်မြင်မှုဟူသည်မှာ သူ့ခေတ်သူရှိ၍ စစ်ပြီးထုတ်ဝေသော တိုးတက်ရေး သတင်းစာသည် စစ်ခေတ်ကုန်သွားပြီ ဖြစ်သောကြောင့် ဆက်လက်ရှင်သန် မနေတော့ပေ။ မအောင်မြင်မှုနှင့် နိဂုံးချုပ်လိုက်ရလေသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီး သည့်ဘက်ပိုင်းတွင်ကား ဦးပဂျီငိုသည် အပေးတိုက်ကို စွန့်ခွာလျက် ဘဝသစ်သို့ ရောက်လာသည်။ သူ၏ ဘဝသစ်မှာ တရားနှင့်မွေ့လျော်သောဘဝ ဖြစ်သည်။ ဦးပဂျီငိုသည် သူ၏ဘဝသစ်၌ သာမန်တရားသမားအဆင့်မျှသာ မကဘဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာကို ကျင့်ကြံပွားများသူ ဖြစ်လာသည်။ မိမိကိုယ်တိုင် ကမ္မဋ္ဌာန်း ဘာဝနာကျင့်ကြံပွားများရုံမျှသာမကဘဲ သူတစ်ပါးအားလည်း တရားပြသော ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာ ဖြစ်လာသည်။ သာမန် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာမျှသာမကဘဲ ဝိပဿနာကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်းပြု ကမ္မဋ္ဌာနာစရိယ ဖြစ်လာလေသည်။

[ဖိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂၊ အမှတ် ၁]

နဂါးနီ အကျဲ

မြန်မာနိုင်ငံ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးသမိုင်းကို လေ့လာကြည့်လျှင် တစ်ဦးတည်းပိုင် သို့မဟုတ် အစုစပ်ပိုင် စာအုပ်တိုက်များကလည်း စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိသည်။ စာအုပ် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိရန် ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်ကြသော အဖွဲ့အစည်းများကလည်း စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိကြသည်။ ယခုခေတ်တွင် စာအုပ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည့် အလုပ် ကိုလုပ်သော အဖွဲ့အစည်းမှာ အစိုးရပိုင် စာပေဗိမာန်ခေါ် မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန် စာပေအသင်း၊ မြန်မာစာအဖွဲ့တို့လောက်သာရှိပြီး အပြင် အပမာ စာအုပ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော အသင်းအပင်း အဖွဲ့အစည်းဟူ၍ မရှိသလောက်ပင် ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓဘာသာ ကလျာဏယုဝ (ဝိုင်အမ်ဘီအေ) အသင်းလို၊ နဂါးဗျူဟာအသင်းလို အဖွဲ့အစည်းကြီးများက လစဉ်ဘာသာရေး စာစောင်များ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိ နေကြသော်လည်း ယင်းအဖွဲ့အစည်းများ မှာ စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းထားသော အသင်းများ မဟုတ်ဘဲ ဘာသာရေးအသင်းများသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဘာသာရေး စာစောင်မှတစ်ပါး အခြားစာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခြင်း

မပြုလုပ်ကြပေ။ ယခုခေတ်တွင် စာအုပ်များကို အများအပြား ထုတ်ဝေ ကြသည်မှာ ပုဂ္ဂလိက စာအုပ်တိုက်များသာဖြစ်သည်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီ စစ်ကြိုခေတ် မြန်မာနိုင်ငံ စာအုပ် ထုတ်ဝေရေးသမိုင်းကို ကြည့်လျှင်မူ စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိသော အသင်းအပင်း အဖွဲ့အစည်းများကို တွေ့ရသည်။ ယင်းအသင်းများ အနက် မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်းသည် ထိပ်ဆုံးက ပြေးနေသည်။ အသင်းကို ၁၉၁၀ ပြည့်နှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်သည်။ အသင်း၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ သုတေသနဖြစ်သည့်အတွက် အသင်းသားများ၏ ရှာဖွေတွေ့ရှိချက် စာတမ်းများကို ဖတ်ကြားနိုင်ရန် တစ်နှစ်လျှင် လေးကြိမ်မှ ခြောက်ကြိမ်အထိ အစည်းအဝေး ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်။ နှစ်စဉ် ဒီဇင်ဘာလတွင်လည်း လေးရက်ကြာမျှ အသင်း၏ညီလာခံ ကျင်းပပြုလုပ်လျက် သုတေသနစာတမ်းများကို ဖတ်ကြားကြသည်။ ယင်းစာတမ်းများကို မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသနအသင်း ဂျာနယ်တွင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။

ဂျာနယ်ကို ၁၉၁၁ ခုနှစ်တွင် စတင်ထုတ်ဝေသည်။ မြန်မာ နိုင်ငံနှင့်လည်းကောင်း၊ အိမ်နီးနားချင်းနိုင်ငံများနှင့်လည်းကောင်း ပတ်သက်သည့် စာပေ၊ ဘာသာစကား၊ ရာဇဝင်သမိုင်း၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ ဓလေ့ထုံးစံ၊ ဘောဂဗေဒ၊ ဘူမိဗေဒ၊ ပထဝီဝင်၊ ရုက္ခဗေဒ၊ ပါဏဗေဒ၊ မနုဿဗေဒ ဆောင်းပါးများနှင့်ကကွ စာအုပ်ဝေဖန်ချက်များကိုပါ ဂျာနယ်တွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်းသည် ဂျာနယ်ထုတ်ဝေသည့် အပြင် ရှေးရှေးမြန်မာပညာရှိများ ရေးသားပြုစုခဲ့ကြသည့် ရာဇဝင်၊ သမိုင်း၊ ဝတ္ထု၊ တရားစာ၊ မေတ္တာစာ၊ ဖြတ်ထုံး၊ စာတမ်း၊ လျှောက်ထုံး၊ ပြဇာတ်၊ သီချင်း၊ ဂီတ၊ ဟို၊ လင်္ကာ၊ ရတု၊ ရကန်၊ လူ့ဘား၊

ဇုင်း၊ မော်ကွန်း စသော စာဟောင်းပေဟောင်းတို့ကို စနစ်တကျ ရှာဖွေတည်းဖြတ်၍လည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

မြန်မာနိုင်ငံ သုတေသန အသင်းသည် လွန်ခဲ့သည့်နှစ်များ ကြာမီကမှ ဖိစိန်ချုပ်သွားလေသည်။

၁၉၂၀ ပြည့်နှစ် အမျိုးသားရေး စိတ်ဓာတ် တက်ကြွလာပြီး သည့် နောက်ပိုင်းတွင် မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတို့သည် နိုင်ငံရေး ခြိမ်းခြောက်မှု ဖြစ်ပေါ်လာကြသကဲ့သို့ပင် စာပေနှင့် ပတ်သက်၍လည်း မျက်စိပွင့်လာကြသည်။ နိုင်ငံရေး နိုးကြားမှုကြောင့် မျိုးချစ်စိတ်၊ သွတ်လပ်ရေးစိတ် ရှင်သန်ကြီးထွားလာသကဲ့သို့ပင် မြန်မာစာပေ သည်လည်း နိုင်ငံခြားမှ ဝိဇ္ဇာနှင့်သိပ္ပံစာပေတို့နှင့် ဆက်သွယ်မှုရှိလာ သည်။ မြန်မာစာပေ ထွန်းကားရေးအတွက် နိုင်ငံခြားမှ ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံစာပေ၏ လှုံ့ဆော်မှု ရရှိလာသည်။ ထိုအချိန် ၁၉၂၆ ခုနှစ်၌ မြန်မာစာပေ ဘဏ္ဍာတိုက်အတွင်း ဝိဇ္ဇာနှင့် သိပ္ပံပညာ အတွေးအခေါ် ချား သွတ်သွင်းလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် 'မြန်မာပြည် စာအုပ် အသင်း' ကို စတင်တည်ထောင်ကြသည်။

ထို့နောက် ၁၉၂၈ ခုနှစ်တွင် တစ်ဖန် 'မြန်မာပြည် ပညာ ပြန့်ပွားရေးအသင်း' အမည်ဖြင့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ပေါ်လာပြန် သည်။ အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ စာဖတ်သော အလေ့အထ တိုး ခွားများပြားလာစေရန်၊ ရေးဟောင်းမြန်မာ စာဆိုတော်ကြီးများ ရေးသားခဲ့သော စာပေများကို လေ့လာရန်၊ အနောက်တိုင်းဝိဇ္ဇာ သိပ္ပံပညာ အတွေးအခေါ်နှင့် ဆီလျော်သည့် ခေတ်မီစာအုပ်များထုတ်ဝေ ရန်၊ စာရေးဆရာအချင်းချင်း ဆုံစည်းမိကြစေရန် ဖြစ်သည်။ အသင်း၏ လစဉ်ထုတ် စာစောင်မှာ 'ဂန္ထလောက' ဖြစ်သည်။

ယင်းသို့အားဖြင့် အသင်းကြီးသည် တစ်ဖက်က စာဖတ်စိတ်
ဓာတ်ကို မြှင့်တင်ပေးပြီးလျှင် တစ်ဖက်ကလည်း ခေတ်မီနိုင်ငံခြား
စာအုပ်များကို မှာယူတင်သွင်း ရောင်းချခဲ့သည်။ ယင်းအသင်းနှင့်
အသင်းမှ ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော ဂန္ထလောကစာစောင်တို့၏ လှုံ့ဆော်
အားပေးမှုကြောင့်ပင် ၁၉၃၀ ပြည့်နှစ် ပတ်ဝန်းကျင်တွင် မြန်မာစာ
ပေလောက၌ ခေတ်စမ်းစာပေဟူ၍ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍပေါ်လာသည်။
ခေတ်စမ်းစာပေ ဖန်တီးသူများသည် မူလက စာပေဦးတည်ချက်
သက်သက်မျှသာ ရှိသော်လည်း ရင့်ကျက်မှုရှိလာကြသောအခါတွင်
ကား အခြေအနေအရ လူငယ်များ၏ အမျိုးသားရေးနှင့် နိုင်ငံရေး
စိတ်ဓာတ်ကို မြေတောင်မြှောက်ပေးကြသည်။

၁၉၃၃ ခုနှစ်တွင် စာအုပ်အသင်းတစ်သင်း ပေါ်လာပြန်လေ
သည်။ အသင်း၏ အမည်မှာ 'မြန်မာပြည်စာအုပ်အသင်းကြီး' ဖြစ်
သည်။ အသင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ နိုင်ငံခြား စာအုပ်များကို
မြန်မာဘာသာ ပြန်ဆိုထုတ်ဝေရန် ဖြစ်သည်။ အသင်းကို တည်
ထောင်ကြသူများမှာ အစိုးရပညာရေးဌာနနှင့် မကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်
များဖြစ်ကြသည်။

၁၉၃၇ ခုနှစ်တွင် ပေါ်လာသော စာအုပ်အသင်း တစ်သင်း
မှာ မြန်မာနိုင်ငံ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေး သမိုင်း၌ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍ
ထူထောင်လိုက်သော “ဂုဏ်နီ စာအုပ်အသင်း” ဖြစ်သည်။ ဖွဲ့စည်း
တည်ထောင်ကြသူများမှာ မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များဖြစ်ကြသည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရပြန်ကြားရေးဌာနမှ
ကြီးမှူး၍ အသင်းတစ်သင်း ဖွဲ့စည်းထူထောင်ပြန်လေသည်။ အသင်း
၏အမည်မှာ မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်အသင်း (State Translation

Bureau) ဖြစ်သည်။ ဂျပန်ခေတ်တွင် မြန်မာအဘိဓာန်ကို စတင်ပြုစု
သောအဖွဲ့အစည်းမှာ 'မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်အသင်း' ကို တိုးချဲ့
ဖွဲ့စည်းထားသော အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။

တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းသည့် အချိန်ကာလမှစ၍ ယခုအထိ
မြန်မာနိုင်ငံတွင် စာအုပ်ထုတ်ဝေ ဖြန့်ချိရေးလုပ်ငန်းကို အင်တိုက်
အားတိုက် လုပ်ကိုင်ခဲ့သော အဖွဲ့အစည်းမှာ 'မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာ
ပြန်စာပေအသင်း' ခေါ် စာပေဗိမာန် ဖြစ်သည်။ အသင်းကို မြန်မာ
နိုင်ငံ အစိုးရ ပြန်ကြားရေးလက်အောက်ခံ အဖွဲ့အစည်းအဖြစ်
၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်သည်။ ပြည်ထောင်စုသားတိုင်း
အသိဉာဏ် တိုးပွားစေမည့် နိုင်ငံခြားစာအုပ်များကို မြန်မာဘာသာ
ပြန်ရန်၊ မြန်မာဘာသာ စာအုပ်များကို နိုင်ငံခြားဘာသာပြန်ဆိုရန်၊
စာအုပ်စာတမ်းများကို ပုံနှိပ်ဖြန့်ချိရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဖွဲ့
စည်းထားသော အသင်းဖြစ်သည်။

'မြန်မာနိုင်ငံ ဘာသာပြန်စာပေ အသင်း' သည် နောက်ပိုင်း
မိမိ၏ အဓိက ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သော ဘာသာပြန်ဆို
ထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းအရှိန်အဟုန် ကျဆင်းသွားသည်။ သို့ရာတွင်
မြန်မာစာပေ လောကအတွက် အသင်း၏ အကြီးမားဆုံး အကျိုး
ပြုချက်မှာ အတွဲ ၁၅ တွဲရှိသော မြန်မာ့စွယ်စုံကျမ်းကြီး ပေါ်ထွက်
လာခြင်း ဖြစ်သည်။ အသင်းသည် အဆင့်မြင့် လစဉ်မဂ္ဂဇင်းကြီး
ကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ သို့သော် ထိုမဂ္ဂဇင်းကြီးမှာ သက်ဆုံး
မရှည်ပေ။ အသင်း၏ အခြားအရေးပါသော လုပ်ငန်းတစ်ခုမှာ စာ
အုပ်အသင်း တည်ထောင်ပြီး စာအုပ်အသင်းဝင်များအား အဖိုးနှုန်း
ချီသာစွာဖြင့် စာအုပ်ဖြန့်ဝေပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ စာအုပ်အသင်း

တည်ထောင်ခြင်းမှာ မြန်မာနိုင်ငံ၌ စာပေဗိမာန် တစ်ခုတည်းသာလျှင် ရှိသည်။

နိုင်ငံတော်အစိုးရ၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်၌ရှိသော အခြားစာအုပ် ပြုစုရေး၊ စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးနှင့် ပတ်သက်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှာ မြန်မာစာအဖွဲ့ဖြစ်သည်။ 'မြန်မာစာအဖွဲ့' သည် ယခုအခါတွင် ဦးစီးဌာနတစ်ခုအဖြစ်သို့ပင် ရောက်ရှိနေပြီ။ မြန်မာစာပေလောကအတွက် 'မြန်မာစာအဖွဲ့'၏ အကြီးမားဆုံးသော အကျိုးပြုချက်မှာ မြန်မာအဘိဓာန် ပြုစုထုတ်ဝေခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလောကအတွက် အထူးလိုအပ်သော မြန်မာအဘိဓာန်ကို 'မြန်မာစာအဖွဲ့'က ထုတ်ဝေနိုင်ခဲ့သည်။ 'မြန်မာစာအဖွဲ့' သည် ကျောင်းသုံးမြန်မာသဒ္ဒါနှင့် အခြားစာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသည်။

ယခု ပြဆိုခဲ့ပြီးသည့် စာအုပ်ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသော အဖွဲ့အစည်းများမှာ နိုင်ငံတော်အစိုးရနှင့် တစ်နည်းမဟုတ် တစ်နည်းဆက်သွယ်မှုရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများသာ ဖြစ်ကြသည်။

နဂါးနီစာအုပ်အသင်း တစ်ခုတည်းသာလျှင် အစိုးရနှင့် မပတ်သက်ဘဲ လွတ်လပ်စွာ ရပ်တည်ခဲ့သည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။ နဂါးနီ စာအုပ်အသင်းသည် အစိုးရနှင့် မပတ်သက်ရုံမျှမက ထိုအချိန်က ကိုလိုနီ အစိုးရအား တော်လှန်ဆန့်ကျင်သည့် စိတ်ဓာတ်များ ပေါက်ဖွားလာစေမည့် စာအုပ်များကိုပင် ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

နဂါးနီ စာအုပ်အသင်းသည် 'လူမွဲတို့၏ ထွက်ရပ်လမ်း'၊ 'ဂျီဆေရီဇော်' စသော ပြည်သူတို့အား တပ်လှန့်နှိုးဆော်သည့် ဘာသာပြန် စာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ဝေသည်။ သံတွဲမောင်၏ 'အသောက မင်းတရားကြီး အတ္ထုပ္ပတ္တိ' စာအုပ်ကဲ့သို့သော ယဉ်

ကျေးမှုနှင့် သမိုင်းစာအုပ်များကိုလည်း ထုတ်ဝေသည်။ ရသစာပေဖြစ်သော ဝတ္ထုများကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ 'မေ' ဝတ္ထုမှာ နဂါးနီ စာအုပ်အသင်းမှ ထုတ်ဝေသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ပုံမှန်စာစောင်အဖြစ် နဂါးနီစာစောင်ကိုလည်း ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအချိန်က 'နဂါးနီတန်ခိုးနှင့် အမျိုးဂုဏ်တက်စေမည်' ဟူသော နဂါးနီသီချင်းသံသည် တစ်ပြည်လုံးတွင် ပဲ့တင်ညံနေသည်။ ထိုသီချင်း၏ ပဲ့တင်သံသည် ယခုထက်တိုင်ပင် စံမသွားသေးပေ။

သို့သော် ရှေး နောင်တော်နောင်တော် အသင်းအပင်းအဖွဲ့အစည်းများ၏ အကွဲအပြဲအစဉ်အလာကို နဂါးနီစာအုပ်အသင်းအနေနှင့်လည်း ကျော်လွှားမသွားနိုင်ပေ။ ဂျီစီဘီအေနှစ်ခြမ်းကွဲခဲ့သည်။ တို့ဗမာအစည်းအရုံး နှစ်သင်းဖြစ်သွားသည်။ နဂါးနီ စာအုပ်အသင်းလည်း သံထည်နှင့် တည်ဆောက်ထားခြင်း မဟုတ်သောကြောင့် ထက်ခြမ်း ကွဲမသွားစေကာမူ ပဲ့ထွက်သွားလေသည်။

နဂါးနီစာအုပ်အသင်းတွင် ထိပ်ပိုင်းက ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးရှိသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏ အမည်မှာ နဂါးနီဦးထွန်းအေးဖြစ်သည်။ ဦးထွန်းအေးသည် အခြားအသင်းခေါင်းဆောင်များနှင့် မည်ကဲ့သို့သော အကြောင်းကြောင့်မသိ။ သဘောကွဲလွဲသွားလေသည်။ သဘောထားကွဲလွဲမှုကို ဈေးစပ်ဖြေရှင်း မရသောအခါ အသင်းမှ ခွဲထွက်သွားပြီးလျှင် တစ်စင်ထောင်သည်။

ပန်းဆိုးတန်းတွင် 'မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန' အမည်ဖြင့် စာအုပ်တိုက် အသစ်တစ်တိုက် ဖွင့်လှစ်လိုက်လေသည်။ နဂါးနီတွင် အတွေ့အကြုံရှိပြီးခဲ့သူဖြစ်၍ ဦးထွန်းအေးသည် သူ၏ စာအုပ်တိုက်အသစ်ကို စနစ်တကျစီမံ အုပ်ချုပ်သည်။ ပွဲဦးထွက်

အနေဖြင့် သခင်ဗဟိန်း၏ 'ခနရှင်လောက' နှင့် တောကသာဒွန်း၏ 'ဥရောပရှင်းတမ်း' စာအုပ်နှစ်အုပ် ထုတ်ဝေသည်။

ယခုခေတ် စာအုပ်တိုက်များကဲ့သို့ပင် ထိုအချိန်ကလည်း မိမိတို့ ထုတ်ဝေသည့် စာအုပ်အတွက် လက်ကမ်းကြော်ငြာများကို ဖြန့်ချိကြသည်။

'မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန' က ထုတ်ဝေသော 'ဥရောပရှင်းတမ်း' လက်ကမ်းကြော်ငြာတွင် "အေရှတိုက် တစ်ခုသော အစွန်းရှိ ဂျင်ဂလယ် တိုင်းပြည်ကလေး မြန်မာပြည်မှ သာဒွန်းအမည် ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်သည် ပြုကျယ်သော မျက်လုံးဖြင့် တစ်ကမ္ဘာ လုံးသို့ဖြန့်၍ကြည့်ကာ ဂျင်ဂလယ် တိုင်းပြည်သားတို့နှင့်မမျှ အတွေးအခေါ် ကျယ်ပြန့်စွာဖြင့် ဥရောပပြဿနာအရပ်ရပ်ကို နှစ်ပေါင်းအတော်ကြာကပင် သုံးသပ်ခဲ့၏။ တရုတ်ပြည်အရေးနှင့်လည်း ကောင်း၊ အသိအမှတ်ရှိ အရေးနှင့်လည်းကောင်း၊ ချက်ချင်းစလိုဗားကိုးယား အရေးနှင့်လည်းကောင်း သာဒွန်း၏ အတွေးအခေါ်သည် ဖြစ်ကြည်သည်ထက် မှန်လှသဖြင့် လူတိုင်းက အံ့သြခဲ့ကြရ၏။ သာဒွန်းသည် မည်ကဲ့သို့သော လူစားပါနည်းဟူ၍ အံ့သြခဲ့ရ၏။ ဤသာဒွန်းသည်ပင်လျှင် ယခုအခါ ဥရောပ ပြဿနာအရပ်ရပ်ကို ရှင်းလင်းလိုက်သော စာအုပ်တစ်အုပ်ကို မြန်မာဘာသာနှင့် ရေးသား ထုတ်ဝေလိုက်၏။ ထိုစာအုပ်ကား လက်ရှိဖြစ်ပေါ်နေသော ပြဿနာ အရပ်ရပ်ကို ဖြေရှင်းထားသဖြင့် လူတိုင်း လက်မလွှတ်သင့်သော စာအုပ်ဖြစ်သောကြောင့် မြေပုံပေါင်း မြောက်မြားစွာနှင့် ရှင်းလင်း ထားသဖြင့် မြန်မာပြည် ကျောင်းဆရာများနှင့် ကျောင်းသားများ လက်မလွှတ်သင့်သော စာအုပ်ဖြစ်လေ၏။ (ဥရောပ ရှင်းတမ်း၊ စာအုပ် ၈ ပဲ)" ဟူ၍ ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ခုခေတ်တွင်လည်း တချို့ထုတ်ဝေသူများသည် စာအုပ်တိုက် ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို ကျင်းပပြုလုပ်တတ်ကြသည်။ ယင်းဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားများ၌ စားပွဲသောက်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်ကြသည်ကသာ များသည်။ ထိုအချိန်က စာအုပ်တိုက် ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားမှာ ကြီးကျယ် လှသည်။ ဦးထွန်းအေးသည် 'မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန' ဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနားကို မြို့တော်ခန်းမ၌ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုဖွင့်ပွဲ အခမ်းအနား၌ ထိုအချိန်က နာမည်ကျော်တေးသံရှင်တစ်ဦး ဖြစ်သူ 'မောနင်းတင်တင်' က 'မြန်မာပြည်စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန' အတွက် ရေးစပ်ထားသော တေးသီချင်းဖြင့် ဧည့်ခံဖြေဖျော်သည်။ သို့ရာတွင် 'မောနင်းတင်တင်' ၏ 'မြန်မာပြည် စာအုပ်ဖြန့်ချိရေးဌာန' တေးသီချင်းသည် 'နဂါးနီတန်ခိုးနှင့် အမျိုးဂုဏ်တက်စေမည်' ဟူသော နဂါးနီသီချင်းကိုမူ လွှမ်းမသွားနိုင်ခဲ့ပေ။

[ဇိုးဂျာနယ် အတွဲ ၁ ၊ အမှတ် ၃]

ကံသာဝတီ

ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး မဖြစ်မီက မြန်မာနိုင်ငံတွင်ရှိသော ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးများထဲတွင် ရှေးအကျဆုံး ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးဖြစ်သည်။ အခြား ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးများမှာ ဇေယျမိတ်ဆွေ၊ သုဓမ္မဝတီ၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဇေယျမိတ်ဆွေ၊ သုဓမ္မဝတီ၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးများမှာ ပိဋကတ် ကျမ်းစာများကိုသာ ရိုက်နှိပ်ထုတ်ဝေသော်လည်း ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်မှာမူ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများအပြင် ပျို့၊ ကဗျာလင်္ကာ စသော မြန်မာစာပေ၊ ပါဠိစာပေနှင့် ပတ်သက်သည့် ဂန္ထန္တရများကိုလည်း ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်သည် မြန်မာစာပေကို အသက်ဆက်ပေးသူဟုဆိုလျှင် မှားမည် မဟုတ်ပေ။ ဖတ်သူ၊ လေ့လာသူနှင့် အလှမ်းဝေးနေသည့် ပေပုရပိုက်ထဲက ရှေးဟောင်းမြန်မာစာပေကို ဖတ်သူ၊ လေ့လာသူ လက်ထဲ ရောက်အောင် ပုံနှိပ်စာဖြင့် စာအုပ်အဖြစ် ဖန်တီးပေးသူမှာ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ပင် ဖြစ်သည်။

သို့သော် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ကို စတင်တည်ထောင်သူ
 ဘိုက်ပိုင်ရှင်မှာ မြန်မာလူမျိုး မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံခြားသား ရစ်ပလေ
 ဆိုသူဖြစ်သည်။ စတင်တည်ထောင်သည့်နှစ်မှာ အတော်ပင်စောသည်။
 အထက်မြန်မာနိုင်ငံကို ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့ သိမ်းပိုက်ပြီးနောက် ၁၈၉၇
 ခုနှစ်လောက်တွင် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ကို စတင်တည်ထောင်သည်။
 တည်ထောင်ပြီး မကြာခင်မှာပင် ကျမ်းစာများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်
 သာမကဘဲ ‘ဟံသာဝတီ’ အမည်ဖြင့် သတင်းစာကိုပင် ထုတ်ဝေသည်။
 ‘ဟံသာဝတီ သတင်းစာ’ သည် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထုတ်ဝေသော ရှေး
 ကျသည့် သတင်းစာများထဲတွင် တစ်စောင်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။
 နှစ်ပေါင်းများစွာ ထုတ်ဝေပြီးနောက် ဒိုင်အာခီ နိုင်ငံရေးခေတ်ကျမှ
 ရပ်သွားလေသည်။

ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက် တည်ရာဌာနမှာ ၁၁၂၊ ၃၃
 လမ်းဖြစ်သည်။ ‘ဟံသာဝတီ သတင်းစာ’ ရပ်သွားပြီးနောက် နှစ်
 အတန်ကြာသွားသောအခါ ဟံသာဝတီ ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်မှ ‘ဟံ
 သာဝတီ မဂ္ဂဇင်း’ အမည်ဖြင့် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေပြန်သည်။
 ‘ဆရာညွန့်’ အမည်ရှိ ပါဠိဆရာကြီးက အယ်ဒီတာအဖြစ် ဆောင်
 ရွက်သည်။ ရှေးဟောင်း စာပေနှင့် ပညာဗဟုသုတကို အဓိကထား
 ၍ ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်းဖြစ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထုမပါဘဲ
 ဆောင်းပါးများကိုသာ အဓိကထားဖော်ပြသည်။ ‘ကဗျာမဉ္ဇရီ’ အမည်
 ဖြင့် ကဗျာခန်း တစ်ခန်းလည်း ပါဝင်သည်။ သို့ရာတွင် ကဗျာ
 ကဏ္ဍ၌ ရှေးဟောင်းကဗျာများကိုသာလျှင် ဦးစားပေး ဖော်ပြသည်။

“ဗုဒ္ဓဝင်၊ မဟာဝင်၊ ရာဇဝင်၊ နိတိ၊ သမိုင်းကျောက်စာ၊
 လျှောက်ထုံးဖြတ်ထုံး၊ လုပ်ထုံးကျင့်ထုံး၊ ရတုရကန်၊ အဲအန် ဇျင်း၊
 မော်ကွန်းသံပေါက်၊ ဆုံးမစာသတ်ပုံ၊ ပုံပြင်ပြဇာတ်၊ စကားပုံနည်းနာ၊

မေတ္တာစာ ကဗျာ၊ ဆေး ဗေဒင်၊ ရှေးဝေါဟာရ၊ တဘောင်စနည်း၊
 သံချို၊ ပုစ္ဆာဝိသုဒ္ဓါ၊ အတ္ထုပ္ပတ္တိထူးများ၊ သီစရာ မှတ်စရာ၊ လိုက်
 နာစရာ၊ ကျင့်ကြံအားထုတ်စရာ၊ ရှောင်စရာ ဆောင်စရာ၊ ကြီးပွား
 ရေး စီးပွားရေး၊ လောကုတ္တရာ ဗဟုသုတ စသော မာတိကာ ခေါင်း
 စဉ်ပေါင်း ၂၀၀ ကျော်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်၍ ရဟန်းပညာရှိ၊ လူ
 ပညာရှိ ထိပ်သီးတို့ လက်စွမ်းကုန် ရေးသားထားကြကုန်၏” ဟူ၍
 မဂ္ဂဇင်းအဖုံးတွင် ကြော်ငြာရေးသား ဖော်ပြထားသည်။

မဂ္ဂဇင်းတွင် ဝက်မစွတ် မောင်မောင်ကြီး၊ ဦးဘော၊ ဆရာဘိ၊
 ထမကျော် ပုပ္ဖာ၊ ဦးကျော်ရင်၊ ရသေ့ဦးစိန္တာ၊ ရွှေပြည်ဦးဘတင်၊
 မြန်မာပညာရှိ ဦးကျော်ရန်၊ ဦးစိန်စသော ပညာရှင်များ ပါဝင်ရေး
 သားကြသည်။ ပီမိုးနင်းလည်း ရံဖန်ရံခါ ရေးသည်။ ‘ရေးသူ ပညာ
 ရှိ စာရေးဆရာကြီး ပီမိုးနင်း’ ဟု ရေးသူအမည် တပ်ထားသည်။

အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဘာသာပြန် အခန်းဆက်ဆောင်းပါးလည်း
 ပါသည်။ အရှင်ဥက္ကဋ္ဌ၏ ဆောင်းပါးခေါင်းစဉ်ကို ‘မဟာယာန ဗုဒ္ဓ
 ဝံသော’ ဟု တပ်ထားသည်။ မဟာယာန ဗုဒ္ဓဝင် မြန်မာပြန်
 ဖြစ်သော်လည်း ပါဠိမတတ်သူသည် ခေါင်းစဉ်၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်
 ကို သိရှိနားလည်မည် မဟုတ်ပေ။

ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက် ဖော်ပြသည့် အလားတူ
 မြန်မာမပြန်ဘဲ ပါဠိသက်သက်ဖြင့်သာ ခေါင်းစဉ်တပ်ထားသော
 အခြားဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်မှာ ‘ဗုဒ္ဓကာလိကော မဟာဘာရတော’
 ဆောင်းပါးဖြစ်သည်။ ပါဠိမတတ်သူသည် ထိုခေါင်းစဉ်၏ အနက်
 အဓိပ္ပာယ်ကို ‘ဗုဒ္ဓခေတ် အိန္ဒိယနိုင်ငံ’ ဟူ၍ သိရှိနားလည်မည်
 မဟုတ်ပေ။ ထိုအခန်းဆက် ဆောင်းပါးကို ဘာသာပြန်သူမှာ အရှင်
 ဥက္ကဋ္ဌ၏တပည့် အရှင်နန္ဒောဘာသဖြစ်သည်။ အရှင်နန္ဒောဘာသ

သည် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော 'ဗဟိယန် ခရီးစဉ်' ကို မြန်မာပြန်သူဖြစ်သည်။ သို့သော် အရှင်နန္ဒောဘာသ မြန်မာပြန်သော 'ဗဟိယန် ခရီးစဉ်' သည် အတိမ်းအစောင်း အကျအပေါက် မကင်းပေ။

ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်း၏ အခြားပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင် တစ်ဦးမှာ 'အရှင်တေဇောသာရ၊ မန္တလေးစာသင်သား' ဖြစ်သည်။ အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန် ဦးထွန်းမြင့်) သည် ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်း၌ 'တက်ခေတ်နီတိ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါး အတော်များများ ရေးသားသည်။ ထိုအချိန်က အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန် ဦးထွန်းမြင့်) သည် မန္တလေး တောင်ပြင် ထီးလင်းတိုက်၌ နေသည်။

ရန်ကုန် ဂျူလာလီဟောတွင် အရှင်အာဒိစ္စဝံသ ပကာသနိယကံ ကျင်းပပွဲ ပြုလုပ်စဉ်က အရှင်တေဇောသာရသည် 'မန္တလေးစာသင်သား' အမည်ဖြင့် အရှင်အာဒိစ္စဝံသအား ဝေဖန်သည့် လေးချိုးကြီး တစ်ပုဒ် မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင်ရေးသည်။ ထိုလေးချိုးရေး စဉ်က အရှင်တေဇောသာရသည် မန္တလေးတွင် နေခိုက်ဖြစ်၍ မန္တလေးမှ ရေးပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုလေးချိုးမှာ အချိန်အခါနှင့် ကိုက်ညီသွားသည်ဖြစ်၍ သတင်းစာမှ ကူးယူပြီးလျှင် သီးသန့်စာရွက် ရိုက်နှိပ်လျက် ပကာသနိယကံ အခမ်းအနားတွင် ဝေသည့်အပြင် တစ်ပြည်လုံးတွင်လည်း ပလူပျံသလို ပျံ့နှံ့သွားသည်။ နောင်သော အခါ အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) သည် ဦးအောင်မြတ် ယွဇ် (အရှင်အာဒိစ္စဝံသ) အား ကိုယ်တိုင်တွေ့ဆုံပြီးလျှင် ထိုလေးချိုးကြီး ရေးသည့်အတွက် မှားကြောင်းဝန်ခံသည်ဟု သိရသည်။

အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) သည် မန္တလေးတွင် နေစဉ်က 'မန္တလေးစာသင်သား' အမည်ဖြင့် သူရိယ သတင်းစာ

တွင် တေးထပ်တစ်ပုဒ်လည်း ရေးဖူးသည်။ 'ထိုတေးထပ်မှာ 'ဒို့မေမေ အမျှော်စိုက်' တေးထပ်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သူရိယ သတင်းစာတွင် မဟာဆွေ၏ 'ဒို့မေမေ' အခန်းဆက်ဝတ္ထုသည် နေ့စဉ်ပါနေသည်။ ပြည်သူတို့သည် 'ဒို့မေမေ' ဝတ္ထုကိုနေ့စဉ်ရက်ဆက် နေလေ့အယက် ဖတ်ကြသည်။ 'ဒို့မေမေ' ဝတ္ထု နိဂုံးချုပ်သွားပြီးနောက် သူရိယ သတင်းစာတိုက်က 'ဒို့မေမေ' ဝတ္ထုကို လုံးချင်းဝတ္ထုစာအုပ် အဖြစ် ထုတ်ဝေမည်ဟု ကြော်ငြာ ထားသော်လည်း တော်တော်နှင့် ငြက်မလာသည့်အတွက် စာဖတ်ပရိသတ်များ အားမလိုအားမရ ဖြစ်နေကြသည်။ ဤတွင် အရှင်တေဇောသာရသည် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို ဆင်ဟပ်ဖော်ပြသော 'ဒို့မေမေ အမျှော်စိုက်' တေးထပ်ကို သူရိယ သတင်းစာတွင် ရေးလိုက်လေသည်။ တိုက်တိုက်ဆိုင်ဆိုင်ပင် ထိုတေးထပ်ပါလာပြီး မကြာမီမှာပင် 'ဒို့မေမေ' ဝတ္ထုလည်း စာအုပ်အဖြစ် ချက်လာသည်။

ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းတွင် 'တက်ခေတ်နီတိ' ခေါင်းစဉ်ဖြင့် ဆောင်းပါးများရေးနေသည်မှာလည်း ထိုအချိန်ကာလ ပတ်ဝန်းကျင် ဆောက်ကပင် ဖြစ်သည်။

ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းကို ၁၉၃၅ ခုနှစ် နှစ်ကုန်လောက်ကစ၍ တစ်လတစ်ကြိမ် ထုတ်ဝေသည်။ မဂ္ဂဇင်းတန်ဖိုးမှာ တစ်စောင်ရှစ် ခြစ်သည်။ ၁၉၃၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလထုတ် သူရိယ မဂ္ဂဇင်းတွင် ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဤသို့ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။

"မဂ္ဂဇင်းခေတ်ကြီးဟု သူရိယ သတင်းစာတွင် လွန်ခဲ့သည့် သဘာတွင်းက မြို့သား ရေးသားဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ပြီးခဲ့သော ၁၉၃၅ ခုနှစ်တွင် မဂ္ဂဇင်းများ မြောက်မြားစွာ ထွက်ပေါ်ခဲ့လေရာ

ယခု ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းမှာ ၁၉၃၅ ခုနှစ် ကုန်ခါနီးတွင် ပေါ်ထွက်ခဲ့သဖြင့် ပြီးခဲ့သောနှစ်တွင် နောက်ဆုံးပေါ်ထွက်သော မဂ္ဂဇင်းဟု ဆိုရမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ မဂ္ဂဇင်းအရွယ်နှင့် စက္ကူအစားမှာ ကျွန်ုပ်တို့ မဂ္ဂဇင်းအတိုင်းပင်ဖြစ်၍ အဖိုးမှာလည်း တူမျှလေသည်။ သို့ရာတွင် အဖုံးမှစ၍ အထားအသို အစီအစဉ်နှင့် ဖော်ပြရေးသားရာပါ အကြောင်းအရာတို့မှာ တစ်မူကွဲပြားသဖြင့် ထူးခြားသော မဂ္ဂဇင်းဟု ပင် ဆိုနိုင်ပေသည်။

“ဟံသာဝတီ ပိဋကတ် စာပုံနှိပ်တိုက်သည် မြန်မာပြည်တွင် ပိဋကတ်၊ ရာဇဝင်၊ ဗေဒင်၊ လင်္ကာ၊ ပျို့ကဗျာ၊ သမိုင်း၊ ဥပဒေပိုင်၊ မကျန်၊ မြန်မာမှု မှန်သမျှ ထင်ပေါ်စေရန် ပေပုရပိုက် ကျောက်ထက် အကွေ့ရာတို့မှ ခေတ်အလိုက် စာအုပ်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခဲ့သော ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးဖြစ်၍ သူမျိုးခြားပိုင်းပင် ဖြစ်စေကာမူ မြန်မာစာပေ အခြေအနေ မြင့်တက်ထင်ပေါ်ရေးတွင် အထူးကူညီသည့် ပုံနှိပ်တိုက်ဟု နှလုံးပိုက်ကာ ကျေးဇူးတင်ခဲ့ရပေသည်။ ထိုပုံနှိပ်တိုက်ကြီးမှ ယခုတစ်ဖန် ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းအမည်နှင့် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေပြန်သောအခါ မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော အကြောင်းအရာတို့ကို ဖတ်ရှုရခြင်းအားဖြင့် မြန်မာမှုတိုးတက်ရေးကို ရှေးစိတ်ထားအတိုင်းပင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြောင်း တွေ့မြင်သိရှိရသဖြင့် ဝမ်းမြောက်ရပြန်ပေသည်။

“လွန်ခဲ့သော နှစ်အနည်းငယ်ခန့်က မန္တလေးမှ မြန်မာပညာရှိများ စုပေါင်းရေးသားသော သုတဝဍ္ဎန စာတမ်းခေါ် သုံးလ တစ်ကြိမ်ထုတ် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် သုံးကြိမ်မျှ ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်ကို မြန်မာမှု ဗဟုသုတ လိုက်စားသူတိုင်းလိုပင် သိရှိဝယ်ယူဆည်းပူးခဲ့ကြဖူးလေသည်။ ထိုစာတမ်းမှာ ကွယ်လွန်အနိစ္စရောက်ပြီးနောက် ထိုစာတမ်းပါ စာမျိုးတို့ဖြင့် ထုတ်ဝေသော မဂ္ဂဇင်း နောင် မြန်မာ

ပြည်တွင် ပေါ်ပေါက်ပါတော့မည်လောဟု တွေးတောကာ ယူကျုံးမရ ရှိခဲ့ရပေသည်။ အကြောင်းမှာ ဗဟုသုတအတွက် သက်သက်အသင်းဖွဲ့ကာ အသင်းသားပေါင်း တစ်ရာကျော်တို့၏ အကူအညီဖြင့် ပြည်ထဲရေး၊ သစ်တောရေး၊ ပညာရေး၊ ဝန်ကြီးချုပ်များ၊ ဂုဏ်သရေရှိ လူကြီးလူကောင်းများ၊ ငွေကြေးဥစ္စာ ခိုင်လုံသူပုဂ္ဂိုလ်များ ကြီးမှူးပါဝင်သော အသင်းကြီးက အရုံးခံ၍ ထုတ်ဝေသောကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

“ဤသို့ ဗဟုသုတ လိုက်စာသူများသည် သုတဝဍ္ဎန စာတမ်းအတွက် မျှော်လင့်ချက် ကင်းဝေးနေဆဲ မြန်မာမှုကို အကဲတင်ရန် သုတဝဍ္ဎန စာတမ်းလိုပင် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက် ပိုင်ရှင်က ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းအမည်ဖြင့် တစ်လတစ်ကြိမ် မှန်မှန်ထုတ်ဝေလာပြန်သောအခါ ဗဟုသုတအရာ လိုလားသောသူတိုင်း မိမိတို့ အာသာဆန္ဒပြည့်ဝရပြန်သဖြင့် ကျေးဇူးတင်ကာ ဝမ်းမြောက်စွာဖြင့် ဝယ်ယူဖတ်ရှုမည်မှာ ယုံမှားဖွယ်ရာ မရှိချေ။

“မြန်မာပြည်တွင် နာမည်ကြီး မြန်မာပညာရှိ မှန်သမျှတို့၏ ရေးသားချက်များကို တစ်လုံးတစ်စည်းတည်း ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းတွင် တွေ့မြင်ပတ်ရှုရမည်မှာ အထူးကျေနပ်ဖွယ်ရာ အချက်ကြီးပင် ဖြစ်လေသည်။ မဂ္ဂဇင်း၏ ဂုဏ်အဆင့်အတန်းသည် ဆိုခဲ့သည့် ပညာရှိပေါင်းစုံတို့၏ ရေးသားချက်များ တစ်ပေါင်းတစ်စည်းတည်း စုရုံးဖော်ပြခြင်းအပေါ်တွင် တည်ရှိနေလေရာ ဤအတိုင်း သွားနိုင်ပါ့မူ ဟံသာဝတီ မဂ္ဂဇင်းသည် ပညာရှိတို့၏ လက်စွဲ၊ ပညာရှာဖွေသူတို့၏ လက်ကိုင်အဖြစ် အခွန်ရည်စွာ နိုင်ငံအတွင်း ထင်သင်းလာပေလိမ့်မည်ဟု ယုံကြည်မျှော်လင့်ရပေသတည်း။”

သို့သော်လည်း သူရိယမဂ္ဂဇင်း မျှော်လင့်သလို ဟံသာဝတီ
မဂ္ဂဇင်းသည် အခွန်မရှည်ဘဲ နှစ်အနည်းငယ်အတွင်း၌ပင် ရပ်စဲသွား
လေသည်။

ထို့နောက် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ပိုင်ရှင် ဗြဟ္မာဦးခေါင်း
ပြောင်းသွားသည်။ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်ကို ဗြိတိသျှ ဘားမားသူဌေး
ဦးညွန့်က အပြီးအပိုင် ဝယ်ယူလိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်တွင်
မြန်မာနိုင်ငံ ပိဋကတ်စာပေ လောက၌ အထူးပင် ဂယက်ထသွား
သည်။ အနှစ်နှစ် အလလက ပုံနှိပ်ထားသော မချုပ်ရသေးသည့်
ပိဋကတ်ကျမ်းစာ စာဖောင်အစိမ်းများသည် ဂိုဒေါင်အပြည့်ရှိနေသည်။
ယင်းဖောင်စိမ်းများကို မည်သို့မည်ပုံ ဖြေရှင်းရမည်ကို မစဉ်းစားတတ်
ဖြစ်နေစဉ် သုဓမ္မဝတီ ဦးပန်းမောင်၏ အကြံဉာဏ်ပေးချက်အရ
တိုက်ပိုင်ရှင် အသစ်သည် ပိဋကတ်ကျမ်းစာအုပ် တစ်အုပ် ၁၀၀ အုပ်
နှုန်းဖြင့် ချုပ်ခ၊ အဖုံးဖုံးခလောက်သာ ယူပြီး ရောင်းချသောအခါ
တစ်ပြည်လုံးမှ ပိဋကတ်ကျမ်းစာ လေ့လာလိုသူများ၊ လူဒါန်းလိုသူ
များသည် ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို အစုံလိုက်အစုံလိုက် အလှအ
ယက် ဝယ်ယူကြသည်။ ယင်းအစီအစဉ်ကြောင့် ဂိုဒေါင်ထဲတွင်
အိပ်နေသော ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ ပြည်သူ့လက်ထဲ ရောက်သွား
သည့်အပြင် တိုက်ပိုင်ရှင်အတွက်လည်း များစွာ အကျိုးဖြစ်ထွန်း
သွားသည်။ ယင်းအစီအစဉ်ဖြင့် ရောင်းချသော ပိဋကတ်ကျမ်းစာများ
သည် ယခုထက်တိုင်ပင် မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်း ဘုန်းတော်ကြီးကျောင်း
တိုက်များ၏ စာအုပ်ဗိရိများထဲတွင် နေရာယူနေကြတုန်းပင် ရှိသေး
သည်။

တိုက်ပိုင်ရှင် အသစ်လက်ထဲ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက် ရောက်
လာသောအခါ ကျမ်းစာများကို ဆက်လက် ထုတ်ဝေသည့်အပြင်

ဟံသာဝတီ' အမည်ဖြင့် အပတ်စဉ် ဂျာနယ်တစ်စောင်ကိုလည်း
ထုတ်ဝေသည်။ အယ်ဒီတာချုပ်မှာ 'ဒိုရှမ်းပြည် ဦးအုန်းမြင့်' ဖြစ်ပြီး
ဆက်ထောက် အယ်ဒီတာမှာ ဦးတင်မောင် (ယခု သင့်ဘဝ ဦးတင်
မောင်) ဖြစ်သည်။ ပုံနှိပ်တိုက်ကို စီမံအုပ်ချုပ်သူမှာ သုဓမ္မဝတီ
ဦးပန်းမောင် ဖြစ်သည်။ ခြေလျင် ဦးအုန်းခင်လည်း ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်တွင် စားပွဲတစ်လုံးနှင့် လာထိုင်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

ထိုအချိန်က ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ကျွန်တော် မကြာခဏ
ရောက်သည်။

အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) သည် လယ်တီပဏ္ဍိတ
ဆရာဦးမောင်ကြီး၏ တိုက်တွန်းချက်အရ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်
ကြီး အမည်ဖြင့်ပင် 'တင်တင်မြဝတ္ထု' တတိယတွဲကို ဆက်ရေးသည်။
'တင်တင်မြ ဝတ္ထု' တတိယတွဲသည် လယ်တီပဏ္ဍိတ ဦးမောင်ကြီး
ဘွယ်လွန်သွားပြီးသည့်နောက်မှ ထွက်လာသည်။ အရှင်တေဇောသာရ
သည် 'တင်တင်မြ ဝတ္ထု' တတိယတွဲအတွက် ဉာဏ်ပူဇော်ခ
မယူဘဲ သူရေးသော 'ပထမပြန် သဒ္ဒါ' ကျမ်းကို မြန်မာအဆွေ
ဘုမ္မဏိအား ရိုက်နှိပ်ပေးရန် တောင်းဆိုသည်။ မြန်မာအဆွေ
ဘုမ္မဏိက အရှင်တေဇောသာရ၏ တောင်းဆိုချက် ကို လက်ခံသည်။
သို့သော်လည်း ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှာ ပိဋကတ်ကျမ်းစာများကို ရိုက်နှိပ်
သည့်တိုက် မဟုတ်သဖြင့် 'ပထမပြန် သဒ္ဒါ' ကျမ်းကို ဟံသာဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ရိုက်နှိပ်ပေးသည်။

'ပထမပြန် သဒ္ဒါ' ရိုက်နှိပ်နေသည့် အချိန်ကာလအတွင်း
'ပရ' ကြည့်ရန် ကျွန်တော် ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်သို့ နေ့စဉ်လိုလို
သွားနေရသည်။ သို့သော်လည်း သုဓမ္မဝတီ ဦးပန်းမောင်နှင့်သာ
ဆက်ဆံနေရပြီး ဒိုရှမ်းပြည် ဦးအုန်းမြင့်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဦးတင်

မောင်နှင့်လည်းကောင်း ရင်းနှီးခြင်းမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ဟံသာဝတီ
ဂျာနယ်ထဲတွင် စာရေးဖို့လည်း ကြိုးစားမကြည့်တော့ပေ။

ခြေလျင် ဦးအုန်းခင်နှင့်မူ အသိအကျွမ်း ဖြစ်သွားသည်။ ဦး
အုန်းခင်သည် ထိုအချိန်က ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် အကြောင်းပါနေပြီး
တစ်ဖက်တွင် တိုင်းပြည်ပြု ပုံနှိပ်တိုက်အမည်ဖြင့် ပုံနှိပ်တိုက်ထား
လျက် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးရေးသော စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေနေသည်။
'ဂုဏ်မြင့်သူ'၊ 'ဂုဏ်နိမ့်သူ' စသော ဝတ္ထုများထွက်သည်မှာ ထိုအ
ချိန်ကာလက ဖြစ်သည်။

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်သည် ပုံမှန်လှုပ်ရှားနေသော လှုပ်ရှားမှု
မှန်သမျှကို အားလုံးရပ်တန့်ပစ်လိုက်သည်။ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်
လုပ်ငန်းကြီးလည်း ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီး မြန်မာနိုင်ငံသို့ ကူးလာသည်
နှင့် ရပ်စဲသွားသည်။ သို့ရာတွင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် 'ဟံသာ
ဝတီ' သည် ခေါင်းထောင်ထလာပြန်လာသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်
အပြီး ထုတ်ဝေကြသော သတင်းစာကြီးများထဲတွင် ဟံသာဝတီ
သတင်းစာလည်း တစ်စောင်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဟံသာဝတီ၏
အစဉ်အလာကို ဆက်လက်ထိန်းနေသော ဟံသာဝတီ သတင်းစာကြီး
ကို ၁၉၆၉ ခုနှစ်တွင် နိုင်ငံတော်က ပြည်သူပိုင်သိမ်းယူခဲ့သည်။
၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် ဟံသာဝတီသတင်းစာ ထုတ်ဝေမှု ရပ်စဲသွား
သည်။

[မိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၄]

ဇော်ဂျီ၊ ရှား၊ ပလေထီ

အဖွင့်ပဏာမ တေးဂီတသံ အဆုံးတွင် ကားလိပ်ကြီးကို ဆွဲ
ဆင်လိုက်သည်။ စင်မြင့်၏ နောက်ဘက်နံရံ၌ နောက်ခံကားကြီး
တစ်ကား ဘွားခနဲပေါ်လာသည်။ နောက်ခံ ကားကြီးပေါ်တွင်
'ဆရာဇော်ဂျီ ကွယ်လွန်ခြင်း (၂) နှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ် သတိရ
ရဲရင့်ပြီ' ဟူသော စာတမ်းနှင့်တကွ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ပုံတူပန်းချီ
ရေးဆွဲထားသည်။ အခမ်းအနားတက်ရောက်လာကြသည့် ပရိသတ်
ကြီးသည် နောက်ခံကားကြီးကို မမျှော်လင့်ဘဲ တွေ့လိုက်ရသောအခါ
ခင်တက်မိသလို ဖြစ်သွားသည်။ ဆရာဇော်ဂျီကွယ်လွန်သွားပြီးနောက်
(၂) နှစ်မြောက် ထိုနေ့၊ ထိုရက်၌ ထိုနောက်ခံကားကြီးသည်
ပရိသတ်ကြီးအား ဆရာဇော်ဂျီကို ပြန်လည်လွမ်းဆွတ်တသစေခဲ့
သည်။

၁၉၉၂ ခုနှစ် စက်တင်ဘာလ ၂၆ ရက်နေ့။

ဆရာဇော်ဂျီ၏ မွေးရပ်မြေ ဖျာပုံမြို့ အမှတ် (၁) အထက်
တန်းကျောင်း အောင်မြေခန်းမ၌ ဆရာဇော်ဂျီ ကွယ်လွန်ခြင်း (၂)

နှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကျင်းပနေကြခြင်းဖြစ်သည်။ အခမ်းအနား
၌ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘဝနှင့် စာပေအကြောင်းကို ဖော်ထုတ်ကြသည်။
ဆရာဇော်ဂျီ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဖတ်ကြားသည်။ ဂုဏ်ပြုကဗျာများ
ရေးစပ်လျက် ရွတ်ဆိုကြသည်။ အထိမ်းအမှတ်အတွက် နာမည်ကျော်
စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများက သဝဏ်လွှာပေးပို့ကြသည်။
သဝဏ်လွှာ ဆိုသော်လည်း သဝဏ်လွှာ မည်ကားမတ္တမဟုတ်ပေ။
ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘဝနှင့်စာပေကို သုံးသပ်ထားသည့် ဆောင်းပါး
စာတမ်းများ ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသဝဏ်လွှာ သို့မဟုတ် ဆောင်းပါး
စာတမ်းများကိုလည်း ဖတ်ကြသည်။

ထိုသဝဏ်လွှာများထဲတွင် 'ရာမနှင့် လက္ခဏ' ဟု ဆိုရ
လောက်အောင်ပင် စာပေဘဝခရီး၌ ဆရာဇော်ဂျီနှင့်အတူ လက်တွဲ
လာခဲ့သော ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာတစ်ပုဒ်လည်း ပါသည်။

“တစ်ခေတ်ဆန်းရန်ဖို့
ခေတ်စမ်းကဗျာသီတဲ
ဆရာဂျီ ဇော်တဖေကိုဖြင့်
ဆောက်မေမိ အခါခါ။

‘အတူတွဲကာပ၊
သူလည်းလေ လောကီသားပေမို့
သင်္ကြန်ခါ ရွှင်ပျော်ပါးချင်လိမ့်၊

သနားဖွယ် ပိတောက်ဦးကိုဖြင့်
ခူးပါနှင့်ကွာ' တဲ့။

ဗျာပုံ ရန်ကုန်ကမ်းဆီက၊
ဒီ စုန်ဆန် လတာလမ်းမှာဖြင့်၊
လှမ်းနေကြ ကိုဗေဒါ၊
ဘာမကြောက် ဇာနည်များ၊
မြင်လေတော့ စိတ်ဝင်စား။

ဆရာဇော်
'ကမ္ဘာပေါ် ဗေဒါပန်းလိုကွဲ့၊
အားတက်ကာ တူယှဉ်လှမ်းလျှင်ဖြင့်၊
လွတ်လမ်းမကြာရမည်' ဟု၊
ဟောပြည့်နှံကြား၊
ကောင်းမြတ်စိတ်ထား”။

တမ်းချင်းကဗျာ

အခမ်းအနားအတွက် ပေးပို့လိုက်သော ဆရာမင်းသုဝဏ်၏
ဆရာဇော်ဂျီတမ်းချင်းကဗျာသည် ဆရာဇော်ဂျီအား ကဗျာဆရာ
ကိုယ်တိုင် တမ်းတနေသည်ကို ဖော်ကျူးသည်သာမက အခမ်းအနား
တက်ရောက်လာသော ပရိသတ်များကိုလည်း ဆရာဇော်ဂျီအား

တမ်းတစေခဲ့သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကဗျာအဖွဲ့များကိုလည်း ပြန်လည်အောက်နေစေခဲ့သည်။

ဆရာမင်းသုဝဏ်၏ ကဗျာကို ကြားရသောကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကဗျာအဖွဲ့များဆီ အာရုံရောက်နေသော ပရိသတ်သည် နောက်ထပ် အစီအစဉ်နှစ်ခုကြောင့် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကဗျာအဖွဲ့များကို ပိုပြီး သတိရသွားကြသည်။ ယင်းအစီအစဉ်နှစ်ခုမှာ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကဗျာများကို ရွတ်ဆိုသည့် အစီအစဉ်နှင့် 'ပန်းပန်လျက်ပါ' (မဗေဒါ) သီချင်းကို သီဆိုသည့် အစီအစဉ်ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဗေဒါလမ်းကဗျာ၊ ပီတောက်ပန်းကဗျာစသည်များကို ဖျာပုံမြို့ စာပေဝါသနာရှင်များနှင့် ကျောင်းသူကလေးများက ရွတ်ဆိုကြပြီး 'ပန်းပန်လျက်ပါ' သီချင်းကို ဒေါက်တာ ဒေါ်ချိုချိုက မဟာဂီတ တူရိယာဝိုင်းနှင့် တွဲဖက်သီဆိုသည်။

အခမ်းအနားတွင် ပရိသတ် စိတ်အဝင်စားဆုံး အစီအစဉ်တစ်ခုမှာ စာရေးဆရာကြီးများ၏ ဟောပြောချက်ဖြစ်သည်။ အထိမ်းအမှတ်ပွဲအတွက် အထူးတက်ရောက် လာကြသော စာရေးဆရာကြီးများသည် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဘဝ၊ ဆရာဇော်ဂျီ၏ စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ရှုထောင့်အသီးသီးမှ တင်ပြသွားကြသည်မှာ ပရိသတ်များ၏ 'ဆရာဇော်ဂျီအလွမ်း' ကို ပိုမို အားဖြည့်ပေးလိုက်လေသည်။

မိမိကြည်ညိုလေးစားသော စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးအတွက် ကျင်းပပြုလုပ်သည့် အခမ်းအနားများ၌ မိမိကိုယ်တိုင် မလာနိုင်သော်လည်း ထိုစာရေးဆရာ၏ ပုံတူပန်းချီရေးဆွဲပြီး ဂုဏ်ပြုပေးပို့လေ့ရှိသောနယ်မှ ပန်းချီဆရာတစ်ဦးရှိသည်။ ထိုပန်းချီဆရာမှာ

ဘီကလေးမြို့မှ ပန်းချီမောင်လေးအောင် ဖြစ်သည်။ ပန်းချီမောင်လေးအောင်သည် ဒဂုန်တာရာ၏ မွေးနေ့တွင်လည်း ဒဂုန်တာရာ ပုံတူပန်းချီကားပေးပို့လျက် ဂုဏ်ပြုခဲ့သည်။ ယခု ဆရာဇော်ဂျီအထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားတွင်လည်း ပန်းချီမောင်လေးအောင် ရေးဆွဲသော ဆရာဇော်ဂျီ ပန်းချီကားတစ်ကားရောက်နေသည်။ ထိုပန်းချီကားကို အခမ်းအနား၌ ပန်းချီမောင်လေးအောင် ကိုယ်စား အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ကျင်းပရေးအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးက ပေးအပ်ပြီး ဆရာဇော်ဂျီ၏ သမီး ဒေါက်တာ ခင်လှဟန်က လက်ခံရယူလေသည်။

'ဆရာဇော်ဂျီ ကွယ်လွန်ခြင်း (၂) နှစ်မြောက် အထိမ်းအမှတ် သတိရ ဂါရဝပြုပွဲ' အောင်မြင်စွာ ပြီးဆုံးသွားသည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ရိုးသားသော၊ အပြစ်ကင်းစင်သော၊ ကြည်လင်သော ရုပ်ပုံအရုပ်ပေါ်နေသည့် စင်မြင့်ပေါ်က ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဝိညာဉ်ကိုနိုးအောင်းသည်ဟု ထင်ရသော ဆရာဇော်ဂျီပုံတူ ပန်းချီကားကြီးသည် အတွက် ကျင်းပပြုလုပ်သည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကြည့်ရှုအကဲခတ်နေဘိသကဲ့သို့ ထင်ရသည်။

အခမ်းအနားအပြီးတွင် ဆရာဇော်ဂျီ စိတ်ပါဝင်စားခဲ့သော ဗျာပုံရာမအကဖြင့် ပရိသတ်ကို ဖြေဖျော်သည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ အိန္ဒိယအမျိုးသား သီချင်းကဲ့သို့ပင် အိန္ဒိယပြည်သူများ တလေးတစား စိတ်ပါဝင်စားသော သီချင်းတစ်ပုဒ်ရှိသည်။ ထိုသီချင်း၏ အမည်မှာ 'ရာမဒန်း' ဖြစ်သည်။ ထိုသီချင်း၌ တစ်ဦးချင်း သီဆိုရသော အပိုဒ်ရှိသကဲ့သို့ သံပြိုင်ရွတ်ဆိုရသော အပိုဒ်လည်းပါသည်။ အိန္ဒိယအမျိုးသား ခေါင်းဆောင်ကြီး မဟတ္တမဂန္ဒီသည် ထိုသီချင်းကို အထူးနှစ်

သက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဂန္ဓီနှင့် ပတ်သက်သော အခမ်းအနားများ
၌ ထိုသီချင်းကို မလွတ်တမ်း သီဆိုလေ့ရှိကြသည်။ ဂန္ဓီမှတ်တမ်း
တင် ရုပ်ရှင်ကား၌ပင် ထိုသီချင်း ဂီတသံ လွှမ်းနေသည်။

ယခု ဆရာဇော်ဂျီ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ၌ ဆရာဇော်ဂျီ နှစ်ခြိုက်
သော ရာမဇာတ်ကို ကပြခြင်းသည် မဟတ္တမဂန္ဓီ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ
များ၌ မဟတ္တမဂန္ဓီ နှစ်ခြိုက်သော 'ရာမဒုန်း' သီချင်းကို သီဆိုသည်
နှင့် တူနေသည်။

သူ၏ မွေးရပ်မြေ ဖျာပုံမြို့၌ ဖျာပုံမြို့သား ဆရာဇော်ဂျီအား
လွမ်းဆွတ်တသ သတိရလျက် ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဂုဏ်ပုဒ်များကို
ထုတ်ဖော်ချီးကျူးသည့် အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်သည်မှာ
ချီးကျူးဖွယ်ကောင်းလှသည်။ စာပေလောကအနေနှင့် ဖျာပုံမြို့သူ၊
မြို့သားများအား ကျေးဇူးအထူးတင်ထိုက်သည်။ သို့သော် ဆရာ
ဇော်ဂျီသည် ဖျာပုံမြို့တစ်မြို့တည်းက ပိုင်သူ မဟုတ်တော့ပေ။
နိုင်ငံကပိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်နေပြီ။ ဆရာဇော်ဂျီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးသည်
ဒေသတစ်ခုတည်းနှင့်သာ ကွက်ပြီးပတ်သက်နေသူ မဟုတ်ပေ။
တစ်နိုင်ငံလုံးနှင့် ပတ်သက်ဆက်နွှယ်နေသူဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ စာပေဩဇာ အရှိန်အဝါသည်
ကျဉ်းမြောင်းသောဒေသတစ်ခု၊ နယ်ပယ်တစ်ခု၌သာမကဘဲ နိုင်ငံအနှံ့
ပြန့်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ယခုဖျာပုံမြို့တွင် ကျင်းပသော အထိမ်း
အမှတ်ပွဲမျိုးကို နိုင်ငံအတိုင်းအတာနှင့်လည်း ကျင်းပပြုလုပ်သင့်သည်။
ဆရာဇော်ဂျီလို ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး၏ အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို ကျဉ်းမြောင်းသော
ဒေသတစ်ခု၌သာ ကျင်းပပြုလုပ်နိုင်ခြင်းသည် ဝေလငါးကို ရေကန်

ထဲ လာလွှတ်သည်နှင့်တူနေသည်။ ဝေလငါး၏ ခေါင်းဝင်ကိုယ်ဆုံ
နေရာမှာ မြစ်ပြင်ကျယ်နှင့် ပင်လယ်ရေပြင် ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ
၏ နေရာမှန်မှာလည်း ရေကန် ကျဉ်းကျဉ်းကလေးမဟုတ်ဘဲ မြစ်
ပြင်ကျယ်နှင့် ပင်လယ်ရေပြင် ဖြစ်သည်။

မြန်မာစာပေလောက၌ ဟာနေသည့် အကွက်တစ်ကွက်ရှိ
သည်။ ဂုဏ်ပြုချီးကျူးထိုက်သော ကွယ်လွန်သူ စာရေးဆရာကြီးများ၏
အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်သည့် အလေ့အထ ကင်းမဲ့ဆိတ်သုဉ်း
နေခြင်းဖြစ်သည်။ အင်္ဂလန်နိုင်ငံ၌ ရိုက်စပီးယား အထိမ်းအမှတ်ပွဲကို
သူ့နေ၊ သူ့အချိန်အခါနှင့် ကျင်းပပြုလုပ်ကြသည်။ အိန္ဒိယနိုင်ငံ
ပြည်တွင်း၌သာမကဘဲ ပြည်ပ၌ပင် အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီး တဂိုး၏
မွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ပင်
မြန်မာနိုင်ငံ တဂိုးအသင်းကြီးက ကမကထပြု၍ တစ်နှစ်တစ်ခါ
တဂိုးမွေးနေ့ အထိမ်းအမှတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်သည်။

တဂိုးမွေးနေ့မျှသာမကဘဲ 'ရာမကျရီတမာနသ' မဟာကဗျာ
ကျမ်းပြု 'တုလဆီဒါဆီ' ကဲ့သို့သော ရှေးပညာရှင်ကြီးများ၏ အ
ထိမ်းအမှတ်ပွဲများကိုပင် သူ့နေသူ့အခါရောက်လျှင် အိန္ဒိယတစ်နိုင်ငံ
လုံးရှိ စာပေအဖွဲ့အစည်းများက ကမကထလုပ်၍ ကျင်းပပြုလုပ်ကြ
သည်။ တရုတ်နိုင်ငံတွင်လည်း လူရွှန်းကဲ့သို့သော အလေးပြုအပ်သည့်
စာပေပညာရှင်များ၊ စာရေးဆရာကြီးများအတွက် အမှတ်တရ ဂုဏ်
ပြုရမည်နေ့ရောက်လျှင် အထိမ်းအမှတ်ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်သည့်
အပြင် စာနယ်ဇင်းများကလည်း ထိုစာပေပညာရှင်များ၊ စာရေးဆရာ
များ၏ စာပေနှင့် ယင်းစာပေအပေါ် သုံးသပ်ချက်၊ ထင်မြင်ချက်များကို
အမှတ်တရ လေးစားဂုဏ်ပြုသောအားဖြင့် ဖော်ပြကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံစာပေလောက၊ စာပေအဖွဲ့အစည်းများအနေနှင့်လည်း စာပေလောကအတွက်၊ ပြည်သူအတွက် အကျိုးပြုသွားကြသော စာပေပညာရှင်ကြီးများ၊ စာရေးဆရာကြီးများ၏ အထိမ်းအမှတ် ဂါရဝပြုပွဲများကို သူ့နေ့သူ့အခါအလျောက် ကျင်းပပြုလုပ်သင့်ကြသည်။ မြန်မာစာပေပြန့်ပွားရေးအသင်း မမျက်သိမ်းမီအခါက အသင်းအနေနှင့် ထိုအထိမ်းအမှတ် ပွဲမျိုးကို ကျင်းပခဲ့သည့် အစဉ်အလာရှိခဲ့ဖူးသည်။ မြန်မာစာပေပြန့်ပွားရေး အသင်းက ကြီးမှူး၍ အသင်း၏လှုပ်ရှားမှုအနေဖြင့် ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ စိန္တကျော်သူ၊ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓ၊ ဦးပုည၊ လယ်တီပဏ္ဍိတ ဆရာဦးမောင်ကြီး၊ သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်၊ မဟာဆွေစသော စာပေပညာရှင်ကြီးများ၊ စာရေးဆရာကြီးများ၏ အထိမ်းအမှတ်ပွဲများ ကျင်းပပြုလုပ်ပြီးလျှင် ထိုစာပေပညာရှင်ကြီးများ၊ စာရေးဆရာကြီးများနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်စာတမ်းများကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိခဲ့သည်။ ယင်းအစဉ်အလာကို ပြန်လည်အကောင်အထည် ဖော်သင့်ပြီ။

ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာစာပေလောက၌ မှတ်တိုင်စိုက်ထူသူ စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ကဗျာဖွဲ့ခဲ့သည်။ ဝတ္ထုရေးခဲ့သည်။ စကားပြေရေးခဲ့သည်။ နိုင်ငံခြား စာကောင်းပေမွန်များကို ဘာသာပြန်ခဲ့သည်။ သူ၏ ကဗျာ၊ သူ၏ဝတ္ထု၊ သူ၏စကားပြေ၊ သူ၏ဘာသာပြန်များသည် မြန်မာစာပေအတွက် ကျယ်ပြန့်သော အတိုင်းအတာအားဖြင့် အကျိုးပြုနေကြလေသည်။

အနုပညာဖန်တီးရာ၌ အတွေးအခေါ် သို့မဟုတ် စိတ်ကူး သို့မဟုတ် ဒဿနသည် အနုပညာ၏ အသက်ဖြစ်သည်။ အတွေး

အခေါ် သို့မဟုတ် စိတ်ကူး သို့မဟုတ် ဒဿနမပါသော အနုပညာသည် ဆားမပါသော ဟင်းကဲ့သို့ ပေါ့ပျက်ပျက် ဖြစ်နေတတ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ကဗျာ၌ အတွေးပါသည်။ စိတ်ကူးပါသည်။ ဒဿနပါသည်။ ဘဝ ဒဿနပါသည်။

အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီး တဂိုးသည် ကဗျာဖွဲ့သည့်အခါ တိုက်ရိုက်အနက် အဓိပ္ပာယ်ထွက်သော ကဗျာမျိုးကို ဖွဲ့ရိုးဖွဲ့လေ့မရှိပေ။ သင်္ကေတသဘောဆောင်သော၊ နေယျုတ္ထသဘောဆောင်သော၊ တစ်မျိုးတစ်ဖုံ ကြံဆ၍ သိရသော၊ တိုက်ရိုက်အနက်အဓိပ္ပာယ်၏ နောက်ကွယ်၌ ကွယ်ဝှက်နေသည့် အနက်အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုးကို ညွှန်ပြသော ကဗျာအဖွဲ့မျိုးကိုသာ များသောအားဖြင့် ဖွဲ့ဆိုလေ့ရှိသည်။

ဆရာဇော်ဂျီလည်း ထိုနည်းအတိုင်းပင်။ သူ၏ ဗေဒါလမ်းကဗျာသည် သာဓက ဖြစ်သည်။ ဗေဒါလမ်းကဗျာ၌ ဗေဒါပင်သည် ကဗျာအဖွဲ့တွင် ရှေးတန်းက သရုပ်ဆောင်သည်။ ရုပ်ဝတ္ထုမျှသာဖြစ်သည့် သင်္ကေတမျှသာဖြစ်သည်။ ကဗျာဆရာ ရည်ညွှန်းလိုသည့် အရာမှာ ကဗျာအဖွဲ့၌ ရုပ်လုံးပေါ်နေသည့် ဗေဒါပင်မဟုတ်ပေ။ သင်္ကေတ ဗေဒါပင်၏ နောက်ကွယ်၌ရှိသော လောကဓံလှိုင်းအပုတ်ခဲနေရသည့် မနုဿလူသားဖြစ်သည်။

ဗေဒါလမ်းကဗျာကို ဝေဖန်သူ အချို့ရှိသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များသည် ဗေဒါလမ်းကဗျာကို လက်တဆုံး အတွင်းနှိုက်၍ မကြည့်ကြသောကြောင့်၊ အောက်ခြေအထိ တိုးဝင်မသွားကြသောကြောင့်၊ အပေါ်ယံ၌သာလျှင် လမ်းဆုံးနေကြသောကြောင့်၊ သင်္ကေတဖြစ်သော ဗေဒါပင်က ကျော်လွန်ပြီး ရှေ့တိုးမသွားကြသောကြောင့် ယင်းကဲ့

သို့ ဝေဖန်ကြခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဆရာ
ဇော်ဂျီ၏ ဗေဒါလမ်းကဗျာသည် ခေတ်သစ်မြန်မာ ကဗျာလောက၌
အောင်မြင်မှု သရဖူဆောင်းသော ကဗျာတစ်ပုဒ် ဖြစ်နေပြီ။ ကဗျာ
ကို သံစဉ်သွင်းပြီး 'ပန်းပန်လျက်ပါ' အဖြစ် သီချင်းဂီတ ဖန်တီး
လိုက်သည့်အတွက်ကြောင့်လည်း ပိုပြီး လူသိများသွားခြင်းဖြစ်သည်။
ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ကို ရုပ်ရှင်အဖြစ် ဖန်တီးလိုက်ခြင်းထက်ပင် အကျိုး
သက်ရောက်မှု ရှိသွားလေသည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ဝတ္ထုတိုများကို အများအပြား ရေးသားသူ
မဟုတ်သော်လည်း သူရေးသော ဝတ္ထုတိုများသည် မြန်မာ့ဝတ္ထုတို
လောကကို ကိုယ်စားပြုနိုင်လောက်သည့် ဝတ္ထုတိုများ ဖြစ်ကြသည်။
ကမ္ဘာစာပေလောက၌ အောင်မြင်ကျော်ကြားသော ဝတ္ထုရေးဆရာများ
သည် စီးပွားရေးဈေးကွက်ကိုကြည့်ပြီး ဟောတစ်ပုဒ်၊ ဟောတစ်ပုဒ်
ဝတ္ထုရေးထုတ်ကြသူများ မဟုတ်ပေ။ သို့သော်လည်း သူတို့ရေးသော
ရှားရှားပါးပါး စစ်စစ်ပေါက်ပေါက် ဝတ္ထုများသည် ကမ္ဘာစာပေ
လောက၌ နေရာပေးခြင်း ခံကြရသည်။

ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဝတ္ထုတိုများသည် အရေအတွက်အားဖြင့်
မများသော်လည်း ကမ္ဘာ့ဘာသာပေါင်းများစွာဖြင့် ဘာသာပြန်ဆိုရ
သည့် အဆင့်အထိ ရောက်ရှိနေကြသည်။ ကျွန်တော်သည်ပင်လျှင်
မိတ်ဆွေစာရေးဆရာ၊ သတင်းစာဆရာ ရှာမာကျရန်း မစ္စရနင့် ပူး
ပေါင်းပြီး ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဝတ္ထုတိုနှစ်ပုဒ်ကို ဟိန္ဒီဘာသာပြန်ဆိုဖူး
သည်။ 'သင်းဝတ္ထုနှစ်ပုဒ်ကို အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဒေလီမြို့မှ ထုတ်ဝေသော
'ဟိန္ဒီ ပရကျာရက်' အမည်ရှိ ဟိန္ဒီမဂ္ဂဇင်းတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြ
ခဲ့သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် နိုင်ငံခြားစာပေကိုလည်း မြန်မာဘာသာ
ဆိုခဲ့သည်။ ဘာသာပြန်ရာတွင်လည်း စီးပွားရေးဈေးကွက်ကြည့်
ငါးပွက်ရာ ငါးစာလိုက်ချသူမဟုတ်ပေ။ ကမ္ဘာစာပေထဲမှ သူ
အစ်ကသောစာပေ၊ အဆင့်မြင့်သော စာပေများကိုသာ ရွေးချယ်ပြီး
ဘာသာပြန်ခြင်းဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယကဗျာဆရာကြီး တဂိုးသည် သူ၏
အယ်ဆုရ 'ဂီတဇ္ဇလီ' ကဗျာ၏ ပုဒ်ရေ (၃၅) ပုဒ်မြောက်၌ ဤသို့
ဆိုထားသည်။

'Where the mind is without fear and the head
held high;
Where knowledge is free;
Where the world has not been broken up
into fragments by narrow domestic walls;
Where words come out from the depth of truth;
Where tireless striving stretches its arms towards
prefection;
Where the clear stream of reason has not lost its
way into the dreary desert sand of dead habit;
Where the mind is led forward by thee
into everwidening thought and action-
into that heaven of freedom, my father,
let my country awake.

တဂိုး၏ကဗျာကို ဆရာဇော်ဂျီက ဤသို့ မြန်မာပြန်ဆိုထား

“အကြင်အရပ်၌ စိတ်သည် ကြောက်ရွံ့ခြင်းကင်း၏။ ဦး
ခေါင်းကိုမော့၍ မော်ထားနိုင်၏။

အကြင်အရပ်၌ အသိပညာရှာရာတွင် အတားအဆီးမ
လွတ်လပ်၏။

အကြင်အရပ်၌ ကိုယ့်အချင်းချင်း မကြင်မနာ ကျဉ်းမြောင်း
သော တံတိုင်းအကာအရံတို့ဖြင့် ကမ္ဘာလောကကို အစိတ်
စိတ် အမြွှာမြွှာ ဖြစ်အောင်ခွဲခြားထားခြင်းလည်း မရှိ။

အကြင်အရပ်၌ မှန်သောစကားကိုသာ ဆိုကြ၏။

အကြင်အရပ်၌ မလျှော့တက်ကြွ၊ ဇွဲလုံ့လသည် အပြီးအမြောက်
အကောင်းအမွန်သို့ ရောက်အောင် တက်လှမ်းချီတက်လွှား
ရှိ၏။

သတိသမ္ပဇဉ် စမ်းရေကြည်သည် ဓလေ့ကောင်း ညှိုးမှိန်း
ခြောက်သွေ့သော သဲကန္တာရ၌ လမ်းစမပျောက်ဘဲနေသေး
အကြင်အရပ်၌ အမြဲသဖြင့် တွေးခေါ်ကျယ်ပြန့် မျှတယူ
ပြုမှုကြံအောင် အဖသခင်ကျေးဇူးရှင်သည် သူခပ်သိမ်း
ဦးဆောင်လျက် ရှိ၏။

အဖသခင် ကျေးဇူးရှင်၊ ထိုအရပ်၌ ကျွန်ုပ်၏ နိုင်ငံတော်သို့
နီးထပ်လန်းပါစေသတည်း။”

ဆရာဇော်ဂျီသည် လွတ်လပ်မှုနှင့် တရားမျှတမှုကို မျှော်မှတ်
တမ်းတသော ကဗျာဆရာကြီး တဂိုးကဲ့သို့ပင် ‘လွတ်လပ်ရေး’
မြတ်နိုးသော ကဗျာဆရာ တစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့်
‘၁၉၄၈ ခုနှစ် လွတ်လပ်ရေးနေ့တွင်’ အမည်ရှိ ကဗျာအဖွဲ့၌ မြန်
လွတ်လပ်ရေးအတွက် အသက်စတေးသွားကြသူများအား က
အဖွဲ့ဖြင့် ဤသို့ ဂုဏ်ပြုထားသည်။

“ဆွေးမိသည်တည်း၊ ဆွေးမိသည်၊
မလေးမောင် သည်ယနေ၊
ဆွေးမြေမိသည်။

သွေးစက်နှင့် ကျမျက်ရည်၊
ပြည်နိုင်ငံအရေး၊
လူ့လမ်းစဉ် လူ့ခရီးမှာ
စီးရတယ်လေး။

ငေးမိသည်တည်း၊ ငေးမိသည်၊
မလေးမောင်သည် ယနေ၊
ငေးမေ့မိသည်။

ဝမ်း မဝ မျှမညီ၊
ပြည်နိုင်ငံအရေး၊
လူ့လောကီ သည်ရှုပ်ထွေး၊
ရှင်းပါမှလေး။

ရေးမိသည်တည်း၊ ရေးမိသည်၊
မလေးမောင် သည်ယနေ၊
ရေးမေ့မိသည်။

စီးခဲ့တဲ့ သွေးမျက်ရည်၊
ပြည်နိုင်ငံအရေး၊

စာတေး သည်မြိုင်ချောင်က
သည်ကလောင် ရောင်ခြည်လွှတ်၊
ဦးညွတ်တယ်လေ။”

ဆရာဇော်ဂျီသည် နိဗ္ဗာန်သုရ ကမ္ဘာကလောင်ရှင်ကြီးများ
၏ ဝတ္ထုတိုများကိုလည်း မြန်မာဘာသာပြန်ဆိုသည်။ ယင်းမြန်မာ
ပြန် ဝတ္ထုတိုများသည် မြန်မာစာဖတ် ပရိသတ်အား ကမ္ဘာစာပေနှင့်
ထိတွေ့စေသည်သာမကဘဲ ဝတ္ထုတိုရေးသူများအားလည်း ဝတ္ထုတို
ရေးနည်း အတတ်ပညာကို ပေးလေသည်။ ယင်း မြန်မာပြန် ဝတ္ထု
တိုများအတွက် ဆရာဇော်ဂျီသည် အမျိုးသားစာပေဆု (ရသဘာသာ
ဦး) ကို ဆွတ်ခူးရရှိသည်။

မြန်မာစာပေလောကနှင့် နိုင်ငံရေးအတွေးအခေါ် လောက
အတွက် အထူးကျေးဇူးများသော ဆရာဇော်ဂျီ၏ အခြားဘာသာပြန်
စာအုပ်တစ်အုပ်မှာ ‘ပလေတိုနီဒါန်း’ ဖြစ်သည်။ ပလေတိုသည်
၄၂၈-၂၉ ဘီစီလောက်က ပေါ်ထွက်ခဲ့သည့် ခေါ်မဒဿနပညာရှင်
ကြီးဖြစ်သည်။ ထိပ်တန်း ကဗျာဆရာတစ်ဦးလည်းဖြစ်သည်။ ပြ
ဇာတ်ဆရာတစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။ စာပေပညာရှင်ဟစ်ဦးလည်း
ဖြစ်သည်။ ခက်ခဲနက်နဲသော ဒဿနပညာနှင့် ပတ်သက်သည့်
စကားရပ်များကို ပြဇာတ်ဆန်ဆန် အသက်ဝင်အောင် ရေးသားတင်
ပြတတ်သဖြင့် သူ၏ ဒဿနပညာ ကျမ်းစာများသည် ဝတ္ထုသဖွယ်၊
ပြဇာတ်သဖွယ် ဖတ်ချင့်စဖွယ် ဖြစ်နေကြသည်။ သူ၏ စကားပြေ
များမှာ ကဗျာအဖွဲ့ကဲ့သို့ပင် ရသပေါ်လွင်နေသည်။

ပလေတိုသည် သူ၏ စကားပြေများကို သြကာသလောက
၏ ပြယုဂ်ပုံစံများဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရှေးဟောင်း ဝတ္ထုပုံပြင်များဖြင့်

လည်းကောင်း အသက်သွင်းပြီးလျှင် စိတ်ပါဝင်စားဖွယ်ဖြစ်အောင်
ဖန်တီးသည်။ ပလေတိုရေးသော ကျမ်းများအနက် အကျော်ကြားဆုံး
ကျမ်းမှာ ‘ရီပတ်ဘလစ်’ ဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ‘ပလေတို နီဒါန်း’ စာအုပ်ဖြင့် မြန်မာ
စာဖတ်ပရိသတ်အား ပလေတို၏ အတွေးအခေါ်များနှင့် မိတ်ဆက်
ပေးခဲ့သည်။ ခက်ခဲနက်နဲသော အတွေးအခေါ်များကို နားလည်လွယ်
သော စကားလုံးများဖြင့် စာပတ်ပရိသတ် သိရှိနားလည်အောင်
ကင်ပြဖို့ရန်မှာ အလွန်ခက်ခဲသည့် အလုပ်ဖြစ်သည်။ ယင်းခက်ခဲ
သည့် အလုပ်ကို ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာစာပေလောကအတွက်
ကြိုးပမ်းအားထုတ်သွားခဲ့သည်။

မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုအတွက် ဆရာဇော်ဂျီ၏ အခြားကြိုးပမ်း
ချက်တစ်ရပ် ရှိသေးသည်။ ယင်းကြိုးပမ်းချက်မှာ ‘ရာမဇာတ်သန’
ဖြစ်သည်။ ရာမဇာတ်နှင့် ရာမဇာတ်သည် အိန္ဒိယတွင် မြစ်ဖျားခံပြီး
အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများသို့ ခရီးဆန်ခဲ့သော စာပေနှင့် ယဉ်ကျေးမှု
တစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ ဓမ္မနှင့်အဓမ္မ အားပြိုင်ရာ၌ အပြီးသတ်တွင်
ဓမ္မက အောင်ပွဲခံရသည့် ဇာတ်ဖြစ်သဖြင့် မြန်မာနိုင်ငံရောက်လာသော
အခါတွင် မြန်မာနိုင်ငံကလည်း ကြိုဆိုလက်ခံပြီးလျှင် မြန်မာ့ယဉ်ကျေး
မှု၊ မြန်မာဇာတ်သဘင်လောကထဲသို့ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍအဖြစ်
သွတ်သွင်းထားလိုက်လေသည်။

ရာမဇာတ်သည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှု အနုပညာထဲတွင် မည်မျှ
စိန်ဝင်နေသနည်းဆိုလျှင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ ဒေသအလိုက်၊ နယ်ပယ်
အလိုက် ရာမဇာတ်ကို ကိုယ်နည်းကိုယ့်ဟန်၊ ကိုယ့်ပုံစံနှင့် ကကြသည်
အထိပင်ဖြစ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီ၏ ဓမ္မရပ်မြေ ဖျာပုံဖြည့်ပင် ‘ဖျာပုံရာမ’

ကပြလာခဲ့သည်မှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်လှလေ ပြီ။ ယခုထက်တိုင်ပင် ရှင်သန်လျက်ရှိနေသည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် ရာမကို စိတ်ဝင်စားသည်။ ရာမဝတ္ထုနှင့် ရာမဇာတ်ကို စာပေအရလည်းကောင်း၊ သမိုင်းကြောင်းအရလည်းကောင်း၊ ဇာတ်သဘင်အမြင်အရလည်းကောင်း၊ ဇာတ်ရေစီးကြောင်းအရလည်းကောင်း ဘက်စုံလေ့လာပြီးလျှင် သုတေသန ပြုလုပ်သည်။ သူ၏ ရာမသုတေသန ဆောင်းပါးများကို ငွေတာရီမဂ္ဂဇင်းတွင် တစ်နှစ်နီးပါးမျှလစဉ်ဖော်ပြခဲ့သည်။ ယင်းရာမ သုတေသနဆောင်းပါးများကို စုပေါင်းပြီးလျှင် စာအုပ်အဖြစ် ထုတ်ဝေဖြန့်ချိသင့်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီသည် အိန္ဒိယတွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော ရာမနှင့် ပတ်သက်သည့် နှီးနော့ဖလှယ်ပွဲတစ်ခုသို့လည်း တက်ရောက်ခဲ့သည်။ အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတွင် ကျင်းပပြုလုပ်သော နိုင်ငံတကာ ရာမပွဲသဘင် အခမ်းအနားသို့လည်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ရေးသားထားသော ရာမအကြောင်း သုတေသနစာတမ်းကို ပေးပို့ခဲ့သည်။ မကြာခဏ ဖျာပုံသို့သွားလျက် သူ၏ ဇာတိ ဖျာပုံမြို့တွင် တည်ထောင်ထားသော ရာမဇာတ်ကိုလည်း နည်းပေးလမ်းပြ ပြုလုပ်သည်။ ဆရာဇော်ဂျီသည် မြန်မာစာရေးဆရာများထဲမှ ရာမကို စိတ်ပါ ဝင်စားဆုံး စာရေးဆရာ ဖြစ်သည်။ ရာမနှင့် ဆက်စပ်မှုအရှိဆုံး စာရေးဆရာဖြစ်သည်။

ဆရာဇော်ဂျီ ကွယ်လွန်သွားသည်မှာ (၂) နှစ်ကျော်သွားပြီ။ သို့သော်လည်း သူ၏ ကဗျာအဖွဲ့များ၊ သူ၏ စာပေလက်ရာများသည် 'ပန်းပန်လျက်' ပင် ရှိနေကြသည်။ နောင်တွင်လည်း ဆက်လက် 'ပန်းပန်' နေမည်မှာ မလွဲမသွေ ဖြစ်ပေသည်။

[ဇိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၁၁]

နှစ်ပေါင်း ၆၀

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်ပွားမီ ၁၉၃၈ ခုနှစ်လောက်ကဖြစ် သည်။

ဘားလမ်း ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်တွင် အရှင်တေဇာသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) ၏ 'ပထမပြန်သုဒ္ဓါ' စာအုပ် ပုံနှိပ်နေစဉ် 'ပရ' ကြည့်ရန် ကျွန်တော် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်သို့ နေ့စဉ်သွားရသည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော် ကိုရင်မျှသာရှိသေးသည်။ ဗြိတိသျှ ဘားမား သူဌေး ဦးညွန့်က နိုင်ငံခြားသားပိုင် ဟံသာဝတီပုံနှိပ် တိုက်ကို ဝယ်ယူပြီး ပြန်လည်အသက်သွင်းချိန်ဖြစ်၍ ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်သည် အခြားဇမ္ဗူမိတ်ဆွေ၊ သုဓမ္မဝတီ၊ ပြည်ကြီးမဏ္ဍိုင် ပိဋကတ်ပုံနှိပ်တိုက်ကြီးများကဲ့သို့ပင် ထင်ရှားသော ပိဋကတ် ပုံနှိပ် တိုက်ကြီးတစ်တိုက်၏ နေရာကို ပြန်ရနေပြီ။ ထိုအချိန်က ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်၏ ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းများကို ကြီးကြပ်အုပ်ချုပ်သူမှာ ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက် ဝါရင့်တစ်ဦးဖြစ်သူ သုဓမ္မဝတီဦးပန်းမောင်ဖြစ်သည်။

ပိုင်ရှင်ဟောင်း ရစ်ပလေလက်ထက်က ဟံသာဝတီသည် စာအုပ်စာတမ်းများကို ထုတ်ဝေသည့်အပြင် ဟံသာဝတီမဂ္ဂဇင်းကိုလည်း ထုတ်ဝေခဲ့ဖူးသည်။ ပိုင်ရှင်အသစ် လက်ထက်ရောက်လာသောအခါတွင်လည်း ယခင်က အစဉ်အလာဟောင်းကို ပြန်ဖော်လိုသည့်အတွက်ကြောင့်လား မသိ။ စာအုပ်စာတမ်းများကို ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည့်အပြင် ဟံသာဝတီအပတ်စဉ် ဂျာနယ်တစ်စောင်ကိုလည်း ထုတ်ဝေသည်။ ဂျာနယ်၏ အယ်ဒီတာချုပ်မှာ ဒို.ရှမ်းပြည်ဦးအုန်းမြင့်ဖြစ်ပြီး လက်ထောက်အယ်ဒီတာမှာ ဦးတင်မောင် (ယခု သင့်ဘဝဦးတင်မောင်) ဖြစ်သည်။ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်သည် ကျမ်းစာအုပ်များနှင့် ဟံသာဝတီဂျာနယ်ကို ထုတ်ဝေသည့်အပြင် ဝတ္ထုစာအုပ်များကိုပင် ရံဖန်ရံခါ ထုတ်ဝေသည်။ ရွှေခုံးဘီအောင်၏ ‘အသူရီ’ အမည်ရှိ ရှေးဟောင်းဝတ္ထုမှာ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်မှ ထုတ်ဝေသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်သို့ နေ့စဉ်လိုလို သွားရောက်နေရသော ကျွန်တော်သည် ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်ကို ကြီးမားအုပ်ချုပ်နေသော သုဓမ္မဝတီဦးပန်းမောင်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဟံသာဝတီဂျာနယ် အယ်ဒီတာနှစ်ဦးနှင့်လည်းကောင်း အသိအကျွမ်းဖြစ်နေသည်။

ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်တွင် မျက်မှန်းတမ်းပြီး အသိအကျွမ်းဖြစ်နေသော အခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်လည်း ရှိသေးသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည် ပုံနှိပ်လုပ်ငန်းနှင့်လည်း မပတ်သက်ပေ။ ဟံသာဝတီဂျာနယ် အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်လည်း မဟုတ်ပေ။ ပုံနှိပ်ခန်းနှင့်ပတ်သက်သော၊ သီးသန့်အခန်းတစ်ခန်းထဲတွင် စားပွဲတစ်လုံးနှင့် ထိုင်နေသော ဟံသာဝတီ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် မည်သည့်တာဝန်ယူမှန်း မသိရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူ့ကိုကြည့်လိုက်တိုင်း မည်သည့်အလုပ်ကိုမှ လုပ်နေသည်

ကို မတွေ့ရဘဲ အေးအေးဆေးဆေး ထိုင်နေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။ သူ့စားပွဲပေါ်တွင်လည်း အလုပ်၏ အမှတ်လက္ခဏာဖြစ်သော စာရွက်စာတမ်းဟူ၍ တစ်ခုတလေမှပင် မတွေ့ရပေ။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကား စောစောပိုင်းက ခြေလျင်ဦးအုန်းခင်ဟု အမည်တွင်သော ဦးအုန်းခင် ဖြစ်သည်။

ဦးအုန်းခင်နှင့် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးတို့သည် ထိုအချိန်က ၄၇ လမ်းတွင်လည်း တိုင်းပြည်ပြုပုံနှိပ်တိုက်အမည်ဖြင့် ပုံနှိပ်တိုက်ထောင်ပြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ ဝတ္ထုများကို ထုတ်ဝေဖြန့်ချိနေကြသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် အသက်အရွယ် နုနယ်ငယ်ရွယ်စဉ်ကပင် စာစရေးပြီး ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းစင်မြင့်တွင် အောင်မြင်ကျော်ကြားလာသော စာရေးဆရာမဖြစ်သည်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင်ရေးသော သူ၏ ဝတ္ထုများနှင့် ‘ကိုကိုလေး’ အမည်ဖြင့် ရေးသည့် သူ၏ မှော်ဆရာမှတ်တမ်းတို့ကို စာဖတ်ပရိသတ်တို့ မလွှတ်တမ်းဖတ်ကြသည်။ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် အခန်းဆက်နှင့်ရေးပြီး နောင်သောအခါ စာအုပ်အဖြစ် ထွက်လာသော ‘စာဆိုတော်’ ဝတ္ထုကြီးသည် သူ၏စာပေဘဝ ခရီးဦးမှတ်တိုင်ဖြစ်သည်။ သူ့ကိုယ်တိုင်က ဝက်မရွတ်ဝန်ထောက်၏ မြေးဖြစ်၍ ‘စာဆိုတော်’ လို နန်းတွင်းဝတ္ထုကြီးမျိုးကို ရေးသားရာတွင် ပိုင်နိုင်မှု ရှိလှသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် တစ်ဖက်က ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထုများဆက်တိုက်ရေးသားနေပြီး ဦးအုန်းခင်နှင့် အကြောင်းပါသောအခါ တစ်ဖက်ကလည်း ကိုယ်ပိုင်ပုံနှိပ်တိုက်ထောင်လျက် မိမိရေးသော ဝတ္ထုများကို မိမိကိုယ်တိုင် ထုတ်ဝေနေလေသည်။ ‘ဂုဏ်မြင့်သူ’၊ ‘ဂုဏ်နိမ့်သူ’၊ ‘သားရွှေစွန်သို’ စသော ဝတ္ထုများကို ထုတ်ဝေနေသည်မှာ ထိုအချိန်ကာလကဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းခင်နှင့် ဒဂုန်ခင်ခင်

လေးတို့၏ ယင်းကိုယ်ပိုင်ထုတ်ဝေရေး လုပ်ငန်းသည် နောင်သော အခါ၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် အတွင်ကျယ်ဆုံး၊ အအောင်မြင်ဆုံး သတင်းစာ တစ်စောင် ဖြစ်လာသော ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ ထုတ်ဝေရေးသို့ ရှေ့နေသည့် ခြေလှမ်းအစဖြစ်သည်ဟု ဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။
ထိုအချိန်တွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကို ကျွန်တော် စတွေ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

စာဝါသနာပါသော၊ စာရေးဆရာဖြစ်ချင်သော ကျွန်တော်သည် ငယ်စဉ်က နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီးများကို အလွန်တွေ့ချင် သည်။ တွေ့အောင်လည်း ကြိုးစားသည်။ စာရေးဆရာများကိုတွေ့ လို၍၊ စာရေးဆရာများနှင့် အသိဖွဲ့လို၍ မဂ္ဂဇင်းတိုက်၊ သတင်းစာ တိုက်များသို့ ရမယ်ရှာ၍ သွားတတ်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်၊ သတင်း စာတိုက်များသို့ ရောက်သောအခါ သူက ကိုယ့်ကိုမသိသော်လည်း ကိုယ်က သူ့ကိုတွေ့ဖူးအောင် ကြိုးစားအားထုတ်သည်။ ယင်းနည်း လမ်းအားဖြင့် သူရိယသတင်းစာတိုက်တွင် သတင်းစာဆရာ ဦး သိမ်းမောင်၊ ဇေန၊ မာယ၊ အောင်ထူးတို့နှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်ရ သည်။ သူရိယ သတင်းစာတိုက်၌ပင် ရွှေဥဒေါင်း၊ မဟာဆွေ၊ ရွှေ စကြာတို့ကို သိဖူးမြင်ဖူးသည်။

ထိုအချိန်က အောင်မြင်ကျော်ကြားနေပြီဖြစ်သည့် အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကိုလည်း တွေ့ဖူးမြင်ဖူးချင်သည့် စိတ် ပေါ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် တစ်နေ့တွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် တွေ့ရအောင် ဖန်တီးလိုက်လေသည်။ ဟံသာဝတီပုံနှိပ်တိုက်သို့ စာ သွားပြင်ရင်း ဦးအုန်းခင်စားပွဲရေတွင် ဝင်ထိုင်ပြီး အာလာပ သလ္လာပ ပြောရင်းက ဂုဏ်မြင့်သူ ဝတ္ထုတစ်အုပ် လိုချင်သည်ဟု ပြောလိုက် သည်။ ထိုအချိန်က တိုင်းပြည်ပြု ပုံနှိပ်တိုက်မှ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏

‘ဂုဏ်မြင့်သူ’ ဝတ္ထုထွက်နေချိန်ဖြစ်သည်။ ဦးအုန်းခင်က ဒဂုန်ခင်ခင် လေးထံ ယခုလာသူအား ‘ဂုဏ်မြင့်သူ’ တစ်အုပ်ပေးလိုက်ပါဟူ၍ စာတစ်စောင်ရေးပေးလိုက်သည်။ ထိုစာကိုယူပြီး ကျွန်တော် တိုင်း ပြည်ပြု ပုံနှိပ်တိုက်သို့ သွားသည်။ ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး ကို အဆင်သင့်ပင်တွေ့သည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက စာဖတ်ကြည့်ပြီး ဂုဏ်မြင့်သူ ဝတ္ထုတစ်အုပ် ထုတ်ပေးသည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကလည်း ကောင်းတစ်ခွန်းမှ မပြောဘဲ စာအုပ်ကိုသာ ပေးလိုက်သည်။ ကျွန် တော်ကလည်း စကားတစ်ခွန်းမှ မမေးဘဲ စာအုပ်ကိုယူပြီး ပြန်လာ သည်။ သို့သော် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကို မြင်ချင်တွေ့ချင်နေသော ကျွန် တော်၏ ဆန္ဒပြည့်ဝသွားသည်။ ရှေ့စောင်လေးခြုံထားသော မရယ် မဖြိုး မျက်နှာထား ခပ်တည်တည်နှင့် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကို တွေ့မြင် ခွင့် ရရှိလာခဲ့သည်။ ထိုအကြိမ်မှာ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့် ပထမဦး ဆုံး စတင်တွေ့ဆုံခြင်းဖြစ်ပြီး နောင်နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်သည့် တိုင်အောင်လည်း ထပ်မံမတွေ့တော့ပေ။

စစ်အတွင်းက အာဏာပိုင်များ ထုတ်ဝေသော ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာသည် စစ်ပြီးသွားသောအခါ ရပ်စဲသွားသည်။ ထိုအခါ ဦးအုန်းခင်က ဗမာ့ခေတ်အမည်ကိုယူပြီး သူပိုင်သတင်းစာတစ်စောင် ထုတ်ဝေသည်။ ထိုအချိန်မှစ၍ ဦးအုန်းခင်သည် ဗမာ့ခေတ် ဦးအုန်း ခင်အမည်ဖြင့် ပိုမိုထင်ရှားလာသည်။ ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာသည် စောင်ရေအများဆုံး ထုတ်ဝေရသည့် သတင်းစာ တစ်စောင်ဖြစ်၍ အောင်မြင်မှုအထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိသွားသည်။

ဗမာ့ခေတ် သတင်းစာတွင် အပတ်စဉ် ယုဝတီဂျာနယ် ကဏ္ဍပါသည်။ ယုဝတီဂျာနယ်ကဏ္ဍကို ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ကြီးမှူး သည်။ ယုဝတီဂျာနယ်ကဏ္ဍမှ ယုဝတီကလောင်ရှင်များကို မွေးထုတ်

ပေးသည်။ ယုဝတီဂျာနယ်ကဏ္ဍစင်မြင့်၌ အောင်မြင်မှုရရှိသွားသော ယုဝတီကလောင်ရှင်များအား ‘ယုဝတီ’ ဘွဲ့ပေးသည်။ ယုဝတီဂျာနယ် ကဏ္ဍမှ ‘ယုဝတီ’ ဘွဲ့ရရှိသွားကြသော ယုဝတီကလောင်ရှင်များသည် ‘ယုဝတီ’ ဘွဲ့အမည်တပ်၍ စာရေးကြသည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် ယုဝတီကလောင်ရှင်အဖွဲ့ချုပ်ကိုလည်း ဦးဆောင်ပို့ထားသည်။ ထို့ကြောင့် ယုဝတီကလောင်ရှင်များ၏ မိခင်သဖွယ် ဖြစ်နေသည်။ ကြက်သားအုပ်မကြီး၏ မေတ္တာရိပ်အောက်တွင် ကြက်ပေါက်စကလေးများ ကြီးထွားလာကြသကဲ့သို့ မိခင်ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ မေတ္တာလောင်းရိပ်အောက်၌ ယုဝတီကလောင်ရှင် အတော်များများသည် အတောင်အလက်စုံလာကြပြီးလျှင် စာပေလောကတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာကြသည်။

ထိုအချိန်က ဗမာ့ခေတ်ဗိမာန်ကြီးသည် တစ်ဖက်က ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကြီးမှူးသော ယုဝတီအသိုက်အဝန်းနှင့်လည်းကောင်း၊ အခြားတစ်ဖက်၌ ဦးအုန်းခင်စီမံအုပ်ချုပ်သော သတင်းစာအသိုက်အဝန်းနှင့်လည်းကောင်း အလွန်တရာ စည်ကားသိုက်မြိုက်လှပေသည်။ ဦးအုန်းခင်နှင့် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးတို့လည်း အောင်မြင်မှုသရဖူဆောင်နေကြသည်ဖြစ်၍ ကိုယ့်စရိတ်နှင့်ကိုယ် ကမ္ဘာကိုပင် ပတ်ခဲ့ကြသည်။ သို့သော်လည်း နံနက်မိုးသောက်ချိန်မှစ၍ တစ်စတစ်စ အမြင့်သို့ တက်လာသောနေသည် နေ့ခင်းမွန်းတည့်ချိန်၌ ထိပ်ဆုံးသို့ ရောက်ပြီးနောက် တစ်စတစ်စ နိမ့်ရာသို့ ရွေ့လျားကာ နောက်ဆုံး၌ မြုပ်ကွယ် ချုပ်ငြိမ်းသွားသကဲ့သို့ အောင်မြင်မှု အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ပြီးသည့်နောက်၌ ဗမာ့ခေတ်ဗိမာန်ကြီးလည်း ကွဲအက်လာသည်။ ဗမာ့ခေတ် ဗိမာန်ကြီး အက်ကြောင်း၌ တစ်ဖက်ခြမ်းတွင် ဦးအုန်းခင်ရှိနေပြီး အခြားတစ်ဖက်ခြမ်း၌ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးရှိနေသည်။

ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦး သဘောထား မတိုက်ဆိုင်မှု ပေါက်ကွဲချိန်တွင် ကြီးလေးသော အမြတ်ခွန်က ထပ်မံလိုက်သဖြင့် ဗမာ့ခေတ် ဗိမာန်ကြီးသည် အက်နေရာမှ ပြိုကွဲပျက်စီးသွားလေသည်။

နန်းကျဘုရင်များသည် မိမိတို့စံနန်းမှ ဆင်းသွားကြရသည်။ ဘကြီးတော်နှင့် ညီတော် သာယာဝတီတို့၏ အားပြိုင်ပွဲ၌ အရေးနိမ့်သွားသော ဘကြီးတော်နှင့် နန်းမတော်မယ်နုတို့သည် မှန်နန်းဆောင် ခုဆင်းကြရသည်။ တတိယအင်္ဂလိပ်မြန်မာ စစ်ပွဲ၌ မြန်မာဘက်က အရေးနိမ့်သောအခါ သီပေါမင်းနှင့် ဖုဖုရားလတ်တို့သည် မန္တလေးနန်းတော်ကို စွန့်ခွာသွားကြရသည်။ သို့သော်လည်း မိမိတို့၏ ဇနီးမှ သူတို့ထွက်ခွာသွားကြသောအခါ မင်းမိဖုရားနှစ်ပါး လက်တွဲပြီး ထွက်ခွာသွားကြသည်။

ဦးအုန်းခင်နှင့် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးတို့မှာမူ ထိုသို့မဟုတ်ပေ။ ဗမာ့ခေတ် ဗိမာန်ကြီး ပြိုကွဲသွားသောအခါ လက်တွဲဖြုတ်လိုက်ကြသော ဇနီးမောင်နှံနှစ်ဦးတို့သည် ညောင်ညိုပင်စခန်းမှ ခွဲကြပြီး တစ်ယောက်က ရှေ့ပေါက်မှဆင်းလျက် တစ်ယောက်က နောက်ပေါက်မှဆင်းသည်။ ရှေ့ပေါက်က ဆင်းသူသည် ရှေ့ဘက်သို့ ရှေးရှုသွားပြီး နောက်ပေါက်မှ ဆင်းသူက နောက်ဘက်သို့ ဦးတည်သွားသည်။ သူတို့အတွက် ခရီးလမ်းဆုံ မရှိတော့ပေ။ သူတို့နှစ်ယောက်သည် ပြန်လည်မဆုံစည်းကြတော့ပေ။ ထိုအချိန်၌ မြည့်နေအောင် ထက်သည့် အသွားတပ်ထားသော ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ ‘နှစ်ပေါင်း ၆၀’ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိကြီး ထွက်ပေါ်လာ၏။ ‘နှစ်ပေါင်း ၆၀’ ၌ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ဘဝခရီးတစ်လျှောက် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော ဘဝတိုက်ပွဲအကြောင်းကို ရင်ဖွင့်ထားသည်။

သူတို့နှစ်ဦးသည် ကိုယ့်လမ်းကိုယ်သွားကြပြီးသည့်နောက်
ကိုယ်စီကိုယ်တိုင် တစ်စင်စီထောင်ကြသည်။ မြေမြှုပ်သင်္ဂြိုဟ်လိုက်ပြီး
ဖြစ်သည့် ဗမာ့ခေတ်သတင်းစာ သင်္ချိုင်းမြေပေါ်၌ ဦးအုန်းခင်၏
မိုးကြိုးသတင်းစာကိုထောင်ပြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ယုဝတီသတင်းစာ
ကို ထောင်သည်။ ဗမာ့ခေတ်အသိုင်းအဝိုင်းထဲက ဦးအုန်းခင်နှင့်
နီးစပ်သူများက မိုးကြိုးသတင်းစာသို့ ပါသွားပြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့်
နီးစပ်သူများက ယုဝတီသတင်းစာဘက် လိုက်သွားကြသည်။ ဤတွင်
ဒဂုန်ခင်ခင်လေးနှင့်ကျွန်တော် ပြန်လည်ဆုံတွေ့ရဖို့ အကြောင်းပေါ်
လာသည်။

‘ယုဝတီ သတင်းစာ’ ထောင်ပြီး လအနည်းငယ်ခန့်ကြာ
သောအခါ သတင်းစာထုတ်ဝေရေးအတွက် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး လက်
လွှဲထားသော ဗမာ့ခေတ်ခြံပေါက် ဟင်္သာတသား ကိုအုန်းခင် (နှစ်)
က ယုဝတီသတင်းစာအတွက် တတ်နိုင်သလောက် အကူအညီပေး
ရန် ကျွန်တော့်ကို လာကမ်းလှမ်းသည်။ သူ၏ ကမ်းလှမ်းချက်ကို
လက်ခံပြီး တိုက်တွင် မထိုင်ဘဲ အိမ်မှပင် သတင်းစာခေါင်းကြီးပိုင်း
နှင့် ‘လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ’ အမည်ဖြင့် တစ်ပတ်တစ်ခါ နိုင်ငံ
တကာရေးရာ ဆောင်းပါးကို ရေးပေးသည်။ စာရေးခေတ်တွင်
လက်ဖက်ရည်ဖိုးပင် မှန်မှန်မရပေ။ သို့သော်လည်း သတင်းစာဆရာ
ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်လာသော မိမိဘဝကို ကျေနပ်နေမိသည်။

ဘုံမြှောက်ပေးသူများလည်း ရှိနေသည်။ ထိုသူများမှာ နိုင်ငံ
ခြား သံရုံးများဖြစ်ကြသည်။ ‘လှုပ်ရှားနေသော ဤကမ္ဘာ’ အမည်ရှိ
နိုင်ငံတကာရေးရာ အခန်းမှာ အမည်ရင်းဖြင့် ရေးခြင်းဖြစ်၍ မည်သူ
မည်ဝါရေးသည်ဟု သိသည်မှာ မဆန်းသော်လည်း ခေါင်းကြီးပိုင်း

သူ၏ အမည်ကို လျှို့ဝှက်ထားသည်။ သို့ရာတွင် နိုင်ငံခြားသံရုံး
များသည် အထူးအားဖြင့် အမေရိကန်သံရုံးနှင့် ကွန်မြူနစ် နိုင်ငံသံရုံး
များသည် ခေါင်းကြီးပိုင်းနှင့် နိုင်ငံတကာရေးရာ ရေးသူအမည်ကို
အရ စုံစမ်းပြီး စာရေးသူထံ ချဉ်းကပ်လာကြသည်။ ထမင်းဖိတ်
ကျွေးကြသည်။ ယမကာတိုက်ကြသည်။ လက်ဆောင်ပစ္စည်း ပေးကြ
သည်။ စာအုပ်စာတမ်းပေးကြသည်။ အမေရိကန် သံရုံးကဆိုလျှင်
‘စဉ်က နေ့စဉ်ထုတ် ‘နယူးယောက်တိုင်း’ သတင်းစာကိုပင် မှန်
မမှီပေးသည်။ ယင်းအခြေအနေ၌ အချောင်သတင်းစာဆရာဘဝ
ကျောက်လာသော မိမိမှာ အဘယ်မှာလျှင် ကျောက်စာတိုင်လုပ်နေ
နိုင်မည်နည်း။ စာရေးမည်လုပ်တိုင်း သူတို့၏ လက်ဆောင်ထုပ်ကြီး
ကို မျက်စိရှေ့မှောက် ရောက်နေသည်။

ကျွန်တော်အပါအဝင် ယုဝတီသတင်း စာအယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်
သူငယ်များမှာ များသောအားဖြင့် လက်ဝဲယိမ်းများဖြစ်ကြသည်။
ထို့ကြောင့် သတင်းစာ၏ ပေါ်လစီမှာ လက်ဝဲယိမ်းပေါ်လစီ ဖြစ်နေ
သည်။ အမေရိကန်ဆန့်ကျင်ဘက် ရေးစရာရှိလျှင် ပယ်ပယ်နယ်နယ်
ရေးလေ့ရှိသည်။ ထိုအခါ အမေရိကန်သံရုံးမှ ထမင်းဖိတ်ကျွေးလျှင်
သည်း ကျွေးသည်။ လက်ဆောင်ပစ္စည်းထုပ် ရောက်လျှင်လည်း
ကျောက်လာသည်။ ယင်းသို့ သံရုံး၏ အမြူအဆွယ်ခံရသောအခါ
မိမိ၏ ကလောင်ကို လျှော့လျှော့ပေါ့ပေါ့ လုပ်ပစ်လိုက်ပြန်သည်။

ဘယ်လောက် သတင်းစာဆရာ ကျင့်ဝတ်နှင့် ပြည့်စုံသည့်
သတင်းစာဆရာဖြစ်သနည်း။ အကြောင်းအရာတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်ပြီး
ကျွန်တော် အိန္ဒိယသံရုံးနှင့် အဆင်မပြေဖြစ်ဖူးသည်။ အိန္ဒိယသံရုံး
နှင့် အဆင်မပြေဖြစ်ရုံ အကြောင်းတစ်ခုတည်းနှင့် ကက်ရှ်မီးယား

အရေးအခင်းနှင့်ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ တရုတ်အိန္ဒိယနယ်စပ် ပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း သမာသမတ်မရေးဘဲ တစ်ဖက် စောင်းနင်း ရေးခဲ့သည်။ ဘက်လိုက်ခဲ့သည်။ အိန္ဒိယကို ဝေဖန်ရှုတ် ချခဲ့သည်။ သတင်းစာဆရာကျင့်ဝတ်နှင့် လုံးဝဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ခဲ့ သည်။ မိမိ၏ သတင်းစာဆရာဘဝကို ယမကာတစ်စွက်နှင့် ရောင်း စားခဲ့သည်။ လက်ဆောင်ပစ္စည်းတစ်ခုနှင့် အလဲအလှယ်လုပ်ခဲ့သည်။ ညှော်ခဲပွဲတစ်ခုနှင့် အပေးအယူလုပ်ခဲ့သည်။

သို့သော်လည်း ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် ယုဝတီသတင်းစာ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ ထင်တိုင်းကြံနေသည်ကို ဘာတစ်ခုမှ ဝင်မစွက်ပေ။ ကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီကလေးက တိုင်းပြည်အနှံ့ ဖြန့်သည့် ဗြိတိသျှ အစိုးရ၏ ဝါဒဖြန့်စာအုပ် ‘ကမ္ဘာ့ရန်သူ’ ကို ရေးခဲ့သော၊ ကွန်မြူနစ် ဆန့်ကျင်ဘက်သတင်းစာ ဗမာ့ခေတ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်ခဲ့သော ဒဂုန်ခင်ခင် လေးသည် သူတစ်ဦးတည်းပိုင် ထုတ်ဝေသော ယုဝတီသတင်းစာ လက်ဝဲယိမ်းအယ်ဒီတာအဖွဲ့၏ အမေရိကန်နှင့် အနောက်အုပ်စုနိုင်ငံ ဆန့်ကျင်ဘက် အရေးအသားများနှင့် ပတ်သက်၍လည်းကောင်း၊ ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံများဘက် ယိမ်းသည့် အရေးအသားများနှင့် ပတ် သက်၍လည်းကောင်း ဘာတစ်ခွန်းမှ ဝင်မစွက်သည်မှာ အံ့ဩစရာ ကောင်းလှသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေး လျစ်လျူမရှုသင့်ဘဲ လျစ်လျူရှုထားသော အခြားအကြောင်းအရာတစ်ခု ရှိသေးသည်။ စာပေခေါင်းဆောင်ကြီး နှစ်ဦး၏ ပဋိပက္ခကြောင့် တက္ကသိုလ်မြန်မာစာဌာနတွင် နှစ်သင်း၊နှစ် ပက္ခ၊ နှစ်အုပ်စု ကွဲလာခဲ့သည်မှာ နှစ်များစွာကြာကတည်းကပင် ဖြစ်သည်။ ယင်းအကွဲအပြဲသည် တက္ကသိုလ်ပရဂျက်အပြင်ဘက်၌ပင် ဂယက်ရိုက်ခတ်နေသည်။

မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်သူများထဲတွင် အချို့က တစ်သင်း အစပ်ပက္ခတွင်ပါပြီး အချို့က ဆန့်ကျင်ဘက်တစ်သင်း တစ်ပက္ခကို လိုလားကြသည်။ ကြားနေပုဂ္ဂိုလ်များလည်းရှိသည်။ ယုဝတီ သတင်း စာအယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တချို့သည် ယင်းအကွဲအပြဲထဲက တစ်ဖက်ကို လိုလားသူများ ဖြစ်ကြ၍ သွေးအေးနေသော ထိုပြဿနာကို ပြန်မီး ဆီးပြီးလျှင် သတင်းစာတွင် ရှေ့တန်းတင်လာကြသည်။ သူတို့လို စားသည့်ဘက်ကို ထောက်ခံအားပေးသော ဆောင်းပါးများကို ဆက်တိုက် ထည့်ပေးသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် အုပ်စု၏ အခန်းကဏ္ဍ ကို မေးမှီထားပြီး မိမိတို့ဘက်က ရေးသောဆောင်းပါးများကိုသာ ချင် ဘက်လိုက်၍ ဖော်ပြသည်။ ယင်းအပြုအမူမှာလည်း သတင်း စာကျင့်ဝတ်၊ သတင်းစာဆရာသိက္ခာနှင့် ဆန့်ကျင်သော အပြုအမူ ချီးပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် ယင်းပြဿနာနှင့် ပတ်သက်၍လည်း တစ်ခွန်းမှမဟဘဲ နှုတ်ပိတ်ရေငုံနေခဲ့သည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် တစ်နေ့တစ်ခါ ယုဝတီသတင်းစာ တိုက်သို့ ပုံမှန်ရောက်လာတတ်သည်။ ယခင်ခေတ်ကောင်းစဉ်က အပျံ့စားဆလွန်းကားကြီးများကို ထည့်လဲနှင့် စီးနေသော ဒဂုန်ခင်ခင် လေးသည် ထိုအချိန်က ဖီးယက်ပုံစံဟောင်း ကားအသေးစားလေးနှင့် သာ စခန်းသွားနေရရှာသည်။

တစ်နေ့သောအခါ၌ လာနေကျအချိန်တွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး သတင်းစာတိုက်သို့ ရောက်မလာပေ။ နောက်တစ်နေ့တွင်လည်း မပါမလာပေ။ နောက်တစ်ပတ်လောက်ကြာသော်လည်း ဒဂုန်ခင်ခင် လေးရောက်လာသည်ကို မတွေ့ရ၍ အကျိုးအကြောင်း စုံစမ်းမေးမြန်း ကြည့်သောအခါ သတင်းစာစီမံခန့်ခွဲသူ သူ့တပည့်များကို စိတ်ကောက်

ပြီး သတင်းစာတိုက်သို့ မလာဘဲ ဆန္ဒပြနေကြောင်း သိရှိရသည်။
ဤတွင် ကျွန်တော်နှင့် ဦးခင်မောင်ထွန်း (မောင်ဗိုလ်မွေး) တို့
နှစ်ယောက် ငြိမ်းချမ်းရေးတမန်လုပ်ပြီး သူ့ထံလိုက်သွားကြသည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် ထိုအချိန်က ကြယ်ငါးပွင့်တိုက်ကြီး
နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်လမ်းတစ်ဖက်၌ရှိသော ဒုတိယထပ်တိုက်ခန်း
တစ်ခန်းကို ငှားနေသည်။ တံခါးခေါက်သောအခါ သူကိုယ်တိုင်
လာဖွင့်ပေးသည်။ အခန်းထဲတွင် သူမှတစ်ပါး တခြားလူတစ်ဦးတစ်
ယောက်ကိုမျှ မတွေ့ရပေ။ နေ့လယ်နေ့ခင်း ချက်ရေးပြုတ်ရေးနှင့်
တခြားကိစ္စများအတွက် အိမ်ဖော်တစ်ယောက် လာလုပ်ကိုင်ပေးပြီး
ကိစ္စဝိစ္စပြီးသောအခါ သူ့အိမ်သူ ပြန်သွားသည်။ အဆောင်ဆောင်
အခန်းခန်းဖြင့် ဗမာ့ခေတ် ဘုံနန်းကြီးတွင် အသိုက်အဝန်းများစွာနှင့်
ခမ်းခမ်းနားနား နေလာခဲ့သော ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် တစ်ကိုယ်
တည်း အထီးကျန်ဖြစ်နေရှာသည်။ ဧည့်ခန်းတစ်နေရာတွင် သူ၏
ထီးမူနန်းဟန် ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုနှင့် ကိုယ်လုံးပေါ် ပုံတူပန်းချီကား
ကြီး ထောင်ထားသည်။ အခန်းတစ်ခန်းလုံးလည်း အနုပညာလက်
ရာပစ္စည်းများ အပြည့်ဖြစ်သည်။ အခန်းအပြင်ဘက် မျက်နှာစာရှိ
'ပေါ်တီကို' ပေါ်၌ကား ပန်းမျိုးစုံကို အိုးများနှင့် စိုက်ပျိုးထားသည်။

ကျွန်တော်တို့က လာရင်းအကြောင်းကို ပြောပြသောအခါ
ပထမသော် သူ့လူများကို အပြစ်ဖို့ပြီး အင်တင်တင်လုပ်နေသည်။
သို့သော်လည်း ကျွန်တော်တို့က အလျှော့မပေးကြဘဲ ထပ်တလဲလဲ
ဖျောင်းဖျော့သောအခါ နဂိုကလည်း စိတ်ကောက်ပြီး ဆန္ဒပြရုံပြ
ခြင်းဖြစ်သည်အတွက် ကျွန်တော်တို့၏ စေ့စပ်ရေးကို လက်ခံလိုက်
လေသည်။

ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက်အား သူရေးသော 'ကျွန်းဦးတည်
သန်လျက်ခုံ' စာအုပ်တစ်အုပ်စီ ပေးလိုက်လေသည်။ နောက်တစ်နေ့
တွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး သပိတ်လှန်ပြီး သတင်းစာတိုက်သို့ ပေါက်
ချလာသည်။ သို့သော်လည်း ယုဝတီသတင်းစာသည် တဖြည်းဖြည်း
အောင်ရေကျဆင်းလာပြီး ရပ်တည်နေနိုင်သည့် အခြေအနေမရှိတော့ဘဲ
နောက်ဆုံး သတင်းစာများ ပြည်သူပိုင်လုပ်ချိန်မတိုင်မီကလေးတွင်ပင်
ခရမ်းသိမ်းသွားသည်။ ယုဝတီသတင်းစာတိုက်မှ အချို့အယ်ဒီတာ
များနှင့် အလုပ်သမားများမှာမူ ပြည်သူပိုင်သတင်းစာတိုက်များသို့
ရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်၏ တစ်မွန်းတည့် သတင်းစာဆရာ
ဘဝမှာမူ ယုဝတီသတင်းစာနှင့်အတူ ဒီဝိနီချုပ်သွားလေသည်။

၁၉၇၄ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလက စာပေဗိမာန်မှ ကြီးမူး၍ ဝတ္ထု
ရှည်စာတမ်းဖတ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ထိုစာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ ကျွန်
တော်က 'သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်' စာတမ်းကို ဖတ်ရသည်။
ကျွန်တော့်စာတမ်းထဲတွင် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ 'ရွှေစွန်ညို' ဝတ္ထုနှင့်
ဖတ်သက်၍ ဤသို့ အကျယ်တဝင့် သုံးသပ်တင်ပြထားသည်။

“ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီ ပေါ်ထွက်ခဲ့ကြသည့် သမိုင်းနောက်
ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်များအနက် ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ 'ရွှေစွန်ညို' ဝတ္ထု
(၁၉၃၃) သည်လည်း ထင်ရှားသည့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထု၏
နောက်ခံခေတ်မှာ သီပေါမင်းထီးနန်းစိုးစံချိန်နှင့် ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့တို့
အထက်မြန်မာပြည်ကို သိမ်းပိုက်ပြီးစ အချိန်ကာလဖြစ်လေသည်။
မြန်မာ-တရုတ် နယ်စပ်ရှိ မူဆေးတောင်ကြားနယ်နိမိတ် အတွင်း
သို့ အလုပ်ကိစ္စနှင့်ရောက်သွားသော ကိုဉာဏ်ထွန်းနှင့် ကိုမင်းအောင်
တို့အား အသက် ၈၀ အရွယ်ရှိ အဘွားဆိုတစ်ဦးက ခေါ်ကြောင်း
ပြန်သည်အသွင်ဖြင့် ဇာတ်လမ်းဆင်၍ ရေးသားသည့် ဝတ္ထုဖြစ်သည်။

“ဝတ္ထု၏ အဓိကဇာတ်ဆောင် ခင်မောင်ညိုသည် မင်းတုန်း
မင်း၏ သားတော် ရွှေလူမြို့စား၏ လက်စွဲတော် ဗိုလ်မှူးကလေး
ဖြစ်သည်။ ရွှေလူမြို့စားနှင့် ကြင်ရာ ဆင်ရှင်မြို့စားမင်းသမီးတို့
သားတော်ထိပ်တင်ကလေးကို ဖွားမြင်သည်။ သီပေါမင်းနန်းအတွက်
မင်းသွေးမင်းနွယ်များကို လုပ်ကြံရာ၌ ရွှေလူမြို့စားနှင့် ဆင်ရှင်မြို့
စား မင်းသမီးလည်း ပါသွားသည်။ မိဘနှစ်ဦးက သူတို့၏ ရင်ဆွေ
ကလေး ထိပ်တင်ကလေးကို လက်စွဲတော် ဗိုလ်မှူးကလေး ခင်မောင်
ညိုလက်ထံ အပ်သွားကြလေသည်။ ခင်မောင်ညိုသည် သားတော်လေး
ကို ယူပြီးရာ သားတော်လေးသည် လမ်းတွင် လုပ်ကြံသူများ၏
လက်တွင်း ရောက်သွားရရှာသည်။

“ထိုအချိန်မှစ၍ ခင်မောင်ညိုသည် သီပေါမင်းအား အငြိုး
ထားလျက် ရှမ်းပြည်နယ်ဘက်သွားပြီး ရွှေစွန်ညိုအမည်ဖြင့် ပုန်ကန်ခြင်း
နားနေသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်တွင် မြန်မာဘုရင်ကို ပုန်ကန်နေသည့်
ရှမ်းစော်ဘွားများနှင့် ပူးပေါင်းသည်။ ထိုအတွင်း မြန်မာဘုရင်
လက်အောက်ခံ မိုးနဲမြို့ အဝေးဝန် ဦးရွှေမောင်ထံသို့ ဦးရွှေမောင်၏ တူမ
ခင်ဘုန်းမြင့်သည် နေပြည်တော်မှ ထွက်ပြေးလာသည်။ သူမခင်က
အတွင်းဝန်ရာထူးရလို၍ သမီးကို ဘုရင်အား ဆက်သရန် ကြံစည်သဖြင့်
အလိုမတူဘဲ ထွက်ပြေးလာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သူပုန်ဗိုလ် ရွှေစွန်ညို
သည် ခင်ဘုန်းမြင့်ကိုတွေ့ရာ မေတ္တာရှိသွားသည်။ ချစ်ရေးဆိုသော်
လည်း ခင်ဘုန်းမြင့်က လက်မခံ။ နောက်ပိုင်းကျမှ မိမိအပေါ်ပြုခဲ့
သည့် ကျေးဇူးကို ထောက်ထားပြီး မေတ္တာတုံ့ပြန်သည်။

“ထိုအတွင်း မြန်မာ့ထီးနန်း အင်္ဂလိပ်နယ်ချဲ့လက်အောက်
ရောက်သွားသည်။ ရွှေစွန်ညိုတို့၏ ဖြားဦးသည် လမ်းပြောင်းသွား
သည်။ ရွှေစွန်ညိုနှင့် သူပုန်စော်ဘွားတို့သည် ပူးပေါင်းလျက်

အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည်။ သူတို့၏ ရည်ရွယ်
ချက်မှာ မြန်မာ့ထီးနန်းကို ပြန်လည်သိမ်းပိုက်ပြီး မင်းသားတစ်ဦးအား
နန်းတင်ရန်ဖြစ်သည်။ အင်္ဂလိပ်စစ်တပ်က ရွှေစွန်ညိုကို လိုက်ဖမ်း
ရာ ရွှေစွန်ညိုသည် ဇနီးခင်ဘုန်းမြင့်နှင့် သားကလေးကိုခွဲပြီး ပြေး
နေရသည်။ ရှောင်ရင်း ရှောင်ရင်းနှင့် တရုတ်ပြည်နယ်စပ်ရောက်
သွားသည်။ မြန်မာပြည်ပြန်ရရေးအတွက် တရုတ်တောပုန်းစားပြ
များနှင့် ဆက်သွယ်သည်။ မိမိဇနီး၊ မိမိသားနှင့် ပြန်ဆုံသည်။ မိမိ
သားကလေးအားလည်း အနာဂတ်အတွက် မျှော်လင့်ချက်ထားပြီး
‘ရွှေစွန်ညို’ ဟုပင် အမည်ပေးထားသည်။ နောက်ဆုံး၌ ရန်သူအယုံသွင်း
ထားသည့် ကိုယ့်လူသူ ဘက်သား တပည့်ပန်းထွေး၏ လုပ်ကြံချက်
ကြောင့် ရွှေစွန်ညိုအိုက်မိပြီး သေဆုံးသွားသည်။ ရွှေစွန်ညိုပြီး
သားရွှေစွန်ညို၊ သားရွှေစွန်ညိုပြီး မြေးစောရန်နိုင်ဟူ၍ သားစဉ်မြေးဆက်
အထိ ဝတ္ထုကိုသယ်ယူသွားသည်။ ဝတ္ထုအစ ဇာတ်ကြောင်းပြန်ချိန်
ကာလမှာ မြေး စောရန်နိုင်လက်ထက်ဖြစ်သည်။

“ဇာတ်ကြောင်းပြန်ပြောသူ အသက် ၈၀ အရွယ် အမယ်အို
မှာ ခင်ဘုန်းမြင့်သွားလေရာပါသည် အထိန်းတော်ကြီးဖြစ်သည်။
မြေး စောရန်နိုင်လက်ထက်၌ စောရန်နိုင်သည် မွန်ဂိုလီးယားနယ်
စပ်ကို မကြာခဏသွားသည်။ မွန်ဂိုလီးယားနယ်စပ်တွင် ရုရှအဘိုးအို
ကြီး တစ်ဦးနှင့်တွေ့သည်။ စောရန်နိုင်အတွေးအခေါ် ပြောင်းသွား
သည်။ စောရန်နိုင်၏ ယုံကြည်ချက်၌ ပဒေသရာဇ်စနစ်၏ နေရာ
တွင် ဆိုရှယ်လစ်သဘောတရား ရောက်လာသည်။ ထိုအခါ အင်အား
ပြည့်စုံလာသည့် တစ်နေ့တွင် မြန်မာပြည်ကို ဆင်းတိုက်ပြီး တရုတ်
ပြည်ရောက်နေသည့် မင်းသားအနွယ်တစ်ဦးကို နန်းတင်ရန်ဟူ
သည့် အကြံအစည်ကို စွန့်ပစ်လိုက်လေသည်။

“ရွှေစွန်ညိုသည် ရန်သူနှစ်ဦးကို တိုက်သည်။ တစ်ဦးမှာ သီပေါဘုရင်ဖြစ်ပြီး နောက်တစ်ဦးမှာ အင်္ဂလိပ်အစိုးရဖြစ်သည်။ ရွှေစွန်ညို၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ သူလိုလားသော ပဒေသရာဇ်တစ်ဦးကို အစားထိုးရန်ဖြစ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ ‘ရွှေစွန်ညို’ ဝတ္ထုတစ်လျှောက်လုံး၌ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ဗန်းတင်ထားသည်။ သို့သော် ဝတ္ထုအဆုံး၌ ရွှေစွန်ညို၏မြေ စောရန်နိုင်သည် သက်ဦးဆံပိုင် ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ဆန့်ကျင်သူဖြစ်သွားသည်။ စောရန်နိုင်က ‘ကျုပ်တော့ မင်းမျိုးမင်းနွယ်တွေရဲ့ သက်ဦးဆံပိုင်အုပ်စိုးနည်းတွေကို ယနေ့ကပြေး မလိုလားတော့ဘူး။ တစ်ဦးတစ်ယောက် ဘုရင်ဖြစ်ပြီး သူနဲ့နီးစပ်ရာ လူနည်းစုကလေး တစ်သိုက် တန်ခိုးအာဏာရှိဖို့၊ ကောင်းစားဖို့၊ စည်းစိမ်ခံဖို့ကို ကျုပ်တို့လို ဆင်းရဲသားတွေက အသက်စွန့်ပြီး အကျိုးတော်ဆောင် မပေးနိုင်ဘူး’ ဟု ပြောလေသည်။ ‘ရွှေစွန်ညို’ ဝတ္ထုရေးချိန် ၁၉၃၃ ခု၌ မြန်မာနိုင်ငံ လူငယ်နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များအတွက် ဆိုရှယ်လစ်နိုင်ငံရေး အတွေးအခေါ်များ ရိုက်ခတ်နေပြီဖြစ်၍ ဝတ္ထုရေးဆရာသည် ယင်း၏ဩဇာအရှိန်အဝါ ဟပ်သွားပုံရသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဝတ္ထုတစ်လျှောက်လုံး၌ ပဒေသရာဇ်စနစ်ကို ဖက်တွယ်လာခဲ့သော်လည်း ဝတ္ထုအဆုံး၌ ဆိုရှယ်လစ်စနစ် ရောင်ခြည်သန်းသွားခြင်း ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ယင်းသည် ထိုခေတ်ထွက်ပေါ်လာသည့် ဝတ္ထုများတွင် တွေ့ရခဲသော ထူးခြားချက်ဖြစ်သည်။

“ရွှေစွန်ညို ဝတ္ထု၌ နယ်ချဲ့အင်္ဂလိပ်တို့က မြန်မာဘုရင်အား ဖမ်းဆီးသွားပုံ မြင်ကွင်းကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း ဖော်ပြထားသည်။ ထို့ပြင် အင်္ဂလိပ်အစိုးရအား ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်ရာ၌ ရှမ်းမြန်မာသွေးစည်းရေးတည်းဟူသော အမျိုးသားစည်းလုံးရေး အခန်းကဏ္ဍအရေးပါပုံကိုလည်း တင်ပြထားသည်။ ထို့ကြောင့် ‘ရွှေစွန်ညို’

သည် အမျိုးသားစည်းလုံးရေးနှင့် နယ်ချဲ့ဆန့်ကျင်ရေးအားပေးသည့် ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်သည်။”

စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ တင်သွင်းသည့် စာတမ်းများကို စာတမ်းဖတ်ပွဲ မကျင်းပမီ နေ့ရက်အနည်းငယ်အလိုကပင် ကြိုတင်၍ စာတမ်းဖတ်ပွဲ တက်ရောက်မည့်သူများထံ ဝေငှထားသည်။ စာတမ်းကော်ပီတစ်ခု ဒဂုန်ခင်ခင်လေးထံရောက်သွားပြီး ဒဂုန်ခင်ခင်လေးက ဆိုစာတမ်းများကို ဖတ်ပုံရသည်။ ကျွန်တော်၏ စာတမ်းကို ဖတ်ပြီးသောအခါ “ပါရဂူ စာတမ်းဖတ်တဲ့နေ့ ငါသွားနားထောင်မယ်” ဟူ၍ သူ၏တပည့် ယုဝတီကလောင်ရှင်တစ်ဦးအား ပြောလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ထိုယုဝတီကလောင်ရှင်က ကဗျာဆရာမ နုသဇင်ကို ပြောပြရာ နုသဇင်ကတစ်ဆင့် ကျွန်တော်ကို ပြောပြသည့်အတွက် ထိုအကြောင်းကို ကျွန်တော်သိရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် သူ၏ဝတ္ထုနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်၏ သုံးသပ်ချက်ကို ကျေနပ်သွားပုံရသည်။ တကယ်ပင် ကျွန်တော်စာတမ်းဖတ်သောနေ့ ကျွန်တော် စာတမ်းဖတ်သောအချိန်တွင် တကူးတက လာရောက်နားထောင်သည်။ တခြားနေ့၊ တခြားအချိန်များ၌ လာရောက်သည်ကို မတွေ့ရပေ။

ထိုအကြိမ်မှာ ဒဂုန်ခင်ခင်လေးကို နောက်ဆုံးတွေ့လိုက်ရသော အကြိမ်ဖြစ်သည်။ ထိုအကြိမ်မတိုင်မီကလည်း နိုင်ငံတော်အကြီးအကဲ၏ စာပေပညာရှင်များနှင့် တွေ့ဆုံဆွေးနွေးပွဲများ၌ သူနှင့် နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်လောက် ဆုံရသေးသည်။ နောက်ပိုင်း၌မူ သူနှင့်မှတ်မှတ်ရရ မဆုံဖြစ်တော့ဘဲ သူကွယ်လွန်မှပင် သူ့ချာပနကို လိုက်ပို့ဖြစ်တော့သည်။

ဒဂုန်ခင်ခင်လေးသည် ဖြန့်မာစာပေလောက၌ အောင်မြင်မှု သရဖူဆောင်းသော ထိပ်တန်းအမျိုးသမီး စာရေးဆရာဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ၏ နှစ်ပေါင်း ၆၀ စာပေဘဝခရီး၌ ပန်းခင်းသောလမ်း ရှိသကဲ့သို့ ဆူးငြောင့်ခလုတ်များပေါ်၌ ဖြတ်သန်းလာရသည်လည်း ရှိသည်။

သူ၏စာပေဘဝ နှစ်ပေါင်း ၆၀ ထဲက အချို့နှစ်၊ အချို့ အချိန်ကာလများမှာ ဖဲမွေ့ရာခင်းထားသော အချိန်ကာလများဖြစ် သည်မှာ မှန်သည်။ သို့ရာတွင် ဖဲမွေ့ရာအောက်၌ အပူအထိတ်များ ရှိနေသဖြင့် ဖဲမွေ့ရာပေါ်၌ အိပ်ရနေရသည်မှာ ခိုးလို၊ ခုလုဖြစ်ရသည်။

နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော်လာသောအခါ၌မူ ဒဂုန်ခင်ခင်လေး၏ ဘဝသည် အိမ်နိမ့်စံဘဝဖြစ်လာသည်။ ဖဲမွေ့ရာနေရာတွင် အညှာ စောင်ခင်းထားသည်။ သို့ရာတွင် အညှာစောင်အခင်းအောက်၌ ဖဲမွေ့ ရာအောက်ကလို အပူအထိတ်တွေ မရှိသဖြင့် နေရသည်မှာ၊ အိပ်ရ သည်မှာ ခိုးလို၊ ခုလုမဖြစ်ပေ။ အပြင်ပန်းအမြင်ကသာ အညှာစောင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် ဖဲမွေ့ရာထက်ပင် စိတ်ချမ်းသာမှုပေးလေသည်။

[မိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၁၀]

ဆရာမ

ကလေးသူငယ်သည် လေးဖက်တွားသွားခြင်းဖြင့် လူ့ဘဝ တွင် လှုပ်ရှားမှုကို အစပြုသည်။ စာရေးဆရာ အတော်များများ သည်လည်း ကဗျာစပ်ဆိုခြင်းဖြင့် စာရေးဆရာဘဝကို အစပြုကြသည်။ အနေ့ ဝတ္ထုရေးဆရာအဖြစ် နာမည်ကြီးနေကြသူ အတော်များများ စင် စာပေလောကအတွင်းသို့ ကဗျာဖြင့် စတင်ဝင်ရောက်လာကြ သည်။ ကျွန်တော်လည်း နောက်ပိုင်း၌ ကဗျာဆရာ ဖြစ်မလာစေကာ မှ စာပေဘဝကို လေးဖက်တွားသွားခြင်းတည်းဟူသော ကဗျာရေး သားစပ်ဆိုခြင်းဖြင့် စတင်လက်တည်စမ်းခဲ့သည်။

*

ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်မဖြစ်မီက သူရိယ သတင်းစာသည် စာပေ တို့ နေရာအများဆုံးပေးသည့် သတင်းစာဖြစ်သည်။ သူရိယ မဂ္ဂဇင်း အမည်ဖြင့် လစဉ်မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ထုတ်ဝေသည်။ သတင်းစာတွင် သည်း နေ့စဉ်မှန်မှန် အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ပါသည်။ ထိုမျှသာမက သတင်းစာတွင် တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် အထူးထုတ်စာပေကဏ္ဍပါသည်။

၁၉၃၈ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်သည်။ သူရိယသတင်းစာကို အရွယ်ကြီး ဆိုက်ကြီးထုတ်နေသည့်အချိန်ဖြစ်သည်။ စစ်မဖြစ်မီက ထုတ်ဝေသည့် သတင်းစာများထဲတွင် တချို့မှာ အရွယ်ကြီး ဆိုက်ကြီး ဖြစ်ကြသည်။ ထိုသတင်းစာများထဲတွင် 'မြန်မာ့နေ့စဉ်' နှင့် 'သူရိယ' တို့ ပါဝင်သည်။

ဆိုက်ကြီးအရွယ်ကြီး ထုတ်ဝေနေသော ထိုအချိန်က သူရိယသတင်းစာတွင် တစ်ပတ်တစ်ကြိမ် အထူးထုတ်၌ 'ကဗျာပြိုင်ပွဲ' လုပ်ပေးသည်။ သံပေါက်မြိုင်ပွဲဖြင့် ကဗျာပြိုင်ပွဲကို အစပြုသည်။ ကဗျာ အယ်ဒီတာက ကဗျာရေးပုံရေးနည်း နမူနာရေးပြပြီး ခေါင်းစဉ်တစ်ခုကို ပေးထားသည်။ တစ်ပြည်လုံးရှိ မြိုင်ပွဲဝင်သူများက ထိုခေါင်းစဉ်အတိုင်း ကဗျာရေးစပ်ပေးပို့ပြီး ပြိုင်ပွဲဝင်ကြသည်။ ပြိုင်ပွဲဝင် ကဗျာများထဲက လက်ရွေးစင် ၅ ပုဒ်လောက်ကို ပထမ၊ ဒုတိယ စသည် ရွေးချယ်လျက် နောက်တစ်ပတ် သတင်းစာအထူးထုတ်၌ ကဗျာအယ်ဒီတာ၏ မှတ်ချက်ဖြင့် ဖော်ပြသည်။ ထိုမျှသာဖြစ်သည်။ ဆုပေးခြင်းမရှိပေ။ ထို့နောက် ကဗျာစပ်နည်းတစ်ခုဖြစ်သော 'ဝဲရိုက်ဝဲသွင်း' ပြိုင်ပွဲလုပ်သည်။ ထိုအကြိမ်၌ ကျွန်တော်လည်း ပေးထားသည့်ခေါင်းစဉ်အတိုင်း 'ဝဲရိုက် ဝဲသွင်း' ကဗျာတစ်ပုဒ် သူရိယသတင်းစာတိုက်သို့ ရေးပို့လျက် ပြိုင်ပွဲဝင်လိုက်လေသည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော် ဟင်္သာတ-ကြာင်း မီးရထားလမ်းရှိ မဲလီကုန်းမြို့ရောက်နေသည်။ ကဗျာကို မဲလီကုန်းစာတိုက်မှ ပို့လိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ပတ် ပြိုင်ပွဲဆုရကဗျာများကို သတင်းစာတွင် ဖော်ပြသောအခါ ကျွန်တော်၏ ကဗျာမှာ စတုတ္ထရလေသည်။ ကျောင်းအုပ်ဆရာကြီးတစ်ဦးရေးသော ကဗျာက ပထမရ

သည်။ ထိုကဗျာပြိုင်ပွဲကို စီစဉ်သူ ကဗျာအယ်ဒီတာမှာ ဆရာမာယ ဖြစ်သည်။

ဆရာမာယသည် ဘယ်အချိန်ကစ၍ သူရိယသတင်းစာတွင် ရောက်နေသည်မသိသော်လည်း ထိုအချိန်၌ သူရိယသတင်းစာတွင် အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်နေပြီ။ ရန်ကုန်ရောက်တိုင်း ကျွန်တော် သူရိယသတင်းစာတိုက် ဝင်လေ့ရှိသည်။ သူရိယ သတင်းစာတိုက်တွင် စာအုပ်များရောင်းသဖြင့် မိမိ အလိုရှိသော စာအုပ်တွေလျှင်လည်း ဝယ်သည်။ ဇာယီဒီတာများနှင့်လည်း တွေ့သည်။

ထိုအချိန်က မိမိနှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်နေသော သူရိယတိုက်ဆိုင် အယ်ဒီတာများမှာ သူရိယဦးသိမ်းမောင်၊ ဇေနနှင့်မာယတို့ဖြစ်ကြသည်။ သူရိယသတင်းစာတွင် ခန်းဆက်ဖော်ပြသော ဝတ္ထုရှည်များနှင့် သူရိယမဂ္ဂဇင်း ဝတ္ထုတိုများကို အပြင်အပမူ စာရေးဆရာများ ရေးသားကြသကဲ့သို့ပင် တိုက်တိုင်အယ်ဒီတာများလည်း ရေးသားကြသည်။

အပြင်အပမူ ရေးကြသော စာရေးဆရာများမှာ ရွှေဇဒေါင်း၊ မဟာဆွေ၊ ရွှေစကြာ၊ မာလာ စသည်တို့ဖြစ်ကြပြီး တိုက်ထိုင် အယ်ဒီတာများထဲမှ ရေးကြသူများမှာ ဇေန၊ အောင်ထူး၊ မာယ စသည်တို့ဖြစ်ကြသည်။ ဇေန၏ 'ကောလိပ်ကျောင်းသား'၊ မဟာဆွေ၏ 'ဒို့မေမေ' စသော ဝတ္ထုများမှာ သတင်းစာတွင် စတင်၍ ခန်းဆက်ရေးသော ဝတ္ထုများဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က ဆရာမာယလည်း သူရိယ သတင်းစာနှင့် သူရိယမဂ္ဂဇင်းတို့တွင် ဝတ္ထုများရေးသားသည်။ သတင်းစာဦးပုံသော သူ၏ ပထမခန်းဆက်ဝတ္ထုရှည်မှာ 'ဆုတော်လောင်' ဖြစ်သည်။

ထို့နောက်တစ်ဖန် ဟိန္ဒူဘာသာမှဘာသာပြန်ဆိုသော သူ၏ ‘ရွှေလ
ရောင်’ ဝတ္ထုကြီးကို သတင်းစာ၌ နေ့စဉ်ခန်းဆက် သည်သွင်းဖော်ပြ
သည်ကို တွေ့ရပြန်သည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော်တို့မှာ ဟိန္ဒူဘာသာကို ကကြီး ခခွေး
စာလုံးပေါင်းဖတ်နေတုန်းပင် ရှိသေးသည်။ ဆရာမာယသည် သူရိယ
မဂ္ဂဇင်းတွင်လည်း ဝတ္ထုတိုများနှင့် ဆောင်းပါးများ ရေးသည်။
အလောင်းမင်း တရားနှင့် ဘိုးတော်ပဒုံမင်းတရားကြီးတို့ လက်ထက်
တွင် ထွန်းကားခဲ့သော တွင်းသင်းတိုက်ဝန် မဟာစည်သူ ဦးထွန်းညို
အကြောင်းကို ‘လူပြန်တော်’ ခေါင်းစဉ်ဖြင့် မဂ္ဂဇင်းတွင် ဝတ္ထုတို
ရေးသည်။

စစ်မဖြစ်မီကပင် ဆရာမာယသည် ရသစာပေများကို ရေးသား
သကဲ့သို့ပင် ဗဟုသုတဖြစ်ဖွယ် စာအုပ်များကိုလည်း ရေးသားပြုစု
သည်။ အမျိုးသားပညာဝန် ဦးဖိုးကျားက အမျိုးသားကျောင်းများ
တွင် အသုံးပြုရန် ဆရာမာယကို စာအုပ်တစ်အုပ်အရေးခိုင်းသည်။
ဆရာမာယက ‘မင်္ဂလာစံပြရာဇဝင်’ အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးပြီး
သူကိုယ်တိုင် ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေသည်။ မင်္ဂလာတရားတော် တစ်ခုစီကို
မြန်မာရာဇဝင်လာ သာဓကများဖြင့် သရုပ်ဖော်ထားသော စာအုပ်ဖြစ်
သည်။ သို့သော်လည်း ထိုစာအုပ်သည် စစ်ကြီးဖြစ်လာသဖြင့်
အမျိုးသားကျောင်းများ၏ စာသင်ခန်းများအတွင်းသို့ မရောက်
လိုက်ရပေ။

သူ့လက်မှတ်ဖြင့် ပေးထားသော ထိုစာအုပ် ကျွန်တော့်ထံ
တွင် ရှိနေသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် ထိုစာအုပ် သူ့ထံတွင် တစ်အုပ်မှ
မရှိတော့သဖြင့် ကျွန်တော့်ထံတွင်ရှိနေသော စာအုပ် သူ့ကိုပြန်

ဆေးလိုက်သည်။ အလားတူပင် သူရေးသော ဗုဒ္ဓဝင်စာအုပ်လည်း
သူ့ထံတွင် မရှိတော့သဖြင့် ကျွန်တော့်ထံတွင်ရှိသော စာအုပ် သူ့ကို
ဆေးလိုက်လေသည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်တွင် ကျွန်တော် အိန္ဒိယသွားသည်။ မသွားခင်
မဂ္ဂဇင်းတိုက်များနှင့် သတင်းစာတိုက်များရှိ အသိအကျွမ်းများကို
သွားရောက် နှုတ်ဆက်ရင်း သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက်ရောက်
သွားသည်။ စစ်ကြီးအပြီးတွင် သူရိယဦးသိမ်းမောင် ဦးစီးပြီး
ချူးလေဘုရားလမ်း ယခုဒဂုံဟိုတယ်ဘေးရှိ တစ်ထပ်တိုက်တွင်
သံတော်ဆင့် သတင်းစာထုတ်ဝေသည်။ ထိုအချိန်မှအစပြု၍ ဦးသိမ်း
မောင်အမည်ရှေ့တွင် ‘သူရိယ’ ပျောက်သွားပြီး ‘သံတော်ဆင့်’
ရောက်လာသည်။

သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက် ရောက်သွားသောအခါ အယ်
ဒီတာချုပ် ဦးသိမ်းမောင်နှင့်တကွ အယ်ဒီတာအဖွဲ့ဝင်များကို တွေ့
ရသည်။ အယ်ဒီတာအဖွဲ့တွင် ဆရာမာယနှင့် ဦးမောင်မောင်ကြည်
တို့သည် ဦးသိမ်းမောင်၏လက်ရုံးများ ဖြစ်ကြသည်။

ထိုအချိန်က သံတော်ဆင့် သတင်းစာတိုက်၏ တိုက်အုပ်မှာ
ဦးထွန်းရှိန်ဖြစ်သည်။ ဆရာမာယနှင့် ဦးထွန်းရှိန်တို့နှစ်ယောက်
လုံး ဦးသိမ်းမောင်၏ အပေါင်းအသင်းရောင်းရင်းများ ဖြစ်ကြသည်။

ဆရာမာယသည် ထိုအချိန်က သံတော်ဆင့် သတင်းစာတွင်
ကာလီဒါသ၏ မေဃဒူတကဗျာကို ‘တိမ်တမန်’ အမည်ဖြင့် မြန်မာ
ပြန်ဆိုရေးသားနေလေသည်။

*

အချိန်သမယတွင် ဘိုးကြီးတပ်ထားသည်။ အချိန်သမယ
ဘိုးကြီးသည် ရပ်နားသည်မရှိဘဲ တရွေ့ရွေ့လိမ့်နေသည်။ စာပေသမား

နှင့် စာပေပညာရှင်များလည်း စာပေသံသရာထဲတွင် တဝဲလည်လည် ကျင်လည်နေရသည်။

ဆရာမာယ၏ စာပေဘဝသည် သတင်စာတိုက် တစ်တိုက်မှ သတင်းစာတစ်တိုက်သို့ ကူးနေရ သည်။ စာပေအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုမှ စာပေအဖွဲ့အစည်းတစ်ခုသို့ ပြောင်းနေရသည်။

ဂျပန်ခေတ် မြန်မာအဘိဓာန် ပြုစုရာ၌လည်း ဆရာမာယ ဝင်ပါရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်း၌လည်း တစ်တပ်တစ်အား ကူညီရသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ လွတ်လပ်ရေးရပြီးနောက် ၁၉၅၁ ခုနှစ် ရောက်လာသောအခါ မြန်မာနိုင်ငံ အစိုးရသည် လွတ်တော်တွင် ဥပဒေတစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းလျက် ပြည်ထောင်စု ဝဋ္ဌသာသနာကောင်စီ တည်ထောင်ပွဲ စည်းလိုက်လေသည်။ ထိုအဖွဲ့ကြီးက သာသနာရေးလှုပ်ရှားမှုအနေဖြင့် ‘သာသနာ့ရောင်ခြည်’ နှင့် ‘သင်္ဂါယနာ’ စာစောင်များကို ထုတ်ဝေသည်။ ဆရာမာယသည် ထိုစာစောင်များတွင် အယ်ဒီတာချုပ် ဖြစ်လာသည်။ ထိုစာစောင်များ ရပ်သွားသောအခါ သာသနာရေး ဦးစီးဌာန ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်တွင် စာပြင်မှုချုပ်တာဝန် ဆက်လက် ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်မှာ အငြိမ်းစား ယူသည်အထိ ဖြစ်လေသည်။

ဆရာမာယသည် စာပေပိဋကတ်ကိုသာလျှင် တတ်ကျွမ်းသည် မဟုတ်ပေ။ ဆေးပညာနှင့်လည်း ရင်းနှီးမှုရှိသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ် လောက်ကပင် ဆေးပညာနိဒါန်း၊ အာယုဗ္ဗေဒသင်္ဂဟဆေးကျမ်းတို့ကို ရေးသားသည်။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်ကပင် စတင်၍ ‘...’ကိုသမား တော် အဖွဲ့ချုပ်တွင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ် ဆောင်ရွက်ခဲ့

သည်။ တိုင်းရင်းဆေးသိပ္ပံ သင်ခန်းစာပြုစုရေးအဖွဲ့ဝင် အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စာတည်းအဖွဲ့ ငယ် သဘာပတိအဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၁၉၇၇ ခုနှစ်မှစ၍ တိုင်းရင်းဆေးကောင်စီအဖွဲ့ဝင်လူကြီး ဖြစ်လာလေသည်။

၁၉၇၉ ခုနှစ်က ဆရာမာယနှင့်အတူ တိုင်းရင်းဆေးပညာ ညွှန်ကြားရေးမှူး ဒေါက်တာဦးတင်ဦး၊ အာယုဗ္ဗေဒ ဦးတင်ဦးတို့သည် ဒဂလျူအိပ်ချ်အို၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ် အာယုဗ္ဗေဒဆေးကောလိပ်တွင် ၆ လကြာမျှ အာယုဗ္ဗေဒ ဆေးပညာသွားရောက် သင်ကြားကြသည်။ မင်္ဂလာဒုံလေဆိပ်သို့ ကျွန်တော် လိုက်ပို့သည်။ -

ဆရာမာယသည် ရုပ်အင်္ကျီကို ဘောင်းဘီရှည်ပေါ် ထုတ်ဝတ်ထားသည်။ ကျွန်တော်က သူ့အား ‘ဆရာကလည်း အင်ဒိုနေရှားကြီးနဲ့ တူနေပါလား’ ဟု ပြောလိုက်သောအခါ ဆရာမာယသည် တဟားဟားနှင့်ရယ်ပြီး လေယာဉ်ရှိရာသို့ ထွက်ခွာသွားလေသည်။ ယခု သူတို့ သုံးဦးလုံး ဤလောက၌ မရှိကြတော့။

ဆရာမာယသည် ပါဠိ၊ သက္ကတ၊ ဟိန္ဒူတတ်ကျွမ်းသည်။ မြန်မာစာပေ နှံ့စပ်သည်။ ဆေးပညာနှင့် ရင်းနှီးသည်။ ပါဠိစာပေကို ပခုက္ကူ၊ အမရပူရ၊ မန္တလေးတို့၌သင်သည်။ သက္ကတနှင့် ဟိန္ဒူကို သူ၏ဦးကြီး ရေကြည်ဆရာတော်ထံမှ ဆည်းပူးသည်။ ဆေးပညာကို သဘာဝဓမ္မဆရာတော် ဦးဣန္ဒြိယနှင့် ဓာတုလက္ခဏဇောတိ ဆေးကျမ်းပြု ဆရာကြီးဦးစိုးမင်းထံတို့၌ လေ့လာသည်။

သူတတ်ထားသည့် ပညာရပ်အားလုံး အရအမီရှိသည်။ ပါဠိနှင့် မြန်မာ ပျို့ကဗျာလင်္ကာများကို နှုတ်တက်အာရုံ ရွတ်ပြနိုင်သည်။ စွယ်စုံရပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်၍ မေးလိုက်တိုင်း ဘာမဆို ဒိုးနဲ့ ဒေါက်ခနဲ ပြန်

ဖြေနိုင်စွမ်းရှိသည်။ မေးတိုင်းအဖြေရသည်။ တီးတိုင်းမြည်သည်။
တစ်ခါတစ်ရံ မတီးဘဲနှင့်လည်း မြည်နေတတ်သည်။ သူရေးထားသော
စာအုပ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်နှင့် ဆောင်းပါးများစွာတို့မှာ သူ၏ အရည်
အချင်းကို ဖော်ပြနေကြသည်။

*

လွန်ခဲ့သည့် ငါးနှစ်ခန့်က မြောင်းမြမြို့ ဆွမ်းကြီးလောင်းပွဲ
မှ ဘာသာရေးတရားဟော ဖိတ်သဖြင့် ဆရာမာယနှင့် ကျွန်တော်တို့
အတူသွားကြသည်။ မင်းယုဝေလည်းပါသည်။ ဆရာမာယသည်
မြောင်းမြရောက်၍ မကြာခင်မှာပင် တည်းခိုသည့်အိမ်မှ တယ်လီ
ဖုန်းကို ကောက်လှည့်ပါတော့သည်။ ဘာများအရေးကြီးလို့လဲဟု
အားလုံးက သူ့ကိုဝိုင်းကြည့်နေကြသည်။

‘ကြည်လား’

တယ်လီဖုန်းခွက်မှ ဆရာမာယ၏ အသံကို ကြားရသောအခါ
အားလုံးဝိုင်းရယ်ကြသည်။ ကိစ္စအသွေးရှိ၍မဟုတ်။ သူ့အမျိုးသမီး
ကို သတိရ၍ ဆက်ခြင်းဖြစ်သည်။ သူ့အမျိုးသမီး၏ အမည်မှာ
ဒေါ်ကြည်ကြည် ဖြစ်သည်။

ယခုနှစ်ထဲတွင် မြန်မာစာပေဥယျာဉ်ထဲက အသီးတွေ တဖုတ်
ဖုတ် ကြွေကျကုန်ကြသည်။ ကြွေကျသည့် အသီးများထဲတွင်
အကင်းလည်းပါသည်။ အစိမ်းလည်းပါသည်။ အမှည့်လည်းပါသည်။
ဆရာမာယသည် ယခုနှစ် ကြွေကျသွားသော စာပေအသီးများထဲမှ
မှည့်ပင်းနေသော အသီးတစ်လုံးဖြစ်ပေသည်။

[သင့်ဘဝ အောင်မြင်ရေး မဂ္ဂဇင်း]

ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်နှင့် ကျောတောက်သည်

ယခုခေတ်ကဲ့သို့ပင် ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်ပွားမီ ကိုလိုနီခေတ်
ကလည်း စာနယ်ဇင်းလောကတွင် ထွက်ပေါ်လာပြီး အရှည်တည်တံ့
မနေနိုင်ဘဲ ပျောက်ကွယ်သွားသော စာစောင်များ၊ မဂ္ဂဇင်းများရှိ
သကဲ့သို့ ပုံမှန်ထွက်နေသော စာစောင်များ၊ မဂ္ဂဇင်းများလည်း ရှိကြ
သည်။ ယင်း လစဉ်ပုံမှန် ထွက်နေသော စာစောင်များ၊ မဂ္ဂဇင်းများ
ထဲတွင် ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းလည်း တစ်စောင်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။
ထိုအချိန်က လူငယ်များ ကြီးပွားရေးအသင်း နောက်ခံရှိနေသည့်
အတွက်ကြောင့်လည်း ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းသည် အောင်မြင်မှုရရှိသည့်
မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင် ဖြစ်နေဟန်တူသည်။

ခေတ်ပြိုင်မဂ္ဂဇင်းများထဲက သူရိယမဂ္ဂဇင်း၊ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း
စသည်တို့မှာ ဝတ္ထုကို အသားပေး ဖော်ပြကြသော မဂ္ဂဇင်းများဖြစ်

ကြသည်။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်း၊ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း စသည်များက မူ ဆောင်းပါးကို အဓိကထားကြသည်။ ဆောင်းပါးကို အဓိကထား ကြသော်လည်း အဓိကထားပုံထားနည်းမှာမူ တစ်စောင်နှင့်တစ် စောင် မတူပေ။ တိုးတက်ရေးမဂ္ဂဇင်းက ရှေးအယူအဆရှိသော စာ ရေးဆရာများ၊ ပညာရှင်များ၏ ဆောင်းပါးများကို များသောအားဖြင့် ဖော်ပြပြီး ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းက ခေတ်အယူအဆရှိသည့် စာရေးဆရာ များ၏ ဆောင်းပါးများကို အဓိကအားဖြင့် ထည့်လေ့ရှိသည်။ ထို အချိန်က မဟာဆွေ၊ ဇေန စသော ခေတ်ပေါ်စာရေးဆရာများသည် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း၏ ပင်တိုင်စာရေးဆရာများ ဖြစ်ကြသည်။ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းသည် တက္ကသိုလ် ပရိဝုဏ်အတွင်းက စာပေ သမားများ၊ စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများနှင့်လည်း အဆက် အသွယ်ပိုများသည်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းသည် စာပေဆောင်းပါးများကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြသကဲ့သို့ ကိုလိုနီအုပ်ချုပ်ရေးကို ထိကပါး ရိုက်ပါးလုပ်လေ့ ရှိသည့် ဆောင်းပါးများကိုလည်း ရံဖန်ရံခါ ထည့်သွင်းဖော်ပြတတ် သည်။ နေသူရိန် ကလောင်အမည်ဖြင့် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် မဟာဆွေရေးသော ရဲရဲတောက် ဆောင်းပါးများသည် လူငယ်များ၏ စိတ်ဓာတ်ကို နှိုးဆွပေးရာ၌ ခရီးရောက်သင့်သလောက် ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုဆောင်းပါးများကို စုပေါင်း၍ ကြီးပွားရေး စာအုပ်တိုက်က 'မ ကြောက်တရား' အမည်ဖြင့် စာအုပ်အဖြစ်လည်း ထုတ်ဝေခဲ့သည်။

ကိုလိုနီခေတ်က ထိုကဲ့သို့ အောင်မြင်မှု ရရှိနေသော 'ကြီး ပွားရေး' အမည်ရှိ လစဉ်ပုံမှန်ထုတ် မဂ္ဂဇင်းတစ်စောင်ကို ဦးစီးထုတ် ဝေသော အယ်ဒီတာမှာ ကြီးပွားရေးဦးလှဖြစ်သည်။

ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းနှင့် ကြီးပွားရေးဦးလှအကြောင်းရေးလျှင် အရှင်ဉာဏိဿရ (ဆန်းထွန်း-မန်းတက္ကသိုလ်) မပါလျှင် မပြီးပေ။ ကျွန်တော်ကို ရန်ကုန် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့လည်းကောင်း၊ လေး ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့လည်းကောင်း ခေါ်သွားသော၊ ကြီးပွားရေးဦးလှနှင့် တွေ့ဆောင်လုပ်ပေးသော ပုဂ္ဂိုလ်မှာ အရှင် ဉာဏိဿရ (ဆန်းထွန်း-မန်းတက္ကသိုလ်) ဖြစ်သည်။ အရှင်ဉာဏိဿရ ၏ စောစောပိုင်း ကလောင်အမည်တစ်ခုမှာ 'ကျူကဒူးသား' ဖြစ် သည်။ ကျွန်တော်တို့ရွာ၏ ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်းတွင် အိမ်ခြေလေး ခါးအိမ်လောက်ရှိသည့် ရွာကလေးတစ်ရွာရှိသည်။ ရွာကလေး၏ အမည်မှာ မွန်အမည် 'ကျူကဒူး' ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်တို့၏ ဇာတိ သဒ္ဓသနောရွာမှာလည်း မွန်အမည်ပင် ဖြစ်သည်။

အရှင်ဉာဏိဿရ (ဦးဆန်းထွန်း) သည် ကျူကဒူးရွာ၌ မွေး ဖွားသည်။ ထို့ကြောင့် 'ကျူကဒူးသား' ဟူ၍ ကလောင်အမည်ယူ ဆားသည်။ 'ကျူကဒူးသား' ကလောင်အမည်ဖြင့် အရှင်ဉာဏိဿရ သည် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင် ဆောင်းပါးများ ရေးသားနေသည်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတွင်ပါသော သူ၏ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ကြောင့် ကံ ကောင်းသွားသည်အတွက်ကြောင့်သာ စာရေးဆရာ အရိုက်မခံရခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုဆောင်းပါးမှာ သူ၏ ကြီးတော်များ၊ ဒေါ်လေးများ ရွတ်သော ဒွါရပရိတ်မွန်ကို မထိတထိ ရေးသားထားသည့် ဆောင်း ပါးဖြစ်သည်။ ထိုဆောင်းပါးကို ဖတ်ရသောအခါ သူ၏ ဦးကြီးများ၊ ကြီးတော်များကပင် သူ့ကို ဝါးရင်းတုတ်ဖြင့် ရိုက်ပစ်ချင်သည့် စိတ် ပေါက်လာကြသည်။

အရှင်ဉာဏိဿရ (ကျွဲကူးသား) သည် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း
 ခေါ် ဆောင်းပါးရှင်တစ်ဦး ဖြစ်လာသောအခါ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်း
 တိုက်နှင့် အဆက်အသွယ် အသွားအလာရှိလာသည်။ ထိုအချိန်က
 ကျွန်တော် ကိုရင်ငယ်မျှသာ ရှိသေးသည်။ သို့ရာတွင် စာပေဝါသနာ
 ပါသည်ဖြစ်၍ စာရေးဆရာများနှင့် အသိအကျွမ်းပွဲလိုသည်။ မဂ္ဂဇင်း
 တိုက်များသို့ ရောက်ဖူးလိုသည်။ တစ်နေ့တွင် အရှင်ဉာဏိဿရ
 နှင့် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက် လိုက်သွားသည်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွင်
 အသားဖြူဖြူ လူရည်သန့်သန့် ရည်ရည်မွန်မွန် လူတစ်ယောက်ကို
 တွေ့ရသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ ကြီးပွားရေး ဦးလှပင်ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်
 က ဒေါ်အမာမှာ တက္ကသိုလ်ကျောင်းမှထွက်ပြီး မန္တလေးရောက်နေပြီး
 ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းတိုက်ရောက်ခိုက် လျှို့ဝှက်သတင်းတစ်ပုဒ်
 ကြားသိလာခဲ့ရသည်။ ထိုသတင်းကား 'ကိုလှနှင့် မအမာ တစ်ပတ်
 စာပေစာယူ နှစ်ကြိမ်လောက် ရှိနေကြ၏' ဟူသော သတင်းဖြစ်
 သည်။

ကိုလှနှင့်မအမာ အိမ်ထောင်ကျသွားသည်။ သျှောင်နောက်
 ဆံထုံးပါဟူသည့် ဆိုရိုးစကား ရှိသော်လည်း ဆံထုံးနောက် သျှောင်
 ပါသွားသည်။ မအမာရှိရာ မန္တလေးသို့ ကိုလှပြောင်းသွားသည်။
 စက္ကူဆိုင်ရှိရာသို့ မဂ္ဂဇင်းတိုက် ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်က
 ဒေါ်အမာသည် မန္တလေး၌ စက္ကူဆိုင်ဖွင့်နေသည်။ ဒေါ်အမာနှင့်
 အိမ်ထောင်ကျသောအခါ ဦးလှသည် သူ၏ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း အ
 သိုက်အမြိုကြီးကို မန္တလေးသို့ ရွှေ့ယူသွားပြီးလျှင် မန္တလေး၌

ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းနှင့် လုံးချင်းစာအုပ်များကို ဆက်လက် ထုတ်ဝေ
 နေသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးမြို့ရှိ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း
 တိုက်သို့ ရောက်သွားကြသည်။

ယခုတစ်ချိန်တွင်လည်း အရှင်ဉာဏိဿရကပင် ဦးဆောင်
 သည်။ ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်တွင် နိုင်ငံတော်အစိုးရက ပထမဆုံးအကြိမ်
 နာစရိယ စာချတန်း စာပေးပွဲကို မန္တလေး၌ ကျင်းပသည်။ ထိုစာ
 ပေးပွဲတွင် ဝင်ရောက်ဖြေဆိုရန် အရှင်ဉာဏိဿရနှင့် ကျွန်တော်
 မန္တလေးသွားကြသည်။ မန္တလေးမိုးကောင်းတိုက်၌ တည်းသည်။
 ထိုအချိန်ကလည်း ကျွန်တော် ကိုရင်ဘဝက မတက်သေးပေ။
 စာမေးပွဲ ဖြေဆိုနေသည့် ကာလအတွင်း တစ်နေ့ ကျွန်တော်တို့
 မန္တလေးလက်ဆည်ကန် ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ ရောက်သွားကြ
 သည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော် စာမေးပွဲအတွက် စာကြည့်နေသဖြင့်
 အရှင်ဉာဏိဿရခေါ်ရာသို့ သိပ်မလိုက်ချင်။ သူကမူ စာမကြည့်
 ခဲ ဟိုလျှောက်သွား သည်လျှောက်သွား လုပ်နေသည်။ ကြီးပွားရေး
 မဂ္ဂဇင်းတိုက်သို့ အတင်းခေါ်နေသဖြင့် စာကြည့်နေသည့်ကြားထဲက
 ဝင် စာပေသံယောဇဉ် ရှိနေ၍ ကျွန်တော်သူနှင့်လိုက်ပါသွားသည်။
 ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက် ရောက်သွားသောအခါ မဂ္ဂဇင်းတိုက်တွင်
 ဦးလှကိုလည်း မတွေ့ရပေ။ ဒေါ်အမာကိုလည်း မတွေ့ရပေ။
 သျှောင်လေးပင်မှ ဦးလှ၏ တူလားမသိ။ လူငယ်တစ်ယောက်က
 ကျွန်တော်တို့ကို ဧည့်ခံစကားပြောနေရသည်။ ထိုလူငယ်မှာ ရန်ကုန်
 ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်၌ အရှင်ဉာဏိဿရနှင့် အသိအကျွမ်း ဖြစ်
 ခဲ့ပြီးသူ လူငယ်ဖြစ်သည်။

တအောင်လောက်ကြာမှ ဦးလှရောက်လာသည်။ ဘက်တစ်
တန်လာ။ တင်းနစ်လား၊ တစ်ခုခုသွားကစားမည်ဆဲဆဲ ဧည့်သည်တွေ
ရောက်နေသည်ဆိုသဖြင့် တိုက် ခေတ္တဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ဘောင်း
ဘီတို့နှင့် အားကစားဝတ်စုံ ဝတ်ထားသည်။ သူနှင့်အတူ အားကစား
ဝတ်စုံ ဝတ်ထားသူတစ်ဦးလည်းပါလာသည်။ သူတို့နှစ်ယောက်စလုံး
အားကစားကွင်းကိုသွားရန် ထွက်လာကြခြင်းဖြစ်သည်။ ပါလာသူ
မှာ ဝတ္ထုရေးဆရာ ရဲထွန်းလင်းဖြစ်သည်။ ရဲထွန်းလင်းသည် နောင်
နှစ်ပေါင်းအတန်ကြာ လွတ်လပ်ရေးခေတ် သည်ဘက်ပိုင်း၌ ရန်ကုန်
ပြောင်းရွှေ့လာပြီး ကျောက်ကုန်း၌ နေထိုင်ရင်း ကွယ်လွန်သွား
သည်။

ကျွန်တော်တို့နှင့် တွေ့သောအခါ အထူးအားဖြင့် အရှင်
ဉာဏိဿရနှင့်တွေ့သောအခါ ဦးလှသည်ကစားကွင်းသို့မသွားသေး
ဘဲ သူ၏ အားကစားအဝတ်အစားဖြင့်ပင် ကုလားထိုင်တွင် ဝင်ထိုင်
ပြီး စကားပြောနေသည်။ ထိုအချိန်က ကြီးပွားရေးစာအုပ်တိုက်မှ
ထုတ်ဝေသော မင်းရှင်နောင်၏ ‘အလကားဘိုးဘိုးအောင်’ အမည်
ရှိ စာအုပ်လေးနှစ်အုပ်ကိုလည်း ကျွန်တော်တို့နှစ်ဦးရှေ့တွင် လာချ
ပေးသည်။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်ထဲတွင် ဦးလှနှင့်ကျွန်တော်တို့
စကားပြောနေစဉ် တိုက်အဝင်ဝ၌ လူတစ်ယောက် လာရပ်သည်။

ထိုလူကို ကြည့်လိုက်သောအခါ ရှိုးအပြည့်နှင့်။ သူ၏ အုပ်
ပေါင်း၊ သူ၏ သတ္တလပ်တိုက်ပုံအင်္ကျီ၊ သူ၏ ဗန်ကောက်လုံချည်
သူ၏ ရှူးဖိနပ်တို့သည် သူ၏ ထည်ဝါမှုကို အားဖြည့်ပေးနေကြ
သည်။ သူကား နိုင်ငံကျော်စာရေးဆရာ ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့်ဖြစ်သည်။

ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်သည် ကျွန်တော်တို့ ပြေဆိုနေသည့် အစိုးရဓမ္မာ
ရေးသ စာချတန်းစာမေးပွဲကို ကြီးမှူးကျင်းပနေသော ပါဠိပညာရေး
အဖွဲ့ဝင် ကော်မတီလူကြီးတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ယင်းကိစ္စဖြင့်ပင် မန္တလေး
ဘက်နေခြင်းဖြစ်သည်။

ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့်သည် ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်ထဲရောက်လာ
သောအခါ ဦးလှထံမှ စာအုပ်နှစ်အုပ်သုံးအုပ် တောင်းယူပြီးလျှင်
ဦးလှကို နှုတ်ဆက်လျက် ချက်ချင်းပင် ပြန်ထွက်သွားသည်။
ဦးလှထံမှ သူတောင်းယူသွားသော စာအုပ်မှာ ကြီးပွားရေးစာအုပ်
တိုက်က မကြာခင်ကမှ ထုတ်ဝေသော သူရေးသည့် ‘ဘောဘီ’ ဝတ္ထု
ဖြစ်သည်။

ရွှေစကြာဦးစိုးမြင့် ထွက်သွားပြီးသောအခါ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း
တိုက်ထဲ ဧည့်သည်တစ်ယောက် ဝင်လာပြန်သည်။ ထိုဧည့်သည်ကား
အမျိုးသမီးဖြစ်သည်။ သေးသေးသွယ်သွယ်၊ နဲ့နဲ့နောင်းနောင်း။
နှုတ်ခမ်းနီဆိုးထားသည်။ သစ်လွင်သော ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကြောင့်
ကျွန်တော်တို့က ဧည့်သည်ဟု အမှတ်မှားသွားခြင်းဖြစ်သည်။ အမှန်
က ဧည့်သည်မဟုတ်ပေ။ အိမ်ရှင်ဖြစ်သည်။

ဦးလှက တိုက်ထဲဝင်လာသော အမျိုးသမီးကို ဧည့်သည်များ
နှင့် မိတ်ဆက်ပေးသည်။

‘သူကတော့ တခြားမဟုတ်ပါဘူး။ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းရဲ့
ဝင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်ကြီးပါ’

ဦးလှ၏ အဆိုကို အမျိုးသမီးက ပြန်ချေသည်။
‘သူကတော့ ကျွန်မ စက္ကူဖောက်သည်ကြီး’

ဦးလှနှင့် ဒေါ်အမာတို့၏ အချေအတင် သို့မဟုတ် အတိုင်း အဖောက်မှာ ပြက်လုံးသဖွယ် ဖြစ်နေသော်လည်း အမှန်မှာ ထိုစဉ်က သူတို့၏ဘဝ ထင်ဟပ်နေသည်။ ထိုအချိန်က ဒေါ်အမာ၏ အရွယ်မှာ ၂၆ နှစ်လောက်သာ ရှိသေးသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် နှစ်ကုန်လောက်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီမြို့တွင် အာရှစာရေးဆရာများ ညီလာခံကို ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုညီလာခံပြင်ဆင်ရေးအတွက် ကျွန်တော် တစ်လလောက် ကြိုတင်၍ နယူးဒေလီမြို့သို့ သွားရောက်နေသည်။ ထိုညီလာခံ အချိန်ကာလ အတောအတွင်း နိုင်ငံခြားကိုယ်စားလှယ်အချို့က ကျွန်တော့်အား မြန်မာနိုင်ငံသား နှစ်ဦးအကြောင်းကို မေးမြန်းကြသည်။ ယင်းနှစ်ဦးအနက် တစ်ဦးမှာ သခင်လေးမောင် ဖြစ်သည်။

သခင်လေးမောင်သည် ဒုတိယအကြိမ် မြင်းခြံညီလာခံ၌ တို့ဗမာအစည်းအရုံး ဥက္ကဋ္ဌဖြစ်လာသော ထိပ်တန်းသခင်ခေါင်းဆောင် ဖြစ်သည်။ ပြောင်မြောက်သော လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲဝင် တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။

သခင်လေးမောင်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီး ပြီးသောအခါ ကမ္ဘာငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ ကိစ္စဖြင့်လည်းကောင်း၊ အာရှ၊ အာဖရိက သွေးစည်းညီညွတ်ရေးအဖွဲ့ ကိစ္စဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံခြား အရောက်အပေါက်များသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ခရီးသွားရင်း ဟန်လွဲစာပေအခမ်းအနား တစ်ခု၌ပင် ပါဝင်တက်ရောက်ခဲ့ပုံရသည်။ ထို့ကြောင့် ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာသော ကိုယ်စားလှယ်အချို့က ကျွန်တော့်အား သခင်လေးမောင်အကြောင်း မေးမြန်းခြင်း ဖြစ်

တက်တူသည်။ သခင်လေးမောင်သည် အသက် ၈၀ ကျော်အထိ နေခဲ့ပြီး မကြာမီကမှ ပြင်ဦးလွင်တွင် မထင်မရှား ကွယ်လွန်သွား ရှာသည်။

နိုင်ငံခြားကိုယ်စားလှယ် မေးသော အခြားမြန်မာနိုင်ငံသား တစ်ဦးမှာ လူထုဦးလှဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ဦးလှသည် ကြီးပွားရေး ဦးလှမဟုတ်တော့ဘဲ လူထုဦးလှဖြစ်နေပြီ။ ကြီးပွားရေး မဂ္ဂဇင်းအစား လူထုဂျာနယ်နှင့် လူထုသတင်းစာကို ထုတ်နေပြီ။ လူထုဦးလှနှင့် လူထုဒေါ်အမာ ဇနီးမောင်နှံတို့လည်း စာရေးဆရာဘဝ နှင့် တွဲဖက်လျက် သတင်းစာဆရာ တာဝန်ကိုပါ ထမ်းရွက်နေကြလေ ပြီ။

ကျွန်တော့်ကို လူထုဦးလှအကြောင်း မေးသူမှာ 'အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့' တွင် ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ဆိုဗီယက် ရုရှကိုယ်စားလှယ် အဖြစ် တာဝန်ထမ်းဆောင်နေသော တာဂျစ်ကဗျာဆရာ ဖြစ်သည်။ စိတ်မကောင်းစရာဖြစ်ရသည်မှာ ထိုကဗျာဆရာသည် တစ်လလုံးလုံး ညီလာခံပြင်ဆင်ရေးအတွက် ကျွန်တော်တို့နှင့်အတူ ကြိုးစားအားထုတ် နေရင်းက ညီလာခံကျင်းပရန် တစ်ရက်နှစ်ရက်လောက်သာ လိုတော့ သည့်အချိန်တွင် ရေချိုးခန်းထဲ၌ ချော်လဲပြီး ဦးခေါင်းထိခိုက်ဒဏ် ရာရသွားသောကြောင့် မော်စကို ပြန်ပို့လိုက်ရလေသည်။ ထိုအကြောင်းကို ကျွန်တော် ထွန်းနေစဉ်သတင်းစာတွင် ဆောင်းပါးရေးလိုက် သည်။ ထိုဆောင်းပါးကို ဖတ်ရသောလူထုဦးလှသည် တစ်နေ့ ကျွန်တော်နှင့်ဆုံရာ သူ့ကိုမေးသော တာဂျစ်ကဗျာဆရာမှာ သူနှင့်ရင်း နီးကြောင်း ပြောပြသည်။

အာရှ စာရေးဆရာများ ညီလာခံကာလအတွင်း လူထုဦး
အကြောင်း စကားစပ်ရသည့် နောက်တစ်ကြိမ် ရှိသေးသည်။ ဧည့်
ပွဲများ၌ အိန္ဒိယကွန်မြူနစ်ပါတီ လက်ရှိ အထွေထွေအတွင်းရေး
ဂိုဏ်းရှိနှင့်လည်းကောင်း၊ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးဟောင်း ဂျိုရှိန်
လည်းကောင်း တွေ့ရသည်။ ဂိုရှီက အထွေထွေအထူးထူး မပြော
သော်လည်း ဂျိုရှိန်က မူကျွန်တော်နှင့်တွေ့သောအခါ မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင်
များကို သူလေ့လာလိုကြောင်း၊ မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင်စာအုပ်များ ထုတ်
ပြီးသားရှိလျှင် သူ့ကို ညွှန်ကြားစေလိုကြောင်း စသည်ဖြင့် မြန်မာ
ရိုးရာပုံပြင်နှင့် ပတ်သက်၍ စိတ်ပါဝင်စားစွာ ပြောပြနေသည်။ သူ
စကားဆုံးသောအခါ မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင်များနှင့် ပတ်သက်၍ လူထု
ဦးလှ၏ ကြိုးပမ်းချက်များကို အကျယ်တဝင့် ပြောပြလိုက်လေသည်။
သူလည်း အားရဝမ်းသာ ရေးမှတ်သွားလေသည်။ ထိုအချိန်
က လူထုဦးလှသည် မြန်မာ့ယဉ်ကျေးမှုနှင့် မြန်မာစာပေ၏ အရေး
အကြီးဆုံးကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သော မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင် ဖော်ထုတ်ရေးကို
တစ်ဦးတည်း ခိုင်ခံ့ ကြိုးပမ်းအားစိုက်နေဆဲဖြစ်သည်။ လူထုဦးလှသည်
မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင်မျှကိုသာမက တိုင်းရင်းသားရိုးရာ ပုံပြင်များကိုလည်း
ဖော်ထုတ်ခဲ့သူဖြစ်သည်။ သူ့ကြိုးပမ်းချက်၏ အသီးအပွင့်တို့သည်
ယခုတက်ထိ သီးတုန်းပွင့်တုန်းပင် ရှိနေသေးသည်။

လူထုဦးလှသည် မြန်မာစာပေ၌ လူတွေ့သတိမေ့ထားကြသော
ပုံပြင်ကဏ္ဍကို စည်ပင်ကြီးပွားအောင် လုပ်သူဖြစ်သည်။ ယင်းသို့
ပြုလုပ်ရာ၌ အဓိကအလုပ်မှာ မြန်မာ့ရိုးရာပုံပြင်နှင့် တိုင်းရင်းသား
ပုံပြင်များကို ဖော်ထုတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တစ်မြိုင်တည်းမှာပင်

နိုင်ငံခြားပုံပြင်များကို - မြန်မာမှုပြု၍ သို့မဟုတ် မြန်မာပြန်ဆို၍
မြန်မာပုံပြင်လောကထဲသို့ သွင်းဖို့လည်း လိုအပ်သည်။ လူထုဦးလှ
သည်ပင် နိုင်ငံခြားပုံပြင် မြန်မာပြန်ဆိုမှုနှင့် မကင်းပေ။

အိန္ဒိယဝတ္ထုရေးဆရာကြီး ဒေါက်တာ မုလက်ရာဂျီအာနန်
သည် အိစ္စပ်ပုံပြင်ကို သူ့နည်းသူ့ဟန်နှင့် ရေးထားသည်။ ပုံပြင်တစ်ပုဒ်
ကို ကြောင်းရေ လေးငါးခြောက်ကြောင်းနှင့် အဆုံးသတ်ထားသည်။
ရေးထားသည့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာကလည်း အလွန်လွယ်ကူသည်။
ကလေးသူငယ်များနှင့် အထူးသင့်လျော်သည်။ ထိုစာအုပ်ကို လူထု
ဦးလှက မြန်မာပြန်ထားသည်။

*

မြန်မာစာပေသမိုင်း၏ တစ်ခန်းတစ်ကဏ္ဍကို ဖွင့်လှစ်သည့်
အခမ်းအနားနှင့် သွားကြုံနေရသည်။

ဟံစားစာပေဟောပြောပွဲအပြီးတွင် မန္တလေးမှ ရန်ကုန်သို့
ရထားစီးရန် မန္တလေးရောက်သွားသည်။ ကျွန်တော်တို့ မန္တလေးတွင်
ရှိနေခိုက် မန္တလေးမှ စာရေးဆရာတစ်စုသည် သာသနာဗိမာန်
ဓမ္မာရုံကြီးတွင် မြန်မာစာကို စကားပြောရေးဟန်နှင့် ရေးရမည်ဟူ၍
တရားဝင် စတင်ကြေညာသော အခမ်းအနားတစ်ခု ကျင်းပပြုလုပ်ကြ
သည်။ ထိုအခမ်းအနားသို့ ကျွန်တော်တို့ ရောက်သွားကြသည်။

စာပေအယူအဆတစ်ခုကို တီထွင်ဆန်းသစ်ရာ၌ ယခုလို အံ့
နှင့်ကျင်းနှင့်၊ ယခုလို ဒေသအလိုက်၊ ယခုလို မောင်းကြေးနင်းခတ်
၍ တီထွင်ဆန်းသစ်ခြင်းမျိုး ယခုတစ်ကြိမ်သာ ကြုံဖူးသည်။ စာပေ
လောကတွင် အယူအဆဟောင်းထဲက ထိုးထွက်လျက် အယူအဆ

သစ် တစ်ခုခုပေါ်ပေါက်လာတတ်သည်မှာ အဆန်းမဟုတ်ပေ။ တစ်ယောက်စ၊ နှစ်ယောက်စက သို့မဟုတ် ဂိုဏ်းဂဏတစ်ခုခုက စာပေအယူအဆတစ်ခုခုကို တီထွင်စမ်းသပ်ကြည့်သည်။ ယင်းအယူအဆသစ်ကို လက်ခံသူတို့က ဩဘာပေးကြပြီး မကြိုက်သူတို့က ဝေဖန်ဆန်းစစ်ကြသည်။ အချိန်ရလာသောအခါ တိမ်မြုပ်ပျောက်ကွယ်သွားသော အယူအဆရှိသကဲ့သို့ပင် တည်တံ့ခိုင်မြဲနေသည့် အယူအဆမျိုးလည်းရှိသည်။

ယခု မန္တလေးစာရေးဆရာများ စမ်းသပ်တီထွင်သည့် စာပေအယူအဆသစ်ကား ရေကင်းသံနှင့် ထွက်လာခြင်းမဟုတ်ဘဲ မိန်းမောင်းသံနှင့် ထွက်လာခြင်းဖြစ်သည်။ မြန်မာစာပေလမ်းမတွင် သမင်ကလေးများ ပြေးလွှားသွားခြင်း မဟုတ်ဘဲ ဆင်ကြီးလျှောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းအယူအဆသစ် ကြေညာပွဲအခမ်းအနားကို ဦးဆောင်သူကား လူထုဦးလှဖြစ်သည်။ အခမ်းအနားတွင် လူထုဦးလှ၊ ဒေါက်တာ သန်းထွန်း၊ မောင်သာခိုးတို့က အယူအဆသစ်ဘက်က ရပ်သော မိန့်ခွန်းများကို ပြောကြသည်။ ဦးဆန်းထွန်းကမူ တီထွင်ဆန်းသစ်သော အယူအဆတစ်ခုခုသည် ပြည်သူလူထုက လက်ခံမှ အရှည်တည်တံ့မည်ဖြစ်ကြောင်း မယုတ်မလွန် ပြောသည်။

အခမ်းအနားမှူးအဖြစ် မေမြို့ မိုးကြည်က ဆောင်ရွက်သည်။ ထိုအချိန်က သူတို့ပြောကြသည့် စကားအရ သိရသည်မှာ သူတို့၏ အယူအဆသစ်သည် “စာကို ပြည်သူနားလည်အောင် ရေးသင့်၏။ ထို့ကြောင့် စကားပြော အရေးမျိုးနှင့်ရေးရမည်” ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သူတို့ အယူအဆ၏ “စာကို ပြည်သူ နားလည်အောင် ရေးသင့်၏” ဟူသော တစ်ပိုင်းကို မိမိအနေနှင့် လက်ခံသော်လည်း “စကားပြော အရေးနှင့်ရေးမှ ပြည်သူ လူထုနားလည်မည်” ဟူသော တစ်ပိုင်းကိုမူ ဘဝင်မကျ ဖြစ်မိသည်။ သို့သော်လည်း အချိန်က အဆုံးအဖြတ်ပေးပါလိမ့်မည်ဟူ၍သာ တွေးမိလေသည်။ ယခုနှစ်ပေါင်း ၂၀ လောက် ရှိလာသောအခါ သူတို့၏ စာပေတီထွင်ဆန်းသစ်ချက်အောင်မြင်မှု ရှိသင့်သလောက် ရှိလာသည်ကို တွေ့ရသည်။ စာရေးဆရာ အတော်များများ စကားပြောအရေးနှင့် လိုက်ရေးကြသည်။ အထူးအားဖြင့် နောက်ပေါက် စာရေးဆရာများသည် ဝတ္ထုကိုပင် စကားပြောအရေးနှင့် ရေးလာကြသည်။

ထိုအခမ်းအနား၌ ပရိသတ်ရှေ့ရှိ ကုလားထိုင်များပေါ်တွင် ထိုင်နေကြသည့် မန္တလေးစာရေးဆရာများထဲက ထင်ရှားသည့် စာရေးဆရာမကြီးတစ်ဦးမှာမူ စကားတစ်ခွန်းမှ မပြောဘဲ ငုတ်တုတ်ထိုင်နေသည်။ ထိုစာရေးဆရာမကြီးမှာ လူထုဒေါ်အမာဖြစ်သည်။ လူထုဒေါ်အမာသည် ထိုအခမ်းအနား၌ စာပေအယူအဆသစ်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ စကားတစ်ခွန်းမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း မပြုရုံမျှမက လူထုဦးလှစသော မန္တလေးစာရေးဆရာများ စကားပြောအရေးနှင့် စတင်ရေးသားနေကြပြီဖြစ်သည့်တိုင်အောင် တော်တော်နှင့် စကားပြောအရေးနှင့် မရေးသေးဘဲ စာအရေးနှင့်ပင် ဆက်လက်ရေးသားနေသည်။ နောက်အချိန်အတော်ကြာမှ စကားပြောအရေးနှင့် ရေးလာသည်ကို တွေ့ရသည်။

သို့ရာတွင် လူထုဒေါ်အမာ၏ စာများသည် စာဖတ်သူအား ဆွဲဆောင်ခေါ်ငင်သွားသည်ဖြစ်၍ စာ၏ဆွဲဆောင်ရာသို့ ပါသွားသော စာဖတ်သူသည် စာကိုစကားပြောနှင့် ရေးနေသလား၊ စာရေးသလို ရေးနေသလားဟူသည့် အရေးအသား ကွဲပြားခြားနားမှုဆီသို့ပင် အာရုံမရောက်တော့ပေ။

ပင်ကိုအလှရှိသော မိန်းမပျိုသည် သနပ်ခါးရေကျလိမ်းလိမ်း၊ နှုတ်ခမ်းနီဆိုးဆိုး လှမြဲလှနေပေလိမ့်မည်။ စကားပြောအရေးနှင့် စာအရေးသည် စာကို အဆုံးအဖြတ်ပေးလိမ့်မည် မဟုတ်ပေ။ စာရေးဆရာရေးသော စာ၏ ပင်ကိုအလှသည်သာလျှင် အခရာဖြစ်လေသည်။

[မိုးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၅]

မိမိနှင့် ဘိန်းလျှော်

မြန်မာ့လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲ သမိုင်းတစ်လျှောက်၌ အရေးကြီးသည့် တိုက်ပွဲဆင်နွှဲမည်ဆိုလျှင် ဘူမိနက်သန် မှန်သည့် ဤကုန်းမြေ၌သာလျှင် များသောအားဖြင့် အင်အားစုကြမိဖြစ်သည်။ ပထမ ကောလိပ် သပိတ်မှောက်စဉ်ကလည်း ဤလေးဆူဓာတ်ပုံရွတ်ဂုံ၏ အရိပ်အာဝါသအောက်၌ပင် တပ်စခန်းချခဲ့ကြသည်။ ဒုတိယ ကောလိပ်သပိတ်တုန်းကလည်း ဤနေရာ၌ပင် အောင်မြေ နင်းခဲ့ကြသည်။ ၁၃၀၀ ပြည့်နှစ် အလုပ်သမား၊ လယ်သမားတပ်ကြီး ချီတက်စဉ်ကလည်း ဤအောင်မြေ၌ပင် တပ်ပေါင်းဆုံခဲ့ကြသည်။ ယခုလည်း ဤစေတီတော်မြတ်၏ ထီးတော်ရိပ်အောက်၌ပင် စုရုံးကြပြန်ပြီ။

အချိန်ကာလ ၁၉၄၅ ခု၊ နိုဝင်ဘာလ၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ပြီးစီးလွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲဝင် မြန်မာများနှင့် စစ်နိုင်အင်္ဂလိပ်အစိုးရတို့အားစမ်းနေဆဲ ကာလဖြစ်သည်။

ဗြိတိသျှအစိုးရအား ပြည်သူလူထု၏ တစ်ခဲနက် အင်အားကို ပြသည့်အနေဖြင့် မ၊ ဆ၊ ပ၊ လ အဖွဲ့သည် သိဂုံဘူရီ ကုန်းမြေပေါ်

၌ လူထုအစည်းအဝေးပွဲကြီးကို ကျင်းပပြုလုပ်နေချိန်ဖြစ်သည်။
ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်း၏ မာရသွန်မိန့်ခွန်းရှည်ကြီးကို ကြားရသည်မှာ
ထိုလူထုအစည်းအဝေးကြီး၌ပင် ဖြစ်သည်။ အနောက်တောင်ဘက်
ကုန်းမြေတစ်ခုလုံးပေါ်၌ လူထုပရိသတ်များ ပြည့်ညှပ်နေသည်။
အချို့မှာ တစ်နေရာ၌ ထိုင်နေပြီး အချို့ကား တစ်နေရာနှင့်တစ်နေ
ရာ ကူးသန်းသွားလာနေကြသည်။ နှစ်စဉ်နှစ်တိုင်း ကျင်းပသည့်
တပေါင်းလ ဘုရားပွဲတော်ပင် ယခုလောက် စည်ချင်မှုစည်မည်။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော်လည်း လူထုပရိသတ်ထဲက လူတစ်
ယောက်ဖြစ်သည်။ ဗေထိဆိုလျှင် ထ၊မကဘဲနေ၍ မရသည့်အထဲ
တွင် ကျွန်တော်လည်း တစ်ဦးအပါအဝင်ဖြစ်သည်။ လွတ်လပ်ရေး
တိုက်ပွဲနှင့် ပတ်သက်၍ အစည်းအဝေးပွဲ သို့မဟုတ် လူထုလှုပ်ရှား
မှု တစ်ခုခု ပြုလုပ်မည်ဆိုလျှင် ကျွန်တော်တို့ ကန့်လန့်ကန့်လန့်နှင့်
ရောက်သွားတတ်သည်။ ယင်းလူထုစည်းဝေးပွဲကြီးသို့လည်း
ကျွန်တော်တို့ မှန်မှန်ရောက်နေသည်။

တစ်နေ့တွင် လူထုအစည်းအဝေးပွဲကြီးကျင်းပပြုလုပ်နေချိန်
ပရိသတ်ထဲ သွားရင်းလာရင်းနှင့် ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လ ခေါင်းဆောင်
တစ်ဦးနှင့် သွားတိုးသည်။ ထိုခေါင်းဆောင်ကား ဂျာနယ်ကျော်
ဦးချစ်မောင်ဖြစ်သည်။ ဦးချစ်မောင်ကို နိုင်ငံရေး ခေါင်းဆောင်ဘဝ
မရောက်ခင် စာရေးဆရာ အယ်ဒီတာဘဝက တစ်ကြိမ်၊ နှစ်ကြိမ်
တွေ့ဖူးသည်။ ဦးချစ်မောင်နှင့် ဆုံနေသဖြင့် ရပ်ပြီး စကားစမြည်
အနည်ငယ်ပြောနေ၏။

“တပည့်တော် ‘ဂျာနယ်ကျော်’ အထူးထုတ်စရာရှိနေပါတယ်။
ဆောင်းပါးတို့၊ ကဗျာတို့ လိုချင်ပါတယ်။ အရှင်ဥဏှိဿရ (ယခု
ဦးဆန်းထွန်း) ကိုလည်း ကဗျာရေးပေးပါလို့ ပြောလိုက်ပါ။ ဂျာနယ်

ကျော် အထူးထုတ်အတွက် ပါဠိဂါထာအဖွဲ့တစ်ခုလည်း လိုချင်ပါ
တယ်။ တတ်နိုင်ရင် ချီးမြှင့်ပါ။”

ထိုစဉ်က ကျွန်တော်သည် သင်္ကန်းဝတ်နှင့် ဖြစ်သည်။ ထို့
ကြောင့် ကျွန်တော့်ကို ဦးချစ်မောင်က တရိုတသေ တလေးတစားနှင့်
ပြောနေခြင်းဖြစ်သည်။ ဦးချစ်မောင်သည် ရဟန်းသံဃာများကို
အထူးကြည်ညိုလေးစား၏။ တစ်ပြိုင်တည်းမှာပင် ဝိနည်းလည်း
အလွန်ထို၏။ အကျင့်သိက္ခာလျော့ရဲရဲရှိသည့် ရဟန်းသံဃာ များကိုမူ
ခပ်စိမ်းစိမ်းနေလိုက်သည်ကသာ များသည်။

ဦးချစ်မောင်နှင့် ကျွန်တော် မတ်တတ်ရပ်စကားပြောနေခိုက်
လူတစ်ယောက် ကျွန်တော်တို့ ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ ဖြတ်လျှောက်သွား
သည်။ ထိုသူကို အစည်းအဝေးစင်မြင့်ပေါ်၌လည်း ကျွန်တော်တွေ့
နေရသည်။ ဘောင်းဘီရှည်ဝတ်ထားပြီး ရုပ်အင်္ကျီကို ဘောင်းဘီ
အတွင်းမှာ ထည့်မဝတ်ဘဲ အပြင်ထုတ်ဝတ်ထား၏။ မျက်မှန်လည်း
တပ်ထား၏။ ထိုသူ မည်သူဖြစ်သည်ကို ကျွန်တော် စပ်စုချင်လာသည်။
ဦးချစ်မောင်ကို မေးလိုက်သည်။

“ဆရာ . . အဲဒီလူ ဘယ်သူလဲ”

“သူလား တက်ဘုန်းကြီး သိန်းဖေဆိုတာလေ”

ဤကား ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ကျွန်တော့်အနေဖြင့် ပထမဆုံး
အကြိမ် စတင်တွေ့မြင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ဦးသိန်း
ဖေမြင့်သည် အိန္ဒိယမှ ပြန်ရောက်လာစဖြစ်ပြီး လွတ်လပ်ရေး တိုက်
ပွဲဝင်တစ်ဦးအဖြစ်ဖြင့် ဖ၊ ဆ၊ ပ၊ လတွင် ကိုယ်မီရင်မီ တာဝန်
ထမ်းရွက်နေသည့် အချိန်ကာလဖြစ်သည်။

*

အချိန်ကာလကိုတော့ မမှတ်မိတော့။ သူ၏ ဇနီး ဒေါ်ခင်
ကြည်ကြည် စာပေဗိမာန်တွင် အလုပ်လုပ်နေစဉ်ကာလက ဖြစ်မည်
ထင်သည်။ ထိုအချိန်က ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ယံခဲလို ကားမစီးနိုင်
သေးပေ။ သူ့ဇနီး ရုံးဆင်းချိန်ကျလျှင် စက်ဘီးနင်းပြီး သွားသွား
ကြိုတတ်သည်။ သာသနာ့ရိပ်သာ၌ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ အဖွဲ့ရုံးဖွင့်ထား
သဖြင့် သူတို့လမ်းထဲ ကျွန်တော် မကြာခဏရောက်သွားသည်။

တစ်နေ့ ရုံးဆင်းခါနီးအချိန် ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် ထိုလမ်း
ထဲမှ စက်ဘီးစီး ထွက်လာသည်။ ထိုအချိန်က သူ ကျွန်တော့်ကို
မသိသေးပေ။ ကျွန်တော်ကသာ သူ့ကိုသိသည်။ သူ့စက်ဘီးစီး
လာသည်ကို တွေ့ရသောအခါ ကျွန်တော် အသာရပ်ပြီး သူ့ကိုငေး
ကြည့်နေသည်။ ယင်းသို့ ကြည့်နေခြင်းမှာ သူ့စာပေများကို ဖတ်
ပြီး သူ့ကိုလေးစားသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

သာသနာ့ရိပ်သာ လမ်းခုလတ်လောက် ရောက်သောအခါ
စက်ဘီးပေါ်က သူ အသာဆင်းလိုက်သည်။ ကျွန်တော်အသာ အကဲ
ခတ်ကြည့်နေသည်။ စက်ဘီးကို အသာထောင်ထားပြီး လမ်းဘေးက
ကျောက်ခဲတစ်ခဲကို ကောက်ယူသည်။ ထို့နောက် သူ့ဖိနပ်က ထွက်
နေသည့်သံကို ကျောက်ခဲဖြင့် ထုသည်။ ကျေနပ်လောက်အောင်
ထုပြီးမှ စက်ဘီးယူစီးပြီး ဆက်လက်ထွက်သွားလေသည်။

ကျွန်တော်ကား သူထွက်သွားသည့်အထိ ငေးမျှော်ကြည့်နေ
တုန်းပင်။

သို့သော် သူသည် သူ၏ရေးဖော်ဖြစ်လာမည့် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးက
သူ၏စောစောပိုင်း ဘဝတစ်ကွက်ကို ယင်းကဲ့သို့ တစ်နေရာမှ

အမှတ်မထင် လေးစားသောအကြည့်ဖြင့် ငေးမျှော်ကြည့်ရှုနေခဲ့သည်
ဆိုသည်ကို သိမသွားရှာ။

ဆဋ္ဌသင်္ဂါယနာမတင်မီ အချိန်ကာလဖြစ်သည်။ ဆဋ္ဌသင်္ဂါ
ယနာတင်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်မည်ဖြစ်၍ ကြိုတင်စီမံမှုများ ပြုလုပ်
နေချိန်ဖြစ်သည်။ ယင်းကိစ္စဖြင့် နိုင်ငံခြားမှ ဗုဒ္ဓဘာသာ ခေါင်းဆောင်
ရဟန်းတော်တစ်ပါး ရောက်လာသည်။ ဘိက္ခုအာနန္ဒာကောသလ္လာယန
အမည်ရှိသည့် ထိုရဟန်းမှာ ရာဟုလာ သံကိစ္စည်းနှင့် တွဲဖက်ဖြစ်သည်။
ရာဟုလာသံကိစ္စည်းနှင့် အင်္ဂလန်သို့ အတူသာသနာပြု ကြွကြသည်။
အိန္ဒိယပြည် ဗုဒ္ဓဘာသာလောက၌သာမက ဟိန္ဒူစာပေလောက၌လည်း
နာမည်ကျော်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် ထိုရဟန်းတော်နှင့် အိန္ဒိယပြည်၌ အသိအကျွမ်း
ဖြစ်ခဲ့၏။ ထို့ကြောင့် မြန်မာပြည် ရောက်လာသောအခါ ထိုရဟန်း
တော်သည် ကျွန်တော်နှင့် ဆက်သွယ်သည်။ ထိုအခါ ထိုရဟန်းတော်
နှင့် မြန်မာပြည်မှ တွေ့သင့်တွေ့ထိုက်သူများကို ကျွန်တော်ဆုံပေး
သည်။

ပထမဆုံး ဆုံပေးသော်လည်း တွေ့ခွင့်မရလိုက်သူမှာ ထို
ခဉ်က ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီး သခင်သာခင်ဖြစ်သည်။ တွေ့ခွင့်မရဟု
ဆိုရသော်လည်း အမှန်က သူက တွေ့ခွင့်မပေးခြင်းသာဖြစ်သည်။
တွေ့ခွင့်မပေးလိုသူနှင့် ဘာကြောင့်ဆုံပေးရသနည်းဟု မေးစရာရှိ
သည်။ ထိုရဟန်းတော်နှင့် သခင် သာခင်ကို ကျွန်တော်ဆုံပေးခြင်း
မှာ အကြောင်းရှိသည်။

ကျွန်တော် အိန္ဒိယပြည် ဗာရာဏသီမြို့၌နေ၊ ဗာရာဏသီ
သို့ သခင်သာခင်ရောက်လာသည်။ ထိုစဉ်က သခင်သာခင်မှာ ဖ၊

ဆ၊ ပ၊ လ အဖွဲ့ချုပ် တွဲဖက်အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သည်။ ဦးကျော်ငြိမ်းကို မဒရပ်ဆေးရုံသို့ လိုက်ပို့အပြီး ဗာရာဏသီ လှည့်ဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သခင်သာခင်နှင့် ကျွန်တော်အတော်ပင် ရင်းနှီးသွားသည်။ သခင်သာခင်သည် ရာဟုလာသံကိစ္စည်းနှင့်ဖြစ်စေ၊ အာနန္ဒာကောသလ္လာယနနှင့်ဖြစ်စေ တွေ့ဆုံလိုကြောင်း ကျွန်တော်ကို ပြောသည်။ သို့သော် ထိုအချိန်က ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ဦးလုံး ဗာရာဏသီ၌ မရှိသဖြင့် သခင်သာခင်၏ ဆန္ဒကို ကျွန်တော် ဖြည့်မပေးနိုင်ခဲ့ပေ။

ကျွန်တော် မြန်မာပြည် ပြန်ရောက်လာသောအခါ သခင်သာခင်မှာ ဝန်ကြီးဖြစ်နေ၏။ သူစကား စ၊ ထားဖူးသည့် ဘိက္ခုအာနန္ဒာကောသလ္လာယန မြန်မာပြည်ရောက်သောအခါ ကျွန်တော် ပထမဦးဆုံး သတိရသည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သခင်သာခင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ၏ ဝန်ကြီးဟူသော အဆောင်အယောင်နှင့် သိက္ခာကို ကျွန်တော်ထည့်မတွက်သည်မှာ ကျွန်တော်အများဖြစ်သွားသည်။

ဘိက္ခုအာနန္ဒာလောသလ္လာယနနှင့် သခင်သာခင်ကို ဆုံပေးလိုသော်လည်း ထိုကိစ္စကို အသိပေးရန်အတွက် ကျွန်တော် ဝန်ကြီးသခင်သာခင်နှင့် တွေ့ဖို့ခက်နေသည်။ ထိုအခိုက် အဆင်ပြေဖို့ အကြောင်းတစ်ခု ဖန်လာသည်။

ရာမကရိရဏအသင်းတိုက်၌ ဟောပြောပွဲတစ်ခုရှိသည်။ ဟောပြောပွဲ၌ ဝန်ကြီးသခင်သာခင်က သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်သည်။ ကျွန်တော် ထိုဟောပြောပွဲက သွားစောင့်နေသည်။ သခင်သာခင် ဟောပြောပွဲရောက်လာသောအခါ အကျိုးအကြောင်းရေးထားသည့် စာလေးတစ်စောင်ကို သခင်သာခင် လက်ထဲသို့ ထည့်လိုက်၏။

သခင်သာခင်က စာကလေးကို ဖတ်ကြည့်ပြီး “အကြောင်းကြားပါသည်” ဟုပြောသွားသည်။

သို့သော် သူ့ထံမှ အကြောင်းပြန်ကြားချက် မရပေ။ ဝန်ကြီးဖြစ်ခင်က တွေ့ဆုံလိုသည့်အာသီသရီသော်လည်း ဝန်ကြီးဖြစ်သွားသောအခါ စိတ်ပြောင်းသွားပုံရသည်။ သို့မဟုတ်လည်း ကိစ္စဝိစ္စတွေများသဖြင့် ထိုကိစ္စကို မေ့သွားပုံရသည်။

ထိုရဟန်းတော်နှင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်များကိုလည်း ဆုံပေးသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များကလည်း တွေ့ဆုံလိုသည့် အာသီသရီကြသည်။ ဆုံသည့်နေရာမှာ ဗဟန်းရွှေကျင်တိုက်ထဲက ကျောင်းတစ်ကျောင်းတွင် ဖြစ်သည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များထဲက ကျွန်တော် မှတ်မိသမျှမှာ ဦးစောဦး၊ ဦးချစ်လှိုင်၊ ဦးသန်းမောင် (မန္တလေးသူရိယ) နှင့် အခြားကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်များဖြစ်ကြသည်။ စုစုပေါင်း ဆယ်ယောက်လောက်ရှိမည်။ ဆွေးနွေးပွဲကလေးတစ်ခု ဖြစ်သွားသည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲ၌ ‘မာကိစ်ဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ’ အကြောင်းများကို ဦးတည်ချက်ထားပြီး မေးမြန်းကြသည်။ ဆွေးနွေးကြသည်။

ထိုရဟန်းတော်ကို စာရေးဆရာများနှင့်လည်း ဆုံပေးသည်။ စာရေးဆရာများနှင့် တွေ့ဆုံပွဲကိုမူ ၄၆ လမ်းနှင့် အနော်ရထာလမ်းထောင့် အနိယလူမျိုးတို့၏ ‘အာရယဆမာဂျီ’ အသင်းတိုက်၌ ပြုလုပ်သည်။ ယင်းဆွေးနွေးပွဲ၌ ရဟန်းတော်က ပထမဟောပြောသည်။ ဟောပြောပွဲပြီးမှ မေးကြမြန်းကြ ဆွေးနွေးကြသည်။ ရဟန်းတော် ဟောပြောသည့် အကြောင်းအရာမှာ “တိုးတက်သော စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော်တစ်ပါး၏အမြင်” ဖြစ်သည်။

ရဟန်းတော်က ဟိန္ဒူဘာသာနှင့် ဟောသည်။ ကျွန်တော်က စကားပြန်လုပ်ရသည်။ ထိုဟောပြောပွဲ၌ တက်ရောက်ကြသည့်

စာရေးဆရာများအနက် ကျွန်တော်မှတ်မိသမျှမှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်
ဒဂုန်တာရာ၊ တင်စိုး၊ နတ်နွယ်၊ တက္ကသိုလ်ကျော့ရှင်တို့ဖြစ်သည်။
အခြား စာရေးဆရာများနှင့် အိန္ဒိယအမျိုးသားအချို့လည်းပါသည်။
မှတ်မိသေးသည်။ ဟောပြောပွဲအပြီး မေးခွန်းမေးကြသူများ
ထဲတွင် ဒဂုန်တာရာလည်းပါသည်။ ဒဂုန်တာရာက “မာ့ကံစိတ်ဒီ
ပုဒ္ဒဝါဒ ‘Contradictory’ ဖြစ်ပါသလား” ဟု မေးသည်။ ရဟန်း
တော်က “မဖြစ်ပါဘူး။ ‘Complimentary’ ဖြစ်တယ်” ဟု ခြေ
သည်။ ထိုဟောပြောပွဲအကြောင်းကို နတ်နွယ်က ထိုစဉ်က လူထု
ဂျာနယ်တွင် ဆောင်းပါးရေးသားဖူးသည်။

ထိုဟောပြောပွဲ၌ ရဟန်းတော် မပြောခင် မိတ်ဆက်စကား
ပြောရသူမှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်ဖြစ်သည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် အိန္ဒိယ
၌ နေစဉ်က ရာဟုလာ သံကိစ္စည်းနှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်ခဲ့သည်။
ယခု ရဟန်းတော်နှင့် တိုက်ရိုက်သိကျွမ်းမှုမရှိသော်လည်း ရာဟုလာ
သံကိစ္စည်းမှတစ်ဆင့် အကြောင်းသိပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် သူ့ကို
မိတ်ဆက်စကားပြောရန် တာဝန်ပေးရခြင်း ဖြစ်သည်။

ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် ကျွန်တော် ပထမဆုံး စတင်သိရခြင်းမှာ
ထိုအကြိမ်က ဖြစ်သည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ် နှစ်ကုန်လောက်တွင် နယူးဒေလီမြို့၌ အာရှ
စာရေးဆရာများ ညီလာခံ ကျင်းပပြုလုပ်၏။ သို့ညီလာခံသို့ ဆရာ
ဦးသိန်းဖေမြင့် ဥက္ကဋ္ဌပြုလုပ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများ
အသင်းက ညီလာခံကျင်းပရေးအတွက် စီမံသည့် အတွင်းရေးမှူးများ
အဖွဲ့ရုံးသို့ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ကျွန်တော့်ကို စေလွှတ်

ဆောင် ကျွန်တော် တစ်လကြိုတင်ပြီး နယူးဒေလီသို့ သွားနေရသည်။
ကျွန်တော် ရောက်သွားသောအခါ ‘ကိုတာဟောကံစိ’ ခေါ်သည့်
အစိုးရဧည့်ဂေဟာတစ်ခုတွင် တည်းခိုရသည်။ ညီလာခံ ကျင်းပချိန်
ရောက်လာသောအခါ ဦးသိန်းဖေမြင့် အမှူးပြုသည့် မြန်မာစာရေးဆရာ
အဖွဲ့ နယူးဒေလီမြို့သို့ ရောက်လာသည်။ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်
အဖွဲ့ ရောက်လာသောအခါ သူတို့တည်းသည့် ဟိုတယ်သို့ ကျွန်တော်
သည်း ရွှေ့သွားသည်။

မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ရောက်လာပြီးနောက် ညီလာခံ
ကျင်းပမီတစ်ရက်အလိုတွင် နောက်ဆုံးအကြိမ် အတွင်းရေးမှူးများ
အဖွဲ့ အစည်းအဝေး ထိုင်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးသို့ ကျွန်တော်
နှင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်တို့ တက်ရောက်ကြသည်။ ထိုအစည်းအဝေးတွင်
ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို အစည်းအဝေး သဘာပတိအဖြစ် ဆောင်ရွက်ရန်
တင်မြှောက်လိုက်ကြသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ အုပ်ချုပ်မှုအောက်တွင်
အစည်းအဝေးလုပ်ကြသည်။

ထိုအစည်းအဝေးတွင် ဆက်တိုက်ကျင်းပခဲ့သည့် ယခင်ယခင်
အစည်းအဝေးများက မပြီးပြတ်သေးသည့် ပြဿနာများ ပါလာသည်။
တောင်ဗီယက်နမ် ကိုယ်စားလှယ် ပြဿနာ၊ အစ္စရေးကိုယ်စားလှယ်
ပြဿနာများဖြစ်သည်။ ယင်း ပြဿနာများနှင့်ပတ်သက်ပြီး တစ်
ယောက်တစ်ပေါက် ဖြစ်နေကြသည်။ ဤတွင် သဘာပတိနေရာမှ
ဦးသိန်းဖေမြင့် ထလိုက်၏။

“ဒီမှာ ခင်ဗျားတို့ အခုလို တစ်ယောက်တစ်ပေါက် ပြောနေ
ကြရင်တော့ ကျွန်တော် သဘာပတိ မလုပ်တော့ဘူး။ ပြဿနာအဖြေ
ရအောင် အေးအေးဆေးဆေး ညှိနှိုင်းကြပါ။ ခင်ဗျားတို့ အေးအေး

ဆေးဆေး မဆွေးနွေးမချင်း ကျွန်တော် သဘာပတိ ကုလားထိုင်မှာ မထိုင်ဘူး။

စွာကျယ်စွာကျယ် လုပ်သူများ ငြိမ်သွားကြ၏။ မောင်းတင် ထားသူများလည်း လေသံပျော့သွားကြသည်။ ဤတွင်မဲ့ ဦးသိန်းဖေ မြင့်က သူ့သဘာပတိနေရာတွင် သူ့ပြန်ထိုင်သည်။

“ရှင်တို့ ခေါင်းဆောင်က တယ်ပြတ်ပါကလား။ ကျွန်မတော့ သဘောကျသွားပြီ”

ကျွန်တော့်နား တိုးတိုးကလေးကပ်ပြီး ပြောလိုက်သည့် ရုရှ ကိုယ်စားလှယ် စကားပြန်အမျိုးသမီး၏ စကားကို ကျွန်တော်ကြား လိုက်ရသည်။

နောက်တစ်နေ့တွင် ညီလာခံ စတင်ကျင်းပသည်။ ပထမ အဖွင့်နေ့၌ ညီလာခံ စင်မြင့်ပေါ်တွင် ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ ခေါင်းဆောင် တိုင်း သဘာပတိအဖွဲ့ဝင်အဖြစ် နေရာယူကြရသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့် လည်း ခေါင်းပေါင်းစ တလူလူနှင့်။ ညီလာခံစပြီး ပထမဦးဆုံး မိန့်ခွန်းကိုပြောရမည့် ခေါင်းဆောင်ကို တိုင်းပြည်အမည် အကွေ့စာစဉ် အရရွေးလျက် မြန်မာနိုင်ငံမှ ဦးသိန်းဖေမြင့် ပြောမည့်အကြောင်း ကြေညာလိုက်လေ၏။ ပရိသတ်ငြိမ်နေ၏။ ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ မျက်နှာ ကို လမ်းကြည့်နေကြသည်။ ဤတွင် ဦးသိန်းဖေမြင့် ထလိုက်သည်။

“ကျွန်တော့်ကို ပထမဆုံး မိန့်ခွန်းပြောဖို့ အခွင့်အရေးပေး တာကို ကျွန်တော် ဂုဏ်ယူပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီအခွင့်အရေးကို ကျွန်တော် မယူပါဘူး။ အိမ်ရှင် တိုင်းပြည်ကို ဂုဏ်ပြုတဲ့အနေနဲ့ အိမ်ရှင်တိုင်းပြည်ရဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်ကိုပဲ လွှဲပေး လိုပါတယ်”

ဩဘာသံ ဆူညံသွား၏။ ဦးသိန်းဖေမြင့် သူ့နေရာသူ ပြန် ဆိုင်သွားသည်။ အိန္ဒိယ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ခေါင်းဆောင် ဟူမာ ဆုမ်းကဗီရ်ကထပြီး မိန့်ခွန်းပြောသည်။ ဟူမာယုမ်းကဗီရ်သည် ထိုစဉ် က ပညာရေးအတွင်းဝန်အဖြစ် အမှုထမ်းနေသူလည်း ဖြစ်သည်။ နောင်သောအခါ၌ ပညာရေးဝန်ကြီးဖြစ်လာသည်။ သို့သော် ယခုမရှိ တော့။ ကွယ်လွန်သွားသည်မှာ ကြာပြီ။

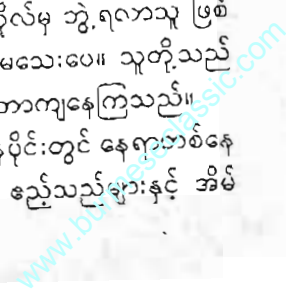
အစည်းအဝေး ခေတ္တနားသောအခါ ကျွန်တော်တို့ အညောင်း ခြေ ဟိုလျှောက်သည်လျှောက် လျှောက်ကြသည်။ တစ်နေရာတွင် မစွက်ရီမေရ်ချန့်ရာနှင့် သွားတို့၏။ မစွက်ရီမေရ်ချန့်ရာမှာ ယခုအခါ တွင် ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးကောင်စီ (ဌာနချုပ်) ၏ ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် အမှု ထမ်းနေသည့် ရီမေရ်ချန့်ရာ၏ ဇနီးဖြစ်သည်။

ထိုစဉ်က အာရှစာရေးဆရာ ညီလာခံ ကျင်းပနိုင်ရေးအ တွက် လုပ်အားလာပေးနေကြသူများမှာ အိန္ဒိယ ကွန်မြူနစ်ပါတီဝင် များ၊ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ဝင်များ၊ စာပေအဖွဲ့အစည်းများမှ ပုဂ္ဂိုလ်များဖြစ်ရာ နယူးဒေလီတွင် တစ်လမျှပင်ကြာနေပြီ ဖြစ်သည့် အတွက် ကျွန်တော်သည် သူတို့တစ်တွေ အားလုံးလိုလိုနှင့် တရင်း တနီးဖြစ်နေသည်။ မစွက်ရီမေရ်ချန့်ရာနှင့် ရင်ဆိုင်တိုးမိသောအခါ သူက ကျွန်တော့်ကို လက်ဆွဲနှုတ်ဆက်ပြီး အားရဝမ်းသာ ပြောလိုက် လေ၏။

“ရှင်တို့ခေါင်းဆောင်ရဲ့ မိန့်ခွန်း တယ်ကောင်းပါလား”

ရီမေရ်ချန့်ရာမှာ အောက်စဖို့ တက္ကသိုလ်မှ ဘွဲ့ရလာသူ ဖြစ် သည်။ သူ့ဇနီးလည်း ပညာအရည်အချင်း မသေးပေ။ သူတို့သည် ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ မိန့်ခွန်းကို အတော်သဘောကျနေကြသည်။

ညီလာခံကျင်းပနေချိန် တစ်နေ့ညနေပိုင်းတွင် နေရာတစ်နေ ရာ၌ ဧည့်ခံပွဲတစ်ခု လုပ်၏။ ထိုဧည့်ခံပွဲ၌ ဧည့်သည်များနှင့် အိမ်

ရှင်များကို ရောနှောပြီး နေရာချပေးထား၏။ ကျွန်တော်တို့ နေရာ၌ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်ထဲမှ ကျွန်တော်နှင့် ဦးသိန်းဖေမြင့် ရှိနေပြီး အိမ်ရှင်များထဲမှ အမျိုးသမီးနှင့် အမျိုးသားအချို့ ရှိနေကြသည်။

အိမ်ရှင်များထဲမှ အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို ကျွန်တော် မှတ်မိနေသည်။ ယင်းသို့ မှတ်မိနေခြင်းမှာ သူနှင့်ကျွန်တော် အဖေအထစ်ကလေး နည်းနည်းဖြစ်ခဲ့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထိုအမျိုးသမီးမှာ ကျွန်တော် တည်းခိုသည့် 'ကိုတားဟောက်စ်' ၏ မန်နေဂျာဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် နယူးဒေလီ စတင်ရောက်သွားသည်နေ့က ကျွန်တော့်ကို 'ကိုတားဟောက်စ်' ၏ အောက်ထပ် အခန်းတစ်ခန်းတွင် နေရာချပေးထားသည်။ ထိုအခန်းမှာ အတော်သားနားသည်။ ထိုနောက် နှစ်ရက်သုံးရက်လောက် ကြာသောအခါ ထိုအခန်းတွင် ဒလိုင်လာမာနှင့် ပန်ကျန်းလာမာတို့အဖွဲ့ လာရောက်တည်းခိုနေထိုင်မည် ဖြစ်သဖြင့် ကျွန်တော့်ကို အပေါ်ထပ်အခန်းတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့လိုက်လေသည်။ ထိုအခန်းမှာ 'ကိုတားဟောက်စ်' ရှိ အခန်းများထဲတွင် အညံ့ဆုံးဖြစ်သည်။

မကြာခင် အခြားအခန်းကောင်းတစ်ခုသို့ ပြောင်းရွှေ့ပေးပါမည်ဟု ကျွန်တော့်ကို ပြောသည်။ သို့သော် ပြောင်းရွှေ့မပေးပေ။ အခန်းကောင်းကောင်းတွင် မိမိခံနေလို၍မဟုတ်ဘဲ တိုင်းပြည်ချင်း ယှဉ်လျှင် ဂုဏ်ငယ်နေမည်စိုး၍ အခြားကိုယ်စားလှယ်များနည်းတူ အခြားအခန်းတစ်ခု၌ ပြောင်းရွှေ့ပေးပါဟု ကျွန်တော် မန်နေဂျာ အမျိုးသမီးကို သွားပြော၏။

မန်နေဂျာ အမျိုးသမီးသည် ကျွန်တော့်ကို ဟိန္ဒူစကားမတတ်ဘူးထင်၍ ကျွန်တော့်အကြောင်းကို သူ့လက်ထောက်နှင့် ဟိန္ဒူလို ပြောနေ၏။ ဤတွင် သူတို့စကားထဲမှ ကျွန်တော် မခံနိုင်သည့် အကြောင်းကို ကြားသိရသောအခါ ကျွန်တော်က ထပွက်လေတော့

သည်။ ထိုအခါ မန်နေဂျာ အမျိုးသမီး မျက်လုံးပြူးသွား၏။ ကျွန်တော် မသိအောင် ကျွန်တော့်ရှေ့တွင် ကျွန်တော့်အတင်းကို ဟိန္ဒူလို ပြောနေရာ သူတို့ပြောနေသည်ကို ကျွန်တော် နားလည်ကြောင်း သိသွားသောအခါ အတော်မျက်နှာပျက်သွားသည်။

ထိုအမျိုးသမီးနှင့် ထိုညောင်ပွဲတွင် တစ်စားပွဲတည်း အတူ ထိုင်နေရသည်။ ကျွန်တော်ကလည်း မျက်နှာထားနှင့်။ သူကလည်း ခပ်တန်းတန်း။ ဦးသိန်းဖေမြင့်က ထိုအကြောင်းကို မသိရှာ။ သူ့ကိုလည်း ကျွန်တော်ပြောမပြ။ ထိုအမျိုးသမီးသည် ကျွန်တော်နှင့် ခပ်တန်းတန်း ဖြစ်နေသော်လည်း ဦးသိန်းဖေမြင့်နှင့် စကားလက်ဆုံကျနေ၏။ ထိုအမျိုးသမီးက မေးသဖြင့် ဦးသိန်းဖေမြင့်က ပြောပြနေသည်။

“ကျွန်တော် စစ်အတွင်းက ဒီအိန္ဒိယမှာနေတုန်း အင်္ဂလိပ်ဘာသာနဲ့ မြန်မာပြည်အကြောင်း စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးတယ်။ စာအုပ်အမည်ကတော့ 'What Happened in Burma' လို့ခေါ်တယ်။ အလဟာဘတ်မြို့ ကိတာဗစ်စတန်ဆိုတဲ့ စာအုပ်တိုက်က ထုတ်ဝေတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီစာအုပ် တစ်အုပ်မှ ကျွန်တော့်ဆီမှာ မရှိတော့ဘူး။ ကျွန်တော် တစ်အုပ်လောက် လိုချင်တယ်။ ဘယ်လိုလုပ်ရမယ် မသိဘူး။”

ဦးသိန်းဖေမြင့်က စကားစပ်ရင်း ထိုအမျိုးသမီးထံမှ အကြံဉာဏ်လေးဘာလေးများ ရလိုရငြား ပြောနေခြင်းဖြစ်ဟန်တူသည်။ သို့သော် ထိုအမျိုးသမီးထံမှ ထိုစာအုပ်နှင့် ပတ်သက်၍ ဘာစကားတစ်ခွန်းမှ ထွက်မလာပေ။ ဤတွင် ကျွန်တော်က မနေနိုင်တော့သဖြင့် ဝင်ပြောရလေသည်။

“ဆရာ အဲဒီစာအုပ် ကျွန်တော့်ဆီမှာ ရှိပါတယ်။ ပူမဒန်ပါနဲ့။ ခြန်မာပြည် ပြန်ရောက်တော့ ကျွန်တော် ဆရာကိုပေးပါမယ်”

နောင် သူ၏ စာပေဘဝအတွေအကြံ စာအုပ်များ ထွက်လာ
သည့်အခါ ဒုတိယတွဲ၌ ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် သူ၏ ဆရာလွန်း
အတ္ထုပ္ပတ္တိနှင့် ပတ်သက်၍ ကျွန်တော်ထောက်ပြထားသည့် အချက်
ကို ဝန်ခံထားလေသည်။

*

သူမကွယ်လွန်မီ တစ်လ၊ နှစ်လလောက်ကဖြစ်သည်။ တစ်ခု
သော နံနက်ခင်း၌ ကျွန်တော် ကန်တော်ကြီး အလယ်ကျွန်းထဲတွင်
လမ်းလျှောက်နေသည်။ ထိုအခိုက် နောက်ဘက်မှ လမ်းခေါ်သံ
ကြားလိုက်ရ၏။

“ကိုယ့်လူ”

နောက်လှည့်ကြည့်လိုက်သောအခါ ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို တွေ့
ရသည်။ ဦးသိန်းဖေမြင့်သည် သူနှင့်ရင်းနှီးသည့် မိတ်ဆွေသူငယ်ချင်း
များကို ‘မင်း .. ငါ’ နှင့် ပြောသည်။ ခပ်စိမ်းစိမ်း ပုဂ္ဂိုလ်များကို
မူ ‘ခင်ဗျား.. ကျွန်တော်’ နှင့် ပြောတတ်သည်။ ကြားအဆင့်ရှိ
ပုဂ္ဂိုလ်များကိုမူ ‘ကိုယ့်လူ .. ကိုယ်’ ဟု ပြောတတ်သည်။

အမှန်ပြောရလျှင် ကျွန်တော်နှင့် ‘မင်း .. ငါ’ ပြောရ
လောက်အောင်လည်း မရင်းနှီးပေ။ ‘ခင်ဗျား.. ကျွန်တော်’ ပြောရ
လောက်အောင်လည်း မစိမ်းပေ။ ကျွန်တော်ကို ကြားအဆင့်တွင်
သတ်မှတ်ထားပုံရသည်။ ကျွန်တော်နှင့် စကားပြောလျှင် ‘ကိုယ့်လူ
.. ကိုယ်’ ဟု ပြောလေ့ရှိ၏။

“ကိုယ့်လူကို မိအောင်လိုက်လာတာ တော်တော်နဲ့ မမိဘူး။
ကိုယ် အခု ရွှေဥဒေါင်းရဲ့ စုံထောက် မောင်စံရှား ဝတ္ထုပေါင်းချုပ်
ပြန်ဖတ်နေတယ်။ စုံထောက်မောင်စံရှားက တစ်နေရာမှာ စုံထောက်
ထားတယ်။ အရပ်ပုတုလူက ခြေလှမ်းစိပ်တယ်။ အသွားနှေးတယ်။
အရပ်ရည်တဲ့ လူကတော့ ခြေလှမ်းကျဲတယ်။ အသွားမြန်တယ်။

အခုကိုယ့်လူကတော့ အရပ်ပုပြီး ခြေလှမ်းလည်ကျဲ၊ အသွားလည်း
မြန်နေပါကလား။”

ကျွန်တော်က ရယ်လိုက်သည်။

သူက ဆက်ပြောနေသည်။ သို့သော် သူ့စကားမှာ ချက်ချင်း
အကြောင်းအရာတစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားသည်။

“ကိုယ်တို့ စစ်မဖြစ်မီ ကလကတ္တားမှာ နေစဉ်တုန်းက ဖြစ်
ပျက်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ကိုယ့်စာပေဘဝ အတွေအကြံ
တတိယတွဲထဲမှာ ရေးထားတယ်။ အဲဒီတုန်းက ကိုယ်တို့နေတဲ့ ‘ခမ္မ
ဆာလာ’ မှာနေတဲ့ ဦးပဉ္စင်းလေးတစ်ပါးနဲ့ အနီးကတိုက်မှာနေတဲ့
ဟိန္ဒူမိန်းမပျိုလေးတစ်ယောက် တစ်ဦးနဲ့တစ်ဦး လှမ်းကြည့်ရင်းက
ရည်ငံသွားကြတယ်။ အဲဒါ နောက်ဆုံး ချိန်းတွေ့တဲ့အထိတောင်
ရောက်တယ်။ နောက်တော့ လူကြီးတွေသိလို့ ဟိန္ဒူမိန်းမပျိုလေးကို
တခြားပို့ထားလိုက်တယ်။ သူတို့နှစ်ယောက်လုံး ဆွေးသွားကြတာ
ပေါ့။ အဲဒီတုန်းက အဲဒီအဖြစ်အပျက်ကို အခြေခံပြီး ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်
ရေးဖို့ စိတ်ကူးခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် မရေးဖြစ်ဘူး။ တကယ်လို့
ရေးဖြစ်ရင် အခုနေအခါမှာ ကိုယ်လည်းပဲ ပါရရလို့ ဗုဒ္ဓဘာသာ
ယဉ်ကျေးမှုကို အခြေခံရေးတဲ့ စာရေးဆရာတစ်ယောက် ဖြစ်ချင်
ဖြစ်လာမှာ။ အဲဒီအကြောင်းကို ကိုယ့်ဘဝ အတွေအကြံ တတိယ
တွဲထဲမှာ ထည့်ရေးထားတယ်။”

ကျွန်တော်တို့ စကားတပြောပြောနှင့် ကန်တော်ကြီးထဲမှ
ထွက်လာကြသည်။ ဝင်္ကပါလမ်းထိပ်ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်က
ကျွန်တော်အိမ်ဘက် ချိုးလာသည်။ သူက သူ့အိမ်ဘက် ဆက်လျှောက်
သွားသည်။

*

ဦးသိန်းဖေမြင့် ဆေးရုံတက်ပြီးနောက် သုံးရက်မြောက်နေ့ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ဆေးရုံရောက်သွားသည်။ အခန်းတွင်း အခန်းပြင်၌ လူမမာလာမေးသည့် နိုင်ငံရေးသမား၊ စာပေသမား၊ သတင်းစာသမားများ ပြည့်ကျပ်နေ၏။ သတိမေနေသည့် လူမမာ၏ ဘေးနှစ်ဖက်တွင် ဆရာဝန်ပေါက်စမလေးနှင့် လူမမာ၏ သမီးသည် တစ်ဖက်စီထိုင်နေကြသည်။ လူမမာကို မျက်တောင်မခတ် ကြည့်နေကြပြီး လုပ်စရာရှိသည်ကို လုပ်ပေးနေကြသည်။ ဇနီးဖြစ်သူ ဒေါ်ခင်ကြည်ကြည်မှာ မတ်တတ်ရပ်ပြီး မျက်နှာမကြည်မသာနှင့် လူမမာလာမေးသူများကို နည်းထောက်ခံနေရရှာသည်။ ကျွန်တော် ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို စိုက်ကြည့်နေမိသည်။ ယင်းသို့ ကြည့်နေစဉ်၌ ကျွန်တော့်တွင် အတွေးတစ်ခု ပေါ်လာသည်။

“ဦးသိန်းဖေမြင့်၏ ဘဝတစ်လျှောက်မှာ ဘယ်အချိန်အခါမဆို တိုက်ပွဲအပြည့်ပါကလား။ နိုင်ငံရေးနယ်ပယ်မှာလည်း သူ့ခမျာတစ်လျှောက်လုံး တိုက်ပွဲနဲ့ချည်း နှစ်လုံးလုံးခဲ့ရတယ်။ စာပေနယ်မှာလည်း တိုက်ပွဲမကင်းဘူး။ အခုသေမင်းနဲ့ တိုက်ပွဲဝင်နေရပြန်ပြီ။ သေမင်း ရန်ပြုတာကို တော်တော်နှင့် အညံ့မခံ၊ အရှုံးမပေးဘူး။ သေမင်းကို အစွမ်းကုန် ပြန်အန်တုနေတယ်”

ယင်းသို့ တွေးပြီး ကျွန်တော် ဆေးရုံမှပြန်ထွက်လာခဲ့သည်။ ဤကား နောက်ဆုံးအကြိမ် ဦးသိန်းဖေမြင့်ကို ကျွန်တော် တွေ့မြင်ရခြင်းဖြစ်သည်။

[မိုးစေ့စေ့ မဂ္ဂဇင်း]

အရှင်ဉာဏိဿရနှင့် ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်

ငယ်စဉ်တောင်ကျေး ကိုရင်လေးဘဝကပင် ကျွန်တော် စာရေးဝါသနာပါသည်။ မိမိ၏ ပတ်ဝန်းကျင်တွင်လည်း လစဉ်ထုတ်စာစောင်များ၌ နေရာရနေကြပြီဖြစ်သည့် အရှင်တေဇောသာရ (ဒဂုန်ဦးထွန်းမြင့်) နှင့် အရှင်ဉာဏိဿရ (ဆန်းထွန်း-မန်းတက္ကသိုလ်) တို့သည် မိမိအား စာရေးရန် အားပေးလှုံ့ဆော်မှု ပြုလုပ်နေကြပြီ။

ထိုအချိန်က အရှင်တေဇောသာရသည် ‘ဟင်္သာတ ခင်ညို’ အမည်ဖြင့် ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း ယုဝတိယကျွဲကဏ္ဍတွင်လည်းကောင်း၊ အခြားကလောင်အမည်ဖြင့် အခြားစာစောင်များတွင်လည်းကောင်း စာရေးသားနေသည်။ အရှင်ဉာဏိဿရကမူ ‘ကာဝိယဝါစီ အရှင်ဉာဏိဿရ’ အမည်ဖြင့် ရွှေပြည်တော် သတင်းစာ၊ ဂျာနယ်ကျော်တို့၌ ကဗျာအဖွဲ့များကိုလည်းကောင်း၊ ‘ကျွဲကုန်းသား’ ကလောင်အမည်ဖြင့် ‘ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်း’ တွင် ဆောင်းပါးများကိုလည်းကောင်း ရေးသားနေသည်။

ကျွန်တော်တို့၏ ဇာတိ ဟင်္သာတမြို့နယ် သန္ဓေသေရာ
ချောင်းတစ်ဖက်ကမ်း၌ အိမ်ခြေလေးငါးအိမ်လောက်ရှိသည် ကျွန်တို့
အမည်ရှိ ရွာကလေးတစ်ရွာရှိသည်။ အရှင်ဉာဏိဿရသည် ထိုရွာ၌
မွေးဖွားသည်။ သူ၏ချက်မြုပ် ကျွဲကုန်းရွာအမည်ကို အစွဲပြုလျက်
အရှင်ဉာဏိဿရသည် 'ကျွဲကုန်းသား' ဟု ကလောင်အမည် ယူ
ထားသည်။

စာရေးအထုံ ဝါသနာပါသူဖြစ်၍ ကျွန်တော် စာရေးဆရာများ
နှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်ချင်သည်။ မဂ္ဂဇင်းတိုက်များသို့ အလည်အပတ်
သွားချင်သည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်တေဇောသာရ၊ အရှင်ဉာဏိဿရ
တို့နှင့်အတူ ဒဂုန်ဦးလှဖေ အယ်ဒီတာလုပ်နေသော ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်း
တိုက်သို့လည်းကောင်း၊ ကြီးပွားရေးဦးလှ၏ ကြီးပွားရေးမဂ္ဂဇင်းတိုက်
သို့ လည်းကောင်း၊ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်၏ ဂျာနယ်ကျော်
တိုက်သို့လည်းကောင်း လိုက်ပါသွားလေ့ရှိသည်။

စစ်ကြိုခေတ် တစ်နေ့သောအခါကာလဖြစ်သည်။ ဂျာနယ်ကျော်
ဦးချစ်မောင်နှင့် တွေ့လိုသည်ဖြစ်၍ ကျွန်တော် အရှင်ဉာဏိဿရ
နှင့်အတူ ဂျာနယ်ကျော်တိုက်သို့ လိုက်သွားသည်။ ထိုအချိန်က
အရှင် ဉာဏိဿရသည် 'ကာဝိယဝါစီ အရှင်ဉာဏိဿရ' အမည်
ဖြင့် ဂျာနယ်ကျော်တွင် ကဗျာများရေးသားနေသည်ဖြစ်၍ ဂျာနယ်
ကျော် ဦးချစ်မောင်နှင့် တရင်းတနီးရှိနေပြီ။ သူကိုယ်တိုင် ကျေနပ်
အားရသော 'မကြင်သာချေ' ဝိဒိစုံရတုသည် ဂျာနယ်ကျော်တွင်
ပါပြီးနေပြီ။ 'မကြင်သာချေ' ရတုမှာ ဝဏ္ဏပဘာကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
ရှင်သာရခိုင် တန်ဆောင်လောကဲ့သို့လည်းကောင်း ရဟန်းတစ်ပါး
က မိန်းကလေးတစ်ဦးကို ရည်ညွှန်းဖွဲ့ဆိုထားသော ရတုဖြစ်သည်။

ဂျာနယ်ကျော်တိုက်၌ အရှင်ဉာဏိဿရနှင့် ဂျာနယ်ကျော်
ဦးချစ်မောင်တို့သည် စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ စကားဆွေးနွေးပြော
ကြားနေသည်။ သူတို့နှစ်ဦး ဆွေးနွေးပြောကြားနေကြသည်ကို မိမိက
ဘေးမှ နားထောင်နေသည်။ သူတို့ ဆွေးနွေးကြသောကြောင့်
အရာမှာ ဂန္ထဝင်မြန်မာစာပေနှင့် ပတ်သက်သည်။

အရှင်ဉာဏိဿရသည် ဂန္ထဝင်သမားဖြစ်သည်။ မည်မျှ ဂန္ထဝင်
သမားဖြစ်သနည်းဟူမူ ပုံနှိပ်စာအုပ်နှင့်ရှိပြီးဖြစ်သော ရှေးဟောင်းပျို့
ကဗျာလင်္ကာဂန္ထရများကို လက်လှမ်းမီသမျှ အားလုံးဖတ်ရှုလေ့လာ
ပြီးရုံမျှမကပေ။ ပေပုရပိုက်နှင့် ရှိနေသော ရှေးဟောင်းမြန်မာစာပေ
ဂန္ထဝင်များကိုပါ မရအရ ရှာဖွေဖတ်ရှုလေ့လာထားသူဖြစ်နေသည်။
ရေးသားဖွဲ့နွဲ့သော သူ၏ ကဗျာလင်္ကာများ၌လည်း ရှေးဟောင်း
ဂန္ထဝင်၏ အရိပ်သာလျှင် လွှမ်းမိုးနေသည်။

ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်ကလည်း မြန်မာ့အလင်း နေ့စဉ်
သတင်းစာကြီးတွင် တာဝန်ခံ အယ်ဒီတာ လုပ်ခဲ့သော၊ ဂျာနယ်ကျော်
ကို ဦးစီးထုတ်ဝေနေသော၊ 'ကမ္ဘာကြီးပျက်လုနီးပြီလော' ဟူသည့်
နိုင်ငံရေးဟောကိန်း စာအုပ်ကို ရေးသားသော၊ 'သူ' အမည်ရှိ
နာမည်ကျော် ကာလပေါ်လုံးချင်းဝတ္ထုကြိုရေးသော၊ ဖဆပလ ရှေ့
တန်းခေါင်းဆောင်အဖြစ်ဖြင့် အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေး လှုပ်ရှားမှုတွင်
တက်တက်ကြွကြွ ဝါဝင်သော ခေတ်၏သားပျိုဖြစ်သော်လည်း
ဂန္ထဝင်ကို လျစ်လျူရှုထားသူ မဟုတ်ပေ။

ထို့ကြောင့် ဂန္ထဝင်ကို လက်မလွှတ်သည့် ဂျာနယ်ကျော် ဦး
ချစ်မောင်နှင့် ဂန္ထဝင်သမား အရှင်ဉာဏိဿရတို့ အပေးအယူတည်
နေကြခြင်းဖြစ်သည်။

ထိုစကားဝိုင်း၌ အရှင်ဉာဏိဿရက သူဖတ်စုလေ့လာပြီး သည် ဂန္ထဝင်စာရင်းကိုချပြသည်။ ထိုစာရင်းထဲက မည်သည့်စာအုပ် ကို ဖတ်ပြီးပြီလား၊ မည်သည့်မျိုးကဗျာလင်္ကာ၊ ပြဇာတ်၊ မော်ကွန်း၊ ချောင်းကို ဖတ်ပြီးပြီလား စသည်ဖြင့် ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင် အား မေးသည်။ အရှင်ဉာဏိဿရ ငေးသည့်စာအုပ်တိုင်းလိုလို ကိုပင် ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်က ဖတ်ပြီးပြီဟု ပြန်လည်ဖြေ ကြားသည်။

ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်သည် ရုပ်ပုံသွင်ပြင်ကလည်း ဂန္ထဝင်ဖြစ်သည်။ ကော်လာကတုံး ရုပ်အင်္ကျီနှင့် ပင်နီတိုက်ပုံ အမြဲ ဝတ်သည်။ ပုသိမ်ထီးဆောင်းသည်။ သူတပ်ထားသော မျက်မှန်ထူထူ ကြီးသည် သူ၏ပင်ကိုတည်ကြည်သောမျက်နှာကို ပို၍တည်ကြည် ရင့်ကျက်စေသည်။

ရုပ်ပုံသွင်ပြင်က ဂန္ထဝင်ဖြစ်နေသလိုပင် ဂန္ထဝင်စာပေကိုလည်း ဦးစားပေးသည်။ ဂန္ထဝင် သမားများကိုလည်း လေးစားသမှုပြုသည်။ သူ၏ ကိုယ်ပိုင်စာကြည့်တိုက်၌ ‘မော်ဒန်’ စာအုပ်မျိုးစုံရှိနေသကဲ့ သို့ပင် ဂန္ထဝင်စာအုပ်များကလည်း အတော်များများ နေရာယူ ထား ကြသည်။

သမိုင်းဘီးကြီးသည် တစ်ပတ် ပြီးတစ်ပတ် မရပ်မနား လိမ့် နေသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်မီးကြီး မြန်မာနိုင်ငံကူးလာသည်။ ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အတွင်း ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့ အစိုးရသည် မြန်မာနိုင်ငံကို စွန့်ခွာထွက် သွားသည်။ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့၏ နေရာတွင် ဂျပန်ဖက်ဆစ် ရောက်လာသည်။ ဂျပန်ဖက်ဆစ်လည်း တစ်ဖန်ဆုတ်ခွာသွားရ ပြန်သည်။ ဂျပန်ဖက်ဆစ် ဆုတ်ခွာသွားသောအခါ ဗြိတိသျှနယ်ချဲ့သည်

သူ၏ နေရာဟောင်းကို တစ်ဖန်ချဉ်းကပ်လာပြန်သည်။ ဤတွင် သွတ်လပ်ရေးစိတ်ဓာတ် ပြင်းပြနေသော ပြည်သူလူထုနှင့် ဗြိတိသျှ အစိုးရ ထိပ်တိုက်တိုးလေတော့သည်။ ပြည်သူလူထုသည် အမျိုးသား အပီဒီဖြစ်သော ဖဆပလအဖွဲ့ချုပ်ကြီး၏ ဦးဆောင်မှုအောက်တွင် ဗြိတိသျှအစိုးရအား အမျိုးသားလွတ်လပ်ရေးအတွက် အရေးဆိုကြ သည်။ ဗြိတိသျှအစိုးရကလည်း မြန်မာနိုင်ငံကို လက်မလွှတ်ချင်။

၁၉၄၅ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၈ ရက်နေ့တွင် သီရိတ္တရ ကုန်းပေါ်၌ ဖဆပလ ပြည်လုံးကျွတ်ညီလာခံကြီး ကျင်းပပြီး အမျိုး သား လွတ်လပ်ရေးအတွက် ပြည်သူ့ဆန္ဒကို တညီတညွတ်တည်း ဆုတ်ဖော်ပြသကြလေသည်။

မိုလ်ချပ်အောင်ဆန်း မာရသွန်မိန့်ခွန်းကြီး မြွက်ကြားသည် ဟု ထိုညီလာခံ၌ ဖြစ်လေသည်။ ညီလာခံကြီးသို့ ပြည်သူလူထု သိန်းနှင့်ချီ၍ တက်ရောက်လာကြသည်။

ညီလာခံတွင် ဖဆပလ ခေါင်းဆောင်များ မိန့်ခွန်းပြောကြား သည်။ အဆိုများ ဆုံးဖြတ် အတည်ပြုကြသည်။ ညီလာခံတက်ရောက် သာသူများ များပြားလှသဖြင့် ညီလာခံနေရာအတွင်း ဝင်သူဝင်၊ ဆွက်သူထွက်၊ ဟောပြောသည်ကို ထိုင်နားထောင်သူက နားထောင်၊ ဆသွားသူက ထသွား၊ စားစရာဝယ်စားသူက စားနှင့် ပွဲတော်ကြီးတမျှ အညံ့ကားနေသည်။

ညီလာခံ ကျင်းပရာ ရွှေတိဂုံဘုရား အနောက်တောင် ကုန်းမြေ သုထုကြားထဲတွင် ဟိုသွားဒီလာ လေ့လာ အကဲခတ်ရင်းက တစ် နေရာ၌ ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်နှင့် သွားဆုံသည်။ ဦးချစ်မောင် သည် သူ၏ ယခင်ဂန္ထဝင်ပုံစံအတိုင်းပင် ဖြစ်သည်။ လိုအချိန်က ဖဆပလ ရှေ့တန်းခေါင်းဆောင် တစ်ဦးဖြစ်နေပြီ။

ဦးချစ်မောင်နှင့် စကားစပ်ရင်းက အရှင်ဉာဏိဿရအကြောင်း ရောက်သွားသည်။ အရှင်ဉာဏိဿရသည် ရန်ကုန်မြို့ ဂျပန်ဗုံးကြဲ သည်အချိန်မှစ၍ စစ်ဇြင်းအဖြစ်နှင့် သန္ဓေသနောရွာသို့ ရောက်နေသည် မှာ ထိုအချိန်ထိပင် ဖြစ်သည်။

ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်က ဂျာနယ်ကျော် အထူးစာစောင် ထုတ်ဝေရန် စီစဉ်နေကြောင်း၊ အရှင်ဉာဏိဿရထံမှ စာမူလိုချင် ကြောင်း၊ ရအောင် ဆောင်ရွက်ပေးစေလိုကြောင်း မှာကြားသဖြင့် ကျွန်တော်က ကြိုးစားပေးပါမည်ဟု နေခံကတိပေးခဲ့သည်။

သန္ဓေသနောရွာ ကျွန်တော်ပြန်လာသောအခါ အရှင်ဉာဏိဿရ အား အကျိုးအကြောင်း ပြောပြသည်တွင် အရှင်ဉာဏိဿရက ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ် ရေးပေးသည်။ ကျွန်တော်မှာ ဂျာနယ်ကျော် အထူးစာစောင်အတွက် ဆောင်းပါးစုဆောင်းသူ ဖြစ်မှန်းမသိဖြစ်နေရာ သန္ဓေသနောရွာတွင် ရှိနေသောအခြားပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးအားလည်း ကဗျာ တစ်ပုဒ် ရေးပေးဖို့ ပြောလေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ အရှင်ဉာဏိဿရ၏ တပည့်၊ အရှင်ဉာဏိဿရ ၏ တူတော်သူ အရှင်ဉာဏဝံသဖြစ်သည်။ အရှင်ဉာဏဝံသသည် ရွက်ပုန်းသီးဖြစ်သည်။ ကဗျာရေးမှန်း လူသိမများသော်လည်း သူလည်း အရှင်ဉာဏိဿရကဲ့သို့ပင် ဂန္ထဝင်ကဗျာများကို ပြောင်ပြောင်မြောက် မြောက် ရေးဖွဲ့စပ်ဆိုနေသူဖြစ်သည်။

အရှင်ဉာဏဝံသသည် တိုင်းပြည်က သူ့ကိုမသိသော်လည်း သူ့ကိုယ်သူမူ 'ကာဗျပါရဂူ' ဟု တပ်ထားသည်။ သူ့ဆရာ အရှင် ဉာဏိဿရကပင် "ငါက 'ကာဝိယဝါစီ' (ကဗျာစာဆို) လို့သာ တပ်တာ၊ သူက ကဗျာပါရဂူဆိုတော့ ငါ့ထက်သာသွားပြီ" ဟု ခန့် တဲ့တဲ့ ပြောသည်။

ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင် ပေးအပ်သည့် တာဝန်ကို ကျေ နုန့်စွာ ဆောင်ရွက်လိုက်သည်။ 'လောကသား' ကလောင်အမည်နှင့် အရှင်ဉာဏိဿရ ရေးပေးသော 'အို လောက' ခေါင်းစဉ် တပ်ထား သည့် ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်နှင့် အရှင်ဉာဏဝံသ၏ ရတုပိုဒ်စုံတစ်ပုဒ် ကို ဟင်္သာတမှပင် ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်ထံ တင်ပို့လိုက်သည်။

ဂျာနယ်ကျော် အထူးထုတ် ထွက်လာသောအခါ ကျွန်တော် တာဝန်ယူ ပို့လိုက်သည့်ဆောင်းပါးနှင့် ရတုနှစ်ခုလုံး ခမ်းခမ်းနားနား ရိုက်နှိပ် ဖော်ပြထားသည်ကို တွေ့ရလေသည်။

နောက်တစ်ကြိမ် ဂျာနယ်ကျော် ဦးချစ်မောင်နှင့် ပြန်ဆုံသော အခါ ဦးချစ်မောင်က ဂျာနယ်ကျော် အထူးထုတ်တွင်ပါသော ရတု ကို အရှင်ဉာဏိဿရ ရေးသည်ဟုပင် ထင်မှတ်နေသည်။ ရတုကောင်း ကြောင်းလည်း ချီးကျူးစကားပြောသည်။

ကျွန်တော်က ရတုရေးသူမှာ အရှင်ဉာဏိဿရ၏ တပည့် အရှင်ဉာဏဝံသ ဖြစ်ကြောင်း ရှင်းပြရသေးသည်။ အရှင်ဉာဏဝံသ လည်း ကျွန်တော်တို့ သန္ဓေသနောရွာသားပင်ဖြစ်သည်။ သို့သော် သူ သည် တစ်ညလုံးသာနေသည့် လရောင်မဟုတ်ဘဲ လျှပ်တစ်ပြက် လက်လိုက်သည့် လျှပ်စီးရောင်မျှသာဖြစ်သည်။

ဂန္ထဝင်ကဗျာ အဖွဲ့အနွဲ့တော်သူ တစ်ဦးဖြစ်သော်လည်း သူ၏ လျှပ်တစ်ပြက် လျှပ်စီးရောင်သည် အများသူငါ သတိမပြုမီ ခင်မှာပင် ပျောက်ကွယ်သွားလေသည်။ နောက်ပိုင်း၌ လူဝတ်လဲသွား သည်။ ကဗျာလည်း မစပ်တော့ပေ။ ဟင်္သာတမြို့၌ 'ခန္ဓာဝင်း' အမည်နှင့် ဓာတ်ပုံတိုက် ဖွင့်နေသော အရှင်ဉာဏဝံသ၏ မောင်နီ သည် ယခုတော့ ကွယ်လွန်သွားပြီ။

လွတ်လပ်ရေး တိုက်ပွဲကာလအတွင်း ဟင်္သာတမြို့၌ အချိန်
 ခေါင်းမီး သူ့အလိုလို ကြွေကျသွားသော ကြယ်တစ်ပွင့်ရှိသည်။ ဦး
 လှသိန်း၊ ဒေါ်သီတာတို့၏သား သုမနဇော် မောင်ကြည်ဖြစ်သည်။
 မောင်ကြည်သည် ကိုလိုနီခေတ် ၁၉၃၈ ခုနှစ်တွင် ဟင်္သာတမြို့ ရှေ့
 တန်း ကျောင်းသားခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်သည်။

နောက်ပိုင်းတွင် ဘီအိုင်အေမှထွက်ပြီး တောင်သူလယ်သမား
 သမဂ္ဂတွင် တာဝန်ယူသည်။ သို့သော်လည်း တိုက်ပွဲကာလအတွင်း
 ၁၉၄၈ ခုနှစ်လောက်ကပင် ကွယ်လွန်သွားသည်။ သူကွယ်လွန်သော
 အခါ ဟင်္သာတမြို့၌ ထုတ်ဝေနေကြသော နေ့စဉ်သတင်းစာများက
 သူ့အကြောင်း တခမ်းတနား ဂုဏ်ပြုချီးကျူးကြသည်။

မောင်ကြည်သည် စာရေးလည်း ဝါသနာပါသည်။ ကလောင်
 အမည် အမျိုးမျိုးဖြင့် စာရေးသည်။ ကဗျာဖွဲ့သည်။ သူ၏ကလောင်
 အမည်တစ်ခုမှာ 'လောကသား' ဖြစ်သည်။ အရှင်ဉာဏိဿရသည်
 ဂျာနယ်ကျော် အထူးထုတ်အတွက် သူ၏ 'အို လောက' ဆောင်းပါး
 ရေးပေးစဉ်က 'လောကသား' ဟု ကလောင်အမည် တပ်လိုက်သည်။

ထိုအချိန်က အရှင်ဉာဏိဿရသည် သူနှင့် ဉာတိတော်သူ
 တစ်ဦးက 'လောကသား' ကလောင်အမည် ယူထားသည်ကို
 သိဟန်မတူပေ။ သူတို့နှစ်ဦးသည် ဆွေမျိုးတော်စပ်ကြသော်လည်း
 ဂန္ထပင်နှင့် မော်ဒန်သမားများဖြစ်နေကြ၍လား မသိ။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး
 မဆက်စပ်မိကြပေ။ ဂျာနယ်ကျော် အထူးထုတ်စာစောင် ထွက်လာသော
 အခါ ဂျာနယ်ကျော်၌ပါသော 'အို လောက' ဆောင်းပါးကို အချို့
 က မောင်ကြည်ရေးသည်ဟုပင် ထင်ကြသည်။

[ဦးဂျာနယ် အတွဲ ၂ ၊ အမှတ် ၂]

ပန်ချာပီ မိန်းမချော့ကဲ့တူစွာ မြန်မာစာရေးဆရာမ

၁၉၅၆ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ။

လွန်ခဲ့သည့် ၂၆ နှစ်ခန့်က ဖြစ်သည်။ အိန္ဒိယပြည် နယူး
 ဒေလီမြို့ 'ဗိဂယာဘဝန်' ခေါ် အဆောက်အအုံကြီးတွင် ပထမဆုံး
 အကြိမ် အာရှစာရေးဆရာများ၏ ညီလာခံကြီးကို ကျင်းပနေသည်။
 ညီလာခံ ကျင်းပနေသည့် အချိန်တစ်ချိန်၌ နိုင်ငံအသီးသီးမှ ညီလာခံ
 သို့ တက်ရောက်လာသည့် စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်များ၏
 အမည်စာရင်းကို ဖတ်ပြသည်။ မြန်မာစာရေးဆရာများ၏ အမည်
 စာရင်း ရောက်လာ၏။

"ဒမ် မမလေး"

မြန်မာစာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင် ပါသည့်အမျိုး
 သမီး စာရေးဆရာမ ဂျာနယ်ကျော် မမလေးအလှည့် ရောက်လာ
 လေ၏။ နာမည်ကြေညာသူက 'ဒမ် မမလေး' ဟု ဖတ်ပြလိုက်

သောအခါ တခြားနိုင်ငံများမှ တက်ရောက်လာသည့် စာရေးဆရာများအတွက် မည်သို့မှ ထူးခြားမှုဖြစ်စေသွားသော်လည်း မြန်မာစာရေးဆရာများမှာမူ မျက်လုံးပြူးသွားကြ၏။ ကျွန်တော် ဂျာနယ်ကျော် မမလေးကို လှမ်းကြည့်လိုက်သည်။ မျက်နှာရှုံ့မနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကျွန်တော် ခေါင်းမဖော်ရဲတော့ပေ။ ယင်းသို့ ဂျာနယ်ကျော် မမလေး၏ အမည်နာမ ကမောက်ကမ ဖြစ်နေခြင်း၌ လက်သည်တရားခံမှာ ကျွန်တော်ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။

မြန်မာနိုင်ငံမှ တခြား ကိုယ်စားလှယ်များ၏အရင် ကျွန်တော်က တစ်လလောက် ကြိုတင်ရောက်သွားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ တက်ရောက်မည့် စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အမည်စာရင်း အပြည့်အစုံကို ကျွန်တော်က အတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့ရှုံးသို့ ကြိုတင်ပေးထားသည်။ ယင်းစာရင်းတွင် ကျွန်တော်သည် 'ဂျာနယ်ကျော် မမလေး' ၏ အမည်ကိုရည်သည်နှင့် 'ဒေါ်မမလေး' ဟု ရေးပေးလိုက်သည်။ ယခုလို အများရှေ့၌ ဖတ်ပြကြေညာလိမ့်မည်ဟုလည်း မထင်မိခဲ့။ ကျွန်တော် ရေးပေးသည့် 'DAIV' ကို လက်နှိပ်စက်အဆင့်ဆင့်ရိုက်ကူးရာ၌ 'DAIV' မှ 'IV' သည် ကျွမ်းထိုးမှောက် ခုံဖြစ်ပြီး 'M' ဘဝ ကူးပြောင်းသွားဟန်တူသည်။ သို့ဖြစ်၍ 'DAIV' မှာ 'DAM' ဖြစ်သွားပြီး ကြေညာသောအခါ 'ဒမ်မမလေး' ဖြစ်နေခြင်းဖြစ်သည်။

အစည်းအဝေး ခေတ္တရပ်နားသောအခါ ဂျာနယ်ကျော် မမလေးအား ကျွန်တော်အပြစ်ကြောင့် ယခုလိုဖြစ်ရသည်အတွက် စိတ်မကောင်းကြောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာပုဂ္ဂိုလ်များအား ပြင်ဆင်ချက်ပေးပေးပါမည့်အကြောင်းပြောလျက် မနည်းတောင်းပန်ရလေသည်။

*

ညီလာခံ ကျင်းပနေသည့် ရက်များအတွင်း တစ်နေ့တွင် အတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့ရှုံးမှ ကျွန်တော်ကို ကြေးနန်းစာတစ်စောင် သာပေးသည်။ ကြေးနန်းမှာ မြန်မာပြည်မှ ကြေးနန်းဖြစ်သည်။ ကြေးနန်းတွင် 'ဂျာနယ်ကျော်မမလေး' ဟု လိပ်စာတပ်ထားသဖြင့် ဆိုကြေးနန်းကို ဂျာနယ်ကျော်မမလေးအား ပေးလိုက်သည်။ ကြေးနန်းကို ဖောက်ဖတ်သောအခါ သူ၏ 'မုန်း၍မဟု' ဝတ္ထု စာပေဗိမာန်ဆုရသည့်အတွက် အကြောင်းကြားသည့် ကြေးနန်းဖြစ်နေလေသည်။

“ဒေါ်မမလေး၊ အဲဒီကြေးနန်း ကျွန်တော်ကို ခဏပေးစမ်းပါ။”

“ဘာလုပ်မလို့လဲ”
“ကျွန်တော် လုပ်စရာတစ်ခုရှိလို့ပါ။”

ကြေးနန်းကိုယူပြီး ကျွန်တော် ဒေါက်တာ အာနန်းကို လိုက်ရှာသည်။ ဒေါက်တာ အာနန်းကား 'ကူလီ' စသော သူ၏ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဝတ္ထုများကြောင့် အိန္ဒိယပြည်၌သာမက ကမ္ဘာတွင် နာမည်ရနေသည့် အိန္ဒိယစာရေးဆရာကြီးဖြစ်သည်။ ယခု ညီလာခံ ကျင်းပဖြစ်အောင် ဆော်သြသူမှာလည်း သူပင်ဖြစ်သည်။

“ဒေါက်တာ အာနန်းခင်ဗျား။ အခု မြန်မာစာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ထဲမှာပါတဲ့ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာဟာ တစ်နှစ်အတွင်း အကောင်းဆုံး ဝတ္ထုရှည်ဆု ရရှိပါတယ်။ အခုပဲ မြန်မာပြည်က ကြေးနန်းပို့လိုက်တယ်။ အဲဒါ ဖြစ်နိုင်ရင် ညီလာခံအစည်းအဝေးမှာ ကြေညာပေးစေချင်ပါတယ်။ တိုက်လည်းတိုက်ဆိုင်နေပါဦးမယ်။”

“ဟာ... ကြေညာပေးရမှာပေါ့။”

www.burmeseclassic.com

ကျွန်တော် ကြေးနန်းစာကို ဒေါက်တာ အာနန္ဒလက်ထဲ ထည့်ခဲ့သည်။

အစည်းအဝေး ကျင်းပနေခိုက် တစ်ချိန်တွင် ဒေါက်တာ အာနန္ဒသည် အထူးကြေညာချက်တစ်ရပ်ရှိသည်ဆိုပြီး မတ်တတ်ရပ် လိုက်သည်။ နိုင်ငံတကာမှ စာရေးဆရာများအားလုံး နားစွင့်နေကြ သည်။ ကျွန်တော်နှင့်အမျိုး မြန်မာစာရေးဆရာများကတော့ ဒေါက် တာအာနန္ဒ ဘာပြောမည်ဆိုသည်ကို ကြိုတင်သိနှင့်နေကြပြီ။

“ဒီညီလာခံကြီးကို တက်ရောက်လာတဲ့ မြန်မာစာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ထဲမှာပါတဲ့ အမျိုးသမီးစာရေးဆရာမ ဟာ ယခု နှစ်အကောင်းဆုံး မြန်မာဝတ္ထုရှည်ဆု ဆွတ်ခူးရရှိသွားတယ်လို့ သိ ရပါတယ်။ ညီလာခံကျင်းပနေခိုက်ဖြစ်၍ ညီလာခံကြီးအနေနဲ့ ဂုဏ် ယူပါတယ်။ မြန်မာအမျိုးသမီး စာရေးဆရာမကိုလည်း ညီလာခံကြီး က ချီးကျူးတယ်ဆိုတဲ့အကြောင်း ညီလာခံကြီးကိုယ်စား ပြောကြား ပါတယ်။ ပန်ချာပီ မိန်းမချောနဲ့တူတဲ့ မြန်မာစာရေးဆရာမ ကျေးဇူးပြုပြီး ထံပြပါခင်ဗျား”

ဂျာနယ်ကျော် မမလေးက မတ်တတ်ရပ်ပြလိုက်လေသည်။ အစည်းအဝေးခန်းမကြီး ပွင့်ထွက်သွားမတတ် လက်ခုပ်ဩဘာသံများ ဆူပွက်သွားလေသည်။

ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာကြသည့် စာရေးဆရာများထဲ တွင် အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမ အင်မတန် နည်းသည်။ ယင်းသို့ အရေအတွက်နည်းသည့်အထဲက တစ်ဦးဖြစ်နေသည့်အတွက် ဂျာနယ် ကျော်မမလေးသည် ပေါ်လွင် ထင်ရှားနေသည်။ ထိုမျှသာမက ကျွန်တော်တို့က သတိမထားမိသော်လည်း သူ့ရုပ်ရည်ကို နိုင်ငံခြား စာရေးဆရာများက အာရုံစူးစိုက်နေကြသည်။ ဒေါက်တာ အာနန္ဒ

သည် သူ့ကို ပန်ချာပီမိန်းမချောနှင့်တူကြောင်း နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် အများရှေ့တွင် ပြောသည်။ ဒေါက်တာအာနန္ဒကိုယ်တိုင်ကလည်း ပန်ချာပီလူမျိုးဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာ အာနန္ဒသည် သူ့အမျိုးအနွယ် ထဲက မိန်းမလူ၊ မိန်းမချောများနှင့် ဂျာနယ်ကျော်မမလေးကို ယှဉ် ကြည့်ပုံရသည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့တွင် ကျွန်တော်နှင့်အတူ ရောက် နေသည့် ဂျပန်စာရေးဆရာ ယောဂီဟောတကလည်း “ခင်ဗျားတို့ အမျိုးသမီး စာရေးဆရာမက တယ်ချောပါလား” ဟု ကျွန်တော်ကို ပြောသည်။

ကျွန်တော်ကတော့ နိုင်ငံတကာ စာရေးဆရာညီလာခံတွင် ဂျာနယ်ကျော်မမလေး ဂုဏ်တက်သွားသဖြင့် အားရကျေနပ်နေမိ သည်။ ဤညီလာခံ၌ သူ့ကို ကျွန်တော် ‘နာမည်ပျက်’ သည် ဖြစ်မှု ကြီးကို ကျူးလွန်ထားသည် မဟုတ်လား။ ဂျာနယ်ကျော် မမလေး သည် ညီလာခံ၌ ကျွန်တော့်ပယောဂကြောင့်ပင် ‘နာမည်ပျက်’ ခဲ့ရ ပြီး ကျွန်တော့်ပယောဂကြောင့်ပင် နာမည်ကောင်းရခဲ့လေသည်။

*

ညီလာခံကြီး ပြီးဆုံးသောအခါ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်များ သည် တစ်သုတ်ပြီးတစ်သုတ် ခွဲပြီးပြန်ကြသည်။ ကျွန်တော်၊ ဂျာနယ်ကျော် မမလေး၊ ဒဂုန်တာရာတို့သည် တက္ကစီဌာနပြီး အာဂရာ မြို့ တာဂျီမဟာလ်သို့ သွားကြသည်။ ဒေလီမှ ဗာရာဏသီသို့ လာ ကြသည်။ ဗာရာဏသီမှ ကာလကတ္တားသို့အပြန် ဗုဒ္ဓဂယာသို့ ဘုရားဝင်ဖူးသည်။ ကာလကတ္တားရောက်တော့ ကျွန်တော်တို့မှာ ငွေအနည်းငယ်သာ ကျန်တော့သည်။ ဟိုတယ်တစ်ခုခုမှာ မတည်း နိုင်တော့။ ကာလကတ္တားတွင် လေယာဉ်နှစ်ရက်၊ သုံးရက်လောက် အာင့်ရဦးမည်။ ကျွန်တော်တို့တွင် ကြွင်းကျန်နေသည့် ငွေအနည်းငယ်

ဘိန္ဒုကတက သုံးစွဲရသည်။ အစားအသောက်များကိုလည်း
 ချေးကြီးကြီးပေး၍ ဝယ်မစားနိုင်ကြ။ ဈေးပေါပေါရသည်ဆိုင်များ
 တွင်သာ ဖြစ်သလိုနှင့်ပြီးရသည်။ ဟိုတယ်တွင် မတည်းနိုင်သဖြင့်
 ယူ-ဘီ-အေ ရုံးတွင် တည်းရသည်။ ရုံးတွင် ညဉ့်အချိန်၌ ဒရဝမ်မှ
 စာစပ်ပါး အခြားလူမရှိ။ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်သာ ရှိသည်။
 ကျွန်တော်တို့ ယောက်ျားများအတွက် ဖြစ်သလိုနေရစေကာမူ မထောင်း
 တာသော်လည်း မိန်းမသားဖြစ်သည့် ဂျာနယ်ကျော်မမလေးအတွက်
 စိတ်မကောင်းစရာ ဖြစ်နေသည်။ သို့သော် မတတ်နိုင်။ သူလည်း
 ယူ-ဘီ-အေ ကောင်တာပေါ်၌ပင် ညဉ့်ကိုကုန်လွန်စေခဲ့သည်။ သည်
 ကြားထဲ ဒရဝမ်ကုလားတီးသည့် 'ဟာလ်မွန်းနီးယား' လေမှုတ်တာ
 ဂျာကို ဒဂုန်တာရာက တီးနေသေးသည်။

အချိန်သမယ ၂၆ နှစ် ကုန်ဆုံးကျော်လွန်လာခဲ့ပြီ။
 ဂျပန် စာရေးဆရာ ယောရှိဟောတနှင့် အဆက်အသွယ်
 ပြတ်နေသည်မှာလည်း ၂၆ နှစ်လောက်ပင် ရှိနေပြီ။ သူ ဂျပန်ပြည်
 ပြန်ရောက်စက ကျွန်တော်ထံ စာတစ်စောင်၊ နှစ်စောင်ရေးသည်။
 ကျွန်တော်ကလည်း သူ့ကို စာတစ်စောင်၊ နှစ်စောင်ပေးသည်။ ထို့
 နောက် အဆက်အသွယ် ပြတ်သွားသည်။ သူ့ထံမှလည်း စာမလာ။
 ကျွန်တော်ကလည်း စာမပေးဖြစ်။ သို့သော် သူ့အကြောင်းကိုမူ
 မကြာခဏ ကြားနေရသည်။ သူသည် အုပ်စုနှစ်စုကွဲသွားသော
 'အာရှအာဖရိက စာရေးဆရာအဖွဲ့' ကြီး၏ တစ်ဖက်သောအုပ်စု
 တွင် အရေးပါအရာရောက်သူ ဖြစ်နေသည်။ ထိုအဖွဲ့မှ ထုတ်ဝေ
 သည့် 'Lotus' စာစောင်တွင် သူ့အကြောင်း မကြာခဏ ပါလာသည်
 ကို တွေ့ရသည်။ ဂျပန် စာရေးဆရာ ကော်မတီ၏ ဥက္ကဋ္ဌလည်း
 ဖြစ်နေသည်။

လွန်ခဲ့သည့် သုံးလေးလခန့်က သူ့ကို သတိရသည်နှင့် ကျွန်
 တော် သူ့ထံ စာတစ်စောင်ရေးလိုက်၏။ သူ့ထံမှ တော်တော်နှင့်
 စာပြန်မလာ။ နှစ်လလောက်ကြာမှ စာပြန်လာသည်။ သူ တိုကျိုတွင်
 မရှိ။ စပိန်ရောက်နေသည်။ တိုကျိုမှတစ်ဆင့် သူရှိရာ စပိန်သို့ စာ
 လှမ်းပို့နေရသဖြင့် ပြန်စာ ကြာသွားခြင်းဖြစ်ပေသည်။ စပိန်မှ
 ပန်းချီဆရာများအကြောင်းကို ဝတ္ထုရေးလို၍ သွားလေ့လာနေသည်ဟု
 သူ့စာထဲတွင် ပါသည်။ သူ့စာတွင် 'ဟို မိန်းမချောစာရေးဆရာမ
 ကော နေကောင်းရဲ့လား' ဟု မေးထားသည်။

မိတ်ဆွေ ဂျပန် စာရေးဆရာသည် ဂျာနယ်ကျော် မမလေး
 အား သူ့တွေ့စဉ်က ရုပ်ရည်စူပကာယကိုပင် ထင်မြင်နေဟန်ရှိ
 သည်။ ဤ ၂၆ နှစ်ကာလအတွင်း ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ တရားတို့ကို
 သတ္တဝါများ မည်သို့ဖြတ်သွားနေကြရသည်ကို သတိမှ ပြုမိလေစ။
 သူ့စာရောက်သည့်အချိန်၌ ဂျာနယ်ကျော်မမလေးသည် ဇရာအဆင့်
 မှ ဖြတ်ပြီး ဗျာဓိအဆင့်သို့ ရောက်နေပြီ။ သူ့စာရပြီး တစ်လလောက်
 အကြာတွင်ပင် မရဏအဆင့်သို့ ရောက်သွားရှာလေပြီ။

[၅၀၀ ရပ်နံ့ဖျောင်း ဇွန်လ၊ ၁၉၈၂]

အရှေ့ဘက်က တိမ်တစ်စနှင့် အနောက်ဘက်က တိမ်တစ်စ

သည် ခရီးအဝေးပမာဏအားဖြင့် အလွန်တရာ အလှမ်းဝေးကွာနေသည်။ သို့သော်လည်း လေဝှေ့ယမ်းတိုက်ခတ်သဖြင့် တိမ်တစ်စနှင့် တစ်စ နီးကပ်သွားသည်။

ထိုနည်းအတူပင် အနီးကပ်တည်ရှိနေသော တိမ်နှစ်စသည် လေဝှေ့ရာ ပါသွားသဖြင့် ကြည့်ရင်းကြည့်ရင်း တိမ်တစ်စနှင့်တစ်စ ခရီးအလှမ်း ဝေးကွာသွားကြသည်။

လူလောက၌ တစ်ချိန်က အလှမ်းကွာပြီး အနေဝေးသော်လည်း တစ်ချိန်ရောက်လာသောအခါ အလှမ်းမဝေးတော့ဘဲ အနေမီလာသည်များ ရှိသည်။

ထိုနည်းအတိုင်းပင် တစ်ချိန်က အလှမ်းမကွာဘဲ အနေနီးကြသော်လည်း တစ်ချိန်သောအခါ၌မူ အလှမ်းကွာပြီး အနေဝေးသွားသည်များလည်း ရှိသည်။

မိမိနှင့် ညိုမြသည် တစ်ခါက အလမ်းလည်းကွာခဲ့သည်။ အနေလည်းတေးခဲ့သည်။ သူက တက္ကသိုလ်ကျောင်းသား။ မိမိက ဘုန်းကြီးကျောင်းသား။ 'နွားနှင့်သပိတ်' စသော ဆောင်းပါးများဖြင့် ကိုလိုနီအစိုးရကို သူ ထိကပါးရိကပါးလုပ်နေချိန်၌ မိမိက ဘုန်းကြီးကျောင်းတွင် သဒ္ဒါသင်္ဂြိုဟ် အော်ကျက်နေသည်။

စစ်ကြိုခေတ်တွင် သတင်းစာပညာသင်ရန် ညိုမြသည် အမေရိကန်သို့ ပညာတော်သင်အဖြစ် သွားရောက်သည်။ ထိုအချိန်က သူ့အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းများက 'အနောက်သွား ညိုမြ နှုတ်ဆက်စာတမ်း' အမည်ဖြင့် စာအုပ်တစ်အုပ် ထုတ်ဝေပြီး သူ့ကို ဂုဏ်ပြုကြသည်။ နှုတ်ဆက်ကြသည်။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် သူ့အပေါင်းအသင်း ရောင်းရင်းများသည် သူ့အကြောင်းကို ရေးကြသည်။ ထိုကလောင်ရှင်များထဲတွင် 'စံလှပေါ့၊ ဦးအရိယကျောင်းသား' အမည်ရှိ ကလောင်ရှင်တစ်ဦးပါသည်။

ထိုကလောင်ရှင်မှာ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားစစ်စစ် မဟုတ်ပေ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းသားအမည်ခံထားသော ကြီးပွားရေး ဦးလှ (လူထုဦးလှ) ၏ ကလောင်အမည်ကွဲတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်သည်။ အမှန်စင်စစ် ထိုအချိန်က ညိုမြအကြောင်း ရေးသူများထဲတွင် ဘုန်းကြီး ကျောင်းသား မပါပေ။

ထိုစဉ်က ညိုမြအကြောင်း ရေးသူများထဲတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား မပါသော်လည်း ညိုမြအကြောင်း ဖတ်သူများထဲတွင်မူ ဘုန်းကြီးကျောင်းသား တစ်ယောက် ပါသည်။

ထိုစဉ်က 'အနောက်သွားညိုမြ နှုတ်ဆက်စာတမ်း' ကို ဖတ်ခဲ့သော ဘုန်းကြီးကျောင်းသားသည် နှစ်ပေါင်းများစွာ ကုန်ဆုံးကျော်

လွန်လာခဲ့ပြီဖြစ်သည်။ ယခုအခါ၌ ညိုမြအကြောင်း ဖတ်သူဘဝမှ ညိုမြအကြောင်းရေးသူဘဝ ရောက်နေရပြီ။

*

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် စစ်အတွင်းက ထုတ်ဝေသော အစိုးရပိုင် 'ဗမာ့ခေတ်' သတင်းစာကို ပုဂ္ဂလိကပိုင်အဖြစ် ပြောင်းလဲ ထုတ်ဝေသည်။ ထိုသတင်းစာ၏ ပင်တိုင်ဆောင်းပါးရှင်များထဲတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသား မောင်သုမနသည် စူပါစတာဖြစ်နေသည်။

မောင်သုမနမှာ ညိုမြ၏ ကလောင်အမည်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က အနောက်သွား ညိုမြသည် အရှေ့ပြန် ညိုမြဖြစ်လာပြီ။ စစ်တစ်ခေတ်လုံးလိုလို အနောက်တွင် သောင်တင်နေခဲ့ပြီး စစ်ကြီးပြီးသောအခါ ပြည်တော်သို့ ပြန်ရောက်လာသည်။

နဂိုက ကလောင်ထက်သူ၊ ကလောင်သွက်သူဖြစ်သည့်အပြင် စစ်တစ်ခေတ်လုံး၏ အနောက်အတွေ့အကြုံက ထပ်ဆင့်လိုက်ပြန်သဖြင့် 'ဗမာ့ခေတ်' တွင်ပါသော မောင်သုမန၏ 'ဤမိုးနှင့်ဤမြေ' အခန်းသည် ပျိုတိုင်းကြိုက်သည့် နှင်းဆီခိုင် ဖြစ်နေသည်။

ထိုအခန်း၌ပါသော မောင်သုမန၏ စာများမှာ ညိုမြ၏ ဝသီအတိုင်း မျက်မှောက်အရေးအခင်းနှင့် အဖြစ်အပျက်များကို မထိခလုတ် ထိခလုတ် ဝေဖန်သုံးသပ်ထားခြင်းများ ဖြစ်သည်။

'ဤမိုးနှင့် ဤမြေ' အခန်းက သူ့ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်နှစ်ပုဒ် အကြောင်းကို ယခုတိုင် သတင်းစာအဟောင်း ပြန်မကြည့်ဘဲနှင့် မှတ်မိနေသည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းသား မောင်သုမနသည် ဆွမ်းခံတွက်သည်။ နိုင်ငံရေးခေါင်းဆောင်များ၏ အိမ်သို့ ဆွမ်းခံဝင်သောအခါ နိုင်ငံရေး

ခေါင်းဆောင်များက သူ၏ ဟင်းခွက်ထဲက ဟင်းအကောင်းကို သူတို့အိမ်က မကောင်းသည့်ဟင်းဖြင့် လဲယူထားလိုက်ကြသည်။

ဦးဥတ္တမနှင့် သခင်ဗစိန်အကြောင်း ရေးသားရာတွင်လည်း ဆရာတော် ဦးဥတ္တမက သခင်ဗစိန်အား -

“ဟေ့ - ဗစိန်၊ မင်းကမှ ငါ့ကို ကြံရည်တိုက်ဖော်ရသေးတယ်။ ဟိုကောင်တွေက ငါ့ကို အဖက်မလုပ်ကြတော့ဘူးကွ” စသည်ဖြင့် ပြောသည်ပုံ ရေးထားသည်။

ဆောင်းပါး တစ်ပုဒ်တွင်လည်း သခင်ထွန်းအုပ်ကို နောက်ထားသည်။ ရဲဘော်သုံးကျိပ်ဝင် သခင်ထွန်းအုပ်သည် ဘီအိုင်အေ ခေတ်က အုပ်ချုပ်ရေးခေါင်းဆောင် ဖြစ်သည်။ ယခု ပန်းချီကျောင်း အဆောက်အအုံတွင် သူ၏ရုံးရှိသည်။ ထိုနောက် သစ်တောရေးဝန်ကြီး ဖြစ်လာသည်။

မောင်သုမနသည် သခင်ထွန်းအုပ်ကို နာမည်ကြီး အပျိုကြီး တစ်ဦးနှင့် နောက်ထားသည်။

ထိုအချိန်က သခင်ထွန်းအုပ်မှာ လူပျိုကြီးဖြစ်သည်။

၁၉၄၇ ခုနှစ်၊ မေလ ကျွန်တော် အိန္ဒိယသွားခါနီးတွင် ဘန်လမ်းရှိ သခင်ထွန်းအုပ်အိမ် သွားရှုဆက်သည်။ သူ့အိမ်တွင် စာအုပ်တစ်အုပ် တွေ့၍ ကောက်ကြည့်လိုက်သောအခါ ထိုစာအုပ်တွင် ထိုးထားသောလက်မှတ်ကို တွေ့ရ၍ ပြုံးမိသည်။

ထိုစာအုပ်မှာ မောင်သုမနက သခင်ထွန်းအုပ်နှင့် နောက်ထားသော အပျိုကြီး၏ စာအုပ်ဖြစ်နေသည်။

ထိုစဉ်က ထိုအပျိုကြီးလည်း ထိုလမ်း၌ပင် နေလေသည်။

စာပေလောကထဲ မိမိရောက်လာသောအခါ ညိုမြနှင့် ကြံရ ဆုံရသည့် အကြိမ် များလာသည်။

သူ၏ အိုးဝေဂျာနယ်တိုက်တွင် ဆုံသည်။ တိုက်စိုး (ဦးသန်းထွတ်) အိမ်၌ တွေ့သည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ခရီးပင် အတူထွက်ဖူးသည်။

တစ်နေ့ ကျွန်တော်တို့ တွဲတေးသို့ အလည်အပတ်ခရီးထွက်ကြသည်။ ညိုမြ၊ မာယတို့နှင့်အတူ အခြားပုဂ္ဂိုလ်တချို့လည်း ပါသည်။

တွဲတေးမရောက်ခင် ဖောင်းတော်ချုပ်သို့ဝင်သည်။ ညိုမြသည် ဖောင်းတော်ချုပ် ဘုန်းတော်ကြီးနှင့် စိတ်ပါလက်ပါ အာလာပ သဏ္ဌာပ လျှောက်ထားပြောဆိုသည်။

တွဲတေးအဝင် ဘုန်းကြီးကျောင်းတစ်ကျောင်း ရောက်သွားသောအခါတွင်လည်း ထိုကျောင်းက ရှေးဟောင်းပေပုရပိုက်များနှင့် ခရီးဟောင်းယဉ်ကျေးမှုလက်ရာများကို စူးစူးစိုက်စိုက် လေ့လာသည်။

ထိုနေ့တစ်နေ့လုံး တွဲတေး၌ အချိန်ကုန်ပြီး ညမိုးချုပ်မှ ရန်ကုန် ပြန်ရောက်လာကြသည်။

ယင်းသို့အကြိမ်များစွာ တွေ့ဆုံပြီး ခရီးပင် အတူသွားဖူးသော်လည်း ညိုမြနှင့် လူချင်းခင်မင်ရင်းနှီးသည့်အခြေသို့ မရောက်ခဲ့။ ညိုမြနှင့် လူချင်းရင်းနှီးဆက်စပ်မှု မရှိခြင်း၌ အဓိကအကြောင်းမှာ ညိုမြ၏ ဖော်ရွေမှုနည်းခြင်း၊ ဘာသိဘာသာ နေတတ်ခြင်း၊ စကားနည်းခြင်း၊ စကားပြောပြန်ပါကလည်း တစ်လုံးချင်းပြောနေသည်ကို စောင့်နားထောင်နေရသည်မှာ စိတ်မရှည်နိုင်ခြင်း၊ လူပုံပန်းကဆွဲဆောင်မှု ကင်းခြင်း စသည်တို့ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

ညိုမြ၏စာကို ဖတ်ရသည်မှာ ဆွဲဆောင်မှုရှိသည်။ သူ၏စာသည် ထူးခြားသည်။ သို့သော်လည်း သူ၏ပုံပန်းသဏ္ဌာန်နှင့် ဟန်အမူအရာတို့မှာ ဆွဲဆောင်မှု ကင်းသည်။

လူနှင့်စာ တခြားစီဖြစ်သည်။ လူကိုကြည့်ရသည်မှာ မထုံတက်သေး နိုင်လှသည်။ စကားလည်း မေးတစ်ခွန်း ပြောတစ်ခွန်းသာ ဖြစ်သည်။

စကားတစ်ခွန်းထွက်လာဖို့အရေး မနည်းကြီးစောင့်ရသည်။ တစ်ခါတစ်ရံ စိတ်မရှည်နိုင်လောက်သည့် အခြေသို့ပင် ရောက်ခဲ့ရတတ်သည်။

စာကျတော့ ထိုသို့မဟုတ်။ မြူးကြွသည်။ သွက်လက်သည်။ ဝေဆာသည်။ ထိမိသည်။ လူနှင့်စာ ဆက်စပ်ကြည့်၍ မရသူများရှိသည်။

ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် စာကိုကြည့်လျှင် အလွန်ထက်မြက်သည်။ အလွန်လေးနက်သည်။ သို့ရာတွင် လူပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့်ကား အလွန်နူးညံ့ချိုသာသည်။ အလွန်ပျော့ပျောင်းသည်။ ကလေးငယ်တစ်ယောက်ကိုပင် တလေးတစားနှင့် စကားပြောသည်။ ရှင်ဥက္ကဋ္ဌသည် စာကိုကြည့်လျှင် ကလောင်သွားထက်သည်။ သို့သော် လူပုဂ္ဂိုလ်အနေနှင့်ကား အလွန်တရာ ပြေပြစ်သည်။

ညိုမြလည်း လူတခြား စာတခြားဖြစ်သည်။ စာက မြူးသည်။ သွက်သည်။ ချင်သည်။ သို့သော်လည်း လူက ထုံထုံထိုင်းထိုင်းကြီးဖြစ်သည်။

စာက အပျံသင်စ ငှက်ကလေးလို မြူးကြွနေသော်လည်း လူက ခြေကုန်လက်ပန်းကျနေပြီဖြစ်၍ ငှက်ငိုငိုငိုကြီး ဖြစ်နေသော

ငှက်အိုကြီးတစ်ကောင်နှင့်တူနေသည်။ ညိုမြသည် မြန်မာစာရေးသလိုပင် အင်္ဂလိပ်စာကိုလည်း သွက်သွက်လက်လက် နိုင်နိုင်နင်းနင်းရေးသည်။

သူ၏ အင်္ဂလိပ်စာ အရေးအသားကို အင်္ဂလိပ်စာတတ်များက ချီးကျူးကြသည်။ သို့သော် သူ အင်္ဂလိပ်စကား ပြောနေသည်ကို နားထောင်ရလျှင်ကား အင်္ဂလိပ်စကားပြော မကျွမ်းကျင်သူ တစ်ယောက် ပြောနေသလားဟု အောက်မေ့ရသည်။

မြန်မာစကားကဲ့သို့ပင် တစ်လုံးနှင့်တစ်လုံး အချိန်အကြာကြီးစောင့်နားထောင်နေရသည်။

ညိုမြသည် စာရေးလျှင် မျက်မှောက်ခေတ်ကို ဗဟိုပြုသော်လည်း အတိတ်သမိုင်းကို ချန်မထားပေ။ သူ၏ စာများသည် ဟင်းအမည် စုံသော ထမင်းပွဲနှင့်တူသည်။

စာရေးသည့်အခါ၌ ညိုမြ၏ ကလောင်သည် အတိတ်မှ ပစ္စုပ္ပန်သို့လည်းကောင်း၊ ပစ္စုပ္ပန်မှ အတိတ်သို့လည်းကောင်း၊ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံမှ အခြားနိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသို့ လည်းကောင်း၊ ဒေသတစ်ခုမှ အခြားဒေသတစ်ခုသို့လည်းကောင်း ရက်ကန်းရှယ်သည်နှယ် ကူးချည်သန်းချည် လုပ်နေတတ်သည်။

ညိုမြသည် တစ်နှစ် ဟင်္သာတသို့ ဆွမ်းကြီးလောင်းသွားသော ဟင်္သာတအသင်းနှင့် ပါသွားသည်။ ထိုခရီးကို အခြေခံလျက် 'ဟင်္သာတလား' အမည်နှင့် ဆောင်းပါးရှည်ကြီးတစ်ပုဒ် ရေးသည်။ ထိုဆောင်းပါး၌ ဟင်္သာတအကြောင်း အတိတ်ပစ္စုပ္ပန်နှစ်ခုလုံး ခုံလင်စွာ ရေးထားသည်။ ဟင်္သာတသာ ဖြစ်သောကြောင့်လား မသိ။ ကျွန်တော့်ထံသို့ ထိုဆောင်းပါးရှည်ကြီးရောက်လာသည်။

သို့ရာတွင် အကြောင်းမညီညွတ်သဖြင့် ညိုမြသည် သူ၏ ဆောင်းပါးကို ပုံနှိပ်စာဖြင့် မြင်တွေ့မသွားရပေ။

ညိုမြသည် 'ကုန်းဘောင်ရှာပုံတော်' အမည်ဖြင့် ကုန်းဘောင် ခေတ်သမိုင်းစာအုပ်ကြီး ရေးသားသည်။ ထိုစာအုပ်သည် ညိုမြ၏ လက်ရာများထဲတွင် မှတ်တိုင်ဖြစ်သည်။

ကုန်းဘောင်သမိုင်းနှင့်ပတ်သက်၍ ကျမ်းဂန် အတော်များ များနှင့် တစ်ဆင့်စကား တစ်ဆင့်ကြား အထောက်အထားများကို သုတေသနပြုပြီးလျှင် သု.မုသု.ဟန်ဖြင့် ရေးသားထားသော စာအုပ် ဖြစ်သည်။

ထိုစာအုပ်တွင် ကျွန်တော်၏ 'သီပေါ၏ မဟေသီ' (Thibaw's Queen) စာအုပ်မှ 'နောက်ဆုံးအရက်' ဟူသော အခန်းကို 'စုဖုရားလတ် မြေလူးခန်း' အမည်ဖြင့် အခန်းတစ်ခန်းလုံးကို '၏-သည်' မပြင်ဘဲ ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ကျွန်တော်၏ စာအုပ် မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြသည်ဟူ၍လည်း သူ၏စာအုပ်ထဲတွင် ဝန်ခံချက် ရေးသားထားသည်။ သို့သော်လည်း ထိုအခန်း သု.စာအုပ်ထဲ ထည့် မည်ဟူ၍ ကျွန်တော်ကို ခွင့်လည်းမတောင်းပေ။ အကြောင်းလည်း မကြားပေ။

စာအုပ်ထွက်ပြီးနောက် သူနှင့်တွေ့သည်အခါ၌ပင် ထိုအ ကြောင်းစကား မစပ်ပေ။ ဤမျှ နှုတ်နည်းသူငြိမ်းသည်။ ဤမျှ နေနိုင်သူ ဖြစ်သည်။

သူ့စာအုပ်ထဲ၌ ကျွန်တော်၏ စာထည့်ထားသည်ဆိုသည် ကို တခြားလူတစ်ယောက်က ပြောမှပင် ကျွန်တော်သိရသည်။

'ကုန်းဘောင်ရှာပုံတော်' ဒုတိယတွဲကိုလည်း သူ ဆက်ရေး သည်။ သို့ရာတွင် စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်မလာပေ။ 'သီယိုဆိုဖီ အသင်း' ခေါင်းဆောင်ကြီး 'ဗိုလ်မှူးကြီး ဆော်လကော့' ၏ အကြောင်း ကိုလည်း ရေးသည်ဟု ကြားရသည်။ သို့ရာတွင် ထိုအတ္ထုပ္ပတ္တိလည်း စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာသည်ကို မတွေ့ရပေ။

*

၁၉၅၀ ပြည့်နှစ် ဝန်းကျင်လောက်က အိန္ဒိယနိုင်ငံ ကလကတ္တာ၊ ဖြို့မှ The Orient Review and literary Digest အမည်ဖြင့် အင်္ဂလိပ်ဘာသာ လစဉ်စာစောင်ထုတ်ဝေသည်။ ယခု ထိုစာစောင် မရှိတော့။ ဘယ်နှစ်ခုနှစ်က ရပ်သွားသည် မသိပေ။

၁၉၅၆ ခုနှစ် ဩဂုတ်လထုတ် ထိုစာစောင်တွင် ညိုမြ၏ Mingala Sutta and Modern Civilization အမည်ရှိ မင်္ဂလာ သုတ်အကြောင်း ဆောင်းပါးတစ်ပုဒ်ပါလာသည်။ ထိုဆောင်းပါး၌ ညိုမြသည် မင်္ဂလာသုတ်ကို အင်္ဂလိပ်ဘာသာ ပြန်ဆိုထားသည်အပြင် မင်္ဂလာသုတ် အကြောင်းကိုလည်း စိတ်ဝင်စားဖွယ် ရေးသားဖော်ပြ ထားသည်။

ထိုဆောင်းပါးမှာ အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် ဖတ်ရသော မင်္ဂလာ သုတ်အကြောင်း ဆောင်းပါးများအနက် ထူးခြားမှုရှိသော ဆောင်း ပါးကောင်း တစ်ပုဒ်ပင် ဖြစ်သည်။

ထိုဆောင်းပါး၌ ညိုမြက "ယနေ့စနစ်ဟောင်း ယိမ်းယိုင်ပြီး စနစ်သစ် အစားထိုး ပေါ်လာနေသောကြောင့် မငြိမ်မသက် ပဋိပက္ခ ဖြစ်နေသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကမ္ဘာကြီး၌ ရိုးသားမြောင့်မန်စွာ နေထိုင် ရေးနှင့် စိတ်ဓာတ်ကြံ့ခိုင်ရေးမှာ ကျွန်ုပ်တို့အတွက် အလွန်လိုအပ်

သော အရာဖြစ်နေပေ၏။ ထို့ကြောင့် မင်္ဂလသုတ်သည် ကမ္ဘာကြီး
တစ်ခုလုံး ပြန်လည်တည်ဆောက်ရာ၌ မြန်မာနိုင်ငံအနေနှင့် အကျိုး
ပြုမည့်သဘောတရားရေးရာ အထောက်အကူအဖြစ်ဖြင့် ယခင်အချိန်
များကထက်ပင် ပိုမို၍ ဝင်းလက်တောက်ပလာပေလိမ့်မည်” ဟူ၍
ရေးသားဖော်ပြထားသည်။

ညိုမြနှင့် မင်္ဂလသုတ်၏ ဆက်သွယ်မှုသည် ထိုမျှသာမကပေ။
စစ်ကြိုခေတ်တွင် ပညာတော်သင်အဖြစ် အမေရိကန်သို့
သွားသော ညိုမြသည် စစ်ကြီးမပြီးမီပင် အရှေ့နိုင်ငံသို့ ပြန်လာရ
သည်။

ထိုအချိန်က မြန်မာနိုင်ငံရှိ ဂျပန်များကို ဆန့်ကျင်သော
မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်အင်အားစုသည် ကလကတ္တားမြို့၌ အခြေစိုက်
နေကြသည်။ ကလကတ္တားမြို့လုံးဝါးဆာကူလာလမ်း၊ ကောရာနီအက်စ်
တိတ်ရှိ တိုက်ကြီးထဲက အခန်းတစ်ခန်းမှ ‘လေနတ်သား’ သတင်းစာ
ကို စီစဉ်ထုတ်လွှင့်နေကြသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဂျပန်တော်လှန်ရေးအတွက် အင်အားဖြစ်ရန်
မြန်မာမျိုးချစ်လူငယ်များ မြန်မာနိုင်ငံတွင် လေထီးနှင့်ဆင်းရေး
အတွက် ကလကတ္တားမြို့စွန့် စခန်းတစ်ခုမှ စီစဉ်စိုင်းပြင်းနေကြသည်။

ထိုအချိန်အတွင်း ညိုမြသည် အမေရိကန်စစ်ဘက်ဝန်ထမ်း
တစ်ဦးအဖြစ် ကလကတ္တားသို့ ရောက်ရှိလာသည်။

ထိုအချိန်၌ သူ၏ တာဝန်မှာလည်း မြန်မာနိုင်ငံ ဂျပန်တော်
လှန်ရေးကို တစ်တပ်တစ်အားအနေဖြင့် ကူညီရန် ဖြစ်လေသည်။

ထိုအချိန်၌ ညိုမြသည် သူ့၏ ဦးစီးရေးတာဝန် မအားလပ်
သည့်ကြားထဲက ကလကတ္တားမြို့ မဟာဗောဓိ အသင်းတိုက်သို့သွား

၍ ‘လက်ချာ’ တစ်ခု ပေးခဲ့လေသည်။ ထိုလက်ချာမှာ ‘မင်္ဂလသုတ်’
နှင့် ပတ်သက်လေသည်။ ထိုအချိန်က ညိုမြသည် အမေရိကန်
စစ်ယူနီဖောင်းအစိမ်းကို ဝတ်ထားပေလိမ့်မည်။

သို့သော် သူ၏နှုတ်မှ ထွက်လာသော စကားများမှာ ငြိမ်းချမ်း
ရေးကို ဦးတည်သည့် မင်္ဂလသုတ်အကြောင်း ဖြစ်နေပေသည်။
ထိုအကြောင်းကို တစ်နေရာ၌ သတင်းအဖြစ် ရေးသားဖော်ပြထား
သည်ကို ဖတ်ရဖူးသည်။ ထိုသတင်း၌ ညိုမြအား Ahlu son of
Burma (မြန်မာ့သားကောင်းရတနာ) ဟူ၍ ဝိသေသ ပြုထားသည်ကို
တွေ့ရသည်။

[ဒိုးဂျာနယ်အတွဲ ၁၊ အမှတ် ၀]

ဘာသာစာရေးဆရာနှင့် ဆုံခြင်း

စာကိုဖတ်ပြီး စာရေးသူ၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်ကို မှန်းဆကြည့်ခြင်းသည် အခါခပ်သိမ်း မမှန်တတ်ပေ။

အိန္ဒိယစာရေးဆရာကြီး ရာဟုလာသံကိစ္စည်းကို စတင်တွေ့စဉ်က ကျွန်တော် အတော်အံ့သြသွားခဲ့ဖူးသည်။ ဆရာကြီး၏ စာသည် မိုးကြိုးသွားကဲ့သို့ ထက်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆရာကြီး၏ ပုံပန်းသဏ္ဌာန်လည်း သူ့စာကဲ့သို့ပင် ခက်ထန်လိမ့်မည်။ မာကြောလိမ့်မည်ဟု တွေးထင်မိခဲ့သည်။ သို့သော် တကယ်တွေ့ရသည့်အခါ ခွဲကာ၊ တက်တက်စင်လွဲနေသည်။ ဆရာကြီးသည် ကိုယ်ခန္ဓာ သွားကြိုင်းသန်မာသော်လည်း မျက်နှာအမူအရာမှာ အစဉ်ချိုနေသည်။ ကလေးသူငယ်ကအစ လူတကာကို နူးနူးညံ့ညံ့ သိမ်သိမ်မွေ့မွေ့ ဆက်ဆံသည်။

မြန်မာစာရေးဆရာလောက၌လည်း ရာဟုလာသံကိစ္စည်းလို စာနှင့်လူဟပ်၍ မရသလိုရှိသည့် စာရေးဆရာတစ်ဦးရှိသည်။ ယင်းစာရေးဆရာကား ဗန်းမော်တင်အောင်ဖြစ်၏။ ဗန်းမော်တင်အောင်ကို

ဆွေလွင် သူ၏အပြုံးနှင့် မျက်ခုံးကို စမြင်ရ၏။ ဗန်းမော်တင်အောင်သည် မည်သူ့ကိုမဆို ပျူပျူငှာငှာ ဆက်ဆံသည်။ သူ၏ စာများမှာ များသောအားဖြင့် 'စာမာ' များဖြစ်သော်လည်း သူ့မျက်နှာမှာ ပြုံးနေသည်။

ကျွန်တော်နှင့် ဗန်းမော်တင်အောင် တရင်းတနှီးဖြစ်သည်မှာ နှစ်အပိုင်းအခြားအားဖြင့် ကြည့်လျှင် မကြာလှသေး။ သူ ကမ္ဘာတစ်ခုမှ ပြန်ရောက်လာပြီးသည့် နောက်ပိုင်းကျမှသာဖြစ်သည်။ သူ၏ စာပေဘဝ စောစောပိုင်းက ကျွန်တော်နှင့်သူ အကျွမ်းတဝင် မဖြစ်ကြသေး။

“ကျွန်တော့်မှာ သူရဲကောင်းသုံးယောက်ရှိတယ်”

ဗန်းမော်တင်အောင် လင်းယုန်ဂျာနယ် ထုတ်စဉ်က လင်းယုန်ဂျာနယ်သည် လက်ဝဲစာရေးဆရာအချို့၏ စင်မြင့်ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းလက်ဝဲစာရေးဆရာများထဲမှ ရဟန်းလူထွက် လက်ဝဲစာရေးဆရာသုံးဦးကို သူ့ ‘သူရဲကောင်းသုံးယောက်’ ဟု ဗန်းမော်တင်အောင်က ဟာသနှောပြီး ကြေညာထားဖူး၏။ ထိုသုံးယောက်ကား (၁) ဦးဆန်းထွန်း (ဆန်းထွန်း-မန်းတက္ကသိုလ်)၊ (၂) ဦးဘဝင်း (ဘဝင်း)၊ (၃) ဦးမြင့်ဆွေ (မြင့်ဆွေ) တို့ ဖြစ်ကြသည်။ ထို ‘သူရဲကောင်းသုံးယောက်’ ထဲတွင် ကျွန်တော် မပါပေ။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော် မြန်မာပြည်၌လည်း မရှိသေး။ အဝေးတွင် ရောက်နေသည်။

၅၈ ခုနှစ်လောက်တွင် ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ရွှေဂုံတိုင်လမ်းတွင် လင်းယုန်သတင်းစာထုတ်နေ၏။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော် မြန်မာပြည်ပြန်ရောက်နေပြီ။ ဖာပလောကထဲတွင်လည်း မြေစမ်းခရမ်းပျိုး ကြည့်နေပြီ။ တစ်နေ့တွင် သူ့သတင်းစာတိုက် ရောက်သွား၏။ သတင်းတစ်ခုထည့်ရန် ကိစ္စနှင့်ရောက်သွားခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်

က ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် တရုတ်ပြည်သို့အသွား ရန်ကုန်ဘွဲ့ခံ ခေတ္တဝင်သွား၏။ ထိုသတင်းကို သူ့သတင်းစာတွင် ထည့်ရန် သွားပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်ကျမှ ကျွန်တော် ဗန်းမော်တင်အောင်နှင့် အသိမိတ်ဆွေဖြစ်ရခြင်းဖြစ်သည်။ အသိမိတ်ဆွေဆိုသည့်တိုင် ရင်းရင်းနှီးနှီး မရှိလှသေး။ နောက်ပိုင်းကျမှသာ ရင်းနှီးခင်မင်မှု စတင်သည်။ ရင်းနှီးခင်မင်မှု စတင်သည်မှာလည်း ထမင်းစားပွဲတစ်ခုတွင် ဖြစ်သည်။

သူ ကမ္ဘာတစ်ခုမှ ပြန်လာပြီးစ တစ်နေ့တွင် ဖြစ်သည်။ ဒဂုံတာရာ၏တူမ မမြင့်မြင့်စိန်က သူနှင့် ဒဂုံတာရာကို ပတ္တမြားစားဆောက်ဆိုင်တွင် ထမင်းကျွေးသည်။ ထိုထမင်းစားပွဲတွင် ကျွန်တော်လည်းပါသည်။ ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုံတာရာ ခုနှင့်ပေါင်းမိသွားကြသည်။ ပေါင်းမိသည်မှာ တခြားကိစ္စတွင်မဟုတ်။ အစားကိစ္စတွင်ဖြစ်သည်။ ထိုထမင်းစားပွဲမှ စလိုက်သည့် သုံးဦးသားထမင်းစားပွဲသည် နောက်တွင်လည်း မကြာခဏ ဆက်နေသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်က သူနှင့် ရင်းနှီးသူ၊ ကျွန်တော်တို့နှင့်လည်း သိသူများကို ထမင်းကျွေးဖို့ပြောသည်။ ကျွန်တော်တို့က လိုက်စားသည်။ ကျွန်တော်တို့၏ သုံးဦးသား ထမင်းစားပွဲသည် တစ်ခါတစ်ရံ ရန်ကုန်နယ်နိမိတ်အပြင်ဘက်ကိုပင် ကျော်ထွက်သွားသည်။ တစ်ခါတွင် သိမ်ချောင်းရွာသို့ ထမင်းသွားစားကြသည်။ လွန်ခဲ့သည့် သုံးလေးနှစ်ခန့်ကလည်း ညောင်တုန်းသို့ ရောက်သွားကြသည်။ ညောင်တုန်းသို့ သွားကြခြင်းမှာ တခြားမည်မည်ရရ ဘာကိစ္စမှ မရှိ။ အလည်အပတ် ထမင်းမြိန်သွားစားကြခြင်းသာဖြစ်သည်။

ယခုတော့ ကျွန်တော်တို့၏ သုံးဦးသား၏ ထမင်းစားပွဲသည် ဇာတ်ခေါင်းကွဲသွားလေပြီ။

*

“ဘုရားသိကြားမလို ကင်ဆာရောဂါ မဟုတ်ပါစေနဲ့”

ယမန်နှစ်က ဗန်းမော်တင်အောင် ဆေးရုံတက်၏။ ကျွန်တော် ဆေးရုံသို့ သတင်းမေး ရောက်သွား၏။ ဗန်းမော်တင်အောင်ကို မြင်လိုက်ရသည်နှင့် ထိတ်ခနဲဖြစ်သွားသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်သည် သိသိသာသာ ကျသွား၏။ မျက်တွင်းချိုင့်နေသည်။ ပါးရိုးများထွက်နေသည်။ သို့သော် ထိုကြားထဲမှပင် သူ၏ အပြုံးနှင့် မျက်ခုံးမှာ ထင်ထင်ရှားရှား ကြီး ပေါ်လွင်နေသည်။ သူက သူ့ရောဂါအခြေအနေနှင့် ဆရာဝန်များ၏ စမ်းသပ်စစ်ဆေးချက်များကို ပြောပြသည်။ ထိုအခါ “ကင်ဆာရောဂါများဖြစ်နေမလား” ဟု ကျွန်တော် မဦးမဇွတ် ဥပါဒ်မိလေသည်။ စိတ်မကောင်းလည်း ကြီးစွာဖြစ်ခဲ့သည်။ ကင်ဆာမဟုတ်ပါစေနဲ့ဟုလည်း ဆုတောင်းမိသည်။

သို့သော် ကျွန်တော်တို့၏ စိတ်မချမ်းမြေ့မှုသည် တာရှည်မခံပေ။ ဗန်းမော်တင်အောင် ဆေးရုံက ပြန်ဆင်းလာ၏။ ဆေးလည်း တွေ့သွားဟန်တူ၏။ ကျန်းမာပျိုလှသည်။ နဂိုအတိုင်းနီးနီး ပြန်ဖြစ်လာသည်။ ကင်ဆာရောဂါ ဟုတ်မှာမဟုတ်ဘူးဟု ကိုယ့်အတွေးအကြံနှင့်ကိုယ် ဆုံးဖြတ်ပြီး ကျွန်တော်တို့ ဝမ်းသာအားရ ဖြစ်ခဲ့ရသည်။ ကင်ဆာရောဂါဖြစ်လျှင် ပြန်ပြီး နှာလံထူလာနိုင်ဖို့ မလွယ်။ ကင်ဆာမဟုတ်၍သာ ယခုလို ပြန်နှာလံထူလာခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းသို့ သိမှတ်ထားဖူးသည် မဟုတ်လား။

သူ ပြန်ပြီး ကျန်းမာလာသောအခါ ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ကျွန်တော်တို့၏ သုံးဦးသား ထမင်းစားပွဲကို ပြန်စဖို့ကြိုးစားပြန်သည်။ ဟိုလူသည်လူကို သူ ထမင်းကျွေးဖို့ စပ်၏။ ကျွန်တော်နှင့် တွေ့သောအခါ ဘယ်သူ့ကို ထမင်းကျွေးဖို့ စပ်ထားသည်။ ဘယ်သူ့ကို ထမင်းကျွေးဖို့ ပြောထားသည် စသည်ဖြင့် အားရပါးရ ပြောနေ၏။

“ကိုတင်အောင် သည့်ထက်သည် ကျန်းမာလာအောင်လုပ်ပါ။

ကျန်းမာလာတဲ့အခါကျတော့ ဖိတ်ထားတဲ့အိမ်တွေကို ကျွန်တော်တို့ ထမင်းလျှောက်စားကြတာပေါ့”

ကျွန်တော်က သူ့ကိုပြန်ပြောရသည်။ ထိုအတွင်း ကျွန်တော်တို့ သုံးဦးလည်း သိပ်မဆုံဖြစ်ကြ။ ဘယ်အိမ်ကိုမှလည်း ထမင်းစားမသွားဖြစ်ကြ။

သည်နှစ်ထဲ ရောက်လာသောအခါ စိတ်မကောင်းစရာ တစ်ဖန် ဖြစ်လာရပြန်သည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ကျဆင်းလာပြန်လေပြီ။ နောက်ဆုံး မဟန်တော့သည့်အဆုံး၌ ဒုတိယအကြိမ် ဆေးရုံတက်ရပြန်သည်။ ထိုအကြိမ်တွင်ကား ပထမအကြိမ်ထက် ပိုဆိုးလာသည်။ ဆရာဝန်များက ကင်ဆာရောဂါဟူ၍လည်း သတ်မှတ်လိုက်လေပြီ။ အကြိမ်နှစ်ဆယ် ဓာတ်ကင်ရသဖြင့် ခေါင်းမွေးများ ကျိုးတိကျတဲ့လောက်သာ ကျန်တော့သည်။ ယခင်က အင်မတန်မြောင့်သည့် ရုပ်ရည်သည် တစိုးတစိလောက်မျှပင် မကျန်တော့ပေ။ အစာကလည်း မဝင်။ ကိုယ်ခန္ဓာမှာ ယူပစ်လိုက်သလို ကျဆင်းသွားသည်။ သို့သော် သူ၏အပြုံးနှင့် မျက်ခုံးသည် တောက်ပ မြဲတောက်ပနေတုန်းပင်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် တခြားသူများကို အလွန်စိတ်ဝင်စား၏။ သူ့ကို သတင်းမေးသွားသူများအား သူ့ရောဂါအကြောင်း၊ သူ့အကြောင်းကို ဝတ်ကျေတန်းကျေလောက်သာပြောပြီး သတင်းလာမေးသူများ အကြောင်းကို ပြန်မေးနေတတ်သည်။ သတင်းလာမေးသူများကတစ်ဆင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အကြောင်းကို ဖုံစမ်းနေတတ်သည်။ ကျွန်တော် ဆေးရုံသွား သတင်းမေးသည့်အခါလည်း

ကျွန်တော်နှင့် ဆက်သွယ်သူများ၏ အကြောင်းကို မေးမြန်းနေတတ်သည်။

“ဒဂုန်တာရာ ဆေးရုံကို မလာပါစေနဲ့။ ညမှောင်တဲ့အခါ အပြန်ရခက်နေလိမ့်မယ်”

“ကိုတင်စိုးတစ်ယောက် တွေ့သေးသလား။”

“နှလုံးလှ ကိုချစ်အောင်တို့ကော အလုပ်အကိုင်ကောင်းရဲ့လား။”

ဆေးရုံတက်နေသူက အပြင်မှလူများကို လှမ်းပြီး ကြောင့်ကြနေရှာသည်။ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟများ၊ ကြည့်ညိုခင်မင်သူများကလည်း ပေါသည်။ သူ့အခန်းထဲတွင် နေ့စဉ်သတင်းမေးသူများမပြတ်။ သူကလည်း စိတ်ရှည်လက်ရှည် ညှဉ်းခံပြီး စကားပြောသည်။ ပြောရင်းပြောရင်း ချောင်းဆိုးလာသည်။ ကျွန်တော် သူ့အတွက် အာမရတော့။ အနွေးနှင့်အမြန် စိတ်မကောင်းစရာ ဖြစ်လာရတော့မည်ဟု ကျိန်းသေ တွက်ထားလိုက်လေသည်။ သို့သော် သူက သူမကြာမီ ဆေးရုံကဆင်းရလိမ့်မည်ထင်ကြောင်း၊ အိမ်မှာပဲ နားနေမည်ဖြစ်ကြောင်း ပြောပြရှာသည်။ သို့သော် သူထင်သလို မဟုတ်။ ယင်းသို့ပြောပြီးနောက် ရက် သိပ်မကြာလိုက်ပေ။ သူ့အတွက် နေ့ဆိုးရက်ဆိုးရောက်လာသည်။ ထိုနေ့က သတင်းလာမေးသူများလည်း အတော်များသည်။

“ဒီကနေ့ ဧည့်သည်တွေ အတော်လာကြတယ်။ စကားပြောပိုက်ရတာ အတော်ကလေး မောသွားတယ်”

ဧည့်သည်တွေ ပြန်သွားသည့်အခါ သူ့က သူ့အနီးရှိ လူတစ်ယောက်အား ပြောပြသည်။ ထိုနေ့က ဆေးရုံအောက်ထပ်ရှိ ဆရာမများအခန်းသို့ပင် သူသွားသေးသည်ဆို၏။ ဆရာမများအား သွား

နှုတ်ဆက်သလိုဖြစ်သွားသည်။ ထိုနေ့က ‘မောင်ညိုပြာ’ နှင့် အဖော်တစ်စု သူ့ဆီ ရောက်သွားသည်။ ‘မောင်ညိုပြာ’ နှင့် အဖော်တစ်စုသည် စာအုပ်တစ်အုပ်ထုတ်ရန် အစီအစဉ်ရှိသဖြင့် သူ့ကို အမှာစာ ရေးခိုင်းထားသည်။ ထိုအမှာစာအတွက် သတိပေးရန် သူ့ဆီ သွားကြခြင်းဖြစ်သည်။ မောင်ညိုပြာမှာ အခြေအနေရိပ်မိတန်သလောက် ရိပ်မိနေပြီဖြစ်၍ သူ့ကို နားပူနားဆာမလုပ်လိုတော့။ သို့သော် အဖော်များက ရိပ်မိဟန်မတူ။ သူ၏အမှာစာကို လိုလားနေကြသည်။

“ကျွန်တော် ရေးပေးပါမယ်။ သုံးရက်အတွင်း ရစေမယ်”

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် တစ်ဖက်သားကို ဤမျှပင် လေးစားသည်။ ထိုနေ့ည၌ပင် သွေးနှစ်ခါအန်ပြီး ဒုတိယအကြိမ် သွေးအအန်တွင် အသက်ပါ ပါသွားရှာသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင်သည် ပြည်သူကိုချစ်သည်။ လူကိုလေးစားသည်။ မိမိကိုချစ်သူအား ပြည်သူက ပြန်ချစ်သည်မှာ ဓမ္မတာ။ မိမိကို လေးစားသူအား အလေးစားခံရသူက ပြန်လေးစားသည်မှာ ဓမ္မတာ။ လူတွေ့လျှင် ပြုံးပြသည် သူ့အပြုံးသည် အပေါ်ယံအပြုံးမဟုတ်။ နှလုံးထဲက ထွက်လာသည့်အပြုံး။ ထို့ကြောင့် သူ့အပြုံးကို ပြန်တုံ့ပြန်သည့် ပြည်သူ၏ တုံ့ပြန်မှုမှာ သူ့ဈာပနနေ့က မကြုံဖူးလောက်အောင်ပင် ဖြစ်ခဲ့သည်။

*

ထိုနေ့က ဆေးရုံရေခဲတိုက်တစ်ဝိုက်၌ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ နောက်ဆုံးဘဝခရီးကို လိုက်ပို့သူများ ပြည်ကျပ်နေသည်။ တခြားဈာပနများတွင်လည်း ယခုလို လူများပြားသည်ကို တွေ့ဖူးသည်။ သို့သော် ယခုလာသူများမှာ တာဝန်အရ လာသူများလည်းမဟုတ်ကြ။ မကင်းရာ ယင်းကြောင်းဖြစ်၍ လာကြသူများလည်း မဟုတ်ကြ။

တကယ့်စေတနာနှင့် လာကြသူများသာဖြစ်သည်။ လာကြသူတွေ
ထဲက လူများစုမှာ ဗန်းမော်တင်အောင် ကိုယ်တိုင်က သိသည့်လူ
များ ဟုတ်ကြဟန်မတူ။ မမြင်ဖူး၊ မသိဖူးသည် လူဦးရေက ပိုများ
သည်။

ရုပ်ကလာပ်ကို သုသာန်သို့ ပို့ဆောင်တော့မည့်အချိန် နီးကပ်
လာပြီ။ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်သည် သုတ်သီးသုတ်ပြာနှင့် ဆေးရုံ
ဝင်းထဲဝင်လာ၏။ သူ့ကိုသိသူ အမျိုးသားတစ်ဦးက လှမ်းမေးလိုက်
သည်။

“ညီမ ဘယ်သွားမလို့လဲ”

“ကျွန်မ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် အသုဘလိုက်ပို့မလို့”

“ညီမ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်ကိုသိသလား”

“ကျွန်မ လူကိုမသိပါဘူး။ သူ့စာတွေကို ဖတ်ပြီးကြည့်လို
လို့ လိုက်ပို့တာပါ။ ကျွန်မတို့က ရခိုင်ကပါ။ ကျွန်မအဖေက ဂျပန်
တော်လှန်ရေးတုန်းက ရှေ့တန်းကပါခဲ့တဲ့ ခေါင်းဆောင်တစ်ယောက်
ပါ။ ကျွန်မ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင် ဈာပနအတွက် အလှူငွေထည့်
ချင်တယ်။ ဘယ်မှာ ပေးရမလဲ။ ရှင်ကိုပေးလို့ရပါမလား”

“ရပါတယ်”

အမျိုးသမီးသည်အမျိုးသားလက်ထဲ ငွေဆယ့်ငါးကျပ် ထည့်
လိုက်လေသည်။ ထိုအမျိုးသားနှင့် အမျိုးသမီးမှာ ဆေးရုံအမှုထမ်း
များ ဖြစ်ကြသည်။

*

သူကတော့ ဘိုးတော်လိုလို ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦး။

သူ့ကို ကျွန်တော်သိသည်။ သူ့ကို ရန်ကုန်တွင် မတွေ့ရသည်
မှာ ကြာပြီ။ နယ်တွင်သွားပြီး ဘုရားတည်နေသလိုလို ကြားရသည်။

ဗန်းမော်တင်အောင် ဆုံးသောအခါ ကြားရာနေရာမှ ဈာပနအမိ
ရန်ကုန်ပြန်လာဟန်တူသည်။ အသုဘချသည့်နေ့က သူ့ကို ဘိုးတော်
အဆောင်အယောင်နှင့် တွေ့လိုက်ရသည်။

■

သူက မုတ်ဆိတ်နှင့် မူဆလင်တစ်ဦး။ သူ့ကိုမူ စာသမားများ
သိကြသည်။ သူ၏ အမည်မှာ ကာစင်ခေါ် မောင်စိန်ဖြစ်သည်။ ၂၉
လမ်းထိပ်က စာအုပ်အဟောင်းရောင်းသမား။

“ဟေ့ မောင်စိန် ဗန်းမော်တင်အောင် အသုဘလာပို့တာလား”

ထူးထူးဆန်းဆန်း ကာစင်ကို သုသာန်တွင်တွေ့ရ၍ ကျွန်တော်
က မေးလိုက်သည်။

“ဟုတ်တယ်ဆရာ။ ဆရာဗန်းမော်တင်အောင်က ဆရာသိတဲ့
အတိုင်း ကျွန်တော်ဖောက်သည်တစ်ယောက် မဟုတ်လား။ ဒါပေမယ့်
ဖောက်သည်မို့လိုက်ပို့တာ မဟုတ်ပါဘူး။ ကျွန်တော် ဆရာဗန်းမော်
တင်အောင်ကို သိပ်လေးစားကြည့်လိုတာပဲ”

■

ဗန်းမော်တင်အောင် အသုဘချသည့်နေ့ကဖြစ်သည်။ စမ်း
ချောင်းရှိ အမျိုးသမီးကလောင်ရှင်တစ်ဦး၏အိမ်သို့ ဦးပွင့်တစ်ပါး
ဆွမ်းခံကြွလာသည်။ ဦးပွင့်က ခရီးရောက်မဆိုက် ဆွမ်းဒကာမ
အမျိုးသမီးအား မေးလိုက်လေ၏။

“ဒကာမကြီး ဒီကနေ့ ဗန်းမော်တင်အောင် အသုဘလိုက်ပို့
ဦးမလား”

“လိုက်ပို့ရမှာပေါ့။ ဦးပွင့်က ဘာဖြစ်လို့မေးတာလဲ”

“ဦးပဉ္စင်းတို့လည်း လိုက်ပို့ချင်လို့။ ဦးပဉ္စင်းတို့ကို ပင့်လို့ လိုက်ပို့တဲ့အနေမျိုး မဟုတ်ပါဘူး။ သက်သက် သူ့ကိုကြည့်ညိုလို့ လိုက်ပို့ချင်တာပါ”

*

ဗန်းမော်တင်အောင်၏ အသုဘယာဉ်သည် သုသာန်နယ်မြေထဲ ပင်လာသည်။ အသုဘလိုက်ပို့သူများထဲတွင် သူတောင်းစားများနှင့် အသိအကျွမ်းဖြစ်သူ တစ်ဦးပါလာသည်။ သူတောင်းစားတစ်ဦးသည် ထိုင်ရာမထ ထိုသူ့ကို လွမ်းမေးလိုက်၏။

“ဒီမှာ ခင်ဗျာ။ ဒီအသုဘဟာ ဘယ်သူ့အသုဘလဲ။ တယ် လူစည်ပါလား။”

“ဗန်းမော်တင်အောင်လေ။ မင်းတို့မသိဘူးလား။”

ထိုသူတောင်းစားသည် ဘာမှဆက်မပြောတော့ဘဲ ချက်ချင်း လူးလဲထ၏။ အင်္ကျီကို ပြင်ဝတ်၏။ ပုဆိုးကို ပြင်ဆီး၏။ ထိုနောက် ဗန်းမော်တင်အောင် ရုပ်ကလာပ်ရှိရာသို့ အပြေးကလေးသွားသည်။ အများနည်းတူ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ရုပ်ကလာပ်ကို နောက်ဆုံး ကြည့်ခြင်းမျိုးနှင့် ကြည့်နေရှာသည်။

*

ပန်းရံသမားနှင့် နိဗ္ဗာန်ယာဉ်သမားများလည်း ဗန်းမော်တင် အောင်၏ ပရိသတ်များဖြစ်နေကြသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်ကိစ္စ ကို သွားပြောသည့်အခါ စေတနာနှင့် အကူအညီ ပေးကြသည်။ သူတို့ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ပရိသတ်ပါဟုလည်း ထုတ်ဖော်ပြော ကြသည်။

ထိုနေ့က ပို့ကြသည့် လွမ်းသူ့ပန်းခွေများကို အပြည့်အစုံ

မမှတ်မိတော့။ သတိပြုမိသည်မှာ ကင်ဆာလူနာဆောင်က သူနာပြု ဆရာမများ၏ လွမ်းသူ့ပန်းခွေနှင့် မျက်လှည့်ဆရာအသင်း၏ လွမ်းသူ့ပန်းခွေဖြစ်သည်။ အချို့လွမ်းသူ့ပန်းခွေများကို ပန်းခွေချ သူများ ပြန်ယူသွားကြ၏။ လွမ်းသူ့ပန်းခွေကို ပြန်ယူသွားသည့် ဈာပနမျိုး ကျွန်တော်တစ်သက်တွင် ဤတစ်ကြိမ်သာ တွေ့ဖူးသည်။ ပြန်မယူသည့် လွမ်းသူ့ပန်းခွေများမှ ပန်းများလည်း ပြောင်သ လောက် ဖြစ်သွားသည်။

ထိုနေ့က သုသာန်ထဲတွင် လက်ထပ်မင်္ဂလာအခမ်းအနား ကျင်းပသလားဟု အောက်မေ့ရသည်။ ဈာပနလိုက်ပို့ကြသူ အတော် များများသည် ပန်းခွေများမှ ပန်းကိုဖြုတ်ယူပြီး ရင်ဘတ်တွင် တပ် ထားကြသည်။ ဘယ်သူ့ရင်ဘတ်ကိုကြည့်လိုက်ကြည့်လိုက် နီမြန်း သော နှင်းဆီပွင့်ကိုယ်စီနှင့်။ ပန်းအဖြစ်မျိုးလည်း တစ်သက်တွင် တစ်ခါမှ မတွေ့ဖူးခဲ့။

*

ဗန်းမော်တင်အောင်က သူသေလျှင် မီးသင်္ဂြိုဟ်ပစ်လိုက်ဟု သူ့သားကို မှာသွားခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ကွယ်လွန်သူ၏ အမှတ် တရ အုတ်ဂူတို့၊ ဘာတို့လုပ်သည်ကို နှစ်မြို့ဟန်မတူ။ ထိုအကြောင်း နှင့်စပ်လျဉ်း၍ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ပင် ရေးဖူးသည်။ မှန်သည်။ သူ၏ စာများသည် အုတ်ဂူထက်ပင် အမှတ်တရဖြစ်နေပေလိမ့်ဦးမည်။ ရှင်မဟာရဋ္ဌသာရ၊ ရှင်မဟာသီလဝံသတို့၏ အုတ်ဂူကို ယခုဘယ်မှာ ရှာမည်နည်း။ သို့သော် သူတို့၏စာများသည် မြန်မာစာပေလောက ၌ ယခုထက်တိုင်ပင် အသက်ရှင်နေကြသည်။ နောင်လည်း အသက် ရှင်နေပေလိမ့်ဦးမည်။ ပြည်သူ့ဘက်ကရပ်ပြီး ပြည်သူ့အကျိုးပြု စာများ ရေးသားပြုစုသွားခဲ့သူတစ်ဦးအတွက် အုတ်ဂူမလို။ သူ့စာ

များသည် ပြည်သူ၏ နှလုံးအိမ်တွင် အုတ်ဂူအဖြစ် တည်ရှိနေလေလိမ့်မည်။

သို့သော် ဗန်းမော်တင်အောင်ကို ကြည်ညိုလေးစားသူများက အထိမ်းအမှတ်တစ်ခုအနေဖြင့် အုတ်ဂူလုပ်လိုကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဆန္ဒကို လိုက်လျောညီထွေအနေဖြင့် အုတ်ဂူလုပ်သည်။ ဈာပနလုပ်ပြီးမှ ပြာကျသည့်အရိုးကို အုတ်ဂူထဲတွင် မြှုပ်နှံသည်။

ထိုနေ့က မီးသင်္ဂြိုဟ်သည့်အချိန်နှင့် အုတ်ဂူထဲသွင်းသည့်အချိန်ကြားတွင် တစ်နာရီခွဲလောက် ကြာသည်။ အုတ်ဂူထဲသွင်းဖို့ရန် အတွက် မီးသင်္ဂြိုဟ်သည်ကို တစ်နာရီခွဲလောက်စောင့်နေရ၏။ လူသုံးလေးရာလောက်မှာ အသုဘချပြီးသော်လည်း မပြန်ကြ။ ဂူသွင်းပြီးသည့်အချိန်အထိ စောင့်နေကြသည်။ သုသာန်မြေရှိ အရွယ်အစားစားဝူများမှာ ကုလားထိုင်များ၊ ခုံတန်းများဖြစ်နေသည်။ ဂူများပေါ်၌ အသီးသီး ထိုင်စောင့်နေကြသည်။ ကုက္ကိုပင်၏ အရိပ်က သူတို့အပေါ် ဖြန့်မှီးထားသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ဂူသည် အုတ်တစ်ထပ်ပြီးတစ်ထပ် တက်နေသည်။ သာယာငြိမ်ညောင်းသော ခရစ်ယာန် အမျိုးသမီးကလေးများ၏ ဓမ္မတေးသံသည် သုသာန်နယ်မြေကို အသက်သွင်းပေးနေသည်။

အရိုးပြာအိုးကို ယူလာပြီ။

ထိုင်နေသည့်လူများ ချက်ချင်း တန်းစီလိုက်ကြ၏။ တန်းစီနေသည့် လူထုက အရိုးအိုးကို လက်ဆင့်ကမ်းပြီး ပို့ပေးသည်။ အရိုးကို အုတ်ဂူထဲထည့်လိုက်ပြီ။ လူထုပရိသတ်၏ မျက်လုံးအစုံတို့သည် ဂူရှိရာသို့ စိုက်ကြည့်နေကြသည်။ ကုက္ကိုပင်၏ ထူထဲသိပ်သည်းသောအရိပ်သည် ပရိသတ်၏ တိတ်ဆိတ်ငြိမ်သက်နေခြင်းကို ပိုပြီး လေးနက်အောင် ဖန်တီးနေသည်။

ခရစ်ယာန်အမျိုးသမီးကလေးများ၏ ဓမ္မတေးသံ ပေါ်လာပြန်လေသည်။

ယင်းဓမ္မတေးသံကား ထိုနေ့နံနက် ဗန်းမော်တင်အောင်၏ အိမ်တွင် သရဏဂုံတင်သည့် ဘုန်းကြီးရဟန်းများ ရွတ်ဆိုသော ပရိတ်သံ၏ ပဲ့တင်သံပမာ ဖြစ်နေသည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်၏ ဈာပနတွင် ခရစ်ယာန်ဓမ္မတေးသံနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ပရိတ်ရွတ်သံတို့ လာဆုံနေကြသည်။ ဗုဒ္ဓဘာသာနှင့် ခရစ်ယာန်ဘာသာတို့ လာပေါင်းနေကြသည်။ ယင်းအခြေအနေကား ဗန်းမော်တင်အောင်၏ အမျိုးသား ညီညွတ်ရေး၊ အမျိုးသားစည်းလုံးရေး စိတ်ဓာတ် တစ်စိတ်တစ်ဒေသကို ထင်ဟပ်ဖော်ပြနေသကဲ့သို့ပင် ထင်နေရသည်။

*

ဂျစ်ကားအဖြူကလေး တစ်စီးသည် သုသာန်နယ်မြေမှ ထွက်လာပြီး ဥက္ကလာပသို့ ပြေးနေသည်။ ထိုဂျစ်ကားရှေ့ပိုင်းတွင် ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာ ပါလာသည်။ နောက်ပိုင်းတွင်ကား ဗန်းမော်တင်အောင်၏ဇနီး ဒေါ်ခင်ဦးနှင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်အချို့ပါလာ၏။

“ကျွန်မ သူ့ကိုစောစောပိုင်းက အတော်ကလေး အထင်သေးခဲ့တယ်။ သူ့ကို ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းလည်း ဝေဖန်ခဲ့တယ်။ သူဟာ သူ့သားမယား၊ သူ့အိမ်ထောင်ကို ဂရုမစိုက်ဘူး။ သူ့နိုင်ငံရေး၊ သူ့စာပေရေးနဲ့သာ ပျော်မွေ့နေခဲ့တယ်။ စီးပွားရေးတို့ ဘာတို့ဆိုတာကို လုံးဝထည့်မတွက်ဘူး။ ကျွန်မတို့ကတော့ ငတ်တစ်လှည့် ပြုတ်တစ်လှည့်ပဲ။ ကျွန်မ သူ့အပေါ် အတော်မကျေမနပ်ဖြစ်မိခဲ့တယ်။ အခုတော့ ကျွန်မမှာမှန်းသိရပါပြီ။ သူ့ကို အခုလို ပြည်သူလူထုက

လေးစားကြည်ညိုမှန်းသိရတော့ ကျွန်မ ကြက်သီးထမိတယ်။ ဒီလို ပြည်သူလူထုရဲ့ လေးစားကြည်ညိုမှုကို ကျွန်မ အရင်က အထင်ကြီးခဲ့ တဲ့ ငွေကြေးနဲ့၊ စီးပွားရေးနဲ့ ဝယ်လိုမရဘူးဆိုတာ ကျွန်မ အခု သဘောပေါက်ပါပြီ။ သူ့အပေါ်လည်း အမြင်မှန်ရပါပြီ။”

ခေါ်ခင်ဦး၏ မျက်လုံးအိမ်ထဲမှ မျက်ရည်တစ်ပေါက် စီးကျ လာ၏။ နှလုံးသားထဲမှ တိုးထွက်လာသည့် သူ၏ အသံသည် ဂျစ် ကားအရှိန်ကြောင့် ရုတ်ခြည်းပင် ဝေခနဲပျံ့လွင့်သွားသည်။

တရားစောင့်သူကို တရားက ပြန်စောင့်သည်။
ပြည်သူကိုချစ်သူအား ပြည်သူက ပြန်ချစ်သည်။
လူကိုလေးစားသူအား လူက ပြန်လေးစားသည်။
ဤကား အလွန်ရိုးစင်းသော ဒဿနတစ်ရပ်ပင် ဖြစ်သည်။

[ခိုးမဝမှုစင်း]

၃၅

“သတ်မနေရဘဲ တစ်နေ့ကျ မလွဲမသွေ သေရမည် သေမျိုးဖြစ်သူတစ်ဦးကို သတ်ဖို့ကြိုးစားခြင်းသည် ဝင်လုဆဲဆဲ နေကို မိမိလက်ထဲက တုတ်ဖြင့် ခြောက်လှန့်ပြီး ‘ငါ နေကို မော့စားထုတ် ပစ်လိုက်တယ်’ ဟု ဝါကြွားနေသူတစ်ဦးကဲ့ သို့ပင် မိုက်လှ ရူးလှသည် ...”

မရဏတတရားကို သရုပ်ဖော်ထားသည့် ရှေးဟောင်းစာပေ တစ်ခုထဲက အပိုဒ်တစ်ပိုဒ်ဖြစ်သည်။ လူတို့သည် ဝင်လုဆဲနေနှင့် ပမာတူသည်။ နေကို တားထား၍မရ။ အချိန်ကျလျှင် တောင်စွယ် တွင် ကွယ်ပျောက်သွားမည်သာ ဖြစ်သည်။ လူတို့လည်း မရဏ တောင်စွယ်ဆီသို့ ရှေးရှုနေကြသည်သာ ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့ဝင်ပြန်ပြီ။

တယ်လီဖုန်းသံ အဆက်မပြတ် ဖြည်နေသည်။ တယ်လီဖုန်း မှ မင်္ဂလာရှိသော အသံကြားရတတ်သလို၊ အမင်္ဂလာအသံကိုလည်း ကြားရတတ်သည်။ ဘာသံများ ကြားရဦးမည်နည်း။ တယ်လီဖုန်းကို ကောက်ကိုင်လိုက်သည်။

“ဆရာနန္ဒ ဆုံးသွားပြီ”

စိတ်နှလုံးကို ထိခိုက် တုန်လှုပ်သွားစေသည့် အမင်္ဂလာအသံပါလား။ အလွန် ပြောင်တတ်ရွှင်တတ်သော၊ စကားတစ်လုံးကို အတည်ပြောရာမှာ ဝန်လေးသော ကိုကျော်ညွန့် (ကျော်ညွန့်နှင့် အပေါင်းအသင်း) ၏ အသံသည်ပင် ဖုန်းထဲတွင် ခြောက်ကပ်ကပ် ကွဲအက်အက်ဖြစ်နေသည်။

*

မရဏ တောင်စွယ်သို့ ရှေးရှုလာခဲ့သော နန္ဒ၏ အတိတ်လမ်းကြောင်းကို ပြန်မျှော်ကြည့်လိုက်သည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆဲသည့်အချိန်မှာ ဘဝလမ်းကြောင်းတွင် ခရီးအတော်ပေါက်ခဲ့ပြီဖြစ်သည့် အချိန်ကာလဖြစ်၏။ ခြောက်ဆယ့်လေးခု၊ ခြောက်ဆယ့် ငါးခုနစ် အချိန်လောက်တွင်မှ သူနှင့်ကျွန်တော်တို့ ဆုံရသည်။ ထိုအချိန်မှာ သူ၏စာပေဘဝ စာပေအရှိန် တန်ဖိုးနားနေရာမှ ပြန်လည်တစ်စခန်းထလာချိန်ဖြစ်သည်။

သူ၏ စာပေခရီးသည် ‘ဤဘဝ ဤမျှသာ’ နှင့် ‘သံနှင့်သွေး’ တို့လို မှတ်တိုင်ကြီးများကို စိုက်ထူပြီးနောက် တစ်ထောက်နားသွားသည်။ ကျွန်တော်တို့နှင့် ဆဲသည့်အချိန်လောက်တွင်မှ သူ့စာပေခရီးကို သူပြန်ကောက်သည်။ ထိုအချိန်တွင် သူ၏ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုရှည်ကြီးများ ဆက်တိုက်ထွက်လာသည်။

သူ့ကို ဒုတိယအကြိမ် စာပေလမ်းမပေါ် ဆွဲခေါ်လာသူမှာ ကိုကျော်ညွန့် (ကျော်ညွန့်နှင့်အပေါင်းအသင်း) ဟုဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။ ကိုကျော်ညွန့်က သူ့ကို ဝတ္ထုများရေးရန် နားပူနားဆာလုပ်သည်။ သူရေးသမျှ ဝတ္ထုများကိုလည်း ဒိုင်ခံထုတ်ပေးသည်။ ထို့ကြောင့် ထိုအချိန်၌ သူ့ဝတ္ထုများ အချိန်မကြာလှသည့် ကာလအတွင်း ဆက်တိုက်ထွက်လာခြင်း ဖြစ်သည်။

စာရေးဆရာလောက၌ စာကို အဆက်မပြတ် ရေးသည့် စာရေးဆရာများရှိသလို စာကိုဝါသနာအလျောက် စိတ်ကူးရမှ ထရေးသည့် စာရေးဆရာများလည်းရှိသည်။ ဒုတိယအမျိုးအစား စာရေးဆရာများ၏ စာပေခရီးမှာ ပြတ်တောင်းပြတ်တောင်း ဖြစ်နေတတ်သည်။ အချို့မှာမူ လုံးဝအဆက်မပြတ်သွားတတ်သည်။ ဒုတိယအမျိုးအစား စာရေးဆရာများမှာ များသောအားဖြင့် ဝန်ထမ်းစာရေးဆရာများ ဖြစ်ကြသည်။

တစ်ဖက်က အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ လုပ်ငန်းရှိနေသဖြင့် စာရေးခြင်းကို ခရီးသွားရင်း ဟန်လွဲသဘောလောက်သာ ထားကြသည်။ ဝါသနာအလျောက်သာ ရေးကြခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်း စာရေးဆရာများမှာ စာပေလောက၌ မြုပ်ချည်ပေါ်ချည် ဖြစ်နေတတ်ပြီး ပြန်မပေါ်လာတော့ဘဲ စုပ်စမြုပ်စ ပျောက်ကွယ်သွားကြသူများလည်းရှိသည်။

နန္ဒသည် ဒုတိယ စာရေးဆရာမျိုးဖြစ်သည်။ သူ့စာရေးသည်မှာ အပျော်တမ်း ရေးနေသည်နှင့်တူသည်။ ဝါသနာအလျောက် စိတ်ပါမှ ထရေးသည်။ တိုက်တွန်းသူ ရှိလျှင်လည်း ရေးသည်။ သို့သော်လည်း ရေးအားအလွန်ရှိသူဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရှည်တစ်ပုဒ်ကို ရက်အနည်းငယ်အတွင်း ပြီးအောင်ရေးသည်။ ထွက်လာသည့်အခါတွင် သူ့ဝတ္ထုများမှာ ဖြစ်ကတတ်ဆန်းမဟုတ်။ စာပေအဆင့်မီ ဝတ္ထုများ ဖြစ်နေကြသည်။

ဤမျှ ရေးအားရှိသူ ဖြစ်ပါလျက် သူ့ကလောင်သည် ရပ်ရပ်နေသည်။ စာရေးခြင်းသည် သူ့အတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှ မဟုတ်သောကြောင့် သူ၏ စာပေခရီးတွင် ယင်းကဲ့သို့ တုံ့ဆိုင်း၊ တုံ့ဆိုင်း ဖြစ်နေဟန်တူသည်။

စာရေးခြင်းသည် နန္ဒအတွက် အသက်မွေးဝမ်းကျောင်း မဟုတ်ပေ။ နန္ဒသည် အငြိမ်းစားယူသည်အထိ ဘဝတစ်လျှောက်လုံး ဝမ်းထမ်းတစ်ဦးဖြစ်သည်။ ၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ဘီအက်စ်ဘွဲ့ရပြီး ဝိဇ္ဇာလျှောက်၌ ဝန်ထောက်အဖြစ် အမှုထမ်းသည်။ ထိုနှစ်ထဲ၌ပင် ဘီအိုင်အေထဲဝင်သည်။ ထိုနောက် ဘီဒီအေထဲဆက်ပါသည်။ ဖက်ဆစ် တော်လှန်ရေးကာလ၌ တပ်ရင်း ၄ တွင် ဒုဗိုလ်အဖြစ် တာဝန်ထမ်းရွက်သည်။ ၁၉၄၈-၅၂ တွင် အင်္ဂလန်နိုင်ငံ ချာသမ်ဗိုလ်သင်တန်းကျောင်း၌ ပညာသင်သည်။ ထို့နောက် ဗမာ့တပ်မတော်တွင် ဗိုလ်မှူးဖြစ်လာသည်။ ၁၉၅၉ ခုနှစ်တွင် ဆောက်လုပ်ရေးကော်မီရှင်ရင်း၌ လက်ထောက်အမှုဆောင်အင်ဂျင်နီယာအဖြစ် လွှဲပြောင်းအမှုထမ်းသည်မှာ အငြိမ်းစားယူသည်အထိဖြစ်သည်။

စစ်ကြိုခေတ်က နေ့စဉ် သတင်းစာကြီးများတွင် နေ့စဉ်အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ကြီးများကိုထည့်လေ့ရှိသည်။ နေ့စဉ် သတင်းစာတွင် အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ရေးသူများမှာ နာမည်ရ ကလောင်ရှင်များသာ ဖြစ်ကြသည်။ ဝတ္ထုမှာလည်း တော်တော်တန်တန် ဆွဲအားရှိရုံမျှဖြင့် သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းခြင်း မခံရပေ။ တစ်နေ့ပြီး တစ်နေ့ စာဖတ်ပရိသတ်အား ဖတ်တင့်င့် ဖြစ်စေသည့် ဝတ္ထုများကိုသာ သတင်းစာတွင် ထည့်သွင်းကြသည်။

၁၉၄၁ ခုနှစ်လောက်က မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာတွင် 'လေရူးသုန်သုန်' အခန်းဆက် ဝတ္ထုရှည်ကြီး ပါလာသည်။ စာဖတ်ပရိသတ်ကလည်း အလှအယက် ဖတ်ကြသည်။ ထိုဝတ္ထုကို ရေးသူမှာ 'နန္ဒ' ပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က သူ့အသက်မှာ ၂၄ နှစ်လောက်သာ ရှိသေးသည်။ ဘွဲ့ပင် မရသေးပေ။ နန္ဒသည် 'Gone with the wind' အမေရိကန် ဝတ္ထုကို မိုးပြီး 'လေရူးသုန်သုန်' ဝတ္ထုကို ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။

နောင်သောအခါ ယင်းမူရင်းဝတ္ထုကို မြသန်းတင်က အပြည့်အစုံ မြန်မာပြန်သည်။ မြသန်းတင်သည် သူ့ဘာသာပြန် ဝတ္ထုကို နန္ဒ၏ ဝတ္ထုအမည်အတိုင်း 'လေရူးသုန်သုန်' ဟူ၍ပင် အမည်ပေးထားသည်။ ထိုအကြောင်းကို သူ့ဝတ္ထုအချိုးတွင် ဝန်ခံဖော်ပြထားသည်။

၁၉၄၉ ခုနှစ်လောက်တွင် နန္ဒ၏ ဝတ္ထုရှည်တစ်အုပ် ထွက်လာသည်။ ထိုဝတ္ထုကား 'ဤဘဝ ဤမျှသာ' ဖြစ်၏။ ထို ဝတ္ထုနှင့် ဗတ်သက်၍ ဒဂုန်တာရာက ဤသို့ ဝေဖန်သုံးသပ်ထားသည်။

"နန္ဒ၏ 'ဤဘဝ ဤမျှသာ' ဝတ္ထုသည် အဆင့် အတန်းရှိသော ဝတ္ထုတစ်ပုဒ်ဖြစ်သည်။ နန္ဒမှာ စစ်မဖြစ်မီခေတ်က မြန်မာ့အလင်း သတင်းစာ၌ 'လေရူးသုန်သုန်' ဟူ၍ အမေရိကန်ဝတ္ထုရှည်တစ်ပုဒ်ကို နီးရေးခဲ့သူ ဖြစ်သည်။ စစ်ပြီးခေတ်၌ နန္ဒ၏ဝတ္ထု ၄-၅-၆ ပုဒ် ထွက်လာသည်။

"ဝတ္ထုရှည်ဆိုသည်မှာ လူ့သဘာဝ၊ ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း၌ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ဖော်ပြခြင်း ပါရှိရမည်ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုရှည်လျားခြင်း အတိုင်းအတာအားဖြင့် ပိုင်းဖြတ်ရန် ဝတ္ထုရှည်ဟူ၍ ခေါ်သည်မဟုတ် ငြားသော်လည်း ဝတ္ထုရှည်လာလျှင် ဇာတ်ကောင်တို့၏ ရုပ်လုံးကို ပို၍ ပေါ်အောင် ဇာတ်ကွက်ဇာတ်လမ်း၊ ဖြစ်ပုံပျက်ပုံ၌ မြင်လာအောင် ဖွဲ့နိုင်သည်။ 'ဤဘဝ ဤမျှသာ' မှာ အတော်အတန် ရှည်သည် ဖြစ်ရာ ဖတ်ရသည်မှာ ဝတ္ထုကြီးတစ်ပုဒ်ကို ခံစားရသည့် စာပေအရသာ ခံစားနည်းအတိုင်း မြန်မြန်ခံစားရပေသည်။

"ဝတ္ထုမှာ အဓိကဇာတ်ကောင်ဖြစ်သော 'အကျော့' ၏ ငယ်စဉ်တောင်ကျေးဘဝက စတင်လေသည်။ အကျော့နေထိုင်ရာ မုဒုံဒေသကို စာဖတ်သူ မျက်စိထဲ ထင်မြင်လာအောင်ပင် တောတောင်၊

ရေမြေ၊ အနေအထား၊ အရောင်အသွေးကအစ ဖွဲ့နိုင်စွမ်းရှိသည်။ နန္ဒမှာ သရုပ်ဖော် အဖွဲ့၌ ကျွမ်းကျင်သည်။ ဝတ္ထုဆုံးသည်အထိ အကျော့၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၊ အကျော့၏ စာရိတ္တကို ပေါ်အောင်ရေးနိုင်သည်။ ချစ်မေတ္တာ၏ သဘောကို ဖော်ပြသည်မှာလည်း ပေါ်လွင်၍ ဖုံးလွှမ်းလှည့်ဝပေသည်။

၁၉၅၁ ခုနှစ်လောက်တွင် နန္ဒ၏ ဝတ္ထုတစ်ပုဒ် ထွက်လာပြန်သည်။ ထိုဝတ္ထုကား ကုန်းဘောင်ခေတ် နေဝင်ချိန်ကို သရုပ်ဖော်ထားသည့် သမိုင်းနောက်ခံ ‘သံနှင့်သွေး’ ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုကို သူ့ဘာသာသူ ထုတ်သည်ထင်သည်။ ဝတ္ထုအရွယ်အစားမှာ မဂ္ဂဇင်းဆိုက်ဖြစ်သည်။ ဝတ္ထုထွက်စက ဂယက် သည်လောက်မရှိ။ အရောင်းရလည်း မတွင်ကျယ်။ သို့သော် ဖတ်မိကြသည့် စာပေသမားများကမူ အထူးပင်နှစ်ခြိုက်ကြသည်။

‘သံနှင့်သွေး’ သည် မြန်မာဝတ္ထုလောက၏ ကျောက်ကောင်းတစ်လုံးဖြစ်လာသည်။ အရည်အသွေး အကဲမဖြတ်တတ်သူတို့အတွက် သာမန်ကျောက်ဖြုန်း တစ်လုံးနှင့်ဘာမျှ မခြားသော်လည်း စိန်ကဲကျောက်ကဲ ဖြတ်တတ်သူတို့၏ လက်ထဲ၌မူ အမှီးတန်ကျောက်မျက် ရတနာတစ်လုံးဖြစ်နေသည်။ ၁၉၇၉ ခုနှစ်၊ စာပေဗိမာန်အဖွဲ့မှ ကြီးမှူးကျင်းပသော ဝတ္ထုရှည်စာတမ်းဖတ်ပွဲ၌ ကျွန်တော် ‘သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်’ စာတမ်းကို ဖတ်ရသည်။ ကျွန်တော် စာတမ်းထဲတွင် ‘သံနှင့်သွေး’ ဝတ္ထုအကြောင်းကို ဤသို့ထည့်သွင်းရေးသားထားသည်။

“ဒုတိယ ကမ္ဘာစစ်အပြီး လွတ်လပ်ရေး ရပြီးသည့်နောက်ပိုင်း၌ မြန်မာနိုင်ငံတွင် စာပေအသိ ဖွံ့ဖြိုးလာသည်။ စာဖတ်ပရိသတ်များပြားလာသည်။ ဝတ္ထုရှည်အထွက်နှုန်း တိုးတက်လာသည်။ သို့

ရာတွင် သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည် အထွက်နှုန်းမှာမူ ကျဆင်းသွားသည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီလောက်ပင် အထွက်မများတော့ပေ။ သတင်းစာဆရာ ဦးသိမ်းမောင်၊ ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်တို့ကဲ့သို့ သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုရှည်ကို သတ်သတ်မှတ်မှတ် ရေးသည့် ဝတ္ထုရေးဆရာမျိုးလည်း နောက်ပိုင်းဝတ္ထုရေးဆရာများထဲတွင် ရှားလာသည်။ ယင်းရှားရှားပါးပါးထဲ၌ သမိုင်းနောက်ခံဝတ္ထုရှည်များကို အရေအတွက်နှင့်အရည်အချင်း နှစ်မျိုးလုံးအရ ထူးခြားစွာ ရေးနိုင်သူတစ်ဦး ပေါ်လာသည်။ ထို စာရေးဆရာကား နန္ဒဖြစ်သည်။ နန္ဒ၏ ‘သံနှင့်သွေး’ ဝတ္ထုသည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အပြီးတွင် ထွက်ပေါ်လာသည့် သမိုင်းနောက်ခံ မြန်မာဝတ္ထုရှည်များထဲ၌ မှတ်တိုင်တစ်ခုဖြစ်သည်။

“ ‘သံနှင့်သွေး’ ၌ ခေတ်ကို သရုပ်ဖော်ရာတွင် နန္ဒသည် ထိုခေတ်အခြေအနေ၊ အဝတ်အစား၊ အဆင်အပြင်၊ လှုပ်ရှားမှုတို့ကို ထိုခေတ်ပုံစံ ကျနိုင်သလောက်ကျအောင် ကြိုးစားထားသည်။ အဖွဲ့အနွဲ့၊ အရေးအသားနိုင်နင်းသည်။ စေ့စပ်သည်။ အသေးစိတ်သည်။ ဇာတ်လမ်း ဇာတ်အိမ် တည်ဆောက်မှု ပိုင်နိုင်သည်။ ”

‘သံနှင့်သွေး’ ကို ‘ကျော်ညွန့်နှင့်အပေါင်းအသင်း’ စာပေတိုက်က ဒုတိယအကြိမ် ပြန်လည်ထုတ်ဝေသည်။ ထိုတိုက်ကပင် သူ၏ ‘ငါ့ဓားငါ့သွေး ငါ့ဧရာဝတီ’၊ ‘မိုးယံသို့ချီ’၊ ‘ဒေါင်းလံနီနီ ရှေ့သို့ချီ’ စသော သမိုင်းနောက်ခံ ဝတ္ထုရှည်များနှင့် အခြားစိတ်ပညာဆိုင်ရာ စာအုပ်များကို ထုတ်ဝေသည်။

ဆရာနန္ဒသည် မက္ခယာဗေဒီ၏ The Prince ကို မြန်မာပြန်သည်။ သူ့မြန်မာပြန်ကို ကျွန်တော်အား ပြသည်။ သူက သူ့စာအုပ်အမည်ကို ‘မင်းသား’ ဟု ပေးထားသည်။ ကျွန်တော်က

“ဆရာနာမည်က ရိုးလွန်းပါတယ်။ ‘ရာဇကျမ္ဘာ’ လို့ ပြင်လိုက်ပါလား”
ဟု ပြောသောအခါ သူသဘောကျသွားပြီး သူ့စာအုပ် အမည်ကို
ကျွန်တော်ပြောသည့်အတိုင်း ပြင်လိုက်သည်။ သို့သော် ထိုစာမူသည်
စာအုပ်အဖြစ် ရောက်မလာခဲ့။

ထိုအချိန်က ကျွန်တော်၏ စာအုပ်များကိုလည်း ‘ကျော်ညွန့်
နှင့်အပေါင်းအသင်း’ ရှိရာ ကန်တော်ကလေး ရွှေဟင်္သာပုံနှိပ်တိုက်
၌ပင် ရိုက်သည်။ ထို့ကြောင့် သူနှင့်ကျွန်တော်တို့ တွဲမိကြခြင်းဖြစ်
သည်။ ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့တွင် ကိုကျော်ညွန့်၊ ဦးလှကျော် (စစ်ရုံး)
ကိုကြည်မောင်စိုး (စစ်ရုံး)၊ ဦးကြည်ညွန့် (မြန်မာ့အလင်း) တို့ ပါ
ကြသည်။

ညနေတိုင်းလိုလို ဆုံကြသည်။ ၉၂ လမ်း ရွှေဟင်္သာပုံနှိပ်တိုက်
တွင် စုရပ်လုပ်ပြီး တစ်နေရာသို့ သွားကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ အဖွဲ့
တွင် သူက အသက်အကြီးဆုံး။ သို့သော် ကျွန်တော်တို့သွားရာသို့
သူပါသည်သာများသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်၏ အိမ်နောက်ဘက်
ခြံစည်းရိုးသာခြားသော ရပ်ရှင်ကောင်စီ၌ အပျော်ယမကာရောင်း
သည်။ ထိုနေရာသို့ အသွားများသည်။

ကိုကျော်ညွန့် ဂျီကျူတတ်သဖြင့် သူတို့သွားရာသို့ ကျွန်တော်
အခေါက်တိုင်း မလိုက်။ တစ်နေ့ သူတို့ ကျွန်တော့်အိမ်နောက်က
ရပ်ရှင်ကောင်စီရောက်နေကြသည်။ ကျွန်တော့်ကို လှမ်းခေါ်သည်။
ကျွန်တော် မသွားဘဲ ပေနေသည်။ ထိုအခါ ကိုကျော်ညွန့်က
ကျွန်တော် မလာရကောင်းလားဆိုပြီး ကျွန်တော့်အိမ်ကိုလှမ်းပြီး
ခဲနှင့်ပေါက်သည်။ ဆရာနန္ဒကမူ ဘေးနားက တဟားဟားနှင့်။

ဆရာနန္ဒသည် ရယ်စရာရှိလျှင် တုတ်ခိုင်ကြီးမားလှသည်
သူ့ကိုယ်ခန္ဓာကြီးကို လှုပ်ကာ၊ လှုပ်ကာ တဟားဟားနှင့် အသံ
ထွက်အောင် ရယ်နေတတ်သည်။

တစ်ခါက ကျွန်တော်တို့အဖွဲ့ထဲမှ ကိုကြည်မောင်စိုးနှင့် ကျိုက်
ထိုမှ အထက်တန်းပြဆရာမ မသန်းဝင်းတို့ စေ့စပ်ကြောင်းလမ်း
သည်။ ဆရာနန္ဒနှင့်ကျွန်တော်တို့သည် မိန်းကလေးရှိရာ ကျိုက်ထို
မြို့သို့ သတိုးသားဘက်မှ လူကြီးမိဘအနေနှင့် လိုက်သွားကြသည်။
သို့သော်လည်း လူကြီးမိဘအဖြစ် လိုက်သွားကြသော နန္ဒအမျိုးရှိ
သည့် ကျွန်တော်တို့သည် ကျိုက်ထိုရောက်သွားသောအခါ ထန်းတော
ထဲ ရောက်နေကြသည်။

နောက်ပိုင်းတွင် သူ့စာအုပ်များလည်း အထွက်ရပ်သွားသည်။
ကျွန်တော်တို့လည်း လူစုကွဲသွားကြသည်။ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး မတွေ့
ဖြစ်ကြတော့။ သူ့အငြိမ်းစားယူပြီးဆိုသည့် သတင်းကို ကြားရသဖြင့်
တစ်နေ့တွင် ကျွန်တော် သူ့ကို ဖုန်းဆက်ပြောသည်။

“ဆရာ ပင်စင်ယူပြီကြားရတယ်။ အခုအားနေပြီ မဟုတ်
လား။ ဝတ္ထုတွေ ဆက်ရေးပါဦး”

သူ့ထံမှ အဖြေစကား ကြားရသည့်အခါ အတော်စိတ်မ
ကောင်းဖြစ်သွားသည်။ ပင်စင်ယူလိုက်ပြီဖြစ်သည့်အတွက် တစ်ချိန်
လုံး အားလပ်နေတာတော့မှန်သည်။ သို့သော် သူ့မျက်စိမကောင်း
တော့။ စာရေနိုင်လောက်အောင် သူ့မျက်စိ အမြင်မသန်တော့။
‘ကျွန်တော်တို့ ဆရာအိမ်ကို လာခဲ့ပါဦးမယ်’ ဟု ကျွန်တော် သူ့ကို
ပြောလိုက်သည်။ သို့သော် တစ်ယောက်တည်းလည်း သူ့အိမ်ကို
မသွားတတ်။ တခြားအဖော်များနှင့် ချိန်းရပြုရသည်မှာလည်း အဆင်
မပြေသဖြင့် သူ့အိမ်ကို ကျွန်တော်တို့ မရောက်ဖြစ်ခဲ့ပေ။

၉၂ လမ်းထဲ ခြေဦးမလှည့်သည်မှာ ကြာပြီ။ ထိုနေ့ကမူ ၉၂
လမ်းထဲ လာခဲ့ရသည်။ ထိုနေရာသည် တစ်ချိန်လုန်းက ဆရာနန္ဒ

နှင့် ကျွန်တော်တို့ စုရပ်လုပ်သည့်နေရာဖြစ်သည်။ ယနေ့လည်း
စုရပ်အတွက် လာခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ယနေ့စုရပ်တွင် ဆရာ
နန္ဒမပါတော့။ စုရပ်သည့် နေရာမှတစ်ဆင့် သွားမည့်နေရာမှာလည်း
ယခင်ကလို ဝိုင်းဖွဲ့ရန်သွားသည့် တစ်နေရာရာမဟုတ်တော့။

ယနေ့ စုရပ်ကား ဆရာနန္ဒ၏ နောက်ဆုံးခရီးကို လိုက်၍
ရန်အတွက် စုသည့်စုရပ်ဖြစ်သည်။

တစ်ချိန်က ဤလူစုလူဝေး ဤနေရာ၌ဆုံလျှင် တဟားဟား
ရယ်သံ၊ မောသံများသာ မိုးမွန်နေခဲ့သည်။ ထိုအထဲ ဆရာနန္ဒ၏
ရယ်သံက အလွမ်းမိုးဆုံး။ ယခုတော့ အားလုံးပင် မျက်နှာမကောင်း
ကြ။ စကားပင် ဟဟ မပြောကြတော့။

ထိုနေရာမှ တစ်ဆင့် ဆရာနန္ဒ၏ အိမ်ဂေဟာရှိရာသို့ ကျွန်
တော်တို့ သွားကြသည်။ ဆရာနန္ဒ၏ စာပေအသိုင်း
အဝိုင်းမှ ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ စာရေးဆရာများ တွေ့လိုတွေ့ငြား ကျွန်တော်
အနံ့ရှာသည်။ တစ်ယောက်မှမတွေ့။ ဆရာနန္ဒသည် စာပေလောက
တွင် အောင်မြင်သော်လည်း လူသိမများပေ။ သူသည် စာပေလောက
နှင့် အဆက်ပြတ်လွန်းလှသည်။

သို့သော် ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သူ၏ ဝတ္ထုများသည် မြန်မာဝတ္ထု
စာပေလောက၌ သမိုင်းဝင်အဖြစ် တင်ကျန်ရစ်နေမည်မှာကား ဧကန်
မလွဲပေ။

[ဆောင်းပြောင်းဆွလာ မတ်လ၊ ၁၉၈၂]

စုရပ်ကုန်း၏ စာမျက်နှာများ

ရန်ကုန်နှင့် တိုက်ကြီးကြားတွင် စာပေလောကနှင့် ဆက်စပ်မှု
ရှိသော မြို့တစ်မြို့ရှိသည်။ ထိုမြို့ကား မှော်ဘီမြို့။

မှော်ဘီ၏ အမည်နာမသည် တစ်ခေတ်တစ်ခါတုန်းက
မှော်ဘီဆရာသိန်းကြီးကို အကြောင်းပြု၍ စာပေလောကတွင် မကြာ
ခဏ ကြားရသိရသည်။ မှော်ဘီဆရာသိန်းကြီး ကွယ်လွန်သွားပြီး
သည့်နောက် မှော်ဘီသည် နှစ်ပရိစ္ဆေဒ ကြာမြင့်စွာ စာပေလောကမှ
ပျောက်ကွယ်နေခဲ့ပြီး ယခုတစ်ဖန် ဒဂုန်တာရာ သွားရောက်နေထိုင်
သည့်အတွက် စာပေလောကနှင့် ဆက်စပ်မှု ရှိလာပြန်သည်။

ထိုနေ့က ဒဂုန်တာရာ မွေးနေ့ဖြစ်၍ ရန်ကုန်မှ စာရေးဆရာ
များ၊ ကဗျာဆရာများ၊ စာပေမြတ်နိုးသူများသည် မှော်ဘီသို့ ရောက်
ရှိလာကြသည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ ၇၃ နှစ်မြောက် မွေးနေ့ကို မှော်ဘီ
မြို့အလွန် ဘောလုံးစက်ရုံမရောက်ခင် ကားလမ်းမကြီးပေါ်ရှိ ဘုန်း
ကြီးကျောင်းတွင် ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ မွေးနေ့ကြွရောက်လာကြသော

ဧည့်ပရိသတ်များအား ထမင်းကျွေးပြီး ဘုန်းကြီးကျောင်းအပေါ်ထပ်တွင် အခမ်းအနားကျင်းပပြုလုပ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းမှာ တစ်ဆောင်တည်းသာရှိသော ရိုးရိုးသစ်သားကျောင်းဖြစ်သည်။ မြေစိုက် အဆောက်အအုံဖြစ်၍ မြေညီထပ်တွင် ဘုန်းကြီးများ သီတင်းသုံးကြပုံရသည်။ မြေညီထပ်နှင့် အလှမ်းကွာကွာတွင်ရှိသော ကျောင်းအပေါ်ထပ်တွင်ကား အခန်းဖွဲ့ထားခြင်းမရှိဘဲ ဘုရားခန်း ဘုရားစင်ရှေ့ရှိ ကျောင်းတစ်ပြင်လုံးသည် ခန်းမကြီးဖြစ်နေသည်။ ထိုခန်းမတွင် မွေးနေ့ပွဲကျင်းပသည်။

ကျောင်းကလည်း ရိုးရိုးတောကျောင်းဖြစ်သည်။ မွေးနေ့ကလည်း အဆောင်အယောင် အခမ်းအနား မဆန်ဘဲ ရိုးရိုးကလေးသာ ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာနှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးသူများ၊ ဒဂုန်တာရာကို ကြည်ညိုလေးစားသူများ တွေ့ဆုံပြီး ဒဂုန်တာရာအကြောင်း ပြောကြဆိုကြရုံမျှလောက်သာ ဖြစ်သည်။

ဘုန်းကြီးကျောင်းအပေါ်ထပ် ဘုရားစင်ရှေ့က ကြမ်းပြင်တွင် နေပူကြီးထဲ စိတ်အားထက်သန်စွာဖြင့် ကြိုးစားလာရောက်ကြသော ဧည့်ပရိသတ်များ စုထိုင်နေကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကလည်း ပရိသတ်၏ရှေ့က ကြမ်းပြင်၌ပင် ပရိသတ်နှင့်တပြေးတည်းထိုင်နေသည်။ အခမ်းအနားတွင် စာရေးဆရာများ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ဒဂုန်တာရာအကြောင်း ထပြောကြသည်။

စာရေးဆရာများ ပြောကြသော ဒဂုန်တာရာအကြောင်းတွင် ဒဂုန်တာရာ၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး အကြောင်းများလည်း ပါသည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ စာပေနှင့် ပတ်သက်သော အကြောင်းများလည်းပါသည်။ တချို့က ကဗျာ ထဖတ်ကြသည်။ အချို့က မွေးနေ့လက်ဆောင်ပစ္စည်းများဖြင့် ကန်တော့ကြသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ထိုမွေးနေ့

အခမ်းအနား၌ အခမ်းအနားမှူး လုပ်သူမှတစ်ပါး အမျိုးသမီးတစ်ဦးတစ်ယောက်မျှ စကားထပြောသည်ကို မတွေ့ရပေ။

ထိုနေ့က ကျွန်တော်လည်း ဒဂုန်တာရာမွေးနေ့ အခမ်းအနားသို့ ရောက်သွားသည်။ အခမ်းအနား ကျင်းပပြုလုပ်နေစဉ် ဒဂုန်တာရာရှေ့တွင် ထိုင်နေသည်။ စာရေးဆရာများ တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ဒဂုန်တာရာအကြောင်း ပြောကြားနေစဉ်၊ ကဗျာဆရာများ ကဗျာဖတ်နေကြစဉ် ကျွန်တော်ကမူ ကျွန်တော်တွေ့သော၊ ကျွန်တော်ရေးသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာစာမျက်နှာများကို တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက် လှန်နေမိသည်။

ကျွန်တော်တွေ့သော၊ ကျွန်တော်ရေးသော ဒဂုန်တာရာ ရုပ်ပုံလွှာ စာမျက်နှာတွင် ပေါ်လာသည့် ဒဂုန်တာရာမှာ ယခုကျွန်တော့်ရှေ့တွင်ထိုင်နေသော ဒဂုန်တာရာ မဟုတ်ပေ။ ယခု ဒဂုန်တာရာမှာ မျက်စိအမြင် အလွန်တရာ အားနည်းနေသည်။ မျက်နှာတွင် ဇရာ၏ အမှတ်လက္ခဏာများ ပေါ်နေသည်။ အိမ်သားတန်ခိုးကလည်း လျော့ပါးသော ကွက်တိကွက်ကြား ဖြူနေသည့် ဆံပင်သည်လည်း လည်ကုပ်အစပ်အထိ ဖားဖားရားရား ရှည်ကျနေသည်။ ပုခုံးအပြင်ဘက် ထုတ်ဝတ်ထားသော ကွက်တိကွက်ကြား အင်္ကျီမှာ ကွက်တိကွက်ကြား ဖြူနေသည့်ဆံပင်နှင့် အကွက်ချင်း အပြောက်ချင်း ဖြစ်နေသည်။

ကျွန်တော် တွေ့သော၊ ကျွန်တော်ရေးသော ဒဂုန်တာရာ ရုပ်ပုံလွှာထဲက ဒဂုန်တာရာမှာမူ ဘန်ကောက်ရပ်ကွက်၌ မွေးဖွားလာသော အင်္ကျီအဖြူ ဝတ်ထားသည်။ သပ်သပ်ရပ်ရပ် သော ဆံပင်နက်ပြောင်ပြောင်တွင် လှိုင်းတွန့် ကလေးများကလေးကလေး မျက်နှာတွင်လည်း ဇရာ၏ တမန်တော်များ ရောက်နေသည်။

ရုပ်ပုံလွှာ၏ အစတစ်ရွက်ကို လှန်လိုက်သည်။

၃၇-၃၈ ခုနှစ်လောက်က ဖြစ်မည်။ တစ်နေ့တွင် မြို့ထဲသွားရင်း ဆူးလေဘုရားအပိုင်း ရောက်သွားသည်။ ဆူးလေဘုရားအပိုင်း ပလက်ဖောင်းပေါ်တွင် လူငယ်တစ်ယောက် ရပ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မျက်မှန်ထူထူ တပ်ထားသည်။ ကျွန်တော်နှင့် အဖော်တစ်ယောက် ပါလာသည်။ ပါလာသည့်အဖော်က ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ ထိုလူငယ်ကို မေးဝေါ်ပြရင်း “သူ့ကိုသိလား” ဟု ကျွန်တော့်ကိုမေးသည်။ ကျွန်တော်က ခေါင်းရမ်းပြသောအခါ “ဒဂုန်တာရာဆိုတာ သူပေါ့” ဟု ပြောပြလေသည်။

ထိုလူငယ်အား ခပ်လှမ်းလှမ်းမှပင် ငေးကြည့်နေမိသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်သည် စာဝါသနာပါသော်လည်း တေးထပ်တစ်ပုဒ်ပင် မရေးစပ်တတ်သေးပေ။ သူကမူ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းကြီးတွင် အဖွင့်ရတုပိုဒ်စုံများကိုပင် ရေးစပ်နေပြီ။ ယခုလည်း သူ ဒဂုန်မဂ္ဂဇင်းတိုက်မှ ပြန်လာပုံရသည်။

ရုပ်ပုံလွှာ၏ အစစာမျက်နှာမှာ တိုက်ပေါ်ကလူကို လမ်းဘေးခရီးသွားက လှမ်းကြည့်ရုံမျိုးလောက်မျှသာဖြစ်၍ စာကြောင်းရေမည်မည်ရရ မရှိလှပေ။

*

ထို့နောက် ရုပ်ပုံလွှာ၏ စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာ လန်သွားသည်။

ထိုစာမျက်နှာနှင့် ပထမဆုံး စာမျက်နှာသည် ရုပ်ပုံလွှာထဲတွင် ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ဖြစ်နေသော်လည်း နှစ်ပရိစ္ဆေဒအရမူ ရာစုနှစ် တစ်စိတ်လောက် ကွာခြားသွားသည်။

၁၉၅၄ ခုနှစ်။

ထိုနှစ်ထဲတွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ဘိက္ခုအာနန္ဒာ ကောသလ္လာယန အမည်ရှိ ရဟန်းတော်တစ်ပါး မြန်မာနိုင်ငံ ကြွလာသည်။ ထိုရဟန်းတော်သည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ၌ ဗုဒ္ဓဘာသာခေါင်းဆောင်လည်း ဖြစ်သည်။ စာပေခေါင်းဆောင်လည်းဖြစ်သည်။ ကမ္ဘာကျော် ရာဟုလာ သံကိစ္ဆည်း နှင့်လည်း ညီအစ်ကိုပမာ ခင်မင်ရင်းနှီးသော တွဲဖက်ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ ထိုရဟန်းတော် မြန်မာနိုင်ငံရောက်လာသောအခါ လူငယ်နိုင်ငံရေးသမားများနှင့် စာရေးဆရာများက တွေ့ဆုံဖို့ ကြိုးစားကြသည်။ ဗမာန်း ရွှေကျင်တိုက် မြသိန်းတန်ကျောင်း၌ ဆွေးနွေးပွဲကလေးတစ်ခု ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုဆွေးနွေးပွဲသို့ ဦးစောဦး၊ ဦးချစ်လှိုင်၊ သူရိယ ဦးသန်းမောင်၊ ဦးခင်မောင်ရှိန် စသော ပုဂ္ဂိုလ်များ တက်ရောက်လာကြသည်။

ဆွေးနွေးပွဲ ကျင်းပရာဖြစ်သော ကျောင်းတိုက်မှာ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်နှင့် မျက်နှာချင်းဆိုင်ဖြစ်သည်။ အလုပ်သမား အစည်းအရုံးမှာလည်း ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် အဆောက်အအုံ၌ပင် ရှိသည်။ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ် ဆိုင်းဘုတ်မှာ အင်္ဂလိပ်လို ရေးမထားသော်လည်း အလုပ်သမား အစည်းအရုံးဆိုင်းဘုတ်ကိုမူ 'Trade Union' ဟု အင်္ဂလိပ်လိုရေးထားသည်။ ဆွေးနွေးပွဲပြီးသောအခါ ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ တည်ရှိရာ သာသနာရိပ်သာသို့ ဘိက္ခုအာနန္ဒာ ကောသလ္လာယနကို လိုက်ပို့ကြသည်။ ဘုန်းကြီးကို လိုက်ပို့သောကားမှာ ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်မှကားဖြစ်၍ အဖွဲ့ချုပ်ဝင်းထံမှ ထွက်လာသည်။ ဘုန်းကြီးက သူ့ကိုလိုက်ပို့မည့်ကား ထွက်လာရာသို့ လှမ်းကြည့်လိုက်သောအခါ 'Trade Union' ဆိုင်းဘုတ်ကို သွားတွေ့သည်။ ထိုအခါ ဘုန်းကြီးက သူ့ကို 'အလုပ်သမား အစည်းအရုံး' ကားဖြင့်

လိုက်ပို့သဖြင့် တအံ့တဩဖြစ်နေသည်။ ဆွေးနွေးပွဲ တက်ရောက်လာကြသူများထဲတွင် ဖဆပလ အဖွဲ့နှင့် ဆက်စပ်မှုရှိသူများ ပါလာသောကြောင့် ဖဆပလ အဖွဲ့ချုပ်ကားကို ချောဆွဲရခြင်းဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးက ထိုအချက်ကို မသိ။ ဘုန်းကြီးနှင့် ထရိတ်ယူနီယံ အပ်စပ်မှု အပ်စပ်ပါမည်လားဟု ထင်သွားဟန်တူသည်။

စာရေးဆရာအချို့ကလည်း ဘိက္ခုနာနန္ဒာ ကောသလ္လာယန၏ ဟောပြောပွဲတစ်ခု ကျင်းပပြုလုပ်ကြသည်။ ဟောပြောပွဲကို အနော်ရထာလမ်းနှင့် ၄၆ လမ်းထောင့်ရှိ အိန္ဒိယလူမျိုးများ၏ အရိယသမဂ္ဂ အမည်ရှိ အသင်းတိုက် မြေညီထပ်ခန်းမ၌ ကျင်းပသည်။ ဟောပြောပွဲကို ကတိုက်ကရိုက် စီစဉ်ရသဖြင့် စာရေးဆရာများကို စုံစုံစေ့စေ့ အကြောင်းကြားချိန်မရ။ သို့ သော်လည်း ထိုဟောပြောပွဲသို့ သိန်းဖေမြင့်၊ ဒဂုန်တာရာ၊ တက္ကသိုလ်ကျောရှင်း၊ တင်စိုး၊ ဘင့်ဆန်း၊ နတ်ရွယ်စသော စာရေးဆရာများ တက်ရောက်လာကြသည်။

ဘုန်းကြီးက ထိုဟောပြောပွဲသို့ တက်ရောက်လာကြသော စာရေးဆရာများအကြောင်း ကျွန်တော့်ကို မေးမြန်းစုံစမ်းသည်။ ကျွန်တော်က ယခုတက်ရောက်လာကြသော စာရေးဆရာများမှာ 'တိုးတက်' စာရေးဆရာများဖြစ်ကြောင်း ပြောပြလိုက်လေသည်။ ထိုအချိန်က တိုးတက်စာပေ အယူအဆ၊ စာပေသစ် အယူအဆ သည် မြန်မာစာပေလောကထဲတွင် ဂယက်ထနေချိန်ဖြစ်၍ ထိုဟောပြောပွဲသို့ တက်ရောက်လာကြသည့် စာရေးဆရာများသည် တိုးတက်စာပေ၊ စာပေသစ်ကို ကိုယ်စားပြုနေကြသူများဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးက မီးစင်ကြည့်ကတတ်သူဖြစ်သည်။ ထိုဟောပြောပွဲ၌ 'တိုးတက်စာပေနှင့် ပတ်သက်၍ ရဟန်းတော်တစ်ပါး၏ အမြင်' ဟူသော ခေါင်းစဉ်

ဖြင့် ဟောပြောသွားလေသည်။ ထိုခေါင်းစဉ်ဖြင့်ပင် ဘိက္ခုနာ အာနန္ဒာ ကောသလ္လာယနသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံ တိုးတက်စာရေးဆရာများ၏ အစည်းအရုံးတစ်ခု၌လည်း ဟောပြောခဲ့ဖူးသည်။

ဘုန်းကြီးသည် တိုးတက်စာရေးဆရာများ လိုက်နာကျင့်သုံး ထိုက်သည့် အချက်အလက်များကို ဘုရားဟော ပိဋကတ်တော်နှင့် ဟပ်၍ ဟောပြောသွားသည်မှာ အလွန်တရာ မှတ်သားစရာကောင်းသည်။ အာနန္ဒာ ကောသလ္လာယနသည် အဟောကောင်း၊ အရေးကောင်း ရဟန်းတော်တစ်ပါးအဖြစ် အိန္ဒိယ၌ ထင်ရှားကျော်ကြားနေသူဖြစ်သည်။ ဘုန်းကြီးက သူ၏ဟောပြောချက်အဆုံးသတ်ပြီးသောအခါ မေးခွန်းမေးလိုသူများကို ဖိတ်ခေါ်လေသည်။

ဤတွင် ဒဂုန်တာရာ၏ အခန်းကဏ္ဍ ပေါ်လာလေသည်။ ဒဂုန်တာရာက "မာက်စ်ဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ပါသလား" ဟူ၍ မေးလေသည်။ ဒဂုန်တာရာက အင်္ဂလိပ်လို 'Contradictory' (ဆန့်ကျင်ဘက်) ဟူသော စကားလုံးတစ်လုံးတည်းကို အသုံးပြု၍ မေးသည်။ ထိုအခါ ဘုန်းကြီးကလည်း စကားလုံးတစ်လုံးတည်းနှင့်ပင် ပြန်လည်ဖြေကြားသည်။ ဘုန်းကြီးက မာက်စ်ဝါဒနှင့် ဗုဒ္ဓဘာသာ တူသည်ဟူ၍လည်း မပြောပေ။ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သည်ဟူ၍လည်း မပြောပေ။ ဘုန်းကြီးပြန်လည် ဖြေကြားသော တစ်လုံးတည်းသော စကားမှာ 'Complementary' ဖြစ်လေသည်။ 'Complementary' ဟူသော စကားလုံးမှာ တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အဆက်အစပ်လုပ်၍ရသည်ဟူသော သဘောအဓိပ္ပာယ်ပင် ဖြစ်လေသည်။

*

ဒဂုန်တာရာအကြောင်း ဂုဏ်ပြုရေးစပ်ထားသော ကဗျာတစ်ပုဒ်ကို ကဗျာဆရာတစ်ယောက်က ထဖတ်ပြနေသည်။ လူကြီး၊ လူငယ် မိန်းမ၊ ယောက်ျား ထောင့်စုံ၊ အလွှာစုံမှ ရောက်ရှိလာကြသော ဧည့်ပရိသတ်က နားစိုက်ထောင်နေသည်။ ကျွန်တော် ရေးသော၊ ကျွန်တော်တွေ့သော ဒဂုန်တာရာရုပ်ပုံလွှာကမူ ကဏ္ဍတစ်ခုသို့ ပြောင်းသွားသည်။ ထိုကဏ္ဍမှာ စာမျက်နှာ အတန်ငယ်များသည်။

၁၉၅၆ ခုနှစ်။

ထိုကဏ္ဍနှင့် ထိုကဏ္ဍ မရောက်မီ ရှေ့က ကဏ္ဍမှာ နှစ်ပရိစ္ဆေဒအားဖြင့် ၂ နှစ်၊ ၃ နှစ်လောက်သာ ကွာခြားသော်လည်း ထိုကာလအတောအတွင်း၌ ကျွန်တော်၏ ဘဝလမ်းကြောင်းသည် တစ်ဆစ်ချိုး ပြောင်းသွားသည်။ ကျွန်တော်သည် မြင့်ရာမှ နိမ့်ရာသို့ ခုန်ဆင်းခဲ့သည်။ ထိုကာလ အတောအတွင်း၌ပင် မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများအသင်း အမှုဆောင်အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးဖြစ်လာသဖြင့် ဒဂုန်တာရာနှင့် သိကျွမ်းရုံမျှသာမကဘဲ ခင်မင်ရင်းနှီးမှုလည်း ရှိလာသည်။ ပို၍ခင်မင် ရင်းနှီးသွားသည်မှာ အာရှစာရေးဆရာများ ညီလာခံကြောင့် ဟုဆိုလျှင် မှားမည်မဟုတ်ပေ။

၁၉၅၆ ခုနှစ် နှစ်ကုန်လောက်တွင် အိန္ဒိယနိုင်ငံ နယူးဒေလီမြို့၌ အာရှစာရေးဆရာများညီလာခံ ကျင်းပသည်။ ထိုညီလာခံသို့ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကိုလည်း ဖိတ်သဖြင့် ညီလာခံတက်ရောက်ရန် စီမံစဉ်းပြင်းရသည်။ ထိုအချိန်က စာရေးဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌမှာ ဦးသိန်းဖေမြင့်ဖြစ်သည်။ ညီလာခံတက်ရောက်ရေး ပြင်ဆင်မှု ကော်မတီ၏ အတွင်းရေးမှူးမှာ ဒဂုန်တာရာဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာကပင် အတွင်းရေးမှူးအဖြစ်ဖြင့် ညီလာခံကျင်းပရေး

ကော်မတီနှင့် အဆက်အသွယ်ပြုလုပ်ရသည်။ ညီလာခံကျင်းပရေး ကော်မတီထံမှ ညီလာခံဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် ပြင်ဆင်သည့် အတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့သို့ မြန်မာနိုင်ငံမှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး စေလွှတ်ရန် ဖိတ်စာ ရောက်လာသည်။ ယင်းဖိတ်စာအရ မြန်မာစာရေးဆရာကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး စေလွှတ်ဖို့ကိစ္စ ပေါ်လာသည်။

အမှန်က ယင်းအတွင်းရေးမှူးများအဖွဲ့သို့ မြန်မာကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သွားရမည့်သူမှာ ဒဂုန်တာရာဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ဒဂုန်တာရာအနေနှင့် မြန်မာနိုင်ငံတွင် လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်စရာတွေ ရှိနေသေး၍ သွားရန်မဖြစ်သေးပေ။ ထိုအခါ အခြားစာရေးဆရာတစ်ယောက်ကို လွှတ်ဖို့စဉ်းစားကြသည်။

ဤတွင် ပြဿနာ ပေါ်လာသည်။ စာရေးဆရာ အသင်းတွင် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးကို စရိတ်ပေး၍ အိန္ဒိယသို့ စေလွှတ်ရန် ငွေကြေးမရှိပေ။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် သွားသူသည် မိမိစရိတ်နှင့်မိမိ သွားရမည်။ ကိုယ်စားလှယ်၏ နောက်အင်္ဂါ တစ်ရပ်လည်းရှိသေးသည်။ အကယ်၍ အိန္ဒိယတွင် စရိတ်ပြတ်သွားခဲ့သော်ကပ်စား၍ရသည့် မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ တစ်ဦးဦးရှိရမည်။ ယင်းအင်္ဂါရပ်များနှင့် ညီညွတ်သော စာရေးဆရာကို စဉ်းစားကြည့်ကြသောအခါ ကျွန်တော့်ကို လာတွေ့ကြသည်။ အမှန်က ကျွန်တော့်ထက် ဝါရင့်ပြီး ကျွန်တော့်ထက် သွားသင့်သွားထိုက်သည့် စာရေးဆရာအတော်များများ စာရေးဆရာအသင်းတွင် ရှိကြသည်။ သို့ရာတွင် အထက်ပါ အင်္ဂါရပ်များနှင့် မညီဖြစ်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် မရွယ်ဘဲနှင့် ဇော်ကဲ ကိုယ်စားလှယ် ဖြစ်သွားသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် ကျွန်တော် နိုင်ငံခြားသွားရေးကိစ္စတွင် တာဝန်အရ အကူအညီပေးရသည်။ လေယာဉ်လက်မှတ် လွယ်လင့်

ဟကူ ရရှိရန်အတွက် သူနှင့်ကျွန်တော် ယူဘီအေရုံးသို့ သွားကြသည်။
ထိုစဉ်က ယူဘီအေ၏ အကြီးအကဲပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဦးချစ်ဖြစ်သည်။
ဦးချစ်မှာ ဒဂုန်တာရာ၏ မိတ်ဆွေဖြစ်သဖြင့် လေယာဉ်လက်မှတ်
အခက်အခဲမရှိဘဲ ရရှိလာသည်။ ဦးချစ်က တစ်ခုတော့ မေးလိုက်
သည်။ “ခင်ဗျားတို့နှစ်ယောက် ညီအစ်ကိုလား” တဲ့။

နိုင်ငံခြားငွေ ရရှိရေးအတွက် သွားရာတွင်လည်း ဒဂုန်တာရာ
ပါသည်။ သို့သော်လည်း နိုင်ငံခြားငွေ ရရှိသည်မှာမူ ထွန်းနေ့စဉ်
ဦးထွန်းဖေ ကျေးဇူးပြုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထိုအချိန်က ဦးထွန်းဖေ
သည် ပြန်ကြားရေး ဝန်ကြီးအဖြစ်မှ ထွက်ခွာသည်မှာ အချိန်သိပ်မကြာ
သေး၍ အစိုးရအရာရှိများအပေါ်တွင် ဩဇာ အငွေ့အသက် ကျန်သင့်
သလောက် ကျန်နေသေးဟန်တူသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် နောက်ဆုံး
လေယာဉ်ပေါ်တက်သည်အထိ လိုက်ပို့သည်။ သူနှင့်အတူ လိုက်ပို့
ကြသူ နှစ်ဦးမှာ စာရေးဆရာ တင်စိုးနှင့် အိန္ဒိယ အမျိုးသားမိတ်ဆွေ
သတင်းစာဆရာ ရှာမာကျရန်းမိစ္ဆာတို့ ဖြစ်ကြသည်။

နယူးဒေလီတွင် အစိုးရ ဧည့်ဂေဟာတစ်ခုဖြစ်သည့် ‘ကိုတား
ဟောက်စ်’ အခန်းတစ်ခန်း၌ နေရာရသည်။ ထိုဧည့်ဂေဟာ၌ပင်
ရုရှားကိုယ်စားလှယ်၊ တရုတ်ကိုယ်စားလှယ်၊ ဂျပန်ကိုယ်စားလှယ်
တို့လည်း ရောက်နေကြသည်။ နောက်တစ်နေ့ နံနက်စောစောတွင်
ကျွန်တော့်အခန်း တံခါးတွန်းဖွင့်ပြီး လူတစ်ယောက် ဝင်လာသည်။
ကြည့်လိုက်တော့ အရပ်ထောင်ထောင်မောင်းမောင်း ဆံပင်ရှည်ရှည်၊
ပြုံးချိုသော မျက်နှာထားနှင့် အိန္ဒိယအမျိုးသားကြီးတစ်ယောက်
ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မှာ အာရှစာရေးဆရာ
ညီလာခံ၏ ကွန်ဗင်းနားခေါ် ဆော်ဩသူ ဒေါက်တာ မုလက်ရာဂျီ

အာနန်ဖြစ်သည်။ ဒေါက်တာ အာနန်သည် ‘ကူလီ’ စသော ဝတ္ထု
များကို ရေးသူ ကမ္ဘာကျော် စာရေးဆရာကြီး ဖြစ်သည်။

သူက ကျွန်တော့်ကို တွေ့တွေ့ချင်း “ခင်ဗျား ဒဂုန်တာရာ
လား” ဟု အင်္ဂလိပ်လို မေးသည်။ ကျွန်တော်က ခေါင်းခါပြသည်။
သူ ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာ မှားခြင်းမှာ အကြောင်းရှိသည်။
ညီလာခံကိစ္စအတွက် သူနှင့် စာပေးစာယူရှိနေသည်မှာ ဒဂုန်တာရာ
ဖြစ်သည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရောက်လာသူ
မှာလည်း ဒဂုန်တာရာသာ ဖြစ်ရမည်ဟု တွက်ထားပုံရသည်။ သို့
သော် ထိုပွဲဦးထွက် မှားလိုက်သော အမှားကြောင့်လားမသိ နောက်
တသီကြီး ဆက်၍ဆက်၍ မှားနေတော့သည်။

ကျွန်တော် နယူးဒေလီတွင် နှစ်လလောက်နေပြီးအခါ ညီလာခံ
ကျင်းပချိန် ရောက်လာသည်။ နိုင်ငံအတော်များများမှ စာရေးဆရာ
ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ရောက်လာကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံမှ စာရေး
ဆရာအသင်းဥက္ကဋ္ဌ ဦးသိန်းဖေမြင့် ခေါင်းဆောင်သော ကိုယ်စားလှယ်
အဖွဲ့လည်း ရောက်လာသည်။ ဒဂုန်တာရာက ထိုစဉ်က နိုင်ငံတော်
ဝန်ကြီးချုပ်ဖြစ်နေသူ ဦးဗဆွေကို သွားပြော၍ နိုင်ငံတော်အစိုးရက
စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့အတွက် စရိတ်ထုတ်ပေးသည်။

သို့သော်လည်း စာရေးဆရာအသင်းက ရွေးချယ်သော
စာရေးဆရာများအပြင် အစိုးရကလည်း ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင်
စာရေးဆရာ သုံးယောက်ထည့်ပေးလိုက်သည်။ ထိုစာရေးဆရာများ
ကား ဦးဥက္ကဋ္ဌ၊ ဦးသာမြတ်နှင့် ဦးညာဏတို့ ဖြစ်ကြသည်။

ညီလာခံ ကျင်းပနေချိန် အတောအတွင်း တခြားနိုင်ငံများမှ
လာကြသည့် စာရေးဆရာ အတော်များများသည် ကျွန်တော်နှင့်

ဒဂုန်တာရာကို သီအစ်ကိုလားဟု မေးသူမေး၊ ကျွန်တော်အား ပြောရမည်ကို ဒဂုန်တာရာ သွားပြောလိုပြော၊ ဒဂုန်တာရာနှင့် လုပ်ရမည့်အလုပ်ကို ကျွန်တော်လားအလုပ်ခိုင်းလိုခိုင်းနှင့် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဆက်မှားနေကြသည်။

ညီလာခံ ပထမဆုံးနေ့တွင် ညီလာခံသို့ တက်ရောက်လာကြသည့် နိုင်ငံများမှ မိမိတို့နိုင်ငံ၏ စာပေအကြောင်း စာတမ်းကို ဖတ်ကြရသည်။ ပထမဆုံးနေ့၊ ပထမဆုံးအကြိမ်တွင် အကွေ့ရာစဉ်အရ မြန်မာနိုင်ငံက မြန်မာစာပေအကြောင်း စာတမ်းဖတ်ရသည်။ စာတမ်းကို တင်ပြသူမှာ ဒဂုန်တာရာဖြစ်သည်။ စင်မြင့်ပေါ်တွင် ဒဂုန်တာရာ စာတမ်း ဖတ်ကြားနေစဉ် ဓာတ်ပုံတဖျတ်ဖျတ် ရိုက်ယူကြသည်။ အိန္ဒိယတွင် အခမ်းအနားတစ်ခုခု ကျင်းပလျှင် ဓာတ်ပုံရိုက်ယူပြီး သက်ဆိုင်သူများအား ဓာတ်ပုံရောင်းစားသည့် ဓာတ်ပုံဆရာများလည်း ရှိသည်။ ဒဂုန်တာရာကို ဓာတ်ပုံ ရိုက်ယူသူများထဲတွင် ယင်းသို့ ဓာတ်ပုံရိုက်ယူပြီး ရောင်းစားမည့် ဓာတ်ပုံဆရာလည်း ပါလာသည်။ ထိုဓာတ်ပုံ ဆရာက နောက်တစ်နေ့တွင် သူ့ရိုက်ယူထားသော ဒဂုန်တာရာ၏ ဓာတ်ပုံကို ကျွန်တော်အားလားရောင်းသည်။ အသေအချာချိန်ပြီး ဓာတ်ပုံရိုက်ယူသော ဓာတ်ပုံဆရာပင်လျှင် ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာကို မှားနေသည်။

ညီလာခံပြီးသောအခါ လူစုကွဲသွားကြသည်။ ဒဂုန်တာရာနှင့် ဂျာနယ်ကျော် မမလေးတို့သည် ကျွန်တော်နှင့်အတူ ဗာရာဏသီသို့ လိုက်လာကြသည်။ ဒေလီမှ ဗာရာဏသီအလာ စီးသော ဒုတိယတန်းရထားတွဲမှာ လေးယောက်စီး တွဲတိုက်လေးဖြစ်သည်။ တွဲထဲတွင် ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်အပြင် တခြားခရီးသည် ပါမလာပေ။

ကျွန်တော်က အပေါ်ခုံတွင် တက်အိပ်သည်။ ဂျာနယ်ကျော် မမလေးနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့က အောက်ကနစ်ခုံတွင် တစ်ခုံစီ အိပ်ကြသည်။ နောက်တစ်နေ့ ဝေလီဝေလင်း သီချင်းဆိုသံကြားရသဖြင့် ကျွန်တော် အိပ်ရာက လန့်နိုးသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် မနက်အစောကြီးထထိုင်ပြီး သီချင်းညည်းနေသည်။ သူ့သီချင်းသံသည် ရထားခုတ်သံနှင့် ရောပြီး ကျွန်တော့်နားထဲ ရောက်လာသည်။

ဗာရာဏသီတွင် ဂင်္ဂါဆိပ်ကမ်းအနီး ဈေးပေါပေါရသည့် ဟိုတယ်တစ်ခု၌ ကျွန်တော်တို့ တည်းကြသည်။ ထိုဟိုတယ်တွင် အရင်းခံသော အမှားတစ်ခုမှာ အမှားသရဖူဆောင်းသွားသည်။ ထိုဟိုတယ်တွင် သီရိလင်္ကာနိုင်ငံမှ လင်မယားနှစ်ယောက်လည်း လာတည်းနေကြသည်။ ထိုသီဟိုဠ်အမျိုးသား လင်မယားနှစ်ယောက်နှင့် မိတ်ဆွေဖြစ်သွားကြပြီး လိပ်စာကတ်ပြားချင်း အလဲအလှယ်လုပ်ကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်ရောက်လာပြီး တစ်လလောက် ကြာသောအခါ ထိုသီဟိုဠ်လင်မယားထံမှ ကျွန်တော့်ထံ စာတစ်စောင် ရောက်လာသည်။ စာထဲတွင် “ဗာရာဏသီမှာ တွေ့ခဲ့ရသော မိတ်ဆွေနှင့် မိတ်ဆွေ၏ ဇနီး” ဟု ရေးထားသည်။ ဘယ်လို နားလည်မှု မှားသွားသည် မသိပေ။ အကယ်၍ ဒဂုန်တာရာထံ ထိုသို့ရေးလျှင်လည်း မှားရေးခြင်းသာ ဖြစ်လိမ့်မည်။ ကျွန်တော့်ကို ရေးသောအခါ မဟာအမှားကြီးဖြစ်သွားလေသည်။

ကျွန်တော်တို့ ဗာရာဏသီမှ ဗုဒ္ဓဂယာသွားသည်။ ဗုဒ္ဓဂယာမှ ကလကတ္တာခရီးဆက်သည်။ ကလကတ္တာသို့ ရောက်သောအခါ ကျွန်တော်တို့ သုံးယောက်လုံး၏ အိတ်ထဲတွင် ငွေ ပြောင်လူနီးပါး ဖြစ်သွားပြီ။ ဟိုတယ်တွင် မတည်းနိုင်ကြတော့။ ယူဒေအရုံးတွင်

အိပ်ကြရသည်။ ယူအေအေးရုံးတွင် ညဉ့်အချိန် ညစောင့်ဒရုတ်
တစ်ယောက်သာ ရှိသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ကုလားဒရုတ်ခံ
'ဟာလမွန်နီယား' ခေါ် လေမှုတ်ဘာဂျာကိုယူပြီး စန္ဒရားခလုတ်နီ
သလို နှိပ်နေသည်။ 'ဟာလမွန်နီယား' ကို လက်တစ်ဖက်ဖြင့်
ခလုတ်နှိပ်ပြီး လက်တစ်ဖက်ဖြင့် တူရိယာ၏နံရံတစ်ဖက်ကို ဖွင့်ချည်
ပိတ်ချည်လုပ်၍ လေသွင်းလေထုတ် လုပ်ပေးရသည်။ ဒဂုန်တာရာ
က ခလုတ်နှိပ်သည့်အလုပ်ကိုသာ လုပ်သည်။ လေသွင်းလေထုတ်
အလုပ်ကို ဂျာနယ်ကျော် မမလေးက လုပ်ပေးသည်။ ကျွန်တော်က
အနားတွင်ထိုင်ပြီး နားထောင်နေသည်။

*

အခမ်းအနားပွဲကထပြီး နောက်အစီအစဉ် တစ်ခုကို ကြေ
ညာသည်။ ယင်းအစီအစဉ်အရ ပရိသတ်ထဲမှ မောင်စိမ်းနီ၏သား
ဗွီဒီယိုမင်းသား ထလာပြီး ဒဂုန်တာရာအား ရှိခိုးလျက် အရေအတွက်
ဘယ်လောက်မှန်းမသိရသော ငွေထုပ်တစ်ထုပ်ဖြင့် ကန်တော့သည်။
ထိုအခါ မိမိ ဖတ်လက်စတန်းလန်း ဒဂုန်တာရာရုပ်ပုံလွှာ စာမျက်နှာကို
ခေတ္တပိတ်လျက် ထိုဗွီဒီယိုမင်းသားနှင့် ဒဂုန်တာရာကို လှမ်းကြည့်
နေမိသည်။

*

အပြင်ဘက်၌ နေချစ်ချစ်တောက်ပူနေသည်။ ပြည်လမ်းမကြီး
ပေါ်၌ ရန်ကုန်ဘက်မှ တိုက်ကြီး၊ သာယာဝတီ၊ လက်ပံတန်းဘက်
ဆီ ဦးတည်နေသော ကားများသည်လည်းကောင်း၊ ပြည်၊ လက်ပံ
တန်း၊ သာယာဝတီ၊ တိုက်ကြီးဘက်မှ ရန်ကုန်သို့ ရှေးရှုမောင်းလာ
သော ကားများသည်လည်းကောင်း ဥဒဟို ပြေးသွားနေကြသည်။
ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းအတွင်း၌ မွေးနေ့ပွဲလာသော ကိုယ်ပိုင်ကား

သုံးလေးစီး ရပ်ထားသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းပေါ်၌ မွေးနေ့ဆက်
ကျင်းပနေတုန်းပင် ရှိသေးသည်။ အစီအစဉ်ဥပါသော စာရေးဆရာ၊
ကဗျာဆရာများသည်လည်း တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ထလျက်
ဒဂုန်တာရာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို မော်ထုတ်ချီးကျူးနေကြဘုန်းပင် ရှိသေး
သည်။ ထိုစာရေးဆရာများ၊ ကဗျာဆရာများထဲမှ တချို့မှာ နယ်မှ
လာသော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာရှေ့တည်တည်တွင်
ထိုင်နေသော ကျွန်တော်ကမူ မိမိတွေ့သော၊ မိမိရေးသော ရုပ်ပုံ
လွှာ၏ စာမျက်နှာများကိုသာ စိတ်ဝင်စားနေသည်။

ရုပ်ပုံလွှာ၏ နောက်စာရွက်များကို တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက်
လှန်နေသည်။ ယင်းစာမျက်နှာများတွင်ပါသော အခန်းကဏ္ဍမှာလည်း
ရှေ့က စာမျက်နှာများတွင်ပါသော အခန်းကဏ္ဍ၏ အဆက်ပင်ဖြစ်
သည်။

အာရှ စာရေးဆရာများညီလာခံ တက်ရောက်ကြသော မြန်မာ
စာရေးဆရာများထဲတွင် ညီလာခံကို စိတ်အဝင်စားဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ
ဒဂုန်တာရာဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ညီလာခံတွင် ဖြန့်ဝေသော
စာရွက်စာတမ်းများကို ကောင်းစွာ သိမ်းဆည်းထားသည့်အပြင်
ညီလာခံအကြောင်းနှင့် ညီလာခံ၏ လုပ်ရပ်များကိုလည်း ကော်ပီ
စာအုပ်နှင့် အသေးစိတ်ရေးမှတ်ထားသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ပြန်ရောက်
လာသောအခါတွင်လည်း ညီလာခံအတွေ့အကြုံကို 'ရောဝတီမှ
ယမုံနာသို့' အမည်ဖြင့် ရှုမဝမဂ္ဂဇင်းတွင် နှစ်ပတ်သုံးပတ် အခန်းဆက်
ဆောင်းပါးရေးသည်။ အခြား မြန်မာကိုယ်စားလှယ် အတော်များများ
မှာမူ ညီလာခံကို စိတ်မဝင်စားကြဘဲ အလည်ထွက်ဖို့နှင့် ဈေးဝယ်
ဖို့လောက်သာ စိတ်စောနေကြသည်။

ထိုအချိန်က သာသနာ ၂၅၀၀ ဗုဒ္ဓဇယန္တီ ပွဲတော်အခါဖြစ်၍ မြန်မာနိုင်ငံမှ အိန္ဒိယနိုင်ငံသို့ ဘုရားဖူးများ ၃၃၇၀၀ ကျော်ကြသည်။ ထိုဘုရားဖူးများထဲတွင် မှောင်ခိုငွေနှင့် ကင်းသူအတော်များသည်။ ငွေကြေးမတတ်နိုင်သူများပင် ဘုရားဖူးအကြောင်းပြော၍ မှောင်ခိုငွေဖြင့် အိန္ဒိယ သွားကြသည်။ မြန်မာစာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အချို့တွင်လည်း မှောင်ခိုသရဲ ဖူးလာကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကမူ ထိုအချိန်က မှောင်ခိုစနစ် ရှိနေသည်ကို သိပင်မသိချေ။ မှောင်ခိုငွေပါလာကြသော စာရေးဆရာများမှာမူ ငွေကြေးများစွာပေး၍ ဝယ်ရသည့် ပစ္စည်းမျိုးကိုပင် ဝယ်လာကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကမူ အာဂရာမှ ကြေးပန်းအိုးလေး နှစ်လုံးနှင့် ကလကတ္တာမှ ပလေကပ်လုံချည် နှစ်ထည်သုံးထည်လောက်သာလျှင် ဝယ်လာသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် အိန္ဒိယနိုင်ငံမှ ပစ္စည်းမည်မည်ရရ ဝယ်မလာခဲ့သော်လည်း အကျိတ်အခဲ အထုံးအဖွဲ့ကြီးတစ်ခုမှ ပါလာသည်။ မြန်မာစာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ဝင် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦး၏ ငွေရေးကြေးရေး လှည့်ကွက်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ အတော်ပင် မကျေမချမ်းဖြစ်လာသည်။ ထိုလှည့်ကွက်မှာ အသင်းနှင့်ပတ်သက်နေသည်။ ထိုအကြောင်းကို တချို့စာရေးဆရာများလည်း သိကြသည်။ သို့သော်လည်း နှုတ်ပိတ် ရေငုံနေကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကမူ ကိုကိစ္စမျိုးတွင် မည်သည့်အခါမှ မသိကျိုးကျွန်လုပ်နေလေ့ မရှိပေ။ မှန်သည်ကံစွဖြစ်လျှင် တစ်ယောက်နှင့်အများဖြစ်ဖြစ် မိမိဆန္ဒကို ထုတ်မပြဘဲနေသူ မဟုတ်။ ရန်ကုန်ရောက်သောအခါ စာရေးဆရာအသင်း အမှုဆောင်အစည်းအဝေးတစ်ခုတွင် ဒဂုန်တာရာက ထိုပြဿနာကို တင်လေသည်။ သူက ထိုအရပ်ရှင်းအတွက် ဒေလီမှ

နေ၍ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းသို့ ကျွန်တော်ပေးပို့သော စာတစ်စောင်ကို သက်သေခံ တင်ပြသည်။ အမှုမှာ အမှုမှန်ဖြစ်နေ၍ စာရေးဆရာအသင်း အလုပ်အမှုဆောင် လူကြီးများ ခေါင်းချင်း ချိတ်ကုန်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကို အဆိုပြန်ရပ်သိမ်းဖို့ နားချကြသည်။ ဒဂုန်တာရာက မရပ်သိမ်းဘဲ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတွင် မှတ်တမ်းတင်ထားရန် ပြောလေသည်။ ထိုအကျိတ်အခဲသည် အသင်းအမှုဆောင်များအတွင်း၌ပင် ကြိတ်ချေလိုက်သဖြင့် လူသိရှင်ကြား ပေါက်ကြားမသွားတော့ပေ။ ဒဂုန်တာရာကမူ အမှုဆောင်အဖွဲ့က နုတ်ထွက်သွားသည်။

ညီလာခံပြီးသောအခါ တရုတ်စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့သည် တရုတ်ပြည်အပြန် မြန်မာနိုင်ငံ ခေတ္တဝင်ရောက်လာသည်။ တရုတ်စာရေးဆရာ ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့တွင်ပါသော အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် မစ္စတာဟန်ပေပင်းနှင့် စကားပြန်မလေး မစ္စလျူတို့သည် ဒေလီတွင် နှစ်လလောက် ဟိုတယ်တစ်ခုတည်းတွင် အတူနေ အတူစားပြီး အစည်းအဝေးများကိုလည်း အတူတကွခံကြရသဖြင့် ကျွန်တော်နှင့် ခင်မင်ရင်းနှီးနေကြသည်။ ရန်ကုန်ရောက်လာသောအခါ ကျွန်တော်နှင့် တွေ့လိုသဖြင့် စာရေးဆရာအသင်းအလုပ်အမှုဆောင် လူကြီးများ ကျွန်တော်နေသည့်နေရာကို မေးကြသည်။ စာရေးဆရာအသင်းမှ အလုပ်အမှုဆောင်လူကြီးများသည် ကျွန်တော်နေသည့် နေရာကိုလည်း ပြောမပြကြပေ။ ကျွန်တော့်ကိုလည်း အကြောင်းမကြားကြပေ။ မိတ်ဆွေတရုတ် စာရေးဆရာနှင့် စကားပြန်မလေးသည် ကျွန်တော်နှင့် မတွေ့ဘဲ တရုတ်ပြည် ပြန်သွားကြရသည်။

နောက်နှစ်နှစ်လောက် ကြာသောအခါ ရုရှန် စာရေးဆရာအဖွဲ့တစ်ဖွဲ့ မြန်မာနိုင်ငံရောက်လာသည်။ ထိုစာရေးဆရာအဖွဲ့တွင်

မဇ္ဇိမာဒိယာနာအမည်ရှိ စကားပြန်မလေးတစ်ယောက်ပါလာသည်။
 သို့စကားပြန်မလေးမှာ အာရှ စာရေးဆရာများ ညီလာခံအတွင်းရေး
 မှူးအဖွဲ့ဝင် ရုရှစာရေးဆရာကိုယ်စားလှယ်၏ စကားပြန်ဖြစ်၍
 ဒေလီတွင် ကျွန်တော်တို့နှင့် နှစ်လလောက် အတူနေခဲ့ရသည်။ ထို
 စကားပြန်မလေးလည်း ရန်ကုန်ရောက်သောအခါ စာရေးဆရာအသင်း
 မှ တစ်ဆင့် ကျွန်တော်နှင့်တွေ့ဖို့ ကြိုးစားသည်။ သို့သော်လည်း
 ကျွန်တော်နှင့် မဆုံလိုက်ရပေ။

ညီလာခံအပြီးတွင် ဂျပန်ပြည် ပြန်သော ဂျပန်စာရေးဆရာ
 မစ္စတာ ယောရှိဟောတလည်း ရန်ကုန်တွင် သုံးလေးရက်ဝင်သွား
 သည်။ အတွင်းရေးမှူးအဖွဲ့ဝင် ထိုဂျပန်စာရေးဆရာမှာမူ ဒေလီတွင်
 နေကြစဉ်က ကျွန်တော်နှင့် ပိုပြီးရင်းနှီးသည်။ အခြားအတွင်းရေးမှူး
 အဖွဲ့ဝင် ကိုယ်စားလှယ်များမှာ စကားပြန်မလေးတွေ တို့လိုတွဲ
 လောင်းနှင့်ဖြစ်၍ ကျွန်တော်တို့နှင့် အခါခပ်သိမ်း မတွဲကြပေ။
 ကျွန်တော်တို့ နှစ်ယောက်မှာမူ လုံးချင်းများဖြစ်၍ သွားအတူလာအတူ
 နေခဲ့ကြသည်။

ညီလာခံ ကျင်းပခါနီး တစ်ရက်အလို သတင်းစာ ကွန်ဖရင့်
 ကျင်းပစဉ် အိန္ဒိယစာရေးဆရာများ သူတို့၏ အကွဲအပြဲ အထုပ်ဖြေ
 ပြနေကြသည်ဖြစ်၍ သတင်းစာကွန်ဖရင့် ခန်းမထဲက 'ဝါ့ကောက်'
 လုပ်သွားသည်မှာလည်း သူနှင့်ကျွန်တော်ပင် ဖြစ်သည်။ သူက
 ဘီယာကြိုက်သည်။ ကျွန်တော်က ဘီယာမသောက်တတ်သေး။ သို့
 သော်လည်း သူ ဘီယာအရာထွက်တိုင်း ကျွန်တော်လည်း သူနှင့်အတူ
 လိုက်ပါသွားလေ့ရှိသည်။ ဒေလီမြို့ ဟိုတယ်အတော်များများတွင်
 ဘီယာရှာပုံတော် ဖွင့်သော်လည်း မည်သည့်ဟိုတယ်မှာမှ ဘီယာရှာ

မရပေ။ သေရည်သေရက် ရောင်းချခြင်းကို တားမြစ်ပိတ်ပင်ထားချိန်
 ဖြစ်နေလေသည်။

ယောရှိဟောတသည် ဂျပန်ပြည်အပြန် ရန်ကုန်ဝင်မည်ပြုသော
 အခါ အိန္ဒိယမှနေ၍ ကျွန်တော့်ထံ ကြေးနန်းရိုက်လိုက်သည်။
 ကျွန်တော် လေဆိပ်သွားကြိုပြီး ပန်းဆိုးတန်းရှိ နေရှင်နယ် ဟိုတယ်တွင်
 နေရာချထားပေးသည်။ ယောရှိဟောတသည် ရန်ကုန်တွင် ကျွန်တော်
 ၏ ဧည့်သည်ဖြစ်နေသည်။ သူ့ကို အိန္ဒိယတွင် ငတ်လာသော
 ဘီယာ တဝတိုက်သည်။

ယောရှိဟောတနှင့် အကျွမ်းတဝင်ဖြစ်လာသော အခြားမြန်မာ
 စာရေးဆရာနှစ်ယောက်လည်း ရှိသေးသည်။ ယင်းတို့ကား ဂျာနယ်
 ကျော် မမလေးနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့ ဖြစ်ကြသည်။ ယောရှိဟောတ
 သည် ဂျာနယ်ကျော် မမလေးအကြောင်း စကားစပ်မိတိုင်း 'ဘဲရီးဗြူးတီး
 ဖူးလ်' ဟု ပြောလေ့ရှိသည်။ အာရှ စာရေးဆရာများညီလာခံ
 ကျင်းပနေစဉ်က ဂျာနယ်ကျော် မမလေးသည် ညီလာခံ၏ 'စတား'
 ဖြစ်နေသည်။ တစ်နေ့ ညီလာခံ ကျင်းပနေစဉ် ဒေါက်တာအာနန်
 က 'ပန်ချာပီ အမျိုးသမီးနဲ့တူတဲ့ ရုပ်ချောချော မြန်မာအမျိုးသမီး
 စာရေးဆရာမ မတ်တတ်ရပ်ပြပါ' ဟု ပြောသဖြင့် ဂျာနယ်ကျော်
 မမလေးသည် ပရိသတ်ရှေ့တွင် မတ်တတ်ရပ်ပြရသေးသည်။

ယောရှိဟောတ ရန်ကုန်ရောက်လာသောအခါ ဂျာနယ်ကျော်
 မမလေးက ဆန်းကပေးတွင် ထမင်းကျွေးသည်။ ထိုထမင်းစားပွဲ၌
 ကျွန်တော်နှင့် ဒဂုန်တာရာကိုလည်း ဖိတ်သည်။ ယောရှိဟောတသည်
 ဂျာနယ်ကျော် မမလေးနှင့်လည်းကောင်း၊ ဒဂုန်တာရာနှင့်လည်း
 ကောင်း ခင်မင်ရင်းနှီးသွားသဖြင့် နောက်ပိုင်း ကျွန်တော့်ထံ စာပေး

တိုင်း သူတို့နှစ်ယောက်အကြောင်းကိုလည်း ထည့်ထည့်ရေးသည်။
 ဘစ်ကြိမ်တွင် ယောရှိဟောတထံမှ ကျွန်တော့်ဆီ စာတစ်စောင်
 ရောက်လာသည်။ စာထဲတွင် 'ဟိုခပ်ချောချော စာရေးဆရာမရော
 နေကောင်းရဲ့လား'ဟု မေးထားလေသည်။ သို့ရာတွင် ထိုစာရောက်
 လာသည်အချိန်သည် ဂျာနယ်ကျော် မမလေး ကွယ်လွန်သွားသည်
 အချိန်နှင့် မရေးမနှောင်းဖြစ်နေသည်။ ယောရှိဟောတသည် ဂျပန်
 ပြည် ပြန်ရောက်သွားပြီးနောက်တွင် သူ၏ အိန္ဒိယခရီးအကြောင်း
 ဂျပန်လို စာအုပ်တစ်အုပ်ရေးသည်။ ထိုစာအုပ်ထဲတွင် ကျွန်တော့်
 အကြောင်း အတော်များများ ထည့်ရေးထားသည်။

ကျွန်တော်တို့ အိန္ဒိယမှ ပြန်လာပြီးနောက် တစ်နှစ်အကြာ
 ၁၉၅၈ ခုနှစ်တွင် ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် သူ၏ ပဉ္စမအကြိမ်
 တိဗက်ခရီး၌ မြန်မာနိုင်ငံသို့လည်း ဝင်လာသည်။ သူ၏ ပဉ္စမ
 အကြိမ် တိဗက်ခရီးကို တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံက စီစဉ်ပေးသည်။
 ထို့ကြောင့် တရုတ်ပြည်အသွား မြန်မာနိုင်ငံ ဝင်လာခြင်းဖြစ်သည်။
 ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ ယင်းမြန်မာနိုင်ငံခရီးသည် ဒုတိယအကြိမ်
 ဖြစ်သည်။ ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မဖြစ်မီ နှစ်အတန်ကြာ ကာလကလည်း
 ဂျပန်ပြည်အသွား မြန်မာနိုင်ငံ ဝင်သွားဖူးသည်။ ထိုအချိန်က ရာဟု
 လာသံကိစ္စည်းသည် ရဟန်းဝတ်နှင့် ဖြစ်သည်။

သူ၏ ဒုတိယအကြိမ် မြန်မာနိုင်ငံခရီး၌ ရာဟုလာသံကိစ္စည်း
 လည်း ကျွန်တော်၏ ဧည့်သည်တော်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်ထံ စာ
 လည်းပေး၊ ကြေးနန်းလည်းရိုက်သဖြင့် ကျွန်တော်နှင့် ဆရာသိန်း
 ဖေမြင့် လေဆိပ်သွားကြိုကြသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ ဟိန္ဒူစာပေအသင်းမှ
 ပုဂ္ဂိုလ်များလည်း ရာဟုလာသံကိစ္စည်းကို ကြိုဆိုရန် ကျွန်တော်တို့နှင့်

အတူ လေဆိပ်လိုက်ပါလာကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင် ယခု
 ကမ္ဘာကျော် ဝိပဿနာဆရာကြီးဖြစ်နေသော အက်စ်အင်ဂိုအင်ကာ
 လည်းပါသည်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် ရန်ကုန်တွင် အက်စ်အင်
 ဂိုအင်ကာ၏ ရွှေဘုံသာလမ်းရှိ တိုက်အပေါ်ဆုံးထပ်၌ တည်းခို
 နေထိုင်သည်။

ထိုအတွင်း မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းက ရာဟုလာ
 သံကိစ္စည်းအတွက် ဆန်းကမေးတွင် ဂုဏ်ပြုဧည့်ခံပွဲ ကျင်းပသည်။
 ထို ဧည့်ခံပွဲသို့ ဒဂုန်တာရာကို မဖိတ်ပေ။ နောက်တစ်နေ့ ကြေးမုံ
 သတင်းစာတွင် သတင်းပါလာမှပင် ဧည့်ခံပွဲသတင်း သိကြသဖြင့်
 ရာဟုလာသံကိစ္စည်းကို တွေ့လိုသော စာရေးဆရာအတော်များများ
 က သူတို့ကို မဖိတ်ရကောင်းလားဟု စာရေးဆရာအသင်းကို
 အပြစ်တင်ကြသည်။

ရာမကရိဂ္ဂဏမစ်ရှင် အသင်းတိုက် ခန်းမတွင် ရာမကရိဂ္ဂဏ
 မစ်ရှင်အသင်းကြီးက ရာဟုလာသံကိစ္စည်း၏ ဟောပြောပွဲကျင်းပ
 ပြုလုပ်သည်။ ထိုဟောပြောပွဲကျမှပင် စာရေးဆရာ အတော်များများ
 တက်ရောက်လာကြသည်။ တရုတ်ပြည်ရောက်သွားသောအခါ ရာဟု
 လာသံကိစ္စည်းသည် ရုတ်ခြည်း မကျန်းမမာ ဖြစ်လာသောကြောင့်
 တိဗက်သို့ ဆက်မသွားနိုင်တော့ဘဲ နောက်ကြောင်းလှည့်ပြန်လာရ
 လေသည်။ ရာဟုလာသံကိစ္စည်းသည် ထိုခရီးအကြောင်း စာအုပ်
 တစ်အုပ် ရေးသားသည်။ ထိုစာအုပ်၌ သူ မြန်မာနိုင်ငံရောက်လာပုံ
 ကို အကျယ်တဝင့် ရေးသားဖော်ပြထားလေသည်။

*

မွေးနေ့ပွဲ နီရုံးမချုပ်ကြသေးပေ။ စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာ ဆရာများ တစ်ယောက်ပြီးတစ်ယောက် ထပြောနေကြတုန်းပင် ရှိသေးသည်။ မိမိကမူ မိမိတွေးသော၊ မိမိရေးသော ရုပ်ပုံလွှာစာမျက်နှာများဆီမှ မျက်နှာခွာ၍ မရပေ။ စာမျက်နှာ တစ်မျက်နှာပြီး တစ်မျက်နှာ လှန်ကာ အခန်းကဏ္ဍ တစ်ကဏ္ဍပြီး တစ်ကဏ္ဍ ကူးပြောင်းနေကြသည်။ ယခု တစ်ကြိမ်ပွင့်လာသော အခန်းကဏ္ဍမှာ စာရေးဆရာများအသင်း၏ အခန်းကဏ္ဍ ဖြစ်သည်။

၁၉၃၉ ခုနှစ် မတိုင်မီက စာရေးဆရာများအသင်းဟူ၍ မရှိသေးဘဲ စာရေးဆရာအချို့ ပွဲစည်းတည်ထောင်ထားသော 'ကလောင်အဖွဲ့' မှ လောကံသာ ရှိသည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ်တွင် အင်္ဂလိပ် စာရေးဆရာကြီး အိပ်ဂျီဝဲ မြန်မာနိုင်ငံ လာရောက်သောအခါ အိပ်ဂျီဝဲအတွက် ကျင်းပပြုလုပ်သော ညှိနှိုင်းပွဲ၌ စာရေးဆရာများ စုစည်းမိသွားကြသည်။ တစ်ပန် ပီမိုးနင်း၏ ဈာပနတွင်လည်း စာရေးဆရာများ စုစည်းမိကြပြန်သည်။ စာရေးဆရာများအသင်းသည် ယင်းသို့ စာရေးဆရာများ စည်းလုံးညီညွတ်မှု၏ ရလဒ်အဖြစ်ဖြင့် ပေါက်ဖွားလာခြင်းဖြစ်သည်။ မူလက 'မြန်မာပြည် စာရေးဆရာများ အစည်းအရုံး' ဟု ခေါ်တွင်ခဲ့သော်လည်း ဂျပန်ခေတ်တွင် စာရေးဆရာအသင်းကို ပြန်လည်စုစည်းပြီးလျှင် 'မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများ အသင်း' ဟု မှည့်ခေါ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်လေသည်။

လွတ်လပ်ရေးရပြီးစခေတ်တွင် မြန်မာစာပေလောက တိုးတက်လာသည်။ စာရေးဆရာအသစ်များ ပေါက်ဖွားလာကြသည်။ စာရေးဆရာများ အင်တိုက်အားတိုက် ရေးကြသော စာများလည်း မြန်မာစာပေလောက၌ ပေါ်ထွက်လာကြသည်။ သို့ရာတွင် စာရေးဆရာ

လောကတွင် ရှေးဟောင်း အယူအဆရှိသူနှင့် ခေတ်သစ်အယူအဆရှိသူတို့ ဘီလူးစည်း လူ့စည်းကွဲသွားကြသည်။ ရှေးဟောင်း အယူအဆ ရှိသူများက 'အနုပညာသည် အနုပညာအတွက်' ဟု ဆုပ်ကိုင်ထားကြပြီး ခေတ်သစ်အယူအဆ ရှိသူများက 'အနုပညာသည် ပြည်သူ့အတွက်' ဟု ကြွေးကြော်ကြသည်။

ယင်းစာပေ အက်ကြောင်းသည် စာရေးဆရာများ အသင်းတွင်လည်း ထင်လာလေသည်။ စာရေးဆရာများ အသင်းတွင်လည်း ယင်းအယူအဆနှစ်ခု အားပြိုင်လာလေသည်။ ယင်းအယူအဆနှစ်ခု၏ လွန်ဆွဲမှု ဖြစ်ပေါ်လာလေသည်။ ယင်းအားပြိုင်ပွဲ၊ ယင်းလွန်ဆွဲပွဲ၌ ခေတ်သစ်အယူအဆရှိသူတို့က အပေါ်စီးရသွားသည်။ ထိုအခါ ထိုအင်အားစုက ဒဂုန်တာရာကို ခေါင်းဆောင်တင်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာ မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာများအသင်း၏ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်လာသည်။ ဒဂုန်တာရာ လက်ထက်တွင် စာရေးဆရာအသင်း၏ လှုပ်ရှားမှုများကို အတော်များများ တွေ့ရသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် အသင်းအပင်းအဖွဲ့အစည်းကိစ္စများတွင် အလွန်တရာ စိတ်ပါဝင်စားသည်။ တက်တက်ကြွကြွလည်းရှိသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကုလားထိုင်တွင် မက်မက်မောမောနှင့်ထိုင်ပြီး ဥက္ကဋ္ဌလုပ်စားရုံ လုပ်စားလိုသူမျိုးထဲက မဟုတ်ပေ။

သို့သော်လည်း ခေတ်သစ် အယူအဆရှိသူတို့ အချင်းချင်းပင် စည်းလုံးညီညွတ်မှု ကင်းမဲ့လာကြသည်။ ယင်းသို့ စည်းလုံးညီညွတ်မှု ကင်းမဲ့သွားရခြင်း၌ အကြောင်းမျိုးစုံရှိသည်။ စာရေးဆရာများအရေး၊ စာပေလောကအရေးထက် ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကို ရှေ့တန်းတင်လာကြသည်။ ဂိုဏ်းဂဏစိတ်၊ အုပ်စုစိတ် ပြင်းထန်လာကြသည်။ အချင်းချင်း အာယာတ ထားလာကြသည်။ ကုလားထိုင် လုပ်လာကြသည်။

အပြင်အပက နိုင်ငံရေးအရောင်အသွေးတွေကလည်း စာရေးဆရာများအသင်းတွင် တစ်နည်းတစ်ဖုံ ရောင်ပြန်ဟပ်လာသည်။ ခေတ်သစ်အယူအဆ သို့မဟုတ် လက်ဝဲအယူအဆရှိကြသူချင်း ဖြစ်ကြသော်လည်း အပြင်အပက ရောင်ပြန်လွှတ်နေသော မူလပင်မ ကိုယ်တိုင်က နှစ်ခြမ်းဖြစ်နေ၍ ယင်းအကွဲအပြားအရပ်သည် စာရေးဆရာများ အသင်းသို့လည်း ထိုးလာသည်။ ယင်းအကွဲအပြားကို နှစ်ပတ်လည် ညီလာခံများ၌ အထုပ်ဖြေပြကြသည်။ အပြိုင်အဆိုင် ရွေးကောက်တင်မြှောက်ကြသည်။ မဲဆန္ဒစနစ်ကို ကျင့်သုံးကြသည်။ ဥက္ကဋ္ဌရာထူး လုပ်ကြသည်။ အတွင်းရေးမှူးရာထူး အဝေမတည့်ဖြစ်ကြသည်။ အမှုဆောင်ရာထူး ခွဲတမ်းချကြသည်။

တစ်နှစ်သော ညီလာခံတွင်ကား စာရေးဆရာများ အသင်းကြီးအတွင်း၌ ပေါက်ကွဲလေတော့သည်။ ထိုညီလာခံနောက်ပိုင်း စာရေးဆရာအသင်းကြီး ထက်ခြမ်းကွဲသွားလေသည်။ နာမည်ရ စာရေးဆရာ အတော်များများသည် စာရေးဆရာအသင်းကြီးက ခွဲထွက်ပြီးလျှင် 'စာရေးဆရာသမဂ္ဂ' အမည်ဖြင့် သီးခြား စာရေးဆရာအဖွဲ့တစ်ခုကို တည်ထောင်လိုက်ကြလေသည်။ စာရေးဆရာ သမဂ္ဂ၏ 'မာစတာဘရိန်း' မှာ ဒဂုန်တာရာဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာသည်ပင် စာရေးဆရာသမဂ္ဂ ဖွဲ့စည်းပုံဥပဒေ ရေးဆွဲပြီး အများသဘောတူညီချက် ရယူလျက် စာရေးဆရာ သမဂ္ဂကို ဖွဲ့စည်း တည်ထောင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ဒဂုန်တာရာကို ဥက္ကဋ္ဌ မတင်ကြပေ။ ဒဂုန်တာရာကလည်း ဥက္ကဋ္ဌ မလုပ်လိုပေ။ နောက်ပိုင်းကသာလျှင် ဦးဆောင်မှုပြုသည်။ ဥက္ကဋ္ဌကိုမူ ထိုအချိန်က စာပေလောကနှင့် အများပြည်သူတို့ လေးစားမှုခံရသော ဗန်းမော်တင်အောင်ကို

ရွေးကောက်တင်မြှောက်လိုက်ကြသည်။ သို့သော်လည်း ကိုယ့်အားနှင့် ကိုယ် အရှိန်ယူလျက် တောက်နေကြသော ဆီမီးခွက်များသည် အောက်လင်းဓာတ်မီးကြီး လင်းလာသောအခါ ဟုတ်ခနဲ ဟုတ်ခနဲ ငြိမ်းကုန်ကြသည်။ စာပေလုပ်သား အဖွဲ့အစည်းကြီး တည်ထောင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သောအခါ စာရေးဆရာများအသင်းနှင့် စာရေးဆရာ သမဂ္ဂတို့သည်လည်းကောင်း၊ ထိုအချိန်က တည်ရှိနေကြသော စာပေအဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသည့် မြန်မာစာပေ ပြန့်ပွားရေး အသင်း စသည်တို့သည်လည်းကောင်း ဟုတ်ခနဲ ဟုတ်ခနဲ ငြိမ်းကုန် ကြလေသည်။ သို့ရာတွင် ကိုယ့်ဟာကိုယ် ငြိမ်းခြင်းမဟုတ်ဘဲ လေနီကြမ်းရေ့ရမ်းတိုက်ခတ်သောကြောင့် ငြိမ်းသွားကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

*

နယ်မှလာသည့် ပန်းချီဆရာတစ်ယောက်က သူရေးဆွဲသော ဒဂုန်တာရာပုံတူ ပန်းချီကားဖြင့် ဒဂုန်တာရာအား ကန်တော့မည် ဖြစ်ကြောင်း အခမ်းအနားမှူးက ကြေညာလိုက်သောအခါ ထိုပန်းချီဆရာသည် ဒဂုန်တာရာရှေ့သွားပြီး သူရေးဆွဲယူလာခဲ့သော ပုံတူပန်းချီကားကြီးကို ဒဂုန်တာရာအား တရိုတသေ ပေးအပ်လိုက်လေသည်။ ကျွန်တော်သည် မိမိတွေးသော၊ မိမိရေးသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာ စာမျက်နှာများဆီမှ ခေတ္တ မျက်နှာလွဲလျက် ထိုပုံတူပန်းချီကားကြီးကို လှမ်းကြည့်လိုက်လေသည်။ ပုံတူ ပန်းချီကားကြီးမှာ လက်ရာမြောက် ပန်းချီကားတစ်ကားဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ပန်းချီကားထဲက ဒဂုန်တာရာမှာ ကျွန်တော်ရေးသော၊ ကျွန်တော်တွေးသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာ စာမျက်နှာထဲက

ဒဂုန်တာရာ မဟုတ်ဘဲ ယခု ပရိသတ်ရှေ့မှောက်တွင် ထိုင်နေသော
ဒဂုန်တာရာဖြစ်နေသည်။

လက်ဝဲသုန္ဒရက သူ့အပိုခံရသော မဲဇာ၏ ဆောင်းဥတုကို
“သံဝါဖြောက်ဖြောက်၊ ဆီးနှင်းပေါက်တို့၊ မိုးလောက်ပြင်းထန်”
ဟု ဖွဲ့ထားသည်။ ဒဂုန်တာရာ သူ့ကိုယ်သူပိုသော မဲဇာ၏ နွေဥတု
ကိုမူ ‘ဖလံဝါနေပြောက်၊ ချစ်ချစ်တောက်သည်၊ မီးလောက်ပြင်းထန်’
ဟု ဖွဲ့ရမလားမသိပေ။ ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်
တစ်ဝိုက်၌ ချစ်ချစ်တောက်ပူနေသည်။ ဘုန်းကြီးကျောင်းအတွင်း၌
ကား မွေးနေ့ပွဲကျင်းပ၍ မပြီးသေးပေ။ စာရေးဆရာများ၊ ကဗျာ
ဆရာများသည် မွေးနေ့ရှင် ဒဂုန်တာရာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်ကို ဆက်လက်
ထုတ်ဖော် ချီးကျူးနေကြသည်။ တချို့လည်း ထမင်းစားပြီးခါစဖြစ်
၍ မျက်တောင်စင်းနေကြသည်။ မိမိကမူ မိမိရေးသော၊ မိမိတွေးသော
ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာကိုပင် တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက် ဆက်လက်
လှန်နေသည်။ တစ်ရွက်ပြီးတစ်ရွက် လန်သွားသော ရုပ်ပုံလွှာစာမျက်
နှာများ၌ သူနှင့်ကျွန်တော် ဆက်သွယ်ပုံအခန်းကဏ္ဍများ ပေါ်လာ
လေသည်။

သူတစ်ယောက်တည်း အပြင်ထွက်၍ ရစဉ်က ဒဂုန်တာရာ
သည် ကျွန်တော်နေသည့်အိမ်သို့လည်းကောင်း၊ တစ်ခါတုန်းက
ကျွန်တော်စတည်းချသော ၃၄ လမ်း ရွှေပြည်စိုးပုံနိပ်တိုက်သို့လည်း
ကောင်း မကြာခဏ ရောက်လာတတ်သည်။ မျက်စိအမြင် အတော်
ပင် အားနည်းနေပြီဖြစ်သည့် အချိန်၌ပင် ချိန်းဆိုထားသော နေရာသို့
အတူသွားစရာရှိလျှင် ဖုန်းနှင့်ချိန်းလျက် သူက ဟာမစ်တစ်မှတ်တိုင်မှ

ဘတ်စ်ကားတက်စီးလာပြီး ကျွန်တော်က ရေခဲဆိုင်မှတ်တိုင်မှ ဘတ်စ်
ကားတစ်စီးပြီးတစ်စီး သူလာသည့်အထိ စောင့်နေရသည်။ တစ်ခါ
တစ်ရံ အချိန်းမှာ၍သော်လည်းကောင်း၊ နားကြားလွှဲ၍သော်လည်း
ကောင်း ကျွန်တော်က ရေခဲဆိုင်မှတ်တိုင်မှ စောင့်နေပြီး သူကရွှေဂုံ
တိုင်မှတ်တိုင်၌ ဆင်းသည့်သည့်အခါလည်းရှိသည်။ ကျွန်တော်က
ရွှေဂုံတိုင်မှတ်တိုင်မှစောင့်ပြီး သူက တစ်မှတ်တိုင်အလွန် ရေခဲဆိုင်
မှတ်တိုင်၌ ဆင်းသည့်အခါလည်းရှိသည်။ ထိုအခါမျိုး၌ ကျွန်တော်
အတွက် မထောင်းသာသော်လည်း မျက်စိအမြင်အားနည်းနေသော
သူ့ဓမ္မာ ကသိကအောက်ဖြစ်ရရှာသည်။

သူ့မျက်စိကောင်းစဉ်က သူနှင့်အတူ ကန်တော်ကြီးလမ်း
လျှောက်သည့်အချိန် တစ်ချိန်ပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ နံနက် အိပ်ရာထ သူ
ကျွန်တော့်အိမ်ရောက်လာသည်။ ကျွန်တော့်အိမ်ကမှ သူနှင့်ကျွန်တော်
ကန်တော်ကြီး တစ်ပတ် ပတ်ကြသည်။ သူက လမ်းလျှောက်နေ
သည်။ ကျွန်တော်က မြန်သည်။ လမ်းလျှောက်နေကြစဉ် နှေးနှေး
လျှောက်ရန် သူက ကျွန်တော့်ကို မကြာခဏ သတိပေးသည်။ ယခု
တော့ ကျွန်တော်လည်း လမ်းလျှောက်နေသွားပြီ။ အရင်ကလို
မမြန်တော့။ ယင်းသို့ နံနက်တိုင်းလိုလို ကျွန်တော်တို့ လမ်းထဲမှ
သူနှင့်ကျွန်တော် အတူတူထွက်လာသည်ကိုလည်းကောင်း၊ သူနှင့်
ကျွန်တော် ပူးတွဲပူးတွဲ လုပ်နေသည်ကိုလည်းကောင်း တွေ့ရဖန်များ
သောအခါ တချို့က သူနှင့်ကျွန်တော် အတူတူနေကြသည်ဟု ယင်
ကြသည်။ တခြားလူမပြောနှင့် ဆရာတက်တိုးကပင် “မင်းတို့နှစ်
ယောက် အတူတူနေကြသလား” ဟု မေးသည်။

တစ်နေ့ နံနက်ပိုင်း သူ ကျွန်တော့်အိမ်ရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်တွင် ကျွန်တော် ပြဿနာတစ်ခုနှင့် ရင်ဆိုင်နေရသည်။ ထိုနေ့မတိုင်မီ ညဉ့်သန်းခေါင် အချိန်လောက်တွင် ကျွန်တော့်အိမ်သန်းခေါင်စာရင်းလာစစ်သည်။ ကျွန်တော့်အိမ်တွင် ဟင်္သာတမှ တက္ကသိုလ်ကျောင်းလာတက်နေသော ကျွန်တော်၏ တူမလေးတစ်ယောက်ရှိသည်။ ထိုတူမလေးသည် ကျွန်တော်၏ သန်းခေါင်စာရင်းတွင် မပါပေ။ ရပ်ကွက်ကော်မတီ၏ ထောက်ခံစာတော့ရှိသည်။ သန်းခေါင်စာရင်း လာစစ်သူများက ထောက်ခံစာရှိရုံနှင့် မလုံလောက်ဟု ပြောလျက် သန်းခေါင်စာရင်းထဲ မပါသူကို အိမ်မှာထားသည့်အမှုဖြင့် နောက်တစ်နေ့တွင် သက်သေတစ်ယောက်ခေါ်ပြီး ရဲစခန်းသို့လာရန် ဆင့်ဆိုသွားကြသည်။ ကျွန်တော် ရဲစခန်းသွားဖို့ လုပ်နေစဉ်မှာပင် ဒဂုန်တာရာ ရောက်လာ၍ သူ့ကိုသက်သေအဖြစ် ခေါ်သွားသည်။ သူကလည်း မညီးမညူ လိုက်လာရှာသည်။ သို့သော်လည်း ဗဟန်းရဲစခန်းအသွား လမ်းတစ်ဝက်လောက် ရောက်သောအခါ သူတစ်မျိုးပြောင်းသွားသည်။

“ကျွန်တော် ခင်ဗျားနဲ့ အတူလိုက်လို့ မဖြစ်ဘူးထင်တယ်”

သူ့စကားကို ကြားရသောအခါ ကျွန်တော်အံ့အားသင့်သွားသည်။ ရုံးပြင်ကနားရောက်ချိန်၌ အကူအညီပေးသူသည် မိတ်ဆွေစစ်ဖြစ်၏ဟု နှိတ်ကျမ်းဂန်များ၌ ဆိုထားသည့်အတိုင်း အမှုဆိုင်ရန် တုန့်ခံသွားသော ကျွန်တော့်နောက် သူလိုက်လာသဖြင့် မိတ်ဆွေစစ်၊ မိတ်ဆွေကောင်းပီသပေ၏ဟု ကျွန်တော်ကျေးဇူးတင်မဆုံးဖြစ်နေစဉ် သူ ငွေဖောက်လာသည်။

“ဘာဖြစ်လို့ မလိုက်ချင်တာလဲ”

“ခင်ဗျားအမှုက သန်းခေါင်စာရင်းထဲမှာ မပါတဲ့လူကို အိမ်မှာထားတဲ့ အမှုဟုတ်လား။ ကျွန်တော် အခုမှသတိရတယ်။ ကျွန်တော် အခုအိမ်မှာနေတာလည်း သန်းခေါင်စာရင်းဝင် မဟုတ်ဘူး။ ခင်ဗျားအမှုကို လိုက်သက်သေခံလို့ သက်သေကိုစစ်လား၊ ဆေးလားလုပ်နေရင် သက်သေလည်း အိမ်ထောင်စုသန်းခေါင်စာရင်းဝင် မဟုတ်ဘူးဆိုတာ သိသွားပြီး ပိုရှုပ်ကုန်လိမ့်မယ်”

ကျွန်တော် ငိုအားထက် ရယ်အားသန်ဖြစ်သွားသည်။ ထိုအချိန်က ဒဂုန်တာရာသည် ကောလိပ်ကျင်နေဝင်းနှင့် ခင်မာလာတို့အိမ်တွင် နေသော်လည်း အိမ်ထောင်စု စာရင်းထဲ မသွင်းရသေးပေ။ နောက်အတန်ကြာကြာအထိ ရပ်ကွက်ကောင်စီကို သတင်းပေးပြီး နေရသည်။

“ကိစ္စမရှိပါဘူး။ လိုက်သာလိုက်ခဲ့ပါ။ ဟိုကျတော့ ခင်ဗျားအခန်းထဲမလိုက်ချင်နေ။ အပြင်ကပဲစောင့်နေပါ။ ကျွန်တော် တစ်ယောက်တည်း ရင်ဆိုင်ပါ့မယ်။ သက်သေမပါဘူးလားမေးတော့လည်း သင့်သလို ကြည့်ပြောရုံပဲရှိတယ်”

ထိုနေ့က ကျွန်တော့်အမှုမှာ ရဲစခန်းတွင် ဆုံးဖြတ်ချက်မချသေး။ မြို့နယ်ကောင်စီသို့ လွှဲသဖြင့် မြို့နယ်ကောင်စီသို့ သွားရပြန်သည်။ သူလည်းမြို့နယ်ကောင်စီရုံးသို့ လိုက်လာသည်။ သို့သော်လည်း သူ့ကိုစစ်လားဆေးလားလုပ်လျှင် သန်းခေါင်စာရင်းဝင် မဟုတ်မှန်း သိသွားပြီး ပိုရှုပ်ကုန်မှာစိုးသည့်အတွက် အပြင်ဘက်မှာပင် အငှာသားထိုင်စောင့်နေသည်။ အလျှောက်ကောင်းသဖြင့် အထောင်းသက်သာသွားသည်။ တရားသူကြီးက ကျွန်တော့်အမှုကို ကြိုင်းလုံးကျွတ်လွှတ်လိုက်သည်။ ထိုအချိန်၌ ထိုအမှုမျိုးမှာ မလွဲမသွေ အဆင့်ငွေအရှိက်ခံရသည့် အမှုမျိုးဖြစ်သည်။

သူနှင့်ကျွန်တော် အချင်းချင်း ဝေဖန်စရာရှိလျှင်လည်း အားမနာတမ်း ဝေဖန်ကြသည်။ ၁၉၇၁ ခုနှစ်လောက်က စာပေဗိမာန်မှ ကြီးမူးကျင်းပသော အတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေနီးနောဖလှယ်ပွဲတွင် ကျွန်တော်က 'မြန်မာအတ္ထုပ္ပတ္တိသမိုင်း' စာတမ်းကို ဖတ်ရသည်။ ကျွန်တော်၏ စာတမ်းထဲတွင် 'ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ' နှင့်ပတ်သက်၍ "ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိများအနက် ထင်ရှားသော အတ္ထုပ္ပတ္တိတစ်ခုမှာ 'ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ' ဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ ကိုယ်ရေးအတ္ထုပ္ပတ္တိသည် ၁၉၄၀ ပြည့်နှစ်လောက်က စတင်ရေးသည်ဟု ဆိုထားသော်လည်း ၁၉၅၁ ခုနှစ်ကျမှ စာအုပ်အဖြစ် ထွက်ပေါ်လာသည်။ 'ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ' ၌ နိုင်ငံရေးခေတ်ရေးစီးကြောင်းထဲတွင် စာပေနှင့်ဂီတကို ဖက်တွယ်ပြီး မျောပါနေသည့် ဒဂုန်တာရာကို တွေ့ရသည်။ 'ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ' ၌ ထူးခြားချက်မှာ နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုခေတ်ကို ကျောထောက်နောက်ခံပြု၍ မိမိ၏ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ရေးသားထားခြင်းဖြစ်သည်။

"ဒဂုန်တာရာသည် သူ၏အတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ လွတ်လပ်ရေးတိုက်ပွဲသမိုင်းတွင် အရေးပါသော နိုင်ငံရေးလှုပ်ရှားမှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် တို့ဗမာအစည်းအရုံးခေတ်ကိုလည်းကောင်း၊ ၁၉၃၆ ခုနှစ်နှင့် ၁၉၃၈ ခုနှစ် ကျောင်းသား အရေးတော်ပုံများကိုလည်းကောင်း၊ ဂျပန်တော်လှန်ရေးခေတ်ကိုလည်းကောင်း သူ့စာပေခရီးမှတ်တိုင်များအဖြစ် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ သို့သော် သူ့ဘဝခရီးသည် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားမှု ကင်းနေသည်။ ဆူးငြောင့်ခလုတ် ရှင်းနေသည်။ 'ဒဂုန်တာရာ၏ ဒဂုန်တာရာ' ၌ ဟာနေသည့်အကွက်တစ်ကွက် တွေ့ရသည်။ ထိုအကွက်ကား အခြားအတ္ထုပ္ပတ္တိတိုင်းလိုလို၌ ပါတတ်သည့် ချစ်ရေး

ချစ်ကိစ္စဖြစ်သည်။ လူ့ဘဝ လူ့အတ္ထုပ္ပတ္တိ မှန်သမျှသည် ချစ်ရေးချစ်ကိစ္စနှင့်မကင်းပေ။ သို့သော် ထိုချစ်ရေးချစ်ကိစ္စကို ဒဂုန်တာရာ၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ၌ မှောင်ချထားသည်။ " ဟူ၍ ရေးသားထားသည်။

ထိုအတ္ထုပ္ပတ္တိ စာပေနီးနောဖလှယ်ပွဲ၌ ကြည်အေးနှင့်အတူ ဒဂုန်တာရာ လာရောက်နားထောင်သည်။ သူတို့နှစ်ဦး၏ အနီး၌ မြန်မာ့အလင်းစိန်ဝင်း (ကိုင်းဇာ၏ ဖခင်) လည်း ထိုင်နေသည်။ စာတမ်းဖတ်အပြီး သူတို့အနီး ကျွန်တော်သွားရပ်သောအခါ မြန်မာ့အလင်းစိန်ဝင်းက "ပါရဂူက ဒဂုန်တာရာကို 'တီး'ပြီ" ဟု ပြောလေသည်။

၁၉၅၉ ခုနှစ် ပတ်ဝန်းကျင်လောက်က အိန္ဒိယသံရုံး ပြန်ကြားရေးဌာနတွင် ကျွန်တော် နှစ်နှစ်လောက် အလုပ်လုပ်ဖူးသည်။ ထိုစဉ်က ရံဖန်ရံခါ ကျွန်တော် ဘောင်းဘီရှည်ဝတ်သည်။ ကျွန်တော်ဘောင်းဘီရှည်ဝတ်သည်ကို သူ 'ကလီ' သည်။ နောက်နှစ် အတန်ကြာသောအခါ သူဝင့်လည်လာသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ယခင်က ဘန်ကောက်လုံချည်အမြဲဝတ်သည်။ ဒဂုန်တာရာကို ပုံဖော်လျှင် ဘန်ကောက်လုံချည်နှင့်တွဲ၍ ဖော်ကြသည်။ ကျွန်တော်သည်ပင် သူ့ကို ဘန်ကောက်လုံချည်တစ်ထည် ပေးဖူးသည်။

သူကလည်း ကျွန်တော်ပေးသော ဘန်ကောက်လုံချည်ကို သူ့တွင်ရှိသော ဘန်ကောက်လုံချည်များနှင့် အဆင်ကွဲဖြစ်သေခြင်းဝမ်းသာအားရ ယူသွားသည်။ သို့သော် ဘန်ကောက်လုံချည်တော်တုံးသွားသောအခါ ဒဂုန်တာရာ၏ ဘန်ကောက်လုံချည်သည်လည်း ရေစီးကြောင်းထဲမျောပါသွားသည်။ သူ၏ခါးတွင် ဘန်ကောက်

လုံချည်၏နေရာ၌ ယောပုဆိုး ရောက်လာသည်။ ကော်လံပါသော ရုပ်အင်္ကျီလက်ရှည်အဖြူကိုမူ ဝတ်မြဲဝတ်နေသည်။ သို့သော် တစ်နေ့ သောအခါတွင်ကား ထူးဆန်းသော၊ လုံးဝမျှော်လင့်မထားသော သူ၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှုကို တွေ့ရသဖြင့် တအံ့တဩဖြစ်ရသည်။

ကျွန်တော်တို့အတွဲတွင် နောက်တစ်ယောက် ထပ်တိုးလာ သည်။ နောက်တိုးပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဗန်းမော်တင်အောင်ဖြစ်သည်။ ကျွန် တော်တို့အတွဲမှာ ထမင်းဖိတ်ကျွေးသောအိမ်များသို့ ထမင်းအတူ သွားစားကြသောအတွဲဖြစ်သည်။ ဗန်းမော်တင်အောင်က ထမင်း လည်ဖိတ်သူဖြစ်သည်။ ထမင်းဖိတ်ကျွေးသောအိမ် ပေါ်လာလျှင် အတူသွားစားကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ထမင်းစားအတွဲမှာ တစ်ခါတစ်ရံ ရန်ကုန်နယ်နိမိတ်ကိုပင် ကျော်သွားသည်။ တစ်ကြိမ်တွင် ရန်ကုန် အပြင်ဘက်ရှိ သိမ်ချောင်းရွာသို့ပင် ထမင်းသွားစားကြသည်။ တစ်နေ့ တွင် အိမ်တစ်အိမ်မှ ထမင်းဖိတ်ကျွေးသဖြင့် ကျွန်တော်တို့ သွားစားကြ သည်။ ထိုနေ့တွင် ဒဂုန်တာရာ၏ ဝတ်စားဆင်ယင်မှု ပြောင်းလဲသွား သည်ကို တွေ့ရသည်။ ဝတ်နေကျ ရုပ်အင်္ကျီအဖြူနေရာတွင် ကြောင် ကြောင်ကျားကျား ပါတိတ်အင်္ကျီရောက်လာသည်။ ထိုအချိန်က ပါတိတ်အင်္ကျီမှာ များသောအားဖြင့် လမ်းသရဲများလောက်သာ ဝတ်လေ့ဝတ်ထရှိသဖြင့် ပါတိတ်အင်္ကျီဝတ်သူသည် အဝေဖန်ခံရ တတ်သည်။

“ဘယ့်နယ်လဲ။ ခင်ဗျားဟာက ကြောင်လား၊ ကျားလား။”

သူ့အင်္ကျီကို တအံ့တဩကြည့်ပြီး ကျွန်တော်ပြောသောအခါ ဗန်းမော်တင်အောင်က ဟား . . . ဟား . . . ဟား . . . နှင့် ရယ်နေသည်။ သူကမူ တစ်ခွန်းမှပြန်မပြောဘဲ ပြုံးစိစိလုပ်နေသည်။

တစ်ကြိမ်တွင်လည်း သူ့ပါတိတ်အင်္ကျီကို “ခင်ဗျားအင်္ကျီက ကြောင် ကြောင်ကျားကျားကြီးပါကလား” ဟု ကျွန်တော် ဝေဖန်ပြန်သည်။ ထိုအကြိမ်၌မူ “ကြောင်ကြောင်ကျားကျား မဟုတ်ပါဘူး။ အလှအပ ပါ” ဟု သူက ပြန်ပြောသည်။ သူနှင့်ကျွန်တော် တွဲနေသော်လည်း အမြင်ချင်းမတူ သည်အချက်များစွာရှိသည်။ ပါတိတ်အင်္ကျီနှင့် ပတ် သက်၍လည်း သူနှင့်ကျွန်တော် အမြင်ချင်းမတူပေ။ သူကအလှအပ ဟု မြင်နေပြီး ကျွန်တော်က ကြောင်ကြောင်ကျားကျားဟု ထင်နေ သည်။

ယင်းအမြင်နှစ်ခုသည် သာမန်အားဖြင့်ကြည့်လျှင် ပါတိတ် အင်္ကျီနှင့်သာ ပတ်သက်နေသည်ဟုထင်ရသော်လည်း အတွင်းနှိုက် ကြည့်လျှင် ပုဂ္ဂိုလ်နှစ်ယောက်၏ စရိုက်ကိုလည်း ဖော်ပြနေပေသည်။ ယင်းအမြင်နှစ်မျိုး၌ အပေါ်ယံမြင်ကွင်းရှိ အနက်အဓိပ္ပာယ်မျှသာမက အတွင်း ငုပ်လျှိုးနေသည့် အဓိပ္ပာယ်လည်းရှိသည်။ ကျွန်တော်က ရှေးရိုးကို ဖက်တွယ်ထားခြင်း မရှိသော်လည်း ကျောခိုင်းမထားပေ။ သူက ခေတ်သစ်ဘက် အလေးသာနေသူဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်က အနစ်နစ်ဆယ် တေးသီချင်းများကိုနှစ်သက်ပြီး ယခုခေတ် စတီရီ ယိုတေးသီချင်းများကို ခံစားကြည့်၍မရပေ။ သူက ရှေးဟောင်း တေးသီချင်းများနှင့် အနစ်နစ်ဆယ် တေးသီချင်းများကို ကြိုက်နှစ်သက် သူတို့အား ရှေးရိုးသမားဟု သမုတ်သည်။ ကျွန်တော်က ဂန္ထဝင်ကို လှန်လှောသူဖြစ်ပြီး သူက ခေတ်သစ်တွင် လာမရှုပ်စေရန် ဂန္ထဝင်ကို ဖယ်ထုတ်ပစ်ချင်သူဖြစ်သည်။

ဒဂုန်တာရာ ပါတိတ်ကို သဘောကျခြင်း၌ အခြားအကြောင်း တစ်ကြောင်းလည်း ရှိပုံရသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် အရောင်အသွေး

ကို ထူးထူးခြားခြား နှစ်သက်သဘောကျသူဖြစ်သည်။ ရွှန်းစိုနေသော အရောင်အသွေးရှိသည့် စိန်ပန်း၊ ငှက်ပန်း၊ ပျဉ်းမပန်းစသော ပန်းများကိုတွေ့လျှင် သူ၏ရင်ထဲက ခံစားမှုကို ထုတ်ဖော်ပြောမပြတ် မနေနိုင်ပေ။ ထို့ကြောင့် ပါတိတ်ပေါ်လာသောအခါ ယခင်က ဝတ်နေကျ ရုပ်အင်္ကျီအဖြူကို ပစ်ပယ်ပြီး အရောင်အသွေးစုံသော ပါတိတ်အင်္ကျီကို ဖက်တွယ်ထားခြင်း ဖြစ်ဟန်တူသည်။ ပါတိတ်အင်္ကျီကို စဝတ်သည့်အချိန်မှစ၍ တခြားအင်္ကျီပြောင်းလဲဝတ်ခြင်း မရှိသလောက် ပင်ဖြစ်သည်။ သူ့ကိုကြည့်လိုက်တိုင်း ပါတိတ်အင်္ကျီနှင့်ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ယခင်က ဒဂုန်တာရာကို သရုပ်ဖော်လျှင် ဘန်ကောက်လုံချည် မပါမပြီးသကဲ့သို့ ယခုဒဂုန်တာရာကို သရုပ်ဖော်သူသည် ပါတိတ်အင်္ကျီကို ဘန်ကောက်လုံချည်၏ နေရာတွင် ထည့်ရမလိုဖြစ်နေပြီ။ ယခင်က ဘန်ကောက်လုံချည်သည် ဒဂုန်တာရာ၏ သင်္ကေတဖြစ်သည်။ ယခုအခါ၌ကား ပါတိတ်အင်္ကျီသည် ဒဂုန်တာရာ၏ သင်္ကေတဖြစ်နေပြီ။

ဒဂုန်တာရာ ကျွန်တော့်ကို 'ကလီ'သည် အချက်တစ်ချက် ရှိသေးသည်။ ကျွန်တော့်ဘဝ၏ အရေးကြီးသော အစိတ်အပိုင်းကြီးတစ်ခုနှင့်ပတ်သက်၍ သူက 'စ'သလို၊ 'နောက်' သလို လုပ်တတ်သည်။

ကိုရင်ဝတ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စင်းဝတ်ဖြင့်လည်းကောင်း ကျွန်တော်နှစ်ပါးများစွာ နေခဲ့ဖူးသည်။ ကျွန်တော် သင်္ကန်းဝတ်ခြင်းမှာ သံသရာဘေးတွေးပြီး အကျွတ်တရား ရသောကြောင့် ဝတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ ပညာသင်ကြားလိုသည့်အတွက် ဝတ်ခြင်းဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမား လက်လုပ်လက်စား သားသမီးတစ်ဦး

ဖြစ်ခြင်းကြောင့် ကျေးရွာမူလတန်းကျောင်းမှ စတုတ္ထတန်းအောင်ပြီးသောအခါ ကျွန်တော် ကျောင်းဆက်တက်နိုင်သည့် အခြေအနေမရှိတော့ပေ။ ကျွန်တော့်အတွက် ပညာရေးလမ်းပိတ်သွားသည်။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော်တို့ရွာမှ ဟင်္သာတမြို့တက်၍ ဆယ်တန်းကျောင်းတက်နိုင်သော ကျောင်းသားမှာ နှစ်ယောက်သုံးယောက်ထက် မပိုပေ။ ဟင်္သာတတစ်ခရိုင်လုံးမှ တက္ကသိုလ်ကျောင်း သွားတက်နိုင်သည့် ကျောင်းသားဦးရေသည်ပင် လက်ချိုးရေတွက်၍ ရသည်။ ယင်းကဲ့သို့သော အခြေအနေတွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းသည် ကျွန်တော်တို့လို တောင်သူလယ်သမား လက်လုပ်လက်စား သားသမီး များအတွက် ပညာရေးထွက်ပေါက် ဖြစ်လာသည်။ မိမိတို့ကို ကြိုဆိုလက်ကမ်းနေသော ဘုန်းကြီးကျောင်း၏ အရိပ်တွင် ကျွန်တော် ခိုလှုံလိုက်လေသည်။ သို့သော်လည်း ပညာသင်လို၍ သင်္ကန်းဝတ် ခြင်းဖြစ်သောကြောင့် ပညာအတော်အသင့် သင်ကြားတတ်မြောက်ပြီးသောအခါ ဘုန်းကြီးကျောင်း ပရဂုဏ်အတွင်းမှ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ ဤတွင် ကျွန်တော်တို့၌ 'ဘုန်းကြီးလူထွက်' သို့မဟုတ် လူပြန်ဘတ်' ဟူသော အမည်ကွက်ကြီး စွန်းထင်းကပ်ပါလာလေသည်။

ရဟန်းဘဝကို စွန့်ခွာလာသူများသည် မြန်မာဘုရင်များလက်ထက်က ဘုရင်ကေရာဇ်ကိုယ်တိုင် ထိုက်ထိုက်တန်တန် မြှောက်စားချီးမြှင့်ခြင်း ခံရသော်လည်း ကိုလိုနီခေတ်ရောက်သောအခါ လူ့ဘောင်၏ အပယ်ခံဘဝမျိုး ရောက်လာကြရသည်။ တချို့လူများက လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ ဇာတ်နိမ့်၊ အမျိုးနိမ့်ကို ဆက်ဆံကြသကဲ့သို့ ဘုန်းကြီးတစ်ဖြစ်လဲများလည်း ကိုလိုနီခေတ် မြန်မာလူ့အဖွဲ့အစည်းအထဲသို့ အထင်သေးအမြင်သေး ခံကြရသည်။ 'ဘုန်းကြီးလူထွက်' ဟူသော စာချိုးမျိုးပင် မျက်မှီ၊ သားမက်အမေဖမ်း' ဟူသော စာချိုးမျိုးပင် ရောက်သည်။

သည်။ ယင်းသို့ လူတန်းစားတစ်မျိုးပမာ အနှိမ်ခံရခြင်း၊ သိက္ခာ အချခံရခြင်း၌ အဓိကအကြောင်း နှစ်ရပ်ရှိသည်။

ပထမအကြောင်းမှာ ဘုန်းကြီးလူထွက်များသည် များသောအားဖြင့် ခေတ်ပညာမတတ်ကြ၍ အင်္ဂလိပ်စာတတ်မှု၊ ခေတ်ပညာတတ်မှု လူရာဝင်သော လူ့ဘောင်တွင် လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးလုပ်ဖို့ အခက်အခဲရှိနေခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ကြောင်းမှာ သာသနာ့ဘောင်တွင် နှစ်ရှည်လများနေလာခဲ့သူ ဖြစ်ခြင်းကြောင့် လူ့ဘောင်ပြန်ရောက်သောအခါ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် အဝင်ခွင့်ကျဖြစ်ဖို့ရန် ကြိုးစားနေရခြင်းဖြစ်သည်။

ယင်းသို့ လူ့ဘောင်၏ ခပ်စိမ်းစိမ်းဆက်ဆံခြင်း ခံရသော အခါ အချို့လူပြန်တော်များသည် ကိုယ့်ဘဝဟောင်းကို ဇာတ်မြှုပ်ထားလေ့ရှိကြသည်။

လူပြန်တော်များထဲတွင် စာရေးဆရာကြီး ရွှေစကြာ ဦးစိုးမြင့်မှာမူ တစ်မူထူးခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူ လူပြန်တော်ဖြစ်ကြောင်း အမြဲတမ်းကြေညာသည့်အပြင် တစ်ခါတုန်းက သူ ကြီးမှူးဦးဆောင်၍ 'လူပြန်တော်အဖွဲ့' ကိုပင် ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ထားလိုက်သေးသည်။

မိမိဘဝဟောင်းကို ဇာတ်မြှုပ်မထားဘဲ ကိုယ့်ဂုဏ်ကိုယ်ဖော်သည့် မသူတော်များထဲတွင် ကျွန်တော်လည်း တစ်ယောက်အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ ဇာတ်မြှုပ်မထားဘဲနေ၍လည်း မရပေ။ ကျွန်တော်စာရေးသည်မှာ ဘဝဟောင်းကတည်းကပင် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ ဓာတ်ပုံနှင့်ဆောင်းပါးများပါရှိသော စာနယ်ဇင်းအချို့ကို တချို့မိတ်ဆွေများက ယခုထက်တိုင် သိမ်းဆည်းထားကြသည်။ ကျွန်တော်ကို 'ဘလကံမေး' လုပ်ရန်အတွက် သိမ်းဆည်းထားကြသလား

မပြောတတ်ပေ။ အမှန်က ကျွန်တော်၏ ယခုကလောင်အမည်သည် ပင်လျှင် ဘဝဟောင်းက ဘွဲ့အမည်ဖြစ်သည်။

ကျွန်တော် အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီ ဟိန္ဒူတက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ် ၁၉၄၈ ခုနှစ်၌ မဟတ္တမဂန္တီ လုပ်ကြံခံရသည်။ မဟတ္တမဂန္တီ လုပ်ကြံခံရမှု သတင်းဆောင်းပါးရေးပြီး ကျွန်တော် ဂျာနယ်ကျော်ပို့လိုက်သည်။ ထိုအချိန်က နှစဉ်အခါဖြစ်၍ မိမိဓာတ်ပုံကိုလည်း ဂျာနယ်တွင် ပါစေလိုသောကြောင့် ဓာတ်ပုံတစ်ပုံကိုပါ ပူးတွဲပို့လိုက်သည်။ ထိုဓာတ်ပုံသည် တစ်ချိန်သောအခါ၌ မိမိအတွက် 'ဘလကံမေး' အလုပ်ခံရမည်ကို သက်သေအထောက်အထား ဖြစ်ချင်ဖြစ်လာနိုင်သည် ဆိုသည်ကို ထိုစဉ်က မတွက်မိပေ။

မဟတ္တမဂန္တီ နှစ်တစ်ရာပြည့်သောအခါ မြန်မာနိုင်ငံပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနက ယူနက်စကိုနှင့် ပူးပေါင်းပြီး ဂန္တီရာပြည့်ပွဲကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ယင်းပွဲသဘင်အခမ်းအနား၏ တစ်စိတ်တစ်ဒေသအဖြစ် မဟတ္တမဂန္တီနှင့် ပတ်သက်သော စာအုပ်ပြပွဲကိုလည်း ခင်းကျင်းပြသသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၌ ထုတ်ဝေခဲ့သမျှ မဟတ္တမဂန္တီအကြောင်း စာအုပ်စာတမ်းနှင့် ဆောင်းပါးများကို ပြသထားရာ၌ ဂျာနယ်ကျော်၌ပါသော ကျွန်တော်၏ 'မဟတ္တမဂန္တီ လုပ်ကြံမှုကြီး' ဆောင်းပါးကိုလည်း ပုံကြီးချဲ့၍ နံရံတွင်ကပ်ထားသည်။ ပုံကြီးချဲ့လိုက်သောအခါ ကျွန်တော်၏ ဓာတ်ပုံမှာ ရီရင်းစွဲထက် ပိုကြီးပြီး ထင်ထင်ရှားရှားပေါ်ပေါ်လွင်လွင်ကြီး ဖြစ်နေသည်။ ထိုပြပွဲသို့ ကျွန်တော် သွားကြည့်သည်။ ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းက ဓာတ်ပုံနှင့် ဆောင်းပါးကိုတွေ့ရသောအခါ ကျွန်တော်အချိန်အတန်ကြာစွာ ရပ်ကြည့်နေမိသည်။ ထိုအခိုက် ကျွန်တော်၏ နောက်မှအမျိုးသမီးတစ်ဦး၏ အသံကိုကြားရသည်။

“ကြည့်ညိုစရာကောင်းလိုက်တာ၊ ဆွမ်းတောင်ပင့်ကျွေးချင်တဲ့စီးပိုက်လားပြီ”

ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းက ဓာတ်ပုံကိုကြည့်ပြီး ပြောခြင်းဖြစ်သည်ကို သိရ၍ နောက်ပြန်လှည့်ကြည့်လိုက်သောအခါ ‘စာရေးဆရာမကြီး ဒေါ်နုယည်’ ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဆရာမကြီးသည် ကျွန်တော့်ကိုတွေ့၍ ထိုစကားကိုပြောခြင်းဖြစ်သော်လည်း ကျွန်တော့်ကိုမူ ထိုအကြောင်းနှင့်ပတ်သက်၍ တိုက်ရိုက်စကားတစ်ခွန်းမှမပြောဘဲ မမြင်ချင်ယောင်ပင် ဆောင်နေလိုက်သေးသည်။

ကျွန်တော် မိမိ၏ ဘဝဟောင်းကို ဓာတ်မြုပ်ထားပေ။ စာရေးသည့်အခါ အခွင့်သင့်တိုင်း ထည့်သွင်းဖော်ပြလေ့ရှိသည်။ ယင်းသို့ မိမိကိုယ်မိမိ ဖော်ကောင်လုပ်ခြင်းမှာ ယခုလို ပုံမရဖိမရ လူသိရှင်ကြားဖြစ်နေသောကြောင့် မဟုတ်ပေ။ ကျေးဇူးရှင်ကို ကျေးမစွပ်လိုသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းသည် ကျွန်တော်၏ ကျေးဇူးရှင်ဖြစ်သည်။ ကျွန်တော်သာ သင်္ကန်းမဝတ်လျှင် ကျွန်တော်လယ်ထွန်ချင်ထွန်နေရမည်။ ဆိုက်ကားနင်းချင်နင်းနေရမည်။ ကွမ်းယာရောင်းချင် ရောင်းနေရမည်။ ကျွန်တော့်အား လူတစ်လုံးသူတစ်လုံးဖြစ်အောင် လုပ်ပေးသူမှာ ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်အား အသိအလိမ္မာရှိအောင် ဆောင်ရွက်ပေးသူမှာ ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းဖြစ်သည်။ ကျွန်တော့်အား စာပေသမားတစ်ဦး၊ စာရေးဆရာတစ်ဦးဖြစ်အောင် ဖန်တီးပေးသူမှာ ကျွန်တော်၏ ဘဝဟောင်းဖြစ်သည်။ ထိုမျှလောက်ကျေးဇူးကြီးမားသော ကျေးဇူးရှင်ကို ကျွန်တော်ကျေးစွပ်လို့ ဘယ်မှာတရားလည်နည်း။ မိမိ၏ဘဝကို ထိုမျှလောက်မြင့်တင်ပေးသူကို မြှုပ်ထားလျှင်၊ မဖော်ထုတ်လျှင် မိမိထက်မိုက်သူ ဘယ်မှာရှိဦးမည်နည်း။

ကျွန်က ဘယ်လိုထင်ထင်၊ ဘယ်လိုသမုတ်သမုတ် မိမိ၏ ကျေးဇူးရှင်ကိုမူ မိမိ၏ ဦးခေါင်းပေါ် ရွက်ထားမည်သာဖြစ်သည်။

အခမ်းအနားမှူးလုပ်သူက နောက်အစီအစဉ်တစ်ခုကို ကြေညာနေသည်။ ကျွန်တော်လည်း မိမိတွေ့သော၊ မိမိရေးသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာစာမျက်နှာများကို ခေတ္တပိတ်ထားလိုက်လေသည်။

*

ကျင်းပသည့်နေရာမှာလည်း ဘုန်းကြီးကျောင်းဖြစ်သည်။ မွေးနေ့ အခမ်းအနားကလည်း ရိုးရိုးကလေးဖြစ်သည်။ သို့သော် မွေးနေ့အခမ်းအနားသို့ တက်ရောက်လာကြသော ပရိသတ်ထဲမှ စာရေးဆရာ၊ ကဗျာဆရာ အချို့မှာ မွေးနေ့ရှင် ဒဂုန်တာရာ၏ ဂုဏ်ပုဒ်များကို မမောနိုင် မပန်းနိုင် ထုတ်ဖော်ချီးကျူးနေကြသည်။ ယင်းသည်ပင်လျှင် ထိုမွေးနေ့ အခမ်းအနား၏ အနှစ်သာရဖြစ်သည်။ မိမိမှာမူ မိမိရေးသော၊ မိမိတွေ့သော ဒဂုန်တာရာ ရုပ်ပုံလွှာ၏ စာမျက်နှာများကိုသာ ဆက်လက် လှန်လှောနေမိသည်။ စာမျက်နှာ တချို့ မိမိမျက်စိရှေ့မှောက် ရောက်လာကြသည်။ ထိုစာမျက်နှာများ၌ ဒဂုန်တာရာနှင့် တခြားပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ဆက်ဆံမှု ရုပ်ပုံကားချပ်များ ပေါ်လာကြလေသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် သာမန် သူလိုငါလို လူမျိုးမဟုတ်ပေ။ သူ့ကို အကြောင်းပြု၍လည်းကောင်း၊ သူရေးသော စာကို အကြောင်းပြု၍လည်းကောင်း ပတ်ဝန်းကျင်၌ အငြင်းပွားရသော၊ ပြဿနာဖြစ်ရသော ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်သည်။ သူ့ကို လေးစားကြည့်ညိုသူများ ရှိသကဲ့သို့ ဆန့်ကျင်သော သူများလည်း ရှိသည်။ ထူးထူးချွန်ချွန် ဖြစ်လာသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် အထူးအားဖြင့် တီထွင် ဆန်းသစ်မှု ပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်သည် ဩဇာလက်ခုပ်သံကို

ကြားရသကဲ့သို့ပင် တစ်ထောင့်တစ်နေရာက ထွက်ပေါ်လာသော အမနာပ ပြောသံဆိုသံကိုလည်း ကြားရတတ်သည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ ဇာတာ၌ ဩဘာလက်ခုပ်သံနှင့် အမနာပပြောသံဆိုသံ နှစ်မျိုးလုံး ရောနှောပေါင်းစပ် နေသလား မသိပေ။

တစ်ချိန်က ၃၄ လမ်း ရွှေပြည်စိုး ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ကျွန်တော် တို့ စခန်းချကြသည်။ ကျွန်တော်ရှိရာ ရွှေပြည်စိုး ပုံနှိပ်တိုက်သို့ ဒဂုန်တာရာလည်း လာလာနေတတ်သည်။ သူ့ကို ကြည့်ညိုလေးစား သူနှင့် သူ့ကိုဆန့်ကျင်သူများ အကြောင်းကို ပြတ်ပြတ်သားသား တွေ့ရသောအချိန်မှာ ထိုအချိန်ကာလ တစ်ဝိုက်ဖြစ်သည်။ သူ့ကို လေးစားကြည့်ညိုသူများထဲတွင် လူငယ် ကဗျာဆရာများက အများစု ဖြစ်သည်။ လူငယ် ကဗျာဆရာ အတော်များများမှာ သူ့ကို ဦးထိပ် ထားကြသည်။ သူ့ရှိရာသို့ တရုန်းရုန်းရောက်လာကြသည်။ သူနှင့် တမေတမော စကားပြောကြသည်။ သူ့ထံမှ စာပေဩဝါဒ ခံယူကြ သည်။ သူ့စာပေအယူအဆကို နှိုက်ထုတ်ကြသည်။ ကာရန်မဲ့ ကဗျာဆရာကလေးများကလည်း သူတို့ဘက်မှ ဒဂုန်တာရာကို မားမားမတ်မတ် ရပ်စေလိုကြသည်။ သို့သော်လည်း ဒဂုန်တာရာကမူ ကာရန်မဲ့ကဗျာနှင့် ပတ်သက်၍ ပြတ်ပြတ်သားသား ရှိပုံမရပေ။ ကာရန်မဲ့ကဗျာကို မရှုတ်ချပေ။ ခေတ်ရေစီးကြောင်းထဲတွင် တစ်ချိန် တစ်ခါ၌ ပေါ်လာသော စမ်းသပ်ခြင်းမျိုးဖြစ်၍ ယင်းရေစီးကြောင်း အားကို ပိတ်ပင်တားဆီး၍ မရဟူသော သဘောမျိုးပြောလျက် ကာရန်မဲ့ ကဗျာဆရာများကို အားပေးအားမြှောက် ပြုလုပ်သော်လည်း သူ့ကိုယ်တိုင်ကမူ ကာရန်မဲ့ကဗျာ မရေးပေ။ သူ့ ကဗျာများ၌ ကာရန် တစ်ခုမဟုတ်တစ်ခု မချိတ်ဘဲ မနေပေ။

လူကြီးပိုင်းနှင့် လူရွယ်ပိုင်းတွင်လည်း သူ့ကို ခင်မင်လေးစား သူများ ရှိကြသည်။ ထိုပုဂ္ဂိုလ်များထဲတွင်မူ သူ၏ စာပေဩဇာကြောင့် မဟုတ်ဘဲ သူ့ကို ပုဂ္ဂိုလ်အရ ခင်မင်သူများက အများစု ဖြစ်သည်။ သူ့ကို ကြည့်ညိုလေးစားသူ၊ ခင်မင်သူများ ရှိသကဲ့သို့ပင် သူ့ကို ဆန့်ကျင်သူများ၊ တိုက်ခိုက်သူများလည်းရှိသည်။ တစ်နေ့ အနော် ရထာလမ်းမတွင် နာမည်ကျော် စာရေးဆရာတစ်ယောက်ကို တွေ့ သည်။ ထိုစာရေးဆရာအား ရွှေပြည်စိုး ပုံနှိပ်တိုက်တွင် ကျွန်တော် တို့ ရှိနေကြောင်း ပြောပြလျက် တစ်ခါလောက် ဝင်ခဲ့ပါဟု ဖိတ် မန္တက ပြုသောအခါ ထိုစာရေးဆရာက 'ရွှေပြည်စိုး ပုံနှိပ်တိုက်မှာ ခင်ဗျားတို့ ရှိနေကြတယ်ဆိုတာ ကျုပ်သိပါတယ်။ လာဖို့လည်း အကြိမ်ကြိမ် စိတ်ကူးတယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီမှာ ကျုပ်မတွေ့ချင်တဲ့လူ တစ်ယောက် ရှိနေတဲ့အတွက် သူနဲ့ရင်မဆိုင်ချင်လို့ မလာတာပါ' ဟု ပြောပြသည်။ ထိုစာရေးဆရာမှာ ဒဂုန်တာရာလိုပင် နာမည်ကျော် ဝတ္ထုရေးဆရာဖြစ်သည်။ ဒဂုန်တာရာလိုပင် ပန်းချီလည်းဆွဲသည်။ သို့သော်လည်း ဒဂုန်တာရာက ဝါသနာအရ အပျင်းပြေ ပန်းချီဆွဲ ခြင်းမျိုးဖြစ်ပြီး ထိုသူ၏ ပန်းချီကားများမှာ နာမည်ကြီး ပန်းချီကား များထဲတွင် အပါအဝင်ဖြစ်သည်။ တစ်ခါကလည်း မိုးဝေမဂ္ဂဇင်း တိုက်တွင် ထိုစာရေးဆရာနှင့် ဒဂုန်တာရာတို့ အမှတ်မထင် သွား ဆုံကြသည်။ ဒဂုန်တာရာကို တွေ့လျှင်တွေ့ချင်း ထိုစာရေးဆရာသည် ဘာမပြောညာမပြောနှင့် ငေါက်ခနဲ ထပြန်သွားသည်။

တစ်ကြိမ်တွင်လည်း ဒဂုန်တာရာအား ထိုစာရေးဆရာ အခြင်း အထန် ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သည်ကို ကြုံရသည်။ ၁၉၆၁ ခုနှစ် ဖတ် ဝန်းကျင်လောက်က ကမ္ဘာအေးကုန်းမြေ၌ စာရေးဆရာ ညီညာခံ

ကျင်းပပြုလုပ်သည်။ ထိုညီလာခံတွင် ဒဂုန်တာရာက စာတမ်းတစ်ခု တင်သည်။

ဒဂုန်တာရာစာတမ်းဖတ်နေစဉ် ပရိသတ်နောက်ဘက်တွင်ရှိ နေသော ထိုစာရေးဆရာသည် ပရိသတ်အလယ် အကြောင်းမှ လက်ညှိုးငေါက်ငေါက်ထိုးပြီး စင်မြင့်ရှိရာသို့သွားသည်။ ကွေးထား သော သူ၏လက်မောင်းတွင် တိုက်ပုံအင်္ကျီကို ခေါက်တင်ထားသည်။ သူ့မျက်ထောင့်မှာမူ နီရဲနေသည်။ ဘေးမှ ကြည့်နေကြသူများသည် ကျော်မကောင်း ကြားမကောင်းဖြစ်တော့မည်ဟု ရင်တမမ ဖြစ်နေ ကြသည်။ ထိုစာရေးဆရာကို ကြည့်ရသည်မှာ ဒဂုန်တာရာကို သွား ရိုက်တော့မည်ပုံ ပေါက်နေသည်။ ဒဂုန်တာရာကမူ သူ့စာတမ်းသူ ဆက်ဖတ်နေသည်။ ကံကောင်းသွားသည်။ ထိုနေ့က ရိုက်ပွဲမဖြစ်ဘဲ နင်ပဲဆဆ ပြောရုံနှင့် ပြီးသွားသည်။ ထိုစာရေးဆရာသည် ဒဂုန်တာရာ အပေါ်တွင် ထိုမျှလောက်ပင် အငြိုးကြီးနေသည်။ အာယာတ ထား နေသည်။ ကျွန်တော်တို့က ဒဂုန်တာရာအား “ခင်ဗျားကို သူဘာ ဖြစ်လို့ ဒါလောက် အငြိုးကြီးနေတာလဲ” ဟု မေးသောအခါ ဒဂုန် တာရာက “ကျွန်တော့်အပေါ် သူဘာကြောင့် သဲကြီးမဲကြီး ဖြစ်နေ တယ်ဆိုတာ ကျွန်တော်လည်း မသိဘူး။ သူနဲ့ကျွန်တော် ဘာပြဿနာမှ မရှိပါဘူး” ဟု ပြန်ပြောသည်။ ထိုစာရေးဆရာက သူ့အပေါ် ထိုမျှလောက် ရန်ငြိုးထားနေသော်လည်း ဒဂုန်တာရာကမူ ဘာမျှ ထူးခြားချက်ရှိသည်ကို မတွေ့ရပေ။ ဒဂုန်တာရာသည် တရားသဘောဖြင့် ဒေါသငြိမ်းအောင် လုပ်ထားသူ မဟုတ်သော်လည်း သူ့ပင်ကိုသဘာဝအရ ရန်တုံ့ပြန်တတ်သူ မဟုတ်ပေ။ အကြမ်းဖက် ခြင်းကို မနှစ်သက်ဘဲ ငြိမ်းချမ်းမှုကို လိုလားသူဖြစ်သည်။

တစ်စုံတစ်ယောက်က သူ့ကို လက်ညှိုးငေါက်ငေါက်ထိုးပြီး နင်ပဲဆဆ ပြောနေသည်ကို နှစ်ကြိမ်၊ သုံးကြိမ် တွေ့ဖူးသည်။ သို့ သော်လည်း ပြန်လည်ရန်တွေ့ခြင်း မရှိဘဲ မျက်လုံးလေး ကလယ် ကလယ်နှင့် ခေါင်းငုံ့ခံနေသည်ကိုသာ တွေ့ရသည်။

ဒဂုန်တာရာကို ဆန့်ကျင်တိုက်ခိုက်သူများထဲက အခြားထင် ရှားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးမှာ ကဗျာဆရာ ဒေါင်းနွယ်ဆွေ ဖြစ်သည်။ ဒေါင်းနွယ်ဆွေသည် ကဗျာဖြင့်တစ်ဖုံ၊ ဝတ္ထုဖြင့်တစ်သွယ် ဒဂုန်တာရာ အား ထိုးနှက်ခဲ့သည်။ ဒေါင်းနွယ်ဆွေ၏ ‘ကလျာမိမိမုန်း’ အမည်ရှိ ဝတ္ထုမှာ ဒဂုန်တာရာအား အပုပ်ချထားသော ဝတ္ထုဖြစ်သည်။ ဝတ္ထု ရေးဆရာတစ်ယောက်သည် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက် သို့မဟုတ် အများ၏ စရိုက်ကို အခြေခံလျက် ဝတ္ထုရေးကြသည်မှာ အဆန်း မဟုတ်ပေ။ မိမိတွေ့ကြုံနေရသော ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၏ သဘောသဘာဝကို တစေ့တစောင်းကြည့်လျက် မိမိတို့၏ ဝတ္ထုကို ဖန်တီးတည်ဆောက်ကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ ရေးသောဝတ္ထုများသည်သာ လျှင် စိတ်ကူးယဉ်ဘောင်အတွင်းက ကျော်ထွက်ပြီး ဘဝနှင့် နီးစပ် သော ဝတ္ထုများဖြစ်လာကြသည်။ သို့ရာတွင် ဝတ္ထုရေးဆရာသည် မိမိ အာယာတ ထားသော ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးတစ်ယောက်၏ ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ကို အငြိုးနှင့် ဝတ္ထုထဲတွင် ထည့်ရေးသင့်ပါသလော။

နောက်ပိုင်းတွင်ကား ဒေါင်းနွယ်ဆွေသည် ဒဂုန်တာရာအပေါ် သဘောထား ပြောင်းလဲသွားသည်။ ကွယ်လွန်ခါနီးအချိန်တွင် ဒဂုန် တာရာကို တမ်းတမ်းတတ ဖြစ်သွားလေသည်။ သူ ကွယ်လွန်ခါနီး နှစ်ရက်၊ သုံးရက်အလိုတွင် ကျွန်တော် ဆေးရုံသို့သွား သတင်းမေး သည်။ ဒေါင်းနွယ်ဆွေသည် လူနာ ခုတင်ပေါ်တွင် လဲလျောင်းမေး စက်နေရာမှ ကျွန်တော့်အသံကြားသောအခါ မျက်လုံးဖွင့်ကြည့်လျက်

ကျွန်တော့်ကို သူ့အနားတိုးခိုင်းပြီး ကျွန်တော့်လက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားသည်။

“ကျွန်တော် ဒဂုန်တာရာကို သိပ်တွေ့ချင်တယ်။ အကြောင်းကြားပေးစမ်းပါ”

မရဏညောင်စောင်းတွင် လဲလျောင်းနေရှာသော ဒေါင်းနွယ်ဆွေက သူ့ဆန္ဒကို ထုတ်ဖော်ပြောပြသောအခါ ကျွန်တော်သည်ပင် စိတ်ထိခိုက်သွားသည်။

“ဟုတ်ကဲ့။ ကျွန်တော် ခေါ်လာခဲ့ပါမယ်။ ဒဂုန်တာရာကလည်း သိပ်တွေ့ချင်မှာပါ”

သူ စိတ်ချမ်းသာအောင် ပြောမယ့်သာ ပြောခဲ့ရသည်။ ထိုအချိန်က ဒဂုန်တာရာသည် ရန်ကုန်တွင်မနေဘဲ မှော်ဘီသို့ ပြောင်းရွှေ့နေသည်ဖြစ်၍ ဒဂုန်တာရာအား အချိန်မီအကြောင်းမကြားနိုင်ခင်အတောအတွင်းမှာပင် ဒေါင်းနွယ်ဆွေ ကွယ်လွန်သွားလေသည်။

ဒဂုန်တာရာ၏ စာပေအရေးအသားနှင့် ပတ်သက်၍လည်း စာပေလောက၌ ဝိဝါဒကွဲပြားကြသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် စကားလုံးအသစ်အဆန်းကို ထွင်တတ်သည်။ သူထွင်သော စကားလုံးကို လိုက်သုံးကြသည်ထိ နှစ်သက်သဘောကျသူများရှိသလို ဝေဖန်ပြစ်တင်ကြသည့် လူများကလည်း မနည်းပေ။ အလှအပ အနုအနွဲ့အသစ်အဆန်းကို အလွန်ခံစားသူပီပီ ဒဂုန်တာရာသည် အစဉ်အလာသုံးစွဲလာခဲ့သော စကားလုံးများကို မသုံးဘဲ အသစ်အဆန်း အလှအပ အနုအနွဲ့ထွင်၍ သုံးတတ်သည်။ ထို့ကြောင့် နာမည်ကျော် စာရေးဆရာကြီးတစ်ဦးက သူ့ကို “စကားလုံးလျှပ်ပေါ်သည်” ဟူ၍ပင် ဝေဖန်ဖူးသည်။ အစဉ်အလာအားဖြင့် ‘လေအေး၊ လေပြည်၊ လေညင်း’ စသည်ဖြင့် သုံးစွဲလာခဲ့သော စကားလုံးကို မသုံးဘဲ ‘မလနအေး’

ဟု အဆန်းထွင်၍ သုံးသည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ ‘လေနအေး’ စကားလုံးကို နှစ်ခြိုက်သဘောကျပြီး မိမိတို့ စာရေးသည့်အခါ ထည့်သုံးသူများ ရှိသလို ‘လေနအေး’ စကားလုံး အသစ်အဆန်းထွင်သည့်အတွက် ဒဂုန်တာရာအား ဝိုင်း လက်ညှိုးထိုးသူများလည်း မရှားပေ။ ဒဂုန်တာရာ၏ ကဗျာကို လက်ခံသူများ ရှိသလို ဝေဖန်သူများလည်း ရှိကြသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ ဒဂုန်တာရာအား မြန်မာစာပေလောက၌ ထင်ရှားသော ကဗျာဆရာ တစ်ဦးအဖြစ်ကား လက်ခံထားကြသည်။

မိမိဖတ်နေသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံလွှာ၌ စာမျက်နှာများသည် တစ်ရွက်ပြီး တစ်ရွက်၊ တစ်ကဏ္ဍပြီး တစ်ကဏ္ဍ ကူးပြောင်းနေကြသည်။ စာမျက်နှာ အသစ်များ၌ ဒဂုန်တာရာ၏ စရိုက်တစ်ခုနှင့် ပတ်သက်၍ ရေးသားထားချက်များ ပေါ်လာကြသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် မိမိ ဆုပ်ကိုင်ထားသော အယူအဆတစ်ခုခုကို ခပ်လွယ်လွယ်၊ ခပ်ပေါ့ပေါ့ အလျှော့ပေးတတ်သူ မဟုတ်ပေ။ တချို့ပုဂ္ဂိုလ်များသည် မိမိတို့၏ အယူအဆနှင့်ပတ်သက်၍ တစ်စုံတစ်ယောက်က ဝေဖန်လာလျှင်၊ ဆန့်ကျင်ဘက် ပြုလာလျှင်၊ အတိုက်အခံပြုလာလျှင် မိမိအယူအဆကို ခပ်လွယ်လွယ် ခပ်ပေါ့ပေါ့ အလျှော့ပေးတတ်ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ထိုကဲ့သို့သော ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးထဲက မဟုတ်ပေ။ သူ့ကို ဆန့်ကျင်ကြခြင်းမှာ ထိုအကြောင်းလည်း တစ်ကြောင်းပါဝင်သည်။

တစ်ချိန်က ဆိုဗီယက်ရုရှသည် ဟန်ဂေရီကို ကျူးကျော်ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ ထိုအချိန်၌ ဒဂုန်တာရာသည် ဆိုဗီယက် မြန်မာမိတ်ဆွေ ဖြစ်အသင်း၏ ဒုဥက္ကဋ္ဌဖြစ်သည်။ ဆိုဗီယက်ရုရှား ဟန်ဂေရီ ကျူးကျော်ရေးကိစ္စနှင့်ပတ်သက်၍ လက်ဝဲသမားများသည် ထောက်ခံသူက ထောက်ခံ၊ ရေင့်နေသူက ရေင့်နေကြသော်လည်း ဒဂုန်တာရာက

မူ ဆိုဗီယက်မြန်မာ မိတ်ဆွေဖြစ်အသင်း၏ ဒုဥက္ကဋ္ဌ ကုလားထိုင် မှနေ၍ 'ဆိုဗီယက်ရုရှ ဟန်ဂေရီ ကျူးကျော်ရေး' ကို ဆန့်ကျင်ကန့် ကွက်သည်။ ထိုအခါ ကျန်အမှုဆောင်များနှင့် သဘောထား ကွဲလွဲ ပြီး ရုရှသံရုံး၏ အငြိအငြင်ကိုလည်း ခံရသည်။

တစ်ခါကလည်း ဆိုဗီယက်ရုရှ သံရုံးမှ ကြီးမှူး၍ ရာမကရိ သျှန မစ်ရှင်အသင်းတိုက်တွင် အခမ်းအနားတစ်ခု ကျင်းပသည်။ ကမကထ လုပ်သူမှာ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေးအဖွဲ့ (မြန်မာနိုင်ငံ) ဖြစ် သည်။ ထိုအခမ်းအနားနှင့် ပတ်သက်၍ အမှုဆောင်အဖွဲ့ အစည်း အဝေး မလုပ်ဘဲ သံရုံးနှင့် လူတစ်စုတို့က ကျိတ်၍ကျင်းပရပါမည် လားဆိုပြီး ဒဂုန်တာရာက ကန့်ကွက်သောအခါ သက်ဆိုင်သူများ အတော်လေး ကသိကအောက် ဖြစ်သွားကြသည်။

နိုင်ငံခြားသံရုံးများသည် ပြည်သူတို့အား အထူးအားဖြင့် စာရေးဆရာများ၊ သတင်းစာဆရာများအား စည်းရုံးကြသည်။ သူတို့၏ အယူအဆ ဝါဒဘက် တိမ်းညွတ်နေသူများသည် အလွယ်တကူ သူ တို့စည်းရုံးရာသို့ ပါကြသည်။ သို့သော်လည်း ခြွင်းချက်မရှိ ထောက် ခံအားပေးခြင်းကိုသာ သူတို့လိုလားကြသည်။ သူတို့၏ ပျော့ကွက် ကို ထောက်ပြသူ တစ်ဦးတစ်ယောက် ပေါ်လာလျှင်မူ ထိုသူအား ပြို ငြင်တတ်ကြသည်။ အသိအမှတ် မလုပ်ချင်ကြတော့ပေ။

မြန်မာနိုင်ငံ စာရေးဆရာအသင်းကြီး ပြိုကွဲမသွားခင် စာရေး ဆရာတစ်စုသည် 'စာပေကလပ်' ကို တည်ထောင်ကြသည်။ 'စာ ပေကလပ်' မှာ 'စာရေးဆရာ သမဂ္ဂ' ဖွဲ့စည်းတည်ဆောက်ရေးကို ဂျေးရှည်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ 'စာပေကလပ်' နှင့် 'စာ ရေးဆရာ သမဂ္ဂ' ကို နောက်က ကြိုးကိုင်သည့် အမြဲတေအဖွဲ့ သို့မဟုတ် အုပ်စုတစ်စုရှိသည်။ စာရေးဆရာ ၁၀ ယောက်လောက် ရှိသော ထိုအုပ်စုတွင် ဒဂုန်တာရာလည်း ပါသည်။ ထိုအုပ်စုထဲ

တွင်ပင် ဒဂုန်တာရာနှင့် ကျန်စာရေးဆရာများ မကြာခဏ သဘော ထားကွဲလွဲလေ့ ရှိကြသည်။ ဒဂုန်တာရာက သူ၏ ရပ်တည်ချက်ကို ဆုပ်ကိုင်ထားတတ်သဖြင့် တစ်ခါတွင် သူ့ကို မခေါ်တော့ဘဲ ကျန် စာရေးဆရာများချည်း စည်းဝေးသည့်အကြိမ်ပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။

ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့တွင်လည်း ဒဂုန်တာရာ၏ အလျှော့ မပေးမှုကြောင့် မကြာခဏ အငြင်းပွားကြရသည်။ ကမ္ဘာ့ငြိမ်းချမ်းရေး အဖွဲ့တွင် နိုင်ငံရေးလောက ကိုယ်စားပြုသူများနှင့် စာပေလောက ကိုယ်စားပြုသူများ နှစ်သင်း နှစ်ပက္ခ ကွဲနေသည်။ ယင်းနှစ်သင်း နှစ်ပက္ခတွင် မကြာခဏ အငြင်းအခုံ ဖြစ်ကြရသည်။ စာပေလောက ကို ကိုယ်စားပြုသူများထဲက ခေါင်းအမာဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဒဂုန်တာရာ ဖြစ်သည်။ ယင်းနှစ်သင်းနှစ်ပက္ခ မည်မျှ စိတ်ဝမ်းကွဲနေသနည်းဆို လျှင် အစည်းအဝေးတစ်ခုအပြီးတွင် အစည်းအဝေး လုပ်သည့်နေရာ ၌ ဒဂုန်တာရာသည် 'သူ၏ ဒိုင်ယာရီစာအုပ် မေ့ကျန်ရစ်ခဲ့သည်။ ဒဂုန်တာရာ မေ့ကျန်ခဲ့သော ဒိုင်ယာရီစာအုပ်သည် တစ်ဖက်လူများ၏ လက်ထဲရောက်သွားသည်။ တစ်ဖက်လူများသည် ထိုဒိုင်ယာရီ စာအုပ်ကို ပြန်မပေးဘဲ ဒိုင်ယာရီစာအုပ်ထဲတွင် ရေးမှတ်ထားသော လျှို့ဝှက်မှတ်တမ်းများကိုကြည့်လျက် ဒဂုန်တာရာကို ထိုးနှက်တိုက်ခိုက် ကြသည်။ ဒဂုန်တာရာ၏ 'ကြာပန်းရေစင်' ဝတ္ထုကြီးမှာ ထိုအချိန် က ထိုအကြောင်းအရာကို အခြေပြု ရေးသားထားသော ဝတ္ထုကြီး ဖြစ် သည်။

ဒဂုန်တာရာက ကျွန်တော့်ကို မေ့တတ်သည်ဟု မကြာခဏ ပြောလေ့ရှိသည်။ မှန်ပါသည်။ ကျွန်တော် မေ့တတ်သည်။ ယခု မိုး အခါပင် ဖြစ်လင့်ကစား သီးမေ့ မေ့ကျန်ရစ်သည်မှာ အကြိမ်မနည်း တော့ပြီ။ သူလည်း မေ့တတ်သည်။ အလွန်တရာ အရေးကြီးသော

ဒိုင်ယာရီစာအုပ်ကို မေ့ထားခဲ့သဖြင့် ပြဿနာ အကြီးအကျယ်တက်ခဲ့ရသည်။ ဒဂုန်တာရာသည် ဒိုင်ယာရီ ရေးလေ့ရှိသည်။ သို့သော်လည်း သူ၏ ဒိုင်ယာရီစာအုပ် ပျောက်ဆုံးသွားသည်မှာ ထိုတစ်ကြိမ်တည်းသာလျှင် မဟုတ်ပေ။ တစ်ချိန်ကလည်း အိမ်တစ်အိမ်တွင် ခေတ္တ သွားနေစဉ် ထိုအိမ်တွင် ဝင်ရောက်ရှာဖွေသဖြင့် သူ၏ ဒိုင်ယာရီစာအုပ် ရှာဖွေသူများ၏ လက်ထဲ အချောင်ပါသွားသည်။ သူ၏ဒိုင်ယာရီစာအုပ် ပြန်မရသဖြင့် တဖျစ်တောက်တောက် ဖြစ်နေစဉ် ကောလိပ်ဂျင်နေဝင်းက “ဦးလေး၊ ဘာမှမူမနေနဲ့။ ဦးလေးလက်ရေး သူတို့ဖတ်တတ်မှာ မဟုတ်ဘူး” ဟု ပြောလေသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် စောစောပိုင်းက သူ့ကိုဆန့်ကျင်သူများ၊ အတိုက်အခံပြုသူများနှင့် ရင်ဆိုင်ခဲ့ရသော်လည်း နောက်ပိုင်း၌မူ သူ့ကိုဆန့်ကျင်သူများ၊ အတိုက်အခံပြုသူများ မရှိသလောက် ဖြစ်သွားသည်။ ကြည်ညိုလေးစားသူများ၊ ဂါရဝထားသူများသာ အရေအတွက် များလာသည်။ ယင်းအချက်မှာ သူ မှော်ဘီရောက်နေစဉ် ပိုမိုထင်ရှားလာသည်။ သူနှင့်တွေ့ရအောင် တတန်တက မှော်ဘီသွားကြသူများ အမြဲလိုလိုပင် ရှိနေသည်။ နယ်မှလာသူများပင် ရန်ကုန်ရောက်တုန်းရောက်ခိုက် သူ့ထံ သွားရောက်တွေ့ဆုံကြသည်။

*

ရုပ်ပုံလွှာ၏ စာမျက်နှာများ တစ်ရွက်ပြီး တစ်ရွက်၊ တစ်မျက်နှာပြီး တစ်မျက်နှာ လန်နေကြသည်။ မိမိ၏ မျက်လုံးမှာလည်း စာကြောင်းတစ်ကြောင်းမှ အခြားတစ်ကြောင်းသို့ ရွေ့လျား ကူးပြောင်းနေသည်။ နောက်ထပ် ပေါ်လာသော စာမျက်နှာများတွင်ကား ဒဂုန်တာရာ၏ ဂီတပညာနှင့် ပတ်သက်နေသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် မြန်မာ စာရေးဆရာများထဲက အနုပညာနှင့် ပတ်သက်၍ ဘက်စုံ ရသူတစ်ဦးဖြစ်သည်။ စာရေးသည်။ ပန်းချီဆွဲ

သည်။ စန္ဒရာတီးသည်။ မိမိမှာ ဂီတပညာကို အကဲဖြတ်တတ်သူ မဟုတ်၍ သူ၏ ဂီတပညာ အတိမ်အနက်ကို မတိုင်းတာတတ်ပေ။ သို့သော် သူ၏ စန္ဒရာလက်သံများကို ကြားရသည်မှာ တခြားစန္ဒရာလက်သံများကို ကြားရသည်ထက် ခံစားရသလိုလို ရှိသည်။ စန္ဒရာတီးရာတွင်လည်း လှေကြီးထိုးရိုးရိုး မဟုတ်ဘဲ တီထွင်ဆန်းသစ်၍ တီးသည်ဟု ဒဂုန်တာရာက ပြောသည်။ သို့သော်လည်း သူ့လက်သံကို ကြားရသည်အခါ နားထောင်၍ ကောင်းသည်မှတစ်ပါး မည်သို့မည်ပုံ ဆန်းသစ်တီထွင်ထားသည်ကိုမူ မသိပေ။

ဒဂုန်တာရာသည် သူတစ်ပါး၏ ဂီတပညာကိုလည်း အကဲဖြတ်လေ့ရှိသည်။ သူတစ်ပါး တီးမှုတ်သော ဂီတသံကိုလည်း ခံစားသည်။ တစ်ခါက ထမင်းဖိတ်ကျွေးသဖြင့် တောင်ဥက္ကလာပ ဦးဘဝင်း (ဘဝင်း) ၏ အိမ်သို့ ကျွန်တော်တို့နှစ်ယောက် ရောက်သွားသည်။ ထိုအချိန်၌ ဦးဘဝင်းတို့၏ အိမ်အနီးအနား ပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကုလားပွဲတစ်ပွဲ ကျင်းပပြုလုပ်နေသည်။ ကုလားပွဲမှ ကုလားပုံတီးသံ အဆက်မပြတ် ထွက်ပေါ်နေသည်။ ကျွန်တော်တို့အတွက် ကုလားပုံသံသည် ဆူဆူညူညူ ဖြစ်နေရုံမှတစ်ပါး တခြားဘာအရသာမှ ပေါ်လွင်မလာပေ။ အရသာ မပေါ်ထွက်ရုံမက နားကြားပြင်းပင် ကတ်နေသည်။ ဒဂုန်တာရာကမူ ကျွန်တော်တို့လို မဟုတ်ပေ။ ကုလားပုံသံကို နားစိုက်ထောင်နေသည်။ ကုလားပုံသံကို နားထောင်ရင်း အရသာခံစားနေသည်။ ကျွန်တော်တို့ နားကြားပြင်းကတ်နေသော ကုလားပုံသံတွင် ဒဂုန်တာရာက ဂီတပညာနှင့် စည်းဝါးကို ရှာနေသည်။

“ခင်ဗျားတို့ သေသေချာချာ နားထောင်ကြည့်။ သူတို့တီးနေတဲ့ ပုံသံကို သာမန်နားနဲ့ နားထောင်ကြည့်ရင်တော့ တစ်သံတည်း ထွက်နေတဲ့ အသံကိုပဲ ကြားရပြီး ဘာအနှစ်သာရမှ မရှိမှာမဟုတ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် ဗုံတီးနေတဲ့ လူတွေဟာ ဂီတပညာ ရှိရုံမျှင်သူ

www.burmeseclassic.com

မကွဲ ခြားနားတတ်ပေ။ အင်္ဂလိပ်စာ စသည့်စာ၊ ကုမ္ပဏီစာ၊ အစဉ် အစဉ်
အတိုင်း အကုန်အစုံ စာတို့ကို ဖတ်ရှုပါ။"

ဒီလိုနဲ့လည်း အကယ်၍ အောင်မြင်မှု မရရှိပါက ရှိရင်းစွဲ
ပုံစံနဲ့တစ်ဖက်ပါ လုံးဝသုံးမရဖြစ်သွားမှာ စိုးရိမ်နေပုံရသည်။

ဒဂုန်တာရာသည် မျက်စိမမြင်သော်လည်း စိတ်ဓာတ် လုံးဝ
မကျပေ။ အားမာန်အပြည့်ရှိနေသည်။ ယခင်အခါများကထက်ပင်
သူ၏ စာများကို ဖတ်နေကြရသည်။ ကလောင်နှင့် စာရေး၍မရသော
အခါ လက်နှိပ်စက်နှင့် စာရေးသည်။ နောက်ပိုင်းတွင် လက်နှိပ်
စက်နှင့်လည်း ရေး၍မရတော့ပေ။ ယခု တွေ့နေရသည့် ဖတ်နေရ
သည့် သူ၏ စာများကား ကက်ဆက်နှင့် အသံသွင်းပြီး တစ်ယောက်
ယောက်က ကက်ဆက်ထဲက ကူးရေးပေးသော စာများဖြစ်သည်။

အခမ်းအနားမှူးက ထပြီး မွေ့နေ့အခမ်းအနား ရုပ်သိမ်းတော့
မည့်အကြောင်း ကြေညာပြီးသောအခါ မွေ့နေ့ရှင် ဒဂုန်တာရာက
ညွှတ်ပရိသတ်များကို ကျေးဇူးတင်စကားပြောလျက် “ကျွန်တော်က
ကျွန်ုပ်တို့ကို ဝေဖန်တဲ့ စကားကို များများ ကြာချင်တယ်။ ယခု
ပြောတဲ့လူတွေက ကျွန်တော်ကို မဝေဖန်ကြဘူး။ ကျွန်တော်အကောင်
ကိုသာ မှာသွားကြတယ်” ဟူ၍ တိုက်တုတ်တုတ် နိဂုံးချုပ်လိုက်
လေသည်။

ဒဂုန်တာရာ၏ မွေ့နေ့အခမ်းအနား ရုပ်သိမ်းသွားသည်နှင့်
မိမိထွေးနေသော မိမိရေးနေသော ဒဂုန်တာရာ၏ ရုပ်ပုံတို့ စာမျက်
နှာများလည်း နိဂုံးချုပ်သွားလေသည်။

[မှီးကုန်းသံ အတွဲ ၂ ၊ အပိုင်း ၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉]